GLASNIK
SRCA IŠUŠOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

1

SIJEČANJ 19
Cijena 100 dinara

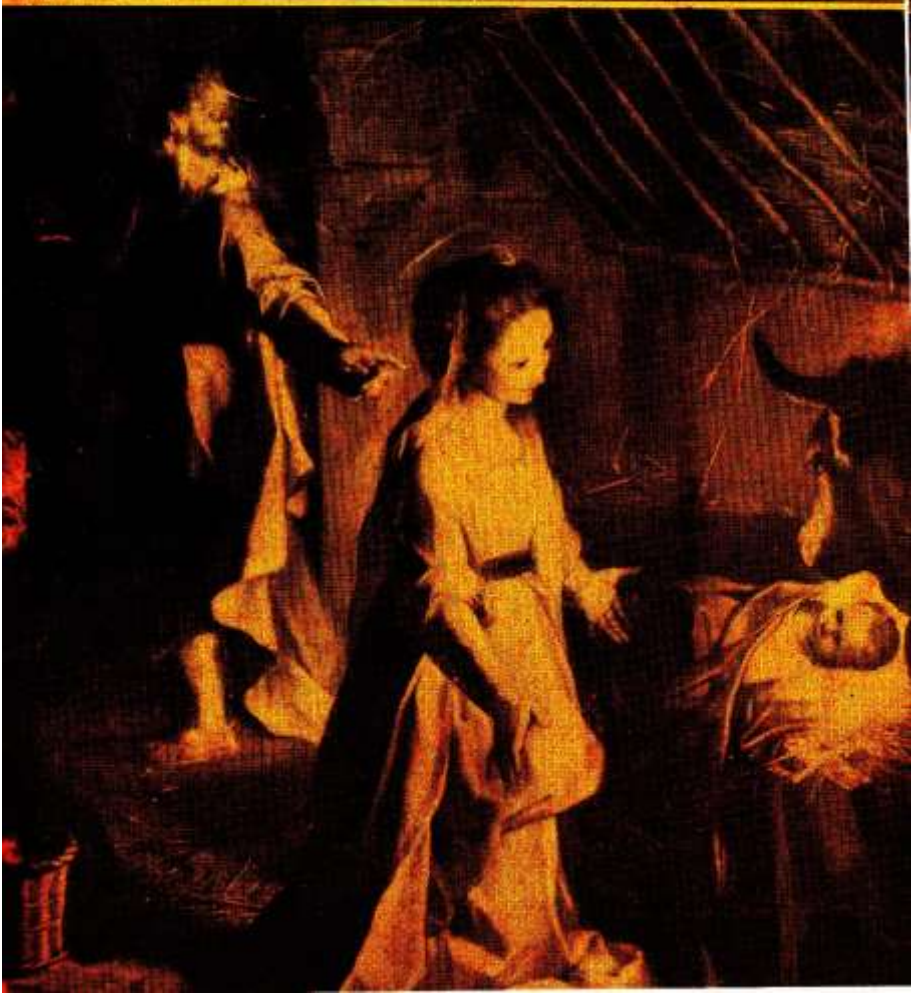

Sadržaj :

str: 1	Svjetlo Betlehemske noći	P. L.
3	Božić u jeci koncilskih dana	M. Š.
4	San o sreći i mir i radost tihe, svete Badnje noći	Rudi
9	Sretne obitelji	B. J.
11	Sudbina nekrštenih	J.
16	Misijska nakana A. M: Ljubav — životvorna snaga Evenđelja	J. A.
19	Biser s bosanskih planina	R. K.
25	Mjesečna nakana A. M: Put k jedinstvu	J. Š.
29	Da svi budemo jedno	R. K.
30	Nadamo se da ćemo se naći	B. R.
32	Posveta Ekumenskog pokreta naše domovine Srcu Marijinu	N. N.
36	Iz života i rada Kristove Crkve	Fid.

NA OMOTU: Sv. Josip dočekuje pastire i pokazuje im očekivanog MESIJU I NJEGOVU MAJKU!

NASLIKAO: Federico Fiori — Baroccio

SRETAN BOŽIĆ I POROĐENJE ISUSOVO – SVIM ČITAOCIMA ~ PRETPLATNICIMA – POVJERENICIMA – DOBROČINITELJIMA – ŽELI

UPRAVA GLASNIKA

SVJETLO BETLEHEMSKE NOĆI

ČITAVOM JE ZEMLJOM PRONESENO TO SVJETLO. GLAS O NJEMU I NJEGOV SJAJ DOŠAO JE I DO NAŠIH STANOVA, ŠTA VIŠE U NAŠA SRCA, AKO SE IKAD U NAMA UPALILA I ODRŽALA TOPLINA I ZRAKA VJERE I LJUBAVI PREMA TOME DJETETU.

MI GA SAMI SMIJEMO NOSITI DALJE, SVUDA, U SVAKO MJESTO GDJE JE MRAK, U SVAKI KUT, U SVAKU RUPU.

MOŽEMO GA ZAPALITI NA SVAKOM GROBU, U SVAKOM SIROMAŠTVU, U SVAKOJ ZAPUŠTENOSTI, UMIRANJU, U SVAKOM GRJEŠNIKU, DAPAČE I U SVAKOM GRIJEHU.

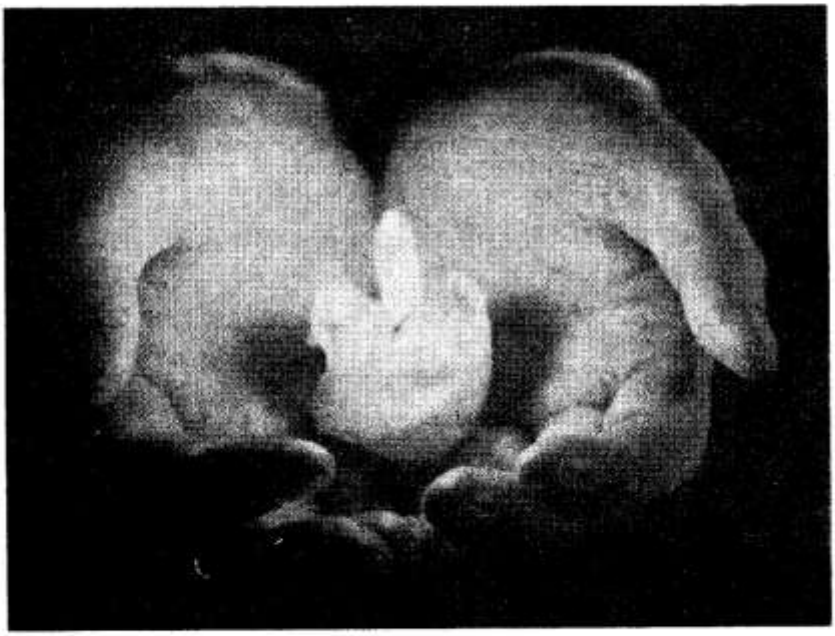

TO JE POBJEDA OVOG SVIJETLA, TO JE ČUDO BETLEHEMA, DA DRHTAVA SVIJEĆA NEIZMJERNO VIŠE VRIJEDI NEGOLI SVA NOĆ U SVIJETU!

Duboka šutnja obuzimaše sve i noć je bila u sredini svoga toka, kad je sve-
mogućа tvoja riječ, Gospodine, sišla s neba, s kraljevskog prijestolja.

Božić u jeci koncilskih dana

Sveta Crkva oko Betlehema! Iza Papina puta u Isusov zavičaj svi je tako nekako gledamo. Svi u Crkvi osjećaju — a Sabor nam to potvrđuje sve više — da je rodno mjesto naše Crkve — Betlehemska štalica. Da i Crkvu drže kao dijete Isusa — bezgrješne Marijine ruke. Da i nju čuva kao i novorođenog Dječarca — šutljivi zaštitnik Josip.

U Betlehemu naša draga Crkva — a to smo svi mi kršteni u Kristu i vođeni od Krista — pronalazi veliku Radost, i za se i za svijet. Najprije za se — da sama kroz Veselu Vijest i Radosno Srce Božje postane... siromašna, ponizna, smirena, odana — kao Novorođeni!... čista, osjećajna, budna i ustrajna — kao duša Marijina!... popljuvana, prognana, mučena, razapeta — kao progonjena Josipova obitelj! Takva Crkva zna da ne pripada betlehemskim nehajnim bezdušnicima, nego krugu jednostavnih pastira, koji razgovaraju s anđelom.

Takva, betlehemska Crkva, vodi sav svijet u Betlehem! »Na popis!« Sve treba registrirati u srcu Isusa Djeteta. Sve!

■ U TOM SRCU, gdje je sve svjetlo i istina, snaći će se svi dezorijentirani i smućeni, sumnjači i nevjernici, ljudi zavedeni i bez vodstva! Njima će se otkriti jedini Učitelj Istine, jedini tumač strašne tajne života, jedini i potpuni Smisao svih pitanja i duševnih muka.

■ U TOM SRCU, gdje je sve bezgrješno i smireno, podređeno Bogu i otvoreno za braću ljude, naći će pravi put moralni dekadenti i lutaoci, zavađeni i nesnosni, zločinci savjesti i zločinci ognjišta, skriveni grješnici i javni prestupnici. Nije li anđeo naglas izjavio da se je rodio Spasitelj svijeta? Nije li Isus došao u tu zimu da donese toplinu Očeva Srca? U tu ponoć, da svima daruje besmrtni dan života?

■ U TOM SRCU, gdje je sve jednostavno i nenametljivo, gdje je sve ljubav i simpatija, naći će svoj zaklon svi siromašni i zapušteni, bez krova i bez odijela, bez ljudske brige i bez ičije skrbi. Milijarda slabo ishranjenih... sedam stotina milijuna gladne djece... na stotine milijuna bolesnih... na desetke milijuna prognanih... Za sve ima mjesta u Kristovoj štalici, jer u njoj živi — neizmjerno Božje Srce! To će Isusovo Srce potaknuti i naša srca da ovaj svijet što prije nahranimo u Betlehemu — a ta riječ znači: Kuća Kruha! U tom duhu slavimo Božić koncilskog vremena.

SUSRETI

i mir

i radost

tihe, svete Badnje noći

Držeći se sjene krošnjatih kestenova s desne strane ulice, hitro je koračao prema kolodvoru kao da je htio izbjeći krupnim pahuljicama snijega koje su sve gušće padale. Unišao je u čekaonicu i stao u red pred šalterom, a da nije spustio ovratnik i otresao snijeg sa sebe. Ljudi se i nehotice odmakoše od njega. Osjetiše da je kroz vrata ušlo u čekaonicu nešto studenije i mrklije od same te prosinačke večeri. Buljili su u njega, a on je stajao kao ukopan s nabijenim šeširom na očima.

Ja sam sjedio sa strane na klupi i čekao vlak. Gotovo se zaprepastih kad sam ga ugledao onakova.

— Bože moj, pa to je Stanko! — izustih poluglasno. Kamo je to naumio? Jutros ,dok sam skoknuo iz ureda na tržnicu da prigrizem nešto za užinu, susreo sam njegovu Miru. U desnoj je ruci držala mrežicu s par krumpira, dvije mrkve i bocom mlijeka, a u lijevoj pola kruha. Prva me je opazila i htjela mimoići. Predusreo sam je i pružio joj ruku:

— Dobro jutro, Mira! Kako si? Sretan ti Božić! ...

Bijelo me je pogledala, a onda spustila vjeđe. Niz blijedo, mršavo lice skotrljaše se dvije krupne suze. Plakala je.

Držeći još uvijek njezinu hladnu ruku, rečem joj blago:

— Što ti je, Mira? Zašto plačeš? I to baš danas, na Badnji dan, kad se svi raduju ... Ta sutra je Božić! Noćas će se roditi mali Isus.

— Upravo zbog toga — prostenje ona kroz plač i obriše krajem rukava suze. Zlo je, veliko zlo. Sutra Božić ..., a ja bez igdje ičega. To je sve što vidiš u rukama ... i sto dinara u džepu. U kući hladno, bez ugljena. Dijete plače, a vjetar svira oko kućnih uglova. O, Bože moj, kakav Božić ..!

— Kako to? Pa gdje je Stanko? Što radi ...?

Upravo se gušila u suzama.

— Ne znam, nema ga. Otišao je ... Ima već sedam dana kako ga nema kući. I drugi su ga tražili. Čekam ga svaki dan, a njega nema pa nema ...

— Ne boj se, doći će on! — kušao sam je tješiti. Sveta božićna noć dovest će ga opet natrag k tebi. To će ti biti najveća radost, najljepši dar koji će ti mali Isus donijeti. Uzdaj se i ne plači više! Uzmi ovih tisuću dinara. Kupi još nešto za sebe i za dijete ... i ne kloni. Na Stjepanovo opet ćemo se vidjeti.

Čitav taj dan nije me napuštala misao na Miru: Sirota, na što je spala. Nekoć je bila najljepša djevojka u našem selu, jedinica u majke. Žaka i čvrsta kao drenovina, crvena ko jabuka. Sve su majke priželjkivale da im bude snaha. A ona je sanjala o velikoj sreći, koje ne može naći na selu. Nije se ni nosila seoski kao ostale djevojke. Sve je davala šiti u gradu. I jednog dana pokucao je na njihova vrata on, Stanko, momak iz susjednog sela s istom neutaživom sanjom o velikoj sreći u očima, ali bez alata i zanata, osim dviju snažnih ruku. Uzeli se. Na veliko zaprepaštenje njezine majke prodali su sve, osim nešto malo što su njoj ostavili, i pošli u grad da love sreću. Ubrzo iza toga majka je umrla, a oni i ono malo njezine sirotinje prodadoše i odvukoše u grad.

Kupili su na periferiji malu, trošnu kućicu. Rekli su: s malim treba početi — i sanjali dalje o lijepoj velikoj kući, televizoru, limuzini ... Ispočetka je nekako išlo, dok se novac od prodaje nije primakao kraju. Postajali su sve nezadovoljniji, osobito on. Bježali su s očiju svojih seljana kad bi ih sreli u gradu. I svađali su se. On je promijenio nekoliko radnih mjesta, ali velikoj

sreći ni traga. Nikako da je ulovi. Nadošao je i treći član, rodio im se sinčić. Umjesto da bude među njima više topline, on je bivao sve hladniji, drskiji. Čak je par puta i podigao ruku na nju predbacujući joj vlastito dijete, plod njihove ljubavi. Počeo se opijati, izostajati s posla... i na koncu ovo najgore, što mi sama Mira reče: sedmi je dan kako ga nema kući. Tako se, eto, završila ta vrtoglava legenda i blistavi san o velikoj sreći.

Te sam misli opet i opet raspredao, pa i onda kad sam ga ugledao na vratima čekaonice.

Ljudi su nadolazili i stavljali se u red, a Stanko je jednako buljio preda se i nije se micao s mjesta.

— Molim lijepo, dalje! Izvolite! — vikne izdavač karata jačim glasom.

Podigao je glavu, napravio tri golema koraka, jer nije više nikoga bilo ispred njega, i našao se pred šalterom. Baci na dasku zgužvanu petstodinarku i promrsi kroz zube: Kartu!

Da, ali za kuda?

— Ne znam ni sam. Dajte mi za bilo kamo!

— Čovječe, ne igrajte se! Vidite da iza vas imade još putnika, vlak za 15 minuta kreće a vi se tu zavitlavate...

— Pa dajte mi... nekud prema Zagrebu.

— Dobro, recite mi već jednom stanicu — vikne prodavač srdito, izgubivši strpljivost.

Stanko je izbezumljeno gledao u njega.

— Evo vam za Zagreb, pa sidite gdje vas volja — kresnu izdavač. Pograbi novčanicu, dobaci mu kartu i preostatak novca.

Svijet se zgranuo. Stanko uzme samo kartu i požuri prema izlazu na peron.

Potrčao sam za njim, stigao ga na samim vratima i stavio mu ruku na rame.

— Dobro veče, Stanko! Pa kuda to ti večeras, kad se svi žure svojim kućama?

Malko se lecnu, razgorači širom oči i u čudu zapita: A što je danas?

— Bandji dan... sveta božićna noć, kad svaka krštena duša želi na svom ognjištu dočekati dolazak Gospodinov.

— Badnji dan — izusti iznenađeno, dok ga nešto presjeklo u nogama da se jedva na njima održao.

— Da, da, Badnji dan — ponovim blago, prihvativši ga za ruku te obojica sjedosmo na klupu. — Zar ne čuješ kako djeca pjevaju na ulicama poigravajući se pahuljicama snijega... Nego, nisi mi odgovorio na pitanje. A kamo ti ono?

— Ne pitaj — procijedi više kroz nos nego kroz usta, uzdahnuvši teško. — Omrznu mi život i dojadi sve oko mene. Ta ja sam tako nesretan. Htio sam druge usrećiti..., a ono uvalio sam ih u nesreću, doveo na prosjački

štap. Moja Mira, moje dijete...! Što sam učinio od njih! Ja sam ih upropastio. Nisam ih više mogao gledati, podnositi onu bijedu... Otišao sam pred nekoliko dana od kuće da negdje skončam svoj jadni život i učinim svemu kraj. Skrivao sam se od ljudi, lutao, pokušavao par puta to učiniti, ali me uvijek nešto suzdržalo. Nisam znao da sam toliki slabić. No, ovaj puta neću više uzmaknuti. Kupio sam kartu i idem nekud daleko odavde tako da nitko ne zna gdje sam završio...

— Tako! Ti bi to učinio ove svete noći i na taj način završio svoj san o velikoj sreći!? Čovjek može biti sretan, ali samo u onome što ima. Ono, što si ti tražio nije još nikad nikoga trajno usrećilo. Gledaj onog prosjaka tamo u kutu. Sve mu je bogatstvo ono malo dronjaka na njemu, komad kruha u ruci i par dinara što mu svijet baci u šešir. A opet, vidi ga kako je sretan.

Šutio je kao zaliven, dok ga je u grlu nešto strahovito stezalo.

— Hajdemo kući — rekoh mu blago. — Sve će opet biti dobro.

Prihvatio sam ga ispod ruke, ustali smo i pošli. Bio je kao malo dijete koje se dade voditi od majke kamo god hoće. I opet je šutio. Strelovitom brzinom redali su mu se u pameti prizori vlastita života.

Ušli smo u sobu a da Mira nije uopće primijetila — tako je snažno udarao vjetar u kuću. Na stolu je bila okićena jelova grana zataknuta u limenu kutiju punu pijeska, papirnati betlehem, koji je ona donijela sa sobom od kuće i zapaljena svijeća. Mira je sjedila ispred stola, držala u naručju dijete i plakala.

— Mira — prekide Stanko prvi šutnju.

Ona se naglo okrene i zagleda prema vratima. Dugo, dugo gledali su tako jedno u drugo.

— Sad ste opet skupa — rekoh nekako tronuto. Vidiš, Mira, da ti ga je mah Isus doveo natrag. Zaboravite što je bilo. Tu, pokraj betlehema u ovoj svetoj božićnoj noći započnite iznova. Tražili ste veliku sreću? Tražite je i dalje! No, ne samo veliku, nego najveću. To vam je sveta dužnost. Ali tražite je na drugi način. Čovjek može imati svega u izobilju a biti najnesretniji, dok u bijedi i siromaštvu može biti vrlo sretan. Zagledajte se oboje u ovaj betlehem pred vama, u ove tri svete osobe. Kolika bijeda i neimaština, a sreća neopisiva! Najveća raskoš, sam Bog, rađa se u hladnoj spilji. Zar je bilo ikad na zemlji sretnije obitelji od ove? I vama se sreća još uvijek smiješi, samo je tražite iskrena srca. U ovoj svetoj noći najbliži ste Božjoj obitelji tu u stajici ...

Stanko je prišao k njoj, prihvatio je za ruku i rekao »Oprosti«. Izvadio je iz džepa voznu kartu i stavio je pred Betlehem. Njezin tihi plač pretvorio se u glasno jecanje. Niz njegovo zaraslo, neobrijano lice skotrljaše se krupne suze i kanuše na djetinje obraze. Ono se probudilo i zaplakalo. Plakalo je sve troje.

Vjetar je svom žestinom udario u kuću donijevši od nekuda glas zvona i zvuk pjesme: ... u stajici prostoj rodio se Bog ... Prišao sam k njima i zaželio im sretan Božić. Oboje se nagnuše nad čedo, koje je uprlo u njih svoje velike plave oči. Osjećali su kako po prvi put struji njihovim srcima nešto toplo, neizrecivo, kako nešto snažno poput bujice što sve nosi za sobom obuzima njihova bića, slijeva se u njihov hladni dom i ispunjava sve kuteve. Osjetili su da i na njihovu ognjištu može biti toplo, da i oni mogu još biti sretni.

— Da, počet ćemo iznova — rekla je ona poljubivši čedo u čelo. To je bilo sve što su tog časa mogli kazati.

Izišao sam tiho da ne pomutim te sreće i brzim koracima udario prema kolodvoru kako bih uhvatio još posljednji vlak.

RUDI

SRETNE OBITELJI

OBITELJ TEMELJ SVIH ZAJEDNICA U SVIJETU Silnim napretkom tehnike kao da nestaje udaljenosti na Zemlji. To bi trebalo pripomoći da se kod ljudi razvije osjećaj bratske zajednice. Društvenom povezanošću u raznim organizacijama, od kojih je najveća ona Ujedinjenih naroda, trebalo bi da se ljudi osjećaju povezani u jednoj obitelji. A nasuprot, u svim dijelovima našeg planeta vladaju ratovi ili prijetnje i razdor.

Svi oni koji priznaju svoje podrijetlo od neizmjernog i nedokučivog uzroka, Boga — Oca, pripadnici dakle Kraljevstva Božjega, mogli bi se sastati i naći pred zajedničkim Stvoriteljem i Gospodarom, u jednoj obiteljskoj zajednici. Pa kao da čovječanstvo zaista ide prema tomu, no stvarno to je još samo čežnja onih najplemenitijih.

Oni koji znadu za Krista Gospodina i njegovu ulogu u svijetu i Crkvi, oni su povezani stvarno najtješnjim vezama u svojoj Glavi — Kristu. A toj povezanosti između Crkve i Krista najbliža slika i najbolje tumačenje — jest VELIKI SAKRAMENAT, obiteljska zajednica između muža i žene te njihove djece, ta temeljna stanica Kristova Kraljevstva.

Da, na obitelji se temelji i gradi svaka druga društvena zajednica — i čovječanstvo uopće, dapače i Kraljevstvo Božje i Crkva Kristova. O toj prvoj obiteljskoj stanici ovisi život, odgoj, napredak, radost i sreća pojedinca i ljudske zajednice uopće. Zato je obitelj i život u njoj prvi i glavni temelj vrijednosti i sreće života. No upravo je ona danas poljuljana i u opasnosti više nego ikad dosada u povijesti. A bez nje, bez trajnosti i nerazrješivosti u njoj, bez uske povezanosti i sloge među članovima, bez međusobnog povjerenja i ljubavi, nema sreće ni opstanka ni društvu ni pojedincu. Kako pomoći obitelji, izliječiti je i učiniti odgojilištem za sretno čovječanstvo?

SVETA OBITELJ UZOR ŽIVOTA Bila jedna obitelj, koja nadilazi sjajem i primjerom, radošću i blagoslovom, važnošću i pomoću svaku drugu obitelj, a o kojoj konačno stvarno ovisi sreća svake naše obiteljske zajednice. To je SVETA OBITELJ, koja se slavi posebnim blagdanom u ovom mjesecu, prve nedjelje iza Sv. Tri Kralja. Članovi su joj: Isus, Marija, Josip. — Isus, stožer i pokretač svemira, svakoj je obitelji temelj, na kojem ona počiva i o kojem ovisi. Bračni drugovi — Josip i Marija, divan su uzor obiteljskih kreposti i silni zaštitnici i zagovornici za svaku potrebu u obiteljskom životu.

U toj je obitelji vladao prije svega duh molitve i pobožnosti. Molili su zajedno ujutro i uvečer. Srce im je bilo neprestano kod Oca nebeskoga. Njemu su često dizali i misao i ruke. — Silna je čežnja, upravo strast, gorjela u božanskom Srcu nazaretskog Mladića da ispuni u svemu i svagdje Očevu volju. »Zar niste znali da moram biti u onomu što je Oca mojega koji je na nebesima?«

Volja Očeva prva je njegova ljubav i zadaća. Upravo je zato i služio majku Mariju i poočima Josipa. A oni su se opet ugledali u nj i zahvaljivali Bogu što im je dao sreću da imadu ovakova sina među sobom. Zahvaljivali su za sve Bogu. Zato je i vladao u toj obitelji očiti blagoslov Očev.

Sveta je Obitelj nedostiživ primjer međusobne obiteljske ljubavi. Svak je od njih nesebično želio kako da udovolji i razveseli drugoga, a zaboravljao na sebe i svoje želje. Divna pažnja, sloga i ljubav vladala je među njima, zato i sreća s radošću do ushita.

No došli bi i teški časovi. Godina nije bila rodna. Jedva će se spojiti kraj s krajem. Netko je obolio. Dogodilo se i u samoj obitelji nešto bolno. Kao ono kad je dvanaestgodišnji Isus ostao u hramu. Tad su se predali strpljivo, s povjerenjem i pouzdanjem u ruke Oca nebeskoga, koji je u pravi čas riješio teškoće i poslao pomoć.

KAKO ĆEMO MI? I u našim obiteljima treba da vlada duh molitve i pobožnosti: Ujutro se treba barem prekrižiti te makar oblačeći se prikazati čitav dan Presv.

Srcu Isusovu pa isprositi blagoslov za sve potrebe, te izmoliti barem Očenaš i Zdravo Marijo. A uvečer valja se dublje povezati molitvom s Bogom. Ako je moguće čitati koji odlomak iz Svetog pisma, možda i krunicu izreći, a svakako večernju molitvu ovršiti i predanje Ocu nebeskom.

Isto tako sloga, ljubav i mir među svima! Neka svaki gleda što može učiniti za druge te im ugoditi, više nego što bi on od njih očekivao pomoći i usluge. Nesebično i požrtvovno kao što su osobe u Sv. obitelji činile jedna drugoj.

I napokon sve križeve i patnje života podnositi odano i strpljivo, oslonjeni jedan na drugoga, zajednički vršeći Božju volju i moleći za pomoć baš Sv. obitelj.

Bilo bi lijepo da imademo u kući sliku Sv. obitelji, kako bi nam bila stalno pred očima. Zagledajmo se ovih božićnih dana u jaslice! Koliko nesebičnosti i žrtve do poništenja samoga sebe vidimo kod Božanskog Djeteta na tvrdoj slami, u toj siromaštini i studeni! A kakova ljubav bez granica gori u Srcu Majke prema nedostižívomu Sinu! Isto tako brige i napori svetog poočima Josipa za tu divnu obitelj, bez zahtjeva obzira na sebe i svoju udobnost.

A mi ...?

o. JOSIP BADALIĆ, D. I.

»KOJI UZVJERUJU I POKRSTE SE, SPASIT ĆE SE, A KOJI NE UZVJERUJU, OSUDIT ĆE SE« (*Mk 16, 16*).

Sudbina nekrštenih

Čovjekoljubivi Bog sve je ljude bez izuzetka obdario nezasluženim darom božanskog plemstva. To se plemstvo podjeljuje po sv. krštenju.

A šta je s onima koji ne prime sv. krštenje? A šta je s onima prije nego što je ustanovljen sv. krst? A s onima koji se i dandanas ne krste, a to je većina čovječanstva? A oni koji se mrtvi rađaju bez ikakove krivnje roditelja? A šta je s onima koje prije rođenja odstrane majke bez krštenja? A oni za koje majke pravo i ne znaju da su ih začele, jer umru u prvim stadijima razvoja? — Prava oluja pitanja!

Na koliko bi od njih znao ti odgovoriti, dragi čitatelju? Većina se tih pitanja mene ne tiču, ja sam kršten, vjerujem i čuvam se grijeha. U redu! Ali zar smije katoličko srce ostati bez odgovora na ova tako sudbonosna pitanja? — A ako ne nađe odgovora koji bi ga smirio, zar to neće zaboljeti srce svakog pravog kršćanina?

RIJETKO ČUJETE ODGOVOR na ovakva pitanja. Teška su. Teolozi su nazvali čitav skup tih pitanja »križem teologije«. Bog nam nije objavio tajne svoje Providnosti kako on spasava ljude. Samo je objavio da je sve ljude pozvao na Božansko plemstvo, a ne, kojim se to sve putevima zbiva. Stoga nije čudno što su teolozi često stali u dvoumici i nisu našli izlaz kako da odgovore na koje od gornjih pitanja, prema onome što su našli u sv. Pismu i crkvenoj nauci.

Nama je objavljeno ono što je potrebno da znamo, kako bismo s naše strane učinili sve što možemo za svoje spasenje i spasenje drugih. Ako dakle teolozi ne znaju riješiti neke probleme, ne znači da ih Bog ne rješava. Svakako su imali krivo oni dobronamjerni teolozi koji su onda počeli tvrditi da izlaza uopće nema; dok bi jedino bilo opravdano reći: ne vidim izlaz! a ne: nema izlaza! jer je jasno zapisano u Božjoj knjizi da ima izlaza: »Volja je Božja da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine« (2Tim 2,4). To znači da, ako tko propadne, samo radi svoje ustrajne i konačne krivnje propada, a ne zato što nije kršten, ili nije saznao za kršćanstvo, ili se mrtav rodio itd.

Sv. Pismo govori, a misni obrazac blagdana Srca Isusova ponavlja: »Misli su Srca njegova od pokoljenja do pokoljenja da izbavi

od smrti duše njihove i nahrani ih u gladi« (Ps 32, 11 i 19).

»Volja je Božja da se svi ljudi spase«. Sv. Pismo ne zna za drugi spas nego vrhunaravni u Presvetom Trojstvu.

Neki su pred teškoćom pitanja nekrštenu djecu isključili. — Ipak tim uskogrudnim naukama nisu ti teolozi nikome naškodili. I mora im se priznati da su sve sile upeli da nađu neki izlaz. Oni su zaključili da ih Bog ne spasava, a Bog ih je s dobrostivim očinskim smiješkom spasio, i sve u redu.

DESILO SE ne baš davno, prije desetak godina, jedan liječnik očekivao je svoje četvrto dijete. Rodilo se mrtvo. Premda liječnik, i on je stajao bespomoćno pred tim teškim događajem. Pisao sam mu kao bogoslov odulje pismo da ga utješim. Naveo sam kako sudbina njegova djeteta ne mora biti onako siromašna kao što neki misle, da zato jer nije kršteno, nikad neće vidjeti Trojstvenoga Boga, nego da mu je moguće samo naravno blaženstvo.

S druge strane, ne bih želio ni truna težine skinuti s grješne savjesti onih nemajki koje same skrive smrt djece prije krštenja. Bog nam nije objavio sudbinu te djece. Prema onome što nam je objavljeno, mi ne znamo kako se ona vrhunaravno spasavaju, a takove grješnice uzimaju na sebe odgovornost da koja duša nikad ne doživi vrhunaravno blaženstvo u Presv. Trojstvu. One su krive i za taj grijeh, jer su spremne lišiti svoju vlastitu djecu najveće sreće,

Kršćanska majko!
Bog će iz tvojih ruku
tražiti duše tvoje djece;

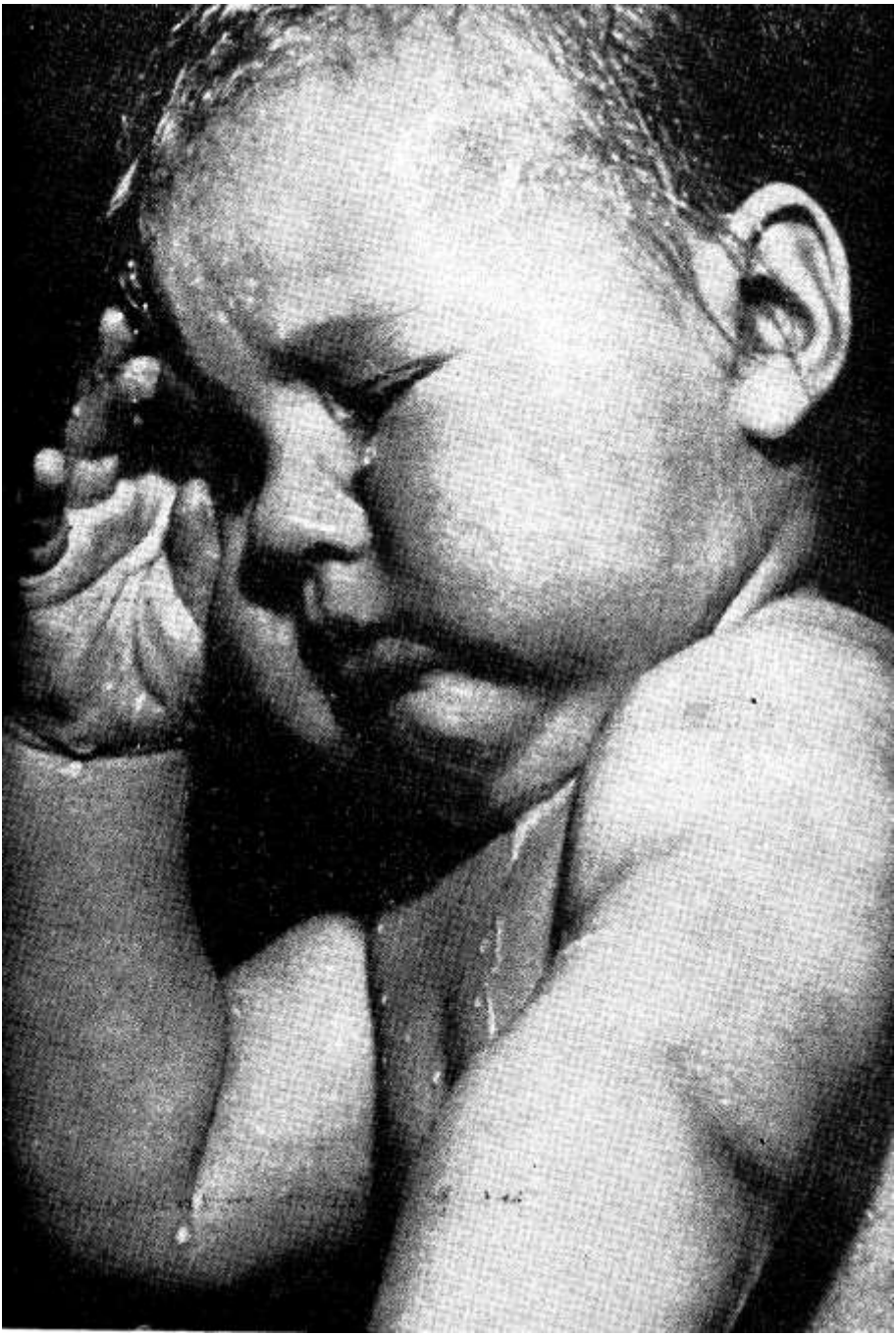

premda računamo, da i toj djeci Bog na neki način omogućuje spas.

KAKO SE DAKLE SPASAVAJU oni koji ne prime sv. Krštenje? — Za sve sakramente vrijedi da su nužni za onu svrhu za koju su ustanovljeni. Sv. Krštenje osnovni je sakramenat. Bez njega nijedan se drugi sakramenat ne može valjano primiti. Ako bi nekršteni primio sv. Pričest, ona bi u njemu bila kao u ciboriju bez sakrametainog učinka. — Ipak su svi sakramenti ustanovljeni kao pomoć, a ne kao zapreka. Milost je nešto nutarnje, i u zemaljskom životu redovito nešto što se ne može izravno iskusiti. Zato je baš Krist Gospodin ustanovio ove vidljive znakove kojima se daje nutarnja milost da možemo sudjelovati s rastom milosti. Sveta Crkva još je sakramente obogatila dodatnim obredima, upravo prema namjeri samog Gospodina, da sakramenti budu odgojni sistem vjernika. Sakramenat je stoga redovit i obvezatan način da dođemo do milosti. Ali ti sakramenti nisu zapreka da milost ne možemo dobiti bez sakramenata, ako njih same ne možemo primiti.

ČULI STE u vjeronauku da razlikujemo krst vode, koji je sakramenat, te krst želje i krst krvi, koji nisu sakramenti, ali se nazivaju tako zbog istog učinka. Krstom želje spasavaju se odrasli, koji nisu krivi što ne znaju ili ne mogu primiti krst vode. Krst želje jest ljubav prema Bogu i spremnost iz te ljubavi da učinimo sve što On zahtijeva. Pobožni ljudi svih vjera, pa i starog poganstva, koji su iskreno išli za istinom, makar i kroz zablude kumirstva, mogli su se i mogu se i danas spasiti »krstom želje«, krstom dobre volje.

A najodličniji oblik ovoga krsta želje jest krst krvi, ako netko život svoj dadne za vjeru, premda još nije kršten. Tako je moguće da Rabija, pobožna muslimanka, postigne veću slavu nebesku nego koji katolik. Ona je zavoljela posebno proroka Isu (Isusa), o kome govori i Koran. Muslimani inače poštuju Isusa, ali kao manjeg proroka od Muhameda, i ne priznaju da je utjelovljeni Bog. Ali Rabija je nada sve zavoljela Isusa i posvetila mu svoje djevičanstvo. Radi te neobične pobožnosti prema Isusu, ubiše je neki fanatici. Život je svoj dala za Isusa. Krštena je ne samo krštenjem želje nego i krvi.

MNOGE KATEHUMENE STUJEMO na oltarima, pa i iz najnovijih vremena. Godine 1955. sv. Crkva proglasila je blaženima 4 misionara i 52 vjernika koji su iz mržnje na vjeru poubijani u bokserskom ustanku u Kini 1900 g. Među njima je i bl. Tciang-hoai-lu, 57. godišnji starac. Odgađali su mu krštenje, jer mu molitve nisu išle u pamet. Pogani su mu se rugali zbog toga, a on im je odgovarao: »Glavno je da hoću ljubiti Boga, i vidjet ćete, Gospodin će naći načina da me spasi makar i ne znao molitava«. Kad su Bokseri zauzeli selo, tražili su najprije taksu, da svi katolici plate globu. I Tciang je silom htio platiti globu. Ali došle su od vodstva strože upute, da poubijaju katolike. Ostali ga htjedoše izbaviti, da on nije kršten, da on ni molitava ne zna, a bl. Tciang se neda: »Gospodo bokseri, vjerujte mi, molim vas, ja sam kršćanin i klanjam se Bogu kršćana. Dokaz je što sam globu platio.« Jedan ga bokser sruši na zemlju, a drugi ga probode kopljem. Ovaj si je doslovno globom platio i kupio predragocjeni dragulj. Danas ga štujemo

kao blaženika. Najteže je riješiti pitanje nekrštene djece. Ona nisu sposobna ni za krst želje ni krvi, a krst vode nisu primili. Nitko opet od stvorova nema pravo na vrhunaravan život. Zato su mnogi teolozi zaključili da ta djeca idu u »limb«, mjesto naravnog blaženstva.

U NAJNOVIJE VRIJEME pokušavaju riješiti to teško pitanje na bolji način: ako dijete nije sposobno u ovom životu i kroz doživljaje ovog svijeta birati Gospodina Boga, ono je sposobno za čin ljubavi i izbora u času umiranja, kad duša prelazi iz stanja putovanja u konačno stanje vječnosti. U tom buđenju za vječnost djetetova dušu doraste za konačnu odluku, doraste više nego mi kroz sve dane zamnog postepenog sazrijevanja. I mi ostali istom u času prelaza potpuno odrastemo svojim duhom i zadnji put konačno biramo svoju sudbinu. Katolički učenjaci, koji na ovaj način rješavaju to teško pitanje, upozoruju da čitav svijet čistih duhova, anđela, samo na taj način biraju Boga. Oni žive izvan materije i vremena, te u trenu prelaza iz početnog u konačno stanje biraju svoju sudbinu. Za što mi trebamo duge godine života, njima je dosta taj tren prelaza. Prema tome sva ljudska bića sposobna su za krst želje. — Rješenje je vrlo lijepo, samo nemamo dokaza iz Božje objave, i zato nek nam posluži za utjehu, gdje ne možemo pomoći. Gdje možemo, moramo sve učiniti da nam djeca, ako je opasno da umru, budu na vrijeme krštena. Redovito krštava svećenik i đakon, ali u ovakvim prigodama dužan je svatko krstiti dijete polijevajući ga po čelu naravnom vodom i izgovarajući riječi: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

Neki pobožan vojnik, koji je za vrijeme prošlog rata služio u vojnoj bolnici, pričao mi je da je muslimane ranjenike, koji su umirali u besvjestici, krstio. Ipak ti muslimani nisu bili kršteni. Taj bi krst vrijedio i u besvjestici da su oni sami htjeli još u budnom stanju da budu kršteni. Čovjek koji je došao k razumu, postao je gospodar svoje sudbine i ne može bez svoga pristanka primiti sakramente. Samo za malu djecu, koja još nisu došla k razumu, vrijedi krštenje bez njihove privole. Ti su se muslimani spasavali, ukoliko su zaista Boga poštovali i bili vjerni glasu svoje savjesti, dakle krstom želje.

Sv. krštenjem opraštaju se potpuno svi grijesi. Istočni grijeh, za koji dijete nije krivo, tim što dobiva milost. Istočni grijeh ili istočni »manjak« baš je u tome što se rodilo bez vrhunaravnog života milosti. Ako se odrasli krsti, opraštaju mu se svi osobni grijesi i bez sv. ispovijedi. Netko bi onda pomislio da bilo najbolje krstiti se prije same smrti. Nipošto. Za grijehe iza krštenja imamo sv. ispovijed, a — ako ne bismo bili kršteni — ne bismo zasluživali za vrhunaravno blaženstvo i vrlo bismo siromašni došli pred Božje lice.

SVETO JE KRŠTENJE rasadište Božanskog života. Ako želimo širiti Božju slavu i njegovo kraljevstvo, moramo pomoći sv. Crkvi da obrati i dovede do sv. krštenja milijune koji se probijaju do Boga teškim i tamnijim putevima u dalekim poganskim krajevima. To je dužnost svih nas vjernika, a ne samo biskupa i svećenika. »Volja je Božja da se svi ljudi spase«, a Božansko Srce Isusovo »razmišlja od pokoljenja do pokoljenja kako da izbavi duše naše od smrti.« Obasut će blagoslovom s neba sve one koji s Njime surađuju na širenju prave vjere kod svih ljudi.

Misijska nakana

LJUBAV

životvorna snaga

Evanđelja

(Da djela kršćanske ljubavi djelotvorno pridonose očitovanju evanđeoske istine).

KRISTOV PRIMJER I PRVA CRKVA Čitamo u Evanđelju da je Krist Gospodin dva puta čudesno umnožio kruh i ribu te nahranio gladne tisuće ljudi. Njegovo Presveto Srce nije osjećalo samo duhovnu bijedu ljudi nego i tjelesnu. »Žao mi je naroda!« — vinuo se krik samilosti iz njegova milosrdna Srca. Ono ne može otpustiti mnoštvo gladno, jer su mnogi došli iz daleka pa bi lako mogli smalaksati na putu kući. Apostoli, koji su dijelili među narod čudesno umnoženi kruh i ribu, shvatili su lekciju svog Učitelja. Zato će nakon njegova uzašašća na nebo i silaska Duha Svetoga organizirati u prvoj kršćanskoj zajednici i karitativnu djelatnost za tjelesne potrebe članova Crkve. Nisu li agape, gozbe ljubavi, bile također važna veza međusobne ljubavi prvih kršćana?! Promatrajući ih mogli su pogani govoriti: »Gle, kako se ljube!« A to je sigurno bilo simpatično i privlačivo, pa je pogane dovodilo u krilo kršćanske zajednice ljubavi. Ljubav je najjači magnet. Ona najviše osvaja. Više se muha uhvati na kap meda nego na bačvu octa. Tako i ljubav većma otvara put k ljudskim srcima nego rječitost i učenost. Evanđelje je bitno nauka ljubavi. Što bude više ljubavi, bit će i više ostvarenog i prožrvljenog Evanđelja.

POSLANJE CRKVE U DANAŠNJEM SVIJETU Crkva je svega toga svjesna. Razvija prema mogućnostima karitativni apostolat. Uvjerena je da je to najsigurniji put do ljudskih srdaca. Najjači dokaz istinskog i nepatvorenog Evanđelja. Tisućljetno iskustvo bjelodano dokazuje da su djela duhovnoga i tjelesnoga milosrđa uz odgoj djece i mladeži najodličnije sredstvo kako bi se duše nekršćana privukle Kristu Gospodinu. Zato je karitativni apostolat u misijama od neprocjenjive vrijednosti. Do ljudskih srdaca, koja često znadu biti tvrđa od kamena, pripravile su put Evanđelju dobre i požrtvovne redovnice misionarke dvoreći bolesnike, brinući se za siročad, starce i nemoćnike. Jedna Majka Terezija sa svojim djelima ljubavi u Kalkuti danas je možda najveći misionar Indije. Ona je najbolja reklama za kršćanstvo u 95 postotnoj nekršćanskoj zemlji. Djelotvorna ljubav prema bijednicima oduvijek je bila, a i danas je motiv da se povjeruje u istinitost koje nauka, jer djela ljubavi govore najrječitijim i najuvjerljivijim jezikom, koji može svatko lako razumjeti. I što bude više propovjednika ljubavi, tj. što bude više praktične, djelotvorne, samilosne ljubavi, to će se kršćanstvo više širiti, jer je ljubavi teško odoljeti. Hladnoj učenosti i veoma apstraktnim dokazima srca se bijednika, gladnih, bolesnih, siromašnih, izmučenih, izrabljivanih lako ne otvaraju. A takvi su danas u većini, jer dvije trećine čovječanstva gladuju. Zato je danas više nego ikada čas kršćanstva. Ono je u biti ljubav, dakako pravo, nepatvoreno kršćanstvo.

POTICAJI PAPA Prije dvije i po godine izašla je u Francuskoj knjiga pod naslovom »Ljubav«, a sadrži zbirku, antologiju papinskih dokumenata koji se odnose na djelotvornu kršćansku ljubav sve tamo od pape Pija VI g. 1789. dakle od godine francuske revolucije, pa do Ivana XXIII.

Iz te se zbirke vidi kako su pape zadnjih vremena svjesni, da je ljubav prvo i najjače sredstvo za proširenje Kristova kraljevstva na zemlji. Samo Papa Pio XII u 130 tiskanih dokumenata — što encikliка, što apostolskih pisama, što radio poruka, što raznih alokucija — poziva na djelotvornu ljubav. Od te bogate i preobilne zbirke samo jednog pape navest ćemo divne riječi, koje je upravio Pijo XII u audijenciji od 9. listopada 1948. davaocima krvi. »Već samo vaše ime »davaoci krvi«, daje vam, dragi sinovi, posebno pravo da vas očinski primimo. Posebno pravo, jer dok bacamo pogled na vašu tako brojnu skupinu, mi gledamo u duhu i klanjamo se božanskom darivatelju krvi Isusu, Otkupitelju, Spasitelju i Životvorcu ljudi. Primjer svake ljubavi (Isus Krist) vaše je na poseban način. Bez sumnje je divan dokaz plemenitosti, ljubavi, požrtvovnosti proliti svoju krv u borbi za plemenitu i svetu stvar. Opravdano je da takvim herojima pripada palma slave. Ali dati svoju vlastitu krv za zdravlje nepoznatih ljudi ili dapače nezahvalnih, koji će možda zaboraviti ili neće nastojati da upoznaju ime, crte i lice svoga spasitelja ..., to je djelo na koje ste se vi nesebično dali, a na taj se način uzdižete na vrhunce kršćanske ljubavi ...«

NAJVEĆA BRIGA PAVLA VI Što današnji Sv. Otac Pavao VI čini za promicanje djelotvorne kršćanske ljubavi poznato je čitavom svijetu. Kako je bio potresan njegov apel u Bombay-u na euharijstijskom kongresu. »Povjeravamo vam (novinarima) posebnu poruku za svijet. Neka narodi prestanu s utrkom u naoružanju. Neka uprave svoje poglede i snage k bratskoj pomoći zemljama u razvitku. Neka svaki narod, misleći na mir a ne na oružje, prinese dio svojih vojnih troškova u veliki svjetski fond za rješenje tolikih problema ishrane, odijevanja, stanovanja, liječničke njege, koji muče tolike narode. S oltara mira Euharijstijskog kongresa neka se ovaj Naš bolni povik digne k svim vladama svijeta, i neka ih Bog nadahne da započnu tu miroljubivu bitku protiv patnje braće.« Taj je apel ponovio i u svome povijesnome govoru pred Ujedinjenim Narodima.

ODAZIV Bogu hvala, glas Kristovih namjesnika nije ostao glas vapijućeg u pustinji. Prvi su se odazvali najpozvaniji, a to su biskupi. Američki biskupi osnovali su djelotvornu ustanovu »Catholic Reilief Services«, koja svake godine sakupi i podijeli 100.000 tona hrane, lijekova, odijela, što se podijeli među barem 60 nacija, a to iznosi vrijednost od 125 milijuna dolara.

Njemački biskupi osnovaše isto tako dvije dobrotvorne akcije: »Misereor« u korizmi i »Adveniat« u došašću. Akcija »Misereor« podijelila je od g. 1959 — 1961. među potrebne i gladne oko 30 milijuna dolara. Slične ustanove imaju francuski, holandski i drugi biskupi. Čini nam se mnogo, ali ako se usporedi s potrebama, još je to uvijek jako malo.

ZAKLJUČAK Molimo ovaj mjesec Božansko Srce novorođenoga Kralja da ustanovama kršćanske ljubavi nikada ne uzmanjka potrebnih sredstava. Da svi kršćani shvate kako je naš čas, čas ljubavi! Tolike se prazne ruke i srca pružaju prema nama kršćanima da ih napunimo.

SRCE ISUSOVO, NE DOPUSTI DA ZATAJIMO!

o. JOSIP ANTOLOVIĆ D. I.

Biser s bosanskih planina

Imao sam sreću za ljetnih praznika posljednjih dviju godina malo prokrstariti s kolegama Bosnom. Nije to bilo dugo, pa ni mnogo toga nismo prošli, ali dojmovi ostadoše neizbrisivi.

Rado bih ovdje progovorio o jednostavnosti bosanske narodne duše, o gostoljubivosti sinova Asiškog Sirotana u Kraljevoj Sutjesci, koji nas tako lijepo primiše, o neprocjenivom blagu njihove biblioteke i muzeja, gdje čovjek stvarno osjeti miris slavne prošlosti, o ostacima kraljevskih dvorova i ruševinama grada Bobovca, tog ugaslog ognjišta bosanskih narodnih vladara, na kojem nam neumorna ruka arheologa Pavla Anđelića oktriva obris za obrisom nekadanje njegove moći, slave i kulture — ali za sve to tražilo bi se više mjesta, vremena i vještije pero. Mnogo toga lijepoga dalo bi se također reći i napisati o Sarajevu, Travniku i tolikim drugim mjestima, no o njima često čujete i čitate.

Popet ćemo se ovaj put radije nešto više. Do malog gorštačkog sela Borovice. Tu smo se najdulje zadržali. Jedva ćete ga pronaći na karti. I kad vam još kažem da se nije baš lako do njega uspeti, jer nema dobrih puteva, pa prema tome ni prevoznih sredstava osim konja, i to ako znadete jahati — onda će vas sigurno mimoići želja da ga posjetite. No sa mnom nije tako. Ja bih opet i opet pošao onamo. Kojim god od triju puteva. Bilo onim iz Vareša od tri sata pješačenja, ili onim nešto kraćim iz Kraljeve Sutjeske, ili napokon onim najduljim iz Kaknja — svejedno je. Svi su strmi i naporni, ali zato puni lijepih krajolika. Divni planinski predjeli, pašnjaci s razasutim stadima, bistri gorski izvori, siloviti potoci, vrletne stijene i kamene litice, a nadasve prastare crnogorične šume, to carstvo medvjeda i vukova — sve vas to zanosi u svijet Gulbranssenovih junaka, te vam se čini kao da osluškujete bruj njegovih šuma.

»Kraj je to — da se matoševski izrazim — današnjom kulturom neolizan i zapušten, ali zato je tu i narodna duša hrvatska ostala netaknuta, starinska i starovičnjačka, jezik čist kao sred Hercegovine, a žitelj kršan i krasan kao u stara, u junačka vremena.«

To je svijet koji se drži još svoje narodne nošnje, koji voli svoje ognjište i koji nosi u sebi nešto energično i zdravo. Ljudi priprosti, s nekom prirodnom finoćom bez gradske glazure. Rado će vas susresti, nazvati vam s »Hvaljen Isus i Marija« dobrodošlicu, priupitati za junačko zdravlje, i da li vam se kod njih sviđa, a onda pozvati pod svoj krov i ponuditi šalicom mlijeka, čašicom rakije, crnom kavom ili čime drugim.

ŽIVOT SELA Mjesto, koje je i zasebna župa, dijeli se na gornju i donju Borovicu. Povrh svega dominira crkva na kojih 1260 metara nadmorske visine. Živi se osrednje, više siromašno nego bogato. Osim malo ječma, zobi i krumpira ne uspijeva ništa drugo. Bave se stočarstvom. Ovce i nešto krava jedino im je blago. Sav odrastao muški svijet, njih preko dvije stotine, radi u vareškom rudniku. I to, odu onamo u ponedjeljak, a vraćaju se tek u subotu. Prevoznog sredstva nema, premda je nedavno probijena nekakva cesta radi eksploatacije šume, a dolaziti svaki dan pješice kući bilo bi prenaporno. No u vrijeme košnje

Nije uzalud primila zenidbeni blagoslov:

„... vidjela sinove sinova svojih sve do trećeg i četvrtog roda i koljena i doživjela željena starost!„

Prabaka Anda Malinić sa svojih 53 praunuka

podnesu i taj teret. Uza sve to bračni je i obiteljski život na visini kao rijetko gdje.

Sav kućni posao leži na ženama i djeci, u kojoj roditelji gledaju svoje najveće blago i najljepši Božji dar. Dvije kuće imadu po 19 članova, a nekoje obitelji i po dvanaestero djece.

Godine 1928, kad je podignuta crkva, župa je brojila nešto preko 400 duša. Danas, osim onih osamdesetak što zakoračiše u svijet da negdje drugdje, izvan zavičaja, okušaju bolju sreću, imade ih oko 1230. Godišnje ih se oko desetero preseli u vječnost, dok pedesetero novih počinje udisati čisti planinski zrak svoga lijepog kraja.

U selu postoji i osnovna škola s pet razreda i 200 đaka. Djeca su bistra i darovita, no nemaju gdje nastaviti daljnje školovanje. Neki odu u Vareš da tamo nastave. Žive zajedno s ocem ili bratom, koji tu radi u rudniku, sami sebi kuhaju, život je dosta težak, pa sve to ne donese baš velikog ploda. Drugi ostaju kod kuće, čuvaju ovce, a kad poodrastu, onda u rudnik.

BLAGOSLOVENA U POTOMSTVU U neizbrisivoj uspomeni ostao nam je susret s prabakom Anđom i njenom praunučadi. A kako i ne bi? Pedeset i šest njih na broju — nije to šala. Bilo ih je i više. Sedamdeset i dvoje. Ali ih Gospodin u svojoj dobroti pozva k sebi.

Parok (župnik) zamolio ih, ili kako oni kažu naredio, da se svi u nedjelju poslije podne skupe pred crkvom kako bismo ih slikali. I došli su svi osim ono dvoje ili troje iz Vareša. Iznijeli smo klupe. Ima se šta vidjeti i čuti. Sve vrvi od djece. Jedni skaču, drugi se smiju, a oni najmanji isprobavaju svoja grla. Pravi orkestar. Majke ih primiruju i rede. Najstarijem je 15 godina. Ono najmanje, što je tek pred sedam dana ugledalo Božje svjetlo, donio sretan otac i stavio prabaki u naručje. Jedva smo ih nekako poredali i na brzinu snimili, jer se bilo naoblačilo i udario pljusak.

Prabaku je dopratio njezin sin, i on već starac preko 60 g. Prišao sam k njima i upitao: — Kako zdravlje, bako?

— Eto, sinko, oslabio nešto vid i sluh. I srce slabije tuče. Izmorila ga brda. A nije ni čudo. U mojih roditelja bilo nas je šestero djece. Ja sam ih poklonila danjemu svjetlu devetero. Odnjihala sam 49 unučadi, dočekala ovoliko praunučadi da ih sve ne prepoznajem i broja im ne znam. Napatila se, osobito za vrijeme prvog svjetskog rata kad je muž otišao na ratište, a ja sama ostala s djecom, nahodala se ovim brdima, a povrh

Borovica

Blagdanska nošnja

Svagdanja nošnja

Od svoje 4. godine svaki dan na svojoj Prčesti

svega toga nikad u svom životu doktora ne vidjela, onda, sinko, Bogu mom hvala, baka se sa svojih 85 g. još dobro drži.

— Volite li svoju unučad?

— Tko ih ne bi volio?! Neka ih, neka! Oni su babina dika. A dat će ih Bog i još.Svisu zdravi i rodili se bez doktora.

— Da li ste živjeli sretno u braku?

— Gdje se poštuje Bog, tamo se živi sretno, makar kadgod i teško bilo. Nismo uvijek imali sve ni najpotrebnije, ali smo bili zadovoljni. Nikad za 45 godina bračnoga života nisam se s mužem porječkala. Svega jedanput posvađala sam se s nekom ženom u selu.

Rekla mi je da postoji u selu još jedna prabaka, ali samo s jednim praunučetom. Isto tako i njezin brat Petar ima samo jedno praunuče.

Ona može još i ponešto raditi: pomusti krave i ovce. Za lijepih dana popne se i do crkve. Uvijek joj je u ruci ili za pojasom krunica. Stalno moli. Dok još nisu imali crkve ni župnika, znala bi u nedjelju i po šest sati pješačiti da dođe na misu.

Divio sam se toj gorštakinji, koju je Bog već tako divno nagradio na ovoj zemlji. A kako će istom gore!

VJERSKI ŽIVOT ŽUPE Ono najljepše u tih ljudi jest njihova vjera, čvrsta i tvrda poput stanca kamena njihovih planina. To se najbolje pokazalo onih godina kad nisu imali svećenika i morali po nekoliko sati pješačiti u drugu župu na sv. misu. To se vidi i danas u njihovu žaru i ljubavi prema crkvi. Izgradili su je uz goleme žrtve. Prije šest godina produljili su je za polovicu i dodali još jednu ladu. Danas im se čini već pretijesnom. Ove godine proširili su prez-

biterij i podigli ga za nekoliko stepenica, postavili nov oltar prema puku, ambon i pričesni stol, obojadisali crkvu iznutra, obnovili župni stan i štošta drugo. No sve to dobit će tek onda punu cijenu u našim očima kad saznamo uz kolike je napore učinjeno. Nisu imali nikakvih prevoznih sredstava i građevinarskih strojeva. Svaki kamen i svako zrnce pijeska trebalo je prebaciti vlastitim silama ili dotjerati na konju, da i ne govorimo o spremnosti onih radnika koji su čitav tjedan radili u rudniku, a u subotu mjesto odmora velikodušno uređivali dom Gospodnji.

Zato je i vjerski život, a osobito euharistijski, kod njih na visini. U obične dane pristupa ih oko 60 k stolu Gospodnjem. U Adventu taj se broj penje i do 120. Euharistijski život iz godine u godinu raste. 1964. g. bilo je 29.410 sv. Pričesti. Za 7.400 više nego 1963. g. U prvih šest mjeseci ove godine bilo ih je blizu 17.000. To znači da će na koncu godine broj premašiti i 33.000. A župa broji svega 1230 duša. Odbijmo sada djecu koja još ne idu na sv. Pričest, onda dođe na svakog vjernika i do 33 sv. Pričesti godišnje. Zaista lijep broj. Broj sv. pričesti jedino nešto malo opadne za vrijeme košnje. Euharistijski je život osobito jak među djecom. U nedjelje i blagdane okrijepi ih se prosječno 90 Tijelom Gospodnjim.

Prvi je petak za župu gotovo blagdan. U posljednje dvije godine bilo je na te dane i do 250 sv. pričesti. U ovoj godini, kad slavimo 200 godina blagdana Srca Isusova, taj se broj popeo i na 300.

Župniku su posebna radost mladi muževi tridesetih godina, koji nedjeljom zajednički pristupaju k stolu Gospodnjem. Ispočetka ih je bilo deset, a sada im se pridružuju i drugi.

Zahvala iza sv. pričesti moli se zajednički. Predmole djeca. Kako je lijepo čuti iz njihovih usta na koncu zahvale zaziv: »Euharistijsko Srce Isusovo, uzore srcu svećeničkom, daj nam svetih svećenika, osobito iz naše župe!« I Božansko Srce nije se oglušilo. Prije 2 g. rekao je njihov prvi domaći sin svoju mladu Misu. Dva rođena brata junački ga slijede. Majka koja je poklonila četvero svoje djece Bogu, uzdahnula je jednog dana pred župnikom, kad je jače osjetila svoju osamljenost, kako bi ih željela vidjeti. No odmah iza toga je rekla: »Volim da su tamo gdje jesu, nego da je sve moje odavde do Zagreba!« Duhovna zvanja lijepo cvjetaju. Od 30 ministranata gotovo ih većina želi da postanu paroci. Liturgijski je život bujan. Samo da vam ih je čuti kako lijepo recitiraju sv. Misu. Tu čovjek osjeti i doživi nešto od svoje vjere.

Dakako da i oni imadu svojih mana i pogrešaka. Ali recite mi gdje ih nema. No, koliko će tu biti Božja dobrota blaža kraj tolike i takove vjere!

Otišao sam od njih ponijevši u srcu ljepotu njihovih krajolika, miris planinskih pašnjaka, bistrinu gorskog potoka, nezaboravnu pjesmu prastarih jela, a nadasve jednostavnost praiskonske vjere te neiskvarene gorštačke duše.

R. Koprek D. I.

Nakana A. M.

PUT k jedinstvu

Prošlo je devet stoljeća otkako većina kršćanskog Istoka nije više u jedinstvu s Rimom. Preko četiri stotine godina dijeli nas od reformacije i zapadnog raskola. Ljudske su slabosti rascjepkale i nagrdile Božje djelo. Svi koji su kršteni u ime Isusovo bolno to osjećaju. Pred nama je opet svjetska molitvena osmina u kojoj će se po svim kršćanskim crkvama — katoličkim, pravoslavnim i protestantskim — dizati vruće molitve k prijestolju Onoga, koji je sam na Posljednjoj večeri podigao svoje oči k Ocu i molio: »Oče sveti, sačuvaj u ime svoje one koje si mi dao da budu jedno kao mi! ... Ne molim samo za njih, nego i za one koji će po njihovoj riječi vjerovati u me, da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje da si me ti poslao!« (Iv 17).

KRIST JE OSNOVAO SAMO JEDNU CRKVU — Isus Krist je osnovao jednu i jedinu Crkvu. Pod jednom Glavom jedno je Mistično Kristovo Tijelo, koje Duh Sveti upravlja i oživljuje kao jedna Duša. Uzor je, princip i cilj jedinstva Crkve u Kristu, pod Duhom Svetim — jedinstvo jedinoga Boga u Trojstvu Osoba. Za to jedinstvo Crkve molio je Isus nakon što se u Euharistiji, kojom se ono označuje i izvodi, predao nama, i prije nego što se je — da razasutu Božju djecu smrću privede k jedinstvu — predao Ocu. Jedina molitva svijeta, molitva ljubavi i smrti Isusa Krista, vapije za jedinstvom svih u Kristu, po Duhu Svetomu, u Obitelji Boga Oca. »Jedno tijelo i jedan Duh. Je-

dan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje — jedan Bog i Otac svih, koji je nad svima, koji djeluje po svima i u svima« (Ef. 4, 4-6).

Koliko međutim ima danas kršćanskih zajednica — protiv Kristove volje! Zar je Krist razdijeljen?

Isus Krist moli i sada vječnom svojom žrtvom da svi budu jedno: jedna Crkva — jedna vjera, jedna uprava, jedna sredstva spasenja! Crkva, koja postaje sve svjesnija sebe, svoje biti, svog jedinstva s Kristom, nužno čezne da bude što potpunije jedna, što čistija od svake ljage i nabora.

Tko god je s Crkvom, s Kristom, osjeća isto. »Iste osjećaje imajte u sebi kao i Krist Isus«, potiče sv. Pavao Filipljane. Crkva, raspeta s Kristom na križ, želi sve privući k sebi, sve zagrliti. Može li loza, ako ne želi da je Vinogradar odsiječe od Trsa, ne strujati istom životnom težnjom kao Trs? Briga da se obnovi jedinstvo spada na cijelu Crkvu, vjernike i pastire — ističe II. Vat. Sabor.

DUH SVETI — PRINCIP JEDINSTVA

Sjedinjenje međutim nije stvar dogovora, pregovora, politike, bilo kakvog čisto naravnog nastojanja. Ono je djelo Duha Svetoga, koji je princip jedinstva Crkve. Treba upotrijebiti sva sredstva, ali sve to mora biti uzdignuto u sferu djelovanja Duha Svetoga.

Svakako je potrebno upoznati dušu odijeljene braće, njihovu nauku, duhovnost, liturgijski život, religioznu psihologiju i kulturu; razgovarati s njima, sudjelovati u svemu što je dobro: u socijalnom radu, obrani ljudskih prava i vrednota, slobode, vjere, poštivanja ljudskog života... Sve je to potrebno kako bismo bolje upoznali njihove vrednote, imali veće poštivanje, ljubav, a iz ljubavi opet puniju spoznaju — ex igne lux po riječima velike ekumenske duše abbé Couturiera. Nužno je sve to, ali nije dovoljno za sjedinjenje.

Jedinstvo Crkve jedinstvo je s Kristom. Dakle, jedino koliko bude Duh Sveti katolike sjedinjivao u Kristu, koliko Crkva i svaki katolik bude vjerniji Evanđelju i Kristu — toliko će pomoći Duhu Svetome, da On i odijeljene od Crkve vrati u kuću Očevu. Duša svega nastojanja i rada za jedinstvo kršćana, svega ekumenskog pokreta, jest — prema saborskom dekretu o ekumenizmu — obraćanje srca i svetost života skupa s privatnim i javnim molitvama za jedinstvo kršćana — duhovni ekumenizam.

OBNOVA VJERSKOG ŽIVOTA . . .

Prvo je stoga u radu za sjedinjenje nužna obnova Crkve i pojedinih vjernika. Crkva se mora potpuno sjediniti sa samom sobom, s Kristom. Isto tako i svaki vjernik. Isprazno je govoriti o sjedinjenju drugih, a sam biti daleko od Krista i Crkve. Moglo bi se čak dogoditi da katolici, što žive u Crkvi ali bez Crkve, budu izbačeni van. Krist mora živjeti u nama, mi biti slični Njemu, isto osjećati što i On. I što je tko radi službe viši u Mističnom Tijelu, to se više mora na njem odražavati Kristov lik i Srce.

Krist je sebe ponizio — poslušan do smrti!

Kršćanin treba da životom bude svjestan potpune svoje ovisnosti od Oca, nezasluženosti milosti, čiste Božje ljubavi. Nemamo se mi prava isprsivati što smo u pravoj Crkvi: hvala ti, Bože, što nisam kao taj tu — već osjećajmo kao carinik: oprosti, Oče, meni grešniku, i ja sam kriv što ovaj zebe izvan tvoje kuće. Neće nas onda prema odijeljenima voditi nikakav kompleks nepovjerenja, podsvjesne oholosti... Pravo ćemo shvaćati milost jedinstva sa

svetom Majkom Crkvom i dužnost da pomognemo svima kako bi tu milost postigli.

PRIJE SVEGA LJUBAV Težeći za onim što je tamo gore, ne tražeći sebe, nego Isusa Krista, poslušni Crkvi, Kristu, Ocu — Kristovom ljubavlju ljubimo Oca, Crkvu, braću. Krist je ljubav. Krist je Crkva. Crkva mora zasjati kao Ljubav u sebi i u svakom vjerniku. To je njezino pravo lice — novo lice Crkve! I tko će onda bježati od vidljive Ljubavi? Koga neće privući taj silni žar vidljiva Isusova Srca? Ljubav je alfa i omega, polazna točka i cilj ekumenizma, jer, prema sv. Pavlu, ljubav je veza savršenstva (Kol. 3, 14), tj. veza koja od svih vjernika čini savršenu cjelinu — Kristovo Tijelo!

Kad je Pijo XII u prvoj svojoj enciklici »Summi Pontificatus« nazvao kršćane nekatolike braćom, napisao je pastor Auguste Rivet, predsjednik lionskog konzistorija ovo: »To bratstvo, što ga proglašuje najviši auktoritet vaše Crkve, čini mi se kao s druge strane budućnosti pružena ruka prema pomirenju među kršćanima«.

Ako se srca obrate, život posveti... svijet će prepoznati autentičnu Crkvu, autentične Kristove učenike, Crkva će privući sve na Isusov križ!

Dakako, po Duhu Svetome! Kao što je fizički Krist rođen po Duhu Svetome, tako je i mistični Krist rođen i dostići će svoju puninu jedinstva i svetosti po Duhu Svetome. Zato, tko je sjedinjen s Kristom i sluša kucaje njegova Srca, koga goni Kristova ljubav, taj svim svojim bićem vapije s Kristom Ocu: da svi budu potpuno jedno! Privatna i javna molitva, te žrtve za jedinstvo nužno izviru iz obnovljena života — a iz svega toga razborit, ustrajan rad u razumijevanju i ljubavi. Obnova života i molitva svim je katolicima moguća, makar nikad ne susreli nijednog odijeljenog brata. A to je bitno, i svi to moraju činiti. Kaže pravo ruski obraćenik nadbiskup Aleksandar Jevreimov: »Mnogi pišu disertacije o sjedinjenju, a malo ih je koji se mole i žrtvuju. A sjedinjenje će se postići molitvom i žrtvom«.

DUŠE SJEDINJENJA Mnoge se duše vođene milošću doista mole, žrtvuju s Kristom, za jedinstvo. Mnoge osjećaju poseban poziv da se prikažu u radu, molitvi, žrtvi — sve do smrti, za taj sveti cilj. Jedini Bog zna njihova imena i broj u svim kršćanskim grupama. Nema sumnje da mu je ugodan taj koncert klanjanja, hvale, molbe... Tu nevidljivu zajednicu duša, što povezane s Kristom mole, zovu neki nevidljivim samostanom kršćanskog jedinstva. Ima među njima i svetih duša. Divan martirologij kršćanskog jedinstva dao bi se sastaviti — životi prikazani Gospodinu, koje je on primio. Tako npr. dvije redovnice iz Grottaferrate, pastor Henri Hollard iz Liona, anglikanac Arthur Schmallwood... A naš zemljak o. Leopold Mandić! »Svrha moga života — piše 1914. — mora biti povratak odijeljenih istočnjaka u katoličko jedinstvo, tj. moram sav smisao svoga života pred Bogom u vjeri i ljubavi Gospodina našega Isusa Krista, koji je pomirna žrtva za grijehe čitavoga svijeta, tako usmjeriti, da sa svoje strane, koliko je mojoj neznatnosti dano, nešto pridonesem po zasluzi žrtvovanja moga života za to tako veliko djelo«. Čezne za direktnim radom među odijeljenima, ali po vodstvu poglavara shvaća da Bog hoće njegovu žrtvu — »svaka duša koja zatraži moju službu, bit će moj Istok«. Posebnim se zavjetom obavezuje »da će svakog trenutka sa svim marom sav smisao života upravljati na povratak nesjedinjenih Istočnjaka«... To i

provodi u poslušnosti, molitvi, uz Marijinu pomoć, kao žrtva s Isusom na oltaru. — »Po mojoj službi, dok služim svetu Misu na tu nakanu, sama se Božanska ljubav prikazuje za nesjedinjene i tako se izvršuje njihovo otkupljenje«. Godinu dana prije smrti bilježi: »Velika činjenica sjedinjenja neosporno će se dogoditi«.

To su pioniri sjedinjenja. Učvršćuje se jedinstvo s Kristom, jedinstvo Crkve. Duh Sveti koji daje da se i odijeljeni tako barem u molitvi i žrtvi sjedinjuju s Kristom, pripravit će sve i na vidljivo sjedinjenje s Crkvom.

»Mnogi su daleko od katoličke istine — kaže Pijo XII u enciklici Mystici Corporis — jer ni oni ni vjerni kršćani ne mole. Zato živo i neprestano potičemo sve koji ljube Crkvu da po primjeru Božanskog Otkupitelja ne prestanu nikad moliti.«

Obični nepoznati molitelji pravi su pomoćnici Duha Svetoga. Obraćenik J. Schwitzke piše: »Što je Katolička Crkva, pokazuju maleni i jednostavni. Na mome putu prema Crkvi odlučno su mi pomogli da dođem do cilja ne slavni po imenu ili službi, već ponizni!«

ŠTO DA ČINIMO...? Što se tiče samog konkretnog rada za jedinstvo dobro je znati, da je jedna od velikih posljedica istočnog grijeha, kako kaže neki pisac, ta — da čovjek može rastaviti istinu od ljubavi. A isti Krist je Istina i Ljubav. Ista Kristova ljubav mrzi zabludu i laž, odbacuje herezu i oholost — i ljubi zalutale. Zato je pravo nastojanje za jedinstvo ono, koje se temelji na duhovnom ekumenizmu, na jedinstvu s Kristom; nema ništa zajedničko s relativizmom nauke, indiferentizmom, lažnim irenizmom. Evanđelje ne pozna kompromisa sa zabludom. Sv. Pavao, kojem dugujemo himnu ljubavi, predaje sotoni one koji odbacuju vjeru i doživljuju brodolom vjere (I Tim 1, 19). Alj jednako to nastojanje nema ništa zajedničko s prezirom zalutalih. Evanđelje i Crkva o tom svjedoče. »Jednakom očinskom ljubavlju grlimo istočnu Crkvu kao i zapadnu - kaže papa Ivan XXIII u prvoj svojoj radio poruci svijetu - Otvaramo svoje srce i svoje ruke svima koji su odijeljeni od ove Apostolske Stolice. Neka svi dođu, zaklinjemo ih voljom bez rezerve i prožetom ljubavlju... neće ući u stranu kuću, nego k svojima.« A u enciklici »Ad Petri cathedram« ponavlja riječi sv. Augustina: Htjeli oni ili ne, oni su naša braća — i jedino onda neće to više biti kad prestanemo govoriti: Oče naš!

Jedna, dakle, ljubav što u različitim izričajima plamsa iz Isusova Srca. Bez nje nema nikakva ekumenizma. Nje nema bez duhovnog ekumenizma. »Držimo se istine i u svakom pogledu uzrastimo u ljubavi prema onome, koji je Glava, prema Kristu«, govori nam sv. Pavao — »dok svi ne postignemo jedinstvo vjere i punu spoznaju Sina Božjega, stanje savršena čovjeka, punu mjeru Kristova rasta!«

Duhovni ekumenizam spada u bit kršćanskog života — biti katolik, biti Kristov, s Kristom osjećati, žrtvovati se i moliti. Crkva treba po nama postati »prizor istine, jedinstva, ljubavi« — onda će biti i »blagi poziv da svi potraže i nađu ono jedinstvo za koje se Krist žrtvuje i moli«. Put Crkve kroz povijest nije triumfalan. Ona je s Kristom raspeta, njezina su djeca podložna svakoj slabosti, ona svakoj sramoti i kidanju - ali »Krist treba da vlada!«. »A kad mu bude sve podloženo, tada će se i Sin podložiti Onomu koji je njemu sve podložio, da bude Bog sve u svemu!« (1 Kor, 15, 28).

J. S.

Da svi budu jedno

Minuše, Gospode, vjekovi brojni,
Al' krvav iza njih ostade trag,
Otkad' na Golgoti rašire ruke
I posljednju srca istoči kap,
Da napojiš one što smalakšu, klonu
Na tegotnom putu do spasenja luke,
Da poljupcem svojim spojiš u jedno
Svjetove sve, zemlje i puke.

Pakao strašnu zaigra igru
Da zatre tvoga spomena znamen.
Ko neman grozna kroz stoljeća duga
Na Crkvu je tvoju rigao plamen.
Ko bijesni vuk rastjera stado
I mržnjom svijetu ovjenča glavu.
Nad ponorom grijeha, himbe i laži
Krvavu sebi sazdade slavu.

Plačemo, Gospode, potoke suza,
Umorne k tebi dižemo oči:
Rasvijetli tamu da nađemo put,
Što ga u grijeha izgubismo noći.
Povrati Crkvi prvotnu draž,
Da bude majka, nadasve sveta,
Most što spaja nebo sa zemljom,
Da obasja Suncem putove svijeta!

Nek' srcima tvoja prelije se ljubav
U drage ove koncilske dane.
Nek' popuste brane stoljetne mržnje
I Duhovsko doba ponovo svane.
Daj da što prije nadođe čas
Za koji si žarko molio ti,
Da vrate se u tor zalutale ovce,
I s tobom da jedno budemo svi!

R. KOPREK

Nadamo se da ćemo se naći

Nama kršćanima nije potrebno tražiti duhovni prostor u kojem bismo se osjetili jednim srcem i jednom dušom. Nije potrebno zasnivati nove društvene oblike koji bi obuhvatili sve pojedince, zaokružili ih i slili u jedno jedincato društveno tijelo. Mi ne moramo sanjati o sveopćoj zajednici, u kojoj bismo se svi osjećali jednako doma i ukućanima. Ne moramo tražiti svoju duhovnu domovinu u koju bismo se smjestili kao ljudi i kršćani. Sve to mi već imamo.

JEDAN BOG I OTAC SVIJU *Naš Bog nije ni u čijem individualnom vlasništvu: On nije nacionalni Bog niti Bog koje izabrane klase. Naš Bog nije Petrov ni Pavlov Bog, nego čovjekov Bog; nije rasni, nego općeljudski; nije klasni Bog, nego Bog svih klasa zajedno. U njemu ima prostora za svakog čovjeka: i onog s krovom i onog bez krova nad glavom, i onog koji se je popeo na visok standard života, i ovoga koji još lovom i oskudnom pašom pokriva svoje životne potrebe, i onog koji slijep, gluh ili uzet udaljen od drugih ide kroz život, i onog koji previrajući od životnih snaga trči uvijek naprijed k novim životnim uspjesima. Naš je Bog podneblje pod kojim se sva ljudska srca dobro osjećaju; klima očinske ljubavi koja ne mimoilazeći nikoga dodiruje svaku ljudsku dušu. U Bogu smo svi doma.*

JEDAN KRIST I OTKUPITELJ SVIJU *Naš je Krist, doduše, jedan od nas ljudi, narodnošću Židov čiji se je život odvio u granicama stare Palestine. Ali on nije samo to. On u svojoj ljudskoj naravi zbog njezina osobnog jedinstva s Božjim Sinom živi na drugoj životnoj platformi nego mi. Stoga se je u njemu rascvala sva Očeva ljubav: »Ovo je Sin moj ljubljeni koji je po mojoj volji« (Mt 3,17). U njegovu se čovječjem Srcu nagomilao sav svrhunaravni život od kojega živi čovječanstvo, jer taj svrhunaravni život nije ništa drugo nego Božja ljubav koja nas miluje i grli, a koja se nalazi u Kristovu Srcu u punini. Kroza nj nas je Bog sve pomilovao i zagrlio. On je srce cijelog čovječanstva, koje dovodi krv Božje ljubavi i Božjega života u naše žile. Od toga Srca nije isključen nitko od ljudi.*

SJEDINJENJE JE VEĆ OSTVARENO *Zovu nas sa svih strana da radimo oko sjedinjenja svih kršćana. Svak na svoj način i prema mjestu na kojem se nalazi. Vjernici*

SUSRET U TAIZÉ-u prigodom 25. godišnjice EKUMENSKE ZAJEDNICE — Na slici sprijeda: Kardinal Martin i ruski episkop Bazilije. Otraga: Prior Taizé-a Roger Schutz i viceprior Max Thurian

ponajviše molitvom i žrtvom. I s pravom! Pocijepanost kršćana velika je rana. I ne može se drukčije doživljavati nego kao rana koja peče i vapi za iscjeljenjem. Ipak ne dramatizirajmo previše te bolne činjenice. Sjedinjenje je čovječanstva, a pogotovo kršćana, već ostvareno. Ostvareno je u Kristu i Bogu općim otkupljenjem ljudskog roda. Radi se samo još o tome da ga i mi ljudi ostvarimo. Nije rad na sjedinjenju Sizifov posao. Bog ga je već proveo. Zašto ga ne bismo mogli i mi ljudi provesti? Ne stojimo pred nerješivim problemom. Ni pred nesvladivim poslom. Radi se samo o tome da gradimo zgradu ujedinjenih kršćana na temelju koji je već Bog postavio. Možda je ova misao i pomakla današnje kršćane jedne k drugima. Inače kako bismo protumačili činjenicu da materijalizirano pokoljenje, kakvo je naše i koje živi u susjedstvu s ateizmom popravlja grijeh rascjepa, koji je proizvelo pokoljenje manje materijalizirano od našega i koje je živjelo daleko od ateizma. Shvatili smo, eto, da smo u Bogu i u Kristu već jedno, i da se radi samo o tome da u Bogu i u Kristu opet jedni druge nađemo. I nadamo se da ćemo se naći.

o. R. BRAJČIĆ D. I.

Kotor – Katedrala

Posveta Ekumenskog pokreta naše domovine

SRCU MARIJINU

Ta se je posveta obavila u Kotoru koji je proslavio četiristo godišnjicu smrti bl. Ozane. Susret Istoka i Zapada, kao što je bio onaj u Getsemanskom vrtu između sv. Oca Pavla VI i ekumenskog Patrijarhe Atenagore. U našoj zemlji stoje jedan pored drugoga Istok i Zapad. Vrijeme je da se susretnu i zagrle pred Srcem One koju štuje i kršćanski Istok i Zapad, i čijem je Srcu predao nas Krist kad je s križa rekao Ivanu: Evo ti majke.

OZANIN PRIMJER **Bl. Ozana kotorska pošla je i sama tim putem srca. Ona je svetica križa, i gotovo na svim slikama prikazana je s križem u ruci. Razmišljanje o križu dovelo ju je do riječi koje su se čule s križa: Evo ti majke. Danas njezino tijelo počiva u Marijinoj crkvi. Ovamo ju je konačno doveo onaj njen križ. Na oltaru gdje danas počiva njeno tijelo ispod velikog raspela, a u opsegu crkve koja je posvećena Mariji, nije moguće da se ne čuju one riječi: Evo ti majke ... To su riječi koje sa svog oltara propovijeda bl. Ozana kršćanima i jedne i druge Crkve.**

Zato je bilo odlučeno da glavni dio proslave ovog jubileja bude na svetkovinu Marijina Srca. Ostvariti ovu stalnu i upornu propovijed Blaženice. Prstupiti Srcu Marijinu i privesti mu sve kršćane Istoka i Zapada u našoj zemlji, posvetiti mu čitavo naše gibanje za zbliženje i ujedinjenje kršćana istočne i zapadne Crkve. S tim mislima i s takvom odlukom dočekala je Kotorska biskupija svetkovinu Srca Marijina.

POČETAK PROSLAVE **Slavlje je počelo u ponoć, u samo rađanje dana Marijina Srca. Ali već nekoliko sati prije ponoći održana je u katedrali pobožnost i propovijed da se vjernici Kotora i Boke što bolje pripreme na tu znamenitu ponoć. Sadržaj propovijedi bila je riječ**

Evanđelja o djevicama, koje su izišle ususret zaručniku i zaručnici. »I u ponoći je nastao glas: Evo dolazi...« Još par sati dijeli nas od ponoći. Doći će, dakle, zaručnik i zaručnica, doći će Krist sa svojom Majkom, koja je i Majka njegove Crkve. Izidite mu ususret. Upalite uljanice. Nek čitava Boka, od ulaza do Lovćena, dočeka zaručnika i zaručnicu obnovljena u svjetlu vjere ...

I kad su u ponoć zazvonila zvona, a katedrala sva u svjetlu otvorila svoje dveri, narod je počeo pristizati sa svih strana. Došlo je i hodočašće iz Zagreba te ostalih mjesta naše domovine pod vodstvom dominikanskog provincijala. Počela je svečana služba Božja po dominikanskom obredu. Provincijal drži i propovijed. Čitava je propovijed pjesma ljubavi Blaženici i Boki. Narod u velikom broju pristupa sv. pričesti. Pripravlja se na znameniti događaj koji će se zbiti u toku dana, kad će naš ekumenski pokret prihvatili riječi Kristove s križa koje već četiri stotine godina propovijeda bl. Ozana, i pristupiti Srcu Marijinu da u njemu nađe svoju Majku.

DAN NJEZINA SRCA Sviće dan toga Srca. Od pet sati izjutra redaju se jedna za drugom svete mise. Stalno se ispovijeda i podjeljuje sveta pričest. U sedam je sati svečana sveta Misa koju celebrira presvj. msgr. Nikola Borić, župnik Svete Marije u Zagrebu, veliki prijatelj Kotorske biskupije. Propovijeda jedan bokeljski svećenik o povijesti ekumenizma u Boki od bl. Ozane do suvremenog velikog apostola ekumenizma, kapucina o. Leopolda Mandića. U deset je sati pontifikal, koji uz asistenciju domaćih i stranih svećenika služi nadbiskup-primas iz Bara. Sad je propovijed o samom sadržaju dana, o Srcu Marijinu, kojemu je Krist s križa predao sve nas i kojem treba predati i naše nastojanje za zbližanje kršćana, kao što to već četiri stotine godina traži i vapi bl. Ozana.

U tri sata poslije podne opet je sveta misa za one koji su tada stigli ladom. A onda pripravljanje na posvetu, koja će se obaviti navečer u šest sati.

NAJSVEČANIJI TRENUTAK Pred oltar bl. Ozane, na kojemu je izloženo Svetotajstvo, pristupa nadbiskup,primas s apostolskim administratorom kotorskim i s ostalom brojnom asistencijom. U ime čitavog našeg ekumenizma prihvaća pred izloženim Presvetim riječ Kristovu, propovijedanu od bl. Ozane, i posvećuje taj ekumenizam Marijinu Srcu. U katedrali vlada potpuna tišina, iako je prepuna naroda. Tu su vjernici i jedne i druge Crkve. Poslije posvete Krist je iz Svetootajstva blagoslovio narod. Zatim je odjeknula pjesma. Duhovni koncert istočne i zapadne crkvene glazbe. Očenaš od Rimski—Korsakova, Ave Maria od Gounoda, Akatist od Mokranjca ... i dalje sve birani komadi i vokalne i instrumentalne duhovne glazbe. U slavu Marijina Srca Istok i Zapad daruju svoje najljepše cvijeće.

RIJEČ APOSTOLSKOG ADMINISTRATORA Na svršetku apostolski administrator oslovio je narod ovim riječima:

Prvi veliki dan evangelizacije bio je Marijin pohod Elizabeti. Krist je još sakriven u utrobi, Marija ga nosi pod srcem, ali on preko nje vrši velik evanđeoski pohod. Taj je pohod prije svega značio susret. Marija je susrela Elizabetu. Tolika je ljubav u tom susretu da Elizabeta u ganuću

govori: Otkud meni ovo, da majka moga Gospodina dolazi k meni? Dalje susret u ljubavi..

Zatim je taj susret značio posvećenje Kristova preteče. Marija je prenijela milost Duha Svetoga na preteču, i on je osjetio u utrobi kako će biti velik i kako će njegov glas dopirati do kraja u čovječanstvu.

Dan se je završio divnom Marijinom pjesmom »Magnificat«, jednom od najljepših pjesama svijeta.

Eto, takav je bio i današnji dan. To je dan Marijina Srca, kao što je bio i onaj pohod. I ovaj je dan značio susret. Namijenjen je bio susretu Istoka i Zapada, kršćanima jedne i druge Crkve u znaku iste ljubavi, koju je Marija pokazala u pohodu Elizabeti. I ovaj dan namjenjuje se posvećenju, i našem osobnom posvećenju i posvećenju bl. Ozane u smislu njene kanonizacije. Neka i ta preteča našega ekumenizma, kao i Ivan, preteča Kristov, zaigra od radosti jer joj je Marija danas došla navijestiti čast oltara univerzalne Crkve s kojega će glas Ozanin dopirati do svakog čovjeka. Konačno je i danas odjeknula sveta pjesma složena od istočne i zapadne Crkve, koje su tako skupa zahvalile Bogu za ovaj veliki dan, kao i Marija za veliki dan svog pohoda.

Današnji dan, doduše, svršava, ali počinje program za rad i život. Pođimo u onaj susret. Uložimo sve svoje sile u sveto djelo zbliženja i ujedinjenja svih kršćana. U onom istom znaku Marijina srca, u znaku ljubavi. Sutret, tu riječ oduzmimo od svršetka ovog dana i postavimo je na početak onog programa.

Posvećenje Kristova preteče neka se u smislu kanonizacije prenese na bl. Ozanu. Kao i u svemu, tako i u proglašenju svetaca Bog traži našu suradnju. Treba molitvom, žrtvom i dobrim djelima započeti akciju da bl. Ozana bude proglašena svetom i da tako zasvijetli svojim životom cijelom svijetu.

I konačno ova pjesma neka odjekne i na kraju našeg dana. Provedimo čitav naš život kao ovaj dan. Neka bude posvećen srcu Marijinu. Onda će i kraj našeg životnog dana biti kao i kraj dana Marijina pohoda i kraj ovog našeg današnjeg slavlja. Bit će »Magnificat«. Bit će pjesma. Bit će duhovni koncert anđeoskog zbora, koji će nas popratiti na prelazu iz ove doline suza u vječno rajsku domovinu.

Preporučujemo vam

Zarko Brzić: ISKRE SVJETLA. Iza veoma uspjelih i nagio rasprodanih knjiga »Stazama života« i »Uzdignuta pogleda« ovoj uopće ne bi trebalo komentara. Svjedoči nam o tome i hrpa pisama, što ih je autor primio nakon njihova objelodanjenja. Kratak, zanimljiv, jasan i elegantan stil, uvijek suvremen i svjež — to je Brzić. Ova knjiga predstavlja nastavak prijašnjih i sačinjava s njima trilogiju. Nastala je, kao i dosadašnje, u susretima i doimovima stečenim u životu i knjigama. Tiskana je na finom bijelom papiru, a cijena joj je 450 din. Tko uzima od 10 primjeraka na više dobiva 10 posto popusta. Naručuje se: Nadbiskupski ordinarijat — Zadar 13 Pavica Hep — Zagreb, Hrastovac 9.

O. Jure Radić: BOGOSLUŽJE. Misal i brevijar za vjernike. Osim za nedjelje sadrži još preko sto drugih misnih obrazaca. K tomu i JUTARNJU, VEČERNJU i PODVEČERJE za nedjelje i blagdane. U dodatku je NOCNICA za mrtve. Ovo se izdanje odlikuje ne samo obilatim sadržajem na 516 stranica nego i izvanrednom opremom, kvalitetnim papirom, umjetničkim crtežima i uvezom u polivinil. — Cijena 1500 din. Narudžbe: Tajništvo Franjevačke Visoke Bogoslovije, Makarska.

ŠTOVATELJIMA
-/- SRCA ISUSOVA -/-
PRIJATELJIMA
NJEGOVA SVETIŠTA

J
A
V
L
J
A
M
O.

Sjeverni je toranj obnovljen, a na južnom su radovi pri kraju. Ipak ostaje još mnogo posla na obnovi fasadâ svetišta i kuće. Zahvaljujemo na dosadašnjoj pomoći. Preporučujemo se i dalje Božjoj i vašoj dobroti. -/-

govori: Otkud meni ovo, da majka mog Gospodina dolazi k meni? Dakle susret u ljubavi.

Zatim je taj susret značio posvećenje Kristova preteče. Marija je prenijela milost Duha Svetoga na preteču, i on je osjetio u utrobi kako će biti velik i kako će njegov glas dopirati do kraja u čovječanstvu.

Dan se je završio divnom Marijinom pjesmom »Magnificat«, jednom od najljepših pjesama svijeta.

Što, takav je bio i današnji dan. To je dan Marijina Srca, kao što je bio i onaj pohod. I ovaj je dan značio susret. Namijenjen je bio susretu Istoka i Zapada, kršćanima jedne i druge Crkve u znaku iste ljubavi, koju je Marija pokazala u pohodu Elizabeti. I ovaj dan namijenjuje se posvećenju, i našem osobnom posvećenju i posvećenju bl. Ozane u smislu njene kanonizacije. Neka i ta preteča našega ekumenizma, kao i Ivan, preteča Kristov, zaigra od radosti jer joj je Marija danas došla navijestiti čast oltara univerzalne Crkve s kojega će glas Ozanin dopirati do svakog čovjeka. Konačno je i danas odjeknula sveta pjesma složena od istočne i zapadne Crkve, koje su tako skupa zahvalile Bogu za ovaj veliki dan, kao i Marija za veliki dan svog pohoda.

Današnji dan, doduše, svršava, ali počinje program za rad i život. Podimo u onaj susret. Uložimo sve svoje sile u sveto djelo zbliženja i ujedinjenja svih kršćana. U onom istom znaku Marijina srca, u znaku ljubavi. Susret, tu riječ oduzmimo od svršetka ovog dana i postavimo je na početak onog programa.

Posvećenje Kristova preteče neka se u smislu kanonizacije prenese na bl. Ozanu. Kao i u svemu, tako i u proglašenju svetaca Bog traži našu suradnju. Treba molitvom, žrtvom i dobrim djelima započeti akciju da bl. Ozana bude proglašena svetom i da tako zasvijetli svojim životom cijelom svijetu.

I konačno ova pjesma neka odjekne i na kraju našeg dana. Provedimo čitav naš život kao ovaj dan. Neka bude posvećen srcu Marijinu. Onda će i kraj našeg životnog dana biti kao i kraj dana Marijina pohoda i kraj ovog našeg današnjeg slavlja. Bit će »Mgnificat«. Bit će pjesma. Bit će duhovni koncert anđeoskog zbora, koji će nas popratiti na prelazu iz ove doline suza u vječnu rajsku domovinu.

Preporučujemo vam

Žarko Brzić: ISKRE SVJETLA. Iza veoma uspjelih i naglo rasprodanih knjiga »Stazama života« i »Uzdignuta pogleda« ovoj uopće ne bi trebalo komentara. Svjedoči nam o tome i hrpa pisama, što ih je autor primio nakon njihova objelodanjenja. Kratak, zanimljiv, jasan i elegantan stil, uvijek suvremen i svjež — to je Brzić. Ova knjiga predstavlja nastavak prijašnjih i sačinjava s njima trilogiju. Nastala je, kao i dosadašnje, u susretima i doimovima stečenim u životu i knjigama. Tiskana je na finom bijelom papiru, a cijena joj je 450 din. Tko uzima od 10 primjeraka na više dobiva 10 posto popusta. Naručuje se: Nadbiskupski ordinarijat — Zadar ili Pavica Hep — Zagreb, Hrastovac 9.

O. Jure Radić: BOGOSLUŽJE. Misal i brevijar za vjernike. Osim za nedjelje sadrži još preko sto drugih misnih obrazaca. K tomu i JUTARNJU, VEČERNJU i PODVEČERJE za nedjelje i blagdane. U dodatku je NOĆNICA za mrtve. Ovo se izdanje odlikuje ne samo obilatim sadržajem na 516 stranica nego i izvanrednom opremom, kvalitetnim papirom, umjetničkim crtežima i uvezom u poliviniI. — Cijena 1500 din. Narudžbe: Tajništvo Franjevačke Visoke Bogoslovije, Makarska.

Iz života i rada

Kristove Crkve

Nitko se nije nadao

zato je radost bila još veća. Kad je na kraju svečanog proglašenja konstitucije »O Božanskoj Objavi« i dekreta »o laičkom Apostolatu« 18. studenoga — SVETI OTAC PROGOVORIO I SVOJ GOVOR SVRŠIO — i prisutni biskupi i vjernici po svem svijetu koji su Papu slušali, osjetili su da je taj govor velik dar. Papa je sve iznenadio s raznim točkama što ih je obradio. U govoru je najprije objavio da se osnivaju komisije, koje će raditi iza Sabora. Tako će tri Tajništva (za odijeljene kršćane, za nekršćanske

religije i za nevjernike) djelovati kao stalne Ustanove. Tu su i tri komisije — za Liturgiju, za preradbu crkvenog prava i za sredstva socijalnih komunikacija (štampa, radio, televizija, film). Papa najavljuje saziv Sinode biskupa, koju je osnovao na početku ovog zasjedanja. Ako ne budu mogli doći 1966. radi poslova u biskupijama, to će se svakako sastati prigodom jubileja smrti svetog Petra — 1967. Papa najavljuje da će se rimska Kurija obnoviti u duhu, ali se ne će preinačivati u biti. Prije svega preuređuje se funkcija svetog Oficija, najvažnije rimske kongregacije. Važnije od vanjske reforme za sve u Crkvi jest i ostaje nutarnja reforma u duhu Kristovu. Kad je potom izjavio da otvara kanonski proces za proglašenje blaženima Pija XII i Ivana XXIII — oduševljenju u Bazilici ko da nije bilo mjere. Kao uspomenu na Sabor papa je odlučio podići u Rimu Crkvu na čast Našoj Gospi, Majci svete Crkve. Napokon je Pontifeks navijestio veliki Jubilej, koji počinje kad Sabor svrši. Traje sve do Duhova slijedeće godine. Vjernici se moraju u to vrijeme upoznati sa saborskim odlukama, okupiti oko svojih pastira i što bogatije okoristiti duhovnim blagom, što će im ga Sveta Crkva pružiti.

— Za vrijeme kratkog predaha na Saboru — u sesvetskim danima — skupina od 21 južnoameričkog biskupa posjetila je protestantski samostan u Taizé, Francuska. Tu se sastadoše s više od 40 studenata iz Južne Amerike, koji studiraju na evropskim sveučilištima.

— Isto tako je više od 60 saborskih Otaca iskoristilo dane odmora, da pohode sveta mjesta u Palestini. Ondje su usrdno molili za uspjeh »najvećeg pothvata u povijesti svete Crkve«, kako mnogi govore za ovaj Sabor.

— Iza kardinala Silve i biskupa Laraina — nedavno su i ČILEANSKI ISUSOVCI ponudili komisiji za agrarnu reformu posjede koji su služili za uzdržavanje triju velikih kolegija i više pučkih škola. Za predanu zemlju neće primiti nikakve otštete i žele da što više ljudi može što prije od toga imati korist. Jedino pristaju, da im se pomogne u školovanju mladeži.

— PROTESTANTSKI BISKUP Dr LILLJE piše u katoličkom časopisu **Feuerreiter**, da razgovori i sporazumijevanje među kršćanima mora biti znak našeg ispravnog kršćanstva i dokaz da je naša vjera nešto golemo. I kao što je Sabor probudio mnoge katolike, tako će i protestanti postaviti nova pitanja pred svoje savjesti i smiono ih riješiti.

— U Monrealu (Kanada) održan je TJEDAN ZA SVETA ZVANJA. To je tjedan općeg posvećenja, rekoše mnogi govornici i propovjednici tih dana. Čitava godina mora potsjećati vjernike, da je o svetosti svećenika ovisna njihova osobna svetost, i obratno! Papa je odredio da se dan svećeničkih i redovničkih zvanja poveže s proslavom nedjelje Dobrog Pastira — iza Uskrsa svake godine.

— U palači organizacije za nauku i kulturu svijeta Unesco održali su predstavnici POKRETA SELJAČKE MLADEŽI (JAC) savjetovanje. Raspravljali su o tri izvještaja o radu i budućnosti mladeži na selu.

U Seulu (Južna Koreja) sestra GABRIJELA, iz Instituta Maryknolskih sestara, osnovala uz pomoć jedne susestre i jednog laika Ustanovu za izobrazbu mladih kršćanskih radnika. Ustanovljena je u modernom dijelu grada jedna knjižnica s dokumentima o kršćanskom shvaćanju socijalnog pitanja i više dvorana za studij i predavanja mladim ljudima.

FILIPINI

Katolicizam na sedam tisuća otoka

■ *KARDINAL ANTONIUTTI doplovio je u svibnju 1965. na Filipine. Iskrcao se na čarobnom otoku Cebu. Nekad je na isto mjesto doplovio najglasovitiji moreplovac Magellan i zasadio na tom pacifičkom otoku križ (1521. godine). Te iste godine odvojio je Luter evropski sjever od Katoličke Crkve. Iste te godine obratio se Bogu galantni vitez Ignacije iz Lojole. Ma da je Magellan pokrstio kralja Humabona i 800 njegovih podanika, kršćanstvo je prodrlo na zelene otoke istom godine 1565. Miguel Lopez de Legaspi doveo je sa sobom pet augustinskih misionara. I to je za početak bilo dosta.*

■ *KARDINAL ANTONIUTTI, nekadašnji nuncij u Španjolskoj, zna dobro španjolsku povijest. I kao legat papin na neobično svečanoj proslavi četiristote obljetnice filipinskog kršćanstva, zna kako je to išlo. Taj zagasiti narod malajske rase, s primjesama kineskih doseljenika, govoreći većinom tagalog - jezikom, ubrzo je zavolio nadošle misionare. Tako su im 1577. došli franjevci, 1587. dominikanci, godinu zatim isusovci. Prvu su školu podigli 1594. Dominikanci otvoriše pravo sveučilište 1611. Otkako je osvojena 1571. Manila, postade glavnim gradom cvjetne španjolske kolonije. Trideset i četiri godine kasnije u tom su gradu djelovale četiri bolnice.*

■ *ZNA KARDINAL ANTONIUTTI da su Filipini rasuti na preko sedam hiljada otoka - od kojih su najveći Luzon i Mindanao. Danas na tim otocima živi valjda najplodniji narod svijeta - Filipinci - kojih ima blizu 30 milijuna. Dvadeset i tri milijuna ispovijedaju katoličku vjeru. Od njih je na svečanosti u Cebu došlo preko milijun katolika. Okupljeni oko svoga kardinala Santosa, 14 nadbiskupa i 60 biskupa — jasno su dokazali, da je to najveća katolička obitelj u azijskom bloku naroda. Da je to katolička zemlja na raskršću između Japana, Kine, Indonezije, Malaje i Australije.*

■ *ZNA KARDINAL ANTONIUTTI da Filipinci imadu ime po kralju Filipu II. a dušu su dobili od rimske Crkve. Kraljevska španjolska vlast prestala je iza 333 godine, 1898. kad su Amerikanci pobijedili Španjolce i preuzeli protektorat nad bujnim otočjem. Španjolci su bili ćudljivi u svojoj upravi — tako su dali toj vulkanskoj zemlji biskupiju istom 1759! Desetak godina kasnije protjeraše misionare isusovce... Amerikanci su bili dosljedniji: odmah su rastavili Crkvu od države — i tako je zakonski ostalo do danas. Filipinci su poprimili od novih gospodara mnoge na-*

vike — i dobre i zle. Prema njima su uredili politički život i dvopartijski parlamentarni sistem. Laicizirali su školstvo. Potiskivali svuda pod masonskim vodstvom katolički utjecaj. S otočja su morali seliti gotovo svi misionari španjolske narodnosti.

■ KARDINAL ANTONIUTTI zna, da su Magellanov križ morali braniti novi ljudi. Oni su doista došli: belgijski oci Presvetog Srca, njemački misionari Riječi Božje, oci Mill-Hill iz Engleske. U puk prodriješe irski i australski redemptoristi, vrsni pučki propovjednici. Američka braća Kršćanskih škola podigoše golem kolegij 1911, a isusovci iz Sjedinjenih Država deset godina kasnije zamijeniše svoju braću prognane Španjolce. Maryknollski oci američkim dinamizmom i tempom raspiriše snažnu Katoličku Akciju, osobito među mladeži.

Zato je 1937. godine na euharistijskom kongresu mogao nadbiskup Manille Ó Doherty kazati: »Zahvalimo Bogu, kriza je sada prošla!«

■ ZNA KARDINAL ANTONIUTTI što su Filipini pretrpjeli od japanske invazije. Kroz četiri pune godine ostadoše neki krajevi pod njihovom vlašću — svećenici potjerani, mnoge crkve, među njima i katedrala u Manili, porušene, organizacije raspuštene, škole dokinute ... Poratno doba donijelo je zemlji nezavisnost — Amerikanci dozvoliše Filipinima da postanu republikom 4. srpnja 1946. Značajan datum. Sve je pošlo naprijed. Zemlja je ekonomski procvala, politički se afirmirala, kulturno obogatila, religiozno počela preporađati. Iza španjolskog kolonijalnog sistema, iza američke rastave Crkve od države — nadođe doba sporazumijevanja. Veliki narodni junak i predsjednik Ramon Magsaysay, tako nesrećno oduzet svome narodu u avionskoj katastrofi, imenovao je jednog uvjerenog katolika za ministra prosvjete i odgoja. U sve škole uveden je vjeronauk i Crkva je mogla podići mnogo svojih zavoda. Tako danas postoji nekoliko katoličkih sveučilišta, od kojih je najstarije i najveće dominikansko svetog Tome, na kome studira oko 30.000 studenata koliko i na našem zagrebačkom!

■ ZNA KARDINAL LEGAT, da mnoštvo okupljeno oko njega nije sav narod. Ima na otocima i drugih kršćana i drugih vjera. Tako je svećenik apostata Gregorij Aglipay osnovao svoju crkvu, koja još uvijek — makar podijeljena — broji do milijun i po podanika. Prije trideset godina Felix Manola uspostavio je neku crkvu strahovito nabrušenu na sve ostale kršćanske sljedbe. Protestanata ima oko tri milijuna, većinom pod utjecajem Amerike. Muslimana, koje zovu Moros (Mauri) blizu milijun. Kojih 500.000 brđana još uvijek žive u poganskoj kakvoj vjeri. Uza sve to bio bi katolički broj (23 milijuna) impresivan, kad bi svi bili uvjereni katolici.

■ *TEŠKOĆE na tim krasnim tihooceanskim otocima nisu malene. Nema dosta svećenika — to se svuda osjeća. Ima župa od 90 000 vjernih s jednim svećenikom. Biskupija od milijun duša — sa 62 svećenika! I sama tradicija svećeničkog života nije zdrava: Filipinci drže da sin mora uzdržavati, ako se okući, cijelu familiju. Tako svi čekaju da netko postane čovjek Crkve, pa da od Crkve žive! Zvanja ima mnogo, ali ne mogu zbog siromaštva mnogi na škole — i sve se to uguši.*

■ *Danas na Filipinima Crkva hrabro gleda u budućnost. Ponajprije, ima sve bolji mladi kler, i zatim — sve oduševljenije mlade katolike. Katolička Akcija, Marijina Kongregacija i Marijina Legija, glasoviti Katolički centar za odgoj i za obavijesti (namijenjen cijelom skrajnjem Istoku, pod vodstvom p. Hoffingra i drugih vrsnih kateheta) imadu sudbonosno jak utjecaj na religiju mladeži. Imadu jednu jaku radiostanicu, kojoj pridružiše dobru televizijsku postaju, i uz pomoć njemačkih katolika bacaju blagu vijest Kristovu preko tolikih meridijana i paralela žutog Istoka ...*

■ *ZA ČETIRISTOTU GODIŠNJICU HTIO JE SAM SVETI OTAC IĆI NA FILIPINE. MJESTO NJEGA BIO JE TAMO KARDINAL ANTONIUTTI. ON JE SVETOM OCU PRIČAO SVOJE DOJMOVE O SNAZI TOGA KATOLIČKOG NARODA NA BESKRAJIMA PACIFIKA. ZNAMO, KAKO VULKANI PRIJETE PREKRASNOJ ZEMLJI SVOJIM PODMUKLIM ERUPCIJAMA. ETO, ČULI SMO KAKO JE PROVALIO VULKAN TAAL NEDALEKO MANILE. I KATOLICIZAM MORA BITI OPREZAN. I ISPOD NJEGA BUČI VULKANSKO TLO. IPAK SU NADE VELIKE, JER SE JE POVIJESNA TUTNJAVA STIŠALA.*

FIDELIS

Uzmi i čitaj!

Još se mogu nabaviti knjige:

W. Hünermann: Povijest Kristova kraljevstva:
Prvi svezak: GRIMIZNO JEDRO. Din 800 + pošt.
Drugi svezak: KRIŽ NA ZASTAVAMA. Din 1000 + pošt.
Knjige »iz života«
Knjiga peta: NA IZVORIMA RADOSTI. Cijena 300 din + pošt.
Knjiga 6/7: TEMELJI TVOJE SREĆE. Cijena 500 din + pošt.
Knjiga 8.: U ŽIVOT. — Mladićima i djevojkama na pragu života. Cijena 500 din + pošt.

Narudžbe prima: Rudolf Breber — Zagreb I-147, Palmotićeva ulica 33.
Knjige mogu poslužiti kao lijep božićni poklon ili novogodišnji dar.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, MAJCI BOŽJOJ I SV. ZAŠTITNICIMA

— Na oslobođenju od teške operacije noge.. Nakon tri devetnice Majci Božjoj od Brze pomoći krenulo je nabolje. — Vinko Vuksanović, Kupina, Slav. Brod.
— Za brojne duhovne milosti i utjehe koje se ne mogu usporediti s izrazima i djelima ljudske ljubavi i pomoći — A. S., Makarska.
— Za primljene milosti u teškoj psihološko-materijalnoj situaciji. Moja molitva i moje pouzdanje nagrađeni su u posljednjim trenucima očitom pomoću Providnosti — A. S., Makarska.
— Za zdravlje moje unuke i mnogm primljenim milostima — Marija, Mrkopalj.
— Za pomoć kod jake zubobolje. Preporučam se i dalje u svim velikim potrebama — P. J. Zagreb
— Na primljenim milostima — Nada.
— Za sva dobročinstva i dalje preporučujem i sebe i sve svoje — Grgurić Tereza.
— Za postignute željene uspjehe — P. Mira i D. P. Trilj.
— Na uslišanoj molitvi i primljenoj milosti — M. Mažuran, Gospić.
— Na sretno položenim ispitima moga sina — K. G. Koritna.
— Za primljenu milost. Hvala Majci Božjoj Fatimskoj i malom Franji! — A. O., Zagreb.
— Za velike milosti i ozdravljenje moje unuke — S. K., Čazma.
— Za dobivene milosti — I. M., Martinska Ves.
— Za ispunjene želje — Učenica, Dugi rat.
— Za mnoge pomoći i proviđenja u duševnim i tjelesnim potrebama i za ozdravljenja u raznim bolestima — B. J., Korače, Bos. Brod.
— Za veliku milost i za sretno putovanje do Stubičkih Toplica. Preporučujem se i nadalje — Verbošek Julka.
— Na primljenoj milosti zagovorom Petra Barbarića. — Milka Pekić, Split.
— Za primljene milosti u obitelji i gospodarstvu — J. H., Đurđevac.
— Na primljenim milostima i mnogim uslišanjima — Filipa Bratanović Split.
— Na velikoj milosti što je moja kćerka sredila svoj brak — S. D., Grabovica.
— Za sve velike milosti, osobito za sretan porod žene Anice kao i za zdravlje i sreću u obitelji — Marko Marić, Bos. Brod.
— Na primljenim milostima, preporučujem nadalje sebe i svoje — Tona ud. Jurković, Skradin.
— za primljene milosti — R. M., Trebarjevo.
— Na sretnoj operaciji tumora — T. P.,
— Za primljene milosti — I. H., Križevci
— Na brzom ozdravljenju — I. P. G. V., Sladojevci.
— Što su mi bili u pomoći u velikoj neugodnosti i na mnogim primljenim milostima — Petra Kovačević, Golinci.
— Za primljene milosti — Manda Rakmić, Podr. Moslavina.
— Za ozdravljenje — J. O., Donji Miholjac.
— Na mnogim udijeljenim milostima — Draga Fabijanić, Domagović.
— Na udijeljenim milostima — M. P., Sv. Ivan Zelina.
— Što su nas oslobodili velikog progonstva — K. G., Đurđanci.
— Za ozdravljenje — G. B., Đurđanci.
— Na velikoj milosti što je moja kćerka dobila stan. Hvala svima i dalje se preporučujem njihovom zagovoru — Vilma Richter, Zagreb.
— Na mnogim milostima — B. Slavica, Banja Luka.
— Na primljenim milostima — Ana B., Trilj.
— Na ozdravljenju i mnogim milostima — Anka Sabo, Slav. Brod.

NA OMOTU: KAPELA MAJKE BOŽJE KRALJICE HRVATA NA SLJEMENU — ZAGREB

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.
Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1965. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta.
Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika.
Rukopisi se ne vraćaju.

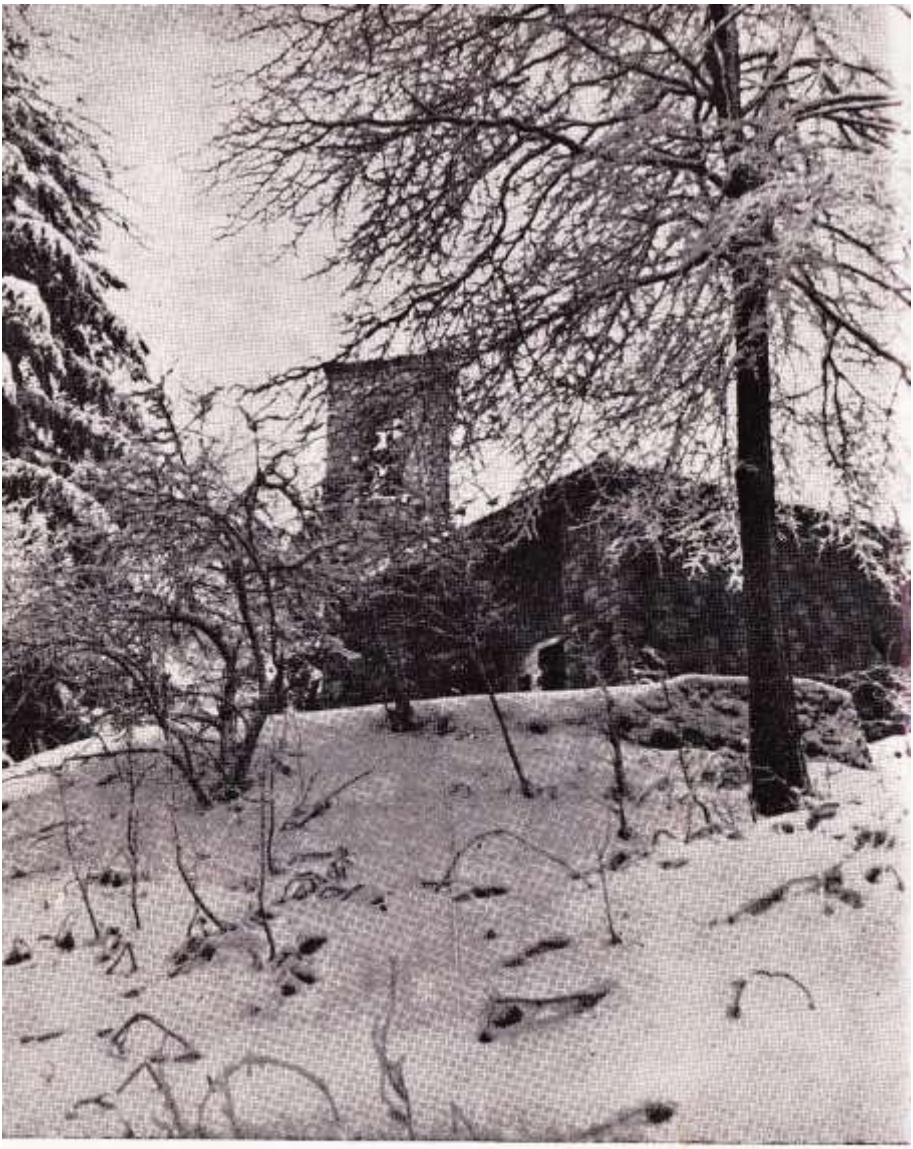

PAHULJICE PADAJU — NI JIH NITI ČUT
DA BU NAŠEM BOŽIĆU — TIH I MEHEK PUT

D. DOMNJANIĆ

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

2

VELJAČA 1966. GOD
Cijena 1 d (100 st. d

Sadržaj:

str:			
	41	Njezino majčinsko srce	R. K.
	42	Čudo kojem se svijet ne čudi	S. W.
	47	Blagoslovljena kolijevka	S. B.
	48	Majke, ne bojte se	A. W.
	50	Ratko	P. B.
	52	Mati	I. P.
	53	Svađajte se, djeco, svađajte se!	M. Š.
	56	Četiri stotine udaraca	R. K.
	58	Kad majka zataj:	Rudi
	62	Velikodušna majka	M. M.
	64	Blago moje majke	I. P.

Vama, drage majke

65	Kad je majka najljepša	N. N.
66	Katolicizam — religija majčinstva	M. Š.
71	Tragovima neustrašivih dobrotvora	Tin.
74	Majci	J. H.
75	Evanđelje među Japancima	J. A.
76	Iz života Kristove crkve	Fid.
80	Razgovaramo	UR.

Na omotu: Majka s djetetom u posavskoj nošnji.

Na Svijećnicu nose majke u mnogim našim krajevima svoju djecu u crkvu da je preporuče bl. Djevici.

Rad prof. i akad. slikarice Zdenke Sertić

Njezino majčinsko Srce

Otkako se Ona sagnula nad kolijevkom, majčinstvo je postalo nadzemaljska vrednota, a svako rođenje moralo bi biti radost.

Majka! Što sve ne krije ta riječ u sebi?! Kad je izgovorimo prostruji nam dušom čitava skala najnježnijih osjećaja. Izrekli smo ono najljepše na ovoj blatnoj zemlji. O ta velika i dobra mati koja nosi u svom srcu toliko svjetla i topline! Ako je istinita ona prastara slutnja ljudskog srca da je žensko biće ovijeno nekom tajnom osobitog izabranja i Božje blizine, onda je to majka još više. Svjedoči nam to i činjenica da je i sam Bog htio imati majku. Svjetlo kojim je obasjao Srce svoje Majke prelilo se i na naše majke. Zato često možemo vidjeti kako majka, koja očekuje dijete, upravo sja od neke čudnovato blistave i duboke unutarnje sreće. Još prije nego se njezino dijete pojavi na svijetu, ono već baca neki sjaj na majku.

Jer dijete je uvijek Božić (tj. mali Bog) — kako netko dobro reče — koji opet dolazi na svijet, a svaka je majka Marija.

ČUDO

KOJEM SE SVIJET

NE ČUDI

SVAKOG JUTRA...

Nad beskrajnim morima, šumama i njivama ove zemlje svakog se jutra diže sunce i sve budi na život. Ptica zapjeva, čovjek se probudi te izađe na rad. U svakom listu stabla i biljci na zemlji počinje ona tajnovita pretvorba sokova zemlje u hranu čovjeku i svemu živom... Strujanje svih voda, putovanje oblaka... sve živi od sunca. Da njega nema, zaledile bi se vode, prestala bi kucati srca... sve bi zamrlo.

I čovjek na ovom globusu čini za sebe svoj svijet. On živi okružen ljudima, nosi svoje misli, mnogo nada i želja, a život mu je velika borba s mnogo zagonetki, s mnogo boli. Taj čovjekov svijet hladan je i otrovan zlom. Ljudi su oko njega proračunani, sebični... Svaki ima razum, ali njima vlada toliko strasti. Svaki zna da je jedan među mnogom braćom, no srce mu je puno sebičnosti... Svi mi s mukom pružamo ruku da dademo, jer primiti je lako, a dati je teško...

NAD SVAKOM KOLIJEVKOM...

A ona daje, dijeli, daruje sebe..., svu sebe, i više je od svih ljudi sretna, beskrajno sretna! Slutite li tko je to? Majka! Čudnovatom ga je željom čekala prije nego li je postao, divnom ljubavlju zagrlila kad se rodio, iako joj je donio na oko samo bol i brigu..., iako je došao nemoćan i sitan, nesposoban da joj rekne »hvala«. Cijeli će mu život poklanjati svoj znoj i bdijenja, sve vrijeme i misli, svoje najdraže nade... Zašto? Nije li to najveće čudo? — I nad čovjekovim svijetom, nad životom svakog od nas diže se dakle jedno sunce od kojega on živi, i dani su mu sunčani i topli! »A ti si srcu mom tak puno sunca dala«, napisa o svojoj majci Dragutin Domjanić.

SUNCE KOJE IZLAZI SVAKOG ČASA...

Otkud to čudo?? Pierre Dufoyer u knjizi »Majčinstvo« veli: »Dijete nastaje u majčinu krilu, hrani se njezinom hranom kao parazit, ali što uzima od nje u tjelesnom, vraća joj stostruko u duševnom. Ona njemu daje hranu i stan, a on u njezinu srcu budi najsilniju moć ovoga svijeta — majčinsku ljubav.«

Da, svakog časa, na dan 130.000 puta . . ., svuda, po svim krajevima zemlje, u afričkim kolibama kao i u palačama gradova, majke daruju djeci život, a djeca bude u njihovim srcima »najsilniju moć ovoga svijeta« — čudo majčinske ljubavi.

Jednom na dan izlazi sunce nad morima i kopnima zemlje. A na horizontu patničkih ljudskih života izlazi ono svakog časa! Rođenjem svakog djeteta rađa se jedna »majka«, procvate na ovom sebičnom svijetu jedna majčinska duša puna neshvatljive nesebičnosti i ljubavi. Sunce nad svakom kolijevkom! Bez toga bi svijet ostao hladan, splet ledenih pravnih odnosa, sebičnih trgovačkih interesa, grabežnog lova na divljač, novac i užitak . . . Tako Bog majčinstvom divno obnavlja živote koje ubija smrt, i ljubav koju ubija sebičnost. ČUDO! Najveće čudo, a svijet mu se ne čudi . . .?!

KLJUČ NAJVEĆE TAJNE...

Bog nam je u objavi otkrio sebe kao — ljubav. Pokazao nam je kako je njegova sreća u tome da nam daruje... i da je »blaženije davati nego primati«. Zar ne vidimo tu tajnu Boga skritu već u tajni majčinstva?! I majka samo daje..., ljubi! Ne daje samo onome koji postoji, da mu bude dobro ,ona daje više, stvaralački: onome kojega još nema, daje da postane...! A zato, uza svu bol, ona je sretna najdubljom, najčistijom srećom!

Majčinstvo je najljepša slika Boga — Ljubitelja, Stvoritelja, Davatelja na ovoj zemlji. Ključ da shvatimo najveću tajnu, Boga. A svijet se tome ne čudi?!...

UROTA ŠUTNJE...

Zašto o veličini i ljepoti majčinstva šute velike svjetske revije, šarene filmske reklame i radio, koji inače imadu u beskraj riječi od zore do ponoći?...

Gdje su spomenici majci?... Zavirimo li u romane i knjige s izloga, ustuknemo, jer njihovi su junaci ljubavnice i prostitutke..., barem većinom. Čudno? Zar su uzbudljivije tragedije izdajstva ženstva i majčinstva od krasnih junaštava pravih žena, velikih majki...? Ili njih danas možda nema? Ima. Legije majki heroja i mučenica pune dramu života. Zašto se onda o tome šuti? Tko da tome otkrije uzrok?

Kob je ovog svijeta da je uvijek slijep za prave veličine, a uvijek trči za lažnim zlatom! No tragično je, čemu je — uz ostalo — i ta šutnja kriva da se u naše dane mnoga žena zastidjela svog majčinstva. A ima nažalost mjesta i krajeva gdje s porugom gledaju već na majku trećega djeteta.

ČUDO i sreća čovječanstva postade čak predmet prezira?!...

ČOVJEČANSTVO USUSRET OPASNOSTI...

Da li je to planetoid Ikarus, koji su astronomi nedavno opazili, da leti prema našoj zemlji? Ta gromada kamena oko kilometar velika, hoće li nas susresti i prodrmati cijelu zemlju? Tko to zna! Jedini Bog!

Jednoj drugoj opasnosti sigurno idemo ususret: danas je zavladao neki opći strah od majčinstva. Po gradovima i našim selima hodaju žene, zdrave i mlade a dušu im pritišće strah..., ne od glada i rata, nego od majčinstva, da ne bi postale majke drugoga ili trećega djeteta, a kamoli... I sve je više majki koje govore: »Ja ne volim dijete koje nosim...!« Koliko je neželjene djece, nevoljene djece, ostavljene djece! To su zamrznute duše! Nije ih ogrijalo sunce, koje se je trebalo pojaviti na dan njihova rođenja, u srcu njihove majke! Liječnici i psiholozi posve su točno ustanovili da će takva djeca cijeli život zaostajati, nosit će nepopravljive duševne posljedice. »Psihološki smrznuta«, reče psiholog Liddell. Sve je više među nama mladih »smrznutih duša«. Ne mogu

zaboraviti onog 22godišnjeg mladog kršnog momka, sa svršenim zanatom precizne mehanike, koji mi reče: »Nemam volje živjeti. Meni je sve tužno! Majka mi živi u B., a otac u M. Ni jednom godišnje, kad im pišem, ne odgovaraju mi...«

»Ljudi postaju samoživi, sebični bez zdravih nagona, bez smisla za obaveze prema zajednici. Žene gube instinkt majčinstva«. Tako završava Dr. Blagoje Stambolić u knjizi »O pobačaju«.

Svijet postaje hladniji, na njemu je manje ljubavi, dobrote. Ne izlazi sunce nad svakom kolijevkom. Toj opasnosti idemo usuret!

ČUDO KOJEM SE ČUDI BOG!

No Bog brani djelo koje je izveo. On je po svijetu rasijao bezbroj čudesa mudrosti i ljepote. Vrhunac svih jest — čovjek. U njemu je nagomilao čudesa koja je rasuo po mrtvoj prirodi, po bilju i životinjskom carstvu, a k tome je dodao: duh koji shvaća, slobodno hoće i ljubi. Čovjeka je učinio osobom, sposobnom za junaštva, žrtvu, vjernost i ljubav. Stvorio je u njemu krasnu ljubav bratsku, sestrinsku, očinsku i majčinsku..., ljubav zaručnika, odanost supruga... Od svih tih čudesa Boga je najviše zadivilo m a j č i n s t v o. On zaželi da o k u š a to najljepše svoje djelo: sišao je u ljudski rod.., da ima, ne zemaljskog oca, sestru, brata... nego jedino — majku!

JEDINI SPOMENIK MAJCI

Spomen na tu majku Bog trajno ostavi na zemlji: da se divimo Majci Boga, i spasimo svijetu majke!

Lik te Majke jedini je spomenik majčinstvu koji susrećemo na zemlji. Svuda je, u svakoj crkvi, u svakom kršćanskom domu..., hodočastimo k njemu. On je tu među nama... da se svijet ne smrzne!

Djevojko, ne osjećaš li pred njom veličanstvo majčinstva! U tebi Bog sprema to čudo! Pripravi se za tu svetinju..., da budeš sunce, koje će kroz žrtvu grijati!

Ženo, pred njom ti se sigurno vraća ponos zbog tvog majčinstva! Tu saberi i snagu za žrtvu majčinstva! Zar ne vidiš da se bez njega svijet smrzava.., ali i ti?!

Svi mi pred njom počinjemo cijeniti čudo majčinstva!

JER DOĆI ĆE DAN...

Dan vječnosti... Pred nama će se otkriti prava veličina onih skromnih žena koje smo sretali na zemlji... Zablistat će ljepota duša koje načini i usavrši majčinstvo... Tada ćemo se vječno diviti čudu kojemu se sada ne čudi svijet.

o. Stanko Weissgerber D. I.

Blagoslovljena kolijevka

Davno je nad nju zazvan Božji blagoslov u malom kamenitom hercegovačkom selu.

Mladi gorštak očekuje svoje prvo dijete iz blagoslovljenog kršćanskog braka. On se za taj događaj brižljivo sprema. Nabavlja jelovu dasku, Uzimlje sjekiricu, pilu i bradvu. Pravi novu kolijevku svojim rukama svom prvom djetetu. Kolijevka je dovršena. Roditeljske ruke prave nad njom križ...

Njihovo je dijete ugledalo svjetlo dana i položeno u novu kolijevku. Nakon krštenja roditeljske ruke škrope blagoslovljenom vodom i dijete i kolijevku ...

Zaljuljala se kolijevka godine 1923. Dugo će se ljuljati. Sretni roditelji odnjihali su u njoj do 1939. godine svoja draga 4 sina i 3 kćeri ...

Dva sina naskoro su odletjela k svojim anđelima čuvarima u nebesku slavu ...

Svjetski rat slomio je mladi život jednom sinu. Jedini preživjeli sin osnovao je prije 10 godina novu obitelj. I njegov je brak Srce Isusovo blagoslovilo. Njegovi stari roditelji uvijek su molili da im se ne zamete potomstvo. Oženili su sina i molili svaki dan za blagoslov u djeci. Za istu milost moli stalno i njihov sin i njihova snaha, njihova nevjesta ...

Očekuje se prvo čedo. Stari roditelji žele da ga što prije zaljujaju u kolijevci, koja se čuva kao svetinja od 1923. godine. Bog ih je sve obradovao prvim dječarcem. Dadoše mu ime poginulog sina. Kolijevka se njiše uz pjesmu i molitvu ...

Već je odnjihala petero unučadi, petero djece preživjelog sina, koji se ne boji da će mu djeca trpjeti od gladi. On zna da se Božja Providnost brine za pravednike. On se moli Srcu Marijinu da mu isprosi blagoslov u djeci. Očekuje ih još kao posebne Božje darove. On moli i radi za svoju djecu. I odgaja ih kako su i njega odgajali njegovi roditelji ...

Blagoslovljena kolijevka ljulja se i sada. Svejedno što joj je 40 godina! Mogla bi se nabaviti nova. Ali ona je kućna svetinja. Ona je radost starih roditelja i mlade obitelji. Nad njom odavno pjevaju anđeli. Na nju je nebo spustilo mnogo svojih darova. Nad njom je ispjevano mnogo uspavanki. Nad njom je izmoljeno puno Očenaša i Zdravomarija. U njoj se njiše blagoslov obitelji. U njoj se odgaja budućnost ...

Dr Srećko Bošnjak

Brojne kolijevke čine velikim i jakim narod.

RENÉ BAZIN

Majke,

ne bojte se!

Malome Tomislavu teško je čekati dok naraste, pa se eto popeo na vrh plota da vidi svijet s visoka, kako ga veliki gledaju. Veli svojoj mami:
— Moram velik narasti da budem bliži dragom Bogi.

A nije veseli Tomica jedini u majke. Ima ih petero: najstariji s 20 g. je u vojsci, a najmlađi se ove godine rodio. I nije to bogata obitelj: 4 jutra zemlje i nešto očeve zasluzbe. I nije to majka koja puca od zdravlja, nego slabašna žena koja se već blizu 20 g. bori sa sušicom, tako da su joj i pluća već operirana. Stoga se dogodilo da su malog Tomicu neki prije poroda htjeli ukloniti između živih. Pa i njegova starijeg brata, pa i najmlađega koji se ove godine rodio. A ipak sva su djeca sretno rođena, krasna i zdrava da ih je milina pogledati. I majka se iza poroda uvijek na bolje pridigla, nego što je bila prije poroda.

Bilo je žestokih borbi za život ove djece. A prošle godine najžešća u jednom gradskom rodilištu za život malog Zvonimira. Navalile neki mladi liječnici: Ili dijete ukloniti ili vi u grob! Navalile i neke od posluge i neke u krevetima: Jesi luda! Pa to danas nije ništa ... Našli se i neki od rodbine: Pa nemoj sebe ubiti! ... A majka se opirala svima jakom vjerom u Boga i žarkom ljubavlju za djecu: »Dijete ne dirajte, a za me će Bog providjeti! ...«

Bitka okoline s junačkom majkom zaoštrila se i na religioznoj osnovi: »Šta će ti ta krunica? Zar će te ona spasiti?« ... Upravo ju je molitva krunice držala u moralnoj snazi u času poroda. Majku je u teškim časovima

hrabrila jedino jedna starija bolničarka. I tješila je: »Ja ću djetetu biti kuma!« Majci je najteže bilo kad joj je ozbiljan stariji liječnik rekao: »Jednako vam je opasan porod i pobačaj. Sami odlučite!...« Tada je osjetila tjeskobu u srcu i čas teške kušnje. Ali je završila jakom odlukom: »Ako stradam, neka čiste duše odem s ovog svijeta. A dijete će živjeti od moje žrtve ...« I predala se Božjoj volji.

Porođaj je protekao tako smireno da se ona sama čudila. I okolina se čudila. I liječnici su se čudili. Dakako, trebalo je injekcija, ali nikakva smrtna borba. Prva je od rodilja u sobi sama ustala, sama spremila krevet i poslužila se ... A kad joj predadoše dijete u naručaj da ga prvi put podoji, sama mi priča: »S takvim sam ga veseljem privila na srce kao Mojsijeva majka malog Mojsiju, i s takvim sam žarom molila Boga: Daj da živim za ovo dijete! A u srcu mi je glas govorio: Zar ti u to još sumnjaš?« ... Par dana iza porođaja tražila je neka je puste kući, jer »ja se sama znam liječiti. Već sam toliko godina bolesnica. Mene kod kuće djeca trebaju, a primalja u selu nastavit će s injekcijama.« Pustiše je prije predviđenog roka...

Već sam je više puta sreo iza porođaja. Sve bolje izgleda, sve je vedrija. Živi od svoje sretne duše i od svoje sretne djece. I tjelesno je ojačala, mnogo bolje izgleda nego zimus. Kad je vidim, dođe mi na pamet narodna poslovica koju sam čitao u jednoj medicinskoj knjizi: »DIJETE MAJKU POMLAĐUJE.« Žena je stvorena, veli taj liječnik, za dvostruki život: svoj i djetetov. Jedan život budi drugi, pa kad nikne u majci život djeteta, i njezin se oporavlja. Čak, veli on, i u težim kroničnim oboljenjima.

Danas se veseli Tomislav igra oko kolijevke svoga novorođenog brace Zvonimira. Jedan se drugome smješkaju u anđeoskoj radosti. Koliko je već poljubaca primio malašni Zvonko i od svojih domaćih i od drugih. I od svog tate koji je u dane kušnje proživljavao teške duševne muke. A danas se ponosi sa sinčićem, sa svojim Zvončićem. Kad ga jedna rodica zamolila, valjda u šali, da joj dijete dade kao posvojče: »Za koliko bi mi dao malog Zvonku?«, otac joj reče: »Ma ni za sav svijet! Nema tih novaca kojima bi ga kupila!«

Sretnoj majci čestitali su mnogi od seljana i znanaca. Neki upravo zanosno, kao jedan liječnik već poodmakao godinama: Vi ste velika katolkinja!« — »I bila sam, i bit ću!«, ponosno je odvratila majka.

Nadam se da će i njezina djeca biti, jer su kupljena velikom cijenom. I mali »Mojsije«, po imenu Zvonimir, morat će postati nešto vrijedno i veliko za narod i Crkvu, jer je kupljen najskupljom cijenom — mučeničkim junaštvom!

Nedavno sam čitao u »Glasu Koncila« o slavnoj glumici i junačkoj majci Patriciji Neal (Nil), koja je podnijela za svoje posljednje dijete slično junačko svjedočanstvo vjere i ljubavi. Nju svijet uzdiže i veliča, jer je slavna glumica. Našu majku seljanku neće široki svijet slaviti, ali nek joj ovi reci budu čestitka u ime »Glasnika Srca Isusova i Marijina«. U ta Srca ona je sigurno upisana sjajnim slovima, jer je ljubila sve do kraja, kako Ivan reče za divno Srce Kristovo, koje »ljubljaše sve do kraja«. A na njegovu vječnom sudu čuti će čestitku i od Isusa, kao i Patricija Neal i tolike kršćanske velike majke: »ŽENO, VELIKA JE VJERA TVOJA!«

o. Antun Weissgerber D. I.

Ratko

Visoko gore na brijegu ponosno se diže istarski toranj. O ti tornjevi u Istri! Toliko toga govore. O težnji narodne duše prema nebesima. O njezinu prkosu prema svakoj vremenitoj sili. Sve pokraj njih prolazi, valjaju se sitni mravi ljudski, a oni ostaju. Nepobijeđeni. Trajni. Simbol su vječnosti koju propovijedaju. I na koju njihova zvona pozivaju. I prate...

Podno takova tornja u Gračišću stoji misionar i gleda daleko prema Učki, koja bdi. Mali dečko pokraj njega stoji i gleda u misionara.

— Braco, kako se zoveš?

— Ratko!

— A gdje je tvoja hiža?

— Vidite, ona bijela tamo daleko u dolini.

Duboko dolje i daleko na horizontu. I on dolazi svaki dan redovito na Misije. Pravi, pravcati junak.

— I seka bi htjela doći, ali je previše mića, pa je mama ne pusti...

DOK DJEVOJKE SLUŠAJU

Drugi misionar upravo drži stališku poukU za djevojke. Ostale su u crkvi premda je već osam i po sati navečer. Zimsko doba. Ako netko želi pratiti svoju kćerku kući, može ostati. I stariji ostadoše.

Slobodni misionar izađe van iz crkve. Bura brije s Učke. Hladno je. A pred crkvenim vratima skupina djece.

— Ča čekate, vi mići?

— Čekamo našu sestru. Ona se boji sama ići doma, pa ćemo mi s njome.

— Ali ovdje je zima. Dođite, idemo u »faroš«. Ondje ćemo se zgrijati.

Plovanova mama rado ih je primila u toplu kuhinju. Među njima je i mali Ratko. Ide on u treći razred. Mama im spremi topli čaj. Malo kruha i nešto toplo neće im škoditi.

— Ratko; kada si danas jeo?

— U devet sati prije podne.

— Kako to?

— Onda sam krenuo od kuće. U 11 sati prije podne bila je ispovijed. Misijska ispovijed djece. Iza toga odmah je bila škola. Ona je trajala sve do pet sati. Onda smo ostali na misijama. I sve do sada . . .

Dijete od ujutro nije ništa jelo. Ali je htjelo ostati na cijelom dugačkom misijskom programu. Sve do 9 i po navečer čekalo je svoju seku. A onda će poći kući. Jedna žena sjedila je uz peć. Grijala se. Digne se. Dade malom Ratku poveliku Krašovu čokoladu. On je uzme, lijepo se zahvali, pa s njom u džep.

— Ratko, uzmi je i pojedi. Ti si gladan.

— Ne, to će biti za mojega mićega brata. On je kod kuće . . .

Da je Ratko bio jedinac, sigurno bi je odmah strpao u svoja usta. Ali on ima kod kuće »mićega« brata. Pa zato otkida od svojih usta, samo da njega razveseli. Tom svojom žrtvom više je dobio nego izgubio.

RATKOVA MAMA . . . Kod večere pripovijeda misionar župniku o malom Ratku. Župnik se malo nasmije, a onda će:

— Znate što je učinila Ratkova mama?

— Odakle bismo znali?

— Ostala je u blagoslovljenom stanju sa sedmim djetetom. Imala je neke komplikacije. Svi na nju navališe da uništi to dijete. Dobila je već i pismeno rješenje da to može učiniti. A ona se ipak ne može odlučiti . . . I nije učinila. Rodila je živo i zdravo dijete. To je taj »mići« za koga Ratko čuva čokoladu. Kada je ležala u bolnici, pita ona jednoga gospodina ondje:

— Zbog čega sam ja imala sada komplikacije s tim djetetom?

— Zato što ste rodili toliku djecu!

— Tako! A kako to da se vaša gospođa nalazi ovdje? Njezino je stanje još gore od mojega, a nije rodila nego samo dva djeteta. A kako to da je ovdje ona gospođa koja je rodila tek jedno?

— Da li joj je taj gospodin odgovorio?

— Zašutio je pred tom istarskom majkom koja je bila spremna i na smrt, ali poništiti svoga čeda nije htjela. Vidite, to dijete sada najviše vole i zato mu Ratko nosi čokoladu . . .

PIŠEM RATKU . . . A sada, Ratko, piše tebi misionar nekoliko riječi. Poslušaj ih, jer ćeš ih razumijeti.

Dragi Ratko! Ostani i ubuduće tako odvažan. Tako junačan. Ne boj se podnijeti i koju žrtvu kada ti se pruži prilika da čuješ nešto dobro i nešto naučiš. Brini se za svoju braću i sestre, da među vama vlada ljubav i sloga. A najbolji način kako će to biti, ti si pronašao: odreći se koji puta i slatke čokolade da razveseliš drugoga brata i sestru. Slušaj svoju majku. Jer tvoja je majka junakinja. Veća od onih o kojima svijet piše. Budi ponosan na svoju istarsku mamicu i ne zaboravi je nikada u životu. A na kraju: izmoli svaku večer tri Zdravomarije Majci Božjoj da i ti budeš misionar. Da koja od tvojih sestara bude misionarka. Iz ovakvih se kuća oni regrutiraju . . . Pozdravi svoga tatu i sve koji stanuju skupa s tobom u Škopljaku . . . Tvoj Misionar

Mati

Preko devet gora, dolina i brda,
Usred sela b'jedna,
Koliba je stara, a u izbi ima
Stan sirota jedna.

Nije dugo išla stazom žića, ipak
B'jele nosi prame . . .
Sveti, mili Bože, što joj mladost ote?
Vječna miso na me.

Svi se snovi njeni, sve se želje njene
Oko mene kreću.
Nema sudbe svoje, sa mnom d'jeli moju
Nesreću i sreću.

Ja sam duša njena. Pa da sve me progna,
Znam da ona ne bi;
Da me sv'jet ko izmet baci, ona plačuć
Svila bi me k sebi.

I da nebo na me rasrđeno pusti
Grom i munju b'jesnu,
Ustala bi ona i pod munju, slabu
Podmetnula desnu.

Ah, ja n'jesam sam i lako život snosim.
Dokle sa mnom pati
Preko devet gora sirotica jedna:
Draga moja mati.

I. Poljak

SVAĐAJTE SE,

DJECO,

SVAĐAJTE SE!

Mama stoji kraj prozora. Oprašila je slike, ormar, stol. Treba i prozor očistiti. Zaustavi se i zagleda u prozorsko okno. Nasmije se. Gleda kao u ogledalu kako se u vrtu pred kućom igraju djeca. Nestašna, vilovita i razigrana i ne slute da ih mamino srce prati. Živa su — baš jesu! Sve četvero. Bit će takvo sigurno i ono najmanje što se malo prije okrenulo u kolijevci i kmeknulo . . . Neka ih Bog čuva i blagoslovi!

Mama nije dugo razmišljala. Kroz otvoren prozor začu glas male Zdenke. Ona je druga po redu. Katica je starija, a Marijan i Beba, kako svi zovu Ivku, mlađi.

— Ne, Katice . . . ! Nemoj tu! Ovu!

Mama vidi u prozoru kako se Katica gotovo ljuta okrenula. Svjesna da je najstarija odgovori: — Baš ne! Ne vidiš da je ova ljepša? — I pokaza na struk bijelih ruža, koji se vinuo do šiljaka na vrtnoj ogradi. Lijepe su — čudo! Ko duše u suncu! Ko savjesti u milosti i draganju Božjem. Kad im se primaknete, zapahne vas miris — milina. I čine vam se bijele — bez ljage!

Ali Zdenka ne popušta. Stala je pod grmom crvenih ruža, duboko zagasito crvenih. Rekli biste da ih je premazala zgusnuta krv. Zdenka je podragala one najljepše, zanjihala ih i pomirisala. Ozbiljno je kimnula glavom i zaključila svojom šestgodišnjom pameti: — Ove ćemo odrezati! Vidiš kako su krasne! Mama će samo gledati . . . ! — Marijan se složio:

Aha! Beba je mudro šutjela. To je najpametniji posao za dijete od dvije i po godine. Ali Katica, vala, ne šuti. — Naša je mama sva ljepa. Moramo joj spremiti bijele ruže. — Ali je tata rekao da su crvene ruže pune ljubavi. A mi mamu ljubimo. — Znam. Možemo dodati, kad baš hoćeš, i dvije crvene. Ali glavne su bijele. One su tako bijele zato jer ih sunce ljubi. — E onda bi morale biti crvene. Tko se puno sunča, mora pocrnjeti! — zaključuje mudra Zdenka. — Crne, crne . . . ponovi Marijan. On je uvijek navijao za Zdenku. Uz nju se osjećao zaštićen od Katice i njena auktoriteta. Mora čovjek naći saveznika da se obrani od osmogodišnje seke . . .!

A mama sluša i u prozoru sve motri. Sutra je njen imendan. Slavica — Alojzija. I baš se vrt na vrijeme pobrinuo pa se okitio za to velikim raskošnim, carskim ružama. Kad je dan vedar kao danas — kad sunce raspe svoje zlato — kad orkestar ptica bruji na granama dozrelih trešanja — onda su ruže ponosne. Prava ograda ljepote oko sretne obiteljske kuće!

— Već sam tri odrezala! viknu Katica. — Još tri i bit će dosta! — Neće! vell Marijan. Tri i tri to je pet! — Zdenka ga gurne. — Šest! Kakvih pet! — Onda još tvoje dvije crvene, više ne stane u vazu. — Ne dvije, tri crvene! plačljivo otežе Zdenka. Sa svake strane po jedna. — Pa vaza ima dvije strane. — Ima četiri, bubne Marijan. — E onda četiri, domeće Zdenka. Ona se rado složi s malim saveznikom, samo nek nije odveć glupo.

Mama gleda i sluša. Lijepa prepirka. Ljube je njena djeca. Teško je reći koje najviše. Katica je pametna. Trijezna i valjda najposlušnija. Dobro je to. Najstarija je i tako nekud sve vuče za sobom. Spretna, marljiva, u svemu rado pomaže. Kako samo brzo pere i briše suđe . . Dosad je razbila nekoliko šalica i čaša . . . ali nijednog noža, nijedne žlice, pomislite!

— Onda ćemo ovako, počne odjednom tiše. Mama napregnu uho, želi sve čuti. — Uzet ćemo onu zelenu vazu, onu sa zlatnim rubom. — Onu ispred Isusove slike? pita Zdenka. — Ma ne! Ono je plavičasta. Zelenu — onu s kredence. I stavit ćemo u sredinu bijele, a sa strane tri crvene ruže. Zadovoljni? — Svi kimaju glavom. I Beba. Njoj to savršeno pristaje.

— Onda ćemo ovako. Ti ćeš, Zdenka, držati vazu. Marijan će biti s desne, a Beba s lijeve strane. — A kada to? upita Marijan. — Danas navečer. Prije večere. — A ti? pita Zdenka. — Ja ću držati govor. — A ja? opet upada Marijan. — Ti ćeš pljeskati. Ti i Beba i . . . i tata! — A ja? doda Zdenka. — Ti nećeš pljeskati, kad moraš držati ruže. — A hoću ii ruže dati mami? — Pa da. Nećeš ih valjda pojesti. A onda? — Onda ćemo zajedno govoriti pjesmicu »Mami za imendan«. — I ko jedan počeše naučeno sricati, točno u taktu, pljeskajući ručicama: Došao je divan dan — dragoj mami imendan! — Tiše! opomenu Katica. Mogla bi mama čuti. Bolje bi bilo negdje drugdje . . . Možemo i ovdje, ali se ti, Marijane, nemoj derati ko da te netko kolje . . . ! — mama sretna zaboravila prašiti i sluša.

Odjednom niknu prava svađa. Ne potukoše se, ali su se riječima mlatili — divota! Kako joj je od radosti udaralo srce! Kakva sreća imati ovakvu djecu!

Opet je počela Katica: — Moramo svršiti devetnicu! — Već smo svršili, grunu Marijan. Zdenka je šutjela. — Kad smo svršili? pita Katica. — Jučer navečer. Sve smo izmolili. Marijan mudrac ne popušta. — Nismo svršili. Još danas. I to nije dosta. Morali bi tako nastaviti. — Mogli bi nešto drugo, veli sad Zdenka. Ko da nema drugih molitava. — Zašto bi druge? Zar nije dobro ono što smo molili i govorili? — A drugo nije dobro? pita Zdenka. — I drugo je dobro, ali je ovo bolje. Ovo je najbolje. Pa znaš, Zdenka, kako lijepo govorimo da nam dragi Bog mamu posveti, da ju uvijek veseli, da ju jača . . . da se preko mame i nama pokaže . . . A meni je to tako lijepo! — Da, a za tatu ne molimo ništa! uzbuni se Marijan. I Zdenka kimnu glavom. — Za tatu? Pa tata nema imendana. — Ali je tata! viče Marijan. — Sigurno. A šta nismo i za njega molili — prije Josipova? Sad mi recite! — A onda smo molili i za mamu, veli Zdenka. — To je istina, prisjeti se Katica, milujući otvorene mirisne ruže. Šta da učinimo? — Ili za mamu prestati ili za tatu početi! kreše logično Marijan. Tko bi rekao da taj zvrčić tako razmišlja! — Onda je najbolje da za mamu svršimo, pa da počnemo i za mamu i za tatu! — Najbolje je tako! pristaje i Zdenka. Sad ni Marijan ne smije ništa protiv. Složiše se.

A mama stoji na prozoru i sluša. Blažena. Pa misli: Zašto se često svađaju druga djeca? Kako je dirljivo da njeni mali misle na molitvu, na tatu i na mamu! Tko da se ne raduje takovu proljeću? Tko da ne očekuje ploda od ovakva cvijeća?

Veselo nastavi čistiti prozor. Okno je zaškripalo. Djeca se zgledaše — pa pogledaše gore. Spaziše mamu. Ona se okrenu i nasmiješi. Odgovoriše joj jednako toplim smiješkom. Zvijezde u očima i smiješak na usnama nosio je najdražu misao malih srdaca: Mama!

o. Mijo Škvorc D. I.

Kad se je majka smiješila — a mama je bila vrlo lijepa — postajala bi još ljepšom, i reklo bi se da se je sreća rasprostirala posvuda oko nje.

LAV TOLSTOJ

Gdje god postoji sretno ognjište, ondje je nesebična majka.

RENÉ BAZIN

Djeca su možda kreposti jedne majke.

PAUL DOUMER

ČETIRI STOTINE UDARACA

Zar toliko? Mnogo više! Možda ste gledali film s tim naslovom. Rijetko je gdje tako snažno prikazana bolna tragika suvremenog obiteljskog života, a osobito odgoja djece, kao baš u tom filmu.

U centru pažnje nalazi se mladi bračni par sa svojim sinom Doanelom. Muž je nevjeran ženi, a žena mužu. Oboje rade. Kad se vrate s posla, nervozni su i jedno drugome predbacuje i spočitava nevjernost. Doanel sve to promatra. Spava u posebnoj sobi. Svake noći čuje kroza zid kako se otac i majka u susjednoj sobi svađaju. Za njega se uopće ne brinu. Jedino kad bi počinio kakovu nevaljalštinu, privukao bi njihovu pažnju i primio za to vruću zaušnicu. Nadomjestak roditeljskoj ljubavi i toplini potražio je na ulici. Počinja razne nepodopštine. Ne uči, vara roditelje i profesore, bježi iz škole, krade . . . — jednom riječju postaje pravi uličnjak.

Jednog dana, umjesto u školu, krene u cirkus. Putem naiđe na majku kako se grli s nekim nepoznatim čovjekom. Sutradan kad ga je profesor upitao zašto nije došao u školu, reče da mu je umrla majka. Saznavši za istinu, profesor pozove roditelje k sebi. Bijesna zbog neugodne i krupne laži, majka prilijepi sinu pred svima ćušku, dodavši ljutito: »Zašto nisi rekao da ti je otac umro!«

Doanel bježi od kuće i prekida s roditeljima. Piše im pismo da ih više ni za što ne treba. Skriva se kod kolega s kojma nastavlja svoj stari zanat. Jednog dana ukrade iz nekog ureda pisaći stroj. Ne mogavši ga prodati, vraća ga natrag i bude uhvaćen. Otpremljen je u popravilište. No, ni tu nije bolje sreće. Jednom zagrize kruh prije negoli je bio dan znak

da se može jesti. Nadglednik mu opali šamar. Doanel bježi i odatle. Trči preko polja, jaraka, šuma i stiže na morsku obalu. Zagazi u vodu, ali se opet vrati natrag. Svuda vlada velika pustoš. Baš kao i u njegovu srcu. More huči, valovi se propinju i zapljuskuju, a on kao izgubljen izbezumljeno pilji nekud u daljinu.

Gledaocu se čini kao da mu do ušiju dopire veliko pitanje tvorca filma: Što li će biti od ovog dječaka, koji u svojoj najnježnijoj i najpotrebnijoj dobi nije osjetio majčinske ljubavi i topline, kojemu nitko nije pokazao jasan put u budućnost, kojega nitko ne razumije i ne zna odgajati, a svi mu dijele ćuške?

Majko, možda i tvoje dijete negdje luta, doživljava istu sudbinu. Možda ni ono nije osjetilo tvoje topline i ljubavi. I zato prima udarac za udarcem. Ne samo četiri stotine. Mnogo više. Na svakom koraku. Svaki dan, i to kroz čitav život. Zar na sve to tvoje srce može ostati hladno?

Majka je za dijete sunce. Kao što biljka ne može pravilno rasti te zakržlja, ako nema dovoljno sunca, svjetla i topline, isto se tako ni dijete ne može pravilno razvijati ako ne osjeti majčine blizine. Od svih ljudi Bog je majci dao najviše svjetlosti, topline i nježnosti. Ona ima najtoplije srce i zato je samo ona sposobna da sve bogatstvo duše prelije u srce svoga čeda i tako ga uputi u život. Majka je prvi i nenadmašivi odgojitelj, a iza nje onaj tko se njoj najviše približi. No takvih je vrlo malo.

Iza svih velikih ljudi i događaja redovito se krije majka. Njezino je djelovanje tiho i skriveno, ali zato sudbonosno kako za povijest pojedinaca, tako i čitavih naroda. Majke su roditeljice i odgojiteljice čovječanstva. O njima ovisi budućnost i nivo kulture jednoga naroda. Zataje li one, zatajilo je sve. I zato danas, kad svijet gubi smisao za više vrednote i zapada u duhovnu bijedu i mrtvilo, neće ga iz toga izvući nikakva sila ili kriva ideologija, već samo dobre majke. Bude li čovječanstvo imalo dobrih i požrtvovnih mama, koje će svojoj djeci — tom svijetu budućnosti — već od najnježnije dobi pokazati pravi put, možemo se mnogočem nadati. To je dobro znao i uočio veliki papa Pijo XII kad je uskliknuo: »Dajte mi dobrih majki i ja ću spasiti svijet!«

Majko, želiš li da tvoja djeca i buduća pokoljenja budu sretni? Onda počni odmah na tome raditi!

R. K.

Da odgojimo dijete, treba više moliti nego vikati.

FRANCOIS COPÉE

Majke postaju uistinu majke ne toliko rađajući svoju djecu koliko odgajajući ih.

Sv. IVAN KRIZOSTOM

SUSRETI

Kad majka zataji

Stajao je pod lipom ispred gostionice i fićukao neku beznačajnu melodiju. Opazio sam ga već izdaleka, nečujno mu se približio i stavio ruku na rame.

— Zdravo, Srećko!

Munjevito se okrenuo, široko me pogledao, a onda zbunjeno upitao:

— Otkuda ti ovdje u našem gradu?

— Eto, zalutao po nekom poslu.

Dugo sam promatrao njegove velike plave oči iz kojih je gotovo nestalo mladenačkog sjaja. Navršio je tek dvadeset petu, a čovjek bi mu mirne duše, prema izgledu, mogao dometnuti još kojih desetak. Bio je nekako čudno odjeven, a izlizane traperice činile su ga upravo smiješnim. Iako ga nisam nikad zaboravio od onog razgovora na obali rijeke pred tri godine, kada smo zajedno dijelili kruh vojničkog života, to nisam ipak pomišljao da bismo se mogli još ikad u životu susresti.

Davno je to bilo. Vratio se s dopusta nekako tužan i šutljiv.

— Što, Srećko, žališ za kućom — rekoh mu smješeći se.

Samilosno me je pogledao, a onda oborio glavu i potiho izustio:

— Kako da žalim za njom kad je nemam.

Tada sam prviput osjetio neku sućut prema njemu. Sve dotle mislio

sam da je on sretan. Pa to mu i samo ime kaže. Srećko! A ipak ..

Nadošla je i večer. Stajao je zamišljen na obali rijeke. Prišao sam k njemu i započeo razgovor. Među ostalim došli smo i do vjere. Gorko se je nasmiješio i počeo pričati svoju tužnu povijest.

— Ne vjerujem u ništa doli u ulicu. Možda bih vjerovao u nešto drugo, kao i svi ostali da me je majka naučila. Dok sam bio malen, njoj sam sve vjerovao. Ali ona se nije uopće brinula za mene, premda sam je ja ipak tako volio. A onda, kad mi je bilo devet godina, otišla je jednog dana s nekim čovjekom. Ja sam plakao, ali ona nije za to marila. Nikad se više nije vratila. Vidio sam je kasnije još jednom u gradu i vikao za njom »mama, mama!«, no nije se okrenula. Nakon godinu dana tata je doveo drugu mamu. Ta me je tukla, stalno se s ocem svađala i samo mislila na sebe. Mjesto njezine ljubavi potražio sam drugu i našao je na ulici. Ulica mi je postala sve, premda mi je štošta priskrbila... Sada sam bio na dopustu. Otac i »majka« vratiše se iz Italije gdje su proveli praznike. Svašta su nakupovali. Ona me nije ni pogledala, dok mi je tata tek iz uljudnosti ponudio cigaretu. To je sve što nas povezuje. Zato ja nadasve volim ulicu. Što je dulja i zagonetnija, to mi je draža. Volim njezine kavane barove i žene. Ta i moj život sličan je njoj. Gdje li će biti njezin kraj, da li će me nečim iznenaditi, kakvim velikim susretom, to ne znam. Uostalom svejedno mi je. To uopće nije važno. Za sada znadem samo to da mi je opet nešto priskrbila. Eto toliko. Izjadah ti ovo da mi bude lakše. Možda će i rijeka ponijeti nekud sa sobom moju tugu...

Htjedoh mu nešto reći, ali ga je brzo nestalo u mraku.

Prošle su otada tri godine. I sada ovaj nenadani susret. Koliko se je izmijenio! Bio je dosta kratak, kao i uvijek.

— Često dolazim na ovo mjesto s nadom da ću vidjeti mamu. Tu se zbilo ono strašno... Tata, mama i ja sjedili smo pod ovom lipom i pili pivo. Za onim stolom tamo sjedio je neki čovjek i stalno pogledavao prema nama. Mama se najednom digla uzela svoju torbicu, prišla k njemu i na veliko zaprepaštenje tate i svih prisutnih iščezla s njim u uličnoj vrevi... U oku mu se pojavila suza. Brzo mi je pružio ruku, rekao »Doviđenja« i krenuo niz ulicu. Dugo sam gledao za njim ne smogavši ni riječi. Sve dok nije naglo skrenuo. Jedina misao koja me je tada svega zaokupila bila je: Koliko bi ovaj životni put bio svjetliji da se je na njegovu početku našla dobra majka! No nije je bilo...

RUDI

Pouka koja se prima na majčinim koljenima, nikada se ne izbriše.

LAMENNAIS

NE ZNAM ZAŠTO ME MAMA NE VOLI?

MAMA VRATI SE! ZAŠTO SI ME OSTAVILA?

Velikodušna majka

Noć se je već dobrano spustila kad smo stigli pred njezina vrata, nekad i naša. Dugo ih već nismo otvorili. Nekoji i po više godina. Prilično hrabro pokucamo. — Slobodno! — čuli smo tako nam poznat i sladak glas. Baš su svršili molitvu poslije večere. Mama se iznenađena odmah diže i grli svoju djecu. Čestitasmo joj imendan, blagdan sv. Ane, i malko se okrijepismo. Nije prošlo mnogo vremena a već se je sakupila i lijepa družina susjeda i rođaka. Srdačno su nam stiskali ruke i govorili mami: »Tko sretniji sada od tebe?! Samo što vam nije i sestra došla s vama?« »Pri koncu je novicijata i sprema se na zavjete pa nije mogla doći.« rekosmo. »Hvala dragom Bogu da bar njih vidim. Davno su me ostavili jedno za drugim« rekla je mama.

JEDNO ZA DRUGIM Četvorica smo braće i jedna sestra, dok je druga s pokojnim ocem već davno u nebu. Treći brat po starini reče mi dok smo koseći travu nabijali žuljeve: »Otkrit ću ti jednu tajnu, ako nećeš nikome kazati, pa ni mami.« Iako je postavio težak uvjet, obećao sam mu da ću šutjeti. »Znaš, večeras idem k župniku i reći ću mu da bih želio u sjemenište.« Vrlo sam se obradovao, jer sam znao da je to i mamina najvruća želja, i da za to već dugo moli. Kad su pale ograde tajne, bio sam ponosan što sam ja to prvi saznao.

Za tjedan dana otpratili smo brata na put. Jedva sam čekao božićne praznike da ga opet vidim. Na Badnjak uveče stigao je braco iz Zagreba u lijepom zimskom kaputu sav bijel od snježnih pahuljica. Promatrao sam ga s nekom svetom zavišću i mislio kako ću i ja jednom doći mami iz sjemeništa u zimskom kaputu sa zelenim šalom oko vrata.

Druge godine bilo je mnogo suza za starijim bratom, koji nas je već lijepo pomagao. On je htio k isusovcima u Zagreb. Mama ga je molila da pričeka, dok se najstariji brat vrati iz vojske. No njemu se je žurilo, pa je ostao pri svojem. »Dobro, hajde ti kamo te Bog zove, a mi ćemo kako znamo.« Otišao je.

Slijedeće godine tražio je dragi Bog od mame još jednu tešku žrtvu. Sestra upela svim silama da će u samostan. Mama joj je vrlo rado dala drhtavom rukom svoj blagoslov, iako je znala da će na nju sada pasti svi poslovi koje je sestra obavljala s priličnom vještinom. Kad je otišla,

uvidio sam koliko sam je volio, iako smo se često počupali. Mama i ja ostali smo sami kod kuće, no ne za dugo.

Svršio sam četvrti razred osnovne i nosio kući odličan uspjeh. Što ću ja biti, bilo mi je posve jasno. Tko bi me god pitao, rekao bih mu »parok«, kako narod naziva svećenika u Bosni Srebrnoj. Ali gdje ću pohađati osmoljetku? Najbliža je tri sata pješke preko brda i dolina. To je nemoguće. Sjetio sam se svojih prijatelja u Zagrebu i saopćio im svoju želju. Slao sam vruće molitve da pothvat sretno uspije. I nije bilo uzalud. Nadošao je dan rastanka. Mama me je otpratila dio puta. Kad smo se opraštali, kotrljale su joj se krupne suze niz lice. Za malo da i meni ne potekoše. Ostala je potpuno sama.

U Zagrebu sam našao dva brata već obučena u novicijatu kod isusovaca. Osmoljetku sam s lakoćom svršio. A iza dva razreda u sjemeništu otišao sam za svojom braćom.

NJEZINA KRUNICA *Kako su mi bila draga ona pisma koja sam dobivao od mame, pogotovo ona iz prve godine moga boravka u Zagrebu, kad je ona bila sama samcata kod kuće više od godine dana kraj tolike svoje djece, koju joj je dao dragi Bog, ali opet*

Sretna majka okružena trojicom sinova isusovaca i obitelju najstarijeg sina

natrag uzeo. Bila je to za nju ne mala žrtva, ali ju je ona velikodušno prinijela Bogu za nas. To se razabire iz tih pisama, a napose iz ovoga koje glasi otprilike ovako:

»Drago moje dijete! Zima je neobično jaka, a ja sam sama kod kuće. Sama sam okitila božićno drvce. Sama ću provesti Badnju noć, ali u mislima uvijek s vama, zahvaljujući dragom Bogu što vas je pozvao da mu služite i moleći ga da ustrajete na tom svetom putu koji ste odabrali. Neka vas dragi Bog blagoslovi!«

Te njezine molitve mnogobrojne su krunice koje je namjenjivala za nas. Pričao mi je župnik kako se mama za studenih zimskih večeri svraća u crkvu i tu znade sama proboraviti koji sat s krunicom u ruci. O tom sam se i sam uvjerio kad sam dolazio na praznike. Kolike li smo milosti primili po tim maminim krunicama izmoljenim u tišini i samoći!? Kolike li plodove vdjeli! A najveći je plod što nas četvoro radosni i veseli kročimo naprijed »k Bogu koji razveseljuje našu mladost«.

Mama je danas sretna. Sretna je što se je Gospodin udostojao pozvati četvoro djece u svoju službu. Sretna je što može na svom krilu držati troje unučadi. Božji blagoslov najstarijeg sina, koji ostade kod kuće da sačuva ognjište.

Te sam večeri dugo klečao pred Svetohraništem i zahvaljivao Božanskom Spasitelju što nam je dao takovu majku. Molio sam ga da je dugo poživi, jer ćemo mi uz njezine molitve i žrtvu lakše ići započetim putem. Molio sam ga da dade našem narodu mnogo tako velikodušnih majki.

Mijo Matošević D. I.

Blago moje majke

Seljanka je skromna mila majka moja.
Haljina joj nije srebrom izvezena
Preko mora skupo naručena svila:
Sve je srebro njeno b'jela kosa njena.

Ruke joj ne krase alemovi sjajni,
Niti biser nosi oko b'jela vrata
Niti lanac zlatni, sve je zlato njeno:
Toplo srce njeno zuhoga od zlata.

I. Poljak

KAD JE MAJKA NAJLJEPŠA?

Suvišno pitanje, reći će mnogi. Pa zar nije svaka majka, ako je uistinu majka, uvijek lijepa? Da. Ali ima časova kad je ona ipak posebno lijepa. Najljepša. Vjerojatno bi i koji od vas pogodio kad je to. Ali da se ne mučite, radije čujte. Reći će vam to veliki vođa njemačkih katolika za vrijeme Bismarcka, Windhorst.

Jednoga dana učinila mu neka gospođa veliku uslugu i za uzvrat tražila njegovu sliku. On joj rado udovolji želji, i da ne bude neuljudan, zamoli njezinu fotografiju.

— Drage volje! U kakvom položaju želite da se fotografiram — upita dama znatiželjno.

—Najljepše izgledate kad svom djetetu sklapate ruke na molitvu — odvrati dostojanstveno veliki kršćanin.

Ne znam da li ste zadovoljni s odgovorom. Ali je tako! Majka je zaista lijepa i veličanstvena. Lijepa je kad smiješkom ublažuje boli. Nenadmašiva kad reže i dijeli kruh. Upravo divna kad svom djetetu daje poljubac. No najljepša je onda kad svom čedu sklapa ruke na molitvu. Tog trenutka kao da se slila na nju sva ljepota. Zar nas nisu već toliko puta takovi prizori ganuli do suza? Majka s čedom na koljenima, njegove ručice drži u svojima i ono za njom tepa prvu molitvicu.

Majke! Naučite svoju djecu moliti! Ako im ništa drugo ne možete dati a naučile ste ih sklapati ruke, dale ste im sve.

KATOLICIZAM RELIGIJA MAJČINSTVA

Ono je pozitivista Taine rekao, da je katolicizam pravo čudo. Dok jedno propovijeda, mnogo toga dariva. Propovijeda život na drugom svijetu, a usrećuje život i na ovom svijetu. Protestant Jacob u knjizi »Šest hiljada godina kruha« mirno priznaje, da je katolicizam najveća religija »kruha«. Hrani svoje vjernike dobrotom neba i dobrotom zemlje — kruhom neba i kruhom zemlje. Mi tome dodajemo da je katolicizam religija majčinstva. Propovijeda najuzvišenije materinstvo — Marijino. Štiti svako majčinstvo — pod zaštitom Marijinom.

Kad je majčinstvo potisnuto palo u krizu, oskrvnjeno — katolicizam još uvjerljivije brani njegovu svetost. Upravo se to dogodilo ovih saborskih godina. Na najvećem katoličkom forumu, na svetom parlamentu i zboru u Rimu, Oci naše vjere nisu plovili oblacima. Pred njima je — kako reče sveti Otac u posljednjem velikom govoru — prolazio čovjek naših i sutrašnjih dana. Čovjek izmučen svim nutarnjim tjeskobama i svim vanjskim patnjama. Muževi i žene, dakako. Svi, koji popola dijele životne radosti i tegobe naše vrste. Zato je Sabor dozvolio i ženama, da prisustvuju sjednicama. Zato je slušao njihove želje. Obazirao se na razne prijedloge. Nije odbijao teških pitanja, koja su postavljale tolike žene — plemenite i odvažne, ali izmučene i zabrinute. Pitanja o rastavi i plodnosti, o odgoju i apostolatu, o pridizanju žene vjerski i kulturno. Zato je mama Luz Alvarez u ime milijuna majki na svijetu mogla reći svoju riječ, koja je možda utjecala na pokoju formulu pokojeg biskupa...

Nama je ipak najdraže od svega, što je Sabor progovorio o majkama pred najvećom od svih majki. Sabor je sazvan na dan majčinstva — na Božić 1961. Sabor se okupio na dan Marijina Bogomajčinstva — 11. X. 1962. Sabor je svršio na blagdan Bezgrješne 1965. Kroz uvjerenje ovog sabora strujalo je poštovanje prema majkama. O njima se govori u raznim dekretima. Njima je — znamo — upravljena jedna od najtoplijih poslanica, kojima je sabor obradovao ovo i sva buduća stoljeća.

Kad je Sveti Otac Pavao VI završavao na trgu svetog Petra veliki zbor Vjere, Nade i Ljubavi — završio ga je pod likom Božje i naše Majke. Pod tim likom i mi smijemo u saborskom duhu, koji mora nadahnuti naš život, pogledati u nekoliko skupina majčinske likove, kako ih gleda i shvaća naš katolicizam.

GALERIJA KATOLIČKIH MAJKI

»Gle kakve žene i matere imaju ti kršćani!« Stari se poganin Libanije, učitelj najvećeg katoličkog propovjednika Ivana Zlatnih Usta nije prevario. Kršćanske su majke dokaz. Veliko svjedočanstvo. Pravo svjetlo u mraku. Putokaz. Ne samo za djecu, koju njišu na koljenima i tako odgajaju stoljeća. Nego za sve ljude, a najviše za tvrde i okorjele muževe, koji ruše stoljeća.

I one su sazdane od tijela i duše, od mesa i krvi, od strasti i straha, od nevolje i nade. Ali je u njima — što reče neobična majka kardinala VAUGHANA — »procvala Blagovijest Nazareta i u srcu im gori vječno svjetlo Betlehema«. Otkrivaju milosrđe ali i snagu — kao sveta FRANCISKA DE CHANTAL. Dok je bijednicima davala bez računa, napasnicima se je opirala bez ustezanja. »Ima časova kad bi svaka žena morala biti i drska, ako želi ostati pravom kršćanskom ženom i majkom!« Takve je majke Isus planirao, Marija predvodila, Crkva odgajala, a sveti Franjo Saleski divno poučio u svojoj Filoteji.

Da bude sve preglednije, poredajmo nekoliko uvjerljivih majčinskih likova ovako: na prvom mjestu — PLODNE MAJKE. Zatim — SNALAŽLJIVE. Onda SMIONE i POŽRTVOVNE. Potom — APOSTOLKE. I napokon — majke svetaca, i same potpuno ZRELE ZA NEBO. Dakako da se to ne može potpuno odijeliti, jer je srce svake katoličke mame satkano od svih tih niti. Ali u nekih se jedna ili druga milost napose ističe.

PLODNE MAJKE

Katolicizam ima posebni blagoslov za svoje mlade vjernice — želeći im da budu p l o d n e majke. Njima se ponosi, jača ih i tješi. Od njih očekuje svoju novu djecu, preko njih želi napučiti Božje nebo. Zato razumijemo, zašto mu je draga jedna majka Vaughan, koja Crkvi i Bogu dariva 13-ero djece, od kojih će Herbart postati kardinal, John će biti nadbiskup, Rogerije — biskup, Bernard — Isusovac, druga dva sina — svećenici, pet kćeri — sve časne sestre, a dva preostala sina — očevi brojnih obitelji! Papa Pijo XII nije iznevjerio našeg očekivanja, kad je želio oko sebe vidjeti majke s brojnom djecom. To je božanska želja. Majke moraju osigurati mnogima mjesto na »gozbi čovječanstva«, rekao bi naš sveti Otac Pavao VI. Kad je sadašnji sveučilišni profesor na Havajima, a tada ambasador Kine kod Svete Stolice Dr JOHN WU pohodio svetog Oca sa svojom ženom i trinaestoro djece, papa se samo smješkao. Sjeo je u njihovu sredinu i najmanju djecu posadio na koljena, zahvalno pogledao na majku te obitelji. »Ona je za sve odgovorna«, kazao je John za svoju ženu. »I ona i vi s njom!« reče papa dajući im blagoslov. »Moja

žena — moja radost — radi mojih šest sinova!« piše u svojoj knjizi »Ostajem barbarin« Roger BOUTEFEU za svoju JACQUELINU. Isto je govorio veliki avijatičar BRUNAUD prije tragične smrti (na Josipovo 1962) za svoju Žaninu. Njihovo osmero djece — kazivali su roditelji — njihovo je jedino blago. A mama NINA (Marija Saltini) s najvećom ljubavlju iza smrti svoga muža skrbi za svojih šest rođenih. Kad ih je poženila, sva se dala dragoj posvojčadi. Tako je rasplodila ljubav materinskog srca — prigrlivši stotine onih, koji nisu nikad znali, što je dobra mati.

Milijuni takvih majki u povijesti katolicizma prva su obrana naše vjere, njene plodnosti i darežljivosti, njene brige za život i sreću ljudi.

SNALAŽLJIVE MAJKE

Katoličke majke nisu tupe. Nisu zaostale. Nisu nekulturne. Niti ropkinje običaja. Niti staromodne u zlom smislu. One su snalažljive. Spomenuta Jacqueline Boutefeu bila je recitatorka u kazalištu, gdje se je zaljubila u svoga Rogera, da postane žena jednog — pastira! ANN BLYTH je kao i LORETTA YOUNG glumica. Poznate su obitelji dviju velikih majki — Irkinje LILE GUNN i Austrijanke AUGUSTE TRAPP. To su brojne obitelji — svaka ravno desetero djece. To su pjevačke obitelji. Svaka pravi kućni zbor! Katoličke majke ne uzmiču ni pred jednim položajem i mjestom, ni pred jednom službom, samo nek je prikladna za svetost majčinstva. Liječnice, profesorice, odgojiteljice, njegovateljice, socijalne radnice, bolničarke . . . a danas i profesionalke drugih zvanja, eto — to su katoličke majke. One ostaju na selu, žive u gradu, osnivaju nova naselja, čuvaju nova ognjišta. Vjerujem, da će se naći i na mjesecu i na Marsu, bude li potrebno. Gdje se zametne život, ondje mora biti i mati!

SMIONE I POŽRTVOVNE MAJKE

Katoličke su majke i smione i požrtvovne. Ne moramo gledati u prve vjekove, kad je sveta FELICITA KARTAŠKA rađala u zatvoru, a sveta FELICITA RIMSKA išla u smrt iza svojih sedam sinova, kao i tolike druge novozavjetne Makabejke! Kad pomislimo, da je katolicizam dao snagu jednoj JACQUELINI KENNEDY, da pet puta rađa u deset godina braka, svaki puta u smrtnoj opasnosti, uz pomoć teške operacije — onda je to veliki plus za naš katolicizam. Nije li ovih posljednjih desetljeća uzbudila sav svijet svojom hrabrošću škoćanka KATHLEEN MC GARRY iz Glasgowa, koja je mužu, Crkvi, narodu i Bogu darovala 12-ero djece, a sva su došla na svijet operacijom »carskog reza«? Što da reknete za hrabru MIHAELU NICOLAS, predstavnicu neustrašivih majki patnica — koja ustraje u svojoj paralizi, udaje se, radi i

rađa? Kako ove majke, i tisuće poput njih, tjeraju u sramotu one siromašne i klonule duše, koje poput Suzane Vandeput ubijaju svoju rođenu nakaznu djecu, jer se boje njihove budućnosti, zapravo — svoje ubijene majčinske ljubavi!

Katolicizam slijeva u nježno majčinsko srce zrnca tvrdog dijamanta, da postanu okosnica jakosti i odvažnosti.

MAJKE APOSTOLKE

Katoličke majke imadu Gospino srce. Znači — otvoreno poput Kristova. Zauzeto za sav svijet, nadasve za svijet bijede. To od naših majki stvara a p o s t o l k e, koje svjetiljkom Srca Isusova traže grješne i zapuštene. Oko sebe — a i dalje od sebe. One se udružuju na raznim stranama svijeta u Pokrete, koji moraju staviti svjetlo u dušu i kruh na stol. Pokreti »Kana«, »Grupe naše Gospe«, Focolarini — i drugi — ne miruju dok ne osvoje dobrotom i ne usreće Kristom. A kada se u majkama probude najjači osjećaji Golgote — onda napuštaju sve i polaze onamo, gdje ih Bog najviše treba. Mlada ENRIKA VOLPI leti sa svojim Brunom, tehničarom, u Afriku; mlada BRANKA TREVISIOL sa svojim Romolom u Brazil; a supruga liječnika dra Andreja Wehlera uzima svoje osmero djece, najpotrebnije stvari, napušta kuću u Billingsu (Montana, USA), da se nađe u Sjevernoj Rodeziji. Na afričkom kontinentu ne će biti američke udobnosti, ali će biti nebeske radosti. Jer srce najviše prima, kad najviše daje!

Što naše majke rade skriveno, bezimeno i kriomice po naputku Isusovu — to zna samo Bog i to bilježe budni nebeski reporteri, sveti Anđeli. Mislim, da će posljednji dan obračuna otkriti svijetu na začuđenje, čime su katoličke majke najviše spasavale ne samo djecu svog doma, nego djecu čitava planeta!

MAJKE ZRELE ZA NEBO

Ipak je naša najveća radost, da katolicizam stvara na grješnom grumenu zemlje s v e t e majke! Majke svetaca i svetosti! Počevši s onima, koje su pratile Gospodina; s onima, koje je hvalio apostol Pavao; i dalje — misleći na jednu, SVETU MONIKU, koja u suzama rađa Augustina na milost, ko što ga je u krvi rodila na svijet; i na svetu ANTUZU, majku Ivana Zlatoustoga, kojoj se divi poganin Libanije, kako spomenusmo; i na svetu ALETU, majku svetoga Bernarda i njegove braće što sva pobjegoše u samostan; — pa sve do naših posljednjih stoljeća i dana.

Neke su već na oltaru i štite svijet s neba kao kanonizirane svetice — sjetimo se svete ANE MARIJE TAIGI, sirote iz Rima, koja je kao žena običnog radnika s njim podigla na noge sedmero djece, a uz to svje-

tovala pape, kraljeve i kardinale . . . Druge su još u običnim spomenarima i na stranicama katoličke povijesti. Ali njihove duše nesumnjivo uživaju sjaj i proslavu Trojstva.

Što bismo rekli za svetu i nesebičnu majku MARGARETU BOSKO, koja svome sinu Ivanu, najmilijem svecu prošlog vijeka, pomaže u radu oko besprizornih i zapuštenih? Ili za MARGARETU SARTO, u čijem srcu živi briga za njenog Beppa, koji će zapanjiti svijet iskrenom ljubavlju pod imenom pape Pija Desetoga? Ili za svetu ženu ZELIJU MARTIN, majku svete Male Terezije i drugih kćeri redovnica? Znamo, kako se je mučila, dok su bile kod kuće — i koliko patila prije smrti, izjedena od raka, kad su djeca bila u Karmelu? Svima je poznata legendarna ASUNTA, majka MARIJE GORETTI, mučenice svete čistoće, koja je uz svoje ubijeno dijete proživjela sva otajstva Gospine krunice — radosna, dok je Marica bila živa; žalosna kad je bila ubijena; a slavna onog dana fantastičnog slavlja, kad je Crkva pred više od 200.000 djevojaka u bjelini pokazala na nebesima lik male Mučenice! Mamu Asuntu našli su četiri godine iza toga mrtvu — u ruci je držala krunicu koju nije stigla u noći dovršiti . . .

Svi mi, koji smo imali ili imamo svete majke, znamo gdje je vrelo njihova posvećenja. Odakle milost i bjelina u njihove duše? Odakle sjaj i toplina u njihove blagoslovene oči? I da nam je svježa paleta najboljih umjetnika . . . i stil pisaca čarobnjaka Frana Mažuranića i Ivana Cankara . . . jedva ćemo moći dočarati duše naših svetih mama, koje su svijetu nada, a nebu radost. I kad nam umru, nismo odveć tužni, znajući da su nebesa bogatija za jednu novu materinsku ljubav; i da je zemlja sretnija, jer ima nad sobom jedan golemi novi zagovor.

A sve je to dar katolicizma.

Na sve je to mislio naš Sabor, i sve je to sažeo na kraju svoje homilije na blagi dan Bezgrješne sveti Otac Pavao VI, kad je za sve majke svijeta iznova otkrio smisao, veličinu i posvetu u Onoj, koja je jedina imala u sebi sve nebesko i zemaljsko — nebesko utjelovljeno, a zemaljsko pročišćeno.

Katolicizam je — uvjereni smo — savršena religija m a j č i n s t v a.

o. Mijo Škvorc D. I.

Na koljenima svoje majke naučio sam se bojati tebe, Gospodine, a gledajući u njezine oči naučio sam te ljubiti.

F. OZANAM

Tko te je učinio tako dobrim? — Moja majka i Evanđelje.

FRANCOIS COPÉE

Tragovima neustrašivih

DOBROTVORA

Molimo, apostoli molitve, da svjedočanstvo kršćanskih mučenika otvori put Kristovu Evanđelju!

U RAZDOBLJIMA MIRA kršćani se ne stide svojih mučenika. Dapače, njima se ponose! Gledaju u njih s pouzdanjem. Govore o njima kao o velikim dobrotvorima. I s pravom! Najsvježiji plodovi suvremenog vjerskog života — obnova vjere i kršćanski ekumenizam — sazrijevaju na žaru izdržljive mučeničke ljubavi.

U životu je nemoguće odglumiti mučenika. Mučenici posjeduju nehinjenu ljubav koja zrači u svim pravcima. Bez sumnje, način na koji ljube Boga, razlikuje se od načina kojim ljube progonitelja. No, nutarnja pogonska sila svih mučenikovih čina jest jedna te ista ljubav — sveobuhvatna i djelotvorna!

Stoga na zidovima katakomba ne nalazimo ni jedne ispisane riječi, koja bi odavala mržnju i osvetu. Ne čitamo nikakva upozoravanja na pretrpljene muke. Ne vidimo ni jedne slike, koja bi prikazivala lomaču ili druga jezovita mučila. Mjesto svega toga nailazimo na znakove i simbole praštanja, ljubavi, nade u duhovni i vječni triumf.

Katakombe su neuklonivi povijesni svjedoci koji nam govore da je u kršćanskim mučenicima ljubav potpuno sazorila — dorasla da uspješno riješi i najteže probleme života.

Ta je ljubav isto tako sigurno računala s vječnošću kao što je vodila računa i o stvarnim prilikama u kojima se razvila. Takova je ljubav imala oka ne samo za opravdne zahtjeve ljudskog tijela nego i za neotuđiva, vječna prava ljudske duše. Nadahnuti tom ljubavlju mučenici su znali pravo procjenjivati što se uistinu isplati poduzimati za život koji mora proći, a što se sve isplati podnijeti za život koji ne može prestati — čak ni onima koji bi to i te kako htjeli!

Ovaj broj Glasnika posvećen je majkama. Stoga, sjetimo se makar samo na čas svima nama dobro poznate majke i mučenice sv. Perpetue. Uočimo njene probleme! Način na koji je ta majka odlučno riješila sudbonosno pitanje za sebe i svoje dijete, nećemo tako lako zaboraviti. Shvatila je da će Božja Providnost uspješnije odgajati njezino dijete uz mrtvu majku-mučenicu nego uz živu majku, koja bi u tom slučaju živjela pokraj svoga djeteta kao majka-nekarakter, izdajnica Boga i savjesti!

I mi smo kršćani! Savjest imamo i mi. Problemi su i pred nas postavljeni. A kako ih mi rješavamo?

ACTA MARTYRUM — »Djela mučenička« govore nam o toj junačkoj majci koja je živjela i mučena u velikom trgovačkom gradu sjeverne Afrike — Kartagi. Perpetua je sama zabilježila mnoge doživljaje. Mučeničku smrt doživjela je godine 203. zajedno s još jednom mladom majkom, sv. Felicitom. Felicita u samom zatvoru rodi djevojčicu, koju Felicitina sestra posvoji i odgoji.

U Perpetuinim bilješkama čitamo:

» . . . moj otac nije prestajao, da me u svojoj ljubavi nagovara na otpad. — Rekoh mu. »Vidiš li onu posudu tamo? Zar ne da je to vrč?« — »Naravno!« odvrati otac: »Vidim«. — Na to ću ja: »Može li se za tu posudu reći, da je nešto drugo nego što uistinu jest?« — »Jasno je da ne može«, odgovori otac. — »Tako ni ja ne mogu o sebi reći da sam nešto drugo, nego što jesam, to jest kršćanka!«

»Doskora nas bacše u tamnicu. Spopade me užas, jer ovakove tame još nikad nisam vidjela... Sve to nije bilo ništa u poredbi s brigom koja me je mučila zbog moga djeteta.«

»...napokon... u tamnici smo dobili drugo mjesto, gdje smo satima mogli biti na svježem zraku. Dok su drugi mislili kako da se odmore, ja sam hranila svoje napola mrtvo dijete. Tješila sam svoju majku, bodrila brata i preporučivala mu svoje dijete. Bilo mi je teško gledati ih kako pate zbog mene.«

»Sve sam ovo snosila mnogo dana, dok napokon ne postigoh da je dijete moglo ostati kod mene u tamnici. Sad se ono počelo oporavljati, a i ja sam se bolje osjećala zbog brige oko njega. Zatvor mi se pretvorio u palaču. Nigdje ne bih stanovala radije nego u njemu.«

»Nakon par dana raširi se glas da ćemo biti izvedeni pred sud. Iz grada stigne moj otac koga je žalost posve iscrpla... Govorio mi je: »...Smiluj se svome ocu, ako me smatraš vrijednim da ti budem ocem!... Volio sam te više nego svu tvoju braću. Ne dopusti sada da budem na ruglo svijeta!... Pogledaj na svoje dijete, koje nakon tvoje smrti neće moći dulje živjeti! Promijeni svoje mišljenje i ne upropašćuj nas!...«

»... Nastojala sam ga utješiti: »Na sudu će se dogoditi ono što Bog bude htio. Znaj da nismo u svojoj vlasti, već u Božjoj!« Otac ode žalostan od mene.«

»Sutradan... uspesmo se na sudačku tribinu. Svi koji su bili pitani, priznaše se kršćanima. Dođe red na mene. Uto se stvori kraj mene moj otac, povuče me niza stepenice, vičući: »Moli milost! Smiluj se svome djetetu!« — Prokurator Hilarijan, koji je odlučivao o životu i smrti, reče mi: »Misli na sijede vlasi svoga oca! Smiluj se nježnoj dobi svoga djeteta, pa žrtvuj na dobro carevo!« — Odgovorila sam: »Nikada to neću učiniti!« — Na to će Hilarijan:

»Jesi li kršćanka?«

»Jesam!«

— — — —

Perpetuino svjedočanstvo riječi i krvi otvorilo je put Kristovu Evanđelju u mnoga nekrštena srca.

— tin —

Dijete postaje ono što majka hoće da postane. Bit će svetac ako majka kroči Božjim putevima.

JÖRGENSEN

Majci

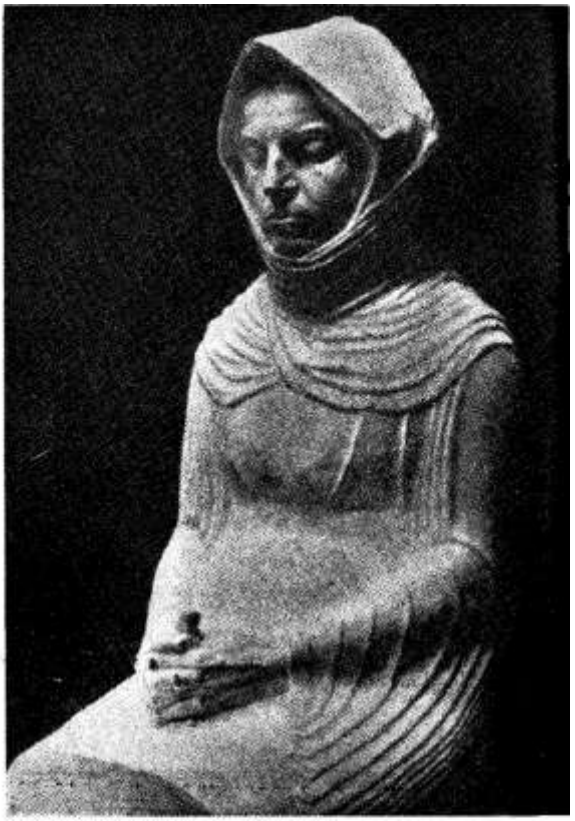

I. Meštrović — MOJA MAJKA

Srebrna je tvoja kosa,
Lice ti je već uvelo,
Umorne su tvoje ruke,
Klonulo je tvoje čelo;
Ko sred groblja crkva mala,
Kada na nju sniježak pade,
A oko nje sahranjeni
Ljuti boli, sjajne nade,
Kandioce u crkvici
Sipa svjetlo i toplinu,
Majko moja! tako gori
Tvoje srce svome sinu.

Kroz oluju mog života,
Iz daljine, iz tuđine,
Nose mene misli moje
Crkvi duše materine.
Ogrijane, posvećene
Na tom dobrom srcu tvomu,
Vraćaju se s blagoslovom
Sreću noseć mojem domu.
Pa se zato molim Bogu,
Da poštedi sijede vlasi,
Da još dugo u crkvici
Kandioce ne ugasi.

J. Hranilović

Evanđelje među Japancima

Ova nakana ima pred očima ljude kojima je sam Stvoritelj dao posebne darove uma i srca, kojima je dao »dva ili pet talenata« (Mt. 25,15.), da preko njih ne tek sami dođu do što veće i dublje spoznaje stvari, nego da njima nužno izvrše velik utjecaj na javno mišljenje svoga vremena, a možda i čitavih kasnijih generacija.

Zbog velikog utjecaja koji vrše intelektualci na svoj narod i na čitava pokoljenja možda i drugih naroda, valja se moliti jednako i za intelektualce koji pripadaju nekršćanskim narodima. Valja se moliti da upoznaju i prihvate Evanđelje, jer njihovo obraćenje obično ima velik utjecaj i na druge, a pogotovo ako stave svoje umne sposobnosti u službu proširenja Evanđelja. To naročito vrijedi za intelektualce onih naroda koji se ponose starom i visokom kulturom, a koji ujedno idu u korak i sa suvremenim kulturnim i tehničkim napretkom. Takvi su baš Japanci. I na njih naša misijska nakana svraća pažnju kroz ovaj mjesec. Japanci idu danas među najprosvjećenije narode na svijetu. Evo o tome nekoliko statistika:

U Japanu od 1000 ljudi samo je 17 nepismenih. Djeca između 12 i 14 godina gotovo 100% pohađaju škole. Točna brojka je 99,92%. Japan imade danas 29.000 osnovnih škola, 12.000 liceja, 5150 viših liceja, 612 viših instituta i 231 sveučilište, od kojih je 72 državnih. Od 95 milijuna Japanaca katolika je samo nešto preko 300.000. Oni imaju relativno velik, ali apsolutno, zbog neznatnog broja malen udio u višem odgoju mladeži. Evo i o tome nekoliko brojki:

Katolici u Japanu imaju 5 sveučilišta od kojih je veoma poznato »Sofia«, sveučilište u Tokiu, koje vode isusovci, 14 kolegija, 26 viših škola, 81 srednju školu. Sve ove škole pohađa oko 85.000 đaka. Protestanti su nešto brojniji od katolika. Ima ih naime oko pola milijuna. Oni imadu 16 sveučilišta, dakle 9 više od katolika, 32 više škole, 6 više od katolika i oko 160 srednjih škola dakle dvostruko više od nas.

Ove brojke obilno dokazuju da, premda katolici prema svome malomu broju mnogo čine i to je opak još uvijek premalo, i da je pred njima golem zadatak. Taj će se zadatak to prije ispuniti što veći broj japanskih intelektualaca Crkva uspije predobiti. Obraćenje na katoličku vjeru slavnoga japanskoga liječnika Takashi Nagaia i njegov nesebični rad nakon atomskog bombardiranja Nagasakia bila je uistinu velika reklama za katoličku Crkvu, jer je taj katolički liječnik postao prvi čovjek Japana, odlikovan od vlade i prigodom smrti oplakivan od čitavoga naroda. Eto naša misijska nakana potiče na molitvu da baš takovih kao što je bio Takashi Nagai što više stupi u katoličku Crkvu, jer takova obraćenja ne ostaju nikad osamljena, nego utječu i na mnoge druge. Gospode, prosvijetli i privuci jake duše bliže k sebi!

o. Josip Antolović D. I.

IZ ŽIVOTA KRISTOVE CRKVE

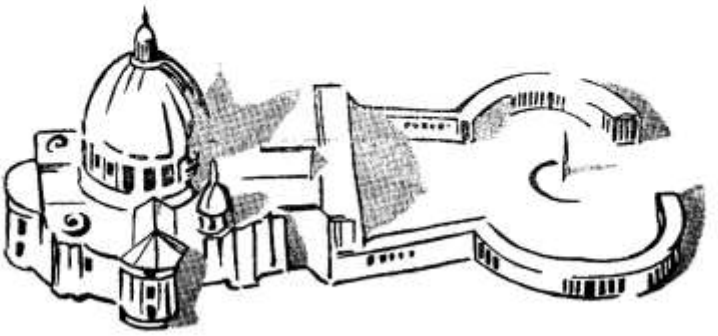

SABOR JE SVRŠIO

saborski duh je započeo

Brojevi su suhi, bez topline i retorike — naglasio je Radio Vatikan. Ali su nepristrani i objektivni. Dobro je znati, što nam donose o Saboru — od njegova početka do sretnoga svršetka. Održano je 168 radnih sjednica. Nakon prvog zasjedanja nije proglašen nijedan saborski zaključak. Iza drugog i trećeg zasjedanja dobili smo pet dokumenata. Svih ostalih 11 donio je Sabor u posljednjem četvrtom zasjedanju. Bilo je 147 relacija, koje su Ocima tumačile pojedine nacrte i njihovo značenje. Održano je 2212 usmenih govora, dok je 4361 prijedlog podnesen Tajništvu i komisijama. Kroz vrijeme Sabora umrlo je 240 saborskih Otaca. Od toga 12 kardinala. Na Koncilu je bilo 460 perita — stručnjaka. Od njih 235 dijecezanskih svećenika, 45 isusovaca, 42 dominikanca, 15 franjevaca, dok su ostali pripadnici raznih drugih redova i kongregacija.

Saborski su govori, rasprave i rezultati sa svih 500 glasanja snimljeni na 220 kilometara magnetofonske vrpce. To je sve skupljeno u 27 omašnih svezaka na kojih 27.000 strana!

Nama je mnogo draže čuti nešto o plodovima, koji su dozreli u tom golemom pothvatu svete Crkve. Donijet ćemo pregledno za naše čitaoce dokumente Sabora i popis komisija, koje će raditi na njihovu sprovođenju u život.

Šesnaest saborskih dokumenata

Sabor nas je obdario s 4 saborske Konstitucije — Uredbe; s devet saborskih Dekreta — Odluka; i s tri saborske Deklaracije — Izjave.
ČETIRI UREDBE (Konstitucije) — imadu najveću doktrinalnu vrijednost

— DOGMATSKA UREDBA O CRKVI (počinje riječima »Lumen gentium — Svjetlo naroda«) temeljni je saborski dokumenat. U osam poglavlja otkriva srž i poslanje svete Crkve (Tajna Crkve, Božji Puk, Članstvo Božjeg Naroda, Poziv na svetost, Redovnički život, Posljednji usud Crkve, Marijina uloga u Crkvi).

— DOGMATSKA UREDBA O OBJAVI (Dei Verbum) — govori o Božjem govoru ljudima u Svetom Pismu, koje nam je darovano od Boga po svetim piscima, a čuva se svetom Predajom u samoj Crkvi.

— DOGMATSKA UREDBA O LITURGIJI (Bogoslužju) prvi je izglasani saborski akt. Mi svi osjećamo njegov blagotvorni utjecaj na život vjernika, koji su pozvani da srcem djece sudjeluju u bogoštovnim činima, i tako sami žive bogatijim duhovnim životom.

— PASTORALNA UREDBA O CRKVI U DANAŠNJEM SVIJETU (famozna XIII shema, koju smo tako željno očekvali) — govori u prvom dijelu o čovjekovu pozivu općenito, a u drugom dijelu opisuje nekoliko najtežih problema našeg vremena, što ih katolici moraju hrabro rješavati. Brak, obitelj, kultura, ekonomski i socijalni život, političke teškoće, pitanja rata i mira, pridizanje svih naroda — kakva teška pitanja!

— DEVET ODREDABA — DEKRETA moraju velike misli Uredbe o Crkvi primjenjivati na konkretne probleme. Evo ih redom:

— PASTIRSKE DUŽNOSTI BISKUPA (dekret govori o kolegijalnom značenju biskupske službe, o dužnostima u biskupiji, o biskupskim konferencijama);

— SLUŽBA I ŽIVOT SVEĆENIKA (odredba iznosi sve odnose svećenika prema biskupu, drugim svećenicima, laicima; o svećeničkom duhovnom životu i beženstvu);

— ODGOJ SVEĆENIKA (određuju se norme za sjemenišni život i znanstveno-kulturni razvoj mladih ljudi, koji moraju odgovarati Božjoj zamisli i svome vremenu);

— OBNOVA I PRILAGOĐIVANJE REDOVNIČKOG ŽIVOTA (iznose se opće norme, kako da život zatvorenih i apostolskih redova dođe do svoje duhovne punine i što više u ovo vrijeme koristi Crkvi i svijetu);

— APOSTOLAT LAIKA (tumači poziv laika na djelovanje, tumači kojim se sredstvima moraju služiti, kakvim sve načinom raditi, kako se vezati s duhovništvom i s biskupima napose, kako ovise o biskupskim konferencijama);

— MISIONARSKO DJELOVANJE CRKVE (govori se o Crkvi kao bitno apostolskoj ustanovi, objašnjuje djelovanje u novim Crkvama i prilikama, riječ je o misionarima i njihovoj formaciji, i naglašava se zajedništvo pothvata u tom neizmjernom radu);

— ISTOČNE KATOLIČKE CRKVE (odobrava se zakonit opstanak raznih obreda unutar jedne Crkve, prava pojedinih patrijarhata, odnos prema drugim istočnim odijeljenim Crkvama);

— EKUMENIZAM (preporučuje katolicima sredstva, kojima će udovoljiti Božanskoj želji, da se ostvari kršćansko jedinstvo; to djelo nije nešto zasebno, ono se ostvaruje vlastitom katoličkom obnovom, dobrotom i ljubavlju; ističu se neke točke koje nas kao kršćane vežu i koje bi nas morale još jače spajati);

— SREDSTVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA (dekret govori najprije o značenju tih sredstava — filma, radija, televizije — u sebi, zatim o njihovu značenju za Crkvu, i o dužnostima katolika, da ih upotrijebe).

TRI IZJAVE — DEKLARACIJE odaju dušu Crkve obzirom na neke probleme, koji su važni, jer pokreću razna mišljenja i u Crkvi i izvan nje.

— KRŠČANSKI ODGOJ (izjava ima pred očima teškoće današnjeg odgoja — i radi sredstava, i radi ideja, i radi roditeljskih propusta; traži za krštenu djecu kršćanski odgoj — bilo u katoličkim školama ili u nekatoličkim školama pomoću vjeronauka);

— ODNOS CRKVE PREMA NEKRŠĆANSKIM RELIGIJAMA (želi udariti temelj plodnog razgovora između svih, koji vjerski osjećaju; napose je važno doći u vezu s velikim religijama Budizma, Hinduizma i Islama; posebno je poglavlje posvećeno odnosu sa Židovima);

— VJERSKA SLOBODA (izjava govori o »pravu svake osobe i zajednica na socijalnu i građansku slobodu u pitanju vjere«; dostojanstvo ljudske osobe traži, da se može slobodno odlučiti za vjeru i po njoj živjeti).

Svi ovi saborski dokumenti stupaju na snagu, ukoliko već nisu provedeni u život, dne 29. lipnja 1966. Znači — to je čas saborske punoljetnosti i naše silne odgovornosti. O nama ovisi, hoće li dokumenti plakati na tiskanim stranicama i na policama biblioteka, ili će postati meso, krv i duša našeg katoličkog života, shvaćanja i rada.

Poslijesaborski organizmi za provedbu saborskih odluka

Bit će ih svega — devet. Šest ih je ustanovljeno, a za tri su Oci dali odredbe u saborskim tekstovima.

— KOMISIJA ZA OBNOVU CRKVENOG PRAVA (osnovana 28. III. 1963. — Papa Pavao VI proširio je broj njenih članova i zacrtao smjer, kako će raditi);

— TAJNIŠTVO ZA SJEDINJENJE KRŠĆANA (osnovao ga papa Ivan XXIII 5. lipnja 1960. i povjerio kardinalu Bei; tajništvo je zaslužno za sve veće zbližavanje svih kršćanskih Crkvi i za velik broj kršćanskih promatrača na Saboru);

— SAVJET ZA PRIMJENU UREDBE O LITURGIJI (osnovao ga Pavao VI 25. I. 1964. i povjerio kardinalu Lercaru; dužnost je ovog »Savjeta« da se prirede svi novi obrasci Bogoslužja, u duhu velike liturgijske konstitucije);

— PAPINSKA KOMISIJA ZA SREDSTVA DRUSTVENIH KOMUNIKACIJA (zasnovana već za Pija XII, pojačala rad za Ivana XXIII, dok joj Pavao VI nije 2. VI. 1964. dao nova pravila — i njen rad proširio na područje tiska također; ova komisija potpada pod vatikansko Državno Tajništvo);

— TAJNIŠTVO ZA NEKRŠĆANE (osnovano 17. svibnja 1964. i povjereno kardinalu Marelli mora održavati što bolje veze s raznim nekršćanskim religijama);

— TAJNIŠTVO ZA NEVJERNIKE (osnovano u travnju 1964. i predano kardinalu Königu kao predsjedniku; svrha mu je što bolje upoznati idejna kretanja raznih vrsta nevjere i s njima započinjati dijalog).

Osim toga Sabor donosi neke nove odluke i traži nove ustanove. Dekret o Apostolatu laika zahtijeva, da se osnuje tajništvo za sva djela Katoličkog laikata po svijetu. Tajništvo mora provoditi ankete, doznavati razne prilike rada, savjetovati hijerarhiju kako da se laici najkorisnije zaposle. — Uredba o Crkvi u suvremenom svijetu želi u svom drugom dijelu (na kraju petog poglavlja o miru i zajednici naroda) da se osnuje jedan organizam sveopće Crkve, zadužen za progres nerazvijenih i siromašnih zemalja i za socijalnu pravdu na svijetu. — Napokon Izjava o Kršćanskom odgoju predviđa specijalnu komisiju, koja bi imala na brizi sve probleme kršćanskog odgoja, koji dnevice rastu.

DOBRO JE SVE OVO ZNATI, POTREBNO JE ZA SVE OVO MOLITI. I U SRCU NOSITI RADOST I NADU, DA ĆE ČOVJEČANSTVO PORASTI U DOBROTI, JER MU JE BOG PO SABORU POSTAO BLIŽI.

FIDELIS

Razgovaramo

DRAGI ČITAOCI, OTVARAMO U GLASNIKU NOVU RUBRIKU POD NAZIVOM »RAZGOVARAMO«.

Ovog mjeseca Glasnik donosi razne likove majki. Razumljivo je stoga što naše razgovore započinjemo s kršćanskim majkama, čitateljicama i dobročiniteljicama Glasnika.

MAJKE — PIŠITE NAM O SEBI I SVOJOJ DJECI!
— RECITE NAM OTVORENO, ŠTO OČEKUJETE OD GLASNIKA? ŠTO ŽELITE DA VAM GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA UNOSI U VAŠE OBITELJI?

Molimo vas, javite se na adresu:

UREDNIŠTVO GLASNIKA SRCA ISUSOVA I MARIJINA,
Palmotićeva 33, — ZAGREB I - 147

Molimo vas, da na početku ili na završetku pisma ispišete našu rubriku »RAZGOVARAMO«! Pisma koja nam stignu bez te oznake ne uzimamo u obzir za tu rubriku!

— UREDNIŠTVO —

Uzmi i čitaj!

Mp. o. Bernard Barčić: **S Pavlom VI u Kristovoj domovini**
Makarska 1965.

Putopis o historijskom posjetu Sv. Oca Svetoj Zemlji, koji je pisac sam doživio prateći Sv. Oca kao generalni definitor franj. reda u Rimu. Osim opisa Svete Zemlje i Papina putovanja sadrži sve molitve i govore koje je Sv. Otac tom prigodom izrekao. Mnogobrojne slike na posebnom papiru.

Cijena 1200 Din. Narudžbe: »Služba Božja«, Makarska, Žrtava fašizma 1. Molimo na poleđini novčane uputnice označiti da je novac za ovu knjigu.

Zahvaljuju Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. zaštitnicima

— Za primljene milosti — Ivica i Ana Cosić, Kruševica.
— Na primljenim milostima — Ana B., Triij.
— Za milost — V. P., Kutina.
— Što opet smijem pristupati sv. ispovijedi — K. P., Sračinec.
— Za ozdravljenje — Kata Vuković, Babina Greda.
— Za trenutnu pomoć Božanskog Spasitelja koji je treći put pao pod križem — **Marija B.**
— Na svim primljenim milostima, osobito, što su me očuvali od zarobljeništva i oslobodili sigurne smrti — Šime Kozulić, Pariz.
— Na primljenim milostima — Šerđo Jelenić, Nedešćina.
— Za sretnu operaciju moje kćerke — Marica Baričević, Slav. Brod.
— Za primljene milosti — Celina Mušak, Crikvenica.
— Za uspjelu operaciju, za četiri ozdravljenja, za blagoslov u gospodarstvu, za položen doktorat, za sretno riješenje obiteljske brige — obitelj Peško, Derventa.
— Za pomoć u velikoj potrebi — E. T., Orlovac.
— Za primljene milosti, za poboljšanje zdravlja i za sretno položen ispit moga sina — A. P., Zagreb.
— Za primljenu milost — L. M., Vinkovci.
— Što su kroz prošlu godinu dva puta sačuvali mene i moju obitelj od teške nesreće i moju djecu od žutice. Preporučujem se i dalje moćnoj zaštiti — Marija Bulić, Dubrovnik.
— Za sve primljene milosti — Đuro i Kata M., Prelog.
— Za zdravlje i sve druge milosti — Bara Nad. Ferdinandovac.
— Za mnoge primljene milosti, a posebno za pomoć u jednom času. — Stojka Prkačin, Glumina, Hutovo.
— Na svim primljenim milostima — Liza Glavaš, Bizovac.
— Za sretan uspjeh operacije i za mnoge druge dobivene milosti — Eva, Črnkovci.
— Majci Božjoj od brze pomoći, koja me je istog dana uslišala — Božica Gugić, Privlaka.
— Što sam uslišana u velikoj potrebi — Stanka Petković, Bakar.
— Za ozdravljenje i sretno položeni ispit — Marija Marijan, Ferdinandovac.
— Za zdravlje očiju i ozdravljenje rođaka. Preporučujem se i dalje — A. B., Petrovaradin.
— Za primljene milosti — Katica Hibik, Bučje.
— Za sve primljene milosti. Preporučujem sebe i svoju djecu u njihovo veliko milosrđe — Evica Erić, Bizovac.
— Na uspješno položenim ispitima i ostalim milostima — D. L., Karlovac.
— Za zdravlje i ostale milosti koje i nadalje prosim — Jelica Matulić, D. Postire, Brač.
— Na ozdravljenju — O. A., Virovitica.
— Na velikoj primljenoj milosti i mnogim uslišanim molitvama — zahvalna studentica Sonja M., Beograd.
— Na ozdravljenju i mnogim drugim milostima — Filjak Nada, Pitomača.
— Na uslišanoj molitvi i drugim milostima — čitateljica iz Lovrečine.
— Na svim milostima — zahvalna radnica N. N.

Slika na omotu: Uvođenje majke iza porođaja u crkvu.
»Uđi u hram Božji, klanjaj se Sinu blažene Djevice Marije, koji ti je dao da rodiš dijete«.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.
Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

3

OŽUJAK 1966. GOD
Cijena 1 d (100 st. d.

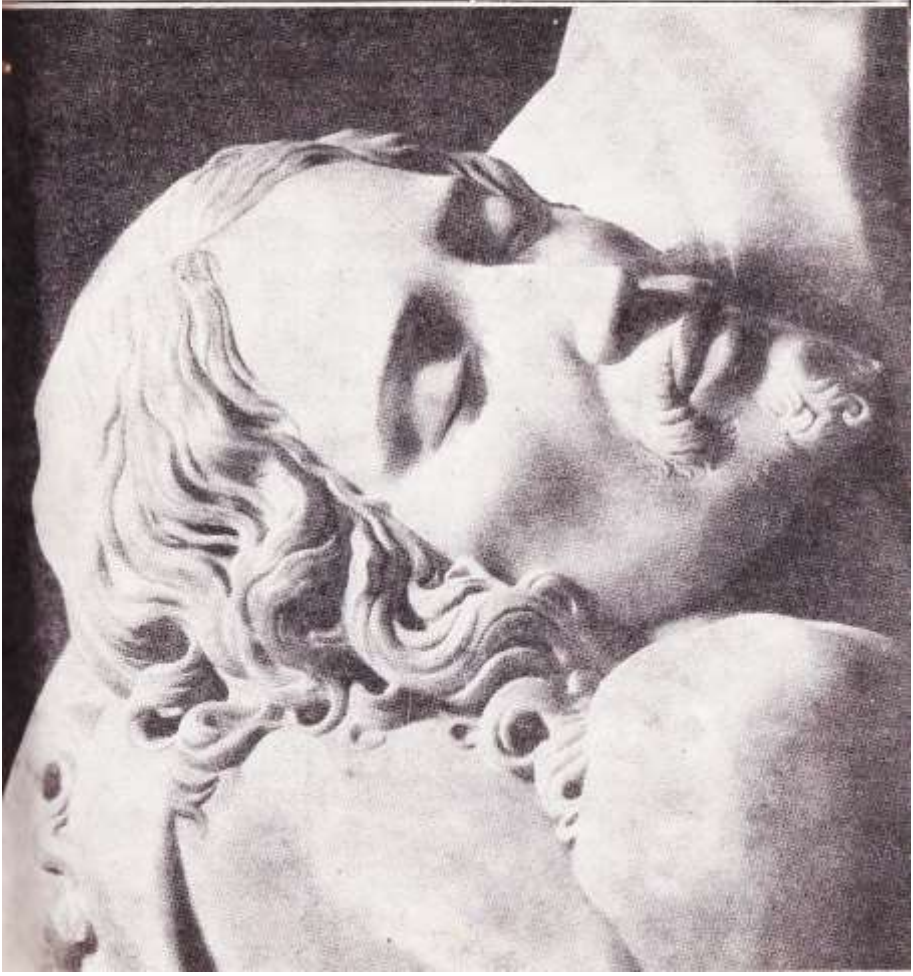

Sadržaj:

str:			
	81	Ljubav križa — Ljubav probodena Srca	M. Š.
	83	Bio je prvi petak u mjesecu	A. K.
	84	Kršćanin pred tajnom križa	S. P.
	87	I za njega je trpljenje imalo smisla	J. M.
	89	Križnim putem na Golgotu	Ž. B.
	93	Koncil i razapeta Crkva	M. Š.
	99	Sakramenat Svete Potvrde I	J. W.
	105	Razgovaramo — Majke nam se javljaju	N. N.
	106	»Ustat ću i poći ću«	R. K.

Ljubio nas je do kraja

110	Pudel (naški: kudrov)	P. P.
112	Evanđelje — Siromaštvo — Crkva, nakana A. M.	S. T.
114	Kristova Crkva i bijeda u Aziji misijska nakana	J. A.
117	Iz života Kristove Crkve	Fid.
120	Nova knjiga	UR.

Slika na omotu:

Kristova glava, detalj Michelangelove Pietà

LJUBAV KRIŽA — ljubav probodena Srca

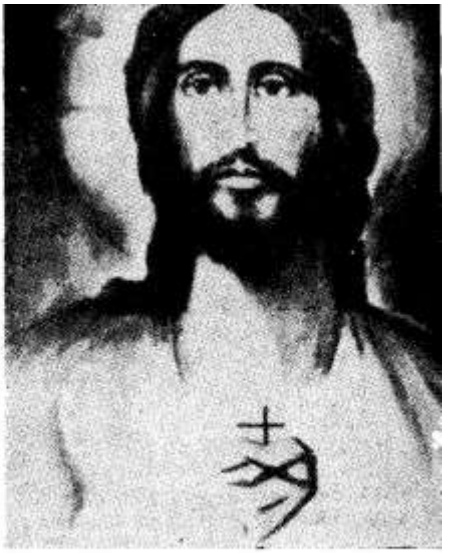

PRIJATELJ NA KRIZU Užas! Najgroznija vizija koja je osvanula pred ljudskim očima. Najporaznija spoznaja, najgorče iskustvo i doživljaj što ga čovjek može imati. Da, prema našem shvaćanju. Prema ljudskoj mjeri. Prema našim razočaranjima.

A o čemu se zapravo radi? O čemu je riječ?

O Isusu na križu. O raspetomu Kristu, o raspetoj Ljubavi.

To je bila vizija — krvavo viđenje, koje je pratilo silni duh Isusov od časa utjelovljenja. Njegov je životni put bio od početka uperen ravno na stratište. Svršetak je njegova mlada života morao biti krvavi križ.

Križ će postati centar povijesti time, da postane središtem Isusova života. Njegove životne žudnje. Svih njegovih zemaljskih koraka.

Križ će postati razmeđem duša time, da postane i za Krista razmeđem gdje se duša dijeli od tijela. Križ će postati signum saeculorum — znak vjekova, kad na njem osvane Rex saeculorum — Kralj vjekova. Križ je za svesvjetsko zbivanje sve, jer na sebi nosi — Sve.

Kristove su oči stalno vidjele križ. Srce ga je bez prestanka osjećalo. Golgotski, pravi križ smrti. Križ smrtne ljubavi.

Taj je križ, rekli bismo, bio sastavljen od bezbrojnih dijelova, od nebrojenih minuta patničkog života. Uzevši lik sluge . . . rođen . . . u jaslama . . . jer nije bilo mjesta u gostionici . . . Stavljen na propast . . . kao znak kome će se protiviti . . . Primi dječaka . . . i bježi . . . Vođen Duhom

u pustinju . . . ogladnio je . . . Blago siromašnima . . . krotkima . . . koji plaču . . . koji gladuju . . . koji trpe progonstvo . . . Lisice imaju duplje . . . Sin čovječji nema gdje da nasloni glavu . . . Počeo je Isus prokazivati svojim učenicima da mu valja ići u Jeruzalem i mnogo pretrpjeti od starješina . . . i da mora biti ubijen . . . I ja, kad budem uzdignut od zemlje, sve ću privući k sebi . . .

Križ je unakrsna sjena nad svim mislima Isusovim. Ali sjena ljubavi. Križ je dar ljubavi. Dar čovječanstvu. Da se je Isusova ljubav ustegla, da nam nije dala križa, mi bismo bili na ovom planetu suza i nevolja odjurili u bezdane pakla.

Misao na križ goni Isusa naprijed. To ga zapravo tjera ljubav. Ona ljubav koja struji iz božanskog svemirskog dinama — Srca Isusova. Ona ljubav koja će kasnije tjerati Pavla, i mučenike, i pustinjake, i djevice, i svete beskućnike, i utamničenike, i prognanike . . . LJUBAV PROBODENA SRCA . . . LJUBAV KRIŽA.

LJUBAV PROBODENA SRCA . . . Ali . . . iza Posljednje večere ljubav se Srca Isusova naglo diže, puni se i jača. Getsemanska duševna pustoš, Juda, Ana, Kajfa, Petar . . . i onda, dok zvijezde plaču u ponoćnim tišinama, Kristovo Srce sklada najbožanstveniji, najdublji i najskriveniji himan praštanja i naknade. Zora je velikog Petka rasla i razdanjivala se uporedo s ljubavlju, ljubav je Srca Kristova prestizavala muku da je konačno svlada. Muka će usahnuti kad se ljubav potpuno rascvate.

O čemu govori Veliki Petak? Što nam pričaju bezbrojne i nadljudske, a opet tako ljudske i okrutne patnje kojima su ljudi udarili Isusa? Što čitamo uz zvizgu knutskih bičeva? U trnju, koje zadire u mozak kroz rasparano čelo? U pljuvačkama i pljuskama? U strmini puta i okrutnosti srdaca? Nije li to ofenziva na ljubav Isusovu? Dobro smišljena ofenziva pakla? Jest! I zar nije sav pakao na djelu? Ne! Nema Lucifera. On čeka na križ. Teški križ. Križ tako težak da ga bez Božje pomoći ne može nositi cijelo čovječanstvo, pod kojim je triput pala sama Utjelovljena Riječ.

Na tom će križu ljubav pobijediti mržnju, život smrt, Bog đavla.

Muka je Isusova nešto jedinstveno u povijesti svih vremena i svih pokoljenja. Isusova je smrt međaš. Putokaz koji ima dva kraka: jedan upri prema desnici, a drugi prema ljevici čovječanstva. Jedan pokazuje spasenoga, a drugi prokletoga bandita. Ta je smrt spomenik prepun života, bujan od ljubavi Srca, što ga je zasnovala vječnost, a izradilo vrijeme.

Križ je spomenik podignut najbožanskijoj ljubavi. Isus je na križu sakrio božanstvo, poništio čovještvo, razapeta je i očita samo ljubav. Vapi za Ocem koji ga pušta sama u mraku svemira i u mraku duša. »Crv sam, a ne čovjek« bolno vapi. »I njegovo lice, jauče prorok, bijaše kao sakriveno, on bješe poružen, i zato ne hajemo za njega . . . Prezren je i najniži od ljudi. Čovjek boli, koji pozna patnju.«

Ali ljubavi u Srcu još nije ugaslo. Čas dva prije smrti, kad mu je groznica palila sve dijelove tijela, priznaje da je žedan, veoma žedan. Sve su riječi na križu posljednja potvrda i najblistaviji krvlju ovlaženi svršetak svetoga Kanona Isusove mlade Mise, koja se može nazvati Missa Cordis, Missa amoris — Misa Srca, Misa ljubavi.

Ne, Ljubavi još nije ugasio...

»Jedan mu od vojnika probode rebro kopljem, i odmah poteče krv i voda...«

Nećemo dalje. Dalje ne možemo.

Ključ je vojnikove sulice otvorio Isusovo Svetohranište... i potekla je krv...

Kleknimo...i šutimo klečeći... i klanjajmo se šuteći...

Ako podignemo oči... o Bože, kroz duboku ranu vidimo Srce! To je, Isuse, tvoj mladomisnički kalež, pun krvi. Sad si ga izlio — za nas. »Ovo je kalež krvi moje Novoga Zavjeta koja se prolijeva za vas...«

Klanjamo se tvome probodenom Srcu u ovom Golgotskom mraku što je ovio kuglu zemaljsku. Klanjamo se neshvatljivoj ljubavi koja te vodi u krajeve smrti, samo da mi živimo, samo da mi, Ljubljeni, živimo...

»Vidjet će koga su proboli...

Vidimo. I klanjamo se tebi, Srcu probodenomu.

Sad si na križu — ispunio do kraja svoje proročko obećanje: privuci k sebi, k svojoj beskrajnoj ljubavi — sve!

M. Škvorc D. I.

Bio je prvi petak u mjesecu studenom prošle godine. Vraćao se s provizije bolesnika i upravo tuda dospio pod kotače kamiona. Umro je malo zatim u pulskoj bolnici. Bio je mlad pun elana; tek je tri godine služio svetu Misu. Zadnje godine bio je upraviteljem župa Sv. Ivan od Šterne i Muntrilja. 7. XI obavljen je veličanstven pogreb u rodnoj mu župi Zminj, nedaleko Pazina u Istri. Tog smo dana bili svjedoci žalosnog događaja, ali i svjedoci prizora kako narod ljubi svoje svećenike. Taj dan nije plakala samo udovica majka, žalosna braća i sestre, već i više tisuća vjernika koji su izgubili svećenika koji ih vodi u život vječni. Većinu vjernika sačinjavao je mladi svijet, koji i danas ljubi svoje svećenike.

Svaka je smrt žalosna, ali smrt mladog svećenika u današnje vrijeme posebno. Zašto je to Bog dopustio? — pitali su se mnogi. »Svidjelo se Gospodinu« — rekao je propovjednik na sprovodu.

Pokojni svećenik Pavao Modrušan rodom je iz Žminja, župe koja je u zadnjih desetak godina dala deset mladih svećenika. Jednoga smo od tih otpratili na vječni počinak, da tamo čeka uskrsnuće mrtvih i primi nagradu za svoj požrtvovni svećenički rad. Pogrebu je bilo prisutno sedamdesetak svećenika, više časnih sestara, djevojke u bjelini, koje su ga pred tri godine pratile do oltara i mladići koji su nosili svećeničke simbole: štolu, kalež i trnovu krunu.

UZEO SI NAM JEDNOGA, GOSPODINE, ALI NE ZABORAVI NAS. DAJ DA I OVAJ ŽALOSNI DOGAĐAJ BUDE POBUDA MLADIMA DA SLIJEDE TEBE, KOME SVE ŽIVI I SVE UMIRE!

Atilije Krajcar

Kršćanin pred tajnom križa

Prije dvanaest godina, 31. svibnja 1954. g. čovjek je osvojio najviši vrhunac svijeta Mount Everest na Himalaji. Novozelanđanin Edmund Hilary i Nepalac Tensing uspeli su se na taj zagonetni dio zemaljske kugle, kamo ljudska noga nikada prije nije stupila, gdje ljudska misao nikada nikakav trag nije urezala. Zadržali su se gore svega tri minute. Pa što mislite, u što su utrošili to kratko vrijeme? — Nepalac je zapalio vatru i po svom poganskom običaju prinio žrtvu svome bogu, a kršćanin Hilary postavio je na stijenu od sv. Oca blagoslovenr križ. Dvije akcije, koje svaka na svoj način, simboliziraju isti problem: problem patnje kojoj smo podvrgnuti i spasenja kome se nadamo. To je bio prvi čovjekov trag. Na vrhuncu zemlje prvi je čovjek svojim činom pokazao ono oko čega se najviše vrti njegova misao, ono što najdublje zasjeca u njegov život. Misterij patnje, ili kako to mi kršćani zovemo, tajna križa.

Nema čovjeka kojemu se ta zagonetka ljudskog života nije barem jedamput u životu nametnula u svoj svojoj ozbiljnosti. Tajna križa najsudbonosnija je tajna koja čovjeka muči, grize i izjeda.

MI ZNAMO da u našem kršćanskom rječniku križ ima dva sasvim suprotna značenja. On je muka i sreća, patnja i blagoslov, ropstvo i oslobođenje, zlo i dobro, već prema tome s kojeg ga stajališta promatramo, da li gledamo njegovo naličje ili njegovo pravo lice.

Ako gledamo njegovo naličje, onda će se pred našim očima pojaviti rijeka svega onoga što je neugodno, teško i odvratno: sve patnje, nutarnje i vanjske, sve kušnje, sav naporan rad, bolesti, glad, žeđa, siromaština, golotinja, studen i vrućina, sve nepravde koje na nas udaraju, sve brige koje nas mrcvare, sve ono što ne želimo, sve protiv čega se borimo, sve je to obuhvaćeno našom riječi: križ.

I bez toga križa mi se ne možemo maknuti. Prati nas kao vlastita sjena. Kao neugodna izraslina na ljudskom organizmu postao je dio nas samih i hrani se našim znojem, našim suzama i našom krvlju. Naša je duša razapeta na taj križ. Bori se protiv njega, muči se, krvari i mi možemo čuti kako našom nutrinom odjekuju njezini očajni kriknovi. Izmoreni i iscrpeni tom borbom teturamo, hvatamo se svega što mislimo da bi nas moglo u-

srećiti, slušamo svakoga koji nam govori da će nas riješiti muka. Slični smo utopljeniku koji se hvata i najmanje slamke, da čas iza toga zajedno s njom potone u more nezadovoljstva i nesreće. Tisuću puta morali smo priznati da je naše bježanje od križa uzaludno, da smo pobijeđeni. Ali mi smo ponovo ustajali na borbu. Ne samo pojedinci Sv! Čitav ljudski rod svim sredstvima bori se protiv križa: sva tehnika i civilizacija, sva ljudska znanost, sve religije, sva čovjekova djelatnost, sve je usmjereno prema tomu da se čovjek oslobodi patnje, da pobjegne od križa. A ipak, nitko ga se do sada nije potpuno oslobodio i — recimo otvoreno — nitko ga se neće i ne može osloboditi. Teška tajna križa nadvila se nad čovječanstvo i zastrla mu je sunce pravog zadovoljstva i potpune sreće.

JEDINO MI KRŠĆANI nismo nemoćni pred tom tajnom. Možda nismo svjesni da mi nosimo u sebi pravo, sigurno, divno rješenje ovog problema; da mi posjedujemo odgovor koji od nas neumoljivo zahtijeva sfinga križa?

Pogledajmo i drugu stranu križa, njegovo pravo lice: Činjenica je da samo mi kršćani sve nevolje jednim imenom nazivamo: križem. Ali znamo da taj pojam ne pripada prvenstveno patnji, nego onom znaku gdje se križaju, sijeku dva ukrštena pravca, ili onom drvetu čije se dvije poprečne grede — horizontalna i vertikalna — križaju i razilaze svaka na svoju stranu. Takav križ nam je dobro poznat. On je simbol blagoslova, milosti i spasenja. Po njemu nas je Bog oslobodio grijeha i krivnje te nam osigurao vječnu sreću. To je za nas najveća svetinja. Upravo zato postavili smo ga na sva istaknuta mjesta, rasijali ga po vrhuncima brda, uzdigli na naše oltare, usadili u naše domove. Što više! Jer ga želimo neprestano imati pred očima, mi ga činimo na sebi. Pomislite samo koliko smo se puta do sada prekrižili?

Mi nismo slučajno nazvali patnju križem — znakom Božjeg spasenja. Mi znamo da križ u smislu patnje i križ Spasenja imaju isti korijen, da je to jedan križ, jedna stvarnost. Ono što smo u jednu riječ spojili, moramo u praktičnom životu ostvariti: u patnji i muci naći radost i sreću! Kršćanima to nije nemoguće.

SIMBOLIKA KRIŽA uči nas da dvije ukrštene grede na križu predstavljaju dvije ukrštene volje. Vertikalna predstavlja Volju Božju, koja je čovjekovu narav usmjerila prema gore, prema Bogu. Horizontalnu, bez koje nema križa, stvorio je čovjek onog časa kada je prezreo Volju Božju, kad se okrenuo od Boga prema zemlji, kad je htio bez Boga naći svoju sreću. Dva ukrštena pravca stvaraju križ. Dvije ukrštene volje stvaraju patnju. Bog je čovjeka stvorio za sreću, a ne da pati. Ali kada je čovjek sam svojom voljom rekao: ne, kad je pre-

križio Božje planove i tako se sam osudio na križ, Bog ga nije htio prisiliti da prigrli pripravljenu sreću.

Bog je znao da čovjekova egzistencija ovako razapeta na križ patnje nema smisla. Budući da Bog nije mogao ukloniti križa iz ljudskog života a da ne ukine čovjekove slobode, odlučio je da svojom Ljubavlju spoji buntovnu čovjekovu volju sa svojom Presv. Božanskom Voljom. Da bi ostvario ovo jedinstvo, morao se je na križu ovih volja netko naći, tko će ih svojim raspećem ujediniti. Morale su se na križu Božje i čovjekove volje naći dvije Božanske, krvave, probodene ruke, koje će krakove križa ovih volja što strše svaka na svoju stranu, opet ujediniti. Moralo se na raskršću ovih volja naći Srce, koje će svojom Ljubavlju pobijediti snagu sila, koje razdvajaju, kidaju i razdiru; Srce, koje će svojom Ljubavlju privući duše da ih mržnja ne rastavi od Boga, ujediniti ih i sve usmjeriti prema Bogu. Mi poznamo to Srce. To je Srce našeg Isusa, našeg Boga, koji je došao da svojim raspećem sve privuče k Sebi. Zato je Isus Krist bio i umro na križu. Zato je Isus Krist bio raspet i umro na križu, Bog je svoju Ljubav prikovao u samom korjenu svega zla, tamo gdje je čovjek buntovnik raspet između Volje Božje i zla koje ga kida od Boga, tamo gdje je nikako ne možemo mimoići.

Pa kada naša iskvarena narav, naše strasti počnu križati Božje planove i tako nam pripravljati patnju, znajmo da je samo Jedan dosta jak da sve opet smiri i ujedini: ISUS KRIST, BOŽJI SIN.

On je bio raspet za nas i »mi treba da budemo raspeti s Njim«, kaže sv. Pavao. Radi toga gledati križ s prave strane, gledati njegovo pravo lice, znači vidjeti nekoga na križu, čijom prisutnošću on gubi svoju gorčinu, znači gledati Isusa razapeta na križ, prikovanu Božju Ljubav, Božje Srce. Ako mi u svojim patnjama ovako doživljavamo Krista i s Njim se sjedinjujemo, onda će svaki naš križ biti za nas blagoslov i garancija sreće.

RASPETI ISUS želi ući u naša srca. On želi u nama svojim raspećem i svojom prisutnošću ublažiti oštricu križa. Otvorimo mu svoje srce! Kao što smo postavili križ na najvišem mjestu zemljine kugle, tako postavimo raspetog Isusa na najviše mjesto u svom srcu, neka nam odatle svijetli, neka nas odatle grije svojom Ljubavi, i mi ćemo naći stvaran praktičan odgovor na problem patnje.

Odgovor je sam Isus Krist. Sjedinimo se s Njim!

U Kristu, za Krista, s Kristom — kroz život u vječnost!

Slavko Pavin D. I.

I ZA NJEGA TRPLJENJE JE IMALO SMISLA

Pred njim se zrcalila lijepa budućnost. Kao mlad i zdrav seoski momčić svršio je u Derventi krojački zanat i stvarao planove. Ali Gospodin mu je odredio drugi djelokrug. Još nije imao ni punih pet godina radnog staža a teška bolest vrlo ga je zgrčila, uzela mu potpuno snagu nogama, pa je naš dragi meštar Ante ostao u svom Aržanu, u roditeljskoj kući.

Kada bi ga posjetili prijatelji iz djetinjstva pa mu rekli: »Bidni Ante, kako te je veliko zlo snašlo!«, on bi im nasmijan odgovorio: »Ne zovite me bidnikom, jer to, hvala mome Bogu, nisam i ne želim biti. Bidnik je onaj koji je Boga zaboravio, koji je svoju viru pogazio, pa ne živi kao pravi kršćanin«.

A Jovičin Ante je bio kršćanin, ne samo po krsnom listu nego upravo cijelim svojim životom. Bolest ga je privezala uz kuću; a najviše što mu je mogla priuštiti njegova obitelj bilo je to što su ga za ljetnih dana dali iznijeti pred kuću, pod lisnatu murvu, u hlad. Nikada se nikom nije potužio na svoje nezgode i nikada ga nitko nije vidio nestrpljiva. Bio je zabavljen čitanjem i molitvom sv. ružarija. Mnogim svojim posjetiocima pisao je pisma pokazivao kako će zamotati poštansku pošiljku. Čitanjem pisama nepismenim osobama bio je upućen u mnoge obiteljske tajne, koje su ostale zauvijek pokopane u njegovoj plemenitoj duši.

Prošlog rata bio je iza svoje kuće ranjen na sedam mjesta, a Providnost Božja ostavila ga je ipak na

životu. Zanimljivo je da su mu rane zacijelile bez ikakove liječničke pomoći i bez ikakova lijeka. Jedino je stavljao na te rane čiste cigaret-papiriće.

Ipak sam uspio jedan dan vidjeti Antu zaplakana. Imao je u me neograničeno povjerenje pa mi je kazao razlog svojim suzama. Svake nedjelje, bilo sa svoga kreveta u kuhinji, bilo sa stolice pod murvom, preko ljeta, pratio je i molio svetu Misu iz »Života s Crkvom«, a naše crkveno zvono, koje zvoni na Slava, Evanđelje, Svet i na Posvećenje, to mu je uvelike olakšavalo. I kada sam se onoga Božjega dana (Tijelova) svratio k njemu da mu udijelim misnički blagoslov, koji je on zvao »dio od Mise«, nije mogao odmah od plača progovoriti. Kada se malo smirio, rekao mi je: »U zrcalu sam gledao procesiju i nakon 20 godina uspjelo mi je vidjeti Pokaznicu s Presvetim, u gustom oblaku tamjana. Malo je bilo našemu Gospodinu što je za nas podnio pregorku muku na križu, pa da nas uvjeri koliko nas ljubi, ostao je s nama u svetoj Pričesti.« Tada je i meni, misniku, izmamio suze, jer je ovaj bolesnik uistinu živio s Crkvom i svojim patnjama mistički nadopunjao ono što je nedostajalo Kristovim mukama.

Prije sedam godina, 4. veljače 1959. Gospodin ga je u njegovoj 41. godini pozvao k sebi, nakon 22 godine provedenoga staža u Kristovoj službi trpljenja. Za njega je patnički život bio sredstvo da se dovine do herojske strpljivosti, a za nas njegove prijatelje i znance vidljiv primjer i stalan poticaj na strpljivo nošenje životnog tereta. Uvijek vedar, nasmijan, ljubezan, spreman na uslugu svakome, bez mrmljanja na svoje teškoće i bez bune na Stvoritelja, nosio je i sakrivao u svojoj poniznosti preteško breme svoga križa. Na Gospodnjem sudu bit će nam jasno koliko je svojim trpljenjem pribavio milosti Crkvi Kristovoj. Ličnо sam uvjeren da i aržanska župa mnogo duguje plodovima njegove patnje.

U vrijeme kada mi misnici, a i naš vjerni puk, razmatramo Dogmatsku konstituciju o Crkvi, kojom je Pavao VI zajedno s ocima svetoga Vatikanskoga sabora uputio i OPĆI POZIV NA SVETOST, smatrao sam korisnim predstaviti čitateljima našega Glasnika moga pokojnoga župljanina, nezaboravnoga meštra Antu, koji je znao iz raznovrsnih svojih patnja skrojiti i sašiti odijelo za vječni život s BOŽANSKIM PATNIKOM.

Don Jozo Marendić

»S Kristom sam razapet na križ. I ne živim više ja, nego Krist živi u meni. Ukoliko sada živim tjelesnim životom, živim vjerom u Sina Božjega, koji me je ljubio i sam sebe za me predao« (Gal 2, 20).

Posvećeno svima onima koji su prikazali svoje živote za ideale Kristove ljubavi...

Križnim Putem na Golgotu

Ispričat ću vam potresnu povijest svećenika koji je u danima nezapamćenih užasa bio pozvan da slijedi svoga Učitelja krvavim postajama križnoga puta. Bio je to jedan od mnogih koji su krvlju vlastitog srca zasvjedočili onu Kristovu riječ: Od ove ljubavi nema veće kao kad netko položi život svoj za prijatelje svoje...

Da vam ga predstavim. Zvao se don Nedjeljko Mercante. Bio je obični župnik, onakav kakvog ste mnogo puta sreli, a da niste svratili na nj ikakvu pozornost. Svoju dušobrižničku dužnost vršio je u zabitnom i malom mjestu Giazze u talijanskoj provinciji Trento. Tu nema ništa izvanredno, zar ne? Pa ipak u njegovu životu dogodilo se je mnogo šta izvanrednog...

27. travnja 1945. godine, kada je Hitlerova vojna sila bila sasvim skršena i kroz okupirana područja još se uvijek povlačili razbijeni ostaci njegovih armija, don Nedeljko je pošao u ranim jutarnjim satima u svoju seosku crkvicu služiti sv. Misu. Bio je tužan i zamišljen. Neki čudni predosjećaji nisu mu davali mira. Njegov sjetni izražaj lica udario je u oči vrijednom sa-

kristanu, koji je zbog svršetka rata kliktao od veselja, pa se usudio spočitnuti župniku:

— Velečasni, morate biti veseli... Rat je završen... Veseli...! A don Nedeljko, kao da je pred sobom otkrio zastor svoje bliske budućnosti, mirno i s uvjerenjem odvrati:

— Da, dragi moj, rat je završen, ali cijena krvi možda još nije sasvim plaćena.

Don Nedeljko je mnogo volio svoje župljane. Ne samo kao njihov duhovni pastir, nego kao i njihov domorodac. Bio je rodom iz toga kraja. I zato je s tim narodom uvijek dijelio dobro i zlo. Kroz duge i teške godine rata bio je spreman sve učiniti i sve žrtvovati za dobrobit svojih župljana. Svi se u mjestu vrlo dobro sjećaju kako je svojim hrabrim zauzimanjem i pronicavošću svoga uma spasio život mladoj djevojci Klorindi koja je trebala biti strijeljana. Otišao je ravno u komandu njemačkog zapovjednika toga okruga. Srdačnim i toplim nastupom ukrotio je bijes i neraspoloženje komandanta, pa ga je čak sklonuo da ga posjeti u župskom dvoru. Tu je don Nedjeljko upotrebio svu vještinu svoje domišljatosti, a ljubav je uvijek domišljata, da spasi život Klorindi. Uz čašicu dobrog vina zaklinjao je komandanta da promijeni svoju strašnu odluku. I komandant je bio razoružan. Kapitulirao je pred nesebičnom dobrotom jednog Božjeg svećenika koji se toliko zauzima za svoju župljanku.

— Ne znam da li zbog vašeg plemenitog vina ili zbog vaših plemenitih riječi osjećam danas u svom srcu dobrotu, — rekne oficir i izda naređenje da se djevojka oslobodi.

Samo nekoliko mjeseci kasnije izvanrednom dovitljivošću spašava jednoga svoga župljanina. Kod neke fašističke odmazde nad pripadnicima pokreta otpora bila izvršena premetačina u mnogim kućama i tom je prilikom pronađeno oružje u kući Franje dal Bosco. Razbješnjeli vojnici odvukoše Franju iz kuće na strijeljanje, dok je njegov maleni sinčić trčao za svezanim ocem i plačući vikao:

— Tata, tata moj, ubit će te...

Don Nedeljko je brzo dočuo što se zbilo. Uhvatio je malenog dječaka, uzeo ga u naručaj i tako izišao pred njemačkog zapovjednika:

— Gospodine, zar možete ubiti oca ovog dražesnog djeteta? rekao je sa suzama u očima.

Uspio ih je smekšati i Franjo je bio oslobođen.

Župljani su mogli računati na svog župnika kad god se pojavila opasnost. Tako je bilo i onog sudbonosnog jutra 27. travnja 1945. Pročula se mjestom strašna vijest da se njemačke vojne jedinice povlače preko njihovog mjesta i da će u znak odmazde zbog neprestanih zasjeda oslobodilačke vojske načiniti pokolj u mjestu.

— Spasite nas, gospodine župniče! Nijemci se ne predavaju. Izvršit će pokolj... Spalit će naše kuće... Sve će nas poubijati... — izbezumljeni od straha vapili su župljani.

Nije bilo vremena za čekanje. Don Nedjeljko znade što treba učiniti. Poći će ususret Nijemcima. Pokušat će spriječiti prolijevanje krvi. Nastojat će ih pod svaku cijenu smiriti i nagovoriti da kroz mjesto prođu mirno i bez nasilja.

Već nakon nekoliko kilometara daleko od sela susreta Hitlerove razbijene čete, koje su zbog pora-

za, kapitulacije i straha upravo pobijesnile. Primili su ga grubo i bez ikakvog saslušanja prisilili ga da stupa na čelu njihove kolone kao talac.

Malo iza toga pojave se iznenada na cesti dva vojnika koji su bili pripadnici pokreta otpora. Zatraže od Nijemaca da polože oružje. Mjesto predaje bilo im je naloženo pod prijetnjom strijeljanja da se i oni pridruže župniku kao taoci. Međutim kad su im se ovi zaprijetili da ih na obližnjem raskršću čekaju hiljade vojnika oslobodilačke vojske, preplašeni puste ih na slobodu.

— A naš župnik? upitaše.

— Samo nekoliko kilometara i on će biti slobodan. Želimo da nam pokaže put.

Povjerovali su i otišli, dok im je don Nedjeljko tužno doviknuo:

— Ostavljate me sama?

Sjetio se je tada svećenik da je i njegov Učitelj u svojoj muci ostao sam. Više ne sumnja o jezovitoj sudbini koja ga čeka. Znao je da mora postati žrtva s velikom Žrtvom i da postoji ljubav čija se vrijednost otkriva jedino na križu. Putem će susresti župljanina Stjepana dal Bosco koji će mu pokušavati pomoći. Ali i ovaj milosrdni Cirenac morat će se udaljiti ako ne želi da ga raskida rafal iz automata. Na tom križnom putu iskrsnut će neke žene iz Giazze koje će poput jeruzalemskih žena koje su pratile Krista slijediti svoga župnika komadić puta. Čak će se jedna usuditi oteti ga iz ruku vojnika, ali će pod prijetnjom grube sile morati odustati od nauma.

Prolazeći preko malog brdskog sela, Nijemci se zaustavljaju da utaže žeđ kod jednog bunara. Izmučeni svećenik šapne jednom starcu koji se približio:

— Žedan sam!

Tako je i Krist vapio na svom križu. Starac otrči i donese čašu vode. No prije nego ju je pružio svećeniku jedan vojnik ga surovo baca na tle i čaša se razbije. Bijednom svećeniku nije dopušteno niti da ovlaži usne. Ponovo se kreće na put prema vrhu Golgote.

Križni put don Nedjeljka Mercante završava u mjestu s. Martino. Nijemci se tu osjećaju sigurnije, jer na tom području nije bilo oslobodilačke vojske. Pala je odluka da svećenik bude strijeljan na rubu goleme rupe koju je iskopala bomba. Užasan, beskoristan i besmislen zločin. Sva mržnja i bijes

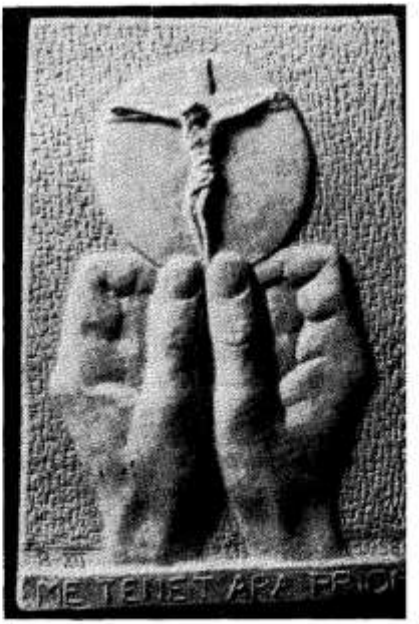

poraza kao da su se željeli ižívjeti u ovom strašnom zlodjelu.

Dva očevica Viktor Martinelli i Josip Pedrinolla, koji su iz izvjesne udaljenosti promatrali ovaj tragični prozor, dali su javnosti iskaze na temelju kojih saznajemo što se je sve odigralo prije samog ubijstva svećenika.

Jedan njemački vojnik, u čijem srcu strašni rat nije ugasio svjetlo čovječnosti i plemenitosti, istupa hrabro pred svoje oficire i odlučno se suprotstavlja njihovoj odluci:

— Mi ne smijemo ubiti ovog svećenika. On je nedužan. Nije učinio nikakvo zlo.

Odmah je grubo napadnut i postavljen pred užasnu dilemu, koju samo slijepa i nečovječna mržnja može izmisliti: ili sudjelovati u odjelu koji će strijeljati svećenika ili biti sam strijeljan.

Junački vojnik nije se pokolebao. Znao je pred kakvu su ga užasnu odluku stavili, ali mu je čista savjest bila draža od života.

— Ja sam katolik. Imam četvero djece. Ipak ne mogu ubiti svećenika koji nikome nije ništa nažao učinio.

Nastalo je zaprepaštenje i čuđenje. Iza nekoliko časaka dramatične šutnje najviši oficir progovara:

— Još imaš deset sekundi vremena da se odlučiš!

— Odlučio sam, odgovorio je vojnik uzdrhtalim glasom. — Učinite od mene što hoćete. Imam kod kuće četvero djece i ne želim umrijeti. Ali ja ne mogu strijeljati nevinog svećenika, jer više ne bih imao mira niti jednog trenutka u životu.

Tek je završio rečenicu, kad ga gruba sila gurne u naručaj don Nedjeljku. A zatim se odmah čuo rafal koji ih je silom istrgnuo iz ovog bratskog zagrljaja.

Tu je bila Golgota gdje je don Nedjeljko Mercante prikazao Gospodinu krvavu žrtvu svoga života za spas svoje braće. Tu je bio žrtveni oltar na kojem se u crvenom grimizu krvi završila njegova životna Misa ...

1959. godine stanovnici su Giazze podigli spomenik svome nekadašnjem župniku koji je pošao u smrt da bi svoje župljane oslobodio od nesreće. Na istom spomeniku su počastili uspomenu i herojskog njemačkog vojnika čije ime još je uvijek nepoznato. Možda će se jednog dana otkriti i urezati u spomenik uz ime svećenika — mučenika don Nedjeljka Mercante koji mrtav svijetu dovikuje da je Kristova ljubav jača od mržnje, trajnija od zloće i moćnija od svake ljudske sile. I-na duša koje su kao nezapažene ljubice. Daju svoj najljepši miris kad ih zgnječimo ...

Žarko Brzić

»Dobri pastir daje svoj život za ovce« (Iv 10, 11).

»Isus će biti u agoniji sve do konca svijeta. Ne smijemo spavati kroz to vrijeme!«

(B. Pascal, francuski mislilac)

KONCIL i razapeta Crkva

Saborska je Crkva imala veliku viziju. Rekla je golemu riječ. Izvela smion korak. Njena je koncilska vizija: Razapeta Crkva! Njena je riječ; Razapeti Krist! Njezin je hrabri korak: Put Križa!

Sabor je imao i vanjskih svečanosti. Ali je živio od nutarnje i svete napetosti. Nije bio skup senzacije, ma da su ga oblijetali novinari. Bio je zbor milosti, jer su ga podržavale molitve. Nije htio opčarati, nego preporoditi. Nije želio da se svidi ljudima, nego Bogu. I postao je, samo ga treba dublje promotriti, Saborom — Golgote! Saborom kalvarijskog povijesnog *trenutka*. Sabor Crkve koja izgara od punosvjesne odgovornosti u patnji; koja sve potresnije pati radi svoje odgovornosti.

Saborska vizija: Razapeta Crkva

Koncil je relativno škrto govorio o »Crkvi šutnje« A zapravo je stalno govorio o takvoj Crkvi. Jer Crkva je, pritisnuta vjekovnim snom, pogdjegdje čudno ušutjela. Nije osjetila svoje vlastito osipanje, gubitak vlastite djece i krvi, strašnu pojavu da je svijetu sve tužnija nepoznanica, nalik na otok što tone gotovo i ne znajući ... Sabor je doživio nutarnju tjeskobu i muku Crkve. Muku Isusa Otajstvenoga, koga ne razapinje samo nevjera ili protuvjera izvana, nego mnogo bolnije izdaje i propusti iznutra! Crkva ne bi osjetila potrebe da se mora obnoviti, kad ne bi jasno spoznala slabosti i nevolje kojih mora nestati. Ona je u svom srcu i duši razapeta, izmučena, puna tragike i bola. I to je rekla pred svijetom skroz prisebna. S puno uvjerenja da će joj Bog i njezin Isus oprostiti i pomoći.

Crkva je razapeta po svome vlastitom biću ponajprije između BOGA I SVIJETA. Kao i Spasitelj na Golgoti. Zbog svjedočanstva. Svjedočanstvo traži vjernost, vjernost krv i suze, a to je — znamo — muka. Crkva bi morala biti vjerna i Bogu i Čovjeku. Sva Božja, kao Srce Gospodinovo iz kojega je rođena; i sva ljudska, kao srce čovjekovo od koga se izgrađuje. Morala bi biti i sveta i humana. Nebeska, vječna, vjerom nastanjena u domu Trojstva, smirena i radosna. Puna nade i uzdrhtana, jer mora velikim gestom predati Bogu svu zemaljsku djecu, kako reče Claudel pjesnik. S druge strane — Crkva je povijesna. Datirana. Smještena. Zapažena. Pastoralna Uredba o Crkvi u suvremenom svijetu (XIII shema) blistavije od ikakva esejiste dočarava život Crkve na planetu. U ljudskom vrzinu kolu, usred problema što niču bez prestanka, a ne rješavaju se bez uzdaha. Crkva živi u političkim, socijalnim, ekonomskim, kulturnim i nekulturnim krugovima svijeta ... usred naroda — u toj neobičnoj karavani ljudstva što nastaje i koga nestaje ... usred raznih, klasnih, nacionalnih i religioznih trvenja ... Ne može ostati ravnodušna dok se ljudi mrze, progone i kolju. Razapeta je između Boga i svijeta. Bog ju je dao svijetu iz ljubavi prema njemu. I sve to prolazi njenom dušom.

Crkva je razapeta između ISTINE I DJELA. Spoznaje i akcije. Vjerovanja i života. Teorije i prakse. Njezina je nauka u biti jasna. Znamo kako se istine presvete objave spliću u jedinstven pogled na Boga, svijet i čovjeka. Sabor nije ništa napose dodao. Crkva zna, da se na početku svoga Credo zaklinje na Boga Oca Stvoritelja, a na kraju se poziva na Život Vječni! Između ta dva termina sjaju sve grandiozne istine. O Providnosti, o Utjelovljenju i Otkupljenju, o žrtvi i milosti, o samoj Crkvi i o Bogorodici, o djelovanju Duha Ljubavi i svih ljudi po ljubavi. O tome nitko u Crkvi ne sumnja.

I gle, dok su joj istine neizmjerne, plaši ju djelo, koje je naoko sitno! Relativno maleno. Čovjeku bi moglo izgledati bezuspješno. Isusovački je General valjda potresao neke Oce na Saboru izjavom, da smo u kobnom povijesnom zaostatku. Ne stižemo historijskog sata, zaostajemo za razvojem svijeta. On je govorio demografski. Mogao je prebaciti svoje

analize na kulturno, znanstveno, općeljudsko polje. Crkva priznaje taj svoj zastoj. I u misijama, i u svijetu radništva, i na području znanosti, i u buđenju trećega svijeta. I zatražila je od same sebe obračun. Zapovijedila si je da manje propovijeda riječima, a više djelima! Valjda je na to smjerala »XIV shema«, divni dokumenat o kom ćemo kasnije govoriti: 13 točaka intimne i sveobuhvatne biskupske reforme.

Crkva je razapeta između JURIDIZMA i LJUBAVI! Slova i duha. Propisa i zanosa. U bojazni da se ne izgubi u kaosu, da ne postane rulja, toliko je zaoštrila neke zakone, izbrusila pojedine propise, te je primila u koječem crte formalizma. Sveti je Otac i u govoru crkvenim pravnicima odlučno naglasio, da Crkva mora imati svaje pravo, inače bi postala neljudska i bespravna masa. Kazao je da ne smijemo suprostavljati Crkvu prava Crkvi ljubavi. Ali je istaknuo da je temelj Crkve — Ljubav! Sveti nutarnji zanos Otkupljenja, koji se ne propisuje paragrafski niti se daje ukazima svetog Ofícija. Nije lako pronaći ravnotežu između propisa — slova i ushita — duha! Na tome su se lomili i sveci. Crkva je vjekovima razapeta između svetačke inicijative i pravničke bremze.

Naša je Crkva razapeta i na druge križeve. Muči se između tradicije i novosti, prošloga i budućega, zatvorenog i otvorenog, ukrućenog i živog. Raspeta je između pologa, što ga čuva i ne smije se mijenjati — i raznih situacija koje se filmskom brzinom izmjenjuju. Muče ju vječnost s jedne a dani i noći s druge strane ...

Saborska riječ: Raspeti Krist

Mislim da samo u tom svjetlu možemo pravo razumjeti sva slova svih uredbi, dekreta i saborskih izjava. Krist — i to više Krist povijesni, nego proslavljeni; Krist, koji otkupljuje, a još ne nagrađuje; Krist u zbivanju, srcima, događajima; ukratko — Razapeti Krist među ljudima i zbog ljudi — to je objava ovog Sabora. Orisati toga Krista svijetu, prikazati ga u svim stvarnim dimenzijama, sa svim potrebnim radom na svakom mogućem mjestu — i za svaku pojedinačnu savjest — to je objava Sabora.

Taj Krist — u riječima Evanđelistara i u bjelini Hostije — predsjedao je svim Saborskim sjednicama.

Kad prva proglašena saborska Uredba — **o svetom Bogoslužju** — želi sve krštene okupiti s punom radosnom sviješću oko žrtvenika, ne znači li to objaviti Raspetoga? Iza tisućgodišnjeg ukrućenja u jedan sve manje shvatljiv jezik i u mnoštvo sve neshvatljivih obreda, Crkva čudesnom jednostavnošću riše Golgotu; otkriva običnim jezikom bogatstvo Žrtve i Tajni, razumljivo podanašnjuje spasonosnu Muku i presveto Djelo Otkupljenja. — Nije li Razapeti Krist ukazao svoj svijetli lik u najdubljoj i temeljnoj dogmatskoj Uredbi »Lumen gentium« — **o Svetoj Crkvi?** Lumen gentium — svjetlo naroda — možemo izreći riječima: svjetlo Golgote; Uredba raspravlja o plodovima Križa Gospodnjega. Govori o Božjem narodu, preporođenom Krvlju Bogočovjekovom; o hijerarhijskom vodstvu i sve-

ćenstvu Crkve, posvećenom u toj Krvi; o redovništvu, koje je odnjihano u samoći Kalvarije i moralo bi nositi određenije tragove Muke; iznosi se poziv na svetost i upravlja pogled na nebesa, koja su otvorena na Sveti Petak; spominje se na kraju najveći dar Isusova Srca — Marija, koja nam je predana oporukom s Križa. — Vrhunac dogmatske Uredbe **o Božanskoj Objavi** svakako je — Krist. On je punina Očeve vijesti ljudima. Uredba želi, da se Kristova blagovijest čuva i tumači preko učiteljstva i predaje svete Crkve. A to i jest budna snaga Kalvarije koja ne da da se iskvari Božji plan i izvrgne Božje djelo. — I četvrta velika saborska Uredba **o Crkvi u suvremenom svijetu ne** hvasta se ljudskom mudrošću, nego Kristovom istinom. Zaljubljena u svoga Isusa, Crkva svijetu i ne zna govoriti drugo osim poruke s Golgote. Nju zna zgusnuti u sugestivne riječi na kraju pojedinih poglavlja. One zvone u beskraj budućnosti jednostavno i uvjerljivo kao — Ljubav!

Tako sveti Sabor slika novu obnovu u Kristu, po Kristu, s Kristom. Crkva pronalazi u dubinama svog srca i poslanja crte sličnosti s Raspetim. Želi biti siromašna i jednostavna, brižna i otvorena, puna iskrenosti i dobrote. Gledajući svoju djecu govori im redom kako da nasljeduju Krista: **biskupima** — u dekretu o njihovoj pastirskoj i činskoj službi; **svećenicima** — u dekretu o njihovom životu i radu; **bogoslovima** i svim klericima — rišući smirenim ali jasnim potezima njihov odgoj; **redovnicima i redovnicama** — žudeći da postanu istinski Kristov odraz među ljudima; **misionarima** — pozivajući ih da budu i tijelom i dušom raspeti poput Učitelja za dobro duša; **odgojiteljima i učiteljima** — potičući ih krasnom izjavom da u duše odgajanika utiskuju Kristov lik; svim **laicima** napokon — ili ponajprije, ako hoćete — stavljajući im na ramena križ poslanja, paleći im u srcu plamen povjerenja! Sve je to objava Krista, za koga svi moraju svjedočiti, ko što je **On** sve i zauvijek ljubio!

A kad se Crkva okrene svijetu — onima izvan svoga krila — bilo da su braća po krštenju, bilo da su nekršteni ili nevjerni — i opet iznosi samo jednu riječ, jedno ime, jednu stvarnost, jednu zaljubljenost — Isusa Krista Raspetoga!

Krist je jedini dosta jak da sjedini razjedinjene, kako se govori u dekretu o **Ekumenizmu;** da sve koji vjeruju urazumi istom istinom i prožme jednakom povjerljivošću — kako to želi izjava o odnosu Crkve prema **drugim nekršćanskim religijama;** da se skupnom svješću slobode i braneći prava ljudske osobe i dostojanstva nađe kao predvodnik svih ljudi — kako je naznačeno u izjavi o vjerskoj slobodi i slobodi

savjesti. Tako se svjetlo Golgotskog Srca širi, prodire u sveobuhvatnije krugove duša, dotiče sve dublje slojeve povijesti. Crkva je u dokumentima ispustila, ko da je zaboravila tolika druga imena, ne pamti nijednog naročitog teologa napose, ne obazire se na neku osobitu ljudsku mudrost i doumke. Svoju nauku vadi iz krvave biblioteke Isusove Ljubavi. Uči svijet glasom samoga Božjega Raspetog Jedinca!

Saborsko djelo: Put Križa

Čini se da je to najljepše od svega. Najpotresnije i najdirljivije. Crkva ne ostaje motreći Krista na oblacima, javljajući njegovu davnu radosnu vijest. Njeno je srce pokrenuto i ona — djeluje. Polazi naprijed. Ide putem svoje najsvetije povijesti, koje se nikad ne mora stidjeti; tragom svoje najbolje djece, koju smije s veseljem smominjati. Polazi putem svetosti, PUTEM KRIŽA!

Mnogima se to ne će svidjeti. Ne mislimo na one izvan Crkve. Ni u Crkvi mnogi ne će oduševljeno slijediti njena poziva, njena pokreta, njena puta.

Kad pomislimo da je tzv. »XIV shema« — zanimljiv dokumenat, što ga je nekoliko stotina biskupa punosvjesno i odlučno usvojilo, onda u nama naglo poraste nada! U 13 točaka obvezali su se da će živjeti po primjeru Raspetoga! Da će hrabro ići pred svojim stadom Križnim Putem. »Mi, biskupi — okupljeni na II Vatikanskom Saboru . . . obvezujemo se kako slijedi . . .« A slijede postaje Križnog Puta: siromaštva u hrani i odijelu; jednostavnosti u stanu, naslovima i častima; ljudskosti što se tiče odnosa prema ljudima; brige za druge crkve, krajeve, ljude i probleme; obaveze da će živjeti za velike ideje opće socijalne pravde i sigurnosti; da će savjest nadasve izoštriti kad se čuje plač sirotinje; da će polaziti k svima — prije svega k onima koje im Providnost baci na put života i u naručaj odgovornosti! Kakav dokumenat! Njegova vrijednost ne dolazi od potpisa Otaca i svečane proklamacije jer nije javno proglašen. Nije pročitan ni onako ko što su proglašene na kraju Sabora svečane poruke vladarima, učenjacima, umjetnicima bolesnicima, radnicima, ženama i mladeži! Ali je »XIV Shema« prvi korak! To je praktični uvod u novi život! Novo usmjerenje i novo djelovanje. Takvi bi dokumenti kao putokaz savjesti morali biti dnevni vademecum i opomena za svećenike, za laike za roditelje, za mladež, za djecu! Za bolesne i za zdrave! Za sve!

Ovaj sveti Sabor poveo je Crkvu putem, što ga nitko točno i nadaleko ne vidi jer se gubi u magli budućnosti. Ali je neobično svjetao i blistav u ovom tamnom svijetu gramzljivosti i sebičnosti, u svijetu nemorala i zla, u svijetu novčane i političke konkurencije, u svijetu rasne i klasne napetosti, u ovom podijeljenom i nesigurnom svijetu, gdje svi drhću od straha, gdje toliki strašno mrze . . . Sabor nije Crkvu poveo u nesigurnost, jer je Bog njezino svjetlo, stup slave — šekinah! Jer je Krist njena Prisutna Ljubav. Jer je Djevica Majka Crkve, kako je sveti Otac javno proglasio.

Novi — obnovljeni — put Crkve svakako je nuždan. Osjećamo da Crkva mora udariti ili njime pa spasavati, ili kraj njega i propadati! Zato Crkva ne oklijeva. Skida sa sebe

tolike svjetovne nanose povijesti, raskoš mogućnika, znakove vanjske vlasti i dotrajale svečanosti, odriče se feuda i ukočenih, neshvatljivih hijeratičkih formula. Zato se na njenu licu razablre sve jasnije trag krvi, na njenim je rukama sve više

znoja, u očima sve više suza, a u srcu sve više topline! Zato žudi za siromaštvom — jer njezin Isus na Križnom Putu nema osim križa i mamine ljubavi doista ništa... Žudi za službom, jer je Križni Put najveća služba Bogu i čovjeku, milosrdno spasenje od bezdana i zla... Žudi za pomirenjem i sve iskrenijim razgovorom, jer je na Križu započet presveti dijalog, koji je pomirio Boga s čovjekom i priveo čovjeka čovjeku...

Odsad Crkva ne želi nizati brojke kao znak svoje premoći. Ona će brojiti samo rane svoje djece. Ne želi se hvastati vanjskim uspjehom u domeni kulture, znanosti, umjetnosti i napretka. Sve njeno znanje mora biti — ljubav. Ne će više biti triumfalistička – jer je to preuzetno obzirom na nebo, a svjetovno i neukusno obzirom na zemlju! Želi slijediti Krista koji je najveći Sluga, Ebed Jahve — Jahvin Sluga, kako napisa u davne dane vidoviti Izalija. Želi poći tragom Djevice, koja je ponizno i uvjereno rekla na dan prve Blagovijesti: Evo službenice Gospodnje! Te iste riječi Crkva opetuje smireno i odlučno u ovo saborsko doba planetarne Blagovijesti!

* * *

Ovaj sveti Sabor imao je jedino ispravnu viziju: Raspetu Crkvu! To je prava i suvremena Kristova zajednica pomilovanih i ljubljenih!

Ovaj sveti Sabor kazao je čovječanstvu, koje je četiri godine napeto čekalo jedino ispravnu riječ: O Raspetom Kristu, koji je dosljedna Prisutnost brige i ljubavi za čovjeka i njegovu izmrcvarenu povijest.

Ovaj sveti Sabor načinio je jedino dosljedni grandiozni korak u budućnost: Na Križnom Putu, zajedno s čovječanstvom, Crkva ide smiono i materinski obazrivo. Ide putem, gdje će biti jezivih teškoća, ali i dovoljno sjaja što probija iz vječnosti!

Ovaj sveti Sabor zaslužuje da ga SLUŠAMO, PROUČAVAMO, LJUBIMO I SLIJEDIMO!

o. Mijo Škovrc D. I.

Sakramenat svete Potvrde

NAŠ SLOBODNI IZBOR

U prijašnjim brojevima Glasnika Srca Isusova i Marijina izišla su tri članka o sakramentu sv. Krsta. Ovi članci o sakramentu sv. Potvrde pretpostavljaju mnogo toga što je rečeno u razmatranjima o sv. Krstu.

POTVRDA JE SAKRAMENAT BORBENOSTI. Biskup stavlja ruku na glavu krizmanikovu, pomazuje mu čelo posvećenim uljem u obliku sv. križa i govori: »Znamenujem te znakom križa i potvrđujem krizmom spasenja u ime Oca ↄ Sina i Duha Svetoga!« Krizma grčki znači »pomast«. Od toga dolazi i riječ »Krist«, koja znači grčki »pomazanik«. »Mesija« (točno »Mešijáh) znači isto tako i na židovskom jeziku »Pomazanik«. Milost ovoga sakramenta hoće od nas učiniti odrasle Kristove sljedbenike, sposobne za životnu borbu, apostole koji će širiti Božje Kraljevstvo na zemlji, jer sve će propasti što se ne uklopi u Božje Kraljevstvo. »Tko sa mnom ne skuplja, razasipa«, veli Krist Gospodin. (Lk, 11,23.)

Ovim sakramentom osigurava nam se Božja pomoć da ćemo se, ako ne zatajimo nemarom i lijenošću, razviti u borbene potpune katolike, da ćemo »stići svi u jedinstvo vjere i spoznanje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere dobi punine Kristove; da ne budemo više mala djeca, koju ljulja i zanosi svaki vjetar nauke po prijevari ljudi, po lukavštini, da nas zavede u bludnju; nego držeći se istine, da u svakom pogledu uzrastemo u ljubavi u jedinstvu s njime, koji je glava: Krist.« Sv. Pavao Efežanima gl. 4, redak 13-16.

Prije nego li išta reknemo o sv. Potvrdi, nas zanima jedno mučno pitanje: Zašto je naš život borba? Zašto se u navještaj o vrhunaravnom životu u Božjoj Svijesti, u Presvetom Trojstvu, zašto se u nj ugnijezdio kobni znak križa, simbol patnje naše i Kristove? Križ, znak patnje i borbe, postao je neodjeljiv od tajne Presvetog Trojstva, i mi taj simbol svaki dan ponavljamo

»križajući se« u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Da je naš život patnja, ne treba nikoga uvjeravati. S jaukom tjeskobe dolazi svako ljudsko biće na svijet, hladnom smrtnom suzom opraštamo se svaki od nas s ovim svijetom. Sakramenat Potvrde hoće nam upravo to reći, da tu životnu patnju ne smijemo tupo i tugaljivo, pasivno i bez razumijevanja naprosto podnositi, nego da ona ima smisao, da je patnja zadatak, da nam koristi, da naš život ne smije ostati patnja, nego da se mora pretvoriti u borbu.

Premda je jasno da je život težak križ, prolistajmo ipak malo Sv. Pismo, šta ono o tome govori:

»BORBA JE LJUDSKI ŽIVOT NA ZEMLJI«, govori starozavjetni patnik Job. (Job 7,1). Sv. Pavao piše učeniku Timoteju: »Napreži se kao dobar vojnik Isusa Krista!« (II Tim 2,3). Pavao je kao dječak u svom Tarzu s udivljenjem gledao rimske vojnike, kao današnja mladež razvijene nogometaše, pa je kasnije izradio čitavu simboliku kršćanina kao vojnika: »Ali mi, koji smo sinovi dana, budimo trijezni i obučeni u OKLOP vjere i ljubavi, i s KACIGOM nade i spasenja!« (Solunjanima Prva 5,8). »S ORUŽJEM pravde na desno i na lijevo« (II Korinćanima 6,7) — »Zato uzmite sve ORUŽJE Božje da se uzmognete oduprijeti u zao dan i sve izvršivši održati se. Stojte dakle OPASAVSI SVOJE BOKOVE istinom i obukavši OKLOP PRAVDE i OBUVŠI noge da budete spremni za evanđelje mira. A vrhu svega uzmite ŠTIT vjere, kojim ćete moći pogasiti sve vatrene STRIJELE đavola. I uzmite KACIGU spasenja i MAČ Duha koji je riječ Božja.« (Efežanima 6, 13-17).

DRUGA SLIKA koja tumači našu sudbinu jest: PENJANJE NA VISINU. »Tko će se popeti na goru Gospodnju? I tko će stajati na svetom mjestu njegovu? Onaj koji je nevinih ruku i čista srca.« (Ps. 23,3). Naša je životna borba, dakle, neko penjanje. Jest, mi nismo u svojoj biti dovršena bića, mi smo samo napola načinjeni. Mi moramo rasti i penjati se.

TREĆA SLIKA o našoj sudbini: Mi smo PUTNICI, HODOČASNICI prema Božjemu gradu. »Naša je domovina na nebesima.« (Fil. 3,20). »Nemamo ovdje grada za stanovanje, mi tražimo buduće stvari.« (Heb. 13,14). Zato i bogoslovci nazivaju naš život »status viae« = stanje puta.

Naš je život borba, naš je život penjanje, naš je život hodočašće. Zašto nam Bog nije odmah dao nebesku pobjedu bez borbe? Zašto nas nije odmah stavio na vrhunce da se ne moramo penjati? Zašto nas nije odmah postavio na cilj hodočašća? — Mjesto svega toga on nas je stvorio kao nedovršeno svoje djelo.

Samo jedan je razlog svemu ovom stanju nas ljudi i čitavog svemira. Jer i čitav svemir radi nas je u stanju hodočašća, in statu viae. Sv. Pavao piše Rimljanima: »Jer stvorenje s velikom željom čeka na objavljenje sinova Božjih. Stvorenje je podloženo prolaznosti, ne od svoje volje, nego za volju onoga koji ga pokori u nadi da će se i samo stvorenje osloboditi od ropstva raspadljivosti na slavnu slobodu djece Božje. Jer znamo da sve stvorenje zajedno uzdiše i zajedno tuži s nama sve do sada.« (Rim. 8,19-23).

Samo jedan je razlog nedovršenosti naše i čitavog svemira, a taj je: naša sloboda, kraljevska veličina slobodna čovjeka. I anđeli su počeli kao nedovršena bića na kušnji. Slobodna odluka o sudbini moguća je samo u tom stanju. Mi moramo od-

lučivati o svojoj sudbini. Ovim stanjem na zemlji stavljena nam je sudbina u ruke. »Ostavljen je čovjek svojem izboru. Bog ga je ostavio u ruke njegova izbora.« (Knjiga Crkvenica 15,14). »Pred čovjeka je stavljen život i smrt, dobro i zlo.« (Crkvenica 15,18). »Pogledaj što sam stavio preda te: život i dobro . . . smrt i zlo.« (Deut. 30,15). — Iz poštovanja prema nama morao je Gospodin staviti našu sudbinu u naše ruke. »S velikim poštivanjem postupaš s nama.« (Knjiga Mudrosti 12,18). Slobodan izbor, — eto, to je smisao i razlog ovog početnog stanja borbe, penjanja i hodočašća. »Tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se . . .« (Mt. 7,7; Lk. 11,9; Mk. 11,24). Mi ne možemo utећi od svoje veličine i odgovornosti. Gospodin Bog nije smio izostaviti ovo početno stanje, nije nas mogao jednostavno

kao ovce dognati u svoj tor. Ljubav i nasilje ne idu skupa. Najdelikatnija od svih ljubavi, Božja ljubav, ne može se nikome nametnuti.

Bog nije učinio smrti

»BOG NIJE UČINIO SMRTI niti njega veseli uništenje života« (Mudrost 1,13). Zato je Svemogući htio skratiti našu borbu, naše penjanje, naše hodočašće nezasluženim mimonaravnim darovima. Izvještaj Biblije o prvom Božjem planu izvanredno je važan za nas, jer nam tumači prave Božje nakane. Gospodin nas je htio približiti anđelima, nakanio je da izostavi borbu za vlast nad tijelom u bolesti, strastima i smrti. Postavio nas je negdje u polovici Božje planine, a ne na dno, ili još više, na tri četvrtine uspona. Matematički pojmovi ovdje su samo usporedbe. Naše je hodočašće skratio na zadnji, najljepši, triumfalni dio.

Osim posvetne milosti, kojom su prvi ljudi dobili pravo da budu jednom sretni ne samo tim što su prožeti Bogom, — spužva je dobila pravo da sudjeluje u sreći čitavog oceana —, Adam i Eva dobili su još i krasan niz mimonaravnih darova:

Dar nutarnje cjelovitosti. Prvi ljudi vladali su svojim strastima u tijelu bez borbe. Za njih je prava opasnost bila ne strast tijela, nego oholost — strast duha.

DOBILI SU DAR TJELESNE BESMRTNOSTI. Za bolesti koje su pretеče smrti, nisu ni znali. U njima i u svemiru zbivao bi se postepeni prelaz u sve savršenije stanje. Svi bi doživljavali uzašašće mjesto smrti. U tom stanju i sudnji bi dan postepeno završio sa zadnjim preobraženim čovjekom. Ali bi u tom stanju bilo slobodnih buna protiv Boga. I ovi bi se bez smrti pretvarali u prokletnike dušom i tijelom.

Dobili su i skupljene najbolje vrste bilja, danas izmiješane s ostalim vrstama. Biolozi i agronomi nastoje ih izdijeliti da dobijemo najbolje vrste žita, povrća i voća. Radio bi Adam i njegovi potomci, obrađivao bi zemlju, širio bi ove dobivene najbolje vrste, no rad bi mu bio lagan kao djeci igra, jer bi bio duševno jak. Bog je stavio strah pred čovjekom u sve zvijeri. — Jednom riječju, riješio je Bog čovjeka svih briga i borbi oko tijela, ostavio mu je samo brigu i borbu za sreću duše.

TO JE STANJE svakako bilo odraz božanske dobrote i darežljivosti. Ono nam tumači prave namjere Božje da nas u svakom pogledu usreći. »Bog nije učinio smrti, niti njega veseli uništenje života.« (Mudrost 1,13). On ne voli patnje ni suze, i najsretniji čas bit će za Božju dobrotu kad na koncu povijesti »Bog bude otro sve suze«. (Otkrivenje 7,17. 21,4). Samo da li je ovako ugodno stanje ono najbolje za nas? Da li bismo se u tom stanju najlakše spasili i najviše opredijelili za Gospodina? — Znamo, naime, da se u tom stanju čitavo čovječanstvo koje je postojalo, Adam i Eva, da su se pobunili protiv Boga. Uzoholili su se. Nisu mogli podnijeti zabrane. Nije ih prevarila požuda tijela, nego oholost. Besmislenom im se činila zabrana, kad je lonako sve na svijetu stvoreno za čovjeka i nema drugog smisla. Mi danas bez ikakve poteškoće slušamo zabrane kad se rekne da je koji plod otrovan i rađa smrću.

Stanje iza istočnog grijeha dobilo je naziv »dolina suza«. Gospodin Bog nanovo nam je obećao i u Isusu Kristu dao božansko plemstvo milosti. Mimonaravnih darova nije nam više dao. Opasni su za nas. — Stavljeni smo opet na dno brijega, na početak hodočašća u potpunu borbu s tijelom i ohološću duha. Ali, jer nas tijelo sada ponizuje, zato nismo više tako u opasnosti da sagriješimo ohološću. Sad, kad nas tijelo na sve strane koči i ograničuje, neće nas više tako lako zabrane tjerati u buntovnost, lakše ćemo se pokoriti Bogu. Tjeskobnije ćemo ga tražiti iz ove »nevolje velike«. (Otkrivenje 7,14). Razumijemo Božje nakane i u tim po nas teškim mjerama. »Misli su srca njegova od koljena do koljena da izbavi duše naše od smrti.« (Ps. 32,11).

Zdravo Križu nado sva

Mi o Gospodinu Bogu ne znamo nego prijavo govoriti, sa svojim ljudskim predodžbama mi ga iznakazujemo, izrazima iz našeg govora tvrdimo o njemu nemoguće stvari, ako te izraze ne očistimo i ne preinačimo. A šta možemo kad jedino tako znamo »mucati« o Bogu. I samo Sv. Pismo govori o Božjoj »osveti«, no bila bi blasfemija, hula na Boga kad bismo to doslovno shvatili. Osveta je uvijek zla: udarcem želimo udarac popraviti, ranom ranu, porugom porugu. Kao da se rupe zatrpavaju na taj način da se nove kopaju, a šamar popravlja time da se novi udari. U tom smislu Bog se nikad ne osvećuje. Samo Božja ustrajna i neumoljiva protivnost svemu zlu može se u nekom smislu nazvati »osveta« zloći. Gospodin Bog nije nikada negativan, nikad ne ruši

što nije već srušeno. »Zgaženu trsiku ne prelama i stijenjka što tinja ne gasi on.« (Mt. 12,20).

Na ovo ne smijemo zaboraviti sada kad budemo pokušali zagledati se u misterij križa.

POVIJEST PRVIH LJUDI kazuje nam da je naša sudbina povezana sa sudbinom bestjelesnih duhova, koji dobiše u Sv. Pismu ime »anđeli«, to znači »poslanici«. Mi ne znamo odgovoriti na pitanje da li bi Bog uopće stvarao svemir i ljudski rod da nisu anđeli u velikom broju otpali od Boga. U Otkrivenju sv. Ivana govori se da je vođa pobunjenih anđela, koji se ovdje naziva »zmajem«, »svojim repom odvukao trećinu zvijezda nebeskih i baclo ih na zemlju.« (Otk. 12,4). I na drugim mjestima Sv. Pisma govori se da su pobunjeni anđeli bačeni na ovu našu zemlju. Blaženi anđeli potpuno gospodare čitavim svemirom, a prokleti su bačeni na ovu zemlju i zato je Lucifer »knez ovoga svijeta«. Anđeo je nešto krasno u sebi, ali je riskantno stvoriti tako blještavo biće, a da se ne uzoholi. Anđeli su u jednom trenu, odnosno izvan bilo kakvih vremenskih dimenzija, odlučili hoće li biti Božji ili ne. Oni su isto kao i mi morali biti u nedovršenom stanju da mogu birati svoju sudbinu. Čin, za koji čitav naš život nije dosta, anđeo ga izvrši u trenu. On žlvi u bljesku i totalno se odlučuje sav i do dna. On je odjednom savršeno svet ili potpunoma proklet. Kod anđela je nemoguće pokajanje, nemoguć laki grijeh. Anđelova je odluka neopoziva i nepopravljiva kao i naša iza smrti. Krasno je bilo stvoriti anđela, ali riskantno. Mi još ne znamo sa sigurnošću kako moramo tumačiti mjesto iz Ivanova Otkrivenja o zmaju koji je srušio trećinu zvijezda. No, ako nam je tlme dan izvještaj o sudbini anđela, onda je to bila neobično velika tragedija: svaki treći pobunio se i proklet je.

STVOREN JE ČOVJEK da zamijeni prazna anđeoska mjesta. Stvoren je duh u tvari, utjelovljeni duh ili oduhovljena materija. Čovjekov duh živi kap po kap kako mu srce kuca, kako mu moždani trepere u impulzima. Stanje puta i odluke baš je u tome da čovječji duh zasada mora slijediti ritam tijela. Zato naši grijesi i naše kreposti nisu nikad totalni, fatalni i neopozivi. Mi možemo iskusiti bar dio gorčine zla i opozvati zloću. Mi se možemo kajati. No to možemo samo prije smrti, dok još duh ne bljesne u duhovnoj potpunosti kao anđeo. Kad se naš duh odijeli od tijela i bude od Boga dovršen u totalnosti naše odluke za dobro ili zlo, ni mi se više nećemo moći kajati i opozivati odluke o našoj sudbini. I zato, premda je čitavo čovječanstvo u Adamu i Evi sagriješilo, Bog ih je mogao spasiti, nisu se u zlo survali do dna. Visine su lijepe, ali opasne. Prepoznajemo u svojoj nesavršenosti »misli Srca Božjega od koljena do koljena da izbavi duše naše od smrti«.

ALI BOG VOLI VISINE, ljubi velika i sjajna bića, koja su to sličnija njemu. Zato je čovjeka uzdigao iznad robovanja materiji. Krasno je bilo stanje prvih ljudi prije istočnog grijeha, ali je bilo opasno. Nevjerojatno se dogodilo: čovječanstvo se brojem potpuno, ali intezivnošću nepotpuno, jer za totalnost nije sposobno, pobunilo protiv Boga. Sv. Pismo opisuje nam da je uzročnik bio knez ovoga svijeta, zavidnik. Biblija ga opisuje kao opsjednutu zmiju. Da li je to magična i krasna usporedba šta je prokleti anđeo, ili se to ima doslovno shvatiti? — Na to pitanje još ne znamo

konačno odgovoriti. Ipak je vjerojatnije da je to bio pravi »nagual«, zmija koju je opsjeo zloduh. Događa se, naime, i danas kod primitivnih naroda da vračevi počine niz strašnih grijeha ne bi li time dovabili sotonsku silu. I zbilja dolazi sotonom opsjednuta životinja, najčešće upravo zmija ili životinja iz roda mačaka, a na sjeveru medvjed. Vrač i opsjednuta životinja izmijene krv. Od toga časa životinja slijepo sluša vrača. On se brzo riješi svih svojih protivnika. Ako lovci ubiju »naguala«, opsjednutu životinju, umire i vrač. Ako vrač umre, naći će se i crknuti nagual. Etnolozi koji istražuju život najprimitivnijih naroda, nazivali su tu pojavu nagualizam. Kod civiliziranih naroda knez tmine radije će iskoristiti spiritističke seanse ne bi li što zla učinio. Kod primitivaca on se vidno upliće u ljudska zbivanja i u strah goni bijedne pogane. Ako se takove pojave i danas događaju, ne mora nam biti neobično da je sotona pokušao dijalog s ljudima kao »nagual« - zmija. Zavidni zloduh iskoristio je visine na kojima se nalazio čovjek da ga upropasti. — Prepoznajemo i opet »misli Srca Božjega od koljena do koljena da izbavi duše naše od smrti.« Ova naša teška sudbina za naše je dobro. »Zdravo, križu, nado sva!«

DA NAS OČUVA OD OHOLOSTI. Bog nas je prepustio borbi s tijelom, jer grijesi tijela lakše se popravljaju nego grijesi farizejske oholosti. Smrt je dobročinitelj naš, korov naših njiva, neplodan krš, slabosti i bolesti, udarci sudbine... sve su to udarci Božjeg čekića da iz nas nešto iskleše. Radi patnja jednom ćemo blagosljivati svoj život. »Zdravo, križu, nado sva!« Kerubin s ognjenim mačem na vratima zemaljskog raja dobročinitelj je. On je spasio pravu ljudsku kulturu.

I danas je opasno biti na visinama bogatstva i zemaljske slave. »Jao bogatima«, »blago siromasima«, rekao je Krist Gospodin. Bogataši ove zemlje, u velikoj su opasnosti da zbog »raja na zemlji« zaborave na pravi raj u Bogu.

KRIŽ, BOL, NAPOR: jesu kao sol koja liječi i čuva od truleži. »Užitak čini čovjeka niskim«, rekao je Goete. (Genuss macht gemein). Poznati engleski povjesničar Joseph Arnold Toynbee misli da su sve civilizacije i sve veliko što je čovječanstvo stvorilo, da se sve to rodilo iz križa, iz nevolje. Egipatska kultura nastala je kad je Sahara opustjela. U nevolji potražili su ljudi rješenje u natapanju njiva uz rijeke. Prve civilizacije jesu riječne civilizacije, a rodila ih suša. »Budućnost pripada bosim nogama.« Samo napor i nevolja tjeraju nas iz lijenosti. Zdravo, križu, nado sva!

Sva ta razglabanja ne bi nas mogla tako uvjeriti u vrijednost križa kao silazak samog Boga u »dolinu suza«, u siromaštvo i smrt. Križ na leđima Boga-čovjeka definitivno potvrđuje, da križ ima smisla. On je zato tu da nas spasi. Križ je izum »misli Srca Božjega kojima se bavi od koljena do koljena, kako da izbavi naše duše od smrti«.

Sada razumijemo zašto biskup kod sv. Potvrde utiskuje na naša čela znak svetoga križa, borbeni i pobjedni znak. On nas sjeća krvavih tragova Kristovih stopa, koje vode do uskrsnuća.

»ZDRAVO, KRIŽU,

NADO SVA!«

J.

Razgovaramo

Majke nam se javljaju

Nosila sam pod srcem deseto dijete kad mi je muž stradao. Ostala sam sama s djecom u kućici koja je posjedovala jedva jutro i po zemlje. Danas je najmlađemu djetetu dvadeset godina, a ostala moja djeca svaki je našao svoj kruh. Dva najstarija sina oženjena svaki u svojoj kući, dvije kćeri udane žive lijepo kod svojih muževa. Peti sin je na bogoslovskom fakultetu i naskoro će postati svećenik. Šesta po redu je kćerka koja se upravo nalazi u novicijatu i na putu je da postane čestita redovnica. Sedmi se upravo vratio iz armije i to mi je moja desna ruka. Osmi i deveti su u vojsci, a dok oni ne dođu, najmlađi, deseti, koji mi je ujedno najdraže dijete čeka na svoj poziv za vojsku.

Šta sam prepatila u ovih zadnjih desetak godina to samo dragi Bog zna, a što je dobrota Božja pomogla to ja danas dobro znam, i ne mogu se dovoljno zahvaliti Bogu na tolikim darovima. Drago mi je da su mi sva djeca živa i zdrava, ali mi je još najdraže što su njihove duše s mojom skupa potpuno Božje.

N. N.

„Ustat ću i poći ću..."

Ono što nas u Evanđelju najviše zadivljuje i nad čim su velikani duha i majstori pera začuđeno stali, jesu stranice koje nam govore o Božjoj ljubavi i milosrđu prema bijedi svake vrste, a napose prema grješnicima. Možemo mirne duše reći, kad ono ne bi toga sadržavalo, ne bi bilo Evanđelje — radosna vijest. Bilo bi nalik na strogu i hladnu zbirku paragrafa i zakona, a to je baš ono što ljudi najviše mrze. Ne bi bilo najčitanija knjiga, i to nakon dvije tisuće godina, prevedeno na preko 1150 jezika i narječja kojima govori 90 posto čovječanstva, već bi bilo kratka vijeka kao i druge knjige. Doživjelo bi istu sudbinu kao i one, ili možda još goru. Palo bi u zaborav i negdje na kakvoj polici velikih svjetskih knjižnica ležalo pod stoljetnom prašinom. Ne bi već gotovo dvije tisuće godina, jednako mlado i svježe, osvajalo svijet, tješilo bijedne i prezrene, ulivalo nadu i ljubav u iscijeđena i razočarana srca, zalutalo sinove i kćeri vraćalo sa stramputice grijeha natrag u očinski do-

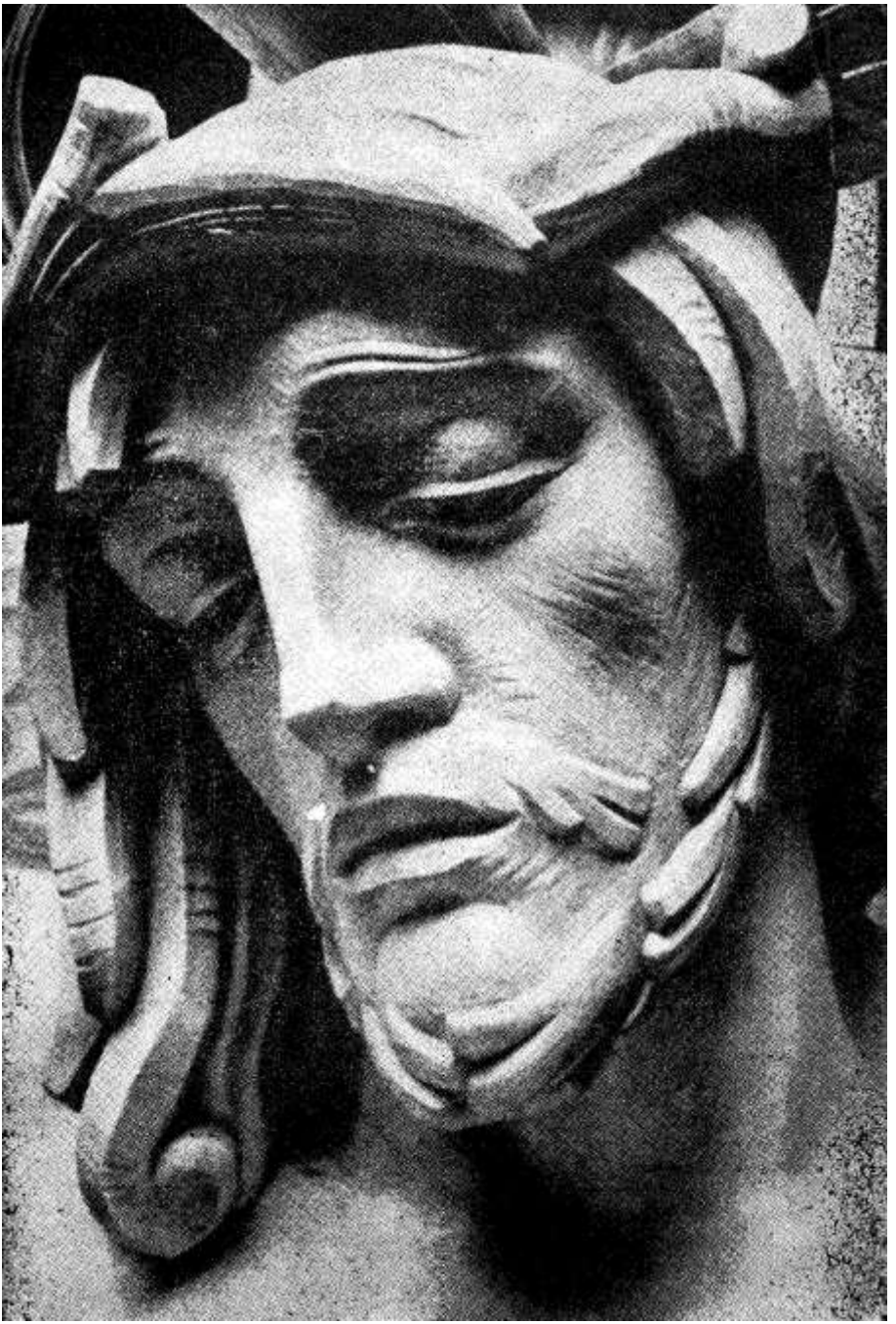

To je ona granica gdje staje i izdaje svaka ljudska mudrost, uzmiče svaka logika, drobi se svaka ideologija i humanizam. Sjetimo se samo onih, da ih tako nazovem, triju bisera Evanđelja: prispodobe o izgubljenoj drahmi, o izgubljenoj ovci i o rasipnom sinu. S potpunim ih je pravom talijanski pjesnik Giovanni Pascoli stavio na početak svoje knjige »Izabrani odlomci iz lijepe svjetske književnosti« i odmah nadodao da je to učinio zato, jer su te tri priče preporodile svijet.

A NAJLJEPŠA od najljepših Isusovih prispodoba svakako jest ona o rasipnom sinu. Otišao je taj mladić, iako odnjihan na očevu krilu, ojađena srca, kao žrtva demona mladenačke dobi. Uzima svoj dio imovine i polazi lakoumno u život. Nije se ni okrenuo da baci još jedan pogled na očinski dom. Odilazi bez suze, nošen olujom strasti, utonuo u svoje užitke. Živi raskošno i lakoumno. U vihoru ludosti i grijeha troši i novac i zdravlje i snagu sve do dana kad je počeo osjećati oskudicu. Više nema ni ono najpotrebnije da spasi goli život. Unajmljuje se u nekoga gazde i čuva mu svinje, želi se nasititi mahunama što ih svinje jedu, ali mu ih nitko ne daje. Bijedom i neimaštinom stostruko plaća svoje žalosne užitke. Okajava svoje grijehe i postupke. Trpljenje ga pomalo čisti, uspostavlja ravnotežu u njegovoj duši, vraća mu mir, svjetlo i nadu, »i došavši k sebi reče: Koliko najamnika moga oca imaju kruha na pretek, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću i poći ću k ocu svome i reći mu: oče, sagriješio sam protiv neba i protiv tebe. Više nisam dostojan da se zovem tvojim sinom. Primi me kao jednoga od svojih najamnika. I ustavši, otide k svome ocu.« A otac? Ta srce mu je slutilo da njegovo dijete negdje u tuđini trpi strašnu oskudicu. Znao je da će se vratiti natrag pod njegovo okrilje. Gledao je svaki dan kroz prozor i iščekivao ga. I kad ga jednoga dana ugleda da dolazi, istrča pred njega i zagrli ga. Uvede ga u kuću, odjene ga u nove haljine i spremi gozbu, jer mu se vratio sin koji je bio mrtav i izgubljen, a sada se našao i oživio.

Sigurno nitko od nas ne bi očekivao takav završetak drame koja je tako tragično započela. Po našoj logici ona bi morala katastrofalno završiti, a ipak završetak je tako lijep pun svjetla i ljubavi. Moramo priznati da ovakovo nešto daleko nadilazi nas same, i da bi teško našlo mjesta u našim srcima. To je moglo proizaći samo iz onog Srca koje je za nas probodeno visjelo na križu, iz Srca našega Boga.

DA LI SMO SVJESNI da smo i svi mi po istočnome grijehu i po vlastitim grijesima upleteni u ovu dramu samo s dvije osobe. U drami koja se odigrava između svakog pojedinca i njegova Boga, i da njezin završetak ovisi jedino o tome kako ćemo odglumiti svoju ulogu. Da li ćemo je odigrati kao oni koji odilaze s ovog svijeta pomireni u srcu sa svojim Bogom ili kao oni drugi ... Sve ovisi o nama. Gospodin nam uvijek nuđa i nuđat će nam neiscrpivu raskoš svoje dobrote, milosrđa i ljubavi. Rasipni sin, to je slika grješnika, čovjekova koji živi u smrtnom grijehu. On je prezreo Očevu dobrotu i mrtav je za milost. Sve je bjedniji, pada sve niže i srlja u vječnu propast da se potpuno izgubi. A otac, to je slika dobrog nebeskog Oca, koji uvijek s puno dobrote i raširenih ruku čeka grješnika, svoga zabludjeloga sina, da se vrati na

trag u očinski dom. I kad se vrati, i prizna svoju krivnju u svetoj ispovijedi, oblači ga u nove haljine, vraća posvetnu milost u njegovu dušu i vodi ga za svoj stol. Kolikima je ova prispodoba, koji su bili na rubu propasti i smatrali se izgubljenima, ponovo unijela u dušu svijetlo i vjeru u dobrog nebeskog Oca! Kolike je vratila sa stramputice natrag u očinski dom, u njegovu Crkvu! Koliko je svetaca i velikana odgojila svetoj vjeri i Crkvi! Sjetimo se samo jednog Augustina i toliko drugih!

VELIKI RUSKI PISAC psiholoških romana, Dostojevski, iskusio je na sebi sav čemer skitalačkog života rasipnog sina, svu zbilju i okrutnost. Bio je proganjan, našao se čak i pod vješalima te pred samo izvršenje kazne pomilovan i prognan u Sibir. Četiri godine čamio je u tamnici okovan u verige. U tim teškim časovima probudila se u njegovoj duši ponovo iskra vjere. U svojim romanima, više nego ikoji drugi pisac, prodire perom duboko u čovječju dušu, osobito u dušu zločinaca, tih rasipnih sinova. Godine 1881. ležao je na smrtnoj postelji. Njegova kćerka Amelija ovako nam opisuje smrt svoga oca: »Krv mu je navalila na usta. Ispočetka mu to nije izgledalo opasno. A onda je uvidio da su to posljednji časovi života. Uvijek je u opasnim trenucima uzimao Evanđelje u ruke. To je učinio i ovaj put. Zamolio je svoju ženu da otvori Evanđelje i pročita ono na što joj oko najprije pane. Majka se okrenula da joj ne vidi suze, otvorila i čitala.

— Ja bih morao doći k tebi, da me krstiš, a ti si došao k meni... — branio se Ivan Krstitelj. Isus odgovori i reče: — Nemoj me zadržavati. Mora se sva pravda ispuniti.

Čim je moj otac čuo ove Isusove riječi, reče svojoj ženi:

— Zar nisi čula? Nemoj me zadržavati! Moj je čas došao! Ja moram umrijeti. — Zatražio je svećenika, ispovjedio se i pričestio. Kad je svećenik otišao, pozvao nas je k svojoj postelji. Uzeo je naše ruke u svoje i rekao majci da opet čita Evanđelje. Čitala je priču o rasipnom sinu. Kad je svršila, on nas je savjetovao:

— Djeco moja, ne zaboravite nikada to što ste sada čuli. Imajte nepokolebivo povjerenje u Boga i nemojte nikada posumnjati u njegovo oproštenje. Ja vas ljubim mnogo. Ali moja je ljubav kao ništa kad se usporedi s neizmjernom ljubavi kojom Bog ljubi sve ljude. Ne dao Bog da učinite kakav veliki zločin! Ali i tada se ponizite pred Bogom kao pred svojim ocem. Izmolit ćete od njega oproštenje, kao što je i razbludni sin dobio oproštenje od svoga oca...«

Zar je ovo izmučeno srce, iskušano u olujama života, u borbi za svagdanji kruh i golu egzistenciju, prije nego što ode k svome Stvoritelju, moglo nešto ljepše i plemenitije utisnuti u dušu svoje djece?! Zaista divna oporuka, dostojna velikog oca! O, kad bi je svi očevi i sve majke duboko ucijepili u srca svojih sinova i kćeri, bilo bi manje bijede u ovoj suznoj dolini. Lakše bi snosili teret svagdanjih križeva. Tolike očajne duše ne bi se izgubile u vrtlogu života. Kako bi nam onda bio lijep i drag susret s našim Bogom!

Suvremeni engleski književnik Evely Waugh opisuje u romanu »Ponovni susret« oženjena čovjeka koji je napustio svoju ženu i živi s prijateljicom Julijom. Jednoga dana Julija ga ostavlja. — Zar me više

ne voliš? — čudi se on. — Ne radi se tu o ljubavi, — odvraća mu ona. — Nego o čemu? — O grijehu. Mi živimo u grijehu, živimo s grijehom, po grijehu, za grijeh. I to griješimo svakog dana, svakog sata. Ujutro ustajemo s grijehom, umivamo se s grijehom, šetamo s grijehom... I to traje već nekoliko mjeseci. Ja to ne mogu više izdržati... — Pa što si naumila, — pita je on. Što god dublje padam u grijeh, to više osjećam potrebu Boga. Ja ne mogu bez Božje milosti i dobrote. A ako ostanem s tobom, ja se moram isključiti od njegove milosti. A živjeti bez milosti znači bez njega, bez Boga...«

Da, živjeti u grijehu znači živjeti daleko od Boga i njegova očinskog doma. Svi dobro znamo što znači biti bez oca. Osjećamo sućut prema djeci koju su roditelji napustili. A što tek onda znači biti bez nebeskog Oca? tj. udaljiti se po grijehu od njega i prezreti njegovu očinsku dobrotu, i na koncu, što Bože sačuvaj, vlastitom krivnjom biti od njega odbačen. I zato ako daleko još lutamo od njegova doma, vratimo se što prije! On nas uvijek čeka raširenih ruku i njegovoj ljubavi i milosrđu nema granica. Ako nosimo kakav teret ili krivnju na svojoj duši, ustanimo i podimo do ispovjedaonice, i Bog će nas opet ljubiti kao svoju djecu, jer je rekao da je veća radost na nebu za jednoga grješnika koji čini pokoru, negli za devedeset i devet pravednika kojima ne treba pokore. Učinimo to osobito sada, u ove korizmene dane, kad njegovoj ljubavi nema granica. Jer »Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina, da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima vječni život. Bog nije poslao svoga Sina na svijet da sudi svijet, nego da se svijet spasi po njemu« (Ivan 3, 16-17).

Nemojmo prezreti onoga, koji je zakon kazne za naše grijehe primio na sebe i pretvorio ga u zakon ljubavi!

Rudolf Koprek D. I.

„Pudel"

Bilo je to negdje u vlaku. U kupeu sjedi muškarac srednjih godina i s velikim užitkom puši svoju lulu. Izvija se dim kao iz kakvog tvorničkog dimnjaka. Njemu nasuprot sjedi neka ženska i drži na krilu svoga pudla. Miluje ga i tepa mu. Vidi se očito da se odavno poznaju i vole.

Gospođi jako smeta duhanski dim, pa se stalno mrči, kiše i puše. A onaj preko puta ni mukajet. Pravi se kao da ništa ne opaža. Samo prezirno mjeri očima razmaženo pseto i pušta dimove sve u kolutima.

Kad je gospođi dogorunilo i bijes došao do vrha, istrže mu lulu iz usta i baci je kroz prozor. A on, ne budi lijen, zgrabi njezina kudrova pa otišće i njega kroz prozor. Šta je dalje bilo, povijest ne priča. Samo znam da tu ništa nije mogao pomoći ni kondukter ni revizor, nego je stvar morala pred sud, jer je svako od njih dvoga jako voljelo svoju igračku.

Uzmimo na priliku da neka starija samohrana ženska ima svoje pseto. Kako nema nikoga drugoga na čitavom Božjem svijetu, ona svoga kudrova — jedino biće koje ju razumije i voli — već godinama hrani, pere, češlja, miluje, a bome i ljubi, sve u nos, i tepa mu: Mamin!

I sada da se nađe netko, pa da joj rekne: »Bacite to kudravo pašče!« — Jao! To bi je pogodilo u dubinu srca. To bi bilo tako nemilosrdno, tako dušmanski. Plakala bi neutješno. I još bi više priljubila uza se kudrova. Izgrdila bi onoga drznika i bezobraznika koji se je usudio tako nešto reći. Sav bi svoj bogati rječnik kletve i psovki složila na njega. Ne bi mu, štono kažu, ostala na miru ni čivija u tave. I pravo mu budi! Zašto dira u ono što je tako priraslo srcu? — »Nije blago ni srebro ni zlato, već je blago što je srcu drago.«

Ostavimo već jednom na miru tu sirotu s njezinim pudlom. Nije ni to najgore na svijetu. Ima mnogo, mnogo gorih stvari. A ja sam to uzeo samo kao primjer. Poštena riječ, da ne mislim ni na koga konkretno! Vjerujte mi, da ne poznam ni jednoga čeljadeta s kudrovom. Ovdje gdje ja stanujem, svi se ljudi bave ozbiljnijim i pametnijim poslom, a svi su psi svezani na lancu pod hambarom. Tamo im je i mjesto, da čuvaju gospodarevu imovinu.

Kad bih se ja sada usudio, pa, npr. tebi, odraslom, ozbiljnom muškarcu, kršćaninu sasvim otvoreno rekao, da i ti poput neke usidjelice imaš kakova vrlo voljenog pudla — možda, ne daj Bože, i više njih — pa ga stalno držiš na krilu, privijaš k srcu, maziš i miluješ, i ne bi se šale rastao s njim, tibi me začudno i možda ljutito pogledao, pa mi rekao: »De, nemoj, znaš, da sa mnom zbijaš šale i da mi podvaljuješ! Ja sam pametan i ozbiljan čovjek i ne bavim se glupostima!«

Ja opet ostajem kod svoje tvrdnje: Jest, jest, možda i ti imaš svoga ljubljenog kudrova ili više njih. Samo što taj tvoj pudl nije nikakva bezazlena, umiljata životinja, nego strašna vražja psina, kakav smrtni grijeh, kao mržnja, psovka, nemoral, čuvanje od djece, ubijanje djece, zanemarivanje kršćanskih dužnosti itd. Nije ti ni na kraj pameti da se toga ostaviš. Pa kad te kakav svećenik ili dobar prijatelj upozori: »Hajde, bolan, na ispovijed, kani se grijeha!«, ti mu samo odsiječeš: »Šta tebe briga! Ima zato vremena. Ispovjedit ću se na smrti.«

Veliš, da ćeš se na smrti obratiti. Hoćeš da rekneš: »Na smrti zamrzit ću i odbaciti sve svoje grijehe, koje sam cijelog života volio kao usidjelica svoje pseto. Cijeli ću život služiti vragu i voljeti ga, a Boga ću vrijeđati i mrziti, a na smrti ću zamrziti na vraga, kojega sam uvijek volio, pa zavoliti Boga, za kojega nisam nikad mario«! — Zar ne vidiš, kako ludo govoriš? To je nemoguće ljudski govoreći. To bi jedino mogla učiniti posebna Božja milost. Pravo čudo milosti! Ali smiješ li na to računati, kad si cijelog života gazio i odbijao njegovu milost?

Nego, najbolje je: bacaj ti te svoje vražje kudrove dok je još vremena, dok si živ i zdrav. Ne čekaj ni bolesti ni smrti. Jer ako tako s njima dočekaš smrt, moglo bi ti se vrlo lako dogoditi, da Gospodin Bog baci i tebe zajedno s tim tvojim paklenim pudlima—kudrovima. A znaš, kamo!

Svakako ti ne vele unići s njima u raj!

Msgr. Petar Pajić

Nakana A. M.

EVANĐELJE SIROMAŠTVO CRKVA

Na Drugom Vatikanskom Saboru raspravljalo se u više navrata o duhu siromaštva. Mnogi koncilski oci iznijeli su svoje mišljenje. Tako je i jedan sjevernoamerički biskup, formulom malko svojevoljnom, no sugestivnom, izjavio: »Tridentinski Koncil bio je Koncil čistoće, Vatikanski prvi Koncil poslušnosti, neka Vatikanski drugi bude Koncil siromaštva« (9. XI. 1964).

No najzapaženiji nastup bio je jednog svjetovnjaka, G. James I. Norris-a, predsjednika međunarodnog katoličkog Komiteta za iseljenike i upravitelja katoličke Ispomoći Sjedinjenih Država Amerike (N C. W. C.) za Evropu. U svom prikazu G. Norris je pokazao kako u današnjem industrijaliziranom svijetu bogati narodi postaju danomice sve bogatiji, dok siromašni postaju još siromašniji. On je podsjetio da milijunima ljudi siromaštvo snizuje srednju dob življenja na trideset pet godina, povlačeći za sobom analfabetizam, potleušice, kriminalitet. Zaključio je citirajući božićnu poruku sv. Oca Pavla VI, u kojoj se pozivaju saborski oci — i preko njih svi katolici, svi kršćani — da se organiziraju u borbi protiv siromaštva i bijede.

DUH SIROMAŠTVA ne vodi nužno k odricanju, nego obavezuje da se pogled svrati na one za koje je siromaštvo ekonomska situacija, a ne krepost. Evanđeosko je siromaštvo u slobodi duha pred bogatstvom, no taj unutarnji stav nužno za sobom povlači stvarno odricanje. Ne smijemo zaboraviti da postoje mnogobrojni načini prakticiranja siromaštva.

Na prvom mjestu su oni koji bijedno stanuju i slabo se hrane. Kad je njihovo stanje povezano s duhom bogatstva, postaju zavidni, ljubomorni, pa i zloželjni. Njihova materijalna bijeda nije im prigoda za duh siromaštva, za pouzdanje u Bo-

ga ni za predanje njegovoj providnosti.

Postoji zajedničko siromaštvo teških vremena, kad rat ili glad sile na to da hrana i odijelo budu racionirani.

Postoji također siromaštvo vremena ekonomske krize, kad bogataši mogu živjeti od svojih zaliha, dok sirotinja ne zna kako bi vezala kraj s krajem.

Postoji dobrovoljno siromaštvo onih koji, računajući sa svojim sredstvima, snizuju svoj životni standard da tako stave na stranu novac kojim će si priuštiti ugodne praznike ili kupiti kakav skuplji predmet. Ni taj način nije svrhunaravan, pače blizak je škrtosti i zavisti.

Ima bogataša koji se zamamljuju da posjeduju duh evanđeoskog siromaštva i govore o svojoj unutarnjoj slobodi, no kad se od njih traži da stvarno nešto prinesu za koje dobro djelo, treba ih vući za uho da se na to odluče. Da bogataši daju malo, to iskuse svi koji imaju posla sa sabiranjem. Da oni budu izliječeni, trebalo bi čudo slično onome koje je učinio Gospodin s čovjekom koji je imao usahlu ruku (Lk VI,6-11).

Postoji, konačno, siromaštvo redovnika i redovnica, koji su se velikodušno odrekli svijeta: dajući krasno svjedočanstvo pripadnosti Isusu Kristu; no i ono se može katkada iskriviti, jer se i u samostanu može biti privezan uz ovaj ili onaj predmet i eventualno imati komotnosti koje se ne bi imale u svijetu.

PRAVO EVANĐEOSKO SIROMAŠTVO jest ono koje ujedinjuje unutarnje odricanje i slobodu duha sa stvarnim odricanjem i siromaštvom. Takovo je siromaštvo onih redovnika koji, kako veli sv. Bernard, ne pitaju što sve mogu počiniti bez povrede zavjeta siromaštva, nego čega se mogu odreći a da ne naškode svom apostolskom poslanju — ili onih svjetovnjaka koji u svom obiteljskom budžetu redovito i stvarno određuju dio za Boga, tj. za siromahe. Oni su uvijek prvi kad treba dati, a daju velikodušno prema svojim mogućnostima; oni pomažu u materijalnoj bijedi, ali i u duhovnoj, znancima ali i nepoznatima.

Poklanjajući svoju tijaru, Pavao VI učinio je simbolički gest. Papinstvo, episkopat, kler i svjetovnjaci povući će iz njega posljedice, ne samo na individualan način nego i preko kršćanskih ustanova ili u suradnji s organizacijama koje se bore protiv siromaštva i bijede na cijelome svijetu. No na ovaj ili na onaj način, svi se moramo malo pomalo prodahnuti pravim duhom siromaštva, čija je duša duh vjere ujedinjen s bratskom ljubavlju.

CILJ KRŠĆANSTVA na tom polju nije da ljudski rod postane što siromašniji i bjedniji, nego da dobra koja treba proizvoditi u sve većoj mjeri, budu podijeljena na nesebičan način, tako da svaki pojedinac, svaka obitelj, svaka skupina i svaki narod ima ono što je potrebno — prema postignutom tehničkom nivou danog razdoblja — za život dostojan čovjeka i djeteta Božjeg. Bogatstvo nije po sebi zlo, kao što ni siromaštvo nije po sebi dobro, no sebičnost i manjak ljubavi i pravde dovodi do teških moralnih i socijalnih poremećaja, dok velikodušnost i ljubav otvaraju put k pravom i trajnom miru savjesti i k sve većem približavanju i mirnoj konvivenciji — utemeljenoj na istini, pravdi, slobodi i ljubavi prema enciklici dobroga Pape Ivana XXIII »Mir na zemlji« — svih naroda svijeta.

o. Stjepan Tumbas D. I.

Misijska nakana

KRISTOVA CRKVA i bijeda u Aziji

ZNAČAJKE AZIJE »Kakav je prvi dojam koji ste dobili u Aziji?« — upitao je stari misionar mladoga subrata koji je došao iz Evrope. Ovaj se malo zamislio, a onda digao ruke u vis i uskliknuo: »U Aziji ima tako mnogo ljudi!« Da, mase svijeta su značajka Azije, a osobito njezinih najvećih država kao što su Kina, Indija, Japan i Indonezija. Možda ove zemlje i nisu gušće naseljene od naših evropskih, izuzevši Japan, jer su veoma prostrane, ali u njima gotovo svi ljudi žive na istoj razini, jednodimenzionalno, ne raspoređeni po katovima visokih kuća. Kod njih se sve zbiva na tlu, na ulici; tu se živi i ljubi, spava i umire, mlado i staro, veliko i malo, jedno do drugoga. Jedino bogataši imaju svoje »rezervate«, ali njih je malo.

Drugi neposredan dojam koji pruža Azija jest neizrecivo siromaštvo. Odijelo koje nose i hasura na kojoj spavaju, jest sav imetak što ga mnogi posjeduju. Čovjeku koji to promatra i nehotice će pasti na pamet ona biblijska izreka: »Vrati vjerniku još prije večeri njegov haljetak, jer čime će se pokriti?« On nema ništa drugo čime bi se zaštitio od noćne studeni. Zanimljiva je ipak činjenica da je to siromaštvo nekako veselo i radosno. Barem nije tako žalosno kao naše evropsko bogatstvo i obilje. To se očituje u tome što npr. Indija ne stoji po broju samoubijstava na trećem mjestu na svijetu kao uzmimo Austrija usred visokostandardne Evrope. No smrt dolazi u Aziji i sama, i to prilično rano. Prosječni broj godina života mnogih Azijata, osobito u Indiji, jest samo 30 godina. A to je posljedica glada i bijede, koje ljudi podnose s beskrajnom strpljivošću. No dokle će podnositi? Zar dovijeka? Neće li ta beskrajna bijeda jednom eksplodirati i učiniti veće ruševine i od najjače atomske bombe? Mnogi ozbiljni ljudi postavljaju ozbiljno to ptanje.

Da ne bi do toga došlo, postoji unutar organizacije Ujedinjenih Naroda sekcija—odsjek zvan FAO (»FOOD and AGRICULTURE ORGANIZATION«), kojemu je zadaća da pomaže nerazvijene zemlje. Ni Katolička Crkva, koja gleda u svim ljudima braću, djecu jednoga zajedničkoga Oca na nebesima, ne može pri tom ostati ravnodušna i pasivna. Pa kako bi i mogla, kad danas u XX naprednom vijeku, dok na jednoj strani našega globusa vlada preobilje, dotle u Aziji stotine milijuna ljudi žive u takvoj bijedi kakvu si jedva možemo predočiti. Normalno razvijen čovjek, uzevši u obzir i posao koji obavlja, treba dnevno 2.200 — 2.700 kalorija. U Aziji dostižu tu količinu poprečno samo tri zemlje: Japan, Tajvan i Malezija. Rekoh samo poprečno, što znači da i u tim državama prilučan broj ljudi živi u bijedi i neishranjenosti.

BRIGA I NASTOJANJA CRKVE Da doskoči u pomoć ovoj bijedi, Crkva je preko papa u prvom redu čitavim svojim ugledom podupirala organizaciju FAO. Ova je organizacija često puta zasjedala u Rimu i bila počašćena audijencijom kod svetog oca Pape. Papa bi tom zgodom uvijek isticao važnost te organizacije. Tako je Pijo XII u audijenciji od 21. veljače 1948. rekao predstavnicima organizacije FAO: »Radeći kao što vi činite, da pojačate i uravnotežite proizvodnju i podjelu svih dobara široke potrošnje, što promiče opći ekonomski napredak, vi pridonosite oslobođenju od tjeskobe tolike narode u koju ih je bacila glad, i od poniženja koje osjećaju proseći milostinju . . .«

Predstavnicima iste organizacije FAO rekao je isti Pijo XII u audijenciji od 10. studenog 1955.: »Nama je drago što možemo prepoznati u ovoj svjetskoj akciji, koja je određena da dosiže ne kakav povlašteni sloj, nego beskrajno mnoštvo, često bespomoćno i bez obrane, istinsku stranu ljubavi, koju je Krist pokazao svojim životom i smrću i koju je htio učiniti znakom raspoznavanja svojih učenika; ova sveopća, nesebična ljubav, koja traži žrtvu, ne može se ukorijeniti osim u ljubavi koju sam Bog ima prema ljudima . . . Stoga ne sumnjamo da će Božanski Učitelj blagosloviti sve što učinite za one koji njemu pripadaju; ta su dobročinstva zapravo njemu

upravljena; on će ih znati nagraditi kao što je svečano obećao, i kao što ga mi žarko molimo . . .«

Istoga dana pet godina kasnije Papa Ivan XXIII primit će u audijenciju delegaciju FAO-a i izreći joj velik govor, u kojem je među ostalim rekao: »Veoma smo sretni što vas možemo primiti, jer FAO nije, kako znate, nepoznat u Vatikanu. Članovi vaših prijašnjih zasjedanja bili su više puta primljeni u audijenciju kod našeg predšasnika, Pape Pija XII, časne uspomene, koji im je uvijek posvjedočio srdačnu dobrohotnost . . . Crkva se živo zanima za FAO. Kako velik i kako krasan prizor vi uistinu pružate njezinim majčinskim pogledima s vašim tehničarima na djelu po čitavom svijetu, koji vode organiziranu borbu protiv gladi, radeći na poboljšanju zemljišta, ratarstva, stočarstva, ribarstva, mljekarstva, šumarstva . . . a sve to da se priteče u pomoć najnesretnijima od naše braće, razbaštinjenima, onima koji trpe, onima koji su gladni! . . . Velik i uistinu divan prizor, koji ispunja udivljenjem, pobudnošću i povjerenjem u budućnost . . .«

Predstavnicima iste organizacije prigodom svečane audijencije 3. svibnja 1960. upravit će Ivan XXIII ove riječi: »Osjećamo živu radost na pomisao beskrajnih mogućnosti ove organizacije, koja će imati, u to smo uvjereni, potporu svih ljudi srca i svih ustanova bilo privatnih bilo javnih, koje se istinski brinu za dobro čovječanstva. Također imamo povjerenje dajući vam žive poticaje, da će jeka našega glasa doprijeti i preko onih koji nas sada slušaju, do svih naših sinova razasutih po svijetu i da će ona biti kao usrdan zov da sudjeluju s velikim poletom plemenitosti u ovome neizmjernom djelu milosrđa, koje vodi vaša organizacija u borbi protiv gladi . . .«

I DANAŠNJI SVETI OTAC Papa Pavao VI u najsvečanijim zgodama svoje apostolske djelatnosti, kad god je stajao u središtu svjetske pažnje, kao ono u Bombay-u i u New-Yorku, podizao je svoj glas u prilog gladnih i siromašnih. Sam Sveti Otac priskače i materijalno u pomoć koliko samo može, a isto tako i brojne katoličke dobrotvorne ustanove i organizacije. No, potrebe su gladnih milijuna na azijskome kontinentu tolike, da smo dužni neprestano svraćati na njih pažnju svjetske javnosti. To želi i ova naša misijska nakana u prvom redu kod katoličkih naroda Evrope i Amerike, koji su najpozvaniji već po velikoj Kristovoj zapovijedi ljubavi, da priteknu u pomoć braći ljudima u nevolji. U svakoj dobroj stvari, u svakom humanom pothvatu katolici moraju biti najaktivniji. Istinska ljubav prema Kristu nužno navodi i na djelotvornu ljubav prema bližnjemu, osobito onome koji je u nevolji.

o. Josip Antolović D. I.

IZ ŽIVOTA KRISTOVE CRKVE

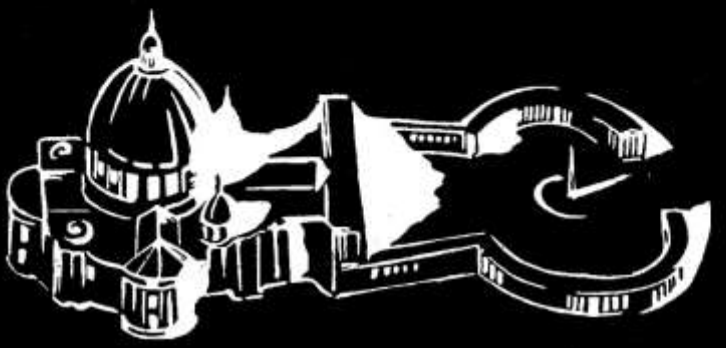

- Vatikanske brige
  - Poljski jubilej
    - Ekumenski duh
      - Koncilsko gibanje

VATIKANSKE BRIGE: Kao da tri križa leže na ramenima Svetog Oca. Briga za mir svijeta; briga za jedinstvo kršćana, briga za radosno ostvarenje Koncilskih odredbi u svijetu. Papa je stvarno postao »arbiter svijeta« u stvari mira. O tome nešto i znamo. Duhovskim jezikom ljubavi izrekao je svoj božićni poziv na mir i pregovore; odonda svake nedjelje i gotovo svake srijede govori o miru. Ukratko — stvorimo mir da sačuvamo svijet!

Da njegove riječi nisu pale u guštaru niti se izgubile u praznini, doznajemo iz jednodušnosti, kojom su vladari raznih država — sa svih kontinenata, odgovorili Svetom Ocu. Opetovalo se i tu duhovsko čudo: razni jezici svijeta izriču samo jednu osnovnu misao — zahvalnu ljubav! Predsjednik Argentine Artur Illia, naš zemljak predsjednik Costa Rice Francisco Orlich, članovi predsjedničke »junte« iz Ekvadora Jijon, Sevilla i Enriquez, predsjednik Perua Terry, predsjednik Španjolske Franco — pišu svoju zahvalnicu španjolskim jezikom; predsjednik Brasila Castello Branco portugalskim; predsjednik de Gaulle, predsjednici afričkih država Čada, Senegala, Obale Slonove Kosti, Gabona — Tombalbaye, Senghor, Houphouet Boigny i Mba — zahvaljuju na papinskoj brizi za mir na francuskom; Heinrich Lübke, predsjednik Savezne Republike Njemačke — na njemačkom; predsjednik Italije Saragat na talijanskom; predsjednik Johnson, Wilson, pokojni Šastri na engleskom . . .

Vladarima su se pridružile svjetske organizacije, tajnik Ujedinjenih Nacija U Tant, novinstvo nebrojenih zemalja. Kao da u tim izjavama nema više blokova, ko da svi žele na dnu srca isto. Japanska je štampa karakteristična. Gotovo sve novine na prvim stranicama objaviše papinske slike i izjave. Sali Šimbun, najrašireniji dnevnik Japana, zatim Tokyo Šimbun, pa budistički obojeni Yu Njuri — nazivlju Papu »savješću svijeta«, tvorcem božićnog primirja u Vietnamu, jedinim čovjekom uistinu nepodijeljena srca — koji nije neutralan samo onda kad se radi — o ljubavi! Prvi put u povijesti moralna se sila pokazuje jačom od bilo kakva nasilja, a njezin je nosilac čovjek bez ikakve zemaljske sile, pišu Japanci.

Druga je briga svetog Oca — ekumenizam. O njemu ćemo kasnije napose govoriti.

Treća papina briga obilježava svaki njegov govor kod javnih audijencija. Srijede postaju — programatične, pišu neke novine. Sveti Otac zabija uporno u savjesti i srca misli, koje tek sada dobivaju sve punije građansko pravo na svijetu, otkako su ih počeli ozbiljnije shvaćati i sprovoditi u djelo. Papa naglašava da je ovo posaborsko doba važno kao i sam Sabor. Upozorava na značenje liturgijske svjetske obnove dok govori mladim talijanskim djevojkama iz Katoličke Akcije; želi da shvate značenje XIII sheme o Crkvi u suvremenom svijetu i političari, i kulturni radnici, i oženjeni, a osobito mladi, koji stoje na vratima budućeg stoljeća.

POLJSKI JUBILEJ: donekle je jubilej svih krštenih. Prije tisuću godina, za vladanja kneza Mieška, Poljaci su ušli u obitelj Krstovih naroda. Proslava je počela u srcu kršćanstva, u sjeni Petrove Bazilike, »odakle je svjetlo poneseno u Poljsku«, kako reče sam Sveti Otac. Sveti Otac je htio 13. siječnja svojom prisutnošću u Pijevoj dvorani, pred mnoštvom okupljenih vjernika, osobito Slavena, iskazati ljubav poljskom narodu.

Proslavu je prema programu morao otvoriti kardinal Višinski. Zamijenio ga je biskup msgr. Ladislav Rubin, predsjednik odbora za tu proslavu. Kad su ili biskup Rubin ili kasnije sam papa spomenuli ime kardinalovo, prisutni su oduševljeno pljeskali.

Proslava ovog jubileja nosi javno obilježje u cijeloj poljskoj zemlji. I vlasti su odlučile da ova godina bude jubilarna godina »poljske povijesti i kulture«. Crkva provodi duboku vjersku obnovu i time želi povesti sav narod u novo tisućljeće. Vrhunac svečanosti bit će 3. svibnja kod »Crne Gospe« u Čenstohovi. Na tu proslavu doći će mnoge delegacije i hodočašća izvana. Tako je najavljeno hodočašće iz Sjedinjenih Država, iz Filadelfije, koji će stići u zemlju svetog Stanislava i svete Hedvige preko Rima.

Poljski jubilej sigurno će pojačati vjeru poljskog naroda. Oni su se pripravljali na nj kroz »veliku devetnicu«, kroz proteklih devet godina!

EKUMENSKI DUH: probija ne samo iz žarkih papinih riječi, iz raznih govora kardinala Bee (glasovit mu je govor održan 17. siječnja, uoči molitvene Osmine za sjedinjenje, u kome je stari protagonista opće ljubavi naglasio, da će proteći desetljeća a možda i stoljeća prije, no što do kraja shvatimo sav duh svršenog Sabora, koji je otvorio put opće ekumenske ljubavi!) Ekumenski duh oživio je mnoge duše i rodio mnoga utješna gibanja i djela. U Parizu je ovogodišnja molitvena Osmina (od 18. do 25. siječnja) napose svečano počela u prisutnosti kardinala Feltina. Kardinal je rekao da je Osmina ko stvorena, da se shvate i počnu provoditi najtoplije odredbe Koncila — odredbe shvaćanja i ljubavi. Za vrijeme osmine održao je svečano bogoslužje pravoslavni nadbiskup msgr Georges, a zatim su u crkvi svetoga Germana govorili isusovac p. Daniélou i protestantski pastor Roux. Na svršetku Osmine sastadoše se kršćani raznih pripadnosti u crkvi Sv. Ivana na Montmatreu. Bila je obnovljena »liturgija riječi«, poput one na kraju Sabora u crkvi svetog Pavla u Rimu, kad je Sveti Otac sa svim saborskim Ocima i promatračima drugih kršćanskih zajednica zajedno molio. Na Montmartreu — »Brdu mučenika« — molili su prvi puta zajedno pravoslavni, protestanti i katolici Očenaš prema novom obrascu, koji je usvojen od svih francuskih kršćanskih Crkvi.

U Londonu je govorio p. Toma Korbisseff, isusovac, u westminsterskoj anglikanskoj opatiji (koja slavi devetstotu godišnjicu opstanka). Prvi puta iza loma Crkve na britanskim otocima govorio je u jednoj anglikanskoj crkvi katolički svećenik o sjedinjenju! Uz to su propovijedali kroz dane Osmine anglikanski, metodistički, prezbiterijanksi i pravoslavni propovjednici.

U Stockholmu, usred nečuvene zime, dolazilo je u crkve mnogo svijeta. Svedska prijestolnica čula je među ostalima i katoličkog biskupa msgra Johna Taylora, kako moli zajedno s protestantskim biskupom.

U Beču su se kroz te dane okupili katolički, pravoslavni i protestantski studenti u jednoj svečanoj auli sveučilišta. Zajedno su molili napose sastavljene molitve za sjedinjenje.

Belgijski je radio — a i druge stanice u evropskim zemljama — dao nekoliko emisija o ekumenskom duhu i radu. Na zajedničku molitvu i djelo pozivali su među ostalima francuski akademik Jean Guitton i sveučilišni louvainski profesor Moeller.

KONCILSKO GIBANJE: s ovom »prvom pravom koncilskom godinom« — Koncil započinje, rekao je pomoćni biskup Lyona, nekadašnji radnik Msgr Ancel. To su shvatili prije svega — pastiri, Oci vjere, biskupi. Došavši kući, nimalo odmora. Odmah su morali sazivati ili biskupske konferencije, ili savjete u svojim rezdencijama. Počinje jubilejska saborska godina. Ona nije u prvom redu određena za oproste. Ona mora u pročišćene savjesti unijeti svjetlo i silu Koncila. Zato episkopati raznh zemalja određuju, kako se ima provesti to vrijeme »velike inicijacije« i saborskog prosvjetljenja u pojedinim krajevima i biskupijama.

No biskupi misle i dalje. Koncil mora djelovati kroz svu budućnost. Tako je nizozemski episkopat odlučio, da slijedeće godine održi »provincijalni sabor«. Na njemu će sudjelovati kler i predstavnici laikata. Ove će godine pripravljati i program i rad.

U Francuskoj, znamo, ima dosta zategnutosti između saborski i nesaborski raspoloženih vjernika. Napetost popušta. Ali budnost mora ostati. Postavljaju se pitanja kako da laici preuzmu svoj dio odgovornosti u vodstvu župskih i biskupijskih poslova; kako da se rasporede svećenici; kako da se zajednički probude zvanja... Valjda će i Francuzi imati svoj narodni Koncil.

Nijemci su počeli uvoditi savjete laikata. Ima toliko poslova, koji svećenicima kradu vrijeme, a laici ih spretnije i bolje mogu izvršiti (pitanje škola, opskrbe klera, samog praktičnog apostolata u svim društvenim sredinama).

Španjolci su se požurili. Ne s konferencijama biskupa, nego s prijevodom svih koncilskih odredaba. Za naših starih pet stotina dinara guraju preko svih knjižara i kioska ljudima u ruke praktična izdanja Saborskih dekreta.

Čujemo da će Ekumenski Savjet Crkava u Genevi održati zasjedanje slijedeće godine. Raspravljat će o plodovima Vatikanskog II Sabora i o jačanju odnosa s rimskom Crkvom. Nešto slično održat će se u Švedskoj iza dvije godine.

Nadamo se da će i u našim krajevima Koncilski duh kao duhovski vjetar udariti u krštena srca, ponijeti ih na čudesno djelo: sebi i svima što prije dovesti i sačuvati Isusa Krista! To je naime bila saborska temeljna želja.

FIDELIS

Preporučujemo vam

Ante Sironić: ŽIVOT ISUSOV. Cijena: N Din 6 (st. din 600). Naručujte kod Rudolf Breber, Palmotićeva ul. 33, Zagreb I/147.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Na primljenim milostima — Ana B., Trilj
— Na pomoći u teškoj bolesti — Slava Balkovec, Sv. Klara.
— Za primljene milosti — Kata Cindrić, Opisavci.
— Na primljenim milostima — Satinović Eva, Sl. Brod.
— Za sretnu operaciju i druge milosti — Zora Rajčević, Virje.
— Na uslišanoj molitvi — Mirko Kardaš, Kraljevčani.
— Za ozdravljenje noge — M. M., Novi Mikanovci.
— Za zdravlje male Ljiljane — Marija Vugrinec, Benkovac.
— Božansko Srce Isusovo, ja se uzdam u Te — A. K., Zagreb.
— Za sva uslišanja — Lj. Z., Schönaich, Njemačka.
— Na svim milostima — N. N., Kutina.
— Na ozdravljenju od teškog išijasa u desnoj nozi — K. P., Oriovac.
— Za dosad primljene milosti i preporučujem se i dalje svim srcem — J. K., Viljevo
— Za ozdravljenje djeteta po devetnici Srcu Isusovu — K. Š., Stružec.
— Za pomoć — N. N., Zagreb.
— Na ozdravljenju od teške bolesti i u buduće se preporučujem — Josip Prskalo, Indija.
— Na mnogim milostima — Z. U., Kučice.
— Za ozdravljenje — Gregorić Marija, Osijek.
— Što mi muž primio sakramente umirućih, preporučujem se i dalje u svim potrebama — Marija Mužak, Drljanovac.
— Za ozdravljenje — N. N., Zagreb.
— Za ozdravljenje moga sina i drugim milostima. Još jednom od srca hvala — Cecilija Dopelhamer, Nova Gradiška.
— Na uslišanoj molbi — K. Č., Jastrebarsko.
— Na mnogim primljenim milostima i nadalje preporučujem sebe i svoju obitelj — Mara Radošević, Zagreb.
— Na primljenoj milosti — Katica, Gola.
— Za ozdravljenje od teške bolesti — L. F., Zagreb.
— Na oslobođenju od operacije — Franjo Petrak, Pregrada.
— Na primljenim milostima i preporučujem se i dalje — Ljubica Brkić, Pregrada.
— Za primljenee milosti — M. Spišić, Lasinja.
— Na lijeku, koji sam četiri godine uzalud tražio u više gradova kod dvadeset liječnika — Krištofić Don Luka, Lisac, Dalmacija.
— Na uslišanoj molitvi i primljenoj milosti — Marija Barbarić, Lisac, Dalmacija.
— Na primljenim milostima — Terezija Kuzmić, Koprivnica.
— Na uslišanim molitvama — Amalija Majdenić, Crnkovci.
— Za mnoge primljene milosti a napose što mi se sin vratio — Terezija Neral, Opatija.
— Na primljenim milostima — Milica Japirko, Solin.
— Hvalu dajem Gospodinu Bogu u njegovim svecima i u onima koje nepogrješiva Crkva namjerava proglasiti svecima — P. Č., Zadar.
— Za vrlodobar uspjeh u školi i polaganje mature druga N. N. — Mira, Sombor.
— Za primljene milosti — Marica Tušetić, Pribić.
— Za sve primljene milosti — R. Š., Monoštor.
— Što je moja kćerka sretno završila osmi razred — Marija B., Baška.
— Za sve dobivene milosti i preporučujem se i dalje — M. N., Rečica.
— Na milosti. Posebno molim da mi čuvaju obitelj — Sudentica, Split.
— Na uspjeloj operaciji mojeg sinčića Željka nakon obavljene devetnice — zahvalna majka Katica Jakovljević, Novska.
— Na uslišanoj molbi — N. N., otok Krk.
— Na primljenim milostima i preporučujem i ubuduće osobito svoju djecu i ukućane — Učiteljica, B.
— Na sretno položenim ispitima i molim da mi i dalje pomognu — Marija, Rab.
— Što su mi pomogli u teškoj bolesti noge i što su mi dva puta spasili život — Mara Smiljanić, Stari Gradac.
— Za sve velike milosti, za pomoć u bolesti i za uspjeh moje djece u školi — Dragica D., Bisag.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni **urednik** o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« **Slavonski** Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., **starih** 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. **Godišnja** pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od **deset** na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

IDITE K JOSIPU!

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

4

TRAVANJ 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

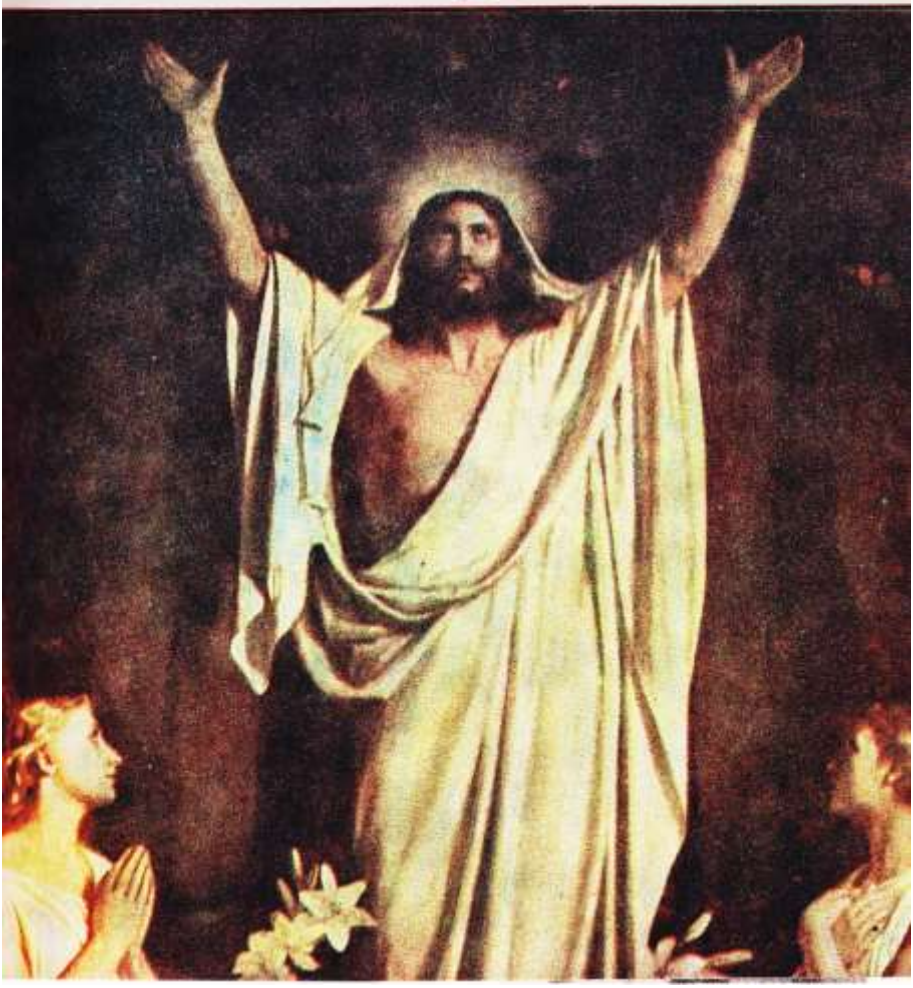

Sadržaj:

str:	121	Isusovo uskrsnulo Srce	S. C.
	122	U znaku uskrsnuća	I. K.
	128	Uskrsni krijes	Rudi
	132	Uskrs	F. B.
	134	Sabor i uskrsni preporod svijeta	M. S.
	139	Sv. Potvrda II	J. W.
	145	Moj bližnji, nakana A. M.	S. T.

USKRSNU KAKO JE REKAO

	148	Razgovaramo	.....
	151	Apostol Srca Isusova	V. P.
	153	Vedar poslenik Krista pobjednika	B. J.
	156	Crkva na Filipinima, misijska nakana	J. A.
	158	Iz života i rada Kristove Crkve	Fid.

Na omotu:

Carl Bloch: USKRSNUĆE

Isusovo uskrsnulo Srce

»Tome smo mi svi svjedoci«! — govorio je Petar. »Mi ne možemo ne govoriti, što smo vidjeli i čuli« — tvrdili su Petar i Ivan. »Za ove stvari svjedočimo mi i Duh Sveti« — izjavili su Petar i svi apostoli.

Te izjave očevidaca nisu bačene u prazno. Izrečene pred najvećim forumom židovske vlasti, objavljene grupama međunarodnih hodočasnika, koje su se tih dana gomilale u Jeruzalemu i okolici, počele su postizavati uspjehe kakove je moglo označiti jedino uskrsnulo Srce Sina Božjega.

Svako kršteno srce ponosi se izvještajima sv. Luke o prvim uspjesima objave Isusova uskrsnuća: »Mnogi su slušatelji govora prigrlili vjeru. Tako je broj muškaraca narastao otprilike na pet tisuća«. — »Svi se napune Duha Svetoga te neustrašivo počnu navješćivati riječ Božju«. — »Mnoštvo je vjernika bilo jedno srce i jedna duša«. — »Narod ih je veoma hvalio, i sve više rastao je broj muževa i žena, koji su vjerovali u Gospodina«.

Uočimo! — Prošlo je punih devetnaest vjekova a još nije prestao rasti broj muževa i žena koji vjeruju u Kristovo uskrsnuće — u Isusovo uskrsnulo Srce!

u znaku uskrsnuća

Ne bojte se! Ne kanim se laćati beskorisna posla: ponovno vam dokazivati da je Uskrsnuće Isusovo nepobitna povijesna činjenica. Uvjeravati vas da su naša evanđelja, a napose poslanice sv. Pavla, posve pouzdani svjedoci tog jedinstvenog i čudesnog događaja. »Ne prihvatim li jednostavno ta svjedočanstva - tako je govorio veliki povjesničar Gfrörer, koji se upravo proučavajući povijesna vrela od nevjere problo k svjetlu vjere — onda već nemam nikakvog prava prihvatiti bilo koju činjenicu starog vijeka kao dostatno zajamčenu. Jer se nijedna od njih, što se tiče pune vrijednosti svjedočanstva ne može mjeriti s Uskrsnućem Isusovim.«

Kršćanin naših dana za Uskrsnuće Kristovo ne traži svjedoke u davnoj prošlosti. On nalazi posve pouzdane i neprevarljive svjedoke u sadašnjosti. Crkva je tu kao čvrsto i sigurno jamstvo Uskrsnuća. Da je Krist ostao u grobu, s njim bi — budimo uvjereni — ostala u grobu i njegova Crkva. Ne bi bilo njezinih mučenika, koji su vjeru u Uskrsnuće krvlju i životom zapečatili. Ne bi bilo njezinih svetaca, njihovih božanskim sjajem preobraženih života; njihovih nadljudskih djela, koja proističu iz vjere u Uskrsnuće. Ne bi bilo ni stoljeća lurdskih čudesa, ni fatimske epopeje. Ne bi bilo ni II vatikanskog sabora i njegove blage vijesti današnjem na smrt umor-

nom čovječanstvu. Ne bi bilo ni Pija XII, ni Ivana XXIII, ni Pavla VI. Sve to pretpostavlja Uskrsnuće; sve to počiva na Uskrsnuću; sve je to nošeno i oživljavano svjetlom i snagom, koja samo iz Uskrsnuća izvire. Sve nam to danas, u ovaj povijesni čas, u jedan glas ponavlja riječi apostola Pavla: »Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera. Tada bismo bili i lažni svjedoci... Ali sad! Krist je uskrsnuo od mrtvih« 1. Kor. XV. 13. Tko ima oči da vidi Crkvu; ko ima uši da je čuje; tko ima srce da osjeti bilo njezina života; tko ima razuma i pameti da shvati ljepotu i uzvišenost njezinog naučavanja; tko je kadar vagnuti i prosuditi značenje i vrijednost njezinog djelovanja usred današnjeg čovječanstva; tko prihvaća Crkvu u punini njezinog života, kako ona danas, u ovaj trenutak povijesti pred njim stoji, taj vidi i čuje, shvaća i prihvaća uskrsloga Krista. Crkva i nije nego trajna i živa prisutnost uskrsloga i preobraženoga Krista pobjednika među nama.

OTKUPLJENI

Eto, zašto nije potrebno dokazivati Uskrsnuće Isusovo. Bolje da se porazgovorimo, kako da s dubljim razumljevanjem gledamo na tu činjenicu; kako da duhovno proživljavamo veliki i svečani blagdan, koji nas na nju podsjeća i u bogoslužju je tako potresno obnavlja. Razmislimo, kako bi tajna Uskrsnuća morala biti utkana u sav naš kršćanski život; kako bi on sav trebao biti prodahnut i pokretan svjetlom i snagom koja iz te tajne proizlazi.

Donedavna još Uskrsnuće Kristovo je za mnoge vjernike, pa i bogoslove, u prvom redu bila činjenica od prvorazredne apologetske važnosti. O nju su se kao o čvrstu stijenu razbijale sumnje »malovjernih« i prigovori nevjernih. Pozivajući se na nju, branitelji kršćanstva su pobjednički dokazivali da je Isus doista Božji poslanik; da njegova riječ nosi božanski pečat istinitosti; da njegova nutarnja sila nadilazi sve prirodne zakone; nadvladava i onaj najopćenitiji i najneumoljiviji »zakon smrti«; da je Isus gospodar života i smrti. Viseći i umirući raspet na Križu, on suverenom kraljevskom vlašću raskajanom razbojniku obećaje: »Još danas ćeš biti sa mnom u raju.« Lk 23. 43. Uskrsno jutro svjedoči, da to nisu bile prazne riječi. Dakako, da te apologetske snage Uskrsnuće Isusovo ni danas nije izgubilo.

No mi danas Uskrsnuće gledamo više pod drugim vidikom. Zlatni sjaj uskrsne zore nakon olujne noći Svetog petka; triumfalni blist uskrsnog Sunca na pročišćenom — do jučer mrkim oblacima pokrivenom — obzorju čovječanstva, za nas je simbol i neprevarljivi znak, koji svima naviješta: u zagonetnoj i čudesnoj borbi, koja se u samoj kolijevci ljudske povijesti zametnula između dobra i zla; svjetla i tmine, života i smrti, definitivno je pobjednikom ostalo Svjetlo i božanstvom preobraženi Život. »Radi nas i našega spasenja« se Isus Krist upustio u tu borbu; u naše ime — kao naš predstavnik, glava i vođa — zametnuo je On odlučnu bitku, za nas je stekao Pobjedu. Iz ustalog, preobraženog, božanskim sjajem zaogrnutog Krista neodoljivom snagom izbija blaga i vesela vijest, koju će apostoli s radosnim optimizmom raznositi do krajnjih granica zemlje: »Onima, koji su u Kristu Isusu, više nema nikakve osude« Rim VIII. 1. Smrt je za njih izgubila svoj otrovni žalac.

Otkupljeni su, oslobođeni i spašeni! Otkupljeni od duga, koji najteže tišti. Oslobođeni od najsramotnijeg ropstva. Spašeni od najsudbonosnije ugroženosti i propasti. Dok slušamo uskrsnu blagovijest, i vjernim srcem promatramo Uskrsloga, oslobađamo se onog mučnog i teškog, što nas je pritiskalo i gušilo u najnutarnjoj srži našega grješnog bića. Osjećamo se kao utamničenik, kojemu su skinuti okovi s ruku; koji iz uske, mračne podzemne ćelije, odakle je imao biti izveden na stratište, izlazi u slobodno, široko, suncem obasjano carstvo Božje djece. Tko to otkupljenje i oslobođenje stvarno i istinski nije proživljavao u tajni sv. Ispovijedi?! Ona je božanski dar Krista Pobjednika njegovoj zaručnici Crkvi na sam dan Uskrsnuća. Dahnuvši u svoje apostole, Krist-pobjednik im reče: »Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se; kojima zadržite, zadržat će im se.« Iv. XX. 22.

POSVEĆENI I PREOBRAŽENI

To je samo početak; prvi korak na novom putu u novi život. Odsad se sav život kršćanina i svo njegovo teženje naprijed odvija u znaku Uskrsnuća. Besmrtni, božanstvom ispunjeni i preobraženi život Isusa Krista, Boga-čovjeka, odsad je cilj i vrhunac prema kojemu se propinje — pun zanosa i nade — svaki ljudski život i život otkupljenog čovječanstva. Gdje Krist kraljuje u slavi, tamo smo i mi svi pozvani. Naša će ljudska povijest onda svršiti i doseći svoj puni Smisao, kada Uskrsli i na nebo uzašli Isus svu našu sa sobom ujedinjenu ljudsku narav uzdigne u visine božanstva, na desnu Boga Oca i posadi uza se na prijestolje božanske slave i veličine.

Pobjedom Kristovom nije iz našega života nestalo muke, trpljenja i smrti. Ali nad svom našom — vanjskom i nutarnjom, pojedinačnom i zajedničkom — borbom i mukom odzvanjaju riječi, što ih Spasitelj govori umornim i klonulim učenicima na putu u Emaus: »O ljudi bez razumijevanja i sporoga srca za vjerovanje svega, što su proroci govorili! Zar nije trebalo da to Krist pretrpi, da uđe u svoju slavu.« (Lk XXIV. 25.) Drugim riječima prvak apostolski isto ponavlja prvim vjernicima: »... veselite se u onoj mjeri u kojoj učestvujete u Kristovim patnjama, da mognete klicati od veselja i u dan očitovanja njegove slave.« 1. Pet. IV. 13. II. Vatikanski sabor nam riječima sv. Pisma snažno doziva u pamet tu uskrsnu perspektivu našeg zemaljskog života: »Držeći dakle da »patnje sadašnjega vremena nemaju razmjera s budućom slavom, koja će se otkriti na nama« (Rim VIII. 18.), jaki u vjeri čekamo »blaženu nadu i dolazak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista« (Tit. II. 13.) »koji će tada preobraziti naše jadno tijelo i učiniti ga sličnim svome slavnom tijelu« (Fil. III. 21) i koji će doći da bude proslavljen u svojim svetima i divan u svima, koji su vjerovali.« (2. Sol. 1. 10)

RADOST I NADA

Tu veliku, svijetlu i optimističku Istinu naviješta Sabor današnjem zabrinutom i sumornom čovječanstvu. U tom svjetlu on gleda život Crkve i otkupljenoga čovječanstva:

»Crkva, u koju smo u Isusu Kristu svi pozvani i u kojoj po Božjoj milosti postižemo svetost, bit će dovršena tek u nebeskoj slavi, kada dođe vrijeme obnove sviju (Dj. ap. III. 21.), i kada će se s ljudskim radom u Kristu savršeno obnoviti i cijeli svijet, koji je tijesno spojen s čovjekom i po njemu dolazi do svoje svrhe... Obećana obnova, koju čekamo, već je počela u Kristu, napredovala je s poslanjem Duha Svetoga i po njemu se nastavlja u Crkvi, u kojoj po vjeri bi-

ALLELUIA

ALLELUIA

ALLELUIA

vamo poučeni također o smislu našega vremenitog života, dok izvršimo djelo od Oca nam u svijetu povjereno, s nadom u buduća dobra, i radimo za svoje spasenje. (usp. Fil. II. 12)...« »Crkva, govori sabor na drugom mjestu, nastavlja svoje putovanje među progonima svijeta i Božjom utjehom »navješćujući muku i smrt Gospodinovu, dokle on ne dođe (usp. I. Kor. II. 26). Od moći uskrsloga Gospodina dobiva snagu da s ustrpljivošću i ljubavlju pobijedi svoje nutarnje i vanjske žalosti i teškoće, i otkrije svijetu s vjernošću, iako ne savršeno, Njegov misterij, dok na koncu vremena ne bude otkriven u potpunom svjetlu.« »A kad se Krist pojavi i kad bude uskrsnuće mrtvih, sjajnost će Božja rasvijetliti nebeski grad i njegova će svjetiljka biti Janje (usp. Otkr. XXI. 24.) Tada će se cijela Crkva svetih s najvećom srećom ljubavi klanjati Bogu i »Janjetu koje je ubijeno« (Otkr. V. 12.) vapijući jednim glasom: »Onomu, koji sjedi na prijestolju i Janjetu blagoslov, i čast, i slava, i vlast u vijeke vjekova.« (Otkr. V. 13-14).

Optužuju nas, da mi kršćani očekujući »uskrsnuće i vječni život u Kristu« gubimo volju i elan za izgrađivanje ovoga svijeta; da predajući se iluziji prekogrobnoga i budućega, gubimo osjećaj za stvarnost i sadašnjost. Povijest i životno iskutvo govori protivno. Vremena velike vjere redovito su i vremena najplodnijega stvaralaštva. Najveći pioniri na svim područjima ljudske kulture bili su ljudi, koji su vjerovali u vječno određenje čovjeka. To je razumljivo. Čemu igrađivati kulturu ako sve ima svršiti općim razorenjem i uništavilom? Kršćanin naprotiv zna, da je kulturno djelovanje zadatak, koji mu je sam Stvoritelj povjerio. Ostvarivanjem ovozemnih vrednota, on pridonosi svoj aktivni udio na obnovi svega, i materijalnoga svijeta u Kristu; radi na dolasku »novoga neba i nove zemlje«, koja nam je obećana.

Optužuju nas, da očekujući »vječno blaženstvo u Kristu«, ne znamo uživati radosti, što ih pruža ovaj život. Naprotiv! Veliki engleski obraćenik Chesterton iz vlastitog iskustva tvrdi: Istinska životna radost je gigantska tajna i privilegij kršćanina. On jedini posjeduje ključ u carstvo čiste i duboke radosti. Bezazleno kao dijete on zna primiti radosna iznenađenja, što ih je Otac njegov nebeski pripravio za nj već ovdje na zemlji. Svojom dušom, ispunjenom vjerom i nadom u Krista, on sve preobražava i sve zaodjeva vedrinom i suncem. Površne i plitke, nestalne i varave radosti ovoga svijeta ne mogu ga zavesti i omamiti. A kada na njegova vrata pokuca kušnja, trpljenje i ostavljenost, on i u najtežim časovima može s Pavlom apostolom ponavljati: »Superabundo gaudio in omnibus tribulationibus meis« — »Pun sam utjehe; preobilna je moja radost u svakoj našoj nevolji.« II. Kor. VII. 4.

Nakon prvog svjetskog rata, glasoviti biskup Keppler, predstavnik one Crkve, koju su toliko napadali kao neprijateljicu radosti i veselja, doviknuo je razočaranom i izmučenom čovječanstvu: Mehr Freude — više radosti! — I današnjem, tjeskobom i zabrinutošću obuzetom čovječanstvu, Crkva Kristova po papi Ivanu XXIII, po II vatikanskom općem saboru dovikuje: Više vedrog optimizma i prave životne radosti! Krist naš Gospodin i Spasitelj doista uskrsnu! Radujmo se!

o. Ivan Kozelj D. I.

Obnovljeni
život
procvalog
drveća
samo je
simbol
uskrsnuća.

Život
obraćenog
grješnika
pravi je
doživljaj
uskrsnuća!

USKRSNI KRIJES

Mjesec ožujak završio se te godine Velikim Tjednom. Vrijeme je za te dane bilo neobično lijepo i toplo, tako da su se ljudi, poučeni iskustvom iz prijašnjih godina, začuđeno pitali: Što bi to imalo značiti? Neće li i opet iza svega ovoga nadoći nešto strašno i uništiti sav taj bujni život, što ga ovo Božje sunce izmamilo iz majčice zemlje?

I dok su se muškarci teško i s nekom sumnjom laćali svoga posla u vinogradima, žene su tim marljivije prionule oko uređenja i čišćenja kuća. Ovo im se sunce činilo kao naručeno. Izvukle su na dvorište ormare i škrinje, iznijele krevete i stalaže, izvjesile rubeninu da se provjetri, krečile zidove izvana i iznutra, prale podove vrelom vodom. Jednom riječju sve je vrvjelo od posla, i kao da se čitavo selo natjecalo: čiji će stan biti čistiji i bolje uređen? A nije ni čudo. Ta Uskrs je pred vratima. Sve se nekako budi, pa neka i u njihovim kućama s Gospodinovim uskrsnućem prostruji val novog života.

I Mara se sa svoje troje djece svim srcem i marom dala na uređenje kuće.

— Istina, naša je kućica malena i dosta siromašna — govorila je djeci — ali neka zato bude čista i uredna. I iznosila je predmet za predmetom na dvorište. Skidala je slike, oprašivala ih i brisala vlažnom krpom. Onda se približila onoj posljednjoj, najdražoj. Srce joj uzdrhta od uzbuđenja dok ju je skidala. Zagleda se u nju i uzdahne. Bio je to njezin Marko zajedno s njom na njihov najljepši dan, dan njihova vjenčanja, kad je Gospodin obilno blagoslovio njihovu doživotnu vezu. Kako su samo bili sretni! U osam godina zajedničkog života rodilo im se četvoro zlatne dječice: Tomislav, sada mamina desna ruka, pa Anica, Nada i ono najmanje, ali i najslađe, debeljuškasti Slavko. I tko zna koliko bi im ih Gospodin još darovao, a oni radosna srca primili, da nije nadošao onaj kobni dan i ko grom iz vedra neba pomutio zauvijek tu sreću. Stigao je poziv koji je dragoga tatu istrgnuo iz njihove sredine. Morao je na ratište. Bilo je svega tri dana vremena. Mara je na brzinu skucala što je najbolje mogla i na sam Veliki Petak otpratila muža na stanicu. Dugo je gledala za njim i mahala mu, dok joj ga daljina ne otme očima. Osjetila je svu gorčinu Velikog Petka, bez nade u uskrsno jutro. Vratila se slomljena k djeci koja su sjedila na pragu i plakala.

Zaredali su dugi, samotni dani ispunjeni mišlju na njega. Stigla je i prva karta: »Dobro sam. Nalazim se na putu za K. Kako si ti i dica? — Marko!« To je bilo sve, ali koliko joj je samo radosti ulilo u izmučenu dušu!

Iza mjesec dana stigla je i druga karta. A onda duga, neizvjesna šutnja sve do sada, a vjerojatno i do u vječnost. Naplakala se i napatila, ali o njemu od nikuda ni traga ni glasa. Već je poželjela da joj dođe makar i karta s crnim rubom, da je poginuo, kakvu su neke već primile u selu, samo da nešto sazna o njemu. No sve uzalud.

Završio je i rat. Neki se sretno vratiše k svojim kućama i pričahu o onima iz sela, koji su dijelili s njima istu sudbinu, ali ih zauvijek proguta ratni vihor. Mara je trčala od jednoga do drugoga ne bi li što saznala o svom Marku. Međutim, svi su samo široko otvorili oči i mahali glavom. Jedino joj Stipo Matin reče, da ga je pred osam mjeseci vidio tamo i tamo. I tako se uvijek vraćala kući tužna i slomljena među svoju siročad.

Dani su prolazili, ljudi zaboravljali na minule strahote, a ona jednako čekala. Dala ga je i posvuda tražiti, ali vijesti nisu dolazile. Napokon se pomirila s mišlju da je mrtav, oplakala ga, dala u crkvi javno za njega moliti i odslužiti crnu Misu za ispokoj njegove duše. Obukla se u crninu i više je nije skidala, premda su joj ljudi govorili neka se mani tugovanja, jer će je to duševno i tjelesno skrhati, a tko će joj onda podići na noge četvero sitne djece. Neki su čak tako daleko išli, da su joj savjetovali neka se ponovo uda, jer kako će na ognjištu s četvero djece bez muške ruke. Našlo se i prosaca. No ona o svemu tome ni da čuje. Živjela je i dalje tiho i povučeno, radeći kao crv od jutra do mraka, dok se vrijeme pomalo takalo ostavljajući na svemu svoj trag, pa i na djeci koja su neopazice rasla. Tako je prošla prva poslijeratna godina, i druga se za njom dotukla kraju. Tako se približio i ovaj četvrti Uskrs koji će proslaviti bez Marka.

Dugo je gledala u sliku, dok su joj suze obilno kapale na staklo i kvasile krpu kojom ga je brisala. A onda se prenu iz svoga sanjarenja, videći kako je djeca začuđeno i tužno promatraju. Pogled na njih oblije joj lice smiješkom i napuni utjehom, jer je ugledala u njima samog Marka. I gotovo bi nešto radosno zapjevala, da se nije sjetila, da bi bila grješota u Velikom Tjednu veselo pjevati, dok naš Gospodin trpi. I zato započne Gospin plač, a sva djeca prihvate za njom.

Velika je subota svanula okupana suncem. U kući i oko kuće bilo je sve čisto i sređeno. Kao svaka prava gazdarica u selu, i Mara se prihvatila spremanja uskrsnih kolača. Djeca i svijet mlađih nogu donosili su lozu iz vinograda, dovlačili šiblje iz šume i sve to slagali na velike hrpe. Svatko je htio da njegov krijes bude najveći i da mu se plamen vine što više. Djeca su se osobito tome veselila, a i jaja su pripremila. No navečer su se uvelike razočarala. Kad su se ljudi vraćali s Uskrsnuća, udari silan pljusak, i tako te večeri od krijesova ne bi ništa.

Mara je prije spavanja donijela iz podruma veliku košaru i napunila je do vrha kolačima, jajima i drugim jestvinama. Ni na šunku nije zaboravila. Čuvala ju je upravo za tu zgodu. Znala je da seljani upravo po uskrsnoj šunki mjere, da li se u kući nalazi prava gazdarica. A ona je to i htjela biti, makar je sirota. Pa neka svijet zna i vidi da je tako, kad sutra ujutro bude sve to donijela u crkvu na blagoslov. Nije zaboravila ni na prosjake, koji će se sutra okupiti oko crkve. I za njih je metnula dobar dio. Neka, neka! Ima ona, hvala Bogu, toga. Sve je to blagoslov Božji. Pa kad sutra još i svećenik blagoslovi, bit će dvostruki.

Ustala je vrlo rano, poput onih svetih žena koje uraniše da pomažu tijelo Gospodinovo, i među prvima stigla u crkvu. Kod blagoslova potpuno je razotkrila košaru, da svi vide. Na izlazu iz crkve prilično se zadržala obilno darivajući prosjake, dok su je druge žene ostavile i odmakle za par stotina koraka. I tako je sama pošla kući.

Negdje na polovici puta ugleda nekog prosjaka kako se pomolio iz obližnje šikare. Bio je jako poderan. Sažali joj se i zato se požuri da i njega nadari. Znala je, da onaj koji siromahu daje, kao da samom Isusu daje. Kad se približi, nazove mu hvaljen Isus i sretan Uskrs, ali se tako lecnu da joj košara s glave više pade na zemlju nego što je rukama položi.

— Marko — kriknu prigušeno i gotovo onesviještena pade mu u zagrljaj.

— Da, ja sam — govorio je uzbuđeno. — Kako si mi ti? Kako naša dica?

Ne smognuvši više riječi od silnog uzbuđenja, gotovo šutke krenuše kroz voćnjake prema svojoj kućici. Ljudi su ih s podaleka promatrali i govorili:

— Gle, opet vodi kući nekog odrpanca, a sama nema što jesti.

Djeca su je dočekala na kućnom pragu. Ugledavši čudnog došljaka, ustuknuše u kuhinju. No on ih brzo obodri.

— Ne bojte se! Ja sam, vaš tata. Zar me više ne poznajete?

I za čas mu se sve četvero, grleći ga, objesi oko vrata.

Mara je hitro iznijela njegovo rublje, što ga je sve do sada pomno čuvala. Štaviše, ovih ga je dana čak i provjetrila i popravila vez na košulji.

Kad se je otac presvukao i uredio, reče mu trinaestgodišnji Tomislav:

— Tata, sinoć je padala kiša i nismo mogli zapaliti krijes. Bog je sigurno tako htio, da bi naša radost danas bila veća. Hajdemo to učiniti sada.

I pošli su svi skupa. Svuda se osjećao dah uskrsnog jutra. Sunce je raskošno prosipalo život na zemlju, a lagani povjetarac raznosio je miris rascvalih voćaka.

Zaustaviše se kod mlade kruške, koju je tata pred četiri godine, onog tužnog jutra na Veliki Petak, zasadio kao uspomenu svojoj djeci ako se ne povrati s bojišta. Ove je godine prviput procvala, i to sa šest cjetova po kojima se šepirio veliki leptir šarenih krila.

— Gle, tata, upravo ih je šest kao i nas — reče nasmijana Anica.

— Da, upravo tako — odgovori razdragano otac. I produžiše do krijesa.

Međutim je vijest o Markovu povratku poput munje bljesnula selom. Sve što je imalo zdrave noge, našlo se za čas kod krijesa.

— Ne, nećemo ga ovako zapaliti — poviče netko. — Prenesimo svi svoje krijesove na ovaj da bi bio što veličanstveniji. Neka to bude na

našu i Markovu radost, što nam se živ i zdrav sretno povrati, a na slavu uskrsnuća našega Gospodina.

I u tren oka svi se složiše. Staro i mlado, muško i žensko dovlačilo je šiblje s pokrajnih brežuljaka i svojih krijesova i slagalo ga na veliku kamaru. Donijeli su i suhe kukuruzovine. Za nepuni sat planu krijes potpaljen sa četiri strane. Plamen suknu u vis kojih desetak metara. Kad se malo slegao, momci se stadoše natjecati tko će ga bolje i dalje preskočiti.

Žene okružiše Maru te joj čestitahu na njezinoj sreći govoreći:

— Eto se i tvoj Veliki Petak završi sretno uskrsnim jutrom, dok je ona samo radosno tepala: da, da ...

Odrastao muški svijet posjeda na kukuruzovinu i posadi Marka u sredinu. I zaredahu pitanja sa svih strana kao kiša. Neka i po više puta. A Marko se samo smješkao te opet iznova pričao o ratištu, o zarobljeništvu i putu kako se povratio natrag. I uvijek bi završio:

— Dobar je Bog koji me uskrisi i opet dovede k ženi i k ovo malo drobne dičice. Hvala mu i dika navijeke!

RUDI

Uskrs

Sve nas je danas oblilo zlato
uskrsnog slavlja;
Pune su šume, gajevi puni
pjesme što javlja
pobjednu radost uskrslog Boga
Isusa Krista;
Zvonjava bruji obzorom plavim
jasna i čista,
Zvukove piju žedni veselja
zumbuli nježni;
Đurđice sitne bjelasaju tiho
ko biseri snježni.
Od grane grani, od cvijeta cvijetu
svud radost struji,
Ne mogu čekat, ne mogu šutjet
ni mladi slavuji.

I mene nose valovi svjetla
iz ognjenog sunca.
I moje srce od burne sreće,
od zanosa bunca.
Livade gazim prepune cvijeća
dok srce mi bije.
Očima tražim da uskrsli Isus
prošao nije
baš ovom stazom, baš ovim
puteljkom
jer đurđice sitne
u dubokom miru pobožno nagnuše
glavice kitne.
Srce mi poče udarat jače.
Ne, nisam vrijedan,
al' Isus bi mog'o srest me na putu,
premda sam bijedan.

Fidelis Bjelin

Sretan Uskrs!

SABOR

I USKRSNI PREPOROD SVIJETA

Za saborske Oce Isus nije »istovetnjak« s Višnuom i drugim »bogovima« koji se pomlađuju. Naš je Spasitelj Bog Uskrsa zato, jer je božanskom silom iz tame groba i smrti izveo sebe na život i time otvorio vrata života svim smrtnicima. Sabor se je u ime Kristovo približio ljudima i progovorio im proljetnim akcentom, simpatijom i pouzdanjem. Oci stoje sa svijetom na rubu groba i radosno ga potiču da ne zastaje na povijesnom putu, da se ne prepušta samoubilačkim mislima, da se ne straši prekogrobnog mraka. Svijet je Kristovo djelo, Kristova pobjeda, Kristova baština. Svijet je stvoren za život i preporod po Kristu. Za sjajni preporod po krvi i sili Kristovoj.

Od svih dokumenata svijetu je najuskrsniju poruku donijela XIII shema, pastoralna Uredba o Crkvi u suvremenom svijetu. Crkva mora biti za svijet Lumen gentium — svjetlo naroda. Znači — sjaj uskrsne zore, besmrtne nade i neuništive sigurnosti. Crkva je izašla na život s Kristom, rođena iz njegova Srca i njegova groba. Zato se može s njime zajedno nagnuti nad sve krugove čovječanstva i u sve gledati bez straha. Evo kako to izgleda prema Uredbi »Gaudium et spes — Radost i nada.«

■ Sabor na kraju Uredbe govori o problemima koji nas muče skupno, sveobuhvatno, planetarno. Želi da se kršćani snađu pred **prijetnjom rata, pred nesigurnošću međunarodnog života.** Da se u ovo vrijeme, kad je opća smrt sasvim zamisliva, opredijele za život. Da ne dođe do plamene signalizacije drugim planetima, koji bi po našoj katastrofi spoznali našu ludost. — Ovu saborsku nauku potvrđuje stvarnost. Ne samo nemir i drhtanje svijeta u svih 30 i više neuralgičnih ratnih točaka. Nego onaj vapaj savjesti,

da se nađe izlaz i mir. Zar bismo inače shvatili poziv Papi da govori u New Yorku? I odaziv Papi, kad je uz blagdan Kristova rođenja pozvao sve da uspostave mir? Nadmoć papinske »diplomacije« razuma i ljubavi kao da jamči okret k životu.

■ U osmom, predposljednjem odsjeku Uredbe Koncil želi, da u svim **narodnim i državnim zajednicama** zavlada duh suradnje. Ne može međunarodni orkestar dobro zvučati, ako su pojedine državne i narodne dionice raštimane i neskladne. Zato se moraju svi potsjetiti na svoje dužnosti i prava. Svaka osoba, stalež i zajednica treba da se unutar pravilne uprave razvije. Mjesto straha potrebna je sigurnost, mjesto prisile suradnja, mjesto smrtne tjeskobe osjećaj životnog zamaha i snage. — Oko toga rade papinski nunciji na svim točkama zemlje. Nije li preuzv. Clarizio smirivao San Domingo? A nadbiskup Maury Kongo? Nisu li upravo zato svi diplomati akreditirani kod Vatikana izrazili zahvalnost svetom Ocu, što se toliko brine za dobro uređenje svih naroda? Ne pogoduje li baš tome magistralna enciklika »Pacem in terris«, koju citiraju gotovo više nevjernici nego vjernici? Sabor je dakle pošao u najboljem smjeru. Putem života i napretka.

■ Koncil zna da se na zemlji anđeli ne rađaju. Oni se na nju šalju s neba. Ljudi su bića od bilijuna tjelesnih stanica, vezana uz udes planeta i njegove sile. Čovjek se probija naprijed mučno. Moli za kruh svakidašnji... moli da mu se oproste grijesi... Čovjek je **socijalno-ekonomsko** svakako prilično **zemaljsko biće.** Koncil nije gledao ljude izvan sile teže, izvan ljudskih potreba. Zato je progovorio o socijalnim odnosima, o pomoći mašina i srdaca, o tržištima i vezama, o plaći i osiguranju, o skupnim akcijama i privatnim pravima. Želi da se među nas useli što prije pravda, i da se ne sakrije ljubav. Radilišta i domovi ne smiju biti mučilišta. Egoizam treba nadvladati širinom duha i uz pomoć ruku. — Utješno je da u prve postkoncilske dane cijeli svijet odzvanja od eksplozije »dobrote«. Poziv da se pomogne gladnim milijunima u Indiji i Pakistanu pokrenuo je akciju kakve dosad ne pamtimo. Države šalju milijune tona namirnica, pojedine organizacije i privatnici prazne svoje novčarke. Avioni lete, kamioni se blagosilju i šalju, sudbine spasavaju. Uz velike poznate pothvate abbé Pierrea, biskupa Camare, dominikanca Pirea, isusovca Leppicha — mnogi u potaji i bez reklame daju svijetu nadu, da će se izbaviti iz okrutnog zagrljaja nepravde i glada; da će odahnuti u bratskoj solidarnosti, pravdi i ljubavi.

■ Ne živi čovjek samo o kruhu! reče Isus u pustinji. Danas to ponavlja romanopisac Dudincev u Sovjetskom Savezu. Osim tijela imamo duh, osim rada potreban je odmor, osim fizičkog posla žudimo **za kulturnim probojem i uzdizanjem.** Zato Koncil posvećuje veliku VI odsjek Uredbe naročitom čovjekovu zadatku, što ga životinje ne poznaju — velikom poslu kulture. Kršćani saborskim riječima pozdravljaju sve što je svjesno i povijesno, što bogati život i vodi u zdraviju budućnost, što širi duh i pomaže napretku. Napose je važno da se i oni s okrajka i ruba čovječanstva uvedu u vrt kulture i civilizacije, umjetnosti i znanosti, tehničkih i ljudskih kulturnih dobara. Da u njima probije svijest o svijetu i o Bogu, o društvu i njegovu kretanju, o tajnama duše i njenim zakonima. — Tu pravu uskrsnu životnu

vijest propagiraju sva crkvena sveučilišta, svi veliki zavodi i škole, sve akademije i časopisi, svi sastanci i dogovori. Crkva ne želi ostati povijesni spomenik kulture, jer je — kako reče povjesničar Dawson — ona izgradila kulturnu košnicu Evrope. Ona želi poći ususret svim kulturama i sve obuhvatiti u toplom zagrljaju.

■ Ljubomora kojom Crkva bdije **nad brakom** već je legendarna. Peti odsjek Uredbe govori **o biti braka,** a to je ljubav. **O plodu braka,** to je novi život. **O uzvišenosti braka,** to je milosni rast u Kristu i Crkvi. Crkva ovija elipsom bračne sreće dva srca i svija dugu roditeljske brige nad kolijevku. Postaje blagovjesnicom i zaštitnicom malih života. Roditeljima ne dovikuje nešto nemoguće, nego nešto beskrajno lijepo. Ne pruža im toliko materijalnu koliko duhovnu pomoć. Želi premostiti najteže ponore — ponore savjesti, kako bi bio osiguran prolaz u vječnost. — Na tome u Crkvi rade ne samo župnici, propovjednici i ispovjednici. I svi pokreti, kao Alvarezov Pokret Južnoameričkih obitelji, pokret »Kana« u Kanadi i USA, mladi JOC-isti i Focolarini, Kongreganisti i Marijini Legionari, Ekipe Naše Gospe i članovi raznih grupa Katoličke Akcije — žele osposobiti današnje ljude da budu jaki u bračnoj i porodičnoj ljubavi. To je svakako sila preporoda, sila života.

■ Četvrti odsjek čini se najljepšim i gotovo najtežim. Sabor javno govori da se Crkva ne protivi opravdanim težnjama ovog doba. Da se može **razgovarati sa svijetom.** Da svijet nije proklet, makar je zemlja čula teške riječi prokletstva. Zato bi kršćani morali neprestano slušati i govoriti. Usred svijeta čuti što on misli, usred svijeta reći što Bog misli. Crkva priznaje da mora mnogo toga darovati ljudima. Priznaje isto tako da može mnogo toga od ljudi primiti. — Sigurno na to misle najveći mislioci Crkve (Rahner, Maritain, Ratzinger) kad žele da se riječi Crkve i Božje misli jasnije izreknu i čovječnije pamte. Isto tako ne zaboravimo da s druge strane ljudi bez vjere (Garaudy, Rostand) žele čuti što Crkva ljudima »ljudski« javlja. Postoje sastanci između vjernika i nevjernika. Nitko nikoga nije obratio, ali su se svi dublje i bratskije shvatili. To će biti put zdravijem suživotu budućeg svijeta.

■ Crkva ne može šutjeti pred sveopćom pojavom **suvremenog radnog svijeta.** Krist je najveća praksa u povijesti, jer je svojim djelom **sve spasio** i posvetio. Zato u svakom poslu i posleniku počiva nešto božansko. Rad je nastavak stvaranja, ogledalo vječnosti za koju pripravlja, spasiteljski pothvat na zemlji koju otkupljuje. Svi ćemo biti suđeni prema radu i ljubavi; da li smo nahranili, napojili, odjenuli, pohodili braću . . . Same radne akcije! — Proširimo pitanja: Da li smo proizvodili više hrane, odjela, stanova; priskrbili više radosti i odmora za našu braću? Crkva blagosilje rad, hrabri radnike; rad izravno veže s Kristovim naporima i uskrsnućem, a radnike ljubi kao Kristovu braću. — Mladi JOC-isti, ostali katolički i kršćanski radnici po svijetu, okupljeni oko svetog Oca i svoga radničkog kardinala Cardijna, s radošću svake godine slave josipovski blagdan rada, motreći Srce Krista Brata Radnika, misleći na svu braću, koja radom pomažu drugima, da sav rad pretvore u blagoslov i posvetu.

■ **Crkva je zabrinuta za svu djecu planeta. Shvaća ih u prirodi, ne kao hordu, nego kao bratstvo.** Stvoreni su **za društvene zajednice.** Briga za obitelj, narod i državu ne smije umrijeti u njihovu pamćenju. Koncil brani u svim skupovima pojedince, ali svim pojedincima napominje dužnosti prema zajednicama. Potrebna je potpunija pravda, treba dodijeliti svima dio odgovornosti za sve. Osoba se ne smije ugušiti, zajednice ne smije nestati. — Crkva se prva otvara kao savršeno humana obitelj. U njoj će sve rase i sve klase, sve boje i sve ćudi naći pravo mjesto. Krist je temelj solidarnosti, veza shvaćanja i simpatije, opravdanje prava i osiguranje milosti. Ljudsko se društvo — tijesto — *mora* prožeti Kristovom Prisutnošću — kvascem.

■ **Stigli smo »rakovim hodom« od posljednje do prve točke velikog saborskog dokumenta.** Svršimo s početnim mislima da nam ostanu dublje u pameti. Najdublje i najpokretnije misli, najpogodnije riječi i najljudskije prijedloge stavio je Koncil u početnih dvadesetak brojeva. To je slikanje, osvjetljenje i pridizanje **ljudske osobe. Čovjeka samoga.** Čovjek je u Božjem planu besmrtna vrijednost. Svaki čovjek. Sabor niže sve prednosti i veličinu; sve opasnosti i protivnosti koje kruže oko ljudske osobe. Oslikani su svi današnji problemi, što nas raspinju i sve nade koje nas nadahnjuju. Opisuje se i savjest i grijeh, i patnja i smrt. Tri broja iznose ateističku sliku čovjeka — prijetnju vjeri. No i tu je naglasak stišan, otvoren je poziv, omogućen razgovor. — U biti, Sabor je otkrio svoje antropofilske crte, zaljubljenost u čovjeka, koja probija iz zaljubljenosti u Boga. Samo onaj tko razumije i ljubi Oca, nužno brani i pomaže djecu. Sveti Otac je u svom velikom posljednjem govoru (7. XII. 1965.) ispjevao kantik čovjeku, našem suvremeniku, tako velikom u željama, tako malenom pred smrću. To su misli za koje je Krist krvario nekoć na križu; za koje krvari i u naše dane, kad jedan Pro, Callo ili Delp umiru, jer ne žele izdati veličinu ljudske ličnosti. Jer brane središnju zvijezdu, koja u svakome sja za svu vječnost.

Na kraju pojedinih odsjeka Koncil stavlja **Kristov Lik.** Njegove zrake probijaju posvuda, pozlaćuju sav tekst potresne poruke. S Dostojevskim i Pascalom Sabor želi doviknuti, da od Krista nema ljepšega ni sjajnijega lika, da je nezamislivo savršenije Srce. I dok na sav svijet padaju okrutne sjene sebičnosti, spušta se noć mržnje i čuju se poklici panike — Koncil priziva Krista, da zasja nad planetom kao ono dobro sunce nad pustim krajem. Ali to i nije samo uzdah nekoliko hiljada katoličkih biskupa pod svodovljem Petrove Bazilike. To je želja djece na povijesnom putu budućnosti, koja se propinju da budu nešto više no što jesu — i žele više sreće no što je imadu.

Dok plamsa svjetlo Sabora, ne treba odveć strahovati. Samo ne dopustimo da se utrne. U Kristovu sjaju život je vrijedan života. Zato je Sabor prava uskrsna radost svijeta.

o. Mijo Škvorc D. I.

Sveta potvrda II

»Znamenujem te znakom križa i potvrđujem krizmom spasenja...«, govori kod sv. Krizme biskup i utiskuje sveti znak križa, prstom namočenim u sveto ulje pomiješano s balzamom, na krizmanikovo čelo.

Taj znak svetoga križa jest pobjednički Kristov križ, uskrsni križ. Križ je životni program, križ je Božji plan da nas spasi. Mi taj križ razumijemo, prihvaćamo i stupamo za Kristom. »Tko ne prihvati svoga križa i ne pođe za mnom nije mene dostojan«, govori Krist Gospodin (Mt. 10, 38).

Nasuprot užívalačkom (hedonističkom) shvaćanju života, koje »lijep život« vidi u ljenčarenju bez ikakvog napora i obaveza, u jednoj praznini koja rađa dosadom, mi shvaćamo lijep život u velikim zadacima, u naporima za prave vrednote. Per aspera ad astra! Preko poteškoća do zvijezda! Per crucem ad lucem! Po križu do slave! Ono vječno mlado, ono autentično zdravo ljudsko u svakom srcu mrzi život bez sadržaja, bez ideala, bez velikih zadataka. Pri tome ne mislimo na pljesak ljudi i novinsku reklamu. Ulica ne prosuđuje ispravno šta su prave vrednote i šta su veliki zadaci i pravi životni uspjesi. Sport je npr. dobar jer razvija naše tijelo i jer nas navikava na napor i disciplinu, ali skočiti i tri metra u visinu ne znači mnogo, kad klokan natjeran u stisku preskače prizemne kuće. Dvanaest orangutana, kad bi imali samo toliko razumijevanja da shvate jednostavna pravila nogometne utakmice, sigurno bi pobijedili sve svjetske klubove.

»Non magna loquimur, sed magna vivimus. Ne govorimo mnogo, nego velike stvari ostvarujemo u životu«, rekao je sv. Ciprijan, kartaški biskup i mučenik. Slava križa nije hvastava i izvanjska. Ona je uvijek ukorijenjena u onim dubinskim duševnim naporima protiv straha, lijenosti, laži, što zasjedaju i kvare naše srce. Velika djela se očekuju, a ne velike riječi. »Neće svaki koji mi govori: Gospodine, Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju Oca mojega koji je na nebesima« (Mt. 7,21).

Križ ima svoju pobjedničku povijest, svoj pobjednički zemljopis, svoju pobjedničku psihologiju i sociologiju.

POBJEDNIČKA POVIJEST KRIŽA:

Poznati engleski povjesničar Joseph Arnold Toynbee drži da su se svi napretci u povijesti dogodili iz nevolje. Oni narodi pošli su putem napretka u civilizaciji koje je stigla nevolja, a oni su je uspjeli svladati. Prve je civilizacije rodila suša. Negda je Sahara bila sva plodna i zelena. Kad se osušila, u nevolji ljudi su potražili spas uz rijeke, izgradili kanale, stali navodnjavati njive i zato se rodila egipatska civilizacija.

Slično se desilo u dolini rijeka Tigrisa i Eufrata. I tu je suša nagnala Sumerane da nauče raditi: da kopaju kanale. I u dolini rijeke Inda rodila se jedna ovakva civilizacija zbog suša.

(Nastavak na 142 str.)

USKRSNULI KRIST

DANAŠNJEM ČOVJEKU

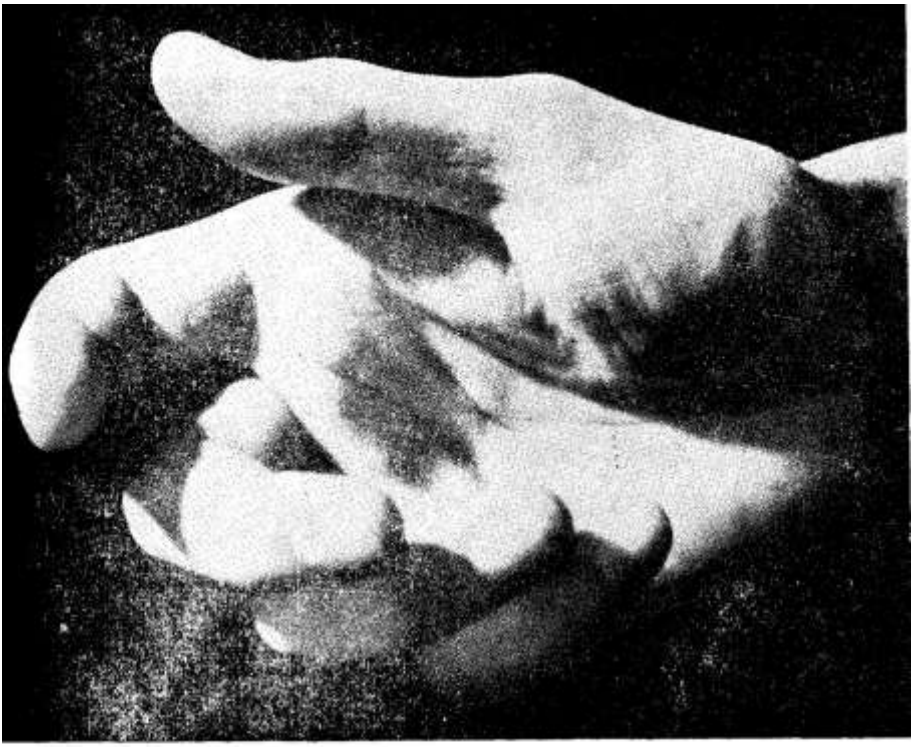

PRUŽA SPASITELJSKU RUKU I GOVORI:

– Ja sam svjetlo svijeta. – Došao sam na svijet, da nijedan, koji u me vjeruje, ne ostane u tami! –

– Tko mene slijedi, sigurno ne ide po tami, već ima svjetlo, koje vodi u život! –

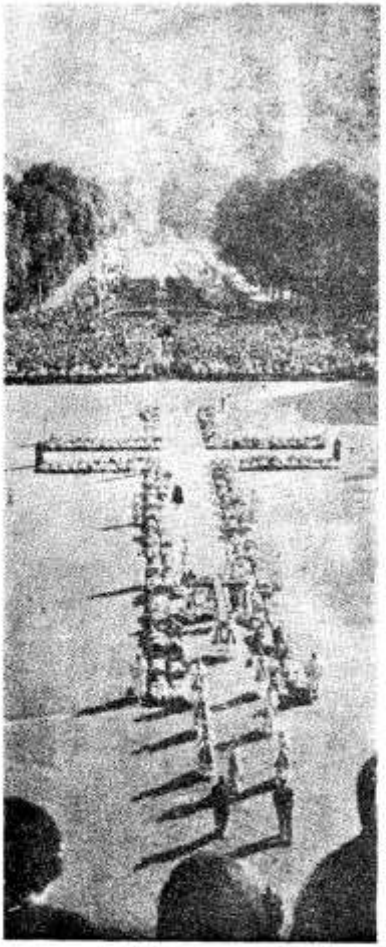

LURD: »Živi križ« – bolesnici poredani u obliku križa.

klime, ali im je borba za život oduzela sve vrijeme. Nije bilo onog »otium-a« - dokolice, kako je govorio Rimljanin. Nije bilo »scholee« — dokolice, kako je govorio Grk. Od te grčke riječi scholee dolazi naša riječ »škola«. Nevolja gola, najbolja škola, govori naš narod. Jest, samo ako nije preteška za naša ramena, odnosno, ako mi nismo nedorasli da ju svladamo. Postoji optimalna, najbolja doza križa za svakoga. Gospodin Bog dobro mjeri, samo mi preslabo odgovaramo tom pozivu na napor i ozbiljnost. — U čemu je zemljopis križa? — Civilizacija neprestano ostavlja lijeni jug, gdje klima ne goni na napor, i penje se prema sjeveru, jer s napretkom civilizacije optimalna točka za razvoj civilizacije sve je više na sjeveru. Koji su učili povijest znaju da je živi napredak iz Egipta i Babilonije prešao na Grčku, iz Grčke na Italiju, iz Italije u Južnu Francusku (Provansu), danas je centar najživljeg napretka na liniji New York — London — Moskva — Tokio. Evo i tu je zapisan zakon križa. Bez napora nema napretka. Pametno moli starozavjetni prorok: »Od prevelika bogatstva i od prevelika siromaštva oslobodi me, Gospodine! Daj što je potrebno za moj život i dosta mi je!« (Poslovice 30,8).

POBJEDNIČKI ZEMLJOPIS KRIŽA:

Nastavljamo misli povjesničara Josepha Arnolda Toynbee-a. Ako je poziv na posao (chanllenge) bio pretežak, tako da je zaokupio sve sile i nije dopustio slobodna vremena, nije se razvila civilizacija. Eskimi na sjeveru, natjerani onamo od jačih susjeda, našli su, istina, način da se održe u teškim prilikama arktičke

POBJEDNIČKA PSIHOLOGIJA KRIŽA:

Napreduju oni koji se late posla, i to baš onoga posla od kojega drugi zaziru. Jezike nauči tko se lati gramatike i više prevodi s domaćeg jezika na strani nego obratno. U glazbi napreduje tko iz dana u dan

ITALIJA: studenti sudjeluju u pobožnosti Križnog puta . . .

vježba tehničke vježbe, svlada nauku o harmoniji, kontrapunktu i glazbenim oblicima. U prirodnim znanostima uspije tko se protuče kroz mrsku matematiku, koja postepeno postaje sve slađa. — U kreposti napreduje tko se ustrajno moli, ispituje svoju savjest, ide često na svete sakramente i obrađuje svoju nutrinu kao vrtlar svoju bašću. — Onaj je naš najbolji prijatelj tko neprestano od nas traži napor, onaj optimalni napor, ni prevelik ni premalen. »O muci grozdovi vise«, krasno kaže naš narod. Ne na lozi, jer ona bez vinogradareve muke ne bi mnogo rodila.

POBJEDNIČKA SOCIOLOGIJA KRIŽA:

Odakle dolaze geniji, ti neobično radini i prodorni ljudi, koji krče čovječanstvu staze naprijed? Najčešće iz obitelji s mnogo djece u kojima se ustrajno radi. Mi imademo briljantnih talenata među razmaženom djecom, ali zbog nerada ne postignu u životu mnogo. Vrlo, vrlo često najtalentiraniji u razredu prolaze samo s vrlo dobrim uspjehom, jer vrlo malo uče. Nisu se naučili učiti. Njihova talentiranost omogućila im je da prolaze bez muke. Kasnije u životu sami talenti nisu dosta, treba zasukati rukave. Jedan je psiholog primijenio test inteligencije na grupu istaknutih učenjaka, pionira na svojim područjima u Sjedinjenim Američkim Državama. Vrlo se iznenadio da im prosječna inteligencija nije tako visoka kako je očekivao. Što je te ljude izdiglo? — Križ, borba, napor. Oni su s pet talenata prestigli

one s deset talenata. »Uzdignut na nevoljina krila«, pjeva naš pjesnik Milan Pavelić. Odgojeni u siromaštvu, ili barem u radu i naporu ako nisu bili tako siromašni, takovi se probijaju naprijed. »Budućnost pripada bosim nogama«, rekao je netko vrlo lijepo.

Koliko, dakle, uskrsnog bljeska ima križ već ako ga gledamo naravnim očima prema plodovima koje donosi u ovom životu. — U vječnosti blagosljivat ćemo svoj život zbog probdivenih noći, propješačenih bespuća, svladanih poslova, zbog znoja i krvi. I bit ćemo više skloni da reknemo Gospodinu: »Zašto mi nisi poslao još više križeva, da se još više popnem? Zašto još nekoliko puta nisi udario kiparskim dlijetom, da budem još sličniji Kristu Gospodinu? Zašto me nisi, Božanski Kovaču, još jedanput stavio u vatru, pa na nakovanj i udario po meni svojim čekićem?«

Mislim da ćemo sada razumijeti molitve svetaca, koji su govorili kao sv. Magdalena dei Pazzi: »Aut pati, aut mori! Daj mi da trpim ili da umrem!« Smatrala je da joj bez trpljenja život ne vrijedi mnogo.

Uživači ove zemlje često završe u samoubojstvu. Nikada u životu ne okuse duboku radost. A poklonici križa puni su vedrine. U njima se razvila uskrsna energija križa, njih je prožela snaga Kristove krvi, oni ćute u srcu »mir koji svijet ne može dati«.

J.

JERUZALEM: Učesnici međunarodnog hodočašća na Križnom putu ...

Nakana A. M.

Moj bližnji

Jednoga dana ustade neki zakonoznanac i upita Isusa: »Učitelju, što moram činiti, da zadobijem život vječni?« Isus mu odgovori: »Kako je pisano u Zakonu? Što čitaš ondje?« Zakonoznanac odgovori: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim silama svojim i svom pameti svojom, a bližnjega svoga kao samoga sebe!« Isus mu reče: »Čini to i živjet ćeš!« No čovjek reče Isusu: »A tko je moj bližnji?« Na što mu Božanski Učitelj ispriča parabolu o milosrdnom samaritancu.

Mi čitamo svake godine tu parabolu 12. nedjelje po Duhovima. Ona je bogata sadržajem i pokazuje nam običajno ponašanje ljudi, tako malo zabrinutih za svoga bližnjega. Otkriva nam ideal koji bismo morali ozbiljno nastojati ostvariti. Potsjeća nas da naši bližnji nisu samo oni s kojima smo vezani krvlju, rasom, zajednicom interesa, prijateljstvom ili ljubavlju, nego svaki čovjek. Ona nas konačno poziva na priznanje da su ljudi različiti od naše vjere često velikodušniji od nas.

OD NARAVNE SEBIČNOSTI DO KRŠĆANSKE LJUBAVI Svrhunaravna ljubav prema Bogu i bližnjima nije nam urođena. Čovjek, ranjen istočnim grijehom, nosi u dubini svoje duše — makar ona bila preporođena krštenjem — potajni egoizam koji teško priznaje, a koji se neprestano obnavlja u najrazličitijim oblicima. Kad bi njemačkom pjesniku Goetheu najavljivali kojeg posjetnika, on se je pitao: »Što će mi on donijeti?« Obasipan naslovima i počastima, veliki pjesnik se nije, naravno, brinuo za materijalne doprinose, ali je iščekivao da mu taj posjet donese nešto čime bi porastao u očima svojih štovatelja, kao i u svojim vlastitim očima. Takovo sebično ponašanje naravno je djetetu koje, u zoru svog postanka, ne misli na drugo nego da se obogati raznim stvarima, čiju neograničenu raznolikost počinje otkrivati.

Siromah koji pruža ruku čini to, barem redovito, bez oholosti i bez pretenzije. Uostalom poznata je stvar da su često najsiromašniji najvelikodušniji da pomognu svojim bližnjima u bijedi.

Jedino Božja ljubav, izrična ili prikrivena, pobjeđuje u nama pojedinačnu i zajedničku sebičnost. Takova ljubav nije prirođena palome čovjeku. Ona je plod milosti i otkupljenja, kao što je to Isus rekao već na početku svoga propovijedanja: Čuli ste da je rečeno: »Ljubi svoga bližnjega, a mrzi svoga neprijatelja!« A ja vam kažem: »Ljubite svoje neprijatelje i molite se za one koji vas progone, kako biste postali sinovi vašeg nebeskog Oca koji daje da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima. Ako ljubite one koji vas ljube, kakvu ćete plaću imati? Zar i carinici ne čine to isto? I ako pozdravljate jedino svoju braću, što izvanredno činite? Zar i pogani ne čine isto?« (Mt V, 43-47).

DJELOTVORNA LJUBAV Parabola o milosrdnom samaritancu podsjeća nas na ideal ljudskog bratstva, koji ne smije ostati platonski. Da vršimo ljubav nije dovoljno ostati kod dobrih misli, kod željica bez sutrašnjice. Jedna poslovica kaže da je pakao popločen dobrim nakanama. Svećenik i đakon iz parabole okrenuše oči od ranjenika, da ne bi morali svojim brigama dodati još jedan novi teret. Samaritanac se sagnuo nad njega i iskazao mu ljubav.

U našem XX vijeku, kršćanin koji kani ostati vjeran Evanđelju nalazi svaki čas prigodu da se žrtvuje. Ne radi se tu samo o nedjeljnom doprinosu. Na cestama često treba kojem ranjeniku priteći u pomoć, dati »prolaz« kojem izmorenom pješaku. Koliko kršćana živi u velikim modernim zgradama na istom katu, a da još nikada nisu međusobno progovorili! »Svaki za se, a Bog za sve«, kaže se. No Gospodin nas opominje: »Ako pozdravljate jedino svoju braću, što izvanredno činite, zar i pogani ne čine isto?« Oni

koji ne dijele naše mišljenje i uvjerenje koliko puta se pokazuju velikodušnijima na djelu ljubavi od nas!

SVAKI ČOVJEK JE MOJ BLIŽNJI U paraboli bližnji je samaritanac, no odnos je međusoban. Naš bližnji je svaki čovjek bez razlike srodstva, društvenog sloja, rase ili narodnosti, jer je moj bližnji Krist. Dok su kod starih zakon ljubavi prema Bogu i zakon ljubavi prema bližnjemu bili nekako paralelni, postavljeni jedan uz drugi, novi zakon ujedinjuje te dvije zapovijedi. Ne može se ljubiti Krista, a da se ne ljube i njegovi udovi. Bit ćemo suđeni po praksi te jedinstvene i dvostruke ljubavi. Na sudnji dan Krist će odijeliti jarce od ovaca: »Bio sam tuđinac i primili ste me, bio sam gol i odjenuli ste me, bolestan i posjetili ste me« (Mt XXV, 36).

No Krist ne zahtijeva ništa što nije on sam prije prakticirao prema ljudima. Tuđinac za našu rasu, Božja Riječ, došla je među nas. Dobri se je Samaritanac sagnuo nad naše rane i dao svoj život za nas. Crkva, njegova zaručnica, nastavlja njegovo djelo ujedinjujući u istoj ljubavi ljude i narode svake boje, svake nacionalnosti, svake civilizacije, radeći bez prestanka da iščeznu rivaliteti i mržnje, da se eliminira egoizam koji se neprestano obnavlja. Milosrdni Samaritanac iznova oživljava u mnoštvu svetaca, bili oni kanonizirani ili ne, koji dolaze u pomoć svojoj braći, navještajući blagu vijest, oslobađajući duhove, liječeći i okrepljujući tjelesa. Molimo Boga da njihov primjer postane sve više priljepčiv, a budimo i mi također, za svu svoju braću bez razlike, milosrdni samaritanci, jer je naš bližnji svaki čovjek.

MOLITVA Božanski Učitelju ljubavi, najsavršeniji Uzore te kreposti koja je sišla s tobom na zemlju, izlij je u naše srce i neka njezin oganj uništi u nama sve ono što joj se protivi. Daj da tvojom pomoću i tvojim primjerom ljubimo odsada svoga bližnjega kao što si nas Ti sam ljubio.

Koliko si toga moramo predbaciti u toj stvari! Mi nismo još dovoljno bili kršćani, nismo nosili znak tvojih učenika. Učini naše srce široko kao svemir. Daj da se ono zanima za spas svih ljudi, da se za to moli bez prestanka i da bude spremno da na tom poradi svim sredstvima. Učini naše srce poštenim i pravednim prema našoj braći; učini ga blagim, strpljivim, nesebičnim, daleko od svake ljubomore, zlobe i zavisti. Ooblići ga prema svom Presv. Srcu, koje neka nam uvijek bude prisutno u misli, da mognemo izraziti njegove osjećaje i da prožeti zahvalnošću za tvoju ljubav, koju si nam posvjedočio, mognemo isplatiti svoj dug prema tebi u osobi naše braće, za koju si nam Ti naredio da ih smatramo kao Tebe samoga.

Sveta Marijo i Majko Božja, očuvaj nam srce čisto kao u djeteta, prozirno kao izvor. Učini nam srce jednostavnim, da ne uživa u tugaljivosti, velikodušnim kad treba raditi za druge, nježnim da osjeća sućut, vjernim i plemenitim da priznaje sva dobročinstva i ne zadržava u sebi gorčine ni ikakve zlobe. Učini nam srce blagim da ljubi, a ne traži uzvrata, radosnim ako ga izbrišu u drugim srcima pred tvojim Božanskim Sinom, velikim i nesavladivim, da ga ne zastraši nikakva nezahvalnost, da ga ne umara nehaj, uznemirenim jedino radi slave Isusa Krista, ranjenim njegovom ljubavi i da ta rana zacijeli istom u nebu. Amen!

o. Stjepan Tumbas D. I.

Razgovaramo

Značajan ispravak i još nešto

Dragi uredniče!

Evo došao Glasnik koji me je razveselio. Vi pozivljete majke da vam pišu o sebi i o nama. Zašto niste pozvali i nas, djecu, da vam i mi pišemo o sebi i o svojim majkama?

Glasnik je opisao moju kolijevku u veljačkom broju ove godine. Točno je sve opisano. Ali — ja sam ipak na kraju morao nešto svojom rukod dodati. Kad je moj vjeroučitelj pisao o mojoj kolijevci, u njoj se tada ljuljalo peto dijete mojih roditelja. A sada se ljulja šesto: moj brat Miroslav. To sam dodao da bude točno. Ja ću tako opet učiniti, ako mi Bog dadne još braće i sestara.

Kad se neki slabi kršćani počnu rugati mojim roditeljima, što imaju toliko djece, roditelji im ko s nokta otkrešu: »Nećete ih vi hraniti! Koliko nam ih Bog dadne mi ćemo ih primiti. Neka ih. Samo neka budu na Božjem putu u životu: da ljube Boga i bližnjega svoga, kako nas je Isus učio!«

Još vam imam nešto kazati. Meni je sada 12 godina. Idem u peti razred osmogodišnje škole. Redovito pohađam vjeronauk. Navečer u našoj kući molim pred svima krunicu. Na misu idem redovito. Slušam starije. Do škole mi nije daleko. Moj otac napravio kuću blizu grada da djeci bude bliže škola. Djed i baka s tetama ostali na selu. Meni nešto ne da mira. Želio bih postati svećenik.

Ali škola nije laka. A i bojim se da me rđavo društvo kasnije ne pokvari. Vidim da se tako mnogima dogodilo. Izišli iz svećeničkih škola i po-

stali slabi kršćani. Pa mislim u sebi: da se vratim u svoje selo k djedu i babi, da s njima živim i da im pomažem. Oni su se za mene puno brinuli. I sada se brinu.

Dragi uredniče! Ovu svoju teškoću nisam dosad nikome kazivao. Iznosim je vama i molim vas da mi preko Glasnika javite što bi bilo bolje da uradim? Moram završiti. Probudio se mali Miroslav pa ga moram ljuljati!

B. P. — D.

— — — — — — — —

Ljuljaj i dalje svoga malog Miroslava i ostani vjeran Isusovu pozivu! Isus je kao dvanaestgodišnji dječak naučavao u hramu pravu i čistu Božju nauku. On te već sada zove u svećenike i daje ti milost da, kao dvanaestgodišnji dječak, iznosiš u Glasniku njegova Presvetog Srca nepatvorenu nauku o kršćanskoj obitelji.

Zato upri svoj pogled u Isusovo uskrsnulo Srce i ne boj se bijesnih valova pokvarenosti!

Djedu i babi najbolje ćeš se odužiti na svemu ako postaneš dobar Isusov svećenik.

Nisu čekali dok sagrade kuću

(Urednikove bilješke neposredno nakon razgovora s roditeljima sedmero djece)

U teškim poratnim prilikama, u tuđoj kući, u jednoj sobici daju život trećem djetetu. Stavljaju u zalog svu svoju jadnu sirotinju i kupuju trošnu kućicu. Majka, zahvalna Presv. Srcu, što su dobili svoj krović nad glavom, s radošću poklanja život četvrtom djetetu.

Kupili su nešto zemlje i vinograd s voćnjakom. Otac je radio u noćnoj smjeni u tvornici. Ujutro, pri izlasku iz tvornice, čekala bi ga na kolima žena i oboje bi krenuli na njivu i radili do večeri. Na večer otac je jedva nalazio dva sata vremena da bar malo prilegne, a zatim u tvornicu i sutra ujutro opet na njivu.

Majka teško oboli na srcu. Koji puta nije mogla ni rukom micati. Vode je specijalistima u Zagreb i Beograd. Zadužili su se na sve strane. No, nitko joj ne može pomoći. A majci četvero djece potrebno je bar toliko zdravlja da se mogne kretati. Zavjetuje se gospi Sinjskoj i onako bolesna krene u pohode Majci svih majki. Na povratku kući toliko ozdravi da je mogla sve raditi. Bili su prisiljeni živjeti u oskudici zbog prekomjernih dugova, ipak, iz zahvalnosti prema Božjoj Majci, poklanjaju život petom djetetu, maloj kćerkici Mariji.

Nastupili su dani u kojima su svi morali dati sve od sebe. Najstariji sin ima tek dvanaest godina, a otac na neko vrijeme morao otići od kuće. Majka ne sustaje! Radi više nego što može, iako očekuje porod. Najednom u voćnjaku prekida rad i žuri kući da pokloni život šestom djetetu, maloj Ankici.

Otac se vratio kući. Otplaćuju dugove i tek tada misle na svoju novu kuću.

Zidali su je dio po dio uz pomoć dobrih prijatelja. U novoj kući dolazi na svijet sedmo dijete, najmlađi sin Marko, sada već učenik četvrtog razreda osmogodišnje škole, bistar, vedar i okretan dječak. Kad se Marko spremao da dođe na svijet, pretstavljao je neizbježivu smr-

tnu opasnost: ili za majku ili za sebe. Savjetovali su majci da ukloni dijete. Majka ni čuti! Otac isto! — Ljudska je mudrost prognozirala majci smrt i nesmiljeno predbacivala tešku povredu odgovornosti prema već rođenoj djeci. Roditelji su znali što to znači ostaviti djecu bez majke, no isto tako su znali što znači Boga teško uvrijediti.

Približavala se sveta Nedjelja. To jest »obična« naša Nedjelja. No majka je znala da je svaka nedjelja ustinu sveta, jer je svaka Nedjelja spomendan Isusova uskrsnuća. Majka, puna pouzdanja u dobrotu Isusova uskrsnulog Srca, očekivala je rješenje s neba. I stiglo je u pravi čas. Rodio se mali Marko i već jedanaestu godinu ima živu majku.

Najstariji sin oženjen je i ima već dva dražesna dječaka i svoju vlastitu kuću, iako još nedovršenu.

Najstarija kćerka stupila je u samostan sestara Sv. Križa u Đakovu. Drugi i treći sin umišli su u Franjevački Red.

Troje još živi s roditeljima. U školi na njih računaju kao na najaktivnije đake. Suvišno je i spominjati da su na vjeronauku prvi.

Majka je još pri snazi. Utorkom i srijedom »sušl«, tj. vrši veliki i teški post i mnogo moli za ustrajnost svojih sinova franjevaca. Subotom, uz nešto kruha i čaja, posti i moli za svoju kćerku, redovnicu u Đakovu.

Rekla mi je, da bi više molila i pokore činila, ali da ima još troje djece pa, ako koje ode u samostan, neka i ono ima koji svoj dan, u koji će majka postiti i moliti da joj dijete ustraje do smrti na tom Božjem putu. UR.

„Sva su vam djeca tako napredna"

U dvanaest godina rodila sam sedmero djece. Imali smo samo jednosobni stan, a već sam bila majka petero djece. Sad imam sedmero djece, all i svoju kuću, šivaći stroj, radio i gramofon. Nikad nisam htjela raditi nedjeljom i blagdanom.

Vodila sam velike borbe da dovedem na svijet svoje peto, šesto i sedmo dijete. Osobito su se svi protivili mom šestom djetetu, a ja jedina, koja sam ga branila, bila sam teško bolesna. Uz velike neprilike rodila sam jakog, debelog i crvenog dječaka, teškog 3,70 kg. I sedmo se dijete rodi u toj mojoj bolesti: 11. X 1964. g. To je moja mala Vesnica, koja već shvaća melodije i sama pjeva. Tko je čuje svatko se čudi tom djetetu.

Ponosim se svojom djecom. Učiteljica veli: »Gospođo, sva su vam djeca tako napredna. Sva imaju vladanje odlično. Uredna su vam i čista!« — Školu pohađaju tri sina i jedna kćerka. Najslabija im je ocjena: četiri! — Kod kuće su još dvije kćerkice i jedan sinčić. Sinovi mi idu u sedmi, peti i treći razred, i sva trojica žele u sjemenište. Kćerka ide tek u prvi razred, a već bi htjela biti časna sestra.

Muž mi je radi toga jako zabrinut. Mora odgajati toliku djecu, a ostat će, kako to on misli, bez njihove pomoći, kad mu budu djeca najviše trebala.

Tješim ga da je to tek samo dječja želja. A ako to i Bog bude htio, onda će nam On već znati pomoći!

T. K. — G.

Apostol Srca Isusova

Prije 69 godina, na Veliki Četvrtak, pozvao ga je Gospodin k sebi da se vječno raduje njegovu uskrsnom triumfu.

UČINI I TI TU RADOST PRESV. SRCU!«

Kad je potkraj prošlog stoljeća počeo izlaziti hrvatski »Glasnik Srca Isusova«, narod ga je posvuda lijepo primio, pa mu je sve više rastao broj čitatelja. Primatu novoga Glasnika osobito se veselio i tadanji travnički sjemeništarac, sluga Božji Petar Barbarić. On je u Glasniku gledao glavno sredstvo za širenje pobožnosti prema Presvetom Srcu Isusovu u našem narodu, pa je velikom revnošću nastojao da mu pribavi što više novih pretplatnika i u Sjemeništu i u zavičaju. Veoma je uspijevao. »De, bronze ti, kad će toliki drugi, učini i ti tu radost Presv. Srcu!« — tako bi oduševljavao svoje drugove za Glasnik.

Stoga »Glasnik Srca Isusova i Marijina« želi progovoriti o svom velikom prijatelju i potaknuti svoje čitatelje na pobožnost prema njemu, jer je on velik miljenik Srca Isusova, odabrano Marijino dijete i duhovni velikan hrvatskog naroda. Prava pobožnost prema ovom Božjem sluzi uključuje u sebi troje: temeljito poznavanje, iskrenu ljubav i vjerno nasljedovanje.

UPOZNAJMO PETRA!

Petar Barbarić sin je kršne Hercegovine. Rodio se 19. svibnja 1874. u seocu Šiljevištima (selo Klobuk). Njegovi roditelji Ante i Kata odlikovali su se kršćanskim životom i svoje su 9 djece uzorno kršćanski odgojili. Petrov stariji brat Mato postao je franjevac — fra Marko. Mali Pero rado je slušao roditelje, ali jedna stvar nije mu bila baš draga — ljuljati djecu. Kad mu je to majka jednom naložila, probije mu iz srca uzdah: »Boze moj, bi l' se to moglo ljuljat na makinu?« (Još nije izgovarao š i ž.)

Odlično svršivši pučku školu, postao je trgovački pomoćnik. Međutim začu u duši jasan Božji zov u svećenike. Spremno se odazva. Zauzimanjem

svog župnika fra Ambre Miletića i na preporuku svog bivšeg učitelja bi primljen u travničko Sjemenište. Svojim je susjemeništarcima prednjačio i zdravom pobožnošću i odličnim učenjem. Životno mu je načelo bilo: Ordinaria extraordinarie — obične dužnosti vrši neobičnom revnošću! Životom je potvrdio svoju izjavu: »Od svih putova što vode u nebo, meni se čini najkraćim, najlakšim i najpouzdanijim onaj kojim čovjek ide ispunjajući svoje obične dužnosti.« U vršenju dužnosti neprestano mu je pred očima lebdio veliki životni ideal — svećeničko zvanje, koje je svom dušom ljubio. »Za svećeničko bih zvanje bio spreman i sto puta umrijeti.«

U Sjemeništu je upoznao i silno zavolio pobožnost prema Presv. Srcu Isusovu. Oduševljeno ju je širio. Bio je srdačno pobožan prema Majci Božjoj, koju bi rado nazivao »Premilom Majkom«. Gospu je osobito častio moljenjem krunice. Kad je u djetinjstvu kao mali pastir vodio stado na pašu, u jednoj je ruci imao pastirski štap, a u drugoj krunicu. Nije se htio igrati ni razgovarati s drugim pastirima dok ne bi izmolio Gospine krunice.

LJUBIMO PETRA!

Našeg je Peru silno nosila misao kako će jednog dana kao svećenik raditi u svom narodu za Srce Isusovo i za Marijinu čast. Ali Bog je imao s njim drugu osnovu. U cvijetu mladosti pozove ga k sebi, da bude našem narodu, napose našoj mladeži, moćan zagovornik na nebu i uzor čista života na zemlji. Za utjehu dva dana pred smrt položio je redovničke zavjete Družbe Isusove u koju je mislio stupiti. Umro je 15. travnja 1897. na glasu svetosti. Osim sveta života, svetost mu potvrđuju i mnoga uslišanja koja se zbivaju na njegov zagovor kod Boga sve do u naše dane. Osobito se ističu uslišanja na djeci. Dva neobična uslišanja donio je naš Glasnik u travnju prošle godine. Petrov životopis, preveden na slovenski, njemački, francuski, talijanski i madžarski jezik, pronio mu je slavu i štovanje i izvan domovine. Radi se na tome, da ga Crkva proglasi blaženim, te je završen biskupski proces i proglašen je časnim slugom Božjim.

Tko ljubi, misli na onoga koga ljubi, Ako doista ljubimo ovog našeg uzornog mladića, mislit ćemo na njega i molit ćemo mu se u svojim potrebama. Rado ćemo preporučiti i drugima da mu se mole. Petar će osobito rado zagovarati kod Srca Isusova i Marijina mlade koji mu se mole, jer je pred smrt izričito obećao, da će u nebu mnogo moliti za mladež, napose našu.

NASLJEDUJMO PETRA!

Prava pobožnost prema ovome božjem sluzi traži od nas da nasljedujemo njegove vrline, osobito čistoću srca koja je danas nažalost tako često popljuvana i prezrena. A upravo je čisto srce najljepši ukras svake mladosti! Dok ističemo Petrovu mladenačku čistoću, nemojmo misliti da se susrećemo s drugim sv. Alojzijem koji po izvanrednoj Božjoj milosti nije osjećao tjelesnih napasti. Barbarić je doživio u svom biću što znači bolna tvrdnja apostola Pavla: »Vidim drugi zakon u svojim udovima koji se bori protiv zakona moga uma«. (Rim 7,23). Mnogo su ga mučile nečiste napasti. Protiv njih se junački borio. U teškoj borbi nikla mu je u srcu velika odluka: »Volim umrijeti nego se nečistim grijehom okaljati.«

Znao je da ovu odluku neće moći izvršiti bez Božje i Marijine pomoći. Zato se, svjestan svoje nemoći, puno i žarko molio u napastima. Osim molitve, Petar je upotrijebio i glavno, neophodno sredstvo za čistoću srca — sv. Pričest, i to čestu Pričest. I za njega vrijedi Isusova riječ: »Ako ne budete jeli tijela Sina Čovječjeg... nećete imati života u sebi. Tko jede moje tijelo..., ostaje u meni i ja u njemu.« (Iv 6). Tako je Barbarić junačkom borbom žarkom molitvom i čestom Pričesti iz svih oluja mladosti izišao neporažen i spasio milosni život u svojoj duši. S neokaljanim ljiljanom stigao je u nebesku domovinu, gdje će kao zvijezda Srca Isusova sjajem svoje čistoće sjati kroz svu vječnost.

Petrov primjer i pobjeda zove nas sve, napose našu mladež, u sveti boj za čist i Bogu ugodan život. Neka nam naš Petar pomogne da se i mi — junački borimo, žarko molimo i često pričešćujemo — te očuvamo čistoću srca pa se tako i na nama kao i na njemu ispuni veliko obećanje Srca Isusova s gore blaženstava: »Blago onima koji su čista srca, jer će Boga gledati.« (Mt 5, 8).

Vladimir Pribanić D. I.

Vedar poslenik Krista Pobjednika

(Iz života o. Miroslava Vanina D. I, 1879-1965)

Početkom adventa prošle godine na dan sv. Nikole zamijenio je zemlju vječnošću izrazito veseo čovjek, učenjak i pisac, rodoljub i prijatelj mladih, ljubitelj Isusova Srca, njegove Crkve i svoga reda, o. Miroslav Vanino.

NA ZAGREBAČKIM ULICAMA

Rodio se kao šesnaesto dijete od sedamnaestero njih zagrebačkim građanima, obrtniku Alojziju i ženi mu Josipi. Bio je izvanredno živahan dječak, junački se tukao po livadama gdje je danas svetište Srca Isusova s djecom iz drugih ulica. No stupao je također u povorci s drugim hrvatskim đacima te se bunio proti mađarskom banu Khuenu. U školi je slabije napredovao i tko zna kako bi bilo svršio da nije bilo anđela u kući, starije sestre Slavice. Ta je bila veoma pobožna, brinula se i za njegov odgoj, te ga uz molitve i žrtve za nj, davodila u vezu sa svećenicima i redovnicima, pa se uz posebno djelovanje Providnosti s 15 godina odlučio i otišao u kratkim hlačama, sa šiljastim šeširićem i perom na njemu u isusovački novicijat u koruškom mjestu Sv. Andrija.

U BOŽJOJ KOVAČNICI

Daleko od Zagreba, u kraju s nepoznatim njemačkim jezikom, te onoj ozbiljnosti, pobudi se u djetinjem srcu čežnja za domovinom te on mjeri visinu zida preko kojega će se popeti i pobjeći kući. No pomisli da će tim lakoumnim činom osramotiti Hrvatsku pred Nijemcima te osta, a kad jedanaesti dan obuče prvi put redovničko ruho, nesta tuge, a uđe radost u srce, da se nikad više ne pokoleba u svećeničkom zvanju. Doduše prijelaz sa zagrebačkih ulica u 30 dnevne duhovne vježbe nije otjerao djetinje ćudi, te iza mačevanja metlama s nekim drugom mudri učitelj novaka odgodi mu duhovne vježbe za dogodine, dok naraste i ojača. To ga pecne te nastoji biti ozbiljniji. Svrši i gimnaziju i uči mudrost ili filozofiju u Požunu — gdje je već zreo mladić, pun žara i zanosa za sve što je Božje i lijepo. A kad s 25 godina dođe u Travnik za odgojitelja i profesora, uz školu piše živote svetaca te velikog kršćanina generala de Sonisa. Isto tako i cijelog života piše sastavke za Glasnik i Kalendar Srca Isusova i Marijina. Teologiju zaželi učiti izvan Austrije, i poglavari mu ugode te ga pošalju u Louvain u Belgiji. I tu uza studij Božje mudrosti piše knjige i poduzima druge pothvate. A iza mlade mise 1910. godine naskoro zaželi da bude profesor te uči hrvatsku povijest na sveučilištu u Beču i onda u Zagrebu.

NA RATNOJ FRONTI I U BORBI DUHOVA

No naokolo bjesni svjetski rat te i on pođe na talijansku frontu da bude na kršćansku pomoć i utjehu vojnicima, koje osvaja, uz dolično i požrtvovno držanje pravog svećenika, osobito vedrinom i šalama. Odmah iza rata položi 1919. godine kod prof. Šišića doktorat iz hrvatske povijesti, a onda bi poslan u Sarajevo gdje vodi katoličku mladež najvišim kršćanskim idealima u đačkim Marijinim kongregacijama i drugim organizacijama. Po 200 do 300 njegovih učenika pristupa na prvi petak svetoj pričesti, a iza toga on im svima pripravlja doručak u sjemenišnoj dvorani. Svima je na raspolaganje i pomoć. Izdaje i tri godine uređuje za mladež vrlo zgodan časopis s naslovom Život, koji posta kasnije vrlo ugledan list za inteligenciju.

No u Travniku je potreban profesor za povijest te njega pošalju, ali iza dvije godine bi postavljen za rektora isusovačke kuće u Palmotićevoj ulici. Uvijek mladenački raspoložen razvija tamo svestranu djelatnost.

Svećenika je iza rata bilo malo, sjemeništa su bila prazna, te on drži predavanja o potrebi i uzvišenosti svećenika, izdaje o tom knjižice, potiče na molitve i organizira pomoć za školovanje siromašnijih.

No 1924. pošalju ga poglavari u Ameriku neka daje u hrvatskim župama pučke misije. Održao ih je 33 sve po dvije sedmice (a u domovini još 14). Uz to piše u hrvatske novine i časopise, bio je svuda poznat kao »veseo misionar«. Ali iza tri godine pozovu ga kući te po svoj zemlji drži predavanja o američkim Hrvatima. A onda 1928. bi postavljen za profesora bogoslovije u Sarajevu. Tu je on na svojemu pravome mjestu te je razvio veliku djelatnost.

UČENJAK I PISAC

U Kristovu osobu sav je zanesen i za njegovo mistično tijelo — Kat. Crkvu — te napisa knjigu o svećeništvu Sunčanim stazama, a drugu za prvopričesnike s naslovom Dani srećom obasjani. No osobito je djelovala kratka, ali veoma živahna i pobudna Povijest Katoličke Crkve, koja izađe dva puta u 30.000 primjeraka i vrlo se rado čita. Naskoro napiše i veliki životopis uzor-đaka i sluge Božjega, Petra Barbarića. Započeo je i uređivao četiri godine časopis za povijest katoličke Crkve nazvanu Sveta Hrvatska, a onda 12 svezaka Vrela i prinosa, zbornik za povijest isusovačkog reda u hrvatskim krajevima. Tu je pokazao kako su isusovci u dva stoljeća prije ukinuća reda tješili i poučavali narod za turskih ratova kao misionari u vjeri i kršćanskom životu. Dizali su hrvatsku kulturu poučavanjem u čitanju i pisanju, učili na gimnazijama u Zagrebu, te u gotovo svim većim hrvatskim gradovima. To su nove spoznaje o djelovanju i zaslugama starih isusovaca za hrvatski narod te danas nikoji protivnik ne može tvrditi kao prije da su isusovci bili tuđinci. To je uz duhovne vrednote najveće djelo o. Vanina, a on je o tome napisao oko 2000 strana; kad to bude tiskano, bit će to velik i neočekivan prinos za poznavanje hrvatske povijesti i kulture. Na temelju toga učenoga rada postao je dopisni član Akademije te primljen u društvo Braće hrvatskog zmaja i druge kulturne ustanove.

SVEĆENIK I REDOVNIK

Čitavoga života o. Vanino bio je radin, poduzetan veseljak, vedar i pun pouzdanja. Uz djetinju odanost Crkvi veoma je volio isusovački red te je još kao mladić rekao da ga ne bi ostavio »ni za čitavo carstvo«. A osobito je volio Svetište Srca Isusova, njegov Glasnik i sve pothvate. Iz Srca Isusova crpio je vedrinu i radost, poticaj i ustrajnost u radu, te snagu za borbu protiv svih ljudskih slabosti, pa je časno i s velikim zaslugama završio zemni vijek. Posljednjih su mu godina doduše sile klonule te je veoma osjećao nevolje i poniženja starosti, no mnogo je molio u crkvi, s krunicom u ruci po vrtu i kući, te došao do duboke spoznaje koju je često izgovarao: »Sve je dar i milost Božja«. Malo prije smrti na pitanje poglavara da li mu što treba, odgovori ponizno: »Da! Treba mi svetosti.« To je velika spoznaja i želja dostojna svećenika-isusovca.

o. Josip Badalić D. I.

◁ Crkva Srca Isusova na filipinskom otoku Cebu

Misijska nakana

CRKVA na Filipinima

Kao što smo mi Hrvati prije 25 godina proslavili 1300 godišnjicu svoga pokrštenja i svojih prvih veza sa Svetom Stolicom, kao što katolički poljski narod slavi ove godine 1000 godišnjicu svoga pokrštenja, tako je katolički narod Filipina, jedine katoličke zemlje na azijskom kontinentu, proslavio prošle godine 400 godišnjicu svoga ulaska u veliku kršćansku zajednicu. Na tu značajnu proslavu kanio je doći sam sveti otac Papa Pavao VI, ali valjda ga spriječiše mnogobrojni poslovi, pa je poslao legata u osobi uzoritog kardinala Hildebranda Antoniutti-a, prefekta svete kongregacije za redovnike. Papin je legat bio dočekan nezapamćenim triumfom, i Filipinci su dostojno proslavili svoj značajni jubilej. O toj proslavi pisala je opširno sva katolička štampa. I naš je Glasnik u svome prvome broju od ove godine donio o tome lijep prikaz iz vještog pera svog stručnog suradnika Fidelisa.

Misijska nakana Apostolata Molitve za mjesec travanj, mjesec Gospodinova uskrsnuća, posvećena je također Crkvi na Filipinima. Ona želi pobliže upoznati članove Apostolata Molitve s filipinskom crkvom i njezinim problemima, te ih potaknuti da se kroz ovaj mjesec naročito za

nju mole i žrtvuju. Evo najprije nekih statističkih podataka o Filipinima!

Filipinsko otočje brojilo je prošle godine 28,860.000 stanovnika; od toga je 23,530.000 katolika, dakle 82% cjelokupnog stanovništva. Prema tome su Filipini najkatoličkija zemlja najvećeg kontinenta, na kojem su u svim zemljama katolici u osjetnoj manjini. Filipini imaju 42 nadbiskupije, biskupije ili drugih crkvenih samostalnih teritorija. Imaju i svoga kardinala u osobi nadbiskupa glavnoga grada Manile uzoritog Rufina Santos. Svećenika imaju 4.175, od kojih je 2.240 redovnika. Među njima se nalazi i jedan Hrvat, franjevac o. Karlo Kaić kao profesor u jednome sjemeništu. Skoro polovina filipinskog klera jesu stranci. Redovnica ima 5.288, a od toga je 4.186 domaćih sestara, dakle četiri petine. Prema broju vjernika, svećenika je daleko premalo, pa tako na svakog svećenika dolazi poprečno 8.600 duša, kažem poprečno, jer ima biskupija u kojima na jednog dušobrižnika dođe čak 15.000 duša. Dakako da takva pastva ne može žeti velike plodove. I prema tome je problem, kako povećati broj svećenika, jedan od najvitalnijih problema filipinske crkve. U zadnjih 20 godina, tj. nakon drugog svjetskog rata, broj svećenika neprestano raste, ali raste i broj katoličkog pučanstva, pa je položaj u neku ruku još teži. Eto nakane za molitvu da Gospodar žetve pošalje što prije i što više poslenika u svoju obilnu žetvu.

Drugi problem i poteškoća filipinske crkve jest velika raštrkanost teritorija. Filipini su čisto pomorska ili bolje rečeno otočka zemlja, a protežu se ne samo na nekoliko velikih nego na 7.107 otoka i otočića. To, dakako, stvara velike poteškoće u pastvi. Traže se prikladna prevozna sredstva, koja će povezivati udaljene otoke. Među stanovništvom pojedinih otoka vlada prilična razlika u jeziku, pa je i to ne mala zapreka dušobrižništvu. Vjernici su zbog toga slabo poučeni u vjeri, dok u javnosti imaju velik utjecaj slobodni zidari šireći svoje ideje. Ipak nije na Filipinima sve samo crno i problematično. Ima i toliko utješnih činjenica među koje svakako spada velika odanost vjeri i Crkvi kod većine stanovništva. Vjera je u puku duboko usađena. Nestašicu klera donekle nadoknađuju naobraženi laici koji vrše službu katehista, poučavajući djecu, mladež i odrasle u vjerskim istinama. I katoličko školstvo je prilično. Ima 5 katoličkih sveučišta, 194 koledža, 734 srednjih škola, brojne osnovne škole. Crkva razvija i karitativnu djelatnost u 22 bolnice, 21 ambulanti, 2 leprozarija, tj. bolnice za gubavce, 7 sirotišta i drugih sličnih humanih ustanova.

Filipinska crkva, kao najveća i najkompaktnija katolička zajednica na azijskom kontinentu, ima, dakako, veliku zadaću. Ona treba postati kvasac, koji će uzdignuti i preporoditi ogromnu masu žutog i smeđeg kontinenta. Ona treba da postane svjetionik, koji će pokazivati azijskim narodima put u luku katoličke Crkve. Kamo sreće kad bi Filipini imali velik broj svećeničkih i redovničkih zvanja i kad bi mogli slati misionare među druge azijske narode. Njih bi vjerojatno daleko bolje primali i razumjeli nego Evropljane i Amerikance. A kako će slati kad nemaju ni sami dosta klera! No što je nemoguće danas, zar mora ostati sutra i zauvijek? Molimo stoga da se filipinska crkva pomladi, da prolista i procvate te donese što obilnije plodove, kako za filipinski narod, tako i za cjelokupan azijski kontinent.

o. Josip Antolović D. I.

Iz života i rada

KRISTOVE CRKVE

Europa

KÖLN: Katoličko Udruženje za putovanja organiziralo je »Dan cestovne sigurnosti«. Bit će to 26. lipnja. Žele na taj dan upozoriti sve savjesti, da su ljudski životi dragocjeni. Da je potrebno mnogo poštenja i obzira prema drugima.

PARIZ: Sveta Misa za novinare održana je 3. veljače u crkvi svetog Franje Ksaverskog. Služio ju je isusovac p. Ribes, urednik glasovite revije Etudes. Misi je prisustvovao i pariski nadbiskup kardinal Feltin. — U Rimu je za novinare imao svetu Misu i prigodnu propovijed kardinal Bea. Istaknuo je važnost postkoncilskog vremena i obaveze novinara da pomognu Istini, kako bi osvojila sva srca.

BEČ: Kardinal König vodit će veliko austrijsko hodočašće na proslavu poljskog jubileja u Čenstohovu. Polaze 2. svibnja i ostaju ondje za vrijeme glavne proslave nekoliko dana.

BORDEAUX: Nadbiskup ovoga grada, kardinal Richaud, poslao je svim francuskim biskupima pozivnicu za Euharistijski Kongres, koji se ima održati od 11. do 14. travnja. Moli ih da se odazovu, kako bi dali snažan pečat katoličkoj vjeri u Isusovu Prisutnost, i time proslavili papinsku Enciklika Mysterim fidei — Otajstvo vjere, koju je Pavao VI izdao početkom rujna prošle godine.

GRAZ-SECKAU: Biskup Schoiswohl osnovao je »presbyterium«, zajednicu svećenika svoje biskupije. U njoj će osim pomoćnog biskupa i generalnog vikara sudjelovati oko trideset svećenika i pomagati biskupu u upravljanju biskupijom. To je potpuno u duhu Sabora.

LURD: Hodočašća službeno započinju 26. ožujka, a svršit će 16. listopada. Od 12. do 17. travnja doći će Gospi Lurdskoj slijepci; od 9. do 19. lipnja vojnici; koncem kolovoza cigani; od 10. do 12. rujna bivši zarobljenici, a veliko tzv. »kruničarsko« hodočašće bit će od 4. do 10. listopada.

BAMBERG: Zahvalni građani ovoga grada imenovali su biskupa msgra Josipa Schneidera »počasnim građaninom«. To je znak zahvalnosti, jer je biskup podigao mnogo kuća za siromahe, brine se za svu mladež i pomaže svaku kulturnu akciju u gradu.

DROGHEDA: U ovom irskom gradu sabralo se oko 80 katoličkih i protestantskih duhovnika iz cijele zemlje. Razgovarali su nekoliko dana o ekumenskim problemima i zajedničkom radu oko mnogih stvari, za koje su podjednako zainteresirani.

RIM: U Središnjici Međunarodne Organizacije za privredni razvoj svijeta — FAO okupile su se časne sestre iz raznih zemalja, koje su još nedovoljno razvijene. Žele, da se pojača suradnja ove Organizacije i Katoličke Crkve u tolikim krajevima, gdje vlada neopisiva bijeda.

ESSEN: Nijemci pripremaju tekstove molitava i pjesama, koji će poslužiti i katolicima i protestantima. To je izjavio na zajedničkoj bratskoj večeri pred katoličkim biskupom Hengsbachom protestantski profesor teologije Beckmann. Posao privode kraju katolički i protestantski učenjaci s jednakom ljubavlju.

FATIMA: Prošle je godine pohodilo Gospino svetište preko milijun i po hodočasnika. U isto vrijeme odsluženo je u svetištu Gospe Fatimske 15.515 svetih Misa, i to 2.544 u »kapeli ukazanja«. Obavljeno je preko 450.000 svetih Ispovijedi, blagosloveno 585 brakova. Najjače grupe došle su (osim iz Portugala) iz Španjolske, Francuske, Njemačke, Belgije i Nizozemske.

STOKHOLM: »Deseti dan« katoličkih sveučilištaraca iz sjevernih zemalja održat će se prema programu u norveškom gradu Lillehamer, od 31. srpnja do 8. kolovoza. Tema će biti II Vatikanski Sabor i Sjever Evrope. Svrha je tome sastanku da se dobro uoči smisao saborskih odluka za vjernike, koji žive raspršeni u nordijskim protestantskim krajevima.

Azija

HONG-KONG: Biskup msgr Lorenzo Bianchi osnovao je »Ekumensku komisiju«. U njoj će raditi devet članova — neki su svećenici a neki laici. Predsjednik će biti franjevac p. Teobald Diederich. Radit će oko toga, da se bolje upoznadu druge kršćanske zajednice i razne nekršćanske religije.

MANILA: U veljači su svečanom trodnevnicom završili proslavu 400-te obljetnice krštenja filipinskog naroda (o čemu smo pisali u 1. broju ove godine). Tom zgodom nosili su čudotvorni kip malog Isusa »Santo Nino« ulicama glavnoga grada. Prisutan je bio novoizabrani predsjednik republike Ferdinand Marcos i druge visoke ličnosti zemlje. Tom je zgodom bila otvorena zanimljiva izložba dragocjenih starina. Tako su osvijetlili ulogu kršćanstva u povijesti naroda koji živi na 7000 otoka.

HIROSIMA: U glasovitoj crkvi »Mir svijeta — Pax mundi«, koja je sagrađena na uspomenu žrtava atomske katastrofe toga japanskoga grada, ostvarili su dugogodišnju želju mnogih Japanaca. Po prvi puta su pjevane dijelove svete Mise pratili mjesto orgulja narodni instrumenti »koto« (neka vrsta citare) i »šakuhači« (klarinet od bambusove trske). Samo će gregorijaski koral pratiti orgulje.

Amerika

CARACAS: Nadbiskup ove nadbiskupije u Venezueli razdijelio je svoju nadbiskupiju na osam dijelova, svaki sa osamnaest župa. U svakom dijelu

održana je trodnevnica, gdje su propovjednici u pet konferencija vjernicima tumačili saborske dekrete i smisao koncilskog jubileja. Propovijedali su svećenici, a neka su predavanja održali dobro poučeni laici.

NEW ORLEANS: »Među katolicima i anglikancima ima mnogo toga zajedničkoga u nauci i vjeri, što se može plodno primijeniti na svakodnevni život«, rekao je nadbiskup New Orleansa (USA) msgr Filip Hannan. Govor je održao na 128. godišnjem sastanku episkopalijanske crkve u Luisiani. Nadbiskup je napomenuo, da je Sabor anglikanskoj crkvi dao naročito mjesto u svojim dokumentima. A dirljivo je i to, što je u prošlom vijeku za vjeru dalo u Ugandi život 40 mladih mučenika, od kojih je gotovo polovica bila anglikanske vjere.

BOGOTA: U zavodu Krista Kralja održat će se kroz šest mjeseci tečaj za laike, koji će se kao povjerenici pojedinih biskupija brinuti za apostolat na selima. Oni će raditi zajedno sa svećenicima, koji će biti odgovorni za strogo svećenička djela.

QUITO: Ekvadorski biskupi uputili su vjernicima poslanicu prigodom »Pokreta svete Krunice«. Upozoravaju svoje stado na opasnost od rata. Govore im o odlučnim trenucima, što ih proživljavaju južnoameričke države i potsjećaju na velike obaveze molitve i žrtve, da se uklone opasnosti za mir u svijetu.

BOSTON: Bostonski nadbiskup, famozni kardinal »bez repa — bez svečane svilene povlake« Cushing, održao je ekumensku vjersku svečanost u židovskoj sinagogi Beth Shalom u Framinghamu. Govoreći kako se pojedine vjere približuju jedna drugoj, kardinal je rekao: »U ovoj našoj zemlji živjeli smo katolici ovdje, protestanti ondje, židovi tamo. Ali su mnoge pregrade među nama već pale!«

ROSARIO: U ovom argentinskom gradu kupili su golemo zemljište, na kome će podizati kuće za beskućnike. To će izvesti katolička organizacija Emaus uz pomoć Međuameričke banke za razvoj. Budući su vlasnici obvezni da tjedno rade petnaest sati na izgradnji svoga doma i time će ga isplatiti.

Afrika

DAR-ES-SALAM: U ovom se glavnom gradu Tanzanije podiže velika kuća, gdje će stanovati bolničarke, razne tajnice iz ureda, učiteljice i druge neudate žene koje u gradu rade. Biskupske su konferencije odredile da se slične ustanove podignu i za mladež, mušku i žensku; za buduće laičke predvodnike obnove na selima, koji se školuju u gradu. Uz to se mnogo radi da se osnuju knjižnice za razne slojeve pučanstva.

LEOPOLDEVILLE: Po cijelom se Kongu organiziraju katehetske komisije — biskupijske, pokrajinske i nacionalne. One moraju organizirati ne samo izdanje pogodnih priručnika, nego davati biskupskim konferencijama razne prijedloge, kako bi se poučavanje u vjeri što bolje organiziralo.

ASMARA: Etiopska je vlada službeno potvrdila prvo katoličko sveučilište. Osnovala ga je salijanska redovnica sestra Marija g. 1958. pod naslovom »Institut za višu izobrazbu«. Sad ima sedam fakulteta, preko 1000 studenata.

FIDELIS

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Na primljenim milostima — M. Bogdanić, Podravski Podgajci.
— Na dobro položenim ispitima i na drugim milostima — Marija, Petrinja.
— Za sve milosti — D. K., Moslavina.
— Na uslišanoj molbi —T. J., Ivanska.
— Na uslišanoj molbi i primljenoj milosti — G. A., Deutschland.
— Za pomoć po zagovoru Bl. Nikole Tavelića — Barbara M., Goričan.
— Na ozdravljenju i uslišanoj molbi — B. C.
— Na ozdravljenju moga djeteta. I dalje se preporučujem i unaprijed zahvaljujem — Ankica Cvetković, Šemovci.
— Za sretno ozdravljenje moje kćerke — Jasna Karaula, Šuplja Lipa.
— Na velikoj primljenoj milosti — Anđela Martinčec, Varaždin.
— Na primljenoj milosti i uslišanoj molbi — Janja Radić, Vodinci.
— Na pomoći — D. Z., Rijeka.
— Na ozdravljenju i drugim milostima — domaćica V. M., Daruvar
— Na uslišanim molitvama i primljenim milostima za ozdravljenje moga sina — Vera Vincetić, Podravska Moslavina.
— Na prevelikim milostima — zahvalna obitelj D. P., Zagreb.
— Za mnoge milosti — L. B., Gorjani.
— Na uslišanoj molbi i na mnogim milostima i pomoći — Katica Bučanović, Gorjani.
— Na uslišanim molitvama — Nada M., Sv. Barbara.
— Na primljenoj velikoj milosti — Marija Dončević, D. Andrijevci.
— Na bezbrojnim primljenim milostima — Marija Kulešević, Stari Žednik kod Subotice.
— Za sve primljene milosti — M. C., Črnkovci.
— Što mi je kćerka ozdravila od otrovanja — Jelena Kolaković, Novaki, Bistra.
— Za sve primljene milosti — Marija Kapitanić, Kalinovac.
— Zahvaljujem se i preporučujem se — J. V., Bročice, Novska.
— Na uslišanim molitvama i primljenim milostima — K. K., M.
— Na primljenim milostima — Branko Jeličić, Pazin.
— Za primljenu milost ozdravljenja — I. K., Supetar.
— Za mnoge milosti — V. Držaić, Zagreb.
— Na primljenim milostima — S. Dj. M. Gorica.
— Za sretno položeni ispit moga sina — I. R., Osijek.
— Za zdravlje mojega oca. Preporučujem se i dalje u svim potrebama — Ana Zdunić, Divoševci.
— Što sam spašena od nesreće na putovanju zagovorom Gospe od brze pomoći i za druge primljene milosti — V. M., Obrovnica.
— Na svim primljenim milostima. Preporučujem se i unaprijed njihovoj zaštiti — M. M., Australija.
— Za velike milosti po zagovoru sv. Josipa — Erwira Narančić, Osijek.
— Na brzom uslišanju i dalje se preporučujem u svim nevoljama koje kao udovica trpim — K. R., Marija Bistrica.
— Što su pomogli u velikoj nevolji. Preporučujem se i dalje njihovoj svetoj zaštiti — zahvalna Katica Tomljenović.
— Što sam ozdravio od plućne bolesti zagovorom pokojnog Kardinala — M. J.
— Na svim do sada primljenim milostima a posebno na ozdravljenju moje kćeri Ružice — Kazimir Andrić, Lušani.
— Za ozdravljenje i za mnoge primljene milosti. Preporučujem sebe i svoju djecu njihovom milosrđu — A. Š., Križevci.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

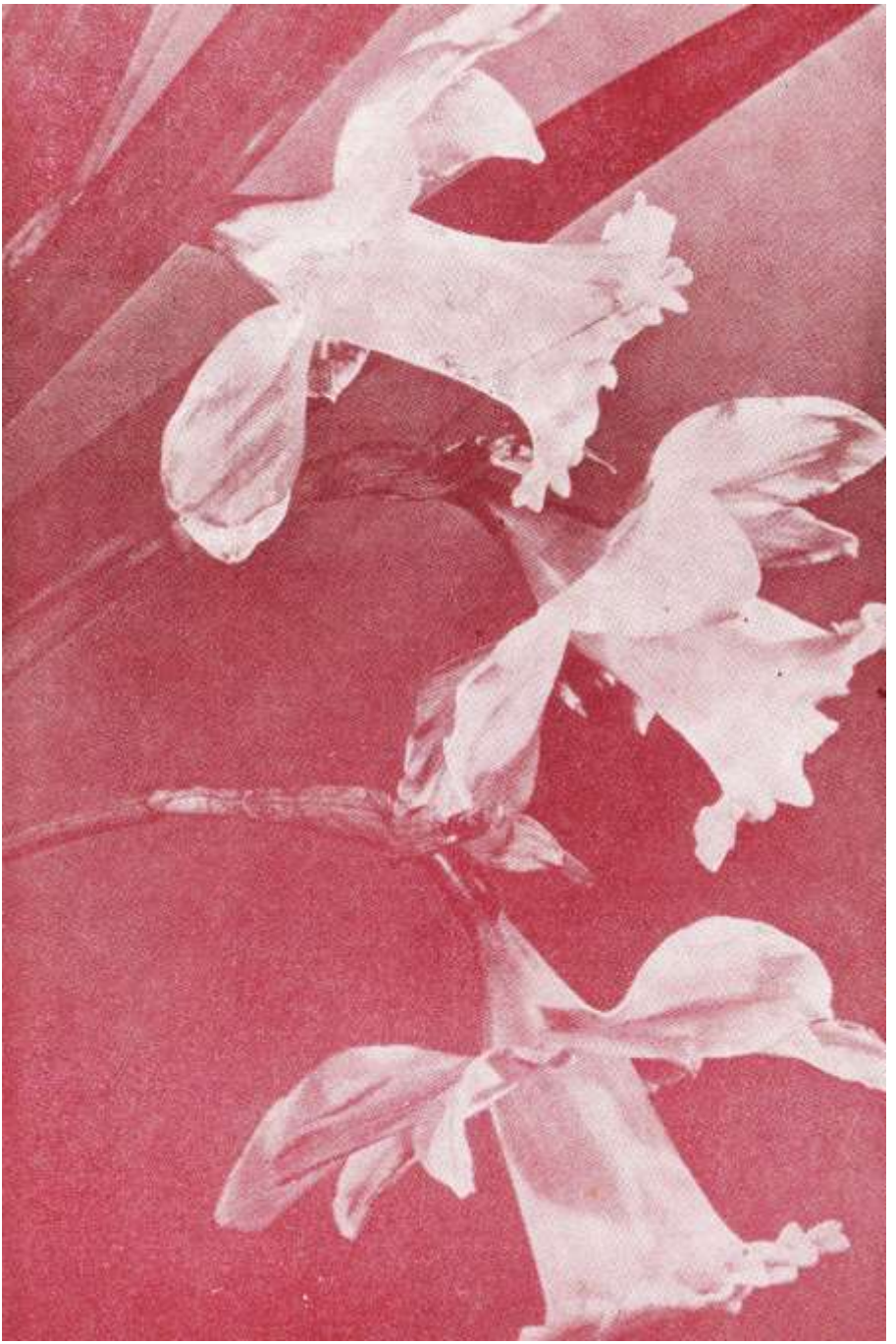

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
poš. plać. u gotovu

5

SVIBANJ 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

Sadržaj:

str:			
	161	Srce puno milosti	S. C.
	162	Majka Crkve	P. B.
	166	Koncil i Majka Crkve	J. A.
	170	Moć Marijine molitve	Š. B.
	173	Peregrina do mondo — Putnica svijeta	M. Š.
	180	Slika Nepoznate	N. N.

MAJCI CRKVE

184	Nakana A. M.:	
	Euharistija i Gospa u odgoju mladeži	S. T.
188	Sveta Potvrda III	J. W.
193	Razgovaramo	. . . .
196	Misijska nakana:	
	Mir među afričkim narodima	J. A.
198	Iz života Kristove Crkve:	
	Najveći događaj godine?	Fid.
200	Preporučujemo vam . . .	. . . .

SRCE PUNO MILOSTI

Nad sve majke-odgojiteljice izdiže se lik Isusove Majke: Srce puno milosti.

Naše majke uče iz Evanđelja kako će u svemu vršiti volju Božju i kako će i svoju djecu odgajati da je vrše.

Marija je savršeno u svemu vršila volju Božju. U tom je duhu gledala Božjeg i svog Sina. Njezin primjer postao je sastavni dio samog Evanđelja.

Naše su majke svim srcem zabrinute za uspjeh vlastite djece.

Marija ne može pomisliti na uspjeh svoga Sina, a da pri tom, svom majčinskom ljubavlju, ne ogrije dušu svakog pojedinog čovjeka. Mi svi zajedno: vjerni i nevjerni — mi smo uspjeh ili neuspjeh Marijina Sina.

Naše se majke toliko brinu da zdravom hranom razviju tijelo djece.

Marija, Majka Crkve, nastoji da duše njezine djece budu jake i izdržljive. Kristova Crkva mora rasti, jačati, raditi i patiti i u ovom našem suvremenom svijetu. U tom svetom i sudbonosnom poslu svako Marijino dijete imade svoj vlastiti neodgodiv, težak i odgovoran zadatak. Teškom radniku pripada jaka hrana. Marijine majčinske ruke pružaju svojoj djeci krepku hranu — »Živi Kruh« — živog Isusa pod prilikama kruha u sv. Pričesti!

Majka Crkve

Bog ne može biti samo nečija svojina, kao u nečijem privatnom vlasništvu. Bog je svačiji. I moj i tvoj. I njegov i njezin. I naš i njihov. I sve što je Božje, svačije je. Zato je i Crkva, Crkva svih ljudi. Zato je i Marija majka svih ljudi, majka cijele Crkve, majka svih vjernika. Znali smo to za Mariju i prije, ali otkada nam je to sv. Otac s koncila proglasio, Marija je postala još više naša, još više majka. Još više smo u obitelji s majkom.

Zaustavimo se malo na Marijinu majčinstvu!

I MARIJA MISLI JEDNAKO Na planetu postoji ljubav. Postoji najprije sebična ljubav koja oduzima, iznuđa, grabi. To nije ljubav, nego sebičnost i spremnost na nepravdu.

Postoji ljubav koja se zove strast. Katkad ta ljubav čovjeka dovede do vrhunca herojzma, kao što je dovela sve svete žene i muževe. Ali ga može dovesti i u propast, kao što je dovela sve one koji su iz ljubomore ubijali svoje zaručnice ili zahvaćeni ljubavlju—strašću napuštali svoje žene i muževe.

Postoji majčinska ljubav. I ona zna za časove svojih pomrčina. Kada je poznati Arnaud (francuski duhovni pisac) vidio kako gospođa de Sévigné (francuska književnica) postupa sa svojom kćerkom kao s idolom, nije ju nazvao majkom nego »ugađenom pogankom«. No majke su rijetko nemajke. Većina ljudi posjeduje jedan dio života koji je bio bez sjene kao dan bez oblaka. To je bilo djetinjstvo u kojem im je majka sjala i grijala ih kao sunce.

»Koje dijete najviše volite?«, upitali su neku ženu. »Ono koje je bolesno, sve dok ne ozdravi i ono koje je otputovalo, sve dok se ne vrati!«

Koja je to majka tako rekla? Nije važno koja. Sve one misle tako.

I Marija misli jednako.

BOG NIJE TJERAO LUKSUZ Kada se okuša slatkoća majčinske ljubavi i kada se neko vrijeme živi u njezinoj klimi, onda se bez nje ne može živjeti a da se za njom ne čezne. Jednom je jedan koga su više zanimale filozofske misli i učene knjige kazao: »Na dnu duše, koje žene ne poznaju, čovjek se ženi da nađe majku. Ženi se jer se sjeća sretnog djetinjstva, kuće u kojoj se dobro osjećao, brižne majke koja je obiteljsko gnijezdo tako dragala i tako grijala. I to on želi naći u ženidbi, i to mu morate dati ako želite da bude sretan i da vas voli. Sretan muž, otac obitelji u kojoj je sve u redu često se osjeća samo najstarijim među svojom djecom i ženu zove »mama«. Ta je riječ za nj riječ svjetla. Ono što čovjek želi u životu naći, ono što ga čini sretnim kada nađe — jest njegova mama.«

»Mama«, redovito je prva riječ djeteta. Ona je često i posljednja. Čuje se u agonijama na bojnim poljima i na ležajima staraca. Stoga je s pravom netko rekao: »Čovjeku je potrebna majka i kada ima sijede vlasi.«

Ako je to istina, onda je ova naša zemlja to sretnija što je na njoj više majki. I Bog nije tjerao luksuz kada nam je Mariju dao za duhovnu majku. Čovjek ne može živjeti bez majke. Dobro! I ne treba da živi, ni kada ga zemaljska majka napusti, ni kada ga zemaljska majka zauvijek ostavi, ni na onim prostorima bića na koje zemaljska majka nema pristupa, ni u onim časovima života u kojima zemaljska majka ne može pomoći. I u te je časove i na te je prostore Bog stavio majku. Marija nas dočika u svim našim časovima i susreće na svim prostorima našega bića.

MAJČINSTVO JE POSTALO VIŠE MAJČINSKO Majčinska je ljubav kršćanstvom pročišćena. Msgr. Lagrange piše u svom životopisu sv. Pavla: »Kada čovjek promatra nečuvenu plodnost genija i svetaca, biskupa i govornika koja se pojavila u 4. vijeku i postavi si pitanje, otkuda ta plodnost i gdje joj je klica, onda mora odgovoriti: u kršćanskim ženama isto tako kao i u kršćanskim misliocima onoga vremena. Ako pogledamo gdje su i kako odgojeni ti ljudi, onda nad kolijevkom svakog od njih stoji žena, majka ili sestra, koje su bile svetice i kojima ti ljudi zahvaljuju svoju svetost, a to znači usmjerenje svoga života i najbolji dio svoga genija. Tako četiri najodličnija učitelja istočne Crkve: Atanazije, Bazilije, Grgur Nanzijanski, Krizostom imaju za majke četiri svetice. Poznat je onaj usklik divljenja poganskog retora Libanija nad majkom sv. Krizostoma: »Kakvih žena ima među tim kršćanima!« I u latinskoj Crkvi pobožna majka i sveta sestra odgajaju sv. Ambrozija. A koliko je puta sv. Augustin priznao da sve duguje svojoj majci sv. Moniki. I tko može zadržati suze kad posjeti u Rimu samostan Monte Celio, staru očinsku kuću sv. Grgura Velikog, i pročita natpis u kojem taj veliki papa priznaje da ga je Silvija, njegova majka, darovala Crkvi.

Kršćanske su majke kvalitetne majke. Uz dubinu ljubavi posjeduju i dubinu životnog horizonta. I taj je životni horizont u njima jednako instiktivan kao i njihova ljubav. Izlazi iz dubina njihovih kršćanskih duša kao i ona čudesna toplina njihovih bića. One zrače svjetlo jednako kao i žar. Nisu samo nenadoknadive pratilice na putu našega života i njegove zvijezde.

Otkuda to njima?

Krštenje nas čini drugim Kristom. Sakramenat ženidbe čini naše majke drugom Marijom. I kao što čovjek po Kristu postaje više čovjek, tako i naše zemaljske majke po Mariji postaju više majke. Po Mariji je majčinstvo naših zemaljskih majka postalo više majčinsko.

BOLJE LJUBI ŽRTVUJUĆI SE Uoči prvog svjetskog rata bile su anketirane djevojke u Francuskoj o njihovu vjerskom i ženskom idealu. Gospođica Franciska B. svoj je ideal ovako opisala:

»Gledajući oko sebe jasno vidim da pravda nije od ovoga svijeta, da dobri nisu uvijek nagrađeni kako zaslužuju; jasno mi je također da su bića koja se znaju junački žrtvovati, moralno neprispodobivo ljepša nego sretnici ovoga svijeta; jasno mi je da postoji nešto veličanstvenije nego što je blagostanje. To je žrtva same sebe za bića ili stvar koju ljubiš... Kakvog li slatkog ponosa u kući biti osvježenjem, potpornjem u tvrdim časovima života, pomoći u iskušenju i u nježnosti prinositi sve žrtve te bolje ljubiti u trpljenju nego u tihim časovima.«

Je li gospodica Franciska pri tom mislila na Mariju? Svakako je Marija u Božjoj kući, u Crkvi, u toj našoj kući osvježenje, potporanj u tvrdim časovima, pomoć u našem iskušenju. I što je najglavnije: bolje zna ljubiti žrtvujući se nego tiho ljubeći. Dokazala je to i negostoljubivim Betlehemom i radničkim Nazaretom, a osobito patničkom Golgotom. Dokazala je to žalosnim licem u Fatimi i suzama u Sirakuzi u ovim tvrdim časovima našega stoljeća.

PRVA LJUBAV SVIJETA Čini se prema jednom mjestu iz Sv. Pisma (Iz. 49,15) da je Bog stvorio majčinsku ljubav zato da nas pouči koliko nas ljubi.

»Zaboravi li žena djetešce svoje? Ne smiluje li se plodu tijela svojega? A kad bi ga i zaboravila: Ja ne zaboravljam tebe!«

Mauricije Zundel u »Pjesmi o svetoj liturgiji« kaže: »Možda je najdublji smisao Djevičina štovanja u Crkvi njezina Sina taj da se u njoj kao u živom sakramentu očituje majčinska Božja nježnost.«

Marija je najslađa slika Božja na zemlji, najljepši cvijet stvaranja, smiješak svijeta. Zgodno ju je američki biskup Sheen nazvao prvom ljubavlju svijeta. Marija je prva ljubav svijeta jer ju je Bog prije i više ljubio od svih stvorenja. Ali i zato jer mi među svim stvorenjima najprije i najviše kroz Mariju ljubimo Boga. Ona nas zapravo drži oko Božjeg ognjišta. U Badnjoj je noći okupila pastire oko Isusa na svojemu krilu. I mi se u noći našega života okupljamo oko Isusa na njezinu krilu. I Crkva je Božji narod okupljen oko Marije majke Isusove i ništa drugo.

RAZUMLJIVE ČINJENICE Onda se razumiju činjenice kao što je ova koju nam pripovijeda P. Doncoeur:

»Prije nekoliko godina pripovijedao mi je vrlo ugledan njemački svećenik da se je vrlo iznenadio kada je u kabinetu maršala Hindenburga ugledao Djevičinu sliku. Kada mu je taj svećenik izrazio svoje čuđenje nad tim, stari mu je luteranac odgovorio: Ja u Djevici gledam utjelovljenje ljudskih vrijednosti, potrebnih mome životu.«

Onda se razumije i ono što je prije nekoliko godina jedan profesor — ne kršćanin — na sveučilištu u Kyotu u Japanu poručio japanskoj mladeži o »Djevici kršćana« preko radija:

»Čistoća nije utvara. Nju je savršeno ostvarila Kristova Majka, koju kršćani vole nazivati Djevicom djevica. Naše se mlade japanske djevojke spremaju da postanu dobre supruge i dobre majke. I u tome također kršćanska Madona, Majka Božja, jest njihov najsavršeniji uzor. Nasljedovanje svete Marije mnogo će više pridonijeti odgoju naših mladih djevojaka nego herojski primjeri ne znam koje slavne žene iz naših narodnih anala.«

Nisu to rekli katolici. Ali su rekli možda bolje nego katolici. U svakom slučaju rekli su isto što govore i katolici: Da se bez Marije ne da lako idealno živjeti. Da Marija budi i mami biće k idealnom. Da je u čovjeku, bio on mladić ili mlada djevojka, vječna težnja za Marijom. Da je Marija majka Čovjekova. I da su katolici sretni što je mogu nazivati majkom svoje Crkve.

P. — B.

KONCIL I MAJKA CRKVE

Smioni pokretač II. Vatikanskog Sabora Papa Ivan XXIII želio je i molio da ovaj sabor bude za Crkvu kao neki novi Duhovi, da joj dade onakav zanos, onakvu prodornu snagu kako je to bilo kada se je Duh Sveti spustio u obliku ognjenih jezika nad prvu Crkvu i proizveo revoluciju i preokret kakav se ne pamti u povijesti čovječanstva. I kao što prvi Duhovi nisu prošli bez Marije, tako je Marija morala biti prisutna i u ovim novim Duhovima. To je njezina majčinska zadaća.

Pater Plus u svojoj knjizi »Marija u našoj božanskoj povijesti« vrlo umjesno piše: »Neka vrlo teološka predaja, koju dobro prikazuje slika od Mignarda ili od Lebruma — a koju je nadahnuo M. Olier — daje slijedeću pojedinost o otajstvu Duhova: Marija i dvanaestorica apostola mole sakupljeni na onom mjestu gdje je ustanovljena Euharistija. Duh Sveti silazi. Ona, Kraljica, prima prva i u punini izljev odozgo. Jedino je nad Njom ognjena kugla koja se s njezina čela dijeli i prelazi nad glavu svakog apostola. Duh Sveti silazi nad nju, Ona je majka ljudske obitelji i nju Bog obvezuje da dijeli. Što se stvarno dogodilo kod izlijevanja milosti onoga dana, to se isto događa i sada kod svakoga izlijevanja milosti. Bog ništa ne daje zemlji, ako to prije ne povjeri Mariji da svaki dar prijeđe preko njenih ruku . . .«

Veliki štovatelj Majke Božje i širitelj marijanske pobožnosti sv. Grignon de Monfort u istom smislu piše: »Duh Sveti je predao Presvetoj Bogorodici sve svoje darove. On je izabrao Prečistu Djevicu za djeliteljicu svih svojih dobara i dao joj je vlast da dijeli blagoslov kome hoće, koliko hoće, kako hoće i kada hoće . . . Duh Sveti nikome od ljudi ne dijeli nebeske darove prije nego ti darovi pređu preko ruku Prečiste Djevice. Po volji Gospodnjoj sve dobivamo preko Presvete Djevice . . . Presveta je Bogorodica skupa s Duhom Svetim sazdala nešto najveličanstvenije — Bogočovjeka. Kada se Duh Sveti sreo s dušom Prečiste Djevice, On se u njoj nastanio i dao u svoj svojoj svetosti . . . Ako Duh Sveti sada ne čini čudesa u našim ljudskim dušama, onda je to zato što u njima ne nalazi dosta sjedinjenja sa svojom nerazdruživom Zaručnicom . . .«

A možemo reći i obratno: u kojoj god duši ili pothvatu Duh Sveti nađe Mariju, onda odmah onamo sleti i izvodi čudesna djela. Zato je i II Vatikanski Sabor započeo i završio s Marijom. Započeo je na blagdan Njezina Majčinstva 11. listopada 1962. g., a završio na blagdan Njezina

Bezgrješnog Začeća 8. prosinca 1965. godine. No ne samo to. Po izričitom izboru sv. Oca Pape Pavla VI na blagdan Marijina prikazivanja u hramu 21. studenoga 1964. svečano je izglasan i potvrđen najvažniji dokumenat II Vatikanskog Sabora, naime, dogmatska konstitucija o Crkvi »Lumen Gentium«. Toga je dana najprije Sveti Otac odslužio sv. Misu u zajednici s 24 biskupa koji u svojim biskupijama imaju neko glasovito Marijino svetište: Nazaret, Lurd, Čenstohova, Maria Zell itd. Zatim se obavilo posljednje službeno glasanje o tri saborska dokumenta, među kojima je najvažnija spomenuta konstitucija o Crkvi. Posljednje poglavlje te konstitucije cijelo je posvećeno Bl. Djevici Mariji. I to je dosad najcjelovitiji saborski prikaz cjelokupne katoličke nauke o Presvetoj Djevici.

U nastavku ove svečanosti sveti je Otac izrekao odulji govor u kojem je proglasio Blaženu Djevicu Majkom Crkve. Sveti Otac je rekao: »...Smatramo da je došao čas da baš na ovoj svečanoj javnoj sjednici Sabora posvetimo poseban naslov na čast Djevici. Zamoljeni smo to iz najrazličitijih strana katoličkog svijeta. A taj je naslov Nama osobito drag, jer u divnoj sažetosti izražava ono povlašteno mjesto koje, prema nauci ovog sabora, pripada Djevici unutar Crkve.

Dakle! Na slavu Djevici, a nama na utjehu: mi proglasujemo Presvetu Djevicu za Majku Crkve, za Majku cijeloga puka Božjega, tj. i vjernika i pastira, jer je svi zazivaju kao svoju ljubaznu Majku.

Želimo i hoćemo da Je odsada baš pod tim slatkim imenom još više časti i zaziva cijeli kršćanski puk.

Taj naslov, časna Braćo, nije nimalo nov kršćanskoj pobožnosti. Ta upravo imenom Majke, više nego ijednim drugim, kršćanski puk i cijela Crkva voli zazivati Mariju. To ime izražava samu srž marijanske pobožnosti. Ime Majke temelji se na Marijinu najvećem dostojanstvu što je Majka Utjelovljene Riječi...«

Ovom svečanom proklamacijom vrhovnog svećenika Pavla VI Marija je našla dostojno i časno mjesto u II Vatikankom Saboru. Nakon Papine proklamacije sabornicom se prolomio oduševljen pljesak preko 2000 saborskih otaca koji u znak odobravanja, vjere i pobožnosti prema Bl. Djevici svi mahom ustadoše.

U ime cijelog sabora sveti je Otac poslao u Gospino svetište u Fatimi kao simbolički dar zlatnu ružu u znak zahvalnosti za sve milosti koje je Majka Crkve isprosila saborskim ocima i svemu kršćanskom svijetu.

Kao trajna uspomena na II Vatikanski Sabor prema želji svetog Oca Pape gradi se u Rimu Crkva u čast Majke Crkve, čiji je kamen temeljac blagoslovio sam sveti Otac na trgu svetog Petra prigodom svečanog zaključenja sabora.

Marija je, dakle, najuže povezana s »novim Duhovima« — drugim Vatikanskim Saborom. Ona je Majka Crkve, dakle i svih njezinih članova, i to u pravom i vlastitom smislu, jer je duhovna i nadnaravna Majka mističnoga tijela Kristova. Ona je rodila tjelesno Glavu Crkve a

milosno rađa udove koji pripadaju toj Glavi, a koje i dalje neprestano hrani milošću.

To je uvjerenje staro, mogli bismo reći, kao i Crkva, jer je Crkva već tamo od početka štovala Mariju kao svoju Majku i njezina je uloga prema Crkvi uvijek bila majčinska baš kao i na prve Duhove, kad su apostoli i prva Crkva bili okupljeni oko Marije.

Marija je ušla već u prvu i najčasniju crkvenu povijest, u »Djela Apostolska« koja o njoj pišu: »Apostoli su svi ustrajali jednodušno u molitvi zajedno sa ženama, s Marijom, majkom Isusovom i s braćom njegovom« (1,14). I daljna će crkvena povijest biti puna Marije, jer će se Crkva i dalje oko Nje kao oko svoje Majke okupljati sve do dana današnjega.

Crkva katakomba i mučenika, ta najslavnija Crkva, štuje Mariju. Najbolji su tome dokaz slike iz katakomba koje pokazuju kako Majka puna veličanstva nudi svoga Sina na klanjanje. Najslavniji kršćanski mučenici, biskupi Ignacije i Irenej, u svojim spisima slave Mariju. Caste je i štuju najodličniji sveti Oci istoka i zapada. Sv. Augustin izričito naučava Marijino majčinstvo prema članovima Crkve kad piše da »Ona ljubavlju sudjeluje kod rađanja vjernika u Crkvi, članova ove Glave«, tj. Krista.

Posebno važno mjesto u povijesti marijanskoga kulta zauzima efeški sabor, koji je godine 431. svečano priznao Majci Gospodinovoj najčasniji i najodličniji naziv »Bogorodica«. »Jedna zvijezda — kako lijepo kaže Hünermann — izađe u noći. U svim strahotama i tminama, u sukobima i propasti, sja blago svjetlo djevičanske Majke, nade svijeta«.

Pokrštenjem evropskih naroda Marija snažno ulazi u njihovu povijest. U počast Gospe dižu se velebna svetišta, bazilike i katedrale. Michelet je ovako definirao srednji vijek: »To je čin vjere Djevici izražen u mramoru.« Pjesnici je slave svojim stihovima i himnima, kipari dlijetom, a slikari kistom.

A novi, a najnoviji vijek, a naše doba, nije li ono tako obojano marijanski? Ne svjedoče li nam to Lurd, Fatima, Sirakuza, Čenstohova, Guadalupa i tolika druga Gospina svetišta širom svijeta i diljem naše domovine?! Pa zar onda ne pristaje našoj dragoj Gospi najbolje naziv Majka?! Majka svih ljudi, bez obzira na boju, rasu i narodnost, a napose Majka svih onih koji su u Crkvi — Majka Crkve. Koncil nam je na poseban način pokazao i objavio tu Majku — Majku Crkve: »Ecce Mater Vestra!« — Evo vam, djeco, Majke!

I zato »s dušom punom ufanja i djetinje ljubavi, uza svu našu slaboću i nedostojnost, uzdižemo k Majci Mariji svoje oči. Ona nam je dala Isusa, izvor svih milosti. Ona, dakle, neće ni sada propustiti a da ne priteče u pomoć Crkvi koja se, sva u cvatu zbog obilja darova Duha Svetoga, zalaže za nove pothvate u svojoj spasiteljskoj misiji . . .« (Pavao VI).

o. Josip Antolović D. I.

MOĆ MARIJINE MOLITVE

Od čega živi Crkva? Čudesan je i bogat život Crkve. Dosta se je sjetiti samo ovog posljednjeg koncila. Ali sav je taj život nošen ljubavlju i molitvama svih pojedinaca. Na to nas upućuju mnoga mjesta sv. Pisma. Sv. Pavao potiče Solunjane da se za nj mole kako bi riječ Božja »trčala« (2 Sol. 3,1). A još prije ih je zaklinjao: »Braćo, molite za nas« (1 Sol. 6,25). Tako piše i Timoteju svome učeniku. Tako piše i drugim učenicima.

Crkva nastavlja onu molitvenu struju koja se je za Isusova života dizala iz njegova Srca Ocu. Moli za sve. Neprestano moli. Za prijatelje i za neprijatelje.

Od čega živi Novi Zavjet, od toga je živio i Stari. Abraham moli za Sodomu i Gomoru. I njegova molitva spasava barem Lota. Dirljiva je Mojsijeva molitva i njezina moć kada su Izraelci sagriješili sa zlatnim teletom: »Svemogući Gospode! Ne uništavaj ipak naroda svojega, baštine svoje, koju si izbavio velikom svojom moći i izveo rukom jakom iz Egipta!... Neka se ne mogne reći u zemlji iz koje si nas izveo: Jer ih Gospod nije mogao uvesti u zemlju koju im je obećao, i jer je mrzio na njih, zato ih izvede da ih pomori u pustinji. Oni su ipak narod tvoj i baština tvoja.« (4 Mojs. 9,26—29). Kakvo je istom pouzdanje u moć molitve za narod u povijesti Judite! A Jeremijino pismo svećenicima u babilonskom ropstvu upravo je dirljivo (Jer. 29,7).

Nije molitva informacija Boga. Ni pritisak na Boga da se skloni na ono što nije htio. Bog je molitvu odvijeka uzeo u svoj plan. Zato je ona i važna. Ona je plan svijeta. Ona je poboljšanje svjetskog plana.

Molitva otvara čovjeka Bogu i Bogu pruža šanse da uniđe u čovjeka. Tako služi ciljevima Božjega kraljevstva.

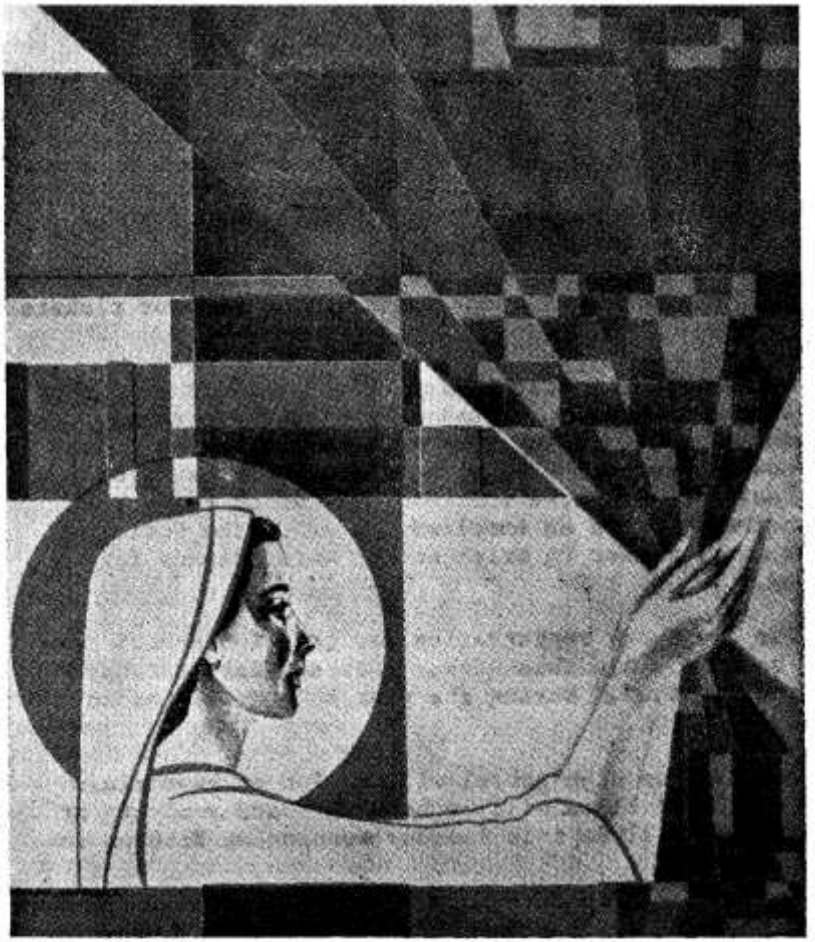

Bog nam daje milost preko Marijinih ruku.

Bog priznaje solidarnost ljudi Zagovor je posebno važan. Po zagovoru molitelj stupa pred Boga kao predstavnik drugoga s kim je ljubavlju i brigom povezan. To je solidarnost ljudi pred Bogom. Ona postoji među ljudima. I Bog je priznaje.

U ljubavi kojom čovjek grli drugog čovjeka prisutna je Božja ljubav. Jer svaka ljudska ljubav samo

je posudica Božje ljubavi. Odatle dolazi snaga zagovora. Nikad ne možemo znati koliko ljudi solidarnošću djeluje u povijesti, ali po sv. Pismu moć je njezina velika.

Stoga se Crkva svim silama trudi oko molitve svetaca, jer je njihova ljubav veća posudica Božje ljubavi nego što je naša. I kad dijeli sv. sakramente, moli. Po sakramentima sam Bog djeluje i posvećuje duše. To Crkvi nije dosta. Stoga uz sakramente veže i svoje molitve. Vidi se da su Božji spasavalački rad i molitva Crkve usko povezani. U ovom smislu Crkva izdaje i mjesečne nakane Apostolata molitve.

Marija zauzima posebno mjesto U toj struji molitve i zagovora nalazi se i Marija. Kao stvorenje i otkupljenica nalazi se na našoj strani. Jedna je od nas. Ali među nama ona ima povlašteno mjesto. Skupa s ostalim svecima dolazi u naš »Ispovijedam se«, i u naše blagdanske molitve. Istina je. Ali uvijek dolazi na prvo mjesto. Iz svega se vidi da joj je molitvena moć veća od molitvene moći bilo kojeg sveca. To se temelji na njezinu dostojanstvu Božjeg materinstva i na njezinu predanju Kristu i njegovu djelu, posve i bez rezerve. To se temelji na njezinu sudioništvu u djelu našega otkupljenja. Njezina je ljubav pripadala samo Sinu i njegovu djelu. Ona ga je unijela u svijet. Stoga se može reći: Ona stoji i iza svakog ulaska Isusova u dušu, iza svakog prodiranja otkupiteljskog djela njezina Sina u ljudska srca.

Marija se žari od Božje ljubavi. Njezina je posudica Božje ljubavi najveća. Ona priznaje Boga izvršiteljem spasenja i njegovom ljubavi grli cijeli svijet. Bog prima tu ljubav i želju kao svoju.

Po Marijinu zagovoru nije suvišan zagovor ostalih svetaca. Pače, taj se zagovor obavlja skupa s Marijom. Spaja s Kristovim zagovorom: jedinim Zagovornikom. Nema oprečnosti. Sve je skupljeno i sažeto u jedno kao što je i ljubav jedna koja grli sve.

Ne radi se ni o tome da Marija izpremiješa« Božje planove, da »umekša strogost svoga Sina«. Između Krista i Marije nema opozicije. Prvo Krist ljubi čovjeka. Možemo reći ako baš hoćemo: Samo Krist ljubi čovjeka. Ali čitav Krist ga ljubi. No Krist je čitav tek s Marijom i s nama, svojim mističnim udovima.

S. — B.

O. Mijo Škvorc:

Peregrina do Mondo

PUTNICA SVIJETA

— Sureti koji se ne zaboravljaju. Dvanaest Marijinih godina — putovanje svijetom od 1947. do 1959. — Anegdote s puta Fatimske Gospe

Ovo je suhi izvještaj. Sav čar i poezija onih dana ostaje skriven u srcima ljudi i donekle opisan na stranicama štampe. Vidjelo se kroz 12 godina, da »viteško doba nije ugaslo«. Ali je to nemoguće opisati. Evo nekih činjenica.

Na ideju, da kipovi Fatimske Gospe prokrstare svijetom, došao je belgijski Oblat Bezgrešne, o. Demontier sa svojim skautima još za vrijeme rata. Svetu ponudu da Gospa vlada svijetom predao je 1942. Pijo XII u javnoj posveti Bezgrešnom Srcu. Demontier je mislio, da se Majka mora na poseban način susresti s djecom. Većina ne može u Fatimu. Zar ne bi mogla Fatimska Djevica k njima?

Kada je u Fatimi 35.000 djevojaka, iz 23 razna naroda, pozvalo 1947. Bijelu Gospu da preuzme vlast nad svijetom, bio je to smion i drag izazov.

Marija ga je prihvatila. Ona je već u studenom 1946. započela pohod portugalskom narodu. No to je bilo tiho, po kućama, obiteljski. Trebalo je prekoračiti granice, koje se s neba i ne vide! Zaći u sve narode, koji su nebu dragi.

Na dan ukazanja, 13. svibnja 1947., pošla je »peregrina do mundo — putnica svijeta« na majčinski put ljubavi. Pratimo je kroz Evropu, Afriku i Aziju, te je preko Amerike dopratimo natrag u Fatimu.

MATI STARE NEMIRNE EVROPE

U zagasitom listopadu 1948. prelazi Marijin kip španjolsku granicu, da se nagleda čuda i nasluša uzdaha uzduž puta. Na granici kleči 70.000 ljudi, dok joj gradonačelnik Madrida pruža kroz suze odlikovanje — zlatnu medalju, proglašuje ju »prvom u svemu narodu«, a vojska joj iskazuje sve počasti. Narod se natječe da je dotakne, da je dariva, da je se nagleda. U Madrid je stigla 23. svibnja 1949. godine. Obišla je malne sve crkve i predgrađa, bacila smiješak u tvornice, utjehu u bolnice, toplinu u škole. Grad je zabrujao na vijest, da se zbilo 15 čudesnih ozdravljenja! Novine i radio nisu bili bez posla dok su objavljivali kako mnoštvo od preko milijun i po ljudi dan i noć razgovara s Majkom! Oko kipa je nadlijetalo u apostolskom broju 12 golubova! Kad je završio Kongres ljubavi, kip je vraćen u Fatimu.

Slijedio je srdačan poziv, da dođe u Nizozemsku. Marija je prošla iznova triumfalno Španjolsku, gdje se obnoviše prizori vjere iz nekadašnje rekonkviste. Večernje procesije s bakljama, ophodi gradovima i selima, stalne pjesme, mise i ispovijedi . . . U Valladolidu je gradonačelnik posvetom predao grad Mariji na čuvanje. U Burgosu smjestiše kip — valjda i preluksuzno — u srebrni auto. Opkoliše ga narodnim nošnjama, molitva se rascvala kroz narodne običaje.

Najdirljivija točka puta bila je nedaleko od Rolandova klanca, na međunarodnom mostu Irun. Preko deset godina nije se prelazilo tim tjesnacem. Španjolci i Francuzi, Marijina djeca, bijahu posvađeni. Svi su plakali, kad su regionalni prefekti s jedne i druge strane stupili na sredinu mosta, a Marija svečano dokinula nepovjerenje uputila se uz klicanje mnoštva u Francusku. Kratko je kip stajao pokraj bijeloga kipa Lurdske Gospe u lurdskoj spilji. Dva kipa iste majke, simboli jedne brige i pažnje.

Kroz Francusku, najstariju kćerku Crkve, Fatimska Djevica prolazi kao Misionarka. Tri godine prije toga, odmah nakon ratne krvave kupelji, čuveni kip Marije iz Boulogne sur Mer obišao je gotovo sve biskupije razjađene zemlje svetog Ljudevita, i pred njim se pokajalo preko 12 milijuna vjernih. Sad je Fatimska Gospa išla prema sjeveru, dok su za njom ostajala obraćena srca i smirene savjesti. Vojnici iz strane legije trče iz kasarni noću na ispovijed; mladi prestupnici, preteče blousons-noirsa, besprizornih, probijaju ženske redove i žele sasvim k Njoj . . . Njihov mladi vođa obraća se i stupa u samostan.

Iza mjesec dana Marija je prešla u zemlju svojih svetišta Beauraingа i Banneuxa. U Belgiju. Biskup Tournaia svečano je dočekuje i javno govori da je ovo, što se oko Gospe zbiva, nešto izvanredno i nečuveno. Radnici u

fabrikama rade badava da polože zaradu pred noge Madoni za velike potrebe siromaha. Neki se od njih gotovo potukoše s drugima, jer su je svi htjeli nositi i pratiti izbliza!

Napokon je Gospa mogla 1. rujna 1949. stupiti na nizozemsko ugroženo tlo. Nadlijeću je avioni belgijskog i nizozemskog zrakoplovstva, obrušavaju se u znak pozdrava i sipaju cvijeće. Biskup Roeremunda je prima s masom svijeta, prate je na Kongres u Maastricht i posvećuju joj narod.

Iza toga Marijin kip navraća u Luksemburg (jedna je mlada Luksemburžanka uz p. Demontiera najviše radila oko toga putovanja!), silazi uz granicu na jug preko Njemačke, koja je još puna ratnih rana. Pokrenuše se kao i u Nizozemskoj ne samo katolici, nego i protestanti. Trgovi i crkve bombardiranih gradova prepuni su svijeta, koji čezne za mirom — u svijetu i u srcu. Potom je kip odvezen u Fatimu.

Marija je obišla Njemačku u lurdskoj spomen-godini 1954. Počelo je s Kölnom, čija je mrka stoljetna stolnica bila popravljena. Veličajno! Katolici se obraćaju kao za najuspjelijih misija. Protestanti osjećaju, da se Majka želi vratiti i u njihove puste crkve, odakle su je izbacili prije četiri stoljeća . . . Njihovo uvjerenje izrekla je žena nekog pastora: »Bez Marije nema spasenja, ja sam sada o tome uvjerena! I ja molim svaki dan krunicu!«

U AFRICI MUSLIMANI I ANIMISTI — U AZIJI HINDUSI I BUDISTI . . .

Dok je u Evropi prizivala svoju zavađenu djecu kršćane, da se pomire i opamete, na crnom kontinentu Afrike Gospa je okupila pogane animiste i muslimane. Put je započeo 1948. preko Madeire, Capo Verde, Azora... Priroda se u ljepoti natječe s dušama u zanosu. U moru su načinili čitavu pistu od hortenzija, da ocrtaju ulaz kojim će kip dojedriti. Ribari je slave uz svoje svjećarice cijelu noć, da im zatim za uzdarje pokloni čudesan, prebogat ribolov.

U srpnju 1948. započe veliko afričko putovanje. Kip je prolazio iz Angole u Mozambique preko Konga. Neki očevici vele da je valjda na tom putu kroz središnju i južnu Afriku Marija primila najdirljivije iskaze vjere i ljubavi. Dok je lik Djevičin plovio angolskim rijekama, na lađama su pjevali: »Pripazite! Na lađi je Majka Božja!« Pogani bi trčali, bacali se u vodu da doplivaju što bliže, bacali cvijeće na Bogorodičin kip i odlazili uzbuđeni. U S. Salvadoru je jedan pokrajinski kralj sam nosio Marijin Kip. U Baulongu je pod svečanom svetom Misom pjevalo 15.000 pjevača! U Bengueli se cijelu noć redaju pred njom nebrojena djeca. Pjevaju, mole, recitiraju katekizam — samo da ne šute!

Gospu zasipiju darovima — malim sagovima, narukvicama, dijamantima. Pogani sve više traže krštenje, da bi — kako vele — »đavao bio zgažen i bačen s njihovih glava.« Poganska djeca uče u svim selima himne kojima će Bijelu Majku pozdraviti.

U Mozambiqueu muslimani traže da bi smjeli nositi kip. U rasvjetljenim mošejama recitiraju iz Korana retke koji govore o Gospi. Gospa iz Fatime i Muhamedova kćerka Fatima dovode se u tajnu vezu; »Ti ćeš biti najsvetija među rajskim ženama, izuzev Marije!« govore o prorokovoj kćeri. Dok neki pred Gospom izvode ratničke plesove, drugi joj na srce stavljaju zlatne polumjesece, na ruke zlatne narukvice. Jedan mladi princ vješa joj

oko vrata skupocjeni dijamant u gradu Tete, gdje muslimani protiv svoga dina skinuše fesove da mogu pribivati svetoj Misi!

Što se je zbilo u Mozambiqueu jedva i shvaćamo. Kad se muslimani okupiše oko Bogorodičina lika, njihov predsjednik čita ovu izjavu: »Islamska zajednica grada Mozambiquea sasvim odana štovanju naše Gospe Fatimske, nije mogla propustiti ovaj tako važan trenutak u povijesti Mozambiquca a da ne prinese najiskrenije počasti hodočasničkom i poštovanom Liku, koji iz Cova da Iria putuje čitavim svijetom... Naša Gospo Fatimska, dopusti da Ti iskažem ovu skromnu počast, koja — premda neznatna — izvire ravno iz naših srdaca punih divljenja i prave ljubavi. Amen! Amen!

Mozambique, 9. studenoga 1948. Predsjednik Galamussen R. Bangy.« Gospi je darovao kutiju s dvije zlatne narukvice.

Koncem prosinca Gospa odlazi u Južnu Afriku. Kažu da se u mjestima, gdje živi većina protestanata (u Durbanu na pr.) Mariji posvetilo više ljudi, no što ih je bilo na dočeku engleskoga kralja! U gradu Urutali traže protestanti, da kip uđe u njihovu crkvu — ili barem da ga pronesu ispred nje, kako bi Majčina sjena pala na praznu crkvu... U Koksstadtu protestanti mole, da bi smjeli proći ispred kipa i ljubiti redom Gospi noge.

Kip je avionom prenesen prema sjeveru — preko Basutolanda, Transvala, Rodezije, Tanganjike, Kenije u Etiopiju. Tu je bijeli Djevičin avion dočekao pobožni nestorijevac-kopt Negus Haile Selasie, platio sve troškove prijevoza, Gospu odlikovao zlatnom medaljom, i pred kipom izjavio da njegova zemlja voli Presvetu Djevicu!

Kad se je koncem 1949. vratila u Fatimu, Gospa je na glavi nosila zlatnu krunu, kojom je okruniše u Egiptu, zemlji faraona, u Kairu, islamskom velegradu.

Međutim je 24. studenoga 1949. jedan Marijin kip otplovio u Gou, kamo stiže 29. istog mjeseca. U luku je Marija ušla na lađi, koja je imala oblik bijelog labuda. Gospu prate mnogobrojne lađe, dok narod na obali čeka i moli. Iz Goe ode dobra Mati svojoj hinduističkoj djeci goleme Indije. Tu se, kažu, raspjevao istočni misticizam. I muslimani i budisti — uz mnoštvo Hindusa — traže da je smiju pozdraviti. Uglavnom Gospa putuje na slonu — koji bogato urešen zamjenjuje auto. U jednom hindustanskom gradu, gdje živi 50.000 katolika, Gospu je dočekalo preko 100.000 sabranih ljudi. U Patni guverner brahmanac ulazi u crkvu i moli pred kipom. Neki se radža pohvalio ženi, da je našao Majku! Ona ima srce i nije krvava kao božica Kali!

Misionar koji je pratio kip kroz Indiju i Nepal reče, da je to najveće čudo što se u toj sanjivoj i ponešto pasivnoj zemlji zbilo valjda od postanka svijeta.

Gospa je prošla kroz Heiderabad, pozdravljena na 6 jezika. Ušavši u Pakistan postade pravi magnet. U jednom selu uz nekoliko kršćana pred nju se srušilo na zemlju više od 25.000 muslimana. Uz trista kršćana na nekom putu pridružilo se povorci na tisuće Muhamedovih vjernika, prateći četiri slona, koji nose kip. Gotovo u svim gradovima sami muslimani snose troškove oko prenosa i rasvjete. Karači je dočekao Fatimsku Majku s povorkom od nekoliko stotina automobila, dopratio je do glavne gradske džamije,

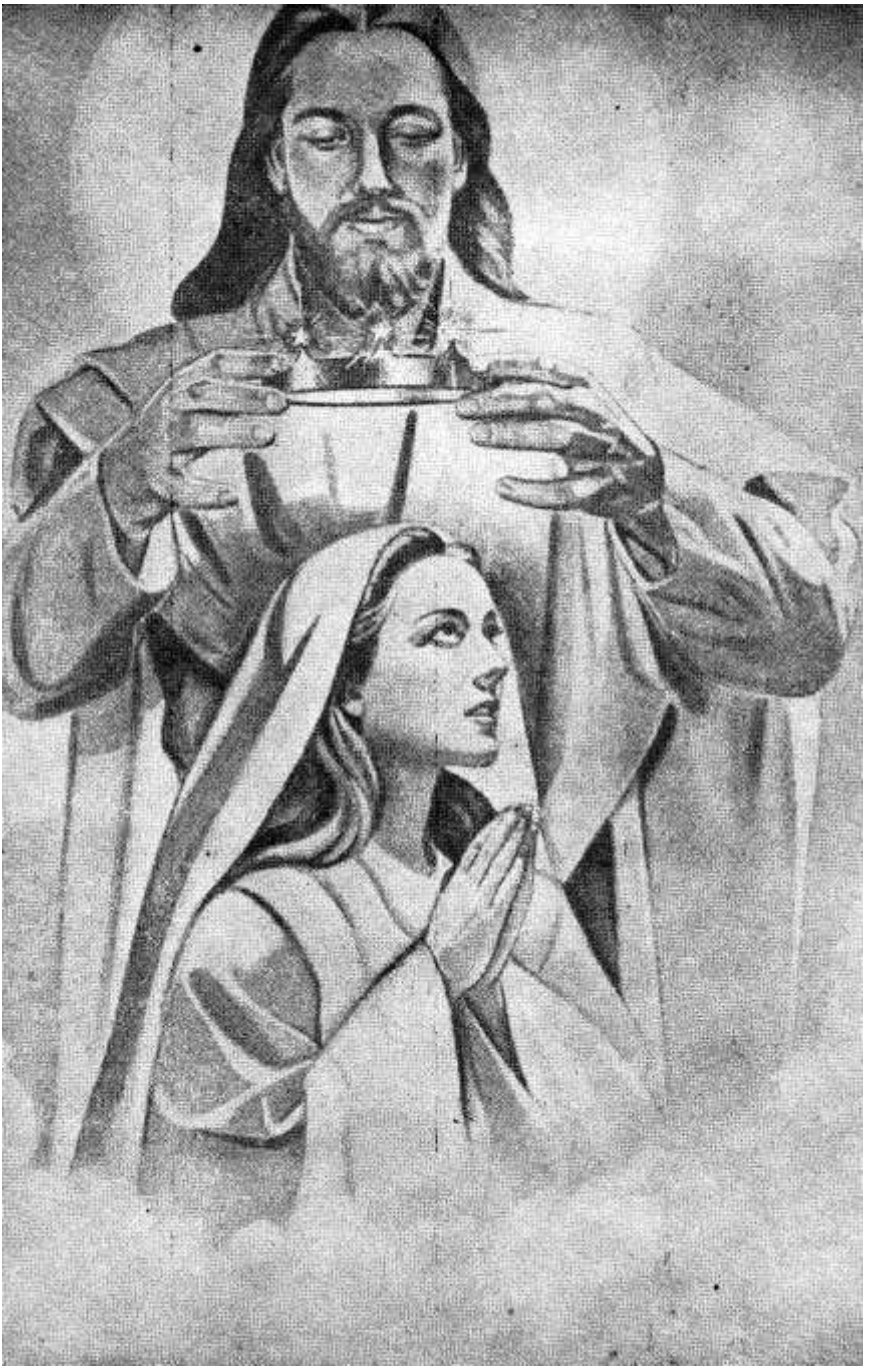

gdje se okupilo na desetke tisuća muslimana u svečanoj bjelini. Radže Mariji daju divne darove. Procesija smije ispred džamija, pjeva se i moli, što je inače zabranjeno.

Iza pohoda Pakistanu, prevoze kip avionom na Ceylon. Pred masom od pola milijuna budista, gradonačelnik budist i katolički biskup — skupa pozdravljaju Bogorodicu. Načelnik joj daruje cvijeće i baca se na tle u znak poštovanja. Kažu da je tom zgodom nepregledno mnoštvo gledalo na suncu čudo nalik na ono fatimsko. (I drugdje je bilo zanimljivih pojava: u Kolumbiji su gledali dugu na nebu usred sunčanog podneva; u Austriji i Galiciji zanimljivo svjetlo oko Marijina kipa, na Filipinima su se spuštale latice ruža iz visine, na da nijedan avion nije preletio zrakom... A Gospini legendarni golubovi gotovo su stalno odnekud dolijetali i pratili kip!)

Koncem srpnja 1950. vratili su kip u Fatimu. Tri mjesca kasnije prenose ga na skrajnji Istok. U Singapuru, Malaki, Tailandu i Burmi — narodni triumf i radost! Preko Filipina odlazi Majka u Australiju, gdje ostade 6 mjeseci. Govore, da je i tu bilo pravih čudesa. Morem je prevoze u Indoneziju i na razbacane otoke pacifičkog beskraja. Svuda je pozdravljaju kao vladaricu. Nose je na nosiljkama od sandalovine, u biserju i svili, prate je vladari i velikaši s običnim narodom. Pred njom se ore glazbe i viju plemenske zastave. U mnogim su mjestima velika krštenja — i do hiljadu odraslih na dan! U siječnju 1952. Djevica pozdravlja pacifičke Atole i preko Amerike vraća se u Fatimu. Na tom šestom putovanju obišla je kroz 15 mjeseci preko polovice globusa!

ZVIJEZDA NOVOG AMERICKOG SVIJETA

Spomenimo još dva putovanja — kroz dvije slijedeće godine. Kroz Brazil od 1952—1954; zatim kroz druge države Južne Amerike od 1954 — do listopada 1955. Brazil je snagao za Gospu, čega nije nikad iskazivao nikakvom vladaru. Išla je posebnim avionom, što ga je vlada dala; stalno su sve radiostanice i sve novinstvo pratili taj veličajni put preko naseljenih i nenaseljenih krajeva Brazila. Automobili su se protezali na kilometre, dok su je pratili. Prestajao je svaki rad i školska obuka. Marija je ušla u parlamenat i Senat, gdje su je napose pozdravljali i častili. Okrunio ju je sam predsjednik. Nosili su je ministri. Sva se vojska ispovjedila i pričestila. Mnogi su bolesnici ozdravili, mnogo više nevjernih opet je zamolilo majčinu milost. Rastanak na aerodromu bio je nezaboravan.

Slično je Gospa prošla kroz Argentinu, Čile, Boliviju, Peru, Ekvador, Kolumbiju i Venezuelu.

Na prolazu hipermodernom Sjevernom Amerikom Gospa se nije dala zbuniti. Ona ima poruku i za sutrašnji svijet — ma kako moderan bio, I tu je napose udaralo u oči koliko se odijeljene protestantske braće okupljа oko iste Majke s katolicima. Bratstvo je nezamislivo bez Mame! U Flori ima samo par stotina katolika. Protestantski vlasnik novina priređuje mjesto za kip i čitav dan preko razglasa daje fatimsku poruku. »Life«, glasoviti magazin, šalje izvještaj u Fatimu. A žena urednikova, gđa Clara Bot Luce, obraća se. U gradu Buffallu živi nekoliko tisuća katolika, kroz katedralu

je međutim prošlo preko 200.000 ljudi! »Bio je to najveći zbor u povijesti grada«, javlja policijski izvještaj. I najsmireniji, najradosniji, najdirljiviji.

Dakako da je u Sjedinjenim Državama naročito bio radostan Vlč Colgan, osnivač »Plave vojske« Fatimske Gospe; pa zatim Isusovac Ryan iz Baltimorea, koji vodi društvo naknade i izdaje novine Fatima Tidings; s njima dijeli veselje i p. Peyton, najveći apostol Gospine Krunice na svijetu.

Iza osam godina velikog »putovanja ljubavi«, svi se razaslani kipovi vratiše u Fatimu. Tada je htjela Italija da završi Marijino »misionarenje«. Gospa je bila radosna, kad su od 25. travnja 1959. sve do 20. rujna iste godine dolazile povorke srdaca da je zamole oproštenje i zahvale za milost. Pohod Italiji započeo je u Napulju, završio u Trstu. U Genovi je Mariju dočekalo četvrt milijuna ljudi, u Firenzi se valjda isto toliko od nje oprostilo na aerodromu. Iza svih neobičnih pojava — golubova, obraćenja i ozdravljenja — u duši naroda ostade dojam, koji se ne briše iz pamćenja: Razgovarali smo s Majkom svijeta i s Majkom svoga srca! Marija je nebo približila zemlji; zemlju je otvorila nebu. Postala je sveto materinsko razmeđe i veza našega i Božjega svijeta. To je po Mariji jedan jedini svijet.

Zato možemo i mi završiti ovaj kratki prikaz poklikom, kojim se je mnoštvo opraštalo od Gospina kipa na firentinskom aerodromu: »O Madonna! Arrivederci in Paradiso! — Majko Božja! Do viđenja u raju!«

S L I K A

Slikar Yowada Yuhiro odloži kist jer je upravo netko pokucao. Pred kućom ugleda nepoznata gosta. Duboko mu se nakloni, pozdravi se s njim, što je prema japanskom običaju prilično dugo trajalo. Iza toga došljak izuje cipele, uputi se za slikarom prema kućnom oltariću da se pomoli za pokojne. Kad je to svršio, sjedne na svileni jastuk i šutke se po običaju posluži čajem. Kad je i to bilo gotovo, najprije se čedno predstavi, tko je on, i reče kako je čuo da svagdje hvale njega velikoga slikara Yowadu, pa je zato došao k njemu da mu iznese svoju veliku želju. Stranac je sve to izgovorio hladno i mirno, kao onaj koji zna što želi:

— Moj beznačajni »ja« dolazi k najvećem umjetniku svih vremena s molbom da mu napravi jednu sliku koju će biti teško izvesti.

Umjetnik na ove riječi ponizno spusti glavu, dok mu mršavo lice oblilo rumenilo:

Moje će nespretne ruke pokušati da zadovolje mnogopoštovanoga gosta. Smije li moja duša znati što to leži na srcu visoko cijenjenog stranca?

Gost odgurne šalicu na stranu, duboko se zamisli te će:

— Želim da mi napravite portret žene! — I gle! Kad im se pogledi sukobiše, ovaj nastavi: — Sliku žene koju nitko ne može opisati; žene, žive žene, ali koja se ipak nalazi iza vratiju mrtne sjene. — Slikar opet spusti glavu u znak da ga je razumio, dok je u sebi umovao:

— Taj se čovjek sigurno zaljubio u neku ženu koju je kasnije izgubio i sada je ovako oplakuje. Zaista, bit će teško naslikati onu koju nisi vidio. Zatim nadoda glasno:

— Da li bi se moj poštovani gost udostojao, pa da mi opiše visoko cijenjenu gospođu?

Stranac mu samo kimne glavom, čučne i prekriži noge, — kao što to čine budistički monasi za vrijeme svoga razmatranja, — zažmiri i tiho progovori:

— Slika ove žene mora odsijevati dostojanstvom i veličanstvom, tako da čovjek o njoj stekne dojam da je to neka visoka osoba s carskog dvora! — I kod ovih se riječi okrene u pravcu Tokija. Slikar Yowada Yuhiro potajno se nasmije. A, dakle, on to govori o svojoj ljubljenoj princezi! No gost nastavi:

— Ujedno s njenog lika mora zračiti blago milosrđe kao kod božice Kwannon (božica milosrđa), i takva dražest, kao svjetlost srebrne mjesečine. Slikar zavrti glavom:

NEPOZNATE

– Sve u svemu, teška je to stvar, ali nije nemoguća, jer dostojanstvo ne isključuje u sebi ljepotu, ni veličanstvo blagost. Cijenjeni gost očekuje da se u mojoj bijedi krije neizmjerna slikarska sposobnost. Smijem li još ponizno upitati kako bi trebalo da izgleda vanjski lik te gospođe? Jer, na koncu konca, tko će živ naslikati same pojmove, bili oni ne znam kako lijepi i plemeniti. – To je i stranac, čini se uvidao, pa zato duboko uzdahne, no ne narušavajući nutarnjega mira, iza kraće stanke odgovori:

– Ova žena treba da bude savršeno lijepa i vrlo mlada; njena draže st mora biti slična dražesti stručka bambusove mladice i plemenita poput božice Konifere.

Slikar sad više nije sumnjao da se tu radi o nekoj od glasovitih japanskih glumica koje su zvali »gejšama«. Ali stranac mu prekinu misli daljnjim izlaganjem:

– Njezin čar mora da bude čar nevinoga djeteta. Izraz lica neka bude miran i ozbiljan; izraz žene i majke, koja je daleko iznad svega zemaljskoga, ali opet svima tako bliza kao da nam je svima najbolja majka!

Slikaru skoro zastade dah. Dakle ipak! stranac je bio sretan, te se oženio s čarobnom gejšom! No strogi japanski običaji nisu mu dopuštali da ga to i upita. Na sreću stranac opet zatvori oči i nastavi s opisivanjem:

– Naslikajte je nadalje kako u naručju drži sina, dragocjenog prvenca svoga tijela!

– Aha! Postala je dakle i mati njegova djeteta, ali ih je sigurno obadvoje izgubio u Nagasakiju. I zato želi da mu ih naslika kako bi ga uvijek sjećali na minulu sreću. Da su živi, sigurno bi ih doveo ovamo da ih naslikam. S poštovanjem je slikar Yowada Yuhiro šutio, dok stranac ne otvori oči, upitno ga pogleda, treba li još nešto reći.

– Kako da naslikam odijelo i kosu cijenjene gospođe? Da li da je naslikan u kućnoj haljini, kako doji dijete, ili ...

Stranac zanijeće glavom: – Ne, haljina i kosa neka joj bude onakva kakvu nose mlade djevojke koje još nisu sagrišile. Zato ne smije biti obučena u kimono kakav nose naše majke. Ona ne smije pripadati obiteljskom krugu samo jedne kuće. Zato je naslikajte kako lebdi visoko među svijetlim oblacima, i iza leđa naslikajte joj sjajno sunce.

Umjetnik zakrili desnom rukom oči kao da ga zaslijepljuje sjaj sunca. Što misli taj čovjek? U sjaju sunca smije boraviti samo velika božica Amaterasu, dok se svi ostali smrtnici nalaze u smrtnoj sjeni. Ovaj stranac je poludio od prevelike ljubavi. Vrijeme je da ga upozorim kako od mene traži nešto što je sasvim nemoguće. I kad je slikar podigao oči prema strancu da mu to kaže, pričini mu se da pred sobom ima pravog budističkog svećenika koji se uspio popeti do najvišeg stupnja nutarnjega sabranja i ekstaze. Zato mu ne reče ni riječi. Bilo mu je jasno da je stranac pjesnik, i to velik pjesnik, pa je bolje onda uvažiti njegove lirske snove. A njemu samome ne preostaje drugo već da se odvaži na ono što je nadilazilo njegove sposobnosti. I dok je promatrao tog tuđinca, čije

je lice kao preobraženo sjalo od neizmjerne i njemu neshvatljive sreće, osjećao je da ista misao i njega sve više i više zaokuplja i da mu u dušu unosi nebeski mir. Sutke je čekao dok se gost nije prenuo iz svojih misli. Tada ustane i duboko mu se nakloni s riječima:

— Nakon četiri nedjelje, u isto vrijeme kad se na nebu pojavi pun mjesec, slika će biti gotova!

Stranac iz Nagasakija na isti mu način uzvrati naklonom glave i laganim se korakom udalji. Još nije pravo ni odmakao od slikarove kuće, a Yowada Yuhiro već se dao na posao. Najprije sve započete radove odstrani u jedan kut ateljea, zatim se udobno smjesti na prostirač i začas je pred sobom imao prve konture buduće slike. Slikao je s takvim žarom kao nikada dosada. Već nakon tri nedjelje ležalo je oko njega preko 200 različitih skica. I onda, jednog lijepog jutra, uze najljepše veliko svileno platno koje je imao, i pažljivim potezima kista poče slikati lik Nepoznate. Slikao ju je tri dana i tri noći. Nije ništa jeo. Uzimao bi samo malo čaja za osvježenje. Slikao je kao asketa i kao onaj koji silno ljubi. A onda, kad je slika bila dovršena, baci se pred njom na koljena i duboko joj se pokloni, tako da je čelom dotakao prostirač!

Četiri tjedna kasnije, točno u isti sat dođe i stranac. I on, obuhvativši samo jednim jedincatim pogledom umjetninu, kleče pred njom, duboko joj se pokloni, poljubi okvir slike i zagrli slikara:

— Prijatelju Yowada, veliki umjetniče! Pred ovom će slikom sklapati ruke i moliti se tisuće nevoljnih ljudi i spominjati tebe, pa i onda kad tvoja duša bude već dugo boravila u smrtnoj sjeni!

Slikar razrogači oči: — Kako? Zar sam ja to naslikao neku stranu božicu?

— Ne, dragi prijatelju, nisi naslikao božicu, već Majku pravoga Boga, Stvoritelja cijeloga svijeta, koga su kršćani Nagasakija potajno štovali već nekoliko stoljeća. Sada kad je proglašena sloboda ispovijedanja vjere, sada mi se istom pružila prilika da ispunim svoj zavjet koji sam učinio u zatvoru u Nagasakiju. Obećao sam predragoj Majci Božjoj, koja mi je pomogla u najtežim časovima, da ću joj dati napraviti onakvu sliku kakvu sam je onda gledao svojim duhom, samo ako se živ vratim kući. Sretan si, Yowada, što si imao tu čast, te si mi pomogao, da održim obećanje.

Umjetnik je i dalje stajao nepomičan, gotovo ukočen. Kad se stranac već pobojao da ga je možda ovim riječima uvrijedio, slikar se baci na koljena i usrdnim, drhtavim ga glasom zamoli:

— Pričajte mi sve što znadete o Njoj, jer sam je zavolio još onda kad sam je slikao!

A stranac iz Nagasakija drage volje pristane na to. I pričao mu je o Mariji, Bezgrješnoj Djevici i o Njezinu jedinorođenom, Božanskom Sinu.

Prema: Das Bild der Unbekannten
Stadt Gottes, 1962. II

Nakana A. M.

Euharistija i Gospa u odgoju mladih

Na iznenađenje jednih i na očekivanje drugih proglasio je sv. Otac Pavao VI — zaključujući treće zasjedanje II Vatikanskog sabora — blaženu Djevicu Mariju Majkom Crkve. Nakana apostolata molitve za mjesec svibanj, koja glasi: **»da se među djecom i mladima razvije pobožnost prema presvetoj Euharistiji i Bl. Djevici Mariji, Majci Crkve«,** ističe važnost ovih dviju pobožnosti i za kršćanski odgoj mladeži.

Nije nam svrha da podrobno istumačimo što znači taj novi naslov što ga je Papa dao Gospi. Bit će, mislimo, sasvim dosta ako reknemo da je on u duhu katoličke pobožnosti, napose posljednjeg stoljeća, koja je nastojala da Mariju uresi uvijek novim zazivima, a koja je našla svoj tipičan izražaj u loretskim litanijama Bl. Djevice Marije i u poznatim zazivima nakon euharistijskog blagoslova »Blagosloven budi Bog«. Naša je dužnost da naglasimo odgojnu moć ovih dviju pobožnosti u teškom i napornom radu svih onih koji se bave odgojem djece i mladeži.

Odgoj mladih Ako su stari pogani mogli reći »Quem dii odere, paedagogum fecere — koga bogovi zamrziše, učiniše ga odgojiteljem«, kršćanstvo se nikada nije složilo s takovim naziranjem, pa nije čudo da u rječniku jednoga Klementa Aleksandrijeskog, koji je napisao jedno od svojih najznačajnijih djela pod naslovom »Paidagogos« (Odgojitelj), ta riječ uzima različita zna-

čenja od samoga pisca pa sve tamo do Krista, Riječi Božje, vrhovnog Odgojitelja čovječanstva.

Većina ljudi ima za prvu odgojiteljicu svoju majku. Njezina je odgovorna ali i mila dužnost da svoje čedo malo po malo otvara ljudskomu životu. Ona mu tepa neumorno prve riječi, neprestano mu ponavlja temeljne simbole ljudske zajednice »tata i mama«, sklapa mu još nejake ručice na prve nespretne ali i toliko dražesne geste molitve, otvara mu pomalo vrata svijeta i ljudske zajednice uvodeći ga u društveni život, uči ga uljuđenu i čovjeka dostojna životu. Velika većina ljudi jest ono što je iz njih učinila prva i najvažnija odgojiteljica — njihova majka. Kasnije će se priključiti i drugi da dijete nauče čitati, pisati, računati, služiti se rukama — razvijajući u isto vrijeme djetetove sposobnosti govora, razuma i mašte, koje su mu potrebne u današnjem svijetu strojeva. **»Homo faber«** (čovjek stvaralac), o kojemu su govorili filozofi, postao je radnik, tehničar, inženjer, kojega danas više nitko ne može prezirati. No taj **homo faber** u isto je vrijeme i **homo sapiens** (razuman čovjek) koji razmišlja o sebi i o svojoj sudbini. Taj se čovjek ne zadovoljava da samo prođe zemljom, on se čudi raznolikosti rasa, civilizacija, kultura. On otkriva jedinstvo čak i u mnoštvu. Otkriva svoju prošlost u prošlosti svoje obitelji, nacije, rase. Povijest, zemljopis, ljudske znanosti neibježivo su potrebne svakoj ličnoj kulturi. No duboko i trajno poznanstvo s piscima, umjetnicima, filozofima još je važnije. Naučiti čitati, pisati, govoriti, zadaća je koja nikad nije završena. Od prvih mucaja pa do izbornih govora ili konferencija štampe put se neprestano nastavlja, pa iako se katkada izgubi u pijesku, redovito ipak omogućuje čovjeku, ženi, da se izdignu iznad svojih bližnjih i da im donesu neku vijest.

No o kojoj se vijesti radi? Zar je uloga učitelja i profesora jedino to da odgoje druge učitelje i profesore? Ne, stoga se je s pravom moglo reći da je veliko dobročinstvo primljena odgoja što moramo taj isti odgoj staviti u pitanje. Odgojiti djecu, mladež, znači naučiti ih da sami znaju misliti, da sami znaju raditi na ostvarenju ideala koji će u isto vrijeme biti osoban i zajedničarski. Jedino genij može izbjeći svojoj okolini i svojemu vremenu; nadaren čovjek mora se zadovoljiti s tim da pridonese svoj kamen izgradnji zajedničke zgrade, da odsvira svoju dionicu u zajedničkoj simfoniji pod dirigiranjem onih koje je sam Bog podigao. No baš se tada postavlja problem temeljnih težnja, želja. Vrlo nadareni mladići ili djevojke mogu biti kao satrveni pod teretom stečenog znanstvenog, literarnog, povijesnog ili geografskog znanja, izgubiti put i naći se u ćorsokaku. Specijalizacija je korisna, no često nosi za sobom neku vrstu zasljepljenja. Promatrajući lijep krajolik, seljak računa prije svega što bi donijela zemlja, geolog na slojeve terena, inženjer na mogućnost brane, dok se umjetnik zaustavlja na čistom promatranju ljepote. I tako odgoju dolazi do svijesti da baš kad je mislio da je uspio, da je u isti mah promašio. Jer odgoj uspijeva ukoliko pojedinac prihvaća da bude žrtvovan za dobro zajednice, da ne kažemo vrste. Oni koji se protive, ako nisu baš geniji, uvijek imaju dojam da su žrtvovani. Život je postao grobljem mogućnosti i sanja.

Nato pristupaju filozofi koji se trude da ostvare jedinstvo gdje je izgledao potpuni kaos i nered. No koji bi nam filozof bio kadar predočiti dosta visok ideal koji bi — makar i monotone i strahovito specija-

lizirane — naše živote učinio granama jednog divnog stabla, rukavima veličanstvene rijeke, članovima neizmjerna tijela, široka kao što je svemir i povijest? Na to odlučno pitanje kršćanin lako nalazi odgovor. Jedino Krist i Crkva daju svemiru i povijesti pravi smisao otkrivajući božanski nacrt i upravljajući naše duše prema nebeskom Jeruzalemu, čiji bi predosjećaj morao biti zemaljski grad. Radi toga je, iznad svake staleške i tehničke priprave, prvotna zadaća poučavanje u vjeronauku i praksi kršćanskog života što je vjeronauk zahtijeva. Vjeronauk ne nadomješta ni znanost ni tehniku, no bez njega nikoji ljudski odgoj ne može postići svoj pravi cilj.

Privilegirana sredstva odgoja Nakon onoga što smo rekli nije nam teško razumjeti da je Euharistija privilegirano sredstvo odgoja. Ona je u centru našeg kršćanskog života. Istina je da je današnji, laicizirani svijet zanemaruje, da je smatra fetišizmom, a vjeru epifenomenom; njemu su prave vrijednosti one vidljive i opipljive, uvjeren je da povijest stvaraju ljudi koji si ne daju gaziti po nogama, koji se vješto služe laktovima, koji spremno uzvraćaju nemilo za nedrago — narodi koji se znaju boriti za život i za životni prostor. No takovo shvaćanje dovelo je do posljednja dva svjetska rata, sa svim grozotama koje su počinjene, pa nikakovo čudo što i nekršćanski narodi nerijetko znaju uskliknuti: »O, kad bi se primijenilo evanđeosko načelo — ljubite se među sobom — kako bi sve bilo jednostavnije!«.

No baš to svcopće bratstvo, ta ljubav prema bližnjemu koje god boje, rase ili životnih prilika nije jednostavna stvar. Ali ono što je ljudima nemoguće, moguće je Bogu. A Bog nam to daje po Euharistiji, izlijevajući svoju milost na mistično tijelo Kristovo, na Kristovu Crkvu, tako da se je moglo reći kako »Crkva stvara Euharistiju, a Euharistija stvara Crkvu«, i preko nje cijelo ljudstvo, vodeći ga k jedinstvu.

Uz Euharistiju pobožnost prema Bl. Djevici Mariji privilegirano je sredstvo odgoja. Među potrebna sredstva za odgoj nabraja se znanje, kompetencija, pedagoška briga. No ako je odgojitelj oholi, tvrd, laktaš itd. on će odgajati sebi slične: oholice, tvrdice i laktaše. Za izgradnju čovjeka, u punom smislu riječi potrebno je da sam odgojitelj bude takov i da znade predočiti stvaran i uzvišen primjer punine ljudskoga ideala, a uz Kristov lik, najsavršeniji uzor čovještva, koji bi se lik mogao dostojnije staviti ako ne Marijin? Marija, Majka Crkve, Majka pojedinaca i Majka svih ljudi.

Na koljenima svoje majke kršćansko se dijete uči šaputati imena Isusa i Marije, moliti krunicu pro-

Uzmite i jedite. Ovo je Tijelo moje!

▲ *Najsvetija Majka — najbolja Odgojiteljica*

matrajući otajstva Kristova života, da se zatim spremi na prvu sv. Pričest, na sv. Potvrdu, na aktivno i produbljeno sudjelovanje kod euhaditijske žrtve sv. Mise. Ako sve to nastavi zajedno s formacijom koju će primiti od brojnih učitelja i s iskustvom koje će malo po malo sticati, učinit će iz njega čovjeka kojega svi cijene i koji će biti pravi svjedok Kristov.

o. Stjepan Tumbas D. I.

Sveta potvrda III

Biskup stavlja ruku na glavu krizmanikovu i govori: »Znamenujem te znakom križa i potvrdjujem te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«. »Amen« — potvrđuje krizmanik. Sveta je Potvrda sakramenat borbenosti. Križ je odsada sveti program kršćanskog vojnika, pomazan je kao atleta uljem za borbu da kroz sve opasnosti života postigne život u Presvetom Trojstvu. Novog kršćanskog vojnika pozdravlja biskup: »Pax tecum! Mir s tobom« — »I s duhom tvojim« odgovara asistencija i krizmanik, a biskup lako udari, zapravo pomiluje krizmanika po obrazu. U staro doba bio je mjesto ovoga znaka poljubac mira, onako kako još danas kod svečane Mise svećenici daju jedan drugome »pax« — poljubac mira. Nekad je taj pozdrav ljubavi obišao čitavu zajednicu u crkvi. Na euharistijskom kongresu u Münchenu obnovili su taj lijepi obred, ali u modernijem ruhu: mjesto stiliziranog zagrljaja vjernici su jedan drugome stisli ruke s kršćanskim pozdravom: »Mir s tobom! — I s duhom tvojim!«

Samo tri sakramenta utiskuju u dušu neizbrisivi pečat i zato se ne mogu ponavljati: sv. krštenje daje neizbrisiv pečat djeteta Božjeg, sv. potvrda ostavlja neizbrisiv pečat Kristova borca i sv. ređenje daje pečat svećeničke vlasti.

NAJZGODNIJE VRIJEME da se primi sakramenat sv. Potvrde jest doba uoči razvojnih godina, uoči prvih velikih životnih zadataka, uoči prvih okršaja s razvijenim silama tijela, kad mladi čovjek ulazi u svijet gdje ga čeka materijalizirani duh prosječnosti, »duh svijeta« i sotona koji »kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre« (I. Petrova, 5,8.). Sv. Potvrda trebala bi biti oproštaj s duhovnim djetinjaštvom. Dijete živi previše pod utjecajem ugodnog ili neugodnog, a ne ide za vrednotama koje životu daju smisao. Potvrđeni Kristov vojnik trebao bi se oteti ovakvom krivom shvaćanju života.

TKO PRIMI SV. POTVRDU, dobiva doživotnu garanciju Duha Božjega da mu u svim životnim borbama Božja milost neće uzmanjkati. Duh Sveti sa svojih sedam darova obuzima krizmanikovu dušu, spreman da izvede u njoj duboke promjene. Na blagdan Duhova pokazao je Duh Sveti na apostolima kako velike promjene može on izvesti u duši koja s njime surađuje. Apostoli su bili i plašljivi, i hvalisavi, i gotovo djetinjasti. Nadmetali su se tko će biti prvi među njima, sanjali su o političkoj veličini izraelskog naroda, tako da u njima često prepoznajemo sebe. A iza Duhova oni su smioni, neustrašivi pred tamnicama i smrću, ponizni ostavljaju svoj vlastiti narod koji ne prima Evanđelje i šire Crkvu među poganima. Ljudska slava i novac izgubiše za njih vrijednost, jedino Božje kraljevstvo u dušama pokreće ih u svim djelima, željama i mislima. Krizmanici bi morali pročitati Djela Apostolska sv. Luke evanđeliste da vide šta je Duh Sveti spreman učiniti u njihovim dušama. Ciedajući djela apostolska trebali bi da i oni razmišljaju o svojim djelima za Boga u kraljevstvu Kristovu. Svi mučenici, sveci, junaci Crkve, svi učenjaci i misionari, svi katolički očevi i majke zahvaljuju sv. Potvrdi svoje pobjede. Sva svećenička i redovnička zvanja izgrađena su po milosti sv. Potvrde.

Djelovanje Duha Svetog opisuje se u obliku 7 darova. Radi se o jačanju naše duše, a naša duša djeluje u dva oblika: rasvijetli se spoznajom, a iz te spoznaje zažari se u težnje i djela. Zato od sedam darova prva tri usavršavaju spoznaju, četvrti dar usmjeruje svu spoznaju prema djelovanju, a zadnja tri dara usavršuju naše djelovanje. Isto djelovanje Duha Svetoga možemo opisati jednom riječju: On jača našu dušu, ili s dvije riječi: On rasvjetljuje našu spoznaju i jača naše djelovanje, ili sa sedam riječi: daje nam sedam darova.

SEDAM DAROVA DUHA SVETOGA odgovaraju razdiobi od sedam kreposti. Duh Sveti djeluje u istom smislu. Većinom su i nazivi isti za kreposti i darove.

Tri su kreposti spoznaje: mudrost, razumnost i znanje. MUDAR je tko svaku stvar smisli do konca, do vječnosti i Boga. RAZUMAN ili pametan jest onaj koji svaku stvar prozire kakova jest. ZNANJE ima tko se trudi da bude točno informiran o onome što je potrebno da zna, kome je stalo do što dubljeg vjerskog znanja. — Iza toga slijede četiri stožerne kreposti: razboritost, pravednost, jakost i umjerenost. RAZBORIT je tko primjenjuje svjetlo spoznaje na život. On ne govori samo: »Gospodine, Gospodine!«, nego »vrši volju Oca Nebeskoga« (Mt. 7,21). PRAVEDAN je tko svakome daje što ga ide: Bogu Božje, a ljudima što njima pripada. JAK je onaj koji odoljeva strahu, osobito strahu od napora i smrti. Vrhunac

je jakosti u mučeništvu. UMJEREN je koji drži u granicama razumnosti tjelesne težnje za hranom, pićem i seksualnim nagon. Vrhunac i najveći uspjeh umjerenosti jest krepost djevičanstva.

Tome odgovaraju darovi Duha Svetoga: djelovanje Duha Svetoga na područjima sedam kreposti: dar MUDROSTI, dar RAZUMA, dar ZNANJA imaju isto ime kao i kreposti. — Kreposti razboritosti odgovara dar SAVJETA. Duh Sveti svjetuje šta treba činiti u svakoj prigodi, kako treba vjeru primijeniti u životu. Kreposti pravednosti odgovara dar POBOŽNOSTI, jer Duh Sveti prvotno djeluje da se Bogu da što je Božje, a iz ljubavi prema Bogu i ono što dugujemo bližnjemu. »Što god ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili«. (Mt. 25,40). Kreposti jakosti odgovara dar JAKOSTI. Kreposti umjerenosti odgovara dar STRAHA BOŽJEGA, jer Duh Sveti pomaže nam disciplinirati naše nagone na taj način da nas upozorava na teške posljedice kojima rađa neumjerenost.

O DJELOVANJU DUHA SVETOGA govori nam krasno duhovska liturgija, posebno dva prekrasna himna: »Dođi, Duše Presveti!« i »O, dođi Stvorče Duše Svet!« — Tko neće poželjeti duševnoga mira, nutarnje jasnoće i snage o kojima govore ti himni! Ima sigurno teških bolesti i nevolja kojima mi ljudi nismo uzrok, ali velik dio patnji sami sebi priredimo svojim porocima: lakomošću, svadljivošću, otimanjem, bludnošću... Socijalni problem, nacionalni problem, problem Cipra, Vijetnama, Kube, Kambodže, američkih Crnaca... to su dobrim dijelom također problemi ljudskih strasti. Povijest i sadašnjost jesu filmovi projicirani iz ljudskih srdaca na svjetske događaje. Sv. Jakob apostol pita: Odakle ratovi i odakle borbe među vama?« Pa odgovara: »Zar ne otuda: od naslada vaših koje vojuju u vašim udovima? Želite i nemate, ubijate i zavidite i ne možete postići.« (Jakob 4,1—2).

DOK JE DIJETE MALENO, Duh Sveti mora više voditi roditelje da dijete privikavaju na revnost, vedrinu, radinost i iskrenost. Atmosfera mira, jasnoće i snage, atmosfera Duha Svetoga, potrebna je u obitelji da se djetetova savjest ispravno odgoji. Otprilike iza sedme godine, mora dijete naučiti aktivnu pažnju. Tu mu pomažu odrasli ukućani, svećenik kod vjeronauka i učitelji u školi. U svima neka djeluje svijetli i jaki Duh Sveti!

NO NAJVIŠE POMOĆI Duha Svetoga treba dječak i djevojčica u godinama razvoja. To je doba trostrukog oduševljenja (elana): elan tijela, koje naglo raste sa silama odrasla čovjeka. Elan duha: razum se naglo razvije. Do otprilike 16. godine podvostruči se broj zrelih moždanih stanica tako da duša ima na raspolaganje mnogo savršeniji tjelesni aparat. Mladi filozof osamostaljuje se i provjerava sve što je odgojem primio. Elan srca: sad istom postaje mladi čovjek sposoban da osjeti ljepotu. Ljubav, najdublja sila duha, budi se u snažnom zamahu. Kako je sad potreban Duh Sveti sa svojih sedam darova:

Nečiste nas umivaj,
Suha srca zalivaj,
Vidaj rane ranjenim,
Mekšaj ćudi kamene,
Zagrij grudi ledene,
Ne daj nama putem zlim!

PRI KONCU RAZVOJNIH GODINA mladi čovjek bira svoje zvanje. Sudbonosan čas! Hoće li pogoditi životni put koji je Bog za nj predvidio, hoće li ustanoviti za što

je nadaren, ili će jednostavno udariti putem kojim se nada da će najviše novca zaraditi, dakako uz najmanje muke. Kako je potrebno rasvjetljenje Duha Svetoga da izbor zvanja bude zaista uspon na goru Gospodnju. Ako idemo samo za zaradom, onda nas Bog nema za što nagraditi. Za novac si radio, novac si dobio. Primio si svoju plaću, Bog te nema za što nagraditi. A pozvani smo da gradimo Božje kraljevstvo, da ljubav prema Bogu pokažemo uslugama, ljubavlju prema bratu čovjeku. »Što god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili!«

Dođi, Oče ubogih,
Djelitelju dara svih,
Dođi srca svjetlosti!

KAD JE IZABRAN ŽIVOTNI PUT, dolazi na red veoma važan zadatak: izbor ženidbenog druga, izbor knjige koju ćemo dan za danom čitati, izbor ogledala u koje ćemo se dan za danom ogledati, izbor srca s kojim ćemo plesti životnu sudbinu svoju i svoje djece. Koliko nam svjetla treba da se protučemo kroz priviđaje tijela i strasti i da svaki sebi izabere blagoslov, a ne nesreću. A sve muti divlji žar strasti koji ne da pameti da trijezno prosudi:

Tješitelju tako blag,
Ti nebeski goste drag,
Pun miline, hlade tih!

ZRELE GODINE ŽIVOTA donose svoje probleme: kušnje u braku, vjernost u braku. Svjetla i snage treba da ženidbeni drugovi shvate kako im čovjek ne može dati ono što samo Bog može, potpunu sreću. Toga ne može dati druga žena ili muškarac, kao što nisu mogli dati ni zakoniti ženidbeni suputnici i supatnici. Filmovi i romani prečesto govore samo o pravima strasti i užitaka, a malo ih se nađe koji brane vjernost i životne zadatke. Snage Duha Svetog iz sv. Potvrde trebaju svi da po-

bljedi krepost. — U zrelim godinama iskrsava i problem broja djece i njihova odgoja. O tome najviše ovisi vrijednost života oženjenih ljudi. Da li su graditelji Crkve ili ne? Narod bez zdravih obitelji propada, nema budućnosti. Ako u kojem narodu čistoća, ženina čast i žrtva obiteljskog života padnu u cijeni, onda je osuđen na propadanje.

Sjaju svjetla blaženog,
Sjaj u srcu puka svog,
Napuni nam dušu svu!

Zrele godine života donose i kušnje u javnom životu. »Tko zataji mene pred ljudima, i ja ću njega zatajiti pred Ocem svojim« (Mt. 10,23. I.k. 9,26.). U teškim vremenima bez snage iz sv. Potvrde iznakazit ćemo svoje živote.

Bez Božanstva tvojega
Čovjek je bez ičega,
Tone sav u crnom zlu.

KONAČNO ZA ČITAVA ŽIVOTA, a osobito u ono završno razdoblje, kad čovjek slabi i boluje, Duh Sveti bodri i tješi, daje strpljivost i predanje u volju Božju.

Umornima odmore,
U vrućini lahore,
Razgovore žalosnih.

Kako se iz svega toga vidi, borba, za koju sv. Potvrda novači vojnike, jest borba na bojištu srca. Živimo u doba »srca«, u doba nutrine, u doba poštivanja osobnosti. To je znak odraslosti i zrelosti naše evropske kulture. To hodočašće dubinama srca vidi se u filozofiji i umjetnosti. Živimo u doba psihologa, kad i oni izvan Crkve organiziraju neke vrste ispovijedi duševnih nevolja. I nebo je odgovorilo toj potrebi vremena objavama o Srcu Isusovu i Srcu Marijinu. Zaista, čovjek je glavna vrednota na zemlji. U njegovoj nutrini šire se beskrajni prostori, veći od čitava svemira. Čitav svemir, ukoliko ga danas poznajemo, možemo izraziti jednom mišlju, a ipak nam duša ostane prazna, beskrajno prazna, Boga prazna. Boga ćemo sresti ne vani u svijetu, nego u nutrini duše. Sv. Terezija Velika poručuje: »Šta tražite Boga na zvijezdama, On će se u vama objaviti!« Stoga pobožnost Duhu Svetome i sv. Potvrda dobivat će sve više na značenju.

Dođi, Duše Presveti,
Sa neba nas posjeti
Zrakom svoje milosti.
Svim što vjeru imaju,
Što se u Te ufaju,
Sedam svojih dara daj.
Daj nam krepost zaslužnu
I smrt lijepu blaženu,
Daj vjekovit svima raj. Amen.
Pošalji Duha svojega, i postat će,
i obnovit ćeš lice zemlje.

POMOLIMO SE! Bože, kojemu je otvoreno svako srce, kojemu govori svaka volja i kojemu nije sakrivena nikakva tajna, očisti ulijevanjem Svetoga Duha misli srca našega da zaslužujemo tebe savršeno ljubiti i dostojno te hvaliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Razgovaramo

Od tate pa do najmanjeg brace — gužva

Pretplatnica sam Blagovesti, Glasa Koncila i Glasnika Srca Isusova i Marijina. Moja ih obitelj nestrpljivo očekuje. Kad nam ih Gosp. Župnik podijeli, onda nastane gužva od tate pa do najmanjeg brace. Svi bi željeli čitati.

Tih večeri za nas ne postoji ni »veselo veče« na radiu, niti ikakva emisija, to sve sluša s napetošću!

Majka sam troje djece. Djevojčica ima 15 g., a dva sina 13 i 8 g. Iako nemamo zemlje ipak ne prođe nijedna godina, a da ne dam za sjemenište novaca, hrane i sapuna. Bila bih veoma sretna majka kada bi i moji sinovi stigli tamo u sjemenište. Molim se za to Bogu dragom. Tješim se, valjda će mi molbu uslišati!

Moj osamgodišnji sinčić vas moli da i dalje donosite pripovijesti o dječacima, kao što je dječak Doanel. Petnaestgodišnja kćerka pita, bi li možda bio koji kutak u Glasniku za razgovor o izboru zvanja, sad kad završe osmi razred? E. S. — V.

„... i ne mogu ništa stvoriti"

Smatram da bi uredništvo moglo više pisati o nama, budućim mladićima i djevojkama, koji, u doba puberteta, doživljavamo više teškoća nego majke.

Pišem vam konkretno o sebi. Svakome, koji me je ikad pitao što ću biti kad odrastem, odgovarao sam: »Parok!«

Sada sam učenik osmog razreda i mislim u sjemenište, samo ako riješim važan problem. Već dulje vremena poznajem djevojku koju nikako ne mogu zaboraviti. Kad počnem stvarati odluku da ću u sjemenište, sjetim se nje i ne mogu ništa stvoriti.

Molim vas, da mi pomognete!

Ivan

Mladi prijatelju! Želiš li iskreno postati svećenik, nemoj čekati dok iščeznu tvoji osjećaji prema djevojci. Isus je otvoreno govorio: »Ne shvaćaju to svi, nego samo oni, kojima je dano. Ima, naime, ljudi, koji su od rođenja nesposobni za ženidbu; ima takvih, koje su ljudi učinili nesposobnima; ima takvih, koji se odriču ženidbe poradi kraljevstva nebeskoga. Tko može shvatiti, neka shvati!« (Mt 19,11—12).

Ako si uvjeren da te Isus zove, budi velikodušan, odlučan i pripravan svaki dan iznova žrtvovati Bogu svoje osjećaje iz ljubavi prema Kristu.

Moli se ustrajno Presvetom Srcu Isusovu. Učini nekoliko većih djela pokore. Svoju djevojku i njenu budućnost preporuči Srcu najsvetije Majke Marije.

Uvjeren sam da ćeš na taj način ipak moći nešto stvoriti!

„ . . . evo pišem crvenom tintom! “

Naveli ste u Glasniku, da vam pišu majke o svojim problemima. Ja sam još djevojka. Imam 19 godina. Mislim da mi nećete zamjeriti što vam pišem, iako još nisam majka. Biram svoj životni stalež.

U ranijim godinama silno sam željela u samostan, ali izgleda da me Gospodin nije pozvao u taj stalež. Sada toliko želim da postanem dobra kršćanska majka. Upravo takova o kakovim pišete.

Prošli put pisala sam vam plavom tintom. Sada evo pišem crvenom, jer mi niste odgovorili na postavljeno pitanje. Ponavljam pitanje, ako ste mi kadri odgovoriti, i ako vam je moguće: da li je uzvišeniji stalež redovnica ili majki?

Nalazim se na raskršću. Htjela bih jasan odgovor! Molim od vas pomoći i hrabrosti!

Mira - Marija

Na životnom raskršću nije jedino važno pitanje: koji je stalež uzvišeniji? Postoji važnije pitanje, a to je: u kojem ćete staležu vi osobno moći savršenije ljubiti Boga i bližnjega?

Što bi vam koristilo da stupite u savršeniji stalež redovnica, ako vas Gospodin više ne zove u taj stalež, a i vi sama sada toliko želite da postanete kršćanska majka. U tom slučaju bolje vam je postati dobra majka i smiriti se u staležu koji se, sam po sebi, nalazi na nižem stupnju kršćanske savršenosti, nego da postanete loša redovnica, nesmireno stvorenje, u staležu koji se, sam po sebi, nalazi na većem stupnju kršćanske savršenosti.

No, ako vas Gospodin još uvijek neodoljivo zove u redovnice, a vi mu se samo uporno opirete, gajeći želju za tjelesnim majčinstvom, tada poslušajte savjet sv. Pavla: »S obzirom na djevice nemam zapovijedi, ali dajem savjet kao onaj, koji, zahvaljujući Gospodnjem milosrđu, zaslužuje povjerenje . . . Neudata žena i djevica brine se za Gospodnje stvari: da bude sveta tijelom i dušom. A udata se brine za svjetske stvari: kako će ugoditi mužu. Ovo velim za vašu vlastitu korist. Ne, da vam postavim zamku, već da vas navedem na ono, što je časno i što stalno bez podijeljenosti veže uz Gospodina« (1 Kor 7,25-36).

Mira-Marija, preporučite se Bezgrješnom Srcu Marijinu, Majci Crkve, da vam pomogne naći vaše pravo mjesto u Crkvi Kristovoj!

„ . . . što manje smrznutih duša !“

Štovateljica sam Srca Isusova od ranog djetinjstva. Po uslišanju Presvetog Srca dobila sam dobrog zaručnika. Nakon devet mjeseci bračnog života dobili smo sina. Za godinu i po rodio se drugi. Muž odlazi svaki dan na posao, sat i dalje od kuće. Sama sam s djecom, a obavljam sve poslove u kući i na njivi. Nije lako, osobito za ljetnih mjeseci. Od svega je najvažnije što je sloga i mir u kući. Zajedničku molitvu malo kad propustimo. Znamo da nam je dužnost davati djeci dobar primjer, a zato znamo što nam je od njih očekivati.

Iz Glasnika možemo dosta toga saznati, osobito o odgoju. Duboko su mi se utisnule riječi sv. Male Terezije: »Želim život mučeništva!« Te riječi ostat će mi neizbrisive. Kad me snađe nevolja, uvijek ih se rado sjećam.

Majke! Osobito mi mlade majke, nastojmo da u našim obiteljima bude što manje smrznutih duša. Postanimo čvrsti graditelji Božjega kraljevstva! B. M. — C.

Junakinja Kristova

Mama mi je oboljela, a ja sam bila u blagoslovljenom stanju sa devetim djetetom. Preporučila sam i nju, i sebe Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu. Uslišili su me. Sretno sam rodila deveto dijete, malu Katicu, a mama je još živjela tri mjeseca. Doživjela je 81 godinu. Na samrtnom krevetu imala je još toliko snage da je otpjevala pjesmu u čast Srcu Marijinu.

Nedavno sam bila teško bolesna. Za vrijeme dviju operacija posebno sam se molila: »Dragi Alojzije, po tebi sam na dan sv. Potvrde primila Duha Svetoga i postala junakinja Kristova. Molim te, da po tebi i sada dobijem jakost u trpljenju!« — I bila sam čvrsta bez svakog straha.

Molite se da dragi Bog izabere od moje devetero djece barem jednog sina za poštenog katoličkog svećenika i koju curicu za časnu pobožnu sestricu!

Želimo da Glasnik unosi u naše obitelji: mir, blagoslov, jakost u trpljenju i zadovoljstvo u našem siromaštvu. B. M. — G.

»... časovi, kad su oni tako blizu!«

Kad bi me netko zapitao koje dane smatram za najsretnije, mogla bih mu mirne duše reći: to su dani kad sam davala život novom biću, kad sam rađala djecu živu i zdravu.

Dragi Bog je i od mene tražio žrtvu, kad sam morala gledati kako umire moje dijete, ali rekla sam: »U ruke Božje! Neka se vrši njegova sveta volja!« I već poslije kratkog vremena Bog me nadario drugim djetetom.

Danas su neka od moje djece daleko od mene, ali molitve, koje upravljam dragom Bogu za njih, to su časovi, kad su oni tako blizu mene, kad osjećam njihovu blizinu.

Drago mi je što sam shvatila riječi nekog svećenika: »Mnogo više govorite Isusu o djeci, nego djeci o Isusu!« — i još nešto — »Majka je kao rezervoar iz kojega djeca crpe milosti!« M. P. — V.

Mir među afričkim narodima

Evropska štampa obično daje samo djelomično sliku afričkog života i zato smo mi u Evropi premalo svjesni što se sve zbiva i kako često puta, barem podzemno, vrije na crnom kontinentu. Koji je uzrok tome vrenju, razdoru, neslaganju i sukobima? Poznavaoci Afrike navode kao najdublji uzrok plemensku raskomadanost umjetnim granicama. Nove države nastadoše u granicama starih kolonija, u kojima se nije vodilo računa o plemenskoj pripadnosti. Današnji Afrikanci traže reviziju granica na etničkoj bazi, a to bi značilo otvoriti »Pandorinu posudu«, iz koje bi mogla poletjeti zatvorena zla. Danas kao i nekoć afrička plemena nalaze se među sobom tako isprepletena da bi bilo nemoguće sjediniti samo jedno od njih a da se druga ne razdvoje. Ali ovo realistično gledanje nipošto ne može zatvoriti oči pred činjenicom plemenskih veza koje združuju pripadnike istog plemena, a koji su teoretski podijeljeni granicama, no ipak i te kako osjetljivi za sve ono što se zbiva »preko granice«. Odatle npr. napetosti između Toga i Ghane, Kameruna i Nigerije, Ruande i Burundia. Odatle stalno neprijateljstvo između Somalije s jedne a Etiopije i Kenije s druge strane.

Osim toga uzroka sukoba postoje i drugi, a to je podjela između »revolucionarne« i »reformističke« Afrike, koja se je rodila iz različitog držanja prema nekadanjim kolonijalnim vlastima. Neki afrički vođe smatrali su potrebnim da »istrgnu« svoju nezavisnost od nekadanjih kolonijalnih vlasti. Drugi opet vole trgovačke i kulturne veze s tim istim vlastima u želji da ne kompromitiraju ili onemoguće što brži i što uspješniji razvoj svoje zemlje. Te se razlike danas sve više i više zaoštravaju. Dakle na afričkome kontinentu postoje mnogi izvori sukoba, trvenja i neslaganja.

Nije to nipošto slučajno da sveti Otac stavlja pred nas ovaj mjesec ovu nakanu mira među afričkim narodima. On znade da se baš u svibnju slavi treća godišnjica osnutka organizacije afričkog jedinstva.

Uloga je Crkve da promiče mir koji se temelji jedino na pravdi i slobodi. Mir koji se ne bi temeljio na tim svojstvima ili koji bi se temeljio na prevlasti jačih, brojnijih i agresivnijih ne može za nju biti nikakav ideal mira, već u najgorem slučaju strpljenje nad manjim da se izbjegne veće zlo. Crkva je nadalje uvjerena da pravi mir može doći jedino od Boga: od Božje milosti koja čovjeka oslobađa od sebičnosti i mržnje, od strasti koje rađaju svaki sukob, a i od vjernosti čovjeka Bogu u kojoj priznaje sve ljude ravnopravnima, djecom Božjom, stvorovima Božjim i braćom. Zato Crkva želi da molimo mir od Boga i da se u traženju mira vodimo načelima vjere, za koju su svi ljudi pred Bogom djeca i braća s jednakim pravima i dužnostima. Kad bi svi kršćani Afrike, Amerike, Azije i Evrope znali skupno svjedočiti za bratstvo svih ljudi u Bogu, nema sumnje da bi se promijenilo lice našega planeta.

o. Josip Antolović D. I.

Najveći događaj godine?

Susret Pavla VI i nadbiskupa Ramsey-a

Moglo bi biti iznenađenja. Dođe li iz novoga Rima« u stari Rim patrijarh Atenagora, onda bi njegov dolazak i susret sa svetim Ocem mogao biti još značajniji događaj. Ali i tada ostaje ovaj blagosloveni datum 23. ožujka jasan i velik. Bila su to dva dana neslućene srdačnosti i razumijevanja. Iza četiri vijeka nepovjerenja i gotovo mržnje. Što se zbilo? Mi možemo kratko naznačiti vanjske prizore. Bog jedini znađe uzbuđenje i susret srdaca.

Sastanak između svetog Oca i poglavara odijeljene anglikanske Crkve održan je u dva dana. Prvi dan sastadoše se dva puta, slijedeći dan još jednom. Čisto eto kao da im se nije dalo rastati se.

Prvi susret — 23. III. izjutra — doveo je u zagrljaj Papu i nadbiskupa Ramseya pod svodom sikstinske kapele. Njene su slike nastajale pod Michelangelovim kistom baš u vrijeme, kad je Engleska otpadala od Crkve. Sad je pred prizorom Posljednjeg Suda kršćanstvo odahnulo: nije došlo do jedinstva, znamo dobro; ali se dokinulo nepovjerenje, izbrisala mržnja i tužna uspomena, uklonila — nadamo se — zauvijek proklinjanja. Papa i nadbiskup izmijeniše darove. To je znak, da bi si htjeli nekako izmijeniti srca. Znadu dobro, istakoše to u govorima, da se Crkve neće sjediniti preko noći. Ali je dan počeo svitati. Razlike u nauci, u nekim praktičnim normama života, ne smiju omesti razgovora, koji je sav upravljen prema sjedinjenju. Nema više zemaljskih interesa, ne smije biti oholosti — naglasio je Papa — a to znači da je put slobodniji i ujedinjenje bliže. Kad je nadbiskup Ramsay primao od pape prastaru sliku Kristovu i golemu zbirku saborskih dokumenata (Mansi), kao da je opet i njega i njegove pratioce i sav kršćanski svijet njemu povjeren s većom ljubavlju pogledao taj Krist. Kao da su se raspjevali svi dosadašnji sabori! A on sam nije imao papi dati što dragocjenije nego prsni križ i svoja djela u sedam svezaka, na kojima je blistao izrađen u zlatu papinski i njegov grb. Kao da sveti Otac ima pravo na njegovu misao i dušu!

Isti dan poslije podne upriličiše odulji razgovor. Preko jedan sat raspravljaju o praktičnim pitanjima nauke i sakramenata, uprave i rada, koja zanimaju Katoličku Crkvu i anglikansku zajednicu vjernih. Nadbiskup Ramsay bio se toga dana molio pred grobom svetog Petra, svetoga Grgura, pape, koji je odavle poslao biskupa Augustina, da pokrsti Engleze. Zatim se sabrao pred grobom pape Ivana XXIII koji je prije tri godine primio njegova pretšasnika Fishera. Na primanju, što ga je priredio u Borgijinu apartmanu kardinal Bea, nadbiskup Ramsay bio je razdragan među kardinalima i drugim dostojanstvenicima, koji su ga pozdravljali.

Svakako je vrhunac njegova boravka bio blagi dan svetoga Gabrijela u bazilici svetog Pavla. Taktična gesta svetog Oca, da se tu održi njihov najdirljiviji susret, zajednička molitva i potpis velikog dokumenta o razumijevanju i ljubavi, računala je s time, da je londonska katedrala posvećena svetom Pavlu. Svečanost je bila dirljiva iznad očekivanja. Najprije su papa i nadbiskup potpisali svečanu izjavu o izmirenju i nastojanju da dođe do jedinstva. Zatim je bilo originalno bogoslužje. Na latinskom i engleskom. Neke su dijelove recitirali papa i nadbiskup. Iza toga je svečano pročitana izjava. Zagrljaj. Skupa izidoše iz veličanstvenog hrama praćeni pljeskom okupljenih tisuća. Papa je dao nadbiskupu pero, kojim je potpisana izjava. Napokon je stavio na njegov prst svoj papinski prsten. Dugo su si domahivali, kao da žele ostati trajno zajedno.

Nadbiskup je bio sretan što je na papinim grudima vidio zlatni križ, što mu ga je dan prije poklonio. Nije li to sveti Otac htio na svom srcu grliti cijelu Englesku?

Nadbiskup je pohodio Tajništvo za jedinstvo kršćana, odlikovao najvišim crkvenim odlikovanjem kardinala Beu, dao darove drugim članovima Tajništva. Primio je od kardinala krasno uvezano djelo o iskopinama groba svetog Petra.

Kad je odlazio sa Fiumicina avionom u Ženevu, nosio je u sebi toliko uspomena i dojmova, da je pred novinarima izjavio: Ne znam da li ću moći pričati o ovim događajima, a da me sve to iznova duboko ne potrese!

Ne zaboravimo da je anglikanski poglavar uvjeren, kako njegov korak nije dobro primljen samo od anglikanaca, nego od svih protestanata. S radošću je pregledao novo središte Ekumenskog središta, razgovarao s najvišim predstavnicima raznih konfesija, koje sve u dnu duše čeznu za danom velikog i trajnog jedinstva.

Komentari ovog događaja radosni su i puni nade. To nisu kratki pogledi — za nekoliko godina. Radi se o vjekovima. Dioba je preduga. Treba požuriti s naporima, molitvama i žrtvama, da se uskori želja Isusova Srca — da svi budu jedno. Možda je Engleska Crkva — anglikanka zajednica — sada najspremnija. Izvana je njihov crkveni život veoma nalik na katolički. U njihovoj zajednici ima tzv. anglokatolika, koji već kroz puno stoljeća i po nastoje, da što više nasljeduju katoličku Crkvu. Svećenstvo je raspoloženo, daleko više nego u drugim odijeljenim zajednicama, da se sjedine. Možda i nije na umu sjedinjenje u smislu podvrgavanja, nego neki tip suživota Crkve uz Crkvu. Tako bi i njihova anglikanska Crkva ostala jedinica sa svojom autonomijom, ali u najdubljoj sestrinskoj vezi s Rimskom Katoličkom Crkvom. Za njih izraz katolički znači upravo tu neku slobodu, poput nekadašnjih regionarnih patrijarhata, koji su uživali mnogo samostalnosti i samouprave. Prema današnjem shvaćanju, što ga je Sabor utvrdio, Crkva ide u budućnost oboružana sviješću da se za pojedine krajeve moraju episkopati brinuti mnogo više nego prije. Rim će — dakako — ostati središte. Tu će se rješavati najteža pitanja, usklađivati opći život kršćanske cjeline, davati zajedničke smjernice u presudnim pitanjima vjere, morala, apostolskih inicijativa i dijaloga s nekršćanima.

Prema tome posjet anglikanskog poglavara dolazi u najzgodniji čas. Nakon izjave o mješovitim brakovima; nakon saborskih proklamacija o ekumenskom duhu i akciji; nakon razgraničenja vlasti unutar same Crkve — anglikanci nemaju više starih razloga da se ne približe.

FIDELIS

Preporučujemo vam

Iz tame u svjetlo

Knjigotisak — prevedeno iz talijanskog. U tom djelu opisuje jedna misionarka veoma zanimljive i poučne doživljaje iz svojeg praktičnog laičkog apostolata prigodom misija u talijanskim župama. U Italiji je ta knjiga doživjela već četiri izdanja, a prevedena je i na njemački jezik. Tiskana je veoma ukusno s naslovnom slikom. Ima 162 stranice. Cijena iznosi 4 Nova din.— uz 10% popusta za one koji naruče barem 10 komada. Narudžbe se šalju na: Istarsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda — Pazin (Istra).

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

– Na primljenim milostima — A. Stantić, Subotica.
— Za položeni ispit — Lj. N., Rijeka.
– Za primljenu milost — Jelka Bencek, Zagreb.
— Na ozdravljenju kćerke koja je četiri godine bolovala od gubljenja krvi — Eva Lazanin, Slakovci.
– Za mnoge primljene milosti — Marin Lazanin, Slakovci.
– Na svim milostima — Slavonka.
— Za primljene milosti — zahvalna Kate Nikolić, Tivat.
– Na primljenim milostima i dalje se preporučujem — P. F., Dubrave.
— Za udijeljenu milost — Anica Borovac, Vrgorac.
– Za operaciju djeteta — Z. Z., Sisak.
– Na svim milostima — A. S., Sisak.
— Za primljene milosti — Zorka Pavušek, Daruvar.
– Na dobro položenim ispitima — M. S., Split.
– Na svim milostima iskazanim meni i djeci — obitelj Mikulišić, Mokošica.
– Na mnogim milostima u toku života — zahvalna Marija Pavičić, Vrbanj.
– Na danim milostima i ozdravljenju nakon teške operacije — P. J., Zenica.
– Na velikom uslišanju, preporučujem se i dalje u zaštitu svete Obitelji — Anka Šimenić, Podravski Podgajci.
– Za sve uslišane molitve, za zdravlje u kući, za uspjelu operaciju — V. J., Gerovo.
– Za primljene milosti — N. N.
– Za ozdravljenje — V. J.
– Za dvije velike milosti — K. A., Podravina.
– Što nam je dijete spašeno od smrtne pogibelji — N. N., Ludbreg
– Na uslišanim molitvama — P. D.
– Za uslišane molitve i primljene milosti preporučujem se i nadalje — A. L., Popovača.
– Za mnoge uslišane molbe, preporučujem i dalje sebe i svoju brojnu djecu — B. K., Baranja.
– Na uslišanim molitvama — M. V., Pučišće.
– Za mnoge primljene milosti — Anka K., Bjelovar.
– Za primljene milosti, za ozdravljenje i sretno položeni ispit kćerke — N. N., Vrpolje.
– Za mnoge primljene milosti — Dragica Glogović, Sv. Križ.
– Na mnogim milostima što mi ih je Bog udijelio zagovorom + Alojzija — M. N., Zagreb.
– Za sve milosti, posebno za dva puta iskazane milosti i za ozdravljenje — Kata Cindrić, Oprisavci.
– Na svim milostima i za ozdravljenje moje i mojega sina — M. K., Velika Trnava.
– Za sretno položene ispite i za sve druge milosti — R. H., Zagreb.
– Za primljene milosti — D. K., Požega.
– Za ozdravljenje moga muža od vrlo teške bolesti, i za niz raznih drugih obiteljskih milosti — Matija Martić, Zvečanje, Omiš.
— Što mi je kćerka prohodala, iako se liječnici nisu nikad tome nadali — E. T., Forkuševci, Viškovci.
— Na brzom ozdravljenju djeteta od teškog operativnog zahvata, izvedenog nakon jakog oštećenje velikog mozga — Ana Mošunjac Budžak kod Banja Luke.

Uz sliku na omotu:

»SVIBANJ TI, MARIJO, DARIVA CVIJEĆE,
SVIBANJSKA PJESMA SAD DO TEBE LIJEĆE — AVE MARIA!«

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.
Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni **urednik** o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« **Slavonski** Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., **starih** 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. **Godišnja** pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od **deset** na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

6

LIPANJ 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

Sadržaj:

str:			
	201	Srce Isusovo — Blagdan Najljepšeg Cvijeta	J. W.
	206	Svetište Srca Isusova	P. B.
	208	Program proslave u svetištu Srca Isusova	.....
	209	Dođite k meni svi!	J. NJ.
	211	Apostol Srca Isusova	NAT.
	214	Susret na kraju puta...	RUDI.
	218	U čemu je tajna?	P. B.
	221	Ranjenom Srcu Isusovu	ŠIM.
	222	Život mu je bio Krist	R. K.

GLE OVO SRCE

	225	Gdje sad živi Dr. Ivan Wu?	M. Š.
	230	Razgovaramo	.....
	233	Vjerska sloboda — Nakana A. M.	S. T.
	236	Uganda i njena mladež — Misijska nakana	J. A.
	238	Iz života Kristove Crkve	FID.
	240	Preporučujemo vam	UR.

ZDENKA SERTIĆ: »SRCE ISUSOVO«

Crtež na prvoj strani omota izrađen je u stilu seljačkih slika na staklu. One su, pretežno u sjeverozapadnim krajevima Hrvatske, sačinjavale do nedavna važan ukrasni dio seljačkih nastamba.

Slike su imale sakralni i zaštitni karakter. Tako je na primjer sv Florijan čuvao kuću od vatre, sv. Ilija od groma, sv. Vendelin zaštićivao je stoku itd.

U drugoj polovini XVIII stoljeća pojavljuje se slikarstvo na staklu kao tipična seljačka umjetnost — obuhvaćena imenom seljačkog ekspresionizma — kad se prvih decenija ovog stoljeća pojavila na umjetničkoj sceni ekspresionistička umjetnost, tj. umjetnost koja je nastojala realizirati duhovni doživljaj a ne samo primljeni utisak (impresiju).

(Vidi: Mirko Kus-Nikolajev: Seljački ekspresionizam).

Srce Isusovo

Blagdan Najljepšeg Cvijeta

Od nedjelje Sedamdesetnice do Uskrsa ne čuje se u liturgiji nijedan »Aleluja«. Liturgija ih skuplja i sprema za uskrsno doba, u koje će ih obilato rasuti. Tako izgleda da i priroda čuva i štedi žarke boje cvijeća da ih u raskošnom rumenilu prospe u mjesecu lipnju. U tom mjesecu zacrvene se jagode, trešnje i višnje. U tom mjesecu procvatu karanfili i crvene ruže, a šume se ospu ciklamama. Kad znademo da je isti koji je stvarao prirodu i koji je zaželio da se u to doba slavi blagdan Njegova probodena Srca, teško možemo reći da je to sasvim slučajno. Raskošno bujanje crvenila u prirodi kao da je priča o krvi Kristovoj koja je prolivena za sve ljude.

Blagdan Presvetoga Srca jest žarom ljubavi transformirani Veliki Petak. Božanski cvijet Kristova Srca procvjetao je najvjerojatnije 7. travnja 29. godine našega brojanja.

Prije više od 19. stoljeća toga petka u tri sata popodne izdahnuo je najveći svjedok svih vremena, Isus, prorok iz Nazareta. Eno, njegova ga majka drži u naručju.

Mrtvačko bljedilo još jače ističe strašne rane i zgrušanu krv. Na licu još se vidi zadnji smireni bolni otisak Njegove svete duše. — Jedini Krist Gospodin, jedini je on od ljudi sam birao svoju životnu sudbinu. I, evo, šta je izabrao! Život naporan, siromašan, bez ikakva zemaljskog sjaja, bez ikakva zemaljskog blaga, a na koncu more boli i smrt na vješalima križa. — Zašto je Utjelovljeni Bog izabrao takav život?

Promatrajte svoje srce dok gledate križ, pa ćete odgonetnuti zašto je Krist izabrao takovu smrt. »Kad budem uzdignut od zemlje, sve ću privući k sebi.« (Iv. 12,32). Zašto mi, kad upoznamo život mučenika, zašto osjetimo duboko ganuće, potres duše koji ne možemo više zaustaviti, kome se ne možemo oteti? Šta dodaju tragovi ljudske krvi smrtno blijedom licu žrtve da dobiva tako neodoljiv utjecaj na ljude? Kakva to tajna snaga izbija iz tih ponižanih svjedoka? Ovakvi blijedi i krvavi mučenici, koji su pošli krvavim Kristovim tragom, osvojili su rimski imperij za Krista. I do dana današnjega zakon je kršćanske povijesti da mučenici osvajaju nove krajeve za vjeru, mučenici vraćaju ohladnjele vjernike Crkvi. I zato Bog onim krajevima, gdje je vjera ohladila, daje čudan, paradoksalan lijek progona vjere i mučenika. Zašto se čovječanstvo iza dužih i kraćih razdoblja nevjere opet hrpimice vraća krvavim tragovima mučenika? — Zato jer je mučenik najveći svjedok. Mučeništvo je vrhunac iskrenosti i poštenja. »Lako vjerujemo onome koji se da objesiti za ono što tvrdi«, veli Blaise Pascal. Zato je Krist pao, zato je Crkvi dosudio sudbinu punu krvi, da lako vjerujemo svjedocima koji

Probodeno Isusovo Srce i prvi mučenici, prvi svjedoci vjere i ljubavi.

se duju objesiti za svoje uvjerenje. Lacordaire, glasoviti dominikanac, veli da se Crkva već u svojoj ko-

Raspeto Srce i danas ima vjernih svjedoka.

lijevci igrala lancima, tamnicama i mučilima. A Tertulijan, kršćanski advokat na prelazu iz drugog u treći vijek, skovao je taj povijesni Kristov zakon u lapidarnu izreku: Sanguis martyrum — semen Christianorum — Krv svjedoka jest sjeme (novih) kršćana.

Da vjerujemo jednom svjedoku, dosta je kojiput da ga **poznamo** *kao trijezna i poštena čovjeka. Još više mu vjerujemo, ako od onoga što tvrdi nema nikakove koristi, nikakove prednosti. Još više, ako on od toga ima manju ili veću štetu, ako bi svuda lakše i bolje prošao. — A najviše vjerujemo jednom svjedoku ako prihvati* **život stradanja, ruganja, žrtve, siromaštva — pa i same smrti za svoje uvjerenje. Nevjerovati u iskrenost ovakva svjedoka znači pljuvati u njegovu krv, gaziti po njegovoj lješini.** *Pred mučenikom osjećamo se zli i* **nepošteni ako ne vjerujemo u njegovu iskrenost. I zato nas hvata za srce, dušu nam potresa. Samilost, udivljenje, ljubav neodoljivo se bude u svakom srcu pred iznakaženim likom ubijenog svjedoka.** *— Biljke se zalijevaju vodom, ideologije i uvjerenja krvlju. Baklje svete vjere koje su nama malima dali očevi i majke nosile su krvave ruke kroz sumračna stoljeća:* **od Krista do sadašnjih kineskih i kongoanskih mučenika.**

Promotrimo još jedanput svoje srce, pa ćemo odgonetnuti i drugi razlog, zašto je Krist izabrao ovakav život i ovakvu smrt.

Blagdan Presvetoga Srca jest dan najljepšeg cvijeta, dan zagasito crvenog cvijeta koji je podignut na dvije borove grede, a procvao je na brijegu Kalvariji. Vojnik je svojim kopljem rastvorio latice tog divnog cvijeta. Iz njega je istekla miomirisna krv ubijenog Jaganjca.

»Zapovjedila ljubav je i koplje te otvorilo,
Da ljubavi **nevidljive** *mi rane štovat možemo.« (Crkv. himan)*

Zadnja nijema, ali neiskazana glasna poruka Kristova. Dao si je srce probosti i otvoriti. Zadnja Kristova riječ jest ljubav. »Bog je ljubav, i tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu.« (Iv. I. 4,16). I sve što u Božje biće unosi grube i osvetničke crte, laž je. On nije stvorio pakao, mi ga stvaramo svojim grijesima od sebe i od ovog lijepog svijeta. Tajna pakla, smrti i boli jest u našoj veličini, a tajna naše veličine i naše slobode jest opet u ljubavi Božjoj. (Članci o sv. Potvrdi **u ovogodišnjim brojevima Glasnika govore o tome pobliže).**

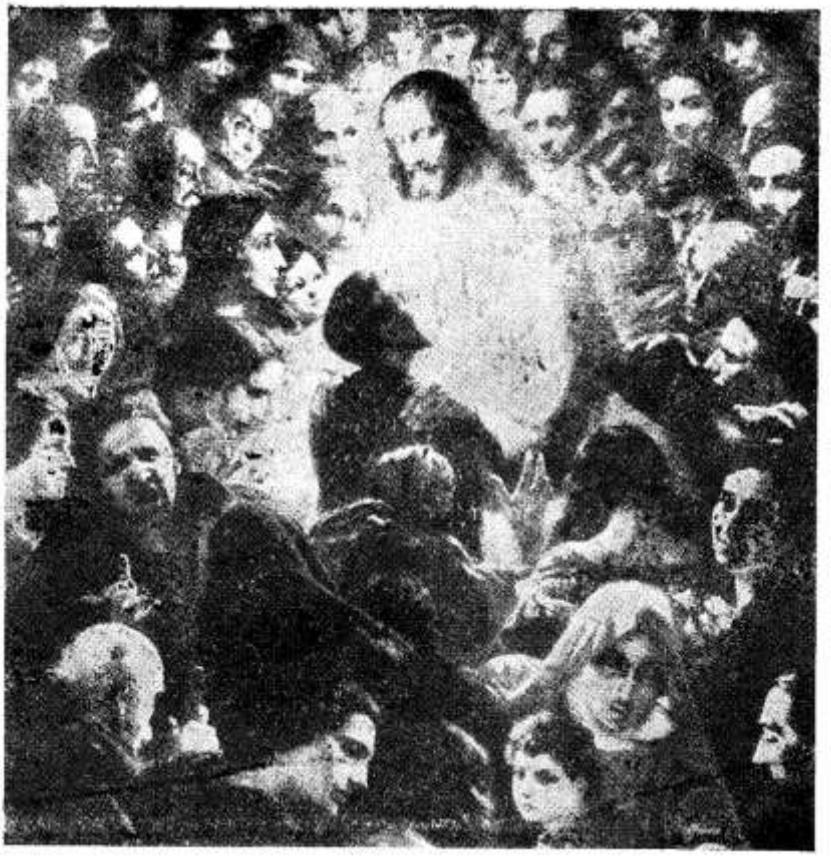

O žrtvo ljubavi, ljubezno Srce Isusovo zbog grijeha naših žrtvovano, od nezahvalnih ljudi zanemareno i izmučeno: obrati nas, oživi nas, rasplamti nas!

Ovo rascvalo Kristovo Srce sakrament je i objava neiskazane Božanske ljubavi.

»Šta su čežnje sviju srdaca i nada,
Šta su suze bistre svih ljubavnih jada
Prema Božjoj brizi, njegovu čeznuću
Kojim srca čeka u vječnom svanuću.

Njegov sav je bitak neizmjerna suza samoga ganuća,
Njegovo je Srce nepresušni izvor gdje dobrota ključa.
On je samo ljubav i jedino ljubav.
Nježniji od sviju zaljubljenih nada
Sav divan i prečist očinski se smije, nad srcima bdije,
On jedini dobar, On jedini Otac.«

Božja zadnja riječ jest ljubav. Iza toga nema više šta da nam kaže. Onda može samo još opetovati kroz stoljeća tu zadnju poruku »za zadnja vremena«: »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude, a kao uzvrat prima samo nezahvalnost.«

Ali i čovjekova zadnja riječ jest ljubav. Glavni zadatak našeg zemaljskog opstanka jest da oslobodimo i razgorimo duhovni dinamizam ljubavi prema Bogu. Onu »čežnju za apsolutnim Bitkom«, koji je ono najdublje u nama, definicija našeg duhovnog zbivanja. Ljubav je naš najvažniji životni zadatak. »Najteži je posao ljubav«, rekao je Dostojevski. Svaka ljudska ljubav nije završetak, nego istom početak posla. U tjeskobnom nemiru svake ljudske ljubavi počnu se buditi tajanstveni prostori težnje za Bogom. Ljudska ljubav mora postati početak Božanske ljubavi, inače nema punog smila. Nad svakom ljubavi mora se pojaviti veliko Božje sunce. Ne može nas usrećiti stvorenje siromašno kao i mi. Svaka ljubav među ljudima i onako završava u spasonosnom razočaranju i u zajedničkom čeznutljivom hodočašću vječnim ljepotama. Nismo shvatili svoje situacije da smo putnici, doklegod očekujemo potpunu sreću tamo gdje je nema, samu stvarnost tražimo u priči o toj stvarnosti. Kroz zemaljske susrete mi idemo velikom susretu s Bogom ususret.

Dok drugi prijatelji dolaze nasmijani i okićeni i razvijaju pred nama bogatstvo svoje ličnosti i traže priznanje, Krist Gospodin dolazi tražiti našu ljubav blijed i krvav . . . »Nema na njemu obličja ni ljepote« (Iz. 52,14). Krist sam moli na križu 21. psalam opetujući njegov početak: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« Izrekao je i šesti stih: »Ja sam crv, a ne čovjek.« Sve je ove rane stekao plaćajući za naše grijehe. »Nema veće ljubavi nego kad tko život položi za bližnjega svoga.« (Iv. 15,13)

Kako to da je ova najnesebičnija ljubav ostala tako često bez našega odgovora? Onima koji često traže zapravo svoj užitak i zabavu, posvećujemo dane i godine, a Boga, koji se za nas bori kroz trnje i krv, Njega ne razumijemo i ostajemo hladni! — Zamislimo se malo u Božju neprestano odbijanu i prezrenu ljubav. »Gle ovo srce koje je toliko ljubilo ljude, a oni tu ljubav nehajno preziru.« Nigdje se tako ne pokazuje ograničenost i neplemenitost ljudskog srca kao baš u susretu s najvećim i jedinim stopostotnim prijateljem bez truna egoizma. Zastidjet ćemo se jednom pred njim, što smo ga tako kasno uzljubili. »Sero te amavi . . . Kasno sam te zavolio«, žalio se sv. Augustin u svojim Ispovijestima.

Opetovani blagdani Srca Isusova, čitava pobožnost Njemu u čast, imaju upravo tu svrhu da se jednom uvjerimo kako je Srce Kristovo najljepši cvijet.

J. W.

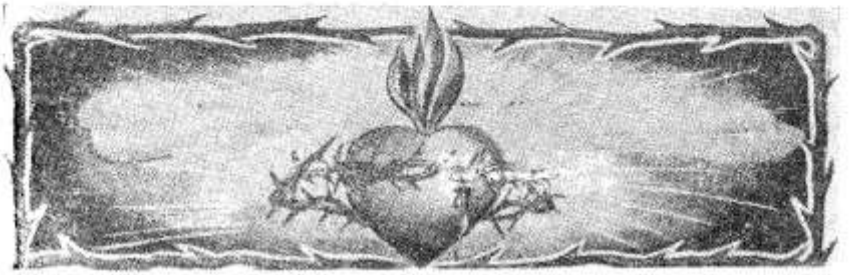

SVETIŠTE SRCA ISUSOVA

Proštenjari u Svetištu.

Krešin tata je to promatrao. I nije mogao odoljeti. Morao je zapitati Patra koji radi u Svetištu:

— Velečasni, da li ste vidjeli danas one hodočasnike?

— Kako da ne! Svake nedjelje brojni hodočasnici jubileja navraćaju se i u baziliku Srca Isusova.

— Zašto baš ovamo?

— Pitate zašto? Glavni je razlog u tome, što je to Hrvatsko narodno svetište Srca Isusova. U mnogim župama još je živa uspomena kako se onamo hodočastilo za blagdan Srca Isusova. Sjećaju se onih divnih procesija koje su prolazile Palmotićevom ulicom prema središtu grada da bi na velikom trgu pred Katedralom čuli zaključnu riječ i primili blagoslov Božjega Srca... Ali jeste li nešto posebno primijetili prošle nedjelje u našoj crkvi?

— Ušao je u crkvu župnik iz provincije. S njime kakvih stotinjak župljana. Najprije se kratko pomoliše. A onda su zapjevali Srcu Isusovu. I to onako, po narodnu, kako se ne zna u Zagrebu pjevati. Za to vrijeme su se neki između njih ispovijedali. Na kraju krenuše prema vanjskim vratima. Međutim, vidio sam da su se zadržali u predvorju crkve. Župnik im nešto tumači. Znatiželja me odvukla i ja dođoh među njegove župljane.

— Što im je govorio?

— Stao je pred raspored vjeronauka. Upravo sam uhvatio ove riječi: »Vidite, župljani, na rasporedu je i vjeronauk za studente i za gimnazijalce i za namještene djevojke. U Zagrebu ne idu na vjeronauk samo djeca koja se spremaju za prvu svetu Pričest ili krizmu nego i stariji. A znam da ih mnogo dolazi... Tako bi trebalo biti i u našoj župi...«

— Da li je što rekao o samom Svetištu?

— Počeo im je pripovijedati o našoj Misi u 11 sati. Spomenuo im je

da je tada puna crkva, osobito mladih. Pozvao ih je da i oni u svom životu štuju Srce Isusovo, jer je uvjeren da će i njihova župa po Srcu Isusovu doći do svoga preporoda... Što velite o tom župniku i njegovim propovijedima?

— Dobro je taj župnik učinio da je svoje župljane amo doveo i upozorio ih na tu živu oazu Božjega Srca. Bit će od toga velike koristi i za njega i njegovu župu. Kroz svojih 60 godina opstanka, Svetište Srca Isusova ima divnu povijest. Izvršilo je lijep utjecaj na naš katolički život. Bit će prilike da se o tom porazgovorimo. Ali i današnji je rad u Svetištu skladni nastavak te bujne prošlosti. Nedavno je održana misijska duhovna obnova. Bez velike buke. Više onako spontano i neposredno. I prizori su bili veličanstveni. Svake večeri crkva je bila puna štovatelja Kristova Srca. Svega skupa se za tih neslužbenih misija podijelilo oko 10.000 svetih Pričesti. To nas uostalom i ne iznenađuje. U toj se crkvi godišnje podijeli blizu 200.000 svetih pričesti.

— Da li se igdje u našoj zemlji podijeli toliko pričesti, zanimao se Krešin tata.

— Ne znam! Ali eto, nedavno je jedan naš Pater bio u Münchenu. Navratio se i u veliku i vrlo posjećenu crkvu svetoga Mihaela. Veličanstvena crkva! Grijanje po zimi. Uz silan trošak uređen novi oltar okrenut prema narodu. Nabavljene veličanstvene orgulje. Ondje rade mnoge Marijine kongregacije. Zaista velik i zamašan rad se odvija u sjeni te crkve. Naš se Pater zanimao koliko se u toj crkvi godišnje podijeli svetih Pričesti. Odgovor je glasio, ne bez ponosa i zadovoljstva:

— Oko 130.000!

Naš je pater samo kao slučajno spomenuo koliko se osoba pričesti u Hrvatskom svetištu Srca Isusova. Upravitelj Michaels Kirche se iznenadio. Nije očekivao tolike brojke...

Naše želje...

Svakog mjeseca izdajemo poseban program za lakšu orijentaciju. Iz njega se vidi da se spremamo što svečanije proslaviti glavni blagdan naše bazilike — dan Srca Isusova. Uoči samoga blagdana održat ćemo zajednički svetu Uru od 8 do 9 sati na večer. Za to će biti priređeni posebni tekstovi u obliku svećeničkoga časoslova. Tako će se i naši štovatelji Božjega Srca priključiti stotinama *hiljada svećenika koji tim* molitvama slave Isusovo Srce.

Na sam blagdan tj. 17. lipnja naš će Uzoriti kardinal imati svečanu Misu na večer. Te večeri će se kao i obično u velikom broju skupiti štovatelji Presv. Srca iz Zagreba. U nedjelju, kod vanjske proslave blagdana, prevladavat će štovatelji Srca Isusova sa sela.

Već prošle godine su radili radnici čitavo ljeto na uređivanju tornjeva crkve. Još ne možemo reći puni sud o valjanosti tih poslova, jer se tek iza dvije tri godine može vidjeti da li je posao solidno učinjen. Ali smo nastojali upotrijebiti samo prvoklasni materijal i dobre majstore. I ove godine želimo nastaviti i dovršiti vanjštinu crkve. Zato se oko Svetišta dižu skele. Punom parom se radi da se što prije urede fasade crkve i fasada rezidencije gdje stanuju oni koji rade u Svetištu, gdje je Uprava Glasnika Srca Isusova i odakle kreću naši dragi misionari na svoja putovanja po čitavoj domovini. Razumije se da je to uređivanje skopčano s velikim troškovima u današnje vrijeme. Ali se nadamo da će nam Srce Isusovo pomoći preko dobrih duša da naše Svetište bude dostojno svoga poslanja i svoje uloge.

B.

Program proslave u Svetištu Srca Isusova

12. VI – u nedjelju počinje TJEDAN PROSLAVE blagdana Srca Isusova i traje do nedjelje 19. VI uključno. Svake večeri pod svetom Misom u 7 s. propovijed.

16. VI — četvrtak — Iza večernje svete Mise tj. oko 8 sati zajedničko recitiranje časoslova Srca Isusova.

17. VI — petak — BLAGDAN SRCA ISUSOVA. — Cijeli dan izložen Presveti Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispovijed i Pričest kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakoga punoga sata.
U 10 sati pjevana sveta Misa i propovijed.
Na večer u 6 sati tiha sveta Misa.
U 7 sati svečani Pontifikal Uzoritog Kardinala.
Pod pontifikalnom Misom propovijed, iza Mise blagoslov s obnovom posvete Presvetom Srcu.

18. VI — subota — Iza večernje svete Mise kratka adoracija pred Presvetim, zatim svečanost na čast Srca Isusova.

19. VI — nedjelja — VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA. — Ispovijedanje i pričešćivanje kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakoga punog sata. Zadnja u 12 sati.
U 9 sati propovijed za hodočasnike.
U 9,30 Pontifikalna Misa Preuzvišenog Biskupa.
Poslije podne u 4 sata propovijed i blagoslov za hodočasnike.
Navečer u 7 sati pjevana sv. Misa. Pod Misom propovijed.
Iza Mise blagoslov s pomirbenom molitvom Srcu Isusovu.

ŠTOVATELJI BOŽANSKOGA SRCA! Pozivamo Vas ovih milosnih dana u HRVATSKO NARODNO SVETIŠTE SRCA ISUSOVA da svi zajedno uzveličamo Kristovu ljubav. Molit ćemo svi zajedno Božansko Srce da blagoslovi naše duše, naše obitelji i naš narod.

»Dat ću im sve milosti koje su im potrebne u njihovu staležu!«

Dođite k meni svi!

Marija Leczinska, žena francuskog kralja Ljudevita XV., u razgovoru s predsjednikom Henaultom koji je pisao upravo »Povijest Francuske«, dala je divno svjedočanstvo svoje vjere. Henault je naime htio napisati nešto i o kraljici Mariji Leczinskoj. Ona mu je to najodlučnije zabranila. Nato je predsjednik upita:

— Što ću metnuti na mjesto koje je bilo određeno za vas?

— Stavite prazne datume!

— Prazni datumi ne pristaju u moje djelo.

— Onda spomenite da je godine 1725. došla u Francusku mala princeza, skromnih talenata, slabih kreposti i mnogih pogrešaka.

— Smijem li barem reći da je ta mala princeza sa sobom donijela — veliko srce?

— Na žalost ne dosta veliko jer još uvijek ima mnogo ljudi koji nisu u njem mogli naći svoje mjesto.

JA POZNAJEM SAMO JEDNO SRCE! VELIKO SRCE NAŠEG SPASITELJA koje je širom otvoreno za bijedu svih ljudi, čitavog čovječanstva.

Srce svakog čovjeka — zar treba dokaza — ograničeno je. Njegovu ljubav može uživati samo ograničeni broj... Kristovo Srce nije srce samo jednog čovjeka, nego i SRCE BOGA! Dakle NEIZMJERNO! U tom Srcu ima mjesta za sve zajedno i za svakog pojedinca, a posebno za »umorne i opterećene«... »Dođite k meni svi...!«

Zar Ga za života i ne optužiše: »Ovaj prima grješnike i blaguje s njima!«

Svi oni koji su formirani po Kristovu Srcu isto rade. Evo samo jednog primjera:

Mlad svećenik bio je poslan u dio grada gdje je bilo najmanje ljubavi prema Bogu. Ljudi su posve zanemarili svoje vjerske dužnosti. Jedne večeri dok je stajao na stepenicama svoje crkve približi mu se nestašna djevojka. Odmah mu otkrije svrhu svoga dolaska. Obećala je majci da će te večeri poći u Crkvu, ondje se pomoliti i ispovjediti.

— Da majku ne ražalostim uputila sam se prema crkvi gdje mislim ostati nekoliko časaka i onda se vratiti natrag. Ja sam najgora djevojka u našem gradu. Prije nekoliko dana puštena sam iz kaznено-popravnog doma za djevojke. Tu se nisam popravila, nego sam obećala đavlu da ću primitii devet svetogrdnih Pričesti ako mi uspije opet doći na slobodu. Već sam osam puta primila svetogrdno Pričest, a sada se spremam i — na DEVETI put.

Eto više je vjerovala u moć ĐAVLA nego u moć BOGA! Svećenik je nastojao djelovati na nju, no sve uzalud. Na rastanku joj reče:

— Vi ćete se još večeras vratiti! Zar ne?!

Izgubila se je bez riječi u daljini.

Pod teškim dojmom i duboko zamišljen ušao je svećenik u crkvu. Obišao je sve prisutne koji su tu klečali i zamolio ih da zajedno s njim produže svoju molitvu — za jedan sat. »Jedna je duša u velikoj opasnosti!«

I svi su molili. Jedan je odgodio svoje putovanje — za sat. Domaćica će sat kasnije prirediti večeru. Treći će sat kasnije stići na noćni posao...

Kad su svi otišli svećenik je ostao sam u crkvi i još se usrdnije i toplije molio »Žarkom Srcu Kristovu u Tabernakulu»...

... Sati su prolazili... Crkva je još otvorena... Nešto prije pola noći ona se djevojka vraćala pokraj crkve i videći da je još uvijek otvorena sjeti se svećenikovih riječi. Zaviri unutra i nađe ga uronjena u molitvu...

Milost je pobijedila. Klekne kraj svećenika i gorko zaplače. U suzama je obavila ispovijed i u to gluho doba noći vratio se mir u njezino srce... Opet je osjetila svu sreću koju ljudskom srcu donosi čista savjest...

Ta je djevojka danas vrijedna domaćica, čestita majka, a onaj svećenik danas je poznati govornik i pomoćni new-yorški biskup Fulton Sheen...

Opet jedna izgubljena ovca i opet jedan dobri Pastir.

o. Josip Njavro D. I.

»Grješnici će naći u mom Srcu izvor i beskrajno more milosrđa!«

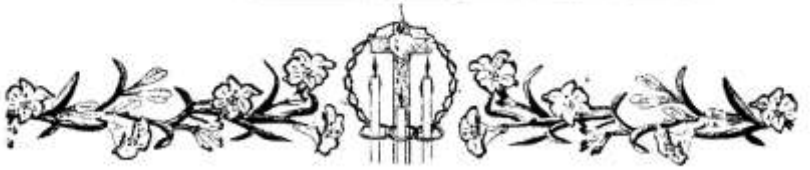

»Imena onih koji budu širili ovu pobožnost, bit će upisana u mom Srcu i neće se nikada izbrisati!«

APOSTOL SRCA ISUSOVA

Moj vjeroučitelj i Srce Isusovo dva su pojma koja se uvijek zajedno pojave u mome sjećanju. Upoznao sam ga u samostanu jednog našeg slavonskog grada, i to u doba, koje je najvažnije za jednog mladića. Prvi susret s njim odavao je čovjeka akcije, energije, apostolata. Osjećao sam uvijek, kad sam s njim razgovarao ili ga slušao: ovaj svećenik ne propovijeda sv. vjeru samo riječima, on ju proživljava i to ozbiljno. No ono najljepše što me je na njemu osvojilo bilo je zaista iskreno štovanje Srca Isusova. To je nekako davalo punինu njegovoj svećeničkoj osobi i njegovu apostolskom radu. Preko njega sam se prvi puta u životu ozbiljnije susreo s tom spasonosnom pobožnošću u kojoj sam kasnije otkrio nedokučiva bogatstva.

Bio mi je ispovjednik i vjeroučitelj. Uvijek je običavao na sat vjeronauka donijeti sliku Srca Isusova i pred tom slikom bi nas onda poučavao. Promarajući je, jednom veoma mi se svidjela te upitah patra, da li bi se mogla negdje nabaviti. Odgovorio je da će pisati u svoje prijašnje mjesto službovanja neka mu odanle pošalju ukoliko ih još ima. Na moje ugodno iznenađenje i veliku radost slika stiže već za nekoliko dana. Zadivio sam se njegovoj spremnosti i revnosti, da udovolji mojoj naoko nevažnoj želji. (Još uvijek ta slika stoji na časnom mjestu u kući mojih roditelja. Pred njom smo se često zajedno molili, a prije tri godine učinili smo posvetu obitelji Srcu Isusovu te nam služi sada kao spomen na taj sveti dan).

Neumorno je širio veliku devetnicu spasa — devet prvih petaka, bilo u propovijedima, bilo u privatnim razgovorima ili pozajmljujući i preporučujući knjižice o tom predmetu. Zaista, bio je pravi i neumoran apostol Srca Isusova. Svi smo žalili kada je 1958. godine bio premješten u drugo mjesto, blizu Zagreba.

Nakon tri godine, u ljeto, prije nego što sam pošao u novicijat, posjetio sam ga u tom njegovu novom mjestu službovanja. U lijepom sjećanju ostao mi je taj ponovni srdačan susret. Stigao sam ujutro i zatekao ga upravo na oltaru u kapelici kako uobičajenom pobožnošću služi sv. Misu. Iznenadio se kad me tako neočekivano ugledao. Toga dana upravo imao je vjeronauk u dva sela pa me je pozvao da ga pratim na tim apostolskim putovanjima, što sam veoma rado prihvatio. I ovaj puta bio sam svjedokom njegovoj revnosti za vjerski odgoj djece. Kad smo se oko podne vratili, poveo me je do

župne crkve i pokazao mi njenu unutrašnjost. Na jednoj strani nalazila se slika Srca Isusova i uz nju 12 obećanja ispisanih lijepim čitkim slovima. Prepoznao sam odmah njegov stil pisanja, jer je takve i slične stvari često sam pisao u onom slavonskom gradu. Prišao je i bez riječi stavio prst na 8. obećanje Srca Isusova: »Revne duše uzdići će se do velike savršenosti«. Znao je kamo kanim, te mi je samo znakom glave svratio pažnju, a ja sam odmah shvatio na što misli.

Poslije ručka trebalo je poći u drugo selo udaljeno 8 km, gdje su u kapelicu na groblju dolazila djeca na vjeronauk iz tri okolna sela. Oko podne poče se nebo oblačiti i prijetila je kiša. Revni pater u bojazni da će djeca biti spriječena nevremenom, pozva me u kapelicu da učinimo pohod Srcu Isusovu, kako bi djeca ipak bez smetnje mogla doći na vjeronauk. Rado sam prihvatio te pođosmo adorirati nekoliko minuti. Po ručku krenusmo; pola puta biciklom i motorom, a pola pješice kroz šumu i šikaru. Usput su nam se pridružila djeca iz susjednog sela te smo se pričajući i pjevajući Gospine pjesme polako približavali cilju. Još iz daleka čuli smo vesele dječje glasove. Uskoro se između grmlja pojavila mala, neugledna kapelica pred kojom nas je dočekala oveća grupa razigranih dječaka i djevojčica. Uđosmo u kapelicu. Djeca su se morala smjestiti na improvizirane klupe od dasaka. I tek što vjeronauk poče, spusti se velik pljusak, a iza toga nastavi jednolična kiša. Pomislih tada: eto kako je Presv. Srce ipak nagradilo molitvu i pouzdanje svoga apostola! Do povratka kiša je jenjala te nam nije pravila većih smetnja do kuće.

Opet smo se vidjeli ove godine na liturgijskom tečaju u Zagrebu. Bio je to radostan susret i srdačan razgovor. Pričao sam mu kako je mnogo značilo u mojim prošlim godinama Srce Isusovo, čije je sjeme pobožnosti on prvi posijao u moju dušu, i kako sam se uvjerio, da je Ono ne samo bogato nego i prebogato za sve one koji ga štuju i koji se u Njega pouzdavaju. Izrazio sam mu priznanje i zahvalnost što mi je pokazao put do tako korisnog i sretnog uvjerenja.

Među ostalim o čemu smo tom prilikom razgovarali, ispričao mi je dirljiv primjer o vjernosti Srca Isusova. Dogodio se naime 22. siječnja 1953. g. u onom slavonskom gradu, gdje smo obojica nekad boravili. Župnik iz susjedne seoske župe, udaljene oko 6 km osjetio je toga dana neku neobjašnjivu silu, koja ga je poticala da pođe u grad. Nije imao tamo baš nikakvog posla, ali mu tajanstvena sila nije dala mira. Nakon kolebanja i skanjivanja pođe, a da nije u stvari znao zašto ide. Dođe kolegi župniku, ali njega nema kod kuće. Ode ocima u samostan, ali ni tamo baš ni jednoga. Nađe jedino brata kuhača u kuhinji zabavljena poslom, koji mu reče neka pričeka, dok se tko vrati, a ako mu je dosadno nek si malo zasvira na harmoniji. Prođe kratko vrijeme i dođoše zadihana dva čovjeka biciklima. Traže svećenika. Što je? Žena jednog od njih dvojice na umoru pa kako župnika nema kod kuće, mole da što prije dođe koji pater da ju pripremi na smrt. Od domaćih nitko kod kuće. Ne preosta drugo, nego zamoliše gosta da on pođe. Svećenik bez oklijevanja uze Presveto i pođe s njima. Ispovjed sretno završila. Nakon sv. Pričesti svećeniku dođe misao i upita umiruću nije li možda obavila devet prvih petaka. »Da velečasni, upravo sam ih prošlog mjeseca završila,« odgovori mu ona. Sada mu je bilo jasno odakle ona tajanstvena sila, koja ga tjerala da pođe u grad.

Gospod zbori i kruh biva svetim tijelom njegovim!

Bolesnica je kratko iza toga preminula. Gradski župnik, kad se vratio, zabrinuto je saslušao vijest o njezinoj smrti, ali mu je odlanulo kad je čuo da ju je njegov kolega iz susjedne župe po vjernosti Srca Isusova pripremio za vječnost.

Rastali smo se u želji da se opet vidimo.

Kad god mi dođe on na pamet, osjetim kako je Srce Isusovo dalo punini njegovom svećeničkom životu i radu. Velika se bogatstva kriju u Srcu Isusovu! Moj vjeroučitelj ih je pronašao, crpio i dijelio drugima. Zahvalan sam mu što mi je pokazao put do njih.

Kako bi ljudi bili sretniji i kako bi im život bio lakši i vedriji, kada bi upoznali ta neistraživa bogatstva, koja se kriju u Kristovom Srcu!

NATALIS

»Svima — koje se budu pričestili na prvi petak kroz devet mjeseci uzastopce — obećajem milost pokore na samrti: oni neće umrijeti u nemilosti ni bez sakramenta. Moje će im Srce biti sigurno utočište u posljednjem času!«

Susret na kraju puta

Svijet se snebivao i čudio, ljudi dolazili i pitali kako mu je, a onda mašući glavama odilazili. On je s jednakom hladnoćom primao svakoga, ne otvorivši gotovo nikada usta. Htio je pokazati svima da je on još i sada onaj stari, ponosni Jurko, kome nema u selu ravna. Ništa zato što ga u prsima nešto strahovito gnječi. Proći će jednom. A onda će on opet upregnuti svoje volove i zapjevati nizbrdo: »Ajte brže, voli moji, dok vas Jurko dobro goji!« I ti čudni seljani! Sjatili se oko njega ko gavrani oko crkotine. Kao da će sutra pod zemlju. Pa onda njegova bedasta Jona. Žao mu je što je uvijek mora grubo otjerati od sebe. Ali što će kad drukčije ne ide! Neprestano mu se mota pokraj kreveta i trusi jedno te isto:

— Jurko, jadan ne bio! Ded se ispovidi dok je još vrimena! — Nek se samo oni ispovijedaju. On će ih još sve nadživjeti i bez ispovijedi, a i otpraviti na drugi svijet.

Prošla su već dva puna mjeseca otkako ga to prikliještilo uz krevet, i otud ni makac. Svija se, grči i jauče, al' ono ne popušta, već stišće i grize sve jače. Vucali su ga od doktora do doktora, no svi su bespomoćno digli ruke i nešto Jani nasamo govorili. Dani se nizali, a njemu sve gore.

Sirota Jana da svisne od boli. Osušila se kao trska. Sama kost i koža. Lijegala je vrlo kasno, a san joj nije nikako dolazio na oči. Ustala bi već u prve pijetle, kao izgubljena hodala po dvorištu i po stotinu puta navraćala se na isto mjesto. Ljudi su je sažaljevali više nego Jurka. Dolazili su k njoj i tješili je:

— Nemoj, Jano, tako! Pripazi malo na sebe! Ubit ćeš se! Ako je po Božijoj da ode s ovog svita, onda mi tu ne moremo ništa pomoći.

Na kraju životnog puta čekalo ga je Vjerno Srce...

— Znam ja da se priko Božije ne more, hvala mu i dika. A i godine su tu. Sezdeset i osma mu se popela na leđa. Nadživija je svog dida za pet, a čakana za tri godine. I svi ćemo mi za njima. Ali bez ispovidi i ovako duše doć' prid Božje lice ...

Župnik ih je per puta pohodio i ponudio Jurku Božje oproštenje, ali ga on odbi da ima još vremena. Obodrio je Janu da ne klone, jer je Božje milosrde neograničeno. Presveto je Srce obećalo svakomu pomoć u nevolji, samo treba moliti. Pogotovo kad se radi o vječnoj sudbini jedne duše. I Jana se utjecala tom Srcu žarče nego ikada prije.

Jednog lipanjskog popodneva sjedila je u kuhinji duboko zamišljena. Iz sobe je dopiralo muklo kašljanje isprekidano psovkom. — Božansko Srce Isusovo, obrati jalne grješnike, spasi umiruće ... — uzdahnula je Jana uprijevši pogled u sliku Srca Isusova što je visjela u kutu. Ta ju je slika sjećala najljepših časova njihova života. Dar je to pokojnog župnika za njihovo vjenčanje. Čitavim joj bićem prođe slatki drhtaj dok je skidala s nje paučinu i čistila je od čađe. Dugo ju je promatrala a u mašti joj se redahu slika za slikom minule sreće.

Davno je to bilo. Bit će već gotovo pedeset godina. Jedne večeri pokucao je Jurko, mlad i pristao momak, na vrata njezine kuće, a onda i srca. Ona je bila siroče, bez roditelja, a on je imao samo majku koja je brzo iza toga zaklopila oči. Zagledali se jedno u drugo, pa i uzeli. Skrpali su ono malo sirotinje u jedno i govorili sami sebi:

— Ništa zato! Božija i naša ljubav grijat će nam ognjište. Tako je i bilo. Obavili su veliku devetnicu, posvetili obitelj Srcu Isusovu i čekali trećeg člana. I Bog se nije šalio. Slao im je jednoga za drugim. Kroz nepunih jedanaest godina njih sedmero. Iza krštenja svako bi dijete potpisali ispod slike Srca Isusova i obnovili posvetu. Sve se to još i sada dobro vidi. I ono posljednje, što je ona sama napisala svojom nevještom rukom. Živjeli su, doduše, siromašno, ali zadovoljno i sretno.

Onda se pronijela selom vijest da se negdje u dalekom svijetu može puno zaraditi i brzo postati bogat. Mnogi, osobito momci, ne mogoše odoljeti srcu. Sunulo to u glavu i Jurku. Uzaludna su bila sva Janina odvraćanja. On zaćorio i ne popušta. I otišao je.

Prošlo je nekoliko mjeseci dok je stiglo prvo pismo. Jani je bilo čisto drago kako misli na nju i na djecu. Otad su pisma stizavala češće, a s njima i dolari. No toplih riječi za nju i za djecu bivalo je sve manje. Jurko im se sve više tuđio. Teško je to osjećala. Pisma su bila ispunjena samim nekim naredbama o kupnji zemlje. Morala se naći na svakoj licitaciji kao kakav muškarac. Seljani su joj to zamjerali, ali šta je ona sirota tu mogla. Kruha je, istina, bilo otada više u kući, ali blagoslova sve manje.

Nakon sedam godina vratio se u selo. No to više nije bio onaj stari, prijašnji Jurko. Za Janu su započele prave mučeničke godine. Više nije imao gotovo ni za koga lijepe riječi. Sve je bilo nasilno i otresito. Radilo se svetkom i petkom, od zore do mraka, bez počinka. Kupovao je sve više zemlje, i nikad mu dosta. Posvađao se s pola sela. Ljudi mu dali nadimak »seoski vuk« i uvijek su ga zaobilazili. Crkvenog praga više nije prekoračio. Uzalud se Jana svake nedjelje i blagdana vrzala oko njega:

— Jurko, sramote prid ljudima i grijote prid Bogom! Ded, poslušaj ti svoju Janu, pa u crikvu na Misu. Ta nisi se valjda opoganija. Bižiš od crikve ka' da je sam nečastivi uljeza u te.

Uvijek se okomio na nju i otpravio je grubim riječima:

— Pušćaj ti Jurka na miru. Ne tribaš mu pamet soliti. Proša' je on i vidija dosta svita. Ne idu ljudi tamo u crikvu ka' ovdi, pa opet su sritni.

Ni s vlastitom djecom nije mogao. Kako je koji odrastao, zakoraknuo je u bijeli svijet i drugdje potražio kruh. Najmlađi sin, koji ostade u selu, ne živi s njim već devet godina pod istim krovom. Sve je taj vuk rastjerao. Ostali su njih dvoje sami, ko dva ogoljela stabla. Ona je izdržala sve do sada. Morala je tako da se svijet ne sablazni. A, eto, sada već više od dva mjeseca leži priljepljen uz krevet, svija se ko

crv, gunđa i jauče. On, koji je mislio da je iznad sviju i da mu nitko ništa ne može. Oborila ga Božja desnica. I nije joj ga žao. Dosta se s njim napatila. Samo da se ispovjedi i s ono malo duše, ukoliko je još ima, sretno pojavi pred vratima sv. Petra.

I opet je uzdisala i molila da mu se Bog smiluje siromašnoj duši. Nije ni primijetila da se na vratima pojavila unuka Anica, osam-godišnja kćerka njezina najmlađeg sina. Bila je sva u bjelini.

— Gle, bako, što mi je mama danas kupila!

— A što će ti to — rekla je baka zinuvši od čuda i obrisala rukavom suze da što bolje vidi.

— O, pa zar ti, bakice, ne znaš da ću ja prikosutra na prvu Pričest i primiti Isusa u svoje srce. Velečasni je rekao da Isus mnogo voli da je sve čisto i bijelo. I još je rekao da Isus osobito voli malu djecu. Vidiš, zato mi je mama to kupila! Da bude Isusu kod mene lijepo! Mama će isto zajedno sa mnom primiti Isusa. I tata je rekao da će poći s nama. A hoćeš li i ti s nama, bako?

— Da, milo moje, i baka će s vama — reče Jana i pogladi malu po kosi.

A dida? Hoće li i on ...?

Jana pokri lice rukama i briznu u grčeviti plač.

— Ali, bakice, zašto plačeš? — uplašeno će mala.

— Drago dite, tvoj did neće s nama. On će umriti, i ne voli Isusa.

— Ne voli Isusa? A zašto? Velečasni je rekao da Isusa mora svatko voliti.

— Da, zlato moje, tako je! Ali on ga ne voli. Idi ga pitaj zašto ...

I mala je pošla u sobu. Stari nije ni okom trenuo. Prišla je k postelji i prihvatila ga za ruku:

— Dida, hoćeš li ti umriti?

— A tko ti to reče? — prestrašeno će djed razrogačivši širom oči.

— Baka veli da ćeš ti umriti, a ne voliš Isusa. Isusa moramo svi voliti. Vidiš, on će prikosutra doći k meni. U moje srce. Zato mi je mama sve ovo kupila. I ona će sa mnom, i tata i baka i svi ... Hoćeš li i ti s nama?

A što će Isus kod vas?

— O, mi njega puno trebamo. Velečasni je rekao neka molimo Isusa da budemo dobri, da molimo za tatu, mamu, bracu, seku ... A ja ću didice, i za tebe moliti Isusa.

— I za mene — izusti djed tronutim glasom. — A što ćeš moliti za mene?

— Da Isus i k tebi dođe, i da ti, kad umreš, dođeš k njemu ...

Stari je ušutio. Nešto se u njemu lomilo. Sjetio se svojih bezbrižnih, nevinih djetinjih dana, svoje prve sv. Pričesti i svega onoga što je usrećivalo njegovu mladost. Ono tako ljudsko, što je usađeno u najdublje dubine čovječjega bića, a kod njega bilo toliko godina potiskivano u stranu, htjelo je sada svom silom na površinu. I provalilo je. Oči mu

se zališe suzama, i on, koji već godinama nije pogladio djeteta niti za ikoga imao tople riječi, privukao je sada ovo dijete k sebi i grlio ga tepajući:

— Da, da, drago moje dite! Moli ti samo za svoga dida. Moli da i k njemu Isus dođe.

Jana se čudom čudila. Sve je ovo kroz odškrinuta vrata promatrala. Gotovo nije vjerovala svojim očima. Onda je zapalila svijeću i stavila je na stol kraj slike Srca Isusova. Dugo je molila i zahvaljivala Bogu što pogleda na njezina Jurka.

Prekosutra, u petak, kad je mala Anica po prvi put primila Isusa u svoje srce, dovezao je poslije podne susjedov Stipan svojim kolima župnika da ispovjedi Jurka. Nakon toliko godina ponovo se susreo s Onim kome je u čast, za mladih dana, obavio devet prvih petaka da premine u njegovoj milosti s ovog svijeta.

Malo vremena iza toga oglasi zvono svima da je Jurko predao Bogu dušu. Neki za čas prekinuše rad u polju i izmoliše Očenaš za ispokoj njegove duše dodavši:

— Bija je zaista vuk, Bog mu grije oprostija.

Još jednom sjeti zvono seljane na Jurka kad su ga pratili na groblje. Mnogi tad pružiše Jani sažalno ruku, a ona je svima govorila — Fala Prisvetom Srcu što mu se smilova siromašnoj duši!

Onda se sagnula, prihvatila grumen zemlje, spustila ga na lijes i potiho izustila:

— Previše si je volija i gramzija za njom. Bila ti sad laka!

— RUDI —

U čemu je tajna?

Kao pučki misionar prošao sam mnoge župe širom naše domovine. Ali ni na jednoj nisam osjetio i doživio tako snažne plodove liturgijske obnove kao u župi sv. Mihaela u Vrhu na otoku Krku.

Mala je to župa! Broji tek 583 duše. Ali je živa!

Crkva nije tako velika. No građena je originalno. Oltar okrenut prema puku. Odmaknut jedan metar od zida. Stoji u sredini svetišta. S jedne i s druge strane nalaze se male crkvene lađe s klecalima. Ondje su samo muževi i mladići. U glavnoj lađi crkve nalazi se samo ženski svijet.

VRH na Krku: Na licima ovih mladića prosijeva vedrina, radost i životni optimizam — utemeljeni na vjernosti Kristovu Srcu i Srcu Isusove Majke!

Presveti sakramenat se čuva na pokrajnjem oltaru u crkvi.

Štogod se pjeva i moli, uvijek se to čini u dva kora. Prvi su muškarci. A odgovara im ženski svijet.

Svi pjevaju pučku misu. U župi ima oko 100 prodanih Bogoslužja«. Žene s misalom u ruci prolaze selom i dolaze u crkvu. A kod muškaraca se to samo po sebi razumije. Jer oni vode. U toj se župi za imendan, rođendan razveseli dijete time što dobije svoj misal.

Kod svečanih misa sudjeluje 12 ministranata. I to samo oni koji idu barem u peti razred. Mlađi to još ne mogu biti. Taj ministrantski zbor savršeno upotpunjuje bogoslužje. Užitak ih je gledati, kako prije mise spremaju sve potrebno: kalež, hostije, vodu i vino! To sami odnose na posebni stolić. A kasnije, kad je pravi čas, donose na oltar.

Ministrant pjeva Molitvu vjernika s posebnoga ambona. Svećenik samo završava molitvom.

U toj se župi ponudilo Gospi za početak misija: svetih misa 939! Sv. Pričesti 1.072! Duhovnih svetih Pričesti 2.823! Pohoda Presvetom Sakramentu 9.607! Zlatnih krunica 1.278! Krunica Majke Božje 9.708! Postova 29! Žrtvica 5.771! Dobrih djela 2.684! Raznih molitava 21.224! Pobožnih uzdaha 20.179!

Ali su Misije i uspjele! Na prste jedne ruke bi se mogli nabrojati oni koji nisu sudjelovali u njima.

Brojna svećenička i redovnička zvanja su plodovi, koji pokazuju da to nije samo lijepa vanjština, nego da se tu krije život milosti u dušama. Godišnje se podijeli oko 13.000 svetih Pričesti, dok Veliku Devetnicu Spasa obavlja iza Misija preko 250 odraslih osoba.

U čemu je tajna ove župe?

To je župa SRCA ISUSOVA! To je župa u kojoj svećenik živi za Srce Isusovo. I zato se na njoj obistinjuju obećanja Srca Isusova:

»SVEĆENICIMA ĆU UDIJELITI MILOST DA GANU I NAJOKORJELIJA SRCA... MLAKE DUŠE POSTAT ĆE REVNE — REVNE DUŠE BRZO ĆE SE USPETI DO VELIKE SAVRŠENOSTI.«

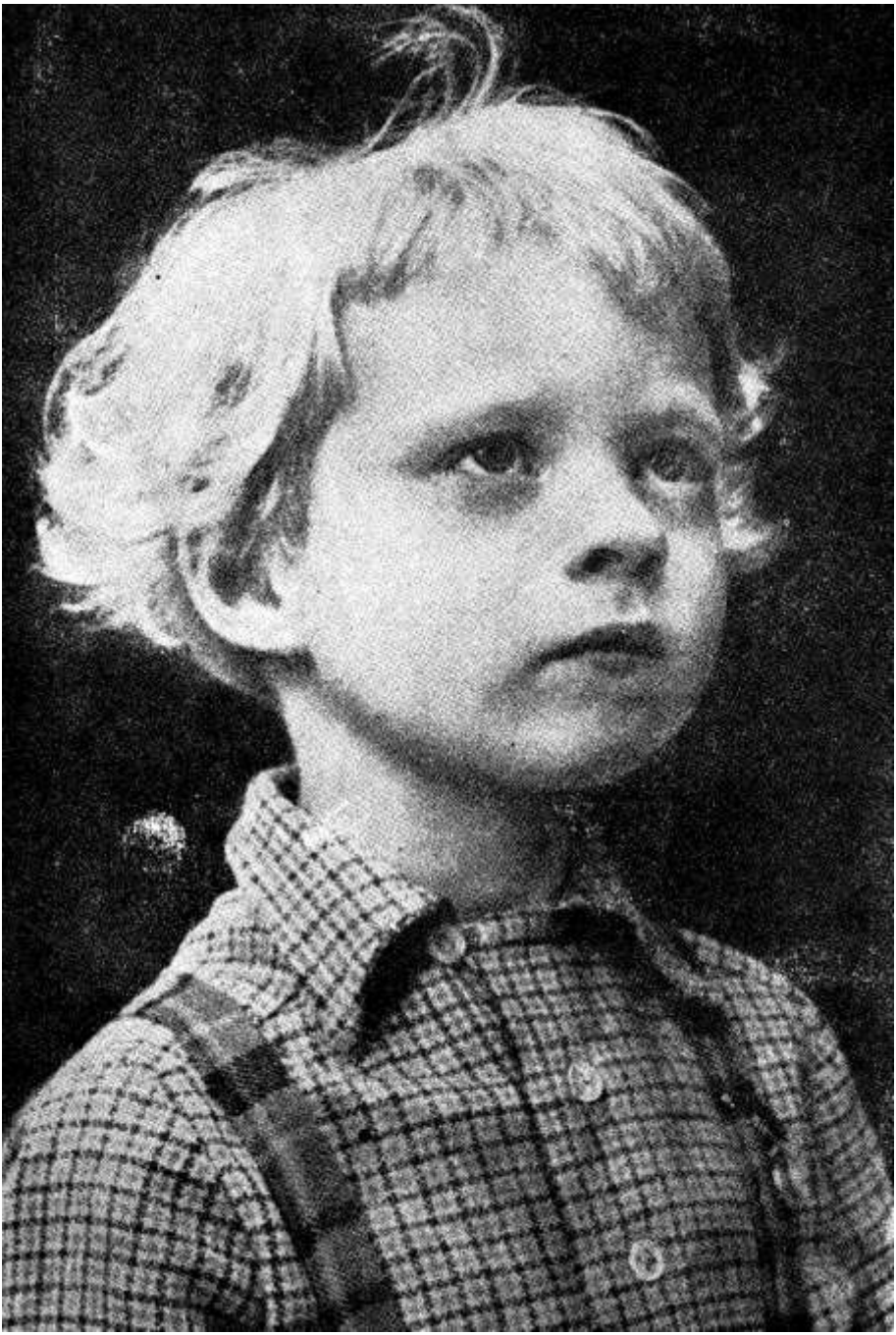

Ranjenom Srcu Isusovu

O te oči tuge pune,
O te rane, te dvije krune,
O to Srce probodeno,
O to Srce sve plameno,
O te kapi Krvi svete,
O to Lice!

S boli puca stijena živa,
Sunce gasne, sve se skriva,
Kad Spas mrije! — Samo ljudi
Sikću kruti: Neka žudi,
Žeđa, moli! Neka mrije!
Baš nas boli!

Sad ko onda, i još više,
Pljušte kletve poput kiše,
Mržnjom mrzi prevelikom.
»Umri, umri!« riče rikom,
Tvorcu svom i Spasitelju
Ljudstvo grješno!

Ti bar, brate, daj ga voli,
Tješi, blaži silne boli!
Kad se svladaš, moliš, radiš,
Snosiš patnje: tada sladiš
Pelin gorki, gasiš žeđu
Srcu dragom!

Naša braća, sveci mili,
Svi su oni jednom bili
Takvi Božji tješitelji,
Na smrt spremni prijatelji,
Žićem cijelim, ko snijeg bijelim,
Srcem vrelim!

I gle čuda! Sad im svaku
Žrtvu malu, sitnu, laku
Nebom plaća, nebom vraća
Srce sveto! Sad ih kruni,
Slašću puni, na njih truni
Radost vječnu!

Stjepan Šimeta D. I.

Dr. IVAN MERZ

»Izljt ću obilje blagoslova na sve njihove pothvate!«

»Bit ću im sigurno utočište za života, a osobito na umoru!«

ŽIVOT MU JE BIO KRIST

Prošlo je 38 godina od onog 10. svibnja 1928. godine kada je veliko zvono zagrebačke katedrale javilo katoličkom Zagrebu i cijeloj Hrvatskoj žalosnu vijest da je prestalo kucati srce čovjeka koji je gotovo kroz jedno desetljeće bio kod nas duša Katoličke Akcije i vjerskog života. Toga je dana oko 11 sati, na zagrebačkoj klinici u Draškovićevoj ulici, predao svoju veliku dušu Stvoritelju dr. Ivan Merz, intelektualac zamjernih sposobnosti, čovjek nježne, bolježljive tjelesne konstrukcije, ali zato jaka duha i izgrađena karaktera, pred kojim su ostajali zadivljeni i njegovi idejni protivnici, veliki apostol mladih čija je srca osvajao čudesnom toplinom svoje jednostavnosti; svjetovnjak duboko proživljene vjere, kojeg se nije moglo zaboraviti, jer je iz čitavog njegova bića strujilo nešto što je na svima ostavljalo dojam nadzemaljske duhovne stvarnosti, no nadasve čovjek smrtno zaljubljen u Crkvu i Kristovo Srce.

Bio je u naponu muževnih sila (tek je zakoraknuo u 32. g.), kad svaki čovjek ostvaruje svoje planove i očekuje najviše od života, ali svidjelo se Gospodinu da požanje taj klas jer je potpuno sazrio za nebo. I previše je toga učinio u ovo malo godina života i rada a da bismo ga smjeli zaboraviti.

Sedamdesetogodišnjica njegova rođenja (rođen je 16. XII 1896.) nuka nas da govorimo i pišemo o njemu, koji je po svojim idejama, životu i radu tako blizak našim da-

nima, kada je II Vatikanski sabor uputio svima poziv na svetost i otvorio katoličkim svjetovnjacima široke mogućnosti sudjelovanja u vjerskom i crkvenom životu. Neka nam naš dragi Ivo bude svijetli primjer kako treba ljubiti Krista, Njegova Namjesnika na zemlji i sv. Crkvu.

»Marija« je u dva navrata (br. 3 1964. i br. 3 1966) pisala o Merzu kao djetetu Marijinu. Bit će stoga zgodno da i naš Glasnik progovori o njemu kao štovatelju Božanskog Srca. Ta on je toliko ljubio to Srce. Svako jutro dolazio je ovdje u Zagrebu u njegovo svetište na sv. Misu i Pričest, a u dva sata poslije podne popeo bi se na desnu galeriju svetišta i tu u tišini i neopažen obavljao naizmjence jedan dan sat klanjanja, drugi dan Križni put, a često puta i jedno i drugo. Mnogi su se čudili zašto Ivan prolazeći Zrinjevcem između Strossmayerove galerije i umjetničkog paviljona uvijek skida šešir, dok jednog dana nije udovoljio znatiželji nekom bližem suradniku: »Pa zar ne znaš da se nalazimo sučelice svetišta Srca Isusova!?« Da, Ivanova je duša uvijek tražila Svetohranište da se pokloni Euharistijskom Spasitelju, njegove su misli prebivale u Kristovu Srcu, pa makar ga od njegova svetišta dijelile i tri ulice.

Prva Ivanova pobožnost Srcu Isusovu bila je »Velika devetnica spasa« koju je obavio 1919. godine. Tom je zgodom napisao: »Jučer je bio najznamenitiji dan u mojem životu. Obavio sam devetu sv. Pričest na slavu Presvetog Srca Isusova i vjerujem da ću gledati dubine Presvetoga Trojstva. Neizmjernu onu ljubav Kristovu moram barem nekako ovdje zaslužiti, pa ću s Božjom pomoću gledati da djelo posvećenja što snažnije nastavim.« Naknadnu sv. Pričest nastavit će Ivan sve do smrti, a prikazivat će je zajedno sa svojim bolima i nanesenim uvredama kao naknadu Božanskom Srcu za psovke hrvatskoga naroda.

No Ivan ide i dalje. Želi sve predobiti i privesti k Srcu Isusovu. U prvom redu drage roditelje koji se nisu baš isticali kao osobiti kršćani. I uspjelo mu je. Zahvaljuje Presvetom Srcu: »Tata je primio nakon 25 godina sv. Pričest. Moje su molitve Srcu Isusovu uslišane. U pismu, što mi ga je pisao, vidim jasan primjer obraćenja — Milost — nadnaravnu silu — koja ga je obratila. Još ostaje nama na brizi! Srce Isusovo, pomozi!« Uspjelo mu je da roditelji posvete obitelj Srcu Isusovu, da časte Njegovu sliku koja se odsada nalazila mjesto Ivanove na najodličnijem mjestu u roditeljskoj sobi, da se upišu u Apostolat Molitve i da obavljaju svoje jutarnje prikazivanje i večernji zaziv Srcu Isusovu. Nije ni tu stao. Slično želi unijeti ljubav Kristova Srca i u sve hrvatske obitelji. Za to je revnovao riječju i perom.

Sve posvetiti, sve privesti k Srcu Isusovu — bila je jedina njegova želja. Tim duhom želi nadahnuti svoje Orlove. Kad im je zaprijetila opasnost da budu raspušteni ili zadojeni krivim duhom, opet je dugo klečao u svetištu Srca Isusova. Zajedno s vodstvom organizacije učinio je zavjet: »Ako nam Božansko Srce pomogne, cijela će se organizacija posvetiti Presvetom Srcu Isusovu i upisati u Apostolstvo molitve.« I Srce ih je Isusovo čudom očuvalo. Tim duhom htio je kao profesor zadahnuti i svoje đake-seminarce, buduće svećenike, kad ih je za vrijeme odmora izručivao u sjemenišnoj kapelici Srcu Vječnoga Kralja.

Ipak nam najviše odaju njegovu ljubav prema Božanskom Srcu intimni izlivi njegova srca. U pogibli da ne oslijepi obraća se u svojoj potištenosti u Parizu Božanskom Srcu s molbom za zdravlje, koje će upotrijebiti na njegovu čast: »Bol moja još uvijek traje i radi toga ne pisah skoro ništa. Za prošlost hvalim Isusu Kristu što sam mogao za vrijeme korizme uroniti u more boli Njegovog Srca i da sam živio u tako uskoj vezi s njime... Uslijed te moje očne boli ne mogoh se posvetiti učenju kako bih želio... Srce Isusovo, Tebi posvećujem moj život; ako je na Tvoju slavu da trpim i tako dođem k Tebi, neka bude Tvoja volja, i molim Te da uza me budu u Tvome Kraljevstvu i moji roditelji.«

Početkom 1928. godine, teško bolestan, počinje Ivan opet — iza pet godina — redovitije bilježiti u svoj Dnevnik. Prve su mu riječi bile: »Sve na slavu Presvetoga Srca Isusova!«

I zaista je čitav njegov život i rad bio na slavu Božanskog Srca Isusova. Zato se nadamo da je na tom Srcu, kako mu kaže i sam nadgrobni natpis, koji je prilagođen onome što ga je skicirao sam Ivan zadnje noći, prije nego što je pošao na kliniku, jednom zauvijek otpočinuo. Jednostavna nadgrobna ploča od sivoga i crnoga granita s isklesanim križem, bez ikakvih ukrasa, najbolje odgovara jednostavnosti Ivanove osobe, snazi njegova duha. Sva je ljepota u uklesanim riječima:

OVDJE POČIVA
U KRISTU BOGU SVOMU

DR IVAN MERZ

16. XII. 1896 + 10. V. 1928.

VJERNOM SINU KATOLIČKE CRKVE
ŽIVOT JE BIO KRIST A SMRT DOBITAK JER JE OČEKIVAO MILOSRĐE GOSPODINOVO I VJEČNI POČINAK NA SRCU ISUSOVU.

Proces za Ivanovo proglašenje blaženim već je pokrenut. Molimo Božansko Srce Isusovo da se udostoji ovom svom velikom sluzi udijeliti čast oltara!

mg. Rudolf Koprek D. I.

»Blagoslovit ću također kuće, gdje bude izložena i čašćena slika moga Presvetog Srca!«

Gdje sad živi Dr. Ivan Wu?

Ne znam. Prije deset godina bio je profesor svjetske književnosti na Havajima. Prije toga ambasador u Vatikanu. Uvaženi kineski pravnik (nekoć sudac vrhovnog suda u Šanghaju i ministar pravde u kineskoj vladi) ne bi nas mnogo zanimao, da njega nije pozanimao i sasvim privukao dobri Krist. Ivan je postao naš brat po vjeri, a uzor po ljubavi. O tome treba nešto reći.

BEYOND EAST AND WEST — zove se knjiga odakle doznajemo divote jedne duše. »Preko Istoka i Zapada« mogli bismo prevesti tu ispovijest, koja otkriva što je nekadašnji konfucionista proživio sa svojom brojnom obitelji kao »globtrotter« — pravi duhovni »trkač po svijetu.« Otkako je mladi bankirov sin svršio gimnaziju kod marista u Ningpou, rodnome mjestu blizu Kantona, nije osjećao mira u srcu, jer je čuo za Isusa. A Spasitelj nikoga, s kim se dublje susretne, ne ostavlja na miru.

»Kad sam postao katolikom, priča Ivan, moja me je porodica slijedila u Crkvu **i Krist Kralj bio je ustoličen, postavljen na prvo mjesto u našoj kući.**« Isusu je bilo neobično drago što je držao kroz godine pročelno mjesto u domu gdje je na svijet došlo i na njegovo dobro Srce prileglo 13 djece! Isus je — točnije — bio prvi u svim kućama, gdje su Wuovi boravili. Oni su obišli gotovo čitav svijet.

»I sad želim dati, veli Ivan na početku knjige, pregled svega **što je Krist učinio za moju obitelj.**« Stvarno, ta je knjiga »zlatna knjiga« priznanja Presvetom Srcu. Evo nekih činjenica.

»Moja žena i ja — veli dr Wu — nađosmo svoj otpočinak na SRCU ISUSOVU. Vezani smo jedno s drugim zajedničkom ljubavlju. I koliko napredujemo u ljubavi Božjoj, napredujemo i u našoj međusobnoj ljubavi.« Mislim, da su našli sjajno zavjetarje. Ako želimo da nam ljubav bude vječna, moramo u nju staviti — reče netko — nešto vječne ljubavi. A to je ljubav Kristova Srca.

»Kroz ove posljednje godine, nastavlja, primali smo oboje svetu Pričest praktično svaki dan. To je postao više manje naš običaj. Pače, kad bi se desilo da ja nisam išao, žena bi odlazila u crkvu govoreći: Umoran si jutros, treba da otpočineš. Ja ću ići da primim svetu Pričest. Molit ću se za te. To će biti kao da smo se oboje pričestili. Ali to je iznimka. Obično idemo zajedno. Svaki puta kad se kod pričesne klupe nađem na koljenima pokraj svoje žene, osjećam kako drščem od radosti i udivljenja. Čini mi se da se ovaj obred — u kome se dijeli vino ljubavi — obnavlja svaki dan na preobraženi način. Čini nam se da se sam naš brak obnavlja svako jutro i da svaka ovakva obnova produbljuje našu ljubav.«

Ako među nama mnogi ne dožive nešto slično — bit će to stoga što nisu nikad ili su rijetko iza vjenčanja zajedno klečali, zajedno primili i zajedno osjetili u sebi dobro Presveto Srce! Dr Wu nastavlja:

»O Kriste, govorim sam u sebi, kako je sve ovo moguće? Da li je to san ili stvarno iskustvo? Naš je život ovdje na zemlji predigra vječnog života. O Kriste, naša su srca sjedinjena u ljubavi prema tebi — pa kako bismo mogli biti odijeljeni jedno od drugoga, dok nijedno od nas nije odijeljeno od tebe? U tvom smo presvetom Srcu našli svoju kuću; i tko smije reći da smo prognani beskućnici? O Bože, tvoja je volja naša sudbina i naša je sloboda u tome, da vršimo tvoju volju!«

Iskreno priznaje da je u Božjem svjetlu pročitao nutrinu i poziv svoje žene. U Kristovu Srcu, gdje je vrelo i blago mudrosti i znanja, spoznao je što duguje njoj i što prima od nje.

»Bog je neprimjetno otvorio moje oči da ugledam nutarnja svojstva svoje žene. I to toliko da danas potpuno shvaćam, kako ja nje nisam dostojan, premda sam si prije govorio da ona nije dostojna mene. Krist je postao živa veza među nama. Mi smo postali dvije sklopljene ruke u vječnom poklonu! I premda nam se život iza obraćenja na materijalnom i političkom planu pogoršao, naš se život u ovim proteklim godinama odvio kao neprekinuti blagdan. Mi ne obožavamo jedno drugo. Ne, jer muž i žena koji obožavaju jedno drugo, odlaze u čisto idolopoklonstvo; u sebičnost koja se množi sa dva! Mi obožavamo Isusa Krista, koga zajednički posjedujemo i koji nas ujedinjuje. I kako se jedno i drugo približavamo Kristu, tako vidimo da se približavamo jedno drugome!«

Njih valjda ništa u životu ne muči! — mogli bismo pomisliti. Kad ne bi bilo svih tih neprestanih seoba i tolike djece! Kad ne bi bilo nutarnjih i vanjskih teškoća! Neka dr Ivan sam odgovori:

Dr. IVAN C. H. WU — ustrajni štovatelj Presvetog Srca ... ▶

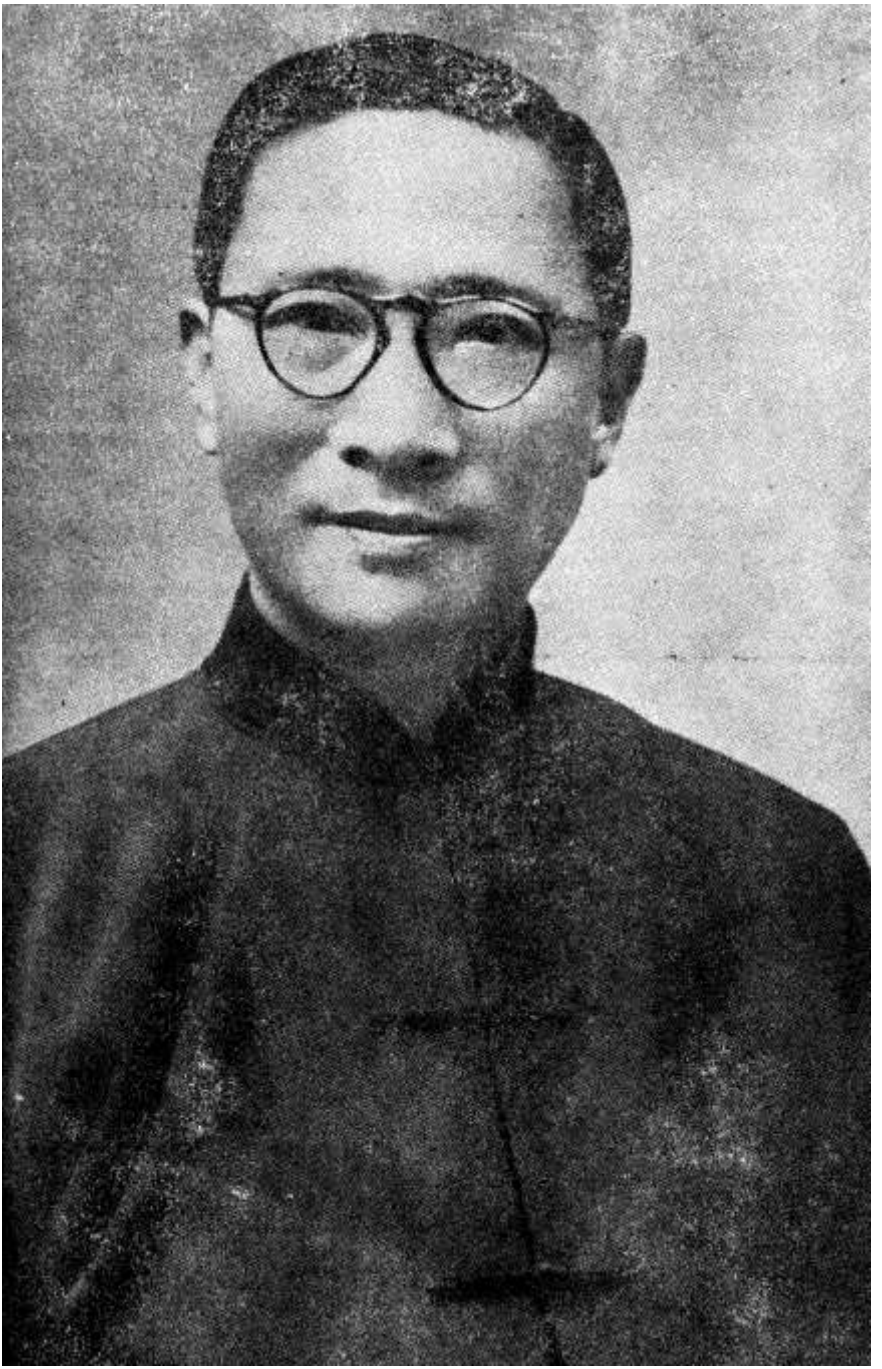

»Više su puta, više no jedanput došli do riječi stari Adam i stara Eva. Osobito stari Adam (tako on, a gospođa bi sigurno kazala da je teže sa starom Evom!). Za starog Adama i Evu život je težak. I svaki puta kad se tako pojave, donose nesložu sa sobom. Ali nas uvijek u ispovjedaonici čeka božanski sudac! Svaki puta kad preda nj iznesemo svoje male nesporazume, rješava ih u harmoniji i skladu, koji nam se čini slađi od prvošnjega.« Inače on sebe rado naziva »policajcem koji sama sebe tjera na sud«! Tužiteljem, koji se optužuje. I dodaje: »Tvrditi da se čovjek ispovijeda zato kako bi mogao lakše griješiti, isto je tako besmisleno kao tvrditi, da čovjek ide k liječniku više puta zato, kako bi mogao ostati bolestan . . .!«

Pripovijeda jednu zgodu iz Čunkinga, gdje se 1944 jedne večeri — sramota je i reći! — kod svete Krunice razljutio i... »Sramota za me, veli, sramota. Sasvim sam se izgubio i ostavio započetu krunicu, pobjegao sam u drugu sobu, zalupivši vratima iza sebe, da se ondje ljutim. Mislio sam da će žena odmah za mnom u sobu pa me tješiti ko mama rasrđeno dijete. Ali ona toga nije učinila. Mirno je s našom djecom nastavila molitvu kao da se ništa nije dogodilo. Odjednom začujem, kako je moj drugi po redu sin — Eduard — koji je mjesto mene predmolio krunicu, rekao ostaloj djeci: Svi kleknimo i molimo našu Presvetu Majku za tatu! Učinilo mi se kao da je Naša Gospa svojim nogama zgazila otrovnog zmaja, koji se je propinjao u meni. Prije svršetka Krunice vratio sam se tiho u sobu, opet se spustio na koljena, ponizno, usred moje male djece. Prvi je postao posljednji . . . Dobio sam spasonosnu pouku. Tko nije ponizan, bit će na kraju odbačen. Nikad se iza toga nisam usudio razljutiti za vrijeme krunice.«

Kako vidimo, uz pomoć Gospe odlično je završio školu Presvetog Srca, koje nas poziva u svoj prvi razred: Učite se od mene, jer sam blag i ponizan Srcem! Što bi mogli u istoj školi naučiti toliki tate i tolike mame, kad bi se slušale lekcije Isusove ljubavi?

Djeca — djeca! Dr Wu zna sve radosti i sve žalosti brojne obitelji. Trinaestero djece — mali konvikt — na leđima jednog oca i jedne majke! Znao je dobro da će na njih udariti tajfuni i nevolje. Bolesti, nestašice, nagle promjene stana, selidbe po kontinentima i napokon odlazak — izlazak pojedine djece iz toplog obiteljskog gnijezda, napuštanje zajednice, put u hladni svijet . . . Zato je svoju djecu pripravljao na rastanak dirljivim poukama:

»Često sam iza svete krunice ovako govorio svojoj djeci: Samo je jedan pravi Otac — i to je naš nebeski Otac. Samo je jedna prava Majka — i to je Majka Božja. Tata i mama samo pretstavljaju tog pravog Oca i tu pravu Majku. Cijenim ja onu divnu djetinju odanost i štovanje, koje nam iskazujete. Ali se vazda morate sjećati da dugujete mnogo veće štovanje i djetinju odanost Bogu. Nemojte, djeco, stavljati svoga pouzdanja u nas, stavite ga u Boga. Mi ćemo vam ovog ili onog dana biti oduzeti, ali Bog vas nikad neće napustiti. Ništa zato što imamo veliku obitelj. I ona će se — ma kako velika bila — jednom raspršiti. Ako dakle želite da ova familija ostane zauvijek sjedinjena, neka svaki od vas ostane sjedinjen s Bogom, sjedinjen s Kristom. Bili mi skupa ili rastavljeni, doklegod budemo sjedinjeni s Kristom, bit ćemo jedno u Kristu . . .!«

uz neumoljiv tijek vremena. Još točnije — njegova nas milost osposobljuje da dosegnemo onostrano... Jer Krist je rekao: Blago vama koji sada plačete, jer ćete se radovati! Tu mi nismo više u redu naravi, nego u redu milosti. Bez ikakva straha možemo ploviti oceanom vremena i pristati na obali vječnosti, jer smo primili Isusa u svoju lađu!«

Obitelj je ovakova čovjeka — mislim — sretna. U svima kuca ista misao, ista želja, isto Srce. To drago Božje Srce smješka se i podrhtava od radosti nad svim blistavim i radosnim trenucima; ono prati svaku savjest i sve te sudbine zajedno; ono je otvoreno kao kalež, u koje svi mogu svakodnevno izliti sve jade i suze, odakle se mogu okrijepiti snagom i utjehom. U tom se Srcu duše pronalaze, opraštaju si, nanovo se mogu i duboko uzljubiti, pomoći si i pripraviti se na vječni sud. »U večer svoga života bit ćemo suđeni po ljubavi!« reče sveti Ivan od Križa.

Kakva pouka! Svi osjećamo da je to nešto dalekovidnije i dirljivije od svakidašnje brige za cipelice, odjelca, hranu, knjige, lijekove, zabavu... To je spremanje za život, za borbu, za vječnost. Kako je dr Ivan bio oduševljen, kad mu je sin Franjo iz Rima pisao: »Shvatio sam istinu, što ste nam je nekoć kazali. Naš jedini rendez-vous — naš pravi sastanak ljubavi jest u svetoj Pričesti!« — »Da li sam baš tako zgodno rekao, ne sjećam se. Ali je divno imati ovakvo dijete!«

Za svoju brojnu obitelj kaže dr Wu: »U naravnom redu nikakav ushit nije ravan doživljaju brojne obitelji. Nemilosrdni slap vremena sve povlači sa sobom — pa se na kraju i taj broj sasvim smanji . . . Užitak da smo zajedno mora uzmaknuti pred rastankom. Jao vama koji se sada veselite, jer ćete biti žalosni i plakat ćete. To se eto događa s ushitom srca u naravnom redu. Velika je misija Isusa Krista da nas iz ovog naravnog reda digne u nadnaravni. Da nas oslobodi veza koje nas vežu

Prije desetak godina primio je veliki papa Pijo XII obitelj dra Wua u audijenciju. Bijelog Oca opkoliše ambasador, njegova žena i dvanaestero njihove djece. (Tu su bili još i jedan zet i jedna snaha!) Sveti Otac iznimno je sjeo da se s njima fotografira. Najmanju djecu stavio je na koljena i zagrlio. Potom je čestitao dru Ivanu na takvoj porodici. »Sveti Oče, odgovori poslanik, sva zasluga za to pripada mojoj ženi!« No papa upre prstom u njega i doda: »I vama također!« U dnu duše svi su bili uvjereni, da je tako brojna i tako dobra obitelj dar onoga Srca, koje je reklo svetoj Mariji Margareti Alacoque:

»Osobe koje žive u svijetu naći će po pobožnosti mome Srcu svaku potrebnu pomoć u svom staležu, to znači — mir u svojim obiteljima, olakšicu u svom radu, nebeski blagoslov u svim pothvatima, utjehu u svim nevoljama, utočište u svom životu, a osobito na času smrti!«

Dr Ivan Wu, nekadašnji konfucionista, obraćenik na našu vjeru, pravnik i sudac, ministar i ambasador, profesor i prevodilac svetog Pisma na kineski jezik, kum brojnih obraćenika, kojima je osvijetlio put do Krista — živ je primjer i dokaz, da su riječi presvetog Srca živa istina.

Gdje sad živi dr Ivan Wu? Pitali smo na početku. Na Havajima? Možda. Mogao bih vam sigurnije reći: kao i prije deset godina on živi u Presvetom Srcu Isusovu!

o. Mijo Škvorc D. I.

Razgovaramo

»...I ZA OČEVE«

Očekujem od Glasnika mnogo korisnih i poučnih riječi za sebe kao majku. Predložila bih da i za očeve napišete nekoliko poučnih redaka o odgoju djece, osobito muške, jer i očevi sudjeluju u odgoju.

Također bih vas zamolila da često donosite nekoliko utješnih riječi za one koji su osamljeni i nemaju nikoga do Boga na nebu, a i Njega slabo poznaju!

Majka sam dvoje djece. Učim ih moliti. Starijeg sina šaljem na vjeronauk i već je primio prvu sv. Pričest. Svakog dana molim Gospinu krunicu za napuštenu djecu i one koji nemaju svojih roditelja, pa zbog nedostatka u odgoju ne poznaju ni vjere ni Boga! Molim da im Bog bude u pomoći, da upoznaju vjeru i dođu na pravi put kršćanskog života.

Svima koji ne znaju za majčinu ljubav, a zbog toga duševno pate, preporučujem Majku koja ih nikada neće napustiti, ni u najtežim slučajevima, jer je Ona dobra Pomoćnica i Utješiteljica, Majka svih nas, Blažena Djevica Marija.

Nedostaje mi više vremena za dnevnu molitvu, osim molitve s djecom i krunice, a osjećam da ima još mnogo toga za što bih se trebala moliti.

Molim vas, odgovorite mi, kako da nodoknadim taj nedostatak vremena?

M. B. — D.

Istina je — za sve potrebe vjere i Crkve moramo svakog dana davati svoj duhovni doprinos. No, to ne činimo samo molitvom nego i radom i patnjama, ako ih znamo prikazivati Bogu.

Zato svakog dana u sjedinjenju s Bezgrješnim Srcem Isusove Majke molite **jutarnje prikazanje** Božanskom Srcu Isusovu! Tu svoju dobru nakanu nastojte obnavljati u malo riječi, a s puno srca, više puta preko dana.

Na taj ćete način neprekidno sudjelovati u rješavanju svih problema Kristove Crkve, a spomenuti nedostatak vremena neće vam više biti ozbiljna zapreka.

Radosno javljamo vama i svima: **čitav srpanjski Glasnik posvećujemo o č e v i m a!**

»... A DOKTOR JE UMRO«

Srednjih sam godina. Kad mi je bilo 26 g. bila sam po peti put u blagoslovljenom stanju, a teško bolesna. Doktor je odmah odredio svoje. Uputio me u bolnicu i navijestio smrt mom djetetu. Usprotivila sam se i rekla: »Bog je gospodar moga djeteta, a ne vi i ja!« Neslušajući, otišla sam kući.

Sretno sam rodila i ujedno ozdravila od te moje teške bolesti. Do danas, Bogu hvala, nema joj traga! Ja i dijete danas smo zadovoljni, a doktor je umro, Bog mu dao pokoj vječni!

Poslije toga djeteta slijedila su još četiri, i svi su, Bogu hvala, zdravi!

U Kristu odana obitelj!

Z. A. — K.

»... DA BAR HOĆE UMRIJETI«

Nisam bogata imanjem, nego vjerom i dušom. Ipak, kad sam nosila peto dijete, vapila sam: »Bože, da bar hoće umrijeti čim se krsti! Kako ću? Sva su mi djeca malena. Najstarije ima tek pet godina!«

Bog mi nije ispunio želje. Hvala Mu! — Dijete je i danas živo i zdravo, donijelo je puno sreće i ljubavi u našu kuću!

J. M. — V.

»... I PRVE PETKE VIŠE NE OBAVLJAM«

Obitelj mi je posvećena Presvetom Srcu otkada je osnovana. Utječem se Njemu u svim nevoljama, a na dobroti Mu zahvaljujem.

Dva puta imala sam spontani abortus, a i treći put bilo je veoma kritično. U bojazni da neću nikako moći imati djece počela sam se moliti Presvetom Srcu. Obećala sam da ću se kroz tri godine svakog prvog petka u mjesecu ispovijediti i pričestiti ako rodim dijete živo i zdravo! Nakon toga krvarenje je prestalo i ja sam otišla iz bolnice kući.

Rodila sam kćerku živu i zdravu 3. lipnja 1962., a posvetili smo se Presvetom Srcu 3. lipnja 1960. Čvrsto vjerujem da mi je Presveto Srce pomoglo! Iz zahvalnosti dala sam kćerkici ime Isusove Majke — Marija.

Pred nepunu godinu dana rodila sam drugu kćerkicu. Imala je tumor na glavi! — Doduše, poslije osam dana, Bog ju je pozvao k sebi! Ipak, kad god pomislim na to, strašno se bojim i postajem psihički neraspoložena.

Sada sam opet u drugom stanju, a to nisam željela, pa kako mogu ići na sv. ispovijed? — Neispovijedam se i prve petke više ne obavljam! — Pitam se, kakovu će mi ljubav sada moći pokazati Presveto Srce? D. P. — Z.

Ne sumnjajte u ljubav Presvetog Srca prema vama! Jer vas je ljubilo — probodeno je! Da vas bez prestanka ljubi — uskrsnulo je!

Tom uskrsnulom snagom Božanskog Srca tješi nas i sv. Pavao u svojim poslanicama:

»Držim da patnje sadašnjeg vremena ne zaslužuju da se usporede sa slavom koja će se objaviti u nama« (Rim 8, 18).

»Znamo da Bog čini, da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube« (Rim 8, 28).

»Nikakva kušnja veća od ljudske snage nije vas zadesila. Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših sila, nego će vam zajedno s kušnjom učiniti sretan ishod da je možete podnijeti« (1 Kor 10, 13).

»Zato sagibam svoja koljena pred Ocem od kojega potječe svaka zajednica... da vam dadne prema bogatstvu svoje slave, da se silno ojačate u vjeri posredovanjem njegova Duha« (Ef 3, 14-16).

»Unijet ću mir u njihove obitelji!«
»Tješit ću ih u svim njihovim patnjama!«

Uviđate li da je Isus zaslužio da vjerujete u njegovu ljubav? Idite na sv. ispovijed i javite nam: **prve petke opet obavljam!**

»LJUBAV JE STRPLJIVA...«
... PISANO: 20. VELJAČE!

Danas je nedjelja Pedesetnica. Bila sam kod sv. Mise. Otvorila sam »Bogoslužje« i pratila svaku svećenikovu riječ. Poslanica bl. Pavla apostola ispunila mi je srce:

»Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva; ljubav ne zavidi, ne hvali se, ne uznosi se, ne teži za čašću, ne traži svoje, ne uznemiruje se, ne smišlja zla, ne veseli se nepravdi, a raduje se istini. Sve podnosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi.«

Željela bih da Glasnik donosi ovu ljubav Isusovu i u moje srce i u moju obitelj! M. T. — Č.

»... SVE BI DAO OD SEBE«

Od svoje trinaeste godine svakog dana prisustvujem sv. Misi i primam sv. Pričest. Željela sam postati misionarka ili stupiti u strogi Red Uršulinki u Varaždinu. Tu svoju mladenačku želju nikako nisam mogla ostvariti.

Sada sam majka šestero djece. Već za vrijeme trudnoće preporučivala sam ih Nebeskoj Majci i njezinom Božanskom Sinu. Imam pet kćeri i jednog sina. Izmolila sam ga od Nebeske Majke sa željom da postane svećenik!

Mnogi su mi se rugali, a ima ih i dan danas koji me mrze što sam rađala. Smatraju me glupom i zaostalom. Dok sam nosila šesto dijete toliko su me napadali da su mi, protiv moje volje, nabavili lijek i silili me da uništim dijete. Odlazila sam u Crkvu i još jače molila Božanskog Sužnja u Tabernakulu da mi pomogne u kušnji! Bogu hvala, nikada se nisam pokolebala u svojoj odluci: »Neka bude volja Božja, a ne moja!«

Razočarali su me i neki dobri katolici. Ponižuju nas što smo tako brojni i što stanujemo u podrumu.

Želim da nam Providnost pomogne da bismo se mogli udobno smjestiti u svom vlastitom domu! — No, i sada sam posve sretna kad smo svi na okupu i kada se cijela naša obitelj nađe oko žrtvenog stola da prisustvuje Gozbi Jaganjca u Sv. Pričesti. Događa se to ne samo nedjeljom nego i radnim danom.

Četiri kćerke pjevaju mi na koru. Sin mi je postao ministrant. Izjavio je već nekoliko puta da će u sjemenište. Veseli me što je darežljiv, sve bi dao od sebe! Dobri Bog zna koliko sam patnji, odricanja i žrtvi pregorjela zbog svoje djece. Neka! Sve će mi se to pretvoriti u sreću i radost ako mi sin postane svećenik!

Samo, jedno me plaši! Isus je rekao apostolima: »Niste vi izabrali mene, već sam ja izbarao vas!«

Evo, moj sin izabrao je Isusa, ali nisam sigurna je li Isus izabrao njega?

Molim Presveto Srce da odabere moga sina za svog službenika!

M. H. — P.

Molite! S pouzdanjem molite! I ne plašite se! — Vaš sin ne bi mogao iskreno zaželjeti da ode u sjemenište, a da ga Isus nije prije na to potaknuo!

Ne plašite se ni u tom slučaju ako vam sin, iako se osobno ne ogriješi o svoje svećeničko zvanje, ipak ne postane svećenik! Znači da s tom željom Isus ima drugi plan.

I vama je u mladosti Isus dao živu želju da postanete misionarka ili da stupite u pokornički Red Uršulinki.

Vidite, iako od svoje trinaeste godine svaki dan idete na sv. Pričest, Isus vam ipak nije ispunio vaše želje. A On vam je dao te želje! Zna da vam ih je dao. I zna da je i postigao što je htio! Ljubav prema žrtvi i širenju svete vjere neprestano vas je poticala da i u današnjem svijetu, u jednom vlažnom podrumu, živite i djelujete kao dobra kršćanska majka i odgojiteljica!

»... NEĆEŠ ODGAJATI KUKAVICE«

Želim sudjelovati u tom plemenitom Glasniku. Žao mi je što nemam talenta da pravo opišem svoje osjećaje, no ipak želim kao majka nešto reći.

Dobri Bog dao je svakoj majci uzvišenu službu, da bude suradnica Božja u stvaranju novog čovjeka. Dakle, draga majko, znaš da si potrebna našem Gospodinu, zato budi dobra majka.

Za dijete je najveće blago dobra katolička majka. Majko, zar ne želiš da tvoje dijete bude bogato, da ima to najveće blago? Znaš da ti je dijete draže od vlastitih očiju i da bi za njega rado sve žrtvovala, zato mu nemoj uskratiti milost svete vjere.

Majko, ti si prva i glavna odgojiteljica svoga djeteta. Hoćeš li da ti dijete bude dobro, onda ga već od ranog djetinjstva ti sama uči moliti. Neka sklapa svoje drage male ručice, a ti, majko, moli za svoje potrebe. Dijete neka ponavlja tvoje riječi, pa makar i tepalo. Isus će rado primati takvu molitvu i bit ćeš sigurno uslišana!

U svoje slobodno vrijeme stavi dijete na krilo. Pričaj mu o Isusu i njegovoj Svetoj Majci, pa ćeš vidjeti kako će te pažljivo slušati i sve tvoje riječi upijati u svoje nevino srdašce. Vjeruj mi, majko, na taj način nećeš odgajati kukavice, nego ljude, a možda i svece!

N. N. — P.

o. Stjepan Tumbas D. I.

Nakana A. M.

Vjerska sloboda

Ako imamo pred očima napeto zanimanje, te izvanredno žilavu borbu, koja se je vodila i na samom Koncilu za i protiv te tvrdnje, moramo se i danas, nakon završetka Drugog vatikanskog koncila, diviti papinoj širokogrudnosti i dalekovidnosti, što je još polovicom prošle godine, prije proglašenja te tvrdnje, potpisao tu nakanu za mjesec lipanj. Ona glasi: »Da Crkva dade primjer prave vjerske slobode, te i sama može uživati tu istu slobodu«.

Ne smijemo se ni čuditi ni sablažnjavati što mnogi misle da se radi ili o dobro smišljenom »triku« (prevari) ili o očajničkom pokušaju onoga koji se utapa, pa se hvata za svaku slamku da bi se spasio. — Još nedavno je netko rekao da ni jedna, pa ni vjerska, ideologija ne može biti razumna ni tolerantna — ukoliko bi napuštajući svoj uobičajeni način da činjenicama suprotstavlja načela i principe uništila samu sebe. — Takovu sumnju mogla bi potvrditi i činjenica što su neki saborski oci u svojim izjavama — manje više jasno — rekli da ne žele ulaziti u ispravnost ili neispravnost stava koji brani shema (a danas Izjava) o vjerskoj slobodi, pa traže da se ona odobri, jer je to zahtjev današnjih vremena. Pa i sama činjenica što se je Izjava zaustavila na vjerskoj slobodi, prekinuvši tako logični slijed prema slobodi savjesti i uvjerenja,

pojačava u mnogima sumnju da se radi o najobičnijem oportunizmu, u suprotnosti s temeljnim načelima kršćanstva, koje će se morati vratiti na svoje stare pozicije intolerancije (nesnošljivosti), ako se ne želi uništiti iznutra.

Naš cilj nije da izložimo teoretsko rješenje tog nadasve teškog i zamršenog problema, nego da ukratko opišemo najbitnije elemente koji dolaze u obzir i koji traže od nas da se revno molimo Duhu Svetome te prosvijetli svoju Crkvu u traženju i nalaženju pravoga rješenja.

Brojni teolozi starijih vremena, i s njima neki saborski oci, protivili su se shemi kao i u njoj sadržanoj vjerskoj slobodi s motivacijom da istina ima sva prava, a zabluda nema nikakovih prava, koja joj stoga nitko i radi nikojeg razloga ne može pripisati. No imajući pred očima jedan znamenit govor Pija XII o istoj temi, bili su spremni dopustiti da se kao hipoteza (a ne kao teza) dopusti tolerancija (podnošljivost) prema onima koji su u zabludi, ali samo u točno određenim prilikama, kad to zahtijeva zajedničko dobro.

Drugi, možda brojniji teolozi, a svakako saborski oci, išli su drugim putem, tvrdeći, iako se dopusti da zabluda nema prava (a kako bi ga mogla i imati kad nije osoba?), osoba u zabludi ne postaje tim samim nepravno biće, pa joj prema tome ostaju temeljna ljudska prava. Oni su dosljedno zaključivali da nijedna država, nijedna svjetovna vlast nema prava ikoga prisiliti da prakticira ili ne prakticira ovu ili onu vjeru ili da se odrekne svoje vjere. Sloboda savjesti na vjerskom području jedno je od najsvetijih ljudskih prava ljudske osobe. To pravo uključuje slobodu pojedinačnog i zajedničkog kulta i mogućnost da se propagira poštenim sredstvima, uz uvjet da se ne protivi zajedničkom dobru. Čin vjere ostaje potpuno slobodan, iako je svaki čovjek, promatran pojedinačno, obavezan da slijedi svoju savjest i da traži istinu.

No odmah se javlja cijeli niz problema, koje su protivnici sheme iznijeli kao poteškoće i razlog da se zabaci. Zar tako shvaćena vjerska sloboda ne vodi k vjerskom indiferentizmu kao da su sve vjere jednako istinite i dobre, odnosno sve jednako bez vrijednosti? Postoji li u tom slučaju dužnost da se naviješta Evanđelje, tako jasno izrečena kod sv. Pavla: »Teško meni ako ne budem naviještao«?

A ograničenje i uvjet da se promicanje vjere ne protivi zajedničkom dobru (koje je ostalo i u definitivno odobrenoj Izjavi) postavlja cijeli niz još težih pitanja. — Neki saborski oci su upozorili da je izraz »zajedničko dobro« izvanredno elastičan, pa da bi trebalo točno odrediti njegov smisao, no komisija nije to prihvatila stavljajući tako koncilske oce pred strahovitu dilemu: ili zabaciti cijeli nacrt ili ga prihvatiti s tom klauzulom.

U pradavna vremena nasilnici su se hvalili svojim okrutnostima, kojiput su ih dali uklesati u stijene da ostanu za vječnu uspomenu budućim pokoljenjima. Otkad se je ljudstvo malko uljudilo, slični zločini redovito se prikrivaju plaštem »zajedničkoga dobra«. — U to su ime tisuće i milijuni bili na najzvjerskiji način mučeni, slani u ludnice, na njima se eksperimentiralo kao na kunićima, trunuli su godinama u kon-

Auschwitz: logoraš je noktima urezivao u zid lik Srca Isusova!

centracionim logorima, davljeni su plinom, strijeljani, vješani, isprebijani do smrti... jer su »nepokorno, tvrdoglavo, ludo« ostajali pri svom uvjerenju, jer nisu pripadali »čistoj« rasi, jer nisu prihvaćali ovo ili ono tumačenje istine, stvarnosti, napretka itd.

Brinući se za zajedničko dobro, prema kojem kriteriju će država, odnosno njezini predstavnici, prosuđivati različite religije? Što će misliti o koheziji koju i državnoj zajednici pruža zajednička vjera? Što u slučaju da uz religiju, kojoj pripada velika većina, postoje manje religije, neznatne brojem, ali aktivne i tim samim unose opreku i sukobe? Zar se neće moderna država — u kojoj je velika većina muslimana, budista, pogana — i u najboljoj nakani da sačuva političko jedinstvo, suprotstaviti naviještanju Evanđelja, smatrajući ga izvorom nemira?

Spominjući prošlost Crkve valja nam se čuvati dviju skrajnosti: prve, da sve prosuđujemo prema današnjim kriterijima, druge, da pod izlikom raznolikosti vremena, prilika i običaja nastojimo sve opravdati. Sam sv. Otac Pavao VI zamolio je javno na Koncilu za oproštenje, povukao je anatemu koja je vjekovima zagorčavala odnose između katolika i pravoslavaca. Kardinal je Bea u siječnju 1963. pošao još dalje, pa je izričito požalio i drugo koješta, kao što su vjerski ratovi.

Kada nas Papa poziva na molitvu da Crkva dade primjer prave vjerske slobode, pokazuje nam ujedno i put koji vodi k priznavanju prava pojedinaca i ljudskih zajednica. Vjera je čin slobode koji se nikome ne može nametnuti ni silom ni drugim lukavštinama. U zemljama koje su službeno katoličke, poštivajući Crkvu, valja imati jednako mjerilo za sve, poštivajući slobodu pojedinaca, obitelji i skupina. No zajedničko dobro jednoga naroda ne može biti odsječeno od međunarodnog zajedničkog dobra. Danas smo svi povezani na život i na smrt. Nijedan narod ne može živjeti bez obzira na cijelu ljudsku zajednicu, ni dijeliti svoje dobro od dobra ostalih naroda. Čovjek ostaje slobodan uza svu svoju mogućnost da se prevari i da sagriješi. Sam Bog mu je dao tu slobodu.

No ako je Crkva spremna da svima prizna slobodu vjere, traži, s druge strane, da se i njoj prizna ista sloboda. A ukoliko joj je povjereno propovijedanje evanđeoske blage vijesti, zna da vjerska sloboda nije isto što i vjerski indiferetizam i da njezina dužnost da je naviješta ostaje nesmanjena — no poštivajući potpuno pojedinačnu i skupnu slobodu i služeći se isključivo evanđeoskim sredstvima.

o. Josip Antolović D. I.

MISIJSKA NAKANA

UGANDA i njena mladež

U Isusovu Srcu Misijska nakana Apostolata Molitve povezuje nas u Presvetom Isusovom Srcu s dalekim zemljama i narodima. Ponajviše s krajevima afroazijskog kontinenta. Danas se posvuda osjeća želja i nastojanje za što većim jedinstvom i solidarnošću čitavoga ljudskoga roda. Tome nastojanju može mnogo poslužiti i naše zanimanje za mjesečne misijske nakane. Preko njih dolazimo po mislima Kristova Srca u duhovnu vezu s našom braćom ljudima u raznim misijskim zemljama.

Uganda Misijska nakana vodi nas u Ugandu, zemlju svetih ugandskih mučenika. Ta se zemlja nalazi u Istočnoj Africi južno od Sudana. Zaprema površinu od 243.411 km², a broji 7 milijuna stanovnika. Glavni je grad Kampala sa 110.000 stanovnika. Nakon 70 godina britanske kolonijalne uprave, Uganda je stekla samostalnost 1962. g., kao 33. slobodna afrička država.

Misionari Bijeli Oci došli su u Ugandu g. 1879. kao prvi katolički misionari. Kršćanstvo je počelo hvatati dubok korijen. Odmah u početku zaliveno je mučeničkom krvlju dvadeset i dvojice mladih paževa koji pogiboše između studenoga 1885. do siječnja 1887. Te hrabre mučenike proglasio je svetima Papa Pavao VI na misijsku nedjelju 18. listopada 1964. za vrijeme zasjedanja II Vatikanskog Sabora. **To su prvi sveci moderne Afrike.** Njihova žrtva nastavlja slavnu kršćansku tradiciju Afrike iz vremena Sv. Ciprijana i Sv. Augustina. Njihova je mučenička krv divna predigra herojske vjernosti tolikih Afrikanaca

koji su u najnovije doba zbog vjere bili izloženi svakoj opasnosti, mukama pa i samoj smrti.

Već Papa Pijo XII, da počasti časnu uspomenu ovih svetih mučenika, obratio se g. 1939. baš ugandskome kleru, da iz njega odabere prvoga afričkoga crnačkoga biskupa novih vremena u osobi monsignora Kiwanuke, koji je rodom iz biskupije svetih Ugandskih Mučenika.

Najviše kršćana Krv tih svetih mučenika bila je po već starom, prokušanom zakonu i običaju sjeme kršćana. Danas je 64% ugandskog stanovništva kršćansko. Od toga je 2 i po milijuna katolika ili 38%, i oko milijun anglikanaca t. j. 25%. Ostalo je stanovništvo ili muslimansko 10%, ili ispovijeda razne domaće religije. Uganda ide među afričke zemlje s najvećim postotkom kršćanskog stanovništva.

Odgojni rad Mladež Ugande dugo je bila odgajana jedino u crkvenim zavodima i ustanovama, a još i danas velikim je dijelom u rukama Crkve. Misionari su bez ikakve sumnje bili pioniri obuke i prosvjete u Africi. U tom su gledali vrsno sredstvo pomoću kojega se može doći u dodir s obiteljima i učiniti im odličnu uslugu.

Nakon dobivanja slobode, najviše ličnosti novih država rado su odale priznanje odgojnome i prosvjetnome radu misionara, koji je mnoge domaće sinove osposobio da su mogli preuzeti sudbinu svoga naroda u vlastite ruke.

No vratimo se u Ugandu! Još g. 1963. najveći dio mladeži pohađao je kršćanske škole: oko 90%. Od toga 50% katoličke, a 40% anglikanske škole. Oko četiri petine kršćanskih škola još uvijek uživa pravo javnosti.

Novi problemi Sve glasniji postaju oni koji otvoreno spočitavaju da su vjerske škole — tobože — izvor podijeljenosti u zemlji te ne kriju želju da ih nekako laiciziraju i tako preko tih škola iskuju zajedničku dušu nacije. Ipak, tako barem izjavljuju, namjeravaju dopustiti službenicima raznih religija slobodan pristup u škole.

Katolici i anglikanci odgovaraju da primaju u svoje škole sve bez razlike na religiju. Prema tome nema nikakve opasnosti za neku podijeljenost nacije. U kršćanskim školama poštuje se sloboda savjesti i svačije uvjerenje. K tome i katolici, i protestanti, i muslimani, te inovjerci nalaze se zajedno u istim društvenim organizacijama.

Zaključak Crkva sa svojim školama kao i sa svim drugim ustanovama želi ispuniti samo Kristovu želju i poslanje! Molimo, da bi Crkva tu svoju ulogu mogla što bolje i nesmetanije izvršiti.

Molimo da Kristova Crkva što uspješnije pruži dobro nauke i kulture kršćanskoj i nekršćanskoj mladeži u zemlji svetih ugandskih mučenika, odgajajući njezinu volju u svakom dobru i plemenitosti!

IZ ŽIVOTA KRISTOVE CRKVE

GODINA ODANOSTI PRESVETOM SRCU — eto to je bila ova godina, koju je prosvijetlio sveti Otac pozvavši katolike, da zahvale Kristovoj ljubavi na blagdanu Srca Isusova. Nešto duboko i snažno prostrujalo je ne samo kroz **Paray-le-Monial**, gdje je započela ofenziva novovjeke Kristove ljubavi, nego svuda gdje su vjernici shvatili, da Krist mora doći do svojih prava. U Parayu su obnovili kapelicu ukazanja te je nanovo otvorili bogoslužju 6. veljače ove godine. Od lanjskog blagdana Presvetog Srca — preko blagdana svete Marije Margarete Alacoque prošle jeseni — do ovogodišnje proslave, Paray-le-Monial je bio stvarno opsjedan hodočašćima. Najviše su se istakli **Poljaci**, jer je njihova kraljica ishodila prije dvjesta godina blagdan Srca Isusova. Zato je nadbiskup iz Krakova Wojtiła jesenas predvodio svečanosti, gdje je mnoštvo primalo dnevno na tisuće svetih Pričesti i pokorničkim procesijama htjelo posvjedočiti privrženost Isusu.

U **Italiji** su pojedini centri Apostolata Molitve održali »dane studija« ili obnove za probrane apostole ili tjedne presvetog Srca ili izložbu slika o Presvetom Srcu. U **Milanu** su u studijskim danima proučavali pismo Pavla VI »Investigabiles divitias — Neistraživo bogatstvo«, kojim je Veliki Svećenik upozorio savjesti na dvjestagodišnjicu plamenog blagdana. U **Napulju** je održan tečaj za članove CIDROS-a (ogranka Apostolata molitve) i na njemu su razradili teme pokreta: Moli, pričešćuj se, žrtvuj se, budi apostol — prosvjetljuje i vodi napose mlade! U **Bologni** pod vodstvom kardinala-liturgičara Lercara priredište više liturgijskih, umjetničkih i kulturnih priredbi. Kardinalovo predavanje o »Srcu Isusovu i liturgijskoj obnovi« divno je povezalo svaki bogoštovni čin s kalvarijskom žrtvom, koja nam je darovala iz ranjenog Srca svetu Crkvu. U **Rimu je održana velika izložba slika o Presvetom Srcu (natjecalo se preko 400 umjetnika!) Ako izuzmemo stare »sentimentalne i razvodnjene slike« koje su u mnogočem krive da se**

osobna pobožnost prema dubinama Kristove ljubavi krivo shvaća, to je bilo na izložbi i nekoliko originalno zamišljenih prizora, koji otkrivaju suvremenog čovjeka i njegovu patnju pred Božanskim Srcem.

U **Španjolskoj, Kongu, Južnoj Belgiji, Venezueli, Kanadi...** i drugim zemljama skupine Apostolata Molitve obnavljahu vlastitu svijest i prodirahu u svoju okolinu žarom Srca Kristova.

U »ZEMLJI IZLAZEĆEG SUNCA« — Isus je sve manja nepoznanica. JAPAN je prije četiri vijeka čuo za Krista, no danas kao da se Isusov lik sve jače naginje nad otoke što se dime i od potresa drmaju ... Osservatore Romano (16. IV. 1966) donosi opširniju vijest o tome, kako Japanci gutaju knjige — u posljednje vrijeme sve više i više religiozna djela. Godine 1964. prodano je u Japanu 308 milijuna svezaka. Nekoliko stotina hiljada radi o vjerskim problemima. Ima tu budističkih, općereligioznih — ali i katoličkih knjiga. Japanci su za jednu godinu povećali izdanje kršćanskih djela za 73 posto! Treba spomenuti, da se za Krista najviše zanimaju inteligentniji slojevi naroda. Njima je u općem darmaru i dezorjentaciji Krist — Put, Istina i Život — svakako najpotrebniji.

Dva dana ranije (14. IV. 1966.) donio je isti papinski dnevnik još ugodniju vijest pod naslovom »KRIST U TOKIJSKOM KAZALIŠTU KABUKI«. Mario Bevilacqua javlja, kako se za vrijeme prošlogodišnjeg umjetničkog festivala u Tokiju prikazivao po prvi puta u povijesti Japana i jedan sasvim kršćanski komad, kršćanski »kabuki«. Kabuki je za Japance narodni ponos, kao recimo lirska opera za Talijane ili romantično junačka drama za Nijemce. Za takve dramske opuse Japanci traže najbolje glumce, jer smatraju da su »Kabuki« najdivnija dramska ostvarenja. Njemački isusovac HERMAN HEUVERS napisao je »kabuki« pod naslovom »Hosokawa Grazia Fujin«. Radi o najslavnijoj ženi Japana, Graciji Fujin, kršćanki iz prvih decenija katolicizma u Japanu. Nju je predstavljao najslavniji živi japanski glumac NAKAMURA UTAEMON. On je već nekoliko puta nagrađen glavnim nagradama za glumu (prošle godine nagradom »Teatron). U Japanu nikad u kazalištu ne glume ženske, pa je najveća vještina ako jedan muškarac dobro odigra žensku ulogu. Utaemon je nekoliko mjeseci vježbao ulogu Gracije i savršeno publici dočarao život jedne kršćanke, koja je preko ove predstave nebrojenim gledaocima govorila o Kristu. Sva su mjesta u kazalištu bila već mjesec dana unaprijed rasprodana. Čini se da predstava neće dugo sići s japanskih pozornica. Katolička spisateljica TANAKA SUMIE napisala je ovom zgodom: »Mislim da je pravo Božje čudo, kome se od srca radujem, što je preko velikog suvremenog glumca Utaemona »Hosokawa Grazia« pokazana modernom Tokiju!« Patru Heuversu je čestitao bivši premier Jošida Šigeru, dok je ministar prosvjete Nakamura svoj govor na kraju Kulturnog tjedna završio riječima: »Hosokawa Grazia Fujin nije uzor samo za japanske žene, ona je ogledalo za sve žene na svijetu.« Dnevnik Asahi piše: »Utaemon je u Hosokawa Grazia Fujin vanredno prikazao lik žene izvanredne ljepote, koja je ljubavlju i finoćom prema mužu i djeci našla upravo u jakoj vjeri radost i rješenje teških životnih problema.«

P. Heuvers reče, da je pošao tragom drugih pisaca, koji su željeli narodima otkriti ljepotu i značenje ženske duše i jakosti. Grci su imali svoju Ifigeniju i Antigonu, Talijani Beatricu i Luciju, Francuzi Ivanu Orleansku, Nijemci Elizabetu ... Japanci imadu Hosokawa Graciju! Ona je — veli

pater — nadmašila svojom snagom duha i vjernošću srca mnoge druge velike žene svijeta.

Predstava je silno djelovala na japansku dušu. Po prvi puta gledali su u kazalištu kako se Krist ostvaruje u životu jedne njihove kćeri. »Ja ne shvaćam baš mnogo od kršćanske vjere, ali ova je predstava veličanstvena«, reče jedan ugledan Japanac. A neka gospođa na izlasku iz Kabuki-za, znamenitog kazališta, reče: »Tko je vidio ovaj Kabuki (o Graciji), ne želi gledati drugih predstava!«

Nije to mala stvar — da usred Tokija iz usta najvećeg japanskog glumca padaju u srca riječi Kristova Evanđelja, da se čuje kršćanska pjesma i kršćanska obrana svetog života, da zvone zvona i odzvanja na kraju oproštaj s velikom dušom Gracijinom »Poveli te u nebesa anđeli ...!«

Kršćani su dobili svoje reprezentativno djelo u nizu klasičnih japanskih drama, ko što su »Čušingura« i druge drame herojskih vremena.

FIDELIS

Preporučujemo Vam:

»VELIKO OBEĆANJE«

Izišlo je iz štampe treće izdanje tog vrlo poznatog i mnogo traženog molitvenika. Preporučujemo ga svim vjernicima, a posebno štovateljima Presv. Srca Isusova. U molitveniku se između ostalog nalaze razmatranja i pobožnosti kod obavljanja Prvih petaka u mjesecu. Zgodan je i kao poklon prvopričesnicima, krizmanicima i mladencima. — Uvezan je u platno. Cijena: N Din 8. — Narudžbe prima: Franjevački samostan sv. Lovre, ŠIBENIK, Kačićeva 11.

BOŽJI PUSTOLOV — životopis sv. Franje Ksaverskog. Napisao O. Josip Badalić D. I. Priložena je karta putova sv. Franje od Indije do Japana. Cijena vrlo povoljna: N Din 3,50 (St. Din 350). Naručite tu knjigu, punu žara i oduševljenja, kod: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, Zagreb I — 147.

OČEVI — MAJKE — OČEVI! CIJELI SRPANJSKI BROJ GLASNIKA (Br. 7) POSVEĆUJEMO NAŠIM DRAGIM OČEVIMA! Svi koji su nabavili veljački broj Glasnika o majkama neka ga nadopune srpanjskim brojem o očevima!

Naskoro izlazi iz tiska: **Mali Božanski Časoslov** na hrvatskom jeziku.

Želja je Crkve da Katolički svjetovnjaci mole Božanski Časoslov.

Tko želi imati Časoslov neka se odmah javi kod svoga g. župnika ili dopisom, narudžbom na adresu: **Samostan sestara sv. Križa — Zagreb — Vrhovac 43, da se pravovremeno može odrediti visina naklade.**

Cijena 2.250 Din komad.

UZ SLIKU NA OMOTU:

GIOTTO — »USKRSNUĆE« — (detalj). Odsijeva dobrota Kristova Srca...

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Što su više puta sretno riješili teško stanje moga života — Čitateljica Glasnika, Hrvatsko Zagorje.
— Što su mi pomogli u teškoj bolesti i dali mi utjehu i radost da mogu sve dragovoljno podnijeti — Franjica Siranović, Stražanac, Daruvar.
— Na isprošenim milostima — Š. K., Jaska.
— Što sam spasena od velikih pogibelji i duše i tijela po zagovoru sv. Josipa — M. R., Pula.
— Na ozdravljenju djeteta — A. R., Vinkovci.
— Na premnogim milostima — F. M., Cirkovljan.
— Na primljenim milostima — Ana Šebetić, Kutina.
— Na primljenim milostima i uslišenim molitvama — A. R. Veliki Bukovec.
— Za ozdravljenje dragog sina i unuka — M. i M. Pučišće, Brač.
— Za uslišanu molbu — F. V., Pokupska Luka, Karlovac.
— Na uslišanoj molitvi i drugim milostima po zagovoru + Alojzija — Ana i Kamilo, Sarajevo.
— Na uslišanim molitvama — N. J., Pitomača.
— Na mnogim milostima — Š. M., Obrovnica.
— Što sam uslišana u velikoj potrebi — V. R., Čakovec.
— Za zdravlje moje male unučice i moje — A. G., Zagreb.
— Što nam pružaju pomoć i što su djeca položila ispite — Marija Dover, Karlovac.
— Na mnogim milostima i dalje se preporučujem — Marija Pribek, Rasinja.
— Što su mi u pravi čas pomogli u najvećoj potrebi — Ljubica Finzir, Zagreb.
— Za ozdravljenje od teške bolesti i za sve primljene milosti — Obitelj M. Čerovec, Sv. Jakob.
— Na primljenoj velikoj milosti i na uslišanim molitvama — Marica Ž., Virje.
— Za uslišanu molitvu. Preporučujem se i dalje — Zahvalna Marija, Sl. Brod.
— Za sva uslišanja i milosti. Preporučujem i nadalje sebe i obitelj — K., Podravske Sesvete.
— Za ozdravljenje od žutice i na ostalim milostima — Vidojka Juraga, Murter.
— Na primljenoj milosti i dalje se preporučujem — Marija Radić, Kučiće, Omiš.
— Za mnoge primljene milosti po zagovoru Petra Barbarića — Mici Petković, Split.
— Na sretno položenim ispitima — sjemeništarac, Dubrovnik.
— Za uslišane molitve — Sofija Skvarč, Mostar.
— Na uslišanim molbama po zagovoru sv. Josipa — Josipa H., Zagreb.
— Na pomoći u najtežem času moga života — Milica Malović, Sisak.
— Na milosti ozdravljenja od teške bolesti prije 36 godina — M. M., Visoko, Brezničći Hum.
— Na velikoj milosti što je moj sin dobio krasan stan — J. ., Rakitnica, Virje.
— Na svim milostima — F. M., St Nizier s/s Charlieu, Loire, Francuska.
— Na primljenim milostima — Marija Kralj, Sv. Đurđ, Ludbreg.
— Za primljene milosti — Albina Franković, Zagreb.
— Za ozdravljenje kćerke Marije — Habdija.
— Za primljene milosti — Helena Friljak.
— Za ozdravljenje ruke — Vida Jerinić, Prenj—Dobrave.
— Za primljene milosti — S. K., Volavje, Jastrebarsko.
— Na uslišanim molitvama i primljenim milostima — A. ., Crnac.
— Na primljenim milostima — N. N. Slavonski Brod.
— Na osobito velikoj milosti ozdravljenja moga sina Ivice — Ruža Ivkić, Boderište, Brčko.
— Neizreciva hvala na svim milostima — V. V., Donji Miholjac.
— Božansko Srce Isusovo učinilo mi je velike stvari. Hvala Mu! — M. Đ., Šibinj.
— Na primljenim milostima i preporučujem se i dalje — Ljubica Brkić, Privlaka — (a ne Pregrada, kako je zabunom pisalo u Glasniku br. 3.).

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni **urednik** o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33. Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. **Godišnja** pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od **deset** za više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, **suradnju** uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

7

SRPANJ 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

našim
dragim
tatama!

OČEVI,
DOŽIVITE
SVOJE
OČINSTVO!

Sadržaj:

str:		
241	Srce Sina pred Ocem — Bratska riječ očevima —	UR.
242	Oci, doživite svoje očinstvo!	S. W.
247	Takve očeve trebamo	M. J.
250	Glavno lice Biblije — Otac	M. S.
252	Katolicizam religija očinstva	M. S.
257	Sin svećenik nesebičnom ocu	S. S.
258	Dragom ocu na spomen	G.
262	Život prekriven velikom tajnom	P. S.
264	Apostol čovječnosti	A. R.
265	Molitva jednog oca	N. T.
266	Domovina	Đ. A.
267	Očevi, ispitajmo savjest!	J. N.
269	Neven i njegov otac	F. S.
275	Razgovaramo	UR.
276	Tata, vrati se	Đ. Z.
279	Iz života Kristove Crkve	FID.
280	Preporučujemo vam	UR.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE:

Opća nakana:

Molimo apostoli molitve, da b. svi vjernici: kler i laici s više pripravnosti težili za svetošću na koju ih poziva i obvezuje svetost Kristove Crkve!

Misijska nakana:

Da bi sredstva društvenog saobraćaja sve više i više služila proširenju Evanđelja u misijama Azije!

SRCE SINA PRED OCEM

Bratska riječ očevima

Prva riječ Utjelovljenog Bogočovjeka bila je: Evo mene, dolazim da činim volju Tvoju, Bože! Posljednja riječ prije smrti na križu bila je: Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj. Između te dvije riječi raspet je čudesni Isusov život. Život najvećega Sina pred jedinim pravim Ocem.

Isus je gotovo prešućivao — majčinstvo. Stalno je otkrivao očinstvo. Vlastitu je majku držao u sjeni, kako bismo mogli što bolje motriti Boga Oca. »Tko je moja majka?... Onaj koji vrši volju Oca mojega...« Otac je Kristovo vrelo — od njega dolazi. Otac je Isusova ljubav — pred njim živi. Otac je njegova proslava — k njemu ide. Kad govori, govori riječi naučene od Oca. Kad radi, izvodi njegova djela. Hrani se njegovom presvetom voljom kao hranom. Svoje poslanje prima od Oca. Za Oca sve poduzima. Ocu izbraja svoje vjerne. S Ocem razgovara u osami planine. Oca zaziva pred okupljenim svijetom. Ocu zahvaljuje prije velikih čudesa. Otac mu je početak i svršetak, sredina i punina svega. Otac je njegova mladost i radost, sreća i vječnost u svemu. Svjetlo i smisao, zanos i sigurnost, jasnoća i prolaz kroza sve — to je Otac Isusovu Srcu.

Isus nije zadržao Oca za sebe. Objavio ga je i darovao nama.

Opomenuo nas je da budemo pametni: Imamo samo jednoga Oca, koji je pravrelo svega očinstva na nebu i na zemlji! Taj Otac nije zauzet samo za ljiljane u polju i za vrapce na prašnom putu... Njegova je prva briga — naša sinovska savjest. Zato je Bog Otac milosrđa i praštanja za svakog rasipnog sina. Otac — vinogradar za svakog poslenika. Otac nagrada i sjaj svake proslave. Otac je naša pratnja u patnjama i očekivanje poslije smrti.

Otac nebeski povjerava preko Krista svakome ocu na zemlji neizrecivu ulogu. Očevi na ovom ljudskom planetu i u ovom nemirnom ljudskom životu moraju objaviti crte Oca Vječnoga. Moraju poput njega darivati život, podržavati plamen obiteljskog jedinstva, stražariti nad Božjim rodom, voditi Božji narod. Za to ih Krist posvećuje preko svoje Crkve.

O tome bismo htjeli progovoriti u ovom broju našim očevima. Razveseliti ih i ohrabriti. Uvjereni smo da će sve naše riječi biti jednostavno svjedočanstvo Isusa Krista, Brata Otkupitelja, koji je svjedočio za jedinoga svoga i našega Oca.

— uredništvo —

Oci,

doživite svoje očinstvo!

PRIMJER, POTREBAN SVIJETU

Reporteri američke televizije snimali su predsjednika Kennedya u njegovoj radnoj sobi, kad u sobu uđe njegova četirigodišnja kćerkica Karolina, da valjda rekne tati neku »važnu« vijest. Došla je u velikim maminim cipelama... Tata joj se razdragan smiješio, a ona je začuđeno gledala te strane ljude. Scena je bila divna. Milijuni televizijskih gledalaca bili su umiljeni: njihov veliki predsjednik je i — sretan otac! Mnoge slične prizore vidali smo tih godina u svjetskim revijama: kako predsjednik u bijelom liječničkom ogrtaču, blijed i uzbuđen promatra u inkubatoru svog novorođenog sina Patrika i bdije uz njega do njegove smrti... kako se igra loptom s dvogodišnjim Johnom i Karolinom... kako u crkvi drži na koljenima svog sina, pokazuje mu rukom oltar i tumači svetu Misu... On je bio ponosan i sretan otac. To je bila najljepša osobina tog slavljenog predsjednika! — I čudnovato, kako je to svakoga uzbuđivalo, upravo Amerikance, te ljude opojene tehnikom i bogatstvom! Kao da im je otkrio napušteno zaboravljeno blago, za kojim svi u potaji čeznu?! Možda je svijet više trebao njegov primjer oca, nego dobrog državnika!...

ZAR ZABRANJENA LJEPOTA?

Čudnovato je naime, zašto u ovoj našoj civilizaciji muškarca neprestano prikazuju samo kao: otkrivača, proizvođača, poslovnog čovjeka, ljubavnika? Filmovi i romani ne poznaju drugi tip muškarca. Uklonili su sve figure otaca iz svojih životnih drama, izbrisali su iz lika muškarca očinske poteze. Možda zato jer ih ni sami nijesu imali?... Listajte one mnogobrojne knjige, koje danas psiholozi i liječnici pišu kao upute za brak. Naći ćete tu nadugo i naširoko opisane upute u seksualni život i seksualnu tehniku. Kod ozbiljnih pisaca naći ćete i mudre savjete za stvaranje duševne ljubavi prema zaručnici i supruzi. Ali nitko da progovori o onoj plemenitoj svijesti i sreći očinstva!!. Zašto svi o tome šute?...

A nose i danas toliki oci u svojoj duši tihi ponos i radost očinstva kao svoju najdublju sreću! Šute o tome i kriju taj osjećaj pred svijetom. Kao da su se zastidili te svoje tihe očinske sreće. Ta to je samo privatna stvar, o kojoj, evo, nitko ne piše niti govori!? Možda je to nježnost, koja ne dolikuje muškarcu?!... Zar je to zaista zabranjena ljepota, zabranjena sreća?. I tako duševna vrednota očinstva postaje sve više nepoznati svijet, zaboravljeni ideal. O majčinstvu se katkada nešto i rekne, ali o očinstvu? Ta šutnja javnosti je prvi razlog, zbog kojega sve više očeva ostaju samo tjelesni oci. Oci bez očinske duše!

KASNO SE DOŽIVLJAVA OČINSTVO

Kako se uopće, u redovitim prilikama, odvija u duši proces buđenja očinske svijesti? — Dječak još ne pokazuje ni traga nekog očinskog osjećaja. On je ratnik i osvajač. Djevojčica naprotiv već instinktivno njeguje svoje lutke, ona je već dušom mama. — Mladić osjeća jaku seksualnu težnju i dosta veliku želju za ljubavlju djevojke, ali nikakovu želju za djecom. On će možda zavoljeti kakvog malog dječaka ili curicu iz susjedstva, ali to u njemu neće probuditi misao i želju da postane otac. A jedva može postojati djevojka 16 - 18 godina, koja ne sanjari kako će jednom postati mama. Ona pokazuje veliku nježnost prema maloj djeci i uživa u njima. Samo posve nezdravi odgoj može to u njoj zagušiti. - Kao zaručnik on redovno osjeća silnu seksualnu težnju, nosi više ili manje osjećaja ljubavi za zaručnicu već prema mjeri zrelosti svoje priprave na brak, ali želje za djecom on po sebi nema. On je prema svom budućem očinstvu neutralan, nekom »dobrohotnom neutralnošću«. Danas je dakako veći broj zaručnika egoista, koji nikako neće djece, jer hoće u braku uživati i biti slobodni. Zaručnici naprotiv redovito je brak sredstvo majčinstva. Barem u velikoj mjeri. Ona čezne za nježnošću, o-

biteljskim gnijezdom i djetetom. - Kao mladi muž on se redovito predaje uživanju braka i aktivnosti u svojoj profesiji. Ni sad on ne misli na očinstvo. Često će si želiti, da ono dođe što kasnije. A ona, mlada žena, iako zbog mode ili muževe želje i odgađa svoje majčinstvo, nosi ipak snažno tu potisnutu želju.

POLAKO SE POSTAJE OTAC

I jednoga dana njemu žena povjeri tajnu o svojoj trudnoći. Činjenica da je postao otac, a napose tegobe ljubljene žene i porođaj, počinju u duši mladog muža buditi svijest očinstva. Skori porođaj puni dušu mlade žene miljem, srećom i beskrajnim maštanjem. Otac je u tom daleko za njom. Prvi zagrljaj rođenog djeteta je za majku vrhunac najčarobnije sreće, »veće nego samo vjenčanje«, kako nedavno reče jedna. Otac ne zna za te čare. Bit će radostan, da je sretno svršilo; ako je seljak bit će ponosan na nasljednika. Majci je to malo dijete tako ljepo i milo. Otac nikad neće biti tako ushićen tom ljepotom. Dok majka doživljava sada vrhunac sreće svog majčinstva, on prvi put doživljava žrtvu svog očinstva: tih se mjeseci tražila od njega uzdržljivost, sada se noću budi zbog plača djeteta, ne može slobodno otići od kuće sa ženom kao nekoć, osjeća da nije više jedina briga i ljubav svoje žene. . . U početku će to s mukom snositi, no polako ga njegovo očinstvo oplemenjuje, čisti od egoizma. Nagrada za te žrtve, jest — očinski ponos i radost. No očinsko osjećanje još nije u njemu procvalo. Ono sad polako raste. Valja pričekati 2, 3 ili 4 godine, kad to dijete postane brbljavi dječačić ili zlatna curica. Tada će on, očaran milinom i nevinošću djeteta, osjetiti, kako je njegova očinska svijest procvala do punine. Sad on uživa, kad čuje djetinji poziv: »Tata, tata«. Sad on umoran od dnevnog posla uživa uvečer uz drago dijete! Sad je dakle došlo vrijeme, da on voli svoju djecu skoro kao majka, ali dakako na drugi način izražava svoju nježnost nego ona. Što godine više napreduju, a osobito što se taj proces češće ponavlja rođenjem brojnije djece, očinski osjećaj postaje sve dublji, nesebičniji, divniji. U starosti on će iskrsnuti u očevoj duši kao nešto veličanstveno, upravo sveto. Shvatit će, da je očinstvo njegovo najveće životno djelo. Evo, tako se otprilike budi očinska svijest! Kasno, polako, nesigurno! To je drugi, a glavni razlog, zašto mnogi oci u svojoj duši dožive očinstvo slabo ili nikako.

AVANTURA BEZ PRIPRAVE

Francuski pisac Peguy nazvao je očeve obitelji: »veliki avanturisti današnjeg svijeta«, jer ulazeći u brak nespremni, idu u nepoznatu i burnu dramu života. Da — oni ulaze u nju nepripravni, nepripravniji od žene. Žena ulazeći u brak ide na put koji je po njenoj naravi već zacrtan: Ona nosi majčinsku dušu davno prije nego postane majka, a po tjelesnom majčinstvu njenu dušu silnom snagom i upravo neodoljivo obuzmu majčinski osjećaji, koji cijeli život nadvisuju sve druge misli i osjećaje. Čak i ako je sa zlovoljom primila trudnoću, čim rodi dijete, silno ga zavoli! Muž ide u avanturu. Kod njega se očinski osjećaji javljaju kasno, i više godina iza tjelesnog očinstva. Polako i nesigurno, nestalno! Upravo je potrebno, da ih netko odgaja, razvija! Očinsku svijest, daleko više nego majčinsku, treba - odgajati, jer se ženi mnogo lakše uspeti do majčinskih osjećaja nego mužu do očinskih. Potrebniji je odgoj mladića za očinstvo nego djevojaka za majčinstvo! A tko u svagdanjem životu na to i pomisli? Djevojke još nešto i odgajamo, a mladiće?? To je treći razlog zbog kojega mnogi oci slabo ili nikako ne dožive svoje očinstvo.

PRISILNO OCINSTVO

Jer je očinstvo »zabranjena ljepota« o kojoj svijet šuti, jer se javlja u duši muža po naravi polako i slabo, i jer za nj mlade ljude ne odgajamo, mnogi oci dožive očinsku svijest slabo ili nikako. Žalosno je promatrati tu tragediju očinstva, a susrećemo ju tako često . . . Mladić, prepušten sebi, uđe u brak gonjen željom za užitkom, bez osjećaja odgovornosti i dostatne ozbiljnosti. On želi izbjeći očinstvo, ali. . . dogodi se. Postao je otac »nesretnim slučajem«. Pozvao je u vječni neugasivi život jedno ljudsko biće - »zabunom. . .protiv volje. . . jer nije dosta pazio.! Svoje najveće životno djelo, po kojem će jedino vječno živjeti, učinio je - u pijanstvu! I onda ga nije primio, nego je počeo »rat protiv očinstva«: nagovarao je, prijetio, silio je ženu neka ubije taj život. Možda nije uspjelo, možda je bilo prekasno. . ., možda je žena sačuvala ljudsku i kršćansku svijest, - i on je ostao otac »prisilno«! Možda su oboje tako ostali »prisilni roditelji!« Kakva tragedija! Žena će, rodivši, ipak dijete zavoliti, a on?. Najčešće se takav otac neće brinuti za obitelj, djecu će zapuštati, bježat će od doma u gostionu, predat će se pijanstvu. On »prisilni otac« nema očinske duše! . . . Možda će takav otac kasnije zavoliti to dijete, ali vjerujem, da će tu ljubav cijeli život pratiti grižnja savjesti:»Pobjegio je u život protiv moje volje« . . . Jadne takve obitelji, jadni takvi oci: žena će nositi sav teret odgoja na svojim leđima, a ona to nije kadra, napose kad djeca dorastu do mladosti. Djeca neće imati oca za svoj duševni razvoj i odgoj. On sam neće doživjeti divnu sreću očinstva. Bit će »prisilni radnik« bez plaće! Jadan, u što je upao?! Ali zašto mu nitko nije prije pokazao pravi put? A što da tek reknemo o ocima, koji posve izdaju očinstvo: napuštaju majku i dijete i nestaju u magli anonimnosti ili drugog braka?? . . . Tragedija! I za njih!

OCIMA U POMOĆ!

Izmučeni naši oci, radnici žuljavih ruku, ne bacamo mi zbog ovih tragedija krivnju samo na vas. Svi smo mi za to krivi! Barem svojim propustima! Da ubuduće oci mognu doživjeti sreću svog očinstva, morat ćemo početi s - odgojem za očinstvo!! I javnost, i obitelj, i zaručnica i vjera, i oni sami moraju pridonijeti odgoju mladih ljudi za buduće očinstvo!

1. Zajednica će morati u svoje časopise, na filmove i televiziju dati pristup i likovima otaca. Morat će pred očima svojih mladih gledalaca pokazati, da je najveći domet muškarca plemenito očinstvo!

2. Obitelji će morati posvetiti svoju odgojnu brigu ne samo djevojkama, nego i mladićima, koje po našim selima često potpuno prepuštaju ulici, pa odrastu neodgojeni, ko divljake. Otac obitelji morat će svojim sinovima u pravo vrijeme otkriti tajnu postanka života i ucijepiti im poštivanje očinstva, majčinstva, braka. Otac, ne ulica i školski drugovi! Već život u malo brojnijoj obitelji, u kojoj vlada prava ljubav i primjer brižnog oca, odgaja mlade ljude za očinstvo. Za očinstvo odgaja sve, što sprema na ozbiljno shvaćanje braka, namjesto današnjeg »duha užlvanja i zabave, koji je kod mnogih ugasio svako osjećanje odgovornosti«, kako se tuži liječnik Dr. A. Kostić. Obitelj je za to najodgovornija!

3. Zaručnica otkrivajući zaručniku svoje sanje o majčinstvu, svoju veliku

ljubav prema djeci, dočaravajući mu ljepotu djetinje duše, »zarazit« će ga svojim osjećajima. To je »vanredno djelotvorno sredstvo, da u njima probudi očinski osjećaj«, veli psiholog Dufoyer. Takvi će i prije i snažnije doživjeti očinstvo... Kasnije kao žena, svim bićem zaljubljena u dijete, tiho i nježno će prenositi na nj svoju silnu ljubav. »Otac je remek - djelo žene« veli Caffarel. Žene su odgojiteljice muževljeva srca na putu k doživljenju očinstva!... Zapravo sve što povezuje supruge u srdačniju i složniju zajednicu, neizravno odgaja za očinstvo. Očinska je ljubav naime procvat bračne ljubavi!

4. On sam morat će nesebično otvoriti dušu novim doživljajima. »Dok je dijete posve maleno i traži samo majčinske usluge, otac mora živjeti kraj njega duhom zamišljen« (Roger Pons). Zamišljen uz kolijevku!.. Kasnije će mu buditi očinski osjećaj česti boravak s djecom, igra i šetnja s njima. Stalna blizina, briga i požrtvovnost u njihovim bolestima rascvjetat će u njemu očinsku ljubav.

5. Napokon kršćanska vjera i molitva Bogu, kojega će i sam nazivati »Ocem« ispunjavat će pomalo očevu dušu sve dubljim shvaćanjem veličine svog očinstva. Sve kršćanske misli o duši, vječnosti, uskrsnuću..., odgajat će ga u tom smjeru... Evo, takav svestran odgoj pomoći će očima, da sretni, dožive svoje očinstvo. To je put, to su sredstva!

PONOS I SREĆA SVOJEVOLJNOG OČINSTVA

Kršćanski naši oci, izmučeni od poslova i briga, nosite u duši plemeniti ponos i radost očinstva! Doći će čas, kad će svaki od vas sa svojom ženom razmišljati i odlučivati o broju svoje djece. Ne vođeni sebičnošću nego kršćanskom savješću i velikodušnošću. Mislite tada na svoju domovinu, koju napučujete, na Boga kome punite nebo. S troje djece niste još nadoknadili grobove, tek s četvero ste ih nešta premašili. Budite u tim odlukama velikodušni! A dostojno je, da tu svoju djecu h o ć e t e, ž e l j t e, o č e k u j e t e! Dolikuje, da muž pristupa bračnom životu vođen i prirodnim nagonom i duševnom ljubavlju prema ženi i svješću veličine očinstva tj. voljom napuniti zemlju i nebo. U starim katoličkim obiteljima muž i žena su prije bračnog čina molili, i u molitvi se sjećali roditelja i djedova... — Dogodi li se, da preko svog očekivanja osjetite novi život u svojoj obitelji, p r i m i t e g a velikodušno. — Samo svojevoljno očinstvo budi očinsku ljubav, a samo je očinska ljubav izvor sreće i djelak plaće, koju zemaljskim očima daje Otac svju nas.

O. STANKO WEISSGERBER D. J.

TAKVE OČEVE TREBAMO

Nedavno se dogodilo. U jednom našem gradu roditelji s fakultetskom naobrazbom, nastojali su djeci sve dati i u svemu ih poučiti osim u vjeri. Od tri sina najstarijem je bilo 16, a najmlađi je ulazio u 9. godinu. Mati se prva prenula nakon teške kušnje. Zamolila je muža da počne djecu poučavati u vjeri, kako su njihovi roditelji s njima radili. Najmanji se činio najprikladnijim za početak. Otac je počeo najprije s molitvom: Oče naš, koji jesi na nebesima... — Tata, kako to? Ti si otac na zemlji! A kakav je to naš Otac na nebu?

— Ima sine, svemogući Bog na nebu koji se za sve ljude brine isto tako kao dobar otac na zemlji što se brine za svoju djecu!

Taj otac nije mogao bolje započeti. Isus je upravo tako činio. On nam je objavio da smo »svi djeca jednoga Oca koji je na nebesima« pa nas je zato učio moliti: Oče naš, koji jesi na nebesima... Tako je Bog uzor svih otaca na zemlji. Sva prošla velika stoljeća **kršćanstva živjela su od vjere** u taj ideal očinstva i prema njemu se ravnala. Ta nauka je jasna i svima pristupačna.

Bog je Stvoritelj čitava svijeta

Svaka obitelj u kojoj se poštiva očev ugled počiva na sigurnim temeljima. On se temelji na ugledu Oca nebeskoga. Tu istinu nije nikad dosta naglasiti i u srce usaditi. Jer o tom ovisi sve: zdravlje, sreća i blagoslov čitave obitelji. Nije to teško uvidjeti.

Kao što je Bog Stvoritelj čitava svijeta, tako je zemaljski otac stvoritelj tj. roditelj malog svijeta u obitelji. Bog mu je zato dao snagu, najveću snagu koju mu je mogao darovati. Bog mu

je dao ženu s kojom kao majkom i pomoćnicom rada i stvara svoje neumrlo djelo u djeci.

Zato svako dijete tim samo što postoji, najljepši je dokaz očeve vjernosti i suradnje s Bogom, svojim Stvoriteljem. Bog je tako htio kada je već prvom zemaljskom ocu rekao: Plodite se i množite. Tako je odredio Bog Stvoritelj. On neće da stvara novo ljudsko biće bez slobodnoga pristanka zemaljskoga oca i njegove pomoćnice. U tom leži sva ljepota nebeskoga, a sva veličina zemaljskoga oca. To je razlog da ih svako dijete toliko poštiva.

Bog uzdržava svijet

Bog nije samo stvorio, nego ujedno i uzdržava ovaj svijet. Isto tako čini otac u malom svijetu svoje obitelji. Otac štiti, potpomaže i uzdržava sve prema onom što je na dan vjenčanja obećao. Koliko je u tom uključeno rada, muke i žrtve! Dok Bog svime ravna bez truda i muke, svaki se otac mora mnogo namučiti ako hoće da sve održi. Stoga otac mora imati ne samo ljudske nego upravo božanske odlike.

Bog uzdržaje sve svojom posvudašnjom prisutnošću. Tako i otac mora biti gotovo svuda prisutan i nazočan: svojim dobrim primjerom, svojom brigom. Otac je živa »providnost« svoje obitelji. A šta sve mora otac iz godine u godinu podnijeti za svoju djecu — ali on zna da je hranitelj svoje obitelji i zato sve podnosi. Zar nije zato zaslužio zahvalnost i poštivanje?

Nema dugo što je umro muž u 46. g. života, a iza sebe ostavio petero djece i ženu. Za života sagradio je nešto kućice upravo kod željezničkog mosta na desnoj strani Save u Zagrebu. Sve je bilo u redu do poplave. Strašna poplava nesamo da mu je kućicu gotovo uništila nego se i on prehladio dok je te noći svoju sirotinju spasavao. Djecu su sklonili u školu, a on je tih dana ostao sam pod vedrim nebom. Teška prehlada izazvala je sušicu i sada je umro. Što god je u bolesti dobivao na dar, uvijek je to davao jesti svojoj djeci. To mu je bila sva radost.

Tko će tom ocu tu žrtvu nagraditi? Djeca nikada, jer je sve, pa i život svoj dao za njih. Ipak ga plaća čeka kod Boga. A najljepša zahvala sa strane djece bit će da se u životu pokažu dostojna svoga oca.

Bog upravlja svijetom

Bog upravlja svijetom, to je istina naše vjere. Tako isto mora i otac vladati svojim malim stvorenim svijetom, obitelju. Zato mu je Bog predao jedan dio svoje vlasti govoreći: plodite se, množite se, napučite ovaj svijet i vladajte njime! Djeca, ta mala ljudska bića, treba da se nakon dugih godina uvedu u svijet i odgoje za život. A prvi je odgojitelj otac. On skupa s majkom mora biti prvi i nenadoknadivi učitelj i profesor za život svoje djece: riječju, primjerom, svojim zanimanjem i molitvom. Uvijek na lijep način, ali čvrsto. Upravo po tom djeca doznaju da je njihov otac namjesnik Božji. Otac zapovijeda samo ono što je dobro. Stoga on zna šta zapovijeda, jer će pred Bogom za to odgovarati.

Bila je to čitava zadruga u jednom našem slavonskom selu. Po vladanju u crkvi odmah se vidjelo da je obiteljski odgoj dobar. — A tko vas je naučio da tako pobožno i dostojanstveno pristupate k sv. Pričesti? — upita svećenik jednoga od njih.

Najstariji oženjeni muž ove zadruge odvrati:

— Na smrtnom času morali smo mi djeca podići našeg oca iz kreveta i pomoći mu da klečeći primi sv. Pričest.

— Djeco — govorio je otac — kako sam uvijek klečeći primao Tijelo Gospodnje, to hoću i sad!

— Velečasni, nastavi mlađi muž, mi ne možemo nikad zaboraviti onu živu vjeru našeg oca. Ona nas i sad hrani.

Bog ljubi svijet

Naša nam vjera napose stavlja na srce tu nauku kad kaže da Bog ljubi ovaj svijet. Zato ga je stvorio, zato ga uzdržava i upravlja njime. Eto, zašto zemaljski otac očinski ljubi svoj mali svijet, obitelj koju mu je Bog povjerio. Ta očinska ljubav — to je upravo ono što oca čini pravim ocem. Dijete mora osjetiti da se po srcu očevu za njega brine Bog Otac. Pa i onda kad dijete zaluta, ono zna da ga očinsko srce čeka i stoga se opet vraća k ocu. Tako nam je Isus opisao našeg nebeskog Oca u prelijepoj priči o izgubljenom sinu. Tako je bilo i bit će dovijeka da po dobroti svog zemaljskog oca dijete upoznaje i sve više zavoli nebeskog Oca.

Pisac Petar Rozegger zabilježio nam je jednu lijepu crtu u spomen svoga oca.

Bilo mu je oko 7 godina kad se pokazao veoma neposlušan ocu, i to pred svom braćom i sestrama. Navečer dolazi otac kući i čuje kako je mali Petar bio na sablazan svima u kući. »Pobojao sam se kazne i od straha sakrio u zidnu uru primaće sobe. Kroz staklena vrata mogao sam sve vidjeti, a da me nitko ne opazi. Otac naredi da me dovedu pred njega. Sva braća i sestre pođoše da me traže. Izvana se čuje dozivanje. Braća dovikuju ocu da me nema i nastavljaju dalje zvati. Tad opazih, otac zabrinut da si nisam možda što učinio, smućdi se i spusti krupnu suzu iz očiju. Nisam mogao više izdržati. Vidio sam koliko me moj tata ljubi. Izašao sam pred njega, priznao sve i obećao da ću biti vrijedan. Čitav život čuvala me je ta ljubav od svega što bi oca moglo ražalostiti. To sam mogao u savjesti i pred samim Bogom uvijek priznati...«

Blago djeci koja imaju oca po Srcu Božjem. Blago očevima koji se trude da budu očevi po Srcu Božjem. Blago djeci koja si nemaju ništa predbacivati na grobu pokojnog oca. Blago očevima koji se mogu rastajati od svojih dragih na zemlji s potpunom sviješću: Ja sam, koliko čovjek može, zastupao nebeskog Oca u sredini svoje obitelji. Takvi očevi i takva djeca, takve obitelji pripravljaju Bogu i sebi radost već ovdje na zemlji. Takve obitelji želimo i takvih očeva trebamo.

O. MATO JOVIĆ D. I.

GLAVNO LICE BIBLIJE

OTAC

Svijetu, koji želi ustanoviti »bratstvo bez Oca«, Biblija objavljuje Boga koji je po svojoj biti Otac — Piše Pavao Ternant. Od poljupca duha, što ga je Bog prenio na prvog čovjeka, do posljednjeg uzdaha Apokalipse za Kristom — Biblija je knjiga i objava očinstva. Otac s neba bez predaha govori zemlji: očevi sa zemlje okreću oči k nebu. Sva opisana povijest okreće se oko jedne stožerne točke — oko Oca!

Biblija objavljuje prije svega Boga Oca. Očinska riječ i briga stvara Adama, dogovara se s Noom, sklapa zavjet s Abrahamom, daje obećanje Jakovu... Otac iz oblaka i grmljavine Sinaja pruža Zakon svome narodu; šalje tajne poruke vatrenim prorocima; gotovo strepi nad usudom svoga Izraela; ne napušta Davidova kraljevskog potomstva, doklegod mu je vjerno; brine se za sirote poput Tobije... Taj nevidljivi i prisutni »Otac naših otaca« — otac kolektivne sudbine jednog naroda i obećanja, Otac jedne bogotužne i bogojasne povijesti, stalno pruža dokaze svoje ljubavi. U Egiptu dok neprijatelje kažnjava zlima; u pustinji dok svoju djecu desetkovanu glađu čudesno prehranjuje; u Kanaanu, kad ih štiti od zlobnih dušmana... Strog je to i pravedan Otac, čije riječi zvone u dubini svake savjesti; koji stoji iza svakog retka svoga Zakona; koji je prisutan u grmu što ne sagorjeva i u stupu slave, koji svijetli... Na osobit način prebiva usred svoga Naroda u Svetinji nad Svetinjama. Tu prima molitve, jadikovke i zahvalnice. Tu se pred njim dime žrtve... Ljubomoran je i osvetljiv otac, zaljubljen u nevinost i dobrotu svoje djece. Pun je uz to milosredne ljubavi, prepun pra-

štanja, što u zabunu baca siromaha proroka Jonu, o čemu nam toliko pjevaju Psalmi i knjige Mudrosti. Bog Otac gleda stalno kroz sve naslage duše, raslojava sve misli srdaca, ispituje sva srca i bubrege. Nadzire sa svoga tajnog božanskog vidikovca plemena, rodove, vjekove — sve, u nedogled. Uvijek bliz narodu, što ga je izabrao, da bude svjedočanstvo njegove Prisutnosti i Brige.

Bez tog Oca, reći će kasnije Pavao, ne bi bilo na zemlji očinstva!

Onaj Adamov pruženi prst, što se na Michelangelovu stropu Sixtine dotiče prsta Božjega, dohvatio je presvetu nutarnju struju, koja je zauvjek imala tresti, prosvjetljivati i grijati čovjeka. To je struja — očinstva.

Ne će ta struja spremati čovjeka na novost života samo kroz tijelo; kroz genitalne stanice i žlijezde, kroz hormone, sokove i sekrecije; kroz magnetizam seksualnosti i razdoblja razvoja i dozrijevanja. Ona će pred čovjekovim potresenim srcem otvarati vrata drugih srdaca, njegovoj duši privoditi srodnu dušu — kako bi se ostvarila božanska zadaća i rodili novi mali životi.

Mnogo su toga shvatili toliki očevi opisani u Bibliji. U njima se zarana razgorjela spoznaja, da su početak, obrana i svjetlo svoje obitelji, svoga naroda. Iz njihovih bokova i srdaca provire život, razlijeva se zemljom potomstvo posvećeno Bogu, sabire se narod koji ponosno nosi ime — Izabrani. Po njima — po očevima — nose plemena svoje ime; djeca pamte povijest i događaje; pisci mjere vremena i rokove. Duša otaca predaje objavu potomstvu baš ko što im je tijelo predalo krv i snagu. Svijesni su ti stari, opaljeni i otvrdnuli patrijarsi, da su pod vedrim nebom istoka svjedoci Božji, jamstvo saveza, živi sinovi Oca Obećanja.

Oni su, veli u »Rječniku biblijske teologije« spomenuti P. Ternant, opisani u svetoj Knjizi i horizontalno i vertikalno. Otac je horizontalno pročelnik doma i svake zajednice, gospodar (baal) i gospodin (adon) za svoju ženu, odgojitelj za svu djecu, pravorijek za izbor njihova zvanja, stup i čuvar doma — šatora i kuće, koja se naziva »beth - ab«, očinskom kućom.

Otac je i kralj u svome kraljevstvu i prvak u domovini; i svećenik i kraljev savjetnik i prorok i mudrac — nose ime oca. Svi oni jamče za neki život i svi bdiju nad nekim razvojem.

Vertikalno pak otac je nužna i sveta karika u lancu života. Ovjekovječuje se u djeci i podržava pleme — nalik na samoga Boga. Neplodan otac — ko da je kažnjen od neba. Vrhunci Izraela, koji dotiču nebo — to su očevi. Zapravo, samo oni imadu puno pravo doći u blizinu Božju i stati donekle ravnopravno da razgovaraju s Višnjim. Adam je prvi od Boga, od njega će doći i sam Krist! Noa sklapa savez za budućnost, a otac svih vjernih Abraham — za vječnost! I dok je blagoslov pratio »oce vjere i nade« — Abrahama, Izaka i Jakova, Božje nepovjerenje mučilo je nevjernog Lota, Izmaela i Ezava. Generacije su sretne ili nesretne po svojim očevima i zbog njih.

No očinstvo krvi bilo je nalik na rijeku kojom plove lađe obećanja! Po velikim očevima Bog je izvodio i režirao dramu svoga očinstva. To je dovoljno opisao sveti Pavao u četvrtom poglavlju poslanice Rimljanima. Otvorio je vrata Novom i Punom Zavjetu, gdje je Očinstvo sišlo na zemlju — Utjelovljeno i pokazano po svome Jedinorođencu. Došao je »Netko« iz prave, neopisive i tajne Obitelji Božje. Donio je u svom srcu žarku poruku »braći na zemlji« od »Oca na nebu«. I svijetu je objavio Oca svih otaca, kako bi svi očevi priklonili k njemu svoja očinska srca, donijeli preda nj svoje očinske brige i primili od njega vječni očinski blagoslov.

Biblija je mogla zatvoriti svoju posljednju stranicu, čim je Isus u naše duše i na naša usta stavio molitvu svih otaca i sve djece »Oče naš. . .« U tim je riječima zaplamsala sva naša sudbina, mučena doduše i nadalje napastima i bolom, ali naglo i nezaustavno obasjana nadom i ljubavlju.

Današnjem svijetu, koji želi uspostaviti bratstvo bez Oca, treba otvoriti stranice Biblije i Srce Kristovo, gdje se javlja Bog kao Otac svih ljudi. I svima će život postati lakši, jer će dobiti smisao.

O. MIJO SKVORC D. I.

O. MIJO ŠKVORC D. I.

Katolicizam religija očinstva

Dobro piše psiholog Jules Pavot u knjizi »Osvajanje sreće«: Naše je pokoljenje postalo nesretno, jer je napušteno, samo, bez Oca i bez očeva, bez potpore i bez pomoći! Pokoljenje bez očeva... A pišu se tolike knjige, od pjesama romantika Hugoa o »vještini da budeš djed«... do knjiga slavnih akademika Duhamela i Mauroisa o »vještini kako da budeš otac«... Osnivaju se katedre za »očinstvo«. Postoje savjetovališta za očeve. Kane podizati institute za odgoj otaca... Sve nam je to drago. I bivamo sve žalosniji, kad vidimo kako nestaje dobrih i velikih očinskih duša.

Za katolike ¡ nema tajni, zašto nema pravih i snažnih otaca. Katolicizam je — poučen od Krista — govorio potiho i glasno, da je samo jedan pralik i prauzor Očinstva. Jedan besmrtni ¡ živi Otac, prema kome se moraju oblikovati svi očevi u svom karakteru i svojoj funkciji Kako su ljudi odvratili pogled od Oca nebeskoga, izgubili su smisao za očinstvo na zemlji. Suzilo im se srce kao i vidik, nestalo je snage kao i vjere. A kriza je udarila po njihovoj djeci, ako su je imali. Po čitavom svijetu, jer su se kobno iznevjerili.

Više od ikakvih kompendija i traktata poučavaju primjeri.

Katolička Crkva, stojeći smiono i otvoreno na obrani plodnog i svjesnog očinstva, može i danas povesti pribranog čovjeka u svoju veliku povijesnu i suvremenu galeriju otaca. Nisu to voštane figure iz londonskog muzeja, nego živa srca puna odgovornosti. Mi ćemo ih prikazati ukratko prema njihovim staleškim redovima i radu.

ZA POČETAK

... stihovi Pavla Claudela: Blagosloven budi, moj Bože, koji si na početku svega — i samoga sebe — postavio Očinstvo, blagosloven budi jer si mi dao ovo dijete!.. i gle, ja sam s tobom njegov Otac!

Potsjeća nas to na lik Adamov, isklesan u timpanu katedrale u Chartresu: Bog utiskuje u lik Čovjekov — svoje crte! Čovjek postaje nalik na Boga — svojim životom! Predajom i plodnošću svoga života! Čovjek postaje — otac!

Evo kako su kršćani to shvatili!

»OČEVI OBITELJI — TI VELIKI AVANTURISTI MODERNOG SVIJETA!«

. . .reče pjesnik Péguy. Nije njihova avantura toliko u genitalnim sposobnostima koliko u duhovnom pozivu. Avantura počinje jasnim glasom savjesti, da žive ne samo za nešto, nego za nekoga! Za život novog bića, koje će i samo jednog dana uči u duboku odgovornost. Katolički očevi prihvaćaju svoje duhovno određenje, svoj neobični zadatak, da na zemlji osnuju obitelj, kako bi vječna obitelj neba bila proširena. Njihova je funkcija iz biologije prešla preko psihologije u haritologiju — u veliku pouku o milosti: rađaju djecu i ljube je, ali ponajprije zato, jer preko njih i njihovih žena tu djecu doziva k sebi — Bog.

I kad mališi upiru u njih oči, predaju im se u ruke i grle ih srcem, očevi osjećaju, da je to velika tajna: djeca preko njih daju poljubac vrelu svoga života, a to je — Bog. Tko bi smio uskratiti malim dušama takve vječne poljupce?

OČEVI VLADARI

. .pazimo — pravi vladari! Ne samo očevi — vlast u domu! Nego očevi — vlast u narodu, vlast nad svijetom! Katolicizam je odgojio velike vladarske duše, koje su i u svoje vladanje unijele — očinske poteze. U kalendaru ima više takvih očeva — careva i kraljeva. Najljepše ih može predočiti lik svetoga Ljudevita, francuskoga uzor - kralja. Njegovo 11-ero djece nije moglo nikad zaboraviti poruku — Enseignements — oca, koji nije imao sreće sa ženom, ali je beskrajno toplo bdio nad svojom djecom. Kakav je otac bio kancelar okrutnoga Henrika VIII — SVETI TOMA MORUS, pokazala je svojim suzama kćerka Margareta, kad ga je grlila na putu prema stratištu. Taj veseljak šalje kćeri iz mračnog Towera svoj pokornički pojas i zadnju molbu, da se moli za njega, ko što će se on moliti za nju i za ostalu djecu. U naše dane obitelji jednoga de Gasperria, Adenaue-

ra, de Gaullea, de Valere, Alda Mora... svjedoče za svoje glave, drage očeve, da su im prava obrana pred svijetom i zagovor pred nebom. Tko će zaboraviti sliku iz Paris - Matcha, koja prikazuje **ROBERTA KENNEDYA**, brata pokojnog predsjednika Sjedinjenih Država i newyorškog senatora, kako kleči pred kipom svete Obitelji sa ženom Etelkom i s petero djece! Ima ih devetero — ali su drugi premaleni da kleče. Njegove sklopljene ruke malo prije — vidimo na drugoj slici — prevrtale su mališe i igrale se s njima, da ih nedjeljom povedu Bogu i unozore na braću ljude. Netko reče da je dragi Bog nalik na — suca. Dok je u službi, kao da zaboravi na djecu. Ali kad je s djecom, ko da se ne sjeća službe suca! Svi katolički vladari ipak nisu takvi: nešto od njihova obiteljskog i očinskog duha ulazi nepobitno u velike vladarske odluke, zato je svijet počeo živjeti u nadi.

OČEVI INTELEKTUALCI

...mogu se na čas izgubiti. Računi, formule, istraživanja, pokusi — kao da ih iščupaju iz topline doma, iz krupa djece. Ali se brzo snađu. Jasna im je poruka Sabora intelektualcima, da je »misao velika stvar i da je misliti dužnost!« Ali ne zaboravljaju — da je mnogo veća dužnost: ljubav! Za tu ljubav svjedoči primjer jednoga **LEPRINCE — RINGUETA**, francuskog i papinskog akademika, koji cijele dane i noći hvata kozmičke zrake — ali dvostruke: one iz dubine svemira, i one iz dubine srca! O prvima govori svijetu, a druge unosi u srce svoje familije! Kako mu je srodan sociolog **dr Wim den Biesen**, dok sklapa ručice i najmanjemu od svoje petero djece! Ili onaj fantastični profesor na tri sveučilišta **Dr COLIN CLARK**, jednako velik na katedri, na televiziji i u domu. Na katedri tumači kao prvi specijalista ekonomske demografije, kako na stolu čovječanstva ima dosta hrane za svu djecu svijeta, na televiziji pobija mišljenje anglikanca Browna, da je potrebno smanjiti broj rođenja; a kod kuće grli svoje devetoro djece i moli s njima svaki dan, da budu Božji i normalni ljudi! Tako mu je sličan — uz nebrojene druge katoličke očeve — advokat **ALVAREZ ICASA!** Ime mu je odjeknulo svijetom, kad je sa ženom Luz Marijom doveo u Rim 12-ero djece, da u ime svih otaca naše Crkve zastupa njihove interese na svetom Saboru! Nije morao mnogo govoriti — trebalo je samo pokazati taj vijenac malih života, od 15. do 1. godine! I objaviti ustrajnu metodu, kojom hrani njihove duše, odgaja volje, pridiže zanos i radost — iza kako im je s ljubljenom ženom darovao život! I astronaut **MC DIWITT**, i neurofiziolog **Dr CHAUCHARD**, i profesor poredbene književnosti **Dr Ivan WU**, i inženjer **YVES BRUNAUD**... mogli bi otkriti iste karte: svijest dubokog očinstva, koje želi ovjekovječiti u novorođenima želju za punim životom, za vječnom radošću, za Bogom!

OČEVI UMJETNICI

...ali da ne bude zabune: ne samo umjetnici očinstva, nego umjetnici raznih umjetničkih grana. Mogu biti rastreseni poput intelektualaca, mogu biti u ponašanju i odijevanju nemarniji od njih. Spranger je takve ljude opisao prilično oštro, ali i lijepo. Dok sami na se ne misle mnogo, kao da žele krvlju ljepote natopiti naša suha ljudska srca i razveseliti turobne ljudske sudbine. Čitam tako ispovijest popularnog američkog pjevača **PERRY COMO**. Njega su, veli, njegovi roditelji uvjerili da se ne može raspasti obitelj u kojoj se zajednički moli. On sam traži zajedničko međusobno poštivanje muža i žene i k tome — 24 sata dnevne brige za djecu! »Moja divna žena Rozalija i ja znamo, da je to zaista temelj obiteljske sreće!« Jedva će drugačije govoriti nagrađeni »otac godine 1963.« u Italiji — profesor i glazbenik **EMILIO CAMBIERI**. Već preko 30 godina slavi Boga na orguljama, kao neobičan kršćanski dobrotvor školuje nekoliko siromašnih đaka, vodi svoj zbor kroz bolnice, sirotišta i zatvore. A prati ga ponajčešće šest kćeri kojima tako duša dozrijeva za najveću umjetnost — pomoći bližnjemu! Papi je darovao harmoniku za misije, a sveti mu je Otac za uzvrat kazao: »Blagosiljem vaš način apostolata! Nastavite! Odgajajte i

usrećujte!« I otac pjevačke obitelji **GUNN**, i pjesnik **CLAUDEL** kao i njegov prijatelj **FRANCIS JAMMES**, i romanopisci **MAURIAC** i **GRAHAM GREENE**... priznaju isto tako, da im je život bogat kad su s djecom i kad od ljudi svojom čarolijom umjetnosti stvaraju Božju djecu!

OČEVI DRUGIH ZANIMANJA

...uglavnom ispunjaju svijet očinstva. Tu su trgovci i činovnici, seljaci i radnici. To su često bezimeni, anonimni, skriveni ljudi. Mali životi, kako obično govore ljudi. Veliki značajevi, kako to često priznaje Bog.

Tako će eto tržišni inspektor iz Birminghama (Engleska) **ALEC MC DONALD** voditi kuću i pridizati štedljivo obitelj, da mogne sa svima doći Gospi u Lurd. Gledamo fotografiju na koju jedva stade »konvikt« od 12-ero djece, on i žena. Već je sedmi puta bio pred Gospinom spiljom. I svaki put je nosač bolesnika — uzor svojoj djeci! — S druge strane oceana kao da se s njime natječe »najmlađi gradonačelnik Amerike«, detroitski mayor **JERRY CAVANAGH**. Ne ide li on, poput hiljada otaca u svim katoličkim krajevima, svake godine u »duhovnu kupelj za dezinfekciju savjesti« — na Duhovne Vježbe? Ne živi li njegovo osmero djece od ljubavi, koja bi se mogla istrošiti na milijunski dinamički grad Fordovih tvornica, kad se ne bi obnavljala kod euharistijske gozbe gotovo svaki dan? Ne smijemo zaboraviti svetačkih ljkova — trgovca draguljara, koji je svijetu poklonio najdivniji suvremeni dragi kamen — svoje najmlađe dijete i mezimicu svijeta — Malu Tereziju! Mislim da je **LOUIS MARTIN** pozvan pred oči i duše naših suvremenih otaca, jer je od svoje obitelji uredio svetište, pravo predvorje neba. Za to jamči njegova sveta žena Zelie rođena Guerin, njihovih pet kćeri koje ostadoše na životu od devetero rođene djece, a sve se posvetiše Bogu u samostanu! Kako je divan u svojoj večernjoj molitvi trgovac **Pavao PALOTTI**, otac svetoga Vinka Palottia! Čim je sredio račune u trgovini, pred Bogom sređuje račune u duši. Njegov sin — osnivač jedne dinamične svećeničke kongregacije — ne će nikad zaboraviti lika svog oca. Podjednako govori o svome ocu glasoviti misionar krčme i bara — pjevač pater **DUVAL**. Njega je otac najviše odgajao svojim večernjim poukama i molitvom. Kad sam vidio — kaže pater — da taj ozbiljni, radišni i pravedni čovjek moli Nekoga većega i jačega od sebe, strahopočitanje i ljubav prožimali su moje djetinje srce! Divan otac — radnik muž svete Ane Marije Taigi, pa očevi svetoga Pija X i Ivana XXIII! »Mreža očinstva« — hvata tako različite likove. A svi imadu nešto zajedničko i potresno veliko: svi su ponešto nalik na Oca nebeskoga! Zato su i njihova djeca sasvim prirodno — i djeca Božja!

OČEVI PATNICI

...nisu rijetkost. Nisu zapravo ni iznimka. Čovjek se pita, može li netko biti pošten, značajan, obziran, ozbiljan i ljubezan otac — a da ne pati! Ipak ovdje mislimo na patnju, koja je — nepoštedna i dugotrajna — znala mučiti neke očeve. Poput starozavjetnog Joba dizali su i oni često glas k nebu, pitali zašto tolike muke, čemu takav razapeti život? Ali ih je pogled na križ, na dobru ženu i na rasplakanu djecu pridizao, osvješćivao i jačao. Sabor je patničima progovorio o »kršćanskoj mudrosti pat-

nje«. Ona može u očinskim dušama istesati prave heroje i svece.

Nije tajna da je književnik **LEON BLOY** bio velik kršćanin i velik patnik. Obitelj mu je rasla brojem, ali imetak nije rastao. Kuburili su kojekako i bilo je dana prave tjeskobe. Na kraju života Leona je počeo razjedati rak. Svi priznaju, da su to bili njegovi najdivniji dani. Pretvarao ih je u dobrotu i strpljivu radost. Pred smrt je uzdisao samo za jednim: »Znatiželjan sam, silno sam znatiželjan, kako je to tamo — iza smrti!« Jedina žalost, koja je preostala u srcu, reče — bila je žalost što nije sasvim svet! — Ili jedan iz naše sredine, gdje još uvijek ima krasnih primjera otaca patnika. Naš mučenik **JAKOV BUTKOVIĆ**, o kome je pisao Glas Koncila, kome su ljudi s raznih strana poslali na stotine pisama, dok je ležao nemoćan i razdiran od teške bolesti. Žena Jaga piše da mu je smrt bila krasna. Držao je drhtavom rukom krunicu, drugom je milovao križ. Dok je četvero djece tugovalo, ali ne očajno, on je izgovarao posljednje riječi: Predajem dušu u život vječni! Njegova će djeca, kao djeca tolikih naših otaca patnika, gledati iza ovakve smrti u dubine neba s besmrtnom nadom. Uvjerena su, da svijet ima smisla, dok s drugoga svijeta bdiju nad našim uz Vječnog Oca i naši preminuli očevi.

O patnji i svetačkoj smrti velikog »mučenika atomske bombe« — Pavla Takashi Nagaia, izdana je u nas knjižica pod naslovom »Svetac atomske bombe«. Zato mi ovdje o tome opširnije ne pišemo.

OČEVI... OČEVI...!

Mnogi neće ovih redaka čitati. Neki ih valjda neće do-čitati. Korit će ih savjest. Uznemirit će ih njihovo propalo ili neuspjelo očinstvo. I njima bismo htjeli reći riječ dvije.

Zovu ih svi obraćenici — radnici jedanaestog sata i dovikuju: Postanite ono što niste i što biste morali biti! Obucite se u očinstvo — u dobrotu, savjesnost, ozbiljnost, snagu i radost! Nije li u naše dane tata **HICKAM** divna pouka? On je živio u Londonu, prilično dobro — ako baš hoćete — prilično dobro materijalno. Ali je zaboravio, pomislite, krstiti svoje sedmero djece! Tek onda, kad je najstarija kćerka uletjela u kuću s molbom da se želi krizmati svima postade jasno, da su propustili najvažnije — preporoditi rođenu djecu u Kristu. Onda je otac došao k sebi, dao poučiti cijelu obitelj — i svi su sretni! — Uz tatu Hickama govore o povratku svi rastavljeni, koji se vratiše... svi nevjerni, koji se obratiše... svi pijanci koji se otrijeznišе... svi rastrošni koji se popraviše... Samo treba pogledati u srce Oca nebeskoga, koji je savršena briga za svijet i za savjest, za pojedinca i za sve!

»Galeriju otaca« završimo primjerom, što ga donosi isusovac Koch. U Ruhrgebietu, glasovitoj rudarskoj pokrajini u Njemačkoj, upitali su jednom radnike što misle o svom radu? Nije li to za njih kulučenje i tlaka? Razni su razno odgovorili. Jedan katolički radnik napisao je »Dok dolje, u dubini rova ležim, ne mislim na se, nego na svoju ženu i na svoju djecu. Mučim se za njih. I kad mi ruke klonu od stalnog udaranja, pomislim na ženu i na djecu. I kad bih dolje morao svoj život položiti prema volji Božjoj, žrtvovao bih ga za svoju ženu i za svoju djecu!«

Nekad je Dostojevski stavio (u svome romanu Braća Karamazovi) u usta Mići Karamazovu riječi, da će i u podzemlju pjevati hvalu Bogu. Ovaj radnik otac iz ruhrskog područja učinio je od svoga podzemnoga života pjesmu Bogu za ženu i za djecu. Svaki pravi katolički otac — u tamnom prolazu svijetom — radi to isto. U tome je veličina i besmrtna vrijednost njegova očinstva.

Sin svećenik nesebičnom ocu

Oče, osjećam, u srcu slutim,
Možda Te time žalostim i ljutim:
Bog zove me tamo! Sigurno tamo!

Ko predivna zvijezda zvanje mi sijeva,
Radost me mije, duša mi pjeva!

On ušuti, sjedne, a oblak tuge
Prekri mu dobro očinsko lice!
Smrknuo čelo i obrve duge!
Spusti se, sjedne. Mislio dugo ...

Zatim se digne i rekne samo:

Volio ja bih da budeš što drugo!
Ali, sam svoje kovač si sreće!
Bude li nesretno moje kad dijete,
Oca u grobu proklinjat neće!
Od djece nikom krojiti neću
Kakav će imat udes i sreću!
Svako nek za se misli i bira!
A ja ću vas svakog rado pomagat,
Koliko sirotan uzmognem smagat!
Na smrti račun dat ću za sebe;
Ne bih ga htio još imat za tebe!

....

Prohujala ljeta! Oče moj, hvala!
Davno već hladna zemlja Te krije;
No sretno Te dijete klelo još nije!
Naprotiv harno na svetom oltaru
Za oca svog vapi u ljubavi, žaru!

....

A da si mi sreću branio, smeo,
Možda bih grob Tvoj sad nesretan kleo!

o. Stjepan Šimeta D. I.

Dragom ocu na spomen

Često nam se pogled, umoran od lutanja i traženja, zaustavljao na dragom liku. Pred nama je stajao muž, jak, visok i uspravan poput hrasta što raste u šumama sjeverne granice. Na nj smo se mogli uvijek nasloniti i osloniti. I danas, kada nakon njegove smrti još bolje možemo ocijeniti što je sve za nas značio, uživamo plodove njegova života. Ostao je za nas prva pomoć i oslonac.

Dragi oče, ponosimo se Tvojim imenom i primjerom. (Bili smo ponosni kada su Te oni koji su Te poznavali, hvalili kao književnika, kulturnog i javnog radnika, profesora, kolegu i prijatelja). No ipak Te još više cijenimo i volimo kao onoga kojega smo upoznali u radostima i poteškoćama svakidanjega života kao glavu obitelji, oca, muža i čovjeka. Bili smo svjedoci kako se na očinskom autoritetu zidaju temelji jake i zdrave obitelji. Zahvaljujemo Providnosti koja nam Te je dala za oca.

Tebi pak zahvaljujemo za sve što si nam pružio i dao. Zahvaljujemo Ti na primjeru koji si nam davao svaki dan, u svakoj prilici i na svakom mjestu, bio prisutan ili odsutan. Takvi primjeri djeluju danas snažnije i rječitije od propovijedi. Na Tvojim smo i na majčinim rukama kao nejaka djeca prebolijevali bolesti i slabosti, a Ti si žrtvovao svoje vrijeme, rad i časove sna da nam pomogneš. Već smo tada naslutili vrijednost žrtve u ljudskom životu. Svojom strpljivošću i razboritošću unosio si mir u kuću. Učio si nas da budemo karakterni i pošteni, pravedni i točni, pa makar izgledali smiješni u očima »snalažljivih«. Već kao djeca naučili smo kako je moguće biti čist, ne reći nikada nijedne ružne riječi ili psovke, biti dobar i vjeran muž svoje žene, održati zadanu riječ, jer si nam sve to pokazao Ti svojim primjerom. Učio si nas da dobro, hrabro i milosrdno srce vrijedi više od inteligencije, položaja i uspjeha. Dok su mnogi intelektualci, a nažalost i mnogi kršćani, bolovali od raznih predrasuda, želio si da svoje drugove i prijatelje tražimo među malenima i siromašnima; govorio si nam o jednakopravnosti svih pred Bogom, bez obzira na društveni položaj, rasnu ili nacionalnu pripadnost.

Hvala Ti što si nas odgajao za dobre kršćane, katolike i Hrvate. Od Tebe smo saznali kako je životni put hrvat-

skog naroda sudbinski povezan s Petrovom lađom, u koju smo se ukrcali došavši na obale Jadrana iz naše poganske pradomovine. Pripovijedao si nam o slavnoj povijesti maloga naroda, o njegovim velikanima, o njegovoj zemlji i o tom kako je prirodno voljetj sve narode, ali na posebni način svoj vlastiti kao proširenu obitelj. Naučio si nas da je vjera bez djela mrtva, da bit kršćanstva nije u vršenju vanjskih propisa, nego u vršenju zakona ljubavi, i da ljubav prema Bogu, kojega ne vidimo, pokazujemo u prvom redu ljubeći čovjeka kojega vidimo, kojega svaki dan susrećemo na svom putu. Učio si nas kako treba izaći iz sebe, interesirati se za druge i pomagati im svagdje, na ulici, u školi, kod kuće, na radnom mjestu... Pokazivao si nam kako siromašnima i potrebnima treba pružiti konkretnu pomoć, a ne davati jeftine savjete ili istraživati da li oni tu pomoć zaslužuju. Već tada smo saznali da kraljevstvo Božje prebiva u srcima siromašnih duhom i da je bogatima ovamo vrlo teško ući.

Na kraju, dragi oče, hvala Ti za ono najviše što si nam dao, hvala Ti za ljubav koju nam je neprekidno iskazivalo Tvoje srce. Iako svoje osjećaje nisi previše iskazivao vanjskim znacima, ipak smo već tada shvatili kako nas Tvoja djelotvorna i požrtvovna očinska ljubav prati i grije na svakom koraku. Zbog te ljubavi uspomena na Tebe neće nikada izblijediti. Zbog nje i danas osjećamo Tvoju prisutnost u sebi i oko sebe. Neka nas ona prati, grije i prosvjetljuje na svima našim putovima do konačnog cilja u zadničkom zagrljaju nebeskoga Oca.

Kakvo žito — takav klas,
kakvo zvono — takav glas,
kakvo drvo — takav klin,
kakav otac — takav sin.

— narodna —

. . . donose:

— ŽIVOT,
— RADOST,
— SRETNI DOM,
— SMIRENO SRCE,
— I VJEČNU NAGRADU!

Djeca nama . . .

O, ti naši mališani!
Koliko nas puta utješe
svojom nevinošću!

i mi djeci . . .

. . . dajemo:

— LJUBAV I SRCE,

— OBRANU I ZAŠTITU,

— PRIMJER I KRŠĆANSKI POGLED NA ŽIVOT!

S takvom baštinom
sigurno kreću
u sretnu budućnost!

ŽIVOT

prekriven velikom tajnom

Zamoljen sam da napišem za Glasnik nešto o svom ocu. Prikazat ću ukratko njegov lik, a ključ za razumijevanje pruža zapečaćeno pismo što je otac ostavio da mi ga dadu iza njegove smrti. Nikome nisam kazivao njegov sadržaj, pa ni mami. Kanio sam ga objaviti na dan svoje mlade Mise. Dugo sam se skanjivao i napokon popustio nagovaranjima. Možda će kome biti na pobudu.

Prošlo je 6 godina od njegove smrti i još su svima živo u pameti riječi što ih je dobri otac u posljednjim danima upravljao djeci, koja su dolazila k njemu da ga još jednom vide u smrtnom tijelu: »Do sada je Bog gospodario u našoj obitelji, a hoće li od sada?... Svake nedjelje, dok sam god bio imalo pri snazi, išao sam u crkvu na sv. Misu i molio Božji blagoslov za tjedan koji tek bio na pomolu. Tko će me zamijeniti?... Bilo je puno križeva i teškoća, veliki porez, a vas mnogo, no, hvala Bogu, sve smo svladali jer je Bog bio uvijek s nama! Uvijek se uzdajte u Boga!.... Ne dopustite da đavao zavlada vašom kućom kad ja umrem...« Osobito je bio dirljiv onaj trideseti travnja 1960. kada je još svakome imao nešto napose reći, a onda svima skupa poslije podne oko tri sata zadnji zbogom, i blago u Gospodinu preminuo.

Bilo mu je 58 godina. Živio je u jednom našem podravskom selu. Bio je nadprosječno nadaren i veoma volio školu, ali jer nije bilo »krajcara«, kako nam je sam znao reći, morao je ostati kod kuće. Prihvatio se svim srcem i dušom seoskoga gospodarstva. Oženio se, i Bog mu je blagoslovio brak s desetero djece, od kojih je troje ubrzo pozvao k sebi.

Život je bio težak, i ne bez razočaranja. Tad bi se pokazale i njegove slabosti. Kao da je tražio lijeka u prekomjernom pušenju, a katkad bi i nešto više popio. No svojih kršćanskih dužnosti nije nikad propustio. Jao nama ako za njegove odsutnosti ne bismo na vrijeme izmolili večernju molitvu.

1948. iznenada prestaje pušiti. Što ga je na to ponukalo? Bila je to za onda još tajna. Kad bi vidio druge da puše, suze su mu navirale na oči, ali nije popuštao. U to vrijeme Gospodin ga posebno pohodi svojim križem. Drvo mu u šumi razmrska stopalo. Nekoliko mjeseci bio je prikovan uz krevet. Briga i skrb za djecu nije mu dala mira. Radio je kao crv. Posljedica — sušica u posljednjem stadiju. Liječnik je izjavio da neće živjeti dulje od šest mjeseci. Otac je to sam osjećao, ali je znao i to da on sada još ne smije umrijeti, jer tko će se pobrinuti za toliku djecu? Tada je došla do izražaja njegova duboka vjera. Uvijek je bio vedar i nasmijan. Zato smo ga svi voljeli. Držao nas je na okupu poput kakva jakog magneta.

Nakon poduljeg liječenja vratio se kući. Nije posve ozdravio, ali se stanje popravilo iznad svakog očekivanja. Ostavio se svakog pića. I opet jedan nerazjašnjivi zašto, i otkud mu snaga? Malo je radio, ali bio je tu. Svime je upravljao i za sve molio Božji blagoslov.

Umjesto šest mjeseci, poživio nam je još punih osam godina. Ipak približili se i posljednji dani. Htio je sve srediti, jer nereda nije nikad trpio. Tu je spadala i oporuka. Očeva ljubav skupila je svu djecu raštrkanu širom domovine. Bilo je to dva mjeseca prije njegove smrti. Fotograf je nezaboravnim učinio taj dan. Bili smo svi kao jedno srce i jedna duša. Na rastanku mi otac reče: »Kad umrem, ostavit ću ti kod mame jedno pismo«. Nagađao sam o svemu i svačemu.

Malo iza toga pozvan sam u vojsku. Prvog svibnja, tek što sam ustao, rekoše mi da me treba dežurni oficir. Vi-

jest me nije iznenadila. Očekivao sam je. Kad sam stigao kući, otac je spokojno ležao na mrtvačkom odru. Zatražio sam od mame obećano pismo. Iznenadila se. Nije znala da mi je otac to unaprijed rekao. Uzeo sam ga i otišao u susjednu sobu. Bila je to plava koverta zapečaćena pečatnim voskom. Što bi to moglo biti? pomislih u sebi. Zašto mi toga nije sam rekao, nego ovako? Bojažljivo sam otvorio i počeo čitati:

Dragi Pero!

Na koncu moga života želim ti reći ovo: Otkako sam se oženio molio sam se svaki dan neprekidno da mi Bog dade milost da odgojim svećenika. I Bog je uslišio moju molitvu. Tebi je udijelio tu milost i pozvao te za svoga slugu. Za tebe sam se molio. A sada, kad ja više ne mogu moliti, moli se ti sam dalje Bogu i Majci Božjoj za se i za mene grješnika. Nemoj se pokolebati u ovim teškim danima. Ostani vjeran Bogu do zadnjega daha. U ovu ti kovertu prilažem 5000 din, za koje ćeš kod vas dati odslužiti za mene svete Mise. Ti ih sam rasporedi kako hoćeš. A sada primi posljednji pozdrav od pape. Hvaljen Isus i Marija!

Sabolić Jakob

Suze su mi navrle na oči. Pa je li to moguće? Koliko je tome već godina? Ništa manje nego trideset i pet! Koliki kapital! Kako bogat život! 35 godina neprekidne žrtve i molitve da izmoli sina svećenika. Odmah mi je postalo jasno što mu je davalo jakost da se odreče pića i duhana, što ga je držalo još tolike godine na životu. Tko da ikad na to pomisli?! A ipak nikad nije pokazao ni najmanji znak da bi on to želio. Dapače, nije se pokazao ni naročito iznenađenim kad sam mu izrazio želju da bih u sjemenište. Sve je bilo tako jednostavno i naravno, a opet tako čudnovato. Kolika poniznost pored tolikog herojzma! Kao da se bojao da će dragulj izgubiti na cijeni ako se prije vremena otkrije. Zato ga je, eto, ostavio sakrivena u zapečaćenoj kuverti.

Sjetio sam se tada baštine koju nam je ostavio. Kako je sve ono maleno i neznatno ako se usporedi s ovim herojskim činom molitve i pouzdanja! Nije mi mogao ostaviti bolje i veće baštine od milosti svećeničkog i redovničkog zvanja. Hvala mu! Dao Bog što više takovih očeva našem narodu!

PERO SABOLIĆ D. I.

APOSTOL ČOVJEČNOSTI

Dubokom pozornošću pratio je propovijed. Bilo je to 27. nedjelje po Duhovima g. 1964.

Nikada ranije nije mu lice odavalo toliko tuge, toliko bola. Nikada to ozbiljno, markantno lice nije bilo tako duboko izbrazdano... Duboko sabran prisustvovao je sv. Misi svim srcem i svom dušom, kao da je u podsvijesti osjećao da mu je to zadnja sv. Misa kojoj prisustvuje sa svojom dragom ženom.

U srijedu je otišao na poslovni put. Putovao je veoma često. Trebalo je da se vrati u četvrtak. Prije povratka pokušava telefonom nazvati svoju Ljubicu, dragu suprugu. Želio je čuti njezin glas, ali bez uspjeha, nije dobio vezu...

Vuklo ga je nešto da stigne što prije svojima kući. Žuri jednim vlakom ranije nego što je obećao. Želi razveseliti ženu i djecu. Još samo tri četvrt sata do kuće. Otvara prozor kupea, osjeća potrebu za svježim zrakom...

— Drago, je li ti slabo? — pita kolega.

— Ništa, ništa... samo malo zraka...

No nije se mogao održati na nogama i spustiti se na sjedište... Vlak je ulazio u stanicu. Kolega vidi da bi trebala pomoć liječnika. Traže ga. Traže ambulantna kola... bez uspjeha! Vlak kreće dalje... Pristizava u slijedeću postaju, ali ni tu nema liječnika...! Stanica na kojoj silaze, čini se kao na dohvatu ruke, sve uzalud!

U istom kupeu nalazi se mladić dvadesetih godina, koji je odbacio, bez mnogo razmišljanja, sve pouke što su mu ih roditelji nastojali usaditi u djetinju dušu. Smatrao je primamljivim i jedino prihvatljivim život bez ikakovih moralnih spona.

Sada, kao da je zanijemio. Zagledao se u čovjeka s kojim je netom razgovarao, kojega je gledao kako udiše svježi zrak... a sada ... još samo neprimjetni trzaj...

U duši mu se komešalo ,vrijalo, lomilo se... Pod snažnim dojmom prizora koji se toga časa odvijao pred njim, mladić je kasnije pisao svojima kući: »Čovječji život nije ništa bez Boga. Svakog časa moramo biti pripravni položiti račune svome Stvoritelju!« Mladić i danas nosi sliku prijatelja u Kristu, koji ga je svojom smrću vratio na pravi put.

Pokojni Drago bio je sin prosvjetnog radnika, koji je kroz pedeset godina odgajao našu mladež u katoličkom duhu. U toj izrazito katoličkoj obitelji Drago je bio dvadeset prvo dijete.

Izgradio se u ozbiljna, staložena, ispravna čovjeka. Nastojao je svoj život uskladiti sa svojim načelima. Prinosio je velike žrtve za svoju obitelj. Za nju dao je sve od sebe, pa ipak i takav otac morao je sa žalošću ustanoviti: »Vidim kod svoje djece svoje vlastite slabosti. Nastojim, koliko je moguće, da ih i kod sebe i kod djece iskorijenim. Želim od svoje djece stvoriti »ljude« i takve ih izvesti na životni put!« — Ako su mu spočitnuli kakovu pogrješku, nije se branio. Rekao bi: »Priznajem, kriv sam.« Tim priznanjem razoružavao bi protivnika. Bio je samokritičan. Primjećuje: »Kad se sjetim neke neugodnosti koju sam u životu počinio, još se i danas stidim sam pred sobom!« — Često je znao reći: »Činite dobro radi potrebe, a ne radi ljudske zahvalnosti. Ne tražite zahval-

nosti od onih kojima ste činili dobro!« — Kuća mu je uvijek bila otvorena svima koji su što tražili i trebali. Dijelio je koliko je imao. Doživio je teških, vrlo teških dana. Zanimljiva je njegova konstatacija: »Meni se sve što činim dvostruko vraća, dobro i zlo!« — U poslu bio je prema svakome obziran, uvijek taktičan. U radnom krugu nastojao je stvoriti kolegijalnost i zdravu atmosferu, ublažiti svaku zategnutost, pomagati, savjetovati, iako svaki puta nije bio pravilno shvaćen.

Kao glava svoje katoličke obitelji bio je pravi praktični katolik. Svjesno i nesvjesno djelovao je svaudje kao temeljit laički apostol. Riječima i djelima širio je oko sebe duh čovječnosti, razumijevanja, i potrebu za pomaganjem. Mnogima, u pola šale, rekao bi: »Kada ste se zadnji puta ispovjedili? Još u školi? Bilo bi vrijeme da malo sredite račune, da si olakšate taj teret!« Koji put bi ustvrdio: »Ne, niste vi bez vjere, to ne može biti! Vi samo niste svjesni da imate vjeru, ali znam... vi ćete se vratiti!« — Kad nisu bile dovoljne riječi, utjecao se molitvama. Koliko li je samo krunica izmolio na svojim stalnim putovanjima za obraćenje grješnika, da se zalutale ovce nađu opet u stadu. I obraćao je uspješno! I na samoj samrti obraća bez riječi! Zadnje njegovo vidljivo apostolsko djelo!

Taj divni intelektualac ostao je vjeran svim načelima svoje vjere. Mogao je stoga i na putu umrijeti i poći u blaženu vječnost! Dobro reče sv. Augustin: »Tko makar jednu dušu spasi, spasio je i svoju!«

Vjerujem da i dalje moli svoju krunicu. Moli je za svoju obitelj, za slogu i razumijevanje, za spasonosnu spoznaju Kristove ljubavi, koja jedino može dati trajan temelj obitelji i zadovoljstvo čovjekovoj duši.

Mi, koji smo Dragu poznavali, koji smo s njim radili, kojima je pomagao, koje je savjetovao, s kojima je dijelio boli, s kojima se znao veseliti, kojima je usmjeravao put u život — mi svi sjećat ćemo se sa zahvalnim priznanjem i poštovanjem divnog prijatelja u Kristu!

— AR —

Bože, blagoslovi moju obitelj!

MOLITVA JEDNOG OCA

Bože, koji nas griješ jače
nego sunce kukuruze koji zriju,
Bože, čija je ljubav toplija i blaža,
daj da dozorimo na Tvojoj njivi
i da donesemo obilne plodove.

I daj da ovo naše dijete
raste u toplini Tvoje i naše ljubavi,
ne daj da ohladni i rasturi se naše ognjište,
nego da uvijek čuva i žaruje
toplinu kojom ga Ti griješ,
i da sva naša djeca,
obučena u tu toplinu
hrabro uđu u zimu svijeta,
grijući one koji se smrzavaju
i dozivajući proljeće koje se primiče.

Nedjeljko Travljanin

Đuro Arnold

Domovina

.....

Sinčić mali ocu si na krilu
Drži knjigu punu slika, bajka;
I začaran sluša pjesmu milu,
Što mu snenoj seci pjeva majka.
Netom šapnu rujne usne sina:
»Reci, tato, što je domovina?«

Otac svoje pogladio zlato,
Pak mu milo odgovara na to:
»Dok si bio malen kao seka,
Domovina bila ti je cijela:
Ona zipka kićena i meka,
Majka, ja i ova izba bijela.
Zipka te je ljuljala u sanje,
Majka svojim mlijekom dojila te,
Ja po izbi - nakon muke danje -
Igrah s tobom igre umiljate.

Malo poslije pružila se širom
Preko dvora, vrta, naše njive,
Donle, gdjeno stoje vrbe sive,
Gdjeno gorski potok šumi s mirom.
Onda njojzi pripadala staja,
I kravjca, što nas mlijekom hrani;
Male koke, što nam nesu jaja,
Vjerni kudro, što nam kuću brani.

Poslije, kad ćeš poć' u prvu školu,
Pružit će se ona po svem dolu;
Cijelo selo obujmit će tude,
U njem dobre i radine ljude.
Da, još više: one humke, šume,
Što će ljeti jagodama rodit;
One bijele staze, ravne drume,
Kud će tata nedjeljom te vodit.

Ali tvoja duša dobro sluti,
Da još dalje vode ovi puti:
Vode preko polja, rijeka, gora,
Vode uzduž širokoga mora.
Svud se nađu sela, bijeli gradi,
Svuda bistra uma dobri ljudi:
Kojim isti govor život sladi,
Kojim isto srce grije grudi.

Oh, daleko, sinko moj, se pruža
Ova naša domovina krasna;
Njeno ime - mirisna je ruža,
Njena slava - zvijeda vijekom jasna.
O toj slavi pričat će ti knjige,
Štono ćeš ih diljem škola učit;
Pri tom često morit će te brige,
Kako li ćeš pravo sve dokučit.

Ali zato duša će ti ronit
U davninu nevidovnih međa,
Iz nje će ti kao bajka zvonit
Zveket mača junačkih nam pređa.
Ti ćeš doznat, kako su za grudu
Zemlje svoje lili krvi česme,
I sudbinu kako su si hudu
U vječite okovali pjesme.
Čut ćeš, kako bjehu tvrđom jakom
Čovječanstva prosvjetnome rodu;
Kroz stoljeća branili ga šakom,
Spasili mu vjeru i slobodu.
Pojmit nećeš samo, je l'im jača
Snaga uma bila ili mača, -
Jer su kadšto usred bojne buke
Pograbili pero još u ruke,
Njim su čuvstva ocrtali vrela,
Smjele misli, mašte plamen živi,
Satvorili ona sjajna djela,
Kojim i sad cio svijet se divi.

Tako pređi namrli nam slavu,
A sa slavom ovu dragu zemlju;
Pak su onda naslonjli glavu,
Tihi sanak da u grobu drijemlju.
Al iz groba glas nam šalju oni:
Nek na umu sveđ nam domovina, -
Nećemo li, da ko zvijer nas goni
Tuđim svijetom strašna kletva njina!
Kako i ja možda, sinko zlatni,
Već nad groba crnim lebdim jazom,
Duša brižna htjela bi mi znati:
Hoćeš li mi ti djedova stazom?«

Sinčić - dosle mramornom u muku -
Na srdašce metnuo je ruku,
S tužnih misli glavica mu gori,
Al on ipak krepkim glasom zbori:
»Hoću, tato, - kunem ti se vjerom -
Radit u dan, učit u noć kasnu:
Junak bit ću mačem ili perom
Za tu našu domovinu krasnu!«

Sretnom ocu krupna suza kane:
Znamen sveta blagoslova nijema;
Sinčića si žarko ljubit stane,
Pa ga onda na počinak sprema.

.....

OČEVI

ISPITAJMO SAVJEST!

Sv. Josip pokazao nam je najzornije — u isto vrijeme — kakvog Oca imamo na nebu, i kakvi očevi moraju biti na zemlji!

Ako ćemo pravo, svi su očevi samo poočimi svojoj djeci kao i sv. Josip Isusu. Svi su zemaljski očevi poočimi, JEDAN je samo OTAC od kojeg dolazi svako OČINSTVO. To će najbolje shvatiti očevi koji nemaju djece, a željeli bi ih imati...

Svi očevi svijeta — pred sv. Josipa: na ispit savjesti!

JOSIPOV je život: život rada, molitve, šutnje i patnje. To je okvir Josipova života, a sadržaj je:

1. pravedan kao ČOVJEK
2. diskretan kao MUŽ
3. razborit kao OTAC

Eto uzora očevima...

OČE! Da li si i ti »pravedan« kao čovjek poput sv. Josipa? Riječ »pravedan« u biblijskom smislu znači skup svih vrlina, svih kreposti. Imaš li ih:

1. Tri bogoslovne: vjeru, pouzdanje i ljubav?
2. Četiri stožerne: razboritost, pravednost, umjerenost i jakost?
3. Sve moralne kreposti — po redu — čiji je broj »bezbrojan«?

Da nije sv. Josip bio pravedan, ne bi ga Bog postavio »gospodarom nad svojim imanjem«. Oče! Tebe je Bog postavio »gospodarom nad tvojom obitelji« — znači: moraš biti »pravedan« kao čovjek.

Sv. Josip velik je kao čovjek jer je »PRAVEDAN«. Još je veći kao MUŽ... Oče! Da li si ti »diskretan« kao muž — poput sv. Josipa? Gdje se vidi Josipova

diskrecija i finoća kao MUŽA najjasnije? Kada kažemo: Josip je muž Marijin, to znači: Josip je muž Djevice, muž djevičanstva. Taj čisti, djevičanski brak uzor je svim kršćanskim brakovima: kako da, naime, usklade dva bića svoje živote kao da je jedan život, kao da je JEDNO biće... Evo Marije i Josipa. Nemojmo misliti da nisu imali poteškoća! Imali su ih i te kako! Eno i u najsvetijem braku mal' da ne dođe do rastave, da nije samo NEBO posredovalo. Anđeo smiri Josipa: »Neboj se uzeti Mariju za svoju ženu, jer što je u Njoj začeto od Duha je Svetog!« — Tako je i Josip imao svoje Navještenje, svoju Blagovijest. I Mariju je otada još više cijenio. A Marija Josipu ne ostaje dužna — za tako finu diskreciju — ni u Nazaretu kroz 30 godina ni u nebu kroz svu vječnost...

Možeš li reći, OČE, da te prožima fina diskrecija kao MUŽA, ako si usvojio prema svojoj ženi ovakva načela:

1. Ako si ti ustrajna u onom što tvrdiš, to ja zovem TVRDOGLAVOST; ako to isto činim ja, onda to nije tvrdoglavost nego dosljednost.

2. Ako se ti složiš sa svakim, onda to ja nazivljem ULAGIVANJEM; ako to isto činim ja, onda ti to moraš nazvati blagost i pažljivost.

3. Ako ti dugo razmišljaš prije negoli se za nešto odlučiš, ja te zovem LIJENOM i STRAŠLJIVOM; ako to isto činim ja, moraš me nazvati opreznim i razboritim.

4. Ako ti više računa vodiš o sebi, nego o meni i djeci, onda si SEBIČNA; ako to isto činim ja, onda je to pamet i razumnost.

5. Ako ti tražiš razjašnjenje za svaku sitnicu, onda te imam pravo nazvata CJEPIDLAKOM; ako to isto činim ja, moraš mi priznati da sam oštrouman i bistar.

6. Ako ti jedanput prema meni postupaš onako kako ja prema tebi svaki dan, onda si i GRUBA i ZLOBNA; a što ja stalno činim, to je samo odvažnost i muškost...

OČE! Postupaš li tako sa svojom ženom, s mojom majkom? Ako da, onda nisi: ni dosljedan, ni blag, ni pametan, ni diskretan, ni fin, ni razuman, ni oštrouman, ni odvažan, nego DIVLJAK.

Oče! da uistinu budeš OTAC, moraš biti — velik kao ČOVJEK — poput sv. Josipa; da zbilja budeš OTAC, moraš biti — još veći kao MUŽ — poput sv. Josipa; OČE, da zajsta budeš OTAC, moraš biti — najveći kao O T A C — poput sv. Josipa...

Josip stoji u sredini između dvije velike tajne: Božjeg OČINSTVA i Marijina DJEVIČANSTVA. Kako je čisto Marijino djevičanstvo, tako je čisto i Josipovo očinstvo. Kako je uzvišeno Božje očinstvo, tako je uzvišeno i Josipovo. Nazarećani su se varali što su mislili da je Josip tjelesni otac Isusu, a nije, nego samo po zakonu...

A nije ni potrebno za pojam očinstva tjelesno rađanje: Ta, nažalost, koliki rođeni, tjelesni očevi nisu OČEVI! OTAC — znači auktoritet, vlast, glava. A Josip je to bio od početka: Tko daje djetetu ime Isus? Josip! Auktoritet Josipa kao OCA dolazi do izražaja na svakom koraku dugih godina zajedničkog života u Nazaretu. Uz zujanje pile i udaranje čekića odzvanjala je neprestano iz Isusovih usta mila riječ »OČE!«. A koga od ljudi ikada Bog tako nazva? Kada apostol želi dokazati suverenitet Isusa Krista nad svim stvorovima, služi se riječju »SIN« i pita: »Komu od ljudi, komu od anđela reče Bog: TI SI MOJ SIN?« Na isti način možemo i mi zaključiti — želeći dokazati veličinu Josipovu kojoj nema ravne: Komu od anđela, komu od ljudi reče Krist: TI SI MOJ OTAC? Lijepo nazivaju duhovni pisci sv. Josipa »sjenom nebeskog Oca«. Svagdje, naime, gdje bi se imao pokazati nebeski Otac, tu se pokazao Josip. I to kako? Mudro!

1. OČE! da li si svjestan kako si velik? Ne abdiciraj! Budi glava! Auktoritet! Suveren! Budi dostojan zastupnik Oca nebeskoga!

2. Oče! Nemoj da radi tebe tvoja djeca dobiju nakaznu sliku OCA koji je na nebesima!

3. Na koga da se primijene Kristove riječi ako ne upravo na očeve: »Gledajući vaša dobra djela, neka ljudi slave Oca vašega koji je na nebesima!«

4. Kad bi svi očevi mogli s Kristom reći na koncu života: »OCE, proslavih Te na zemlji«...!?

O. JOSIP NJAVRO D. I.

NEVEN I NJEGOV OTAC

Lukini su roditelji Marko i Ana davali na krštenju svojoj djeci svetačka imena, sve uz napomenu i s vjerom: »Neka naša djeca imaju moćne zagovornike na nebu«. Tako su kćeri nosile imena Marije, Ane, Lucije i Janje; a sinovi su bili Marko, Andrija, Ivan, Petar i Luka. O Luki i njegovu sinu Nevenu riječ je u ovoj pripovijesti.

Ana je Marku rodila ovu djecu tamo za prvoga rata i u godinama iza rata. Kako su djeca rasla, polazila bi u pučku školu, zatim bi sinovi pomagali ocu obrađivati njive, a djevojke bi vezle, šile, kuhale, zibale mlađu braću i pomagale mami u svemu. Najmlađi među braćom Luka najdulje je čuvao blago. A silno je volio pjesmu. Nekog je dana povjerio krave na čuvanje susjedovu dečku, a on je čitav dan dodavao crijep u selu kod pokrivanja kuće, da *mogne* pod večer kupiti usnu harmoniku, ili kako ju je on nazivao »orguljice«. Oči su mu sjevnule kad mu je putni trgovac Mate zasvirao neku poznatu pjesmicu dajući mu orguljice. Ostatkom je platio svog najmljenog pastira, a zatim je sjenik orio od svirke. Trgovina nije mogla ostati nezapažena. Digla se hajka.

— Otkud tebi te orguljice? pitala je najstarija sestra.

— Kupio sam ih! Radosno će Luka i ne sluteći zla.

— Što si kupio! Lažeš! Otkud ti novac? umiješa se Lucija.

— Zaslužio sam ga! Jesam i jesam, što mi možeš, ponavljao je Luka prkosno.

Majka je s bojazni u srcu čekala sva razjašnjenja. Strepila je da nije možda Luka ukrao novac. No kad je otac pozvao Luku i kad je mališ pred njim iznio svu pripovijest o orguljicama, vjerovalo mu se. Jao si ga malome kad to ne bi bila istina. Uostalom brzo se pročulo kako je mali radio na krovu i kako je na domišljat način došao do zarade za orguljice. Sestrama je od sada bilo dapače drago da im Luka svira.

Tako je Luka rastao s pjesmom na usnama. Njegov otac nije mogao zaboraviti razgovora s učiteljem koji ga je nagovarao da Luku dadne u škole, jer je mali bistar i vrlo darovit. No Marko je ostao neodlučan i Luka je pasao svoje i stričevo stado. Kad je dorastao za vojsku, pošao je u *svijet*, ali ga je zatekao drugi rat i on je punih sedam godina bio izvan svog doma. Da nije bilo ovog tako dugog izbivanja, koje je loše utjecalo na Luku, *možda* bi ova pripovijest drukčije glasila.

Prilike nakon rata nametale su nov način života različit od onoga na koji je bio navikao Marko i za koji je spremao svoje sinove. Valjalo se snalaziti kako je tko znao. Luka se zaposlio u obližnjem gradu te bi jutrom polazio na posao a navečer se opet vlakom vraćao kući. Bila je to druga kušnja u njegovu životu kojoj nije bio dorastao. Kao radnik bio je doduše izvrstan, no način shvaćanja života u radnoj okolini bio je posve oprečan dobrim navikama iz njegova očinskog doma. Kako nije znao ocijeniti vrijednost svog pogleda na život, ubrzo ga je zamijenio s površnim i lakomislenim shvaćanjima svoje okoline. Svi koji su ga otprije poznavali kao vedra i iskrena mladića, čudili su se kako se stubokom promijenio.

U vlaku se počeo kartati. Spočetka onako da dotuče vrijeme, a malo po malo i za novac, i da stvar bude što žalosnija, omicale su mu se sve teže i teže psovke. I sam bi Luka znao kadikad priznati da se promijenio, da je u uj ušao sotona te da ga tenta na svako zlo, ali kad bi mu to majka ili otac spočitnuli, kratko je odgovarao da se s predratnim poštenjem u današnjem društvu ne može naprijed. Računajući na ženidbu počeo je uz pomoć oca graditi kuću i tek što je dovršio neke prostorije, oženio se. Mati su i otac puno očekivali od te ženidbe, jer je dobio za ženu vrijednu djevojku Katu. Bila je to radina žena, razborita, umjereno pobožna, te kao i Luka prije vojske, voljela je pjesmu.

U novom se domu Katarina dala svom dušom na posao. Uređivala je kuću, hranila blago, i svakog dana dočekivala Luku na ogradi dvorišta kad bi se vraćao iz grada s posla. Radosti su prvih mjeseci poprimile oblik obična života, i Katarina je na Luki stala otkrivati i loše strane. Začudo, prije ih nije vidjela. Luka je u svojoj radnoj torbi donosio iz grada neke romane u svešćićima i skrivao ih pred njom. A napose ju je oblio znoj kad joj je neke nedjelje, ni par mjeseci iza vjenčanja, izjavio: »Ti idi sama u crkvu, ja ne idem. Ne zanima me!« Katarina nije više mogla skrivati bojazni. Otrčala je sve-krvi i kod nje se izplakala: »Ajme, majko, što će biti od Luke? Kakve li sramote pred poštenim svijetom!«

— Dijete, moli se, reče joj majka. Nije s njim dobro. Već se iz vojske vratio kao led. A i ova putovanja na posao i ono društvo, nije to za nj. Nisam to mogla reći prije, ali me duša boli zbog njega.

Katarina je odsad sama išla u crkvu. Pomalo je izbjegavala društvo da je tko ne upita gdje je Luka, što je kuma Mara i učinila:

— A gdje je dragi, Kato, da nije bolestan? Oslobodio nas Bog najgorega!

Vrijeme nekud žurilo, ali je Lukina kuća bivala sve uređenija. Pod je u sobama bio od bijele jelovine prostrt ukusnim domaćim sagovima, a na prozorima su se bijelile čipkaste zavjese s ukusnim motivima. Stolnjaci i rublje disalo je svježinom, a pred kućom su u loncima cvale hrpe cvijeća.

Katarina je sve češće preko dana tražila mir, te kao da s nekim razgovara, izgledala je kao da sluša neke nečujne glasove. Bila je u blagoslovljenom stanju. To je dobro djelovalo i na Luku. Nekako se brže vraćao s posla, radije boravio uz Katu, kojiput bi čak i zapjevušio, što je Katarini neobično godilo i budilo u njoj nadu. Da je na svoj način zabavi, Luka bi joj pripovijedao o planovima kako će parketirati sobe, na baviti električni štednjak, a o televizoru u ono doba nisu sanjali ni imućniji. Katarina je s dosadom slušala Luku. Nije joj se to sviđalo što on govori. Ona je naime vrlo dobro vidjela kod svojih znanica koje su sa muževima uredile stanove kao salone za izložbu i postale zapravo skupa s njima pravi pravcati robovi luksuzna stana. U tim ulaštenim salonima nema mjesta za djecu koju je Katarina toliko voljela i u njoj otkrivala smisao žrtve i svoga života u braku. Ali Luka je drukčije mislio i uza svu prostornu blizinu, njihove su duše bile daleko jedna od druge.

Katarina se spremala na svoje majčinstvo kao na neke nepoznate ali drage blagdane. Sve je uredila sa svojom majkom i svekrvom da joj dođu u pomoć kod poroda, sve predvidjela i tiho pjevala dok je čutila kako dijete u njoj raste i čeka da je zagrli, i ona njega. Molila je tih dana više nego obično i preporučivala sebe i dijete. Platila je misu u čast svetog Josipa za sretan porod, i obećala ako bude dječak, da će biti Josip. Tako se zove njen otac koji toliko štuje svetoga Josipa i od njega je primio nebrojene milosti.

Luka je uzeo nekoliko dana godišnjeg odmora radi »bolesti žene«, i bio je vrlo pristupačan tih dana. Na časove je bio posve onaj stari Luka, a onda bi opet neki nevidljivi oblak sve zasjenio. U njemu su se borila dva svijeta: nasljeđena od oca ljubav prema obitelji i djeci, te ona u našim danima tako značajna i tako raširena bolest »straha pred djecom«. Luka nije puno raščlanjivao svoje stanje, ali je bio poput bezbrojnih drugih pravi rob javnog mišljenja: Ako već mora biti koje dijete, nek bude jed-

no, najviše dvoje! — Uzalud je Luka služao razlaganje o Božjem zakonu kad je još išao u crkvu; zapravo je zbog toga i prestao ići, što je svećenik u tumačenjima Božjih zahtjeva i zapovijedi bio vrlo jasan, te je svima koji stupaju u brak rekao svu istinu: »Ženidba je Božja ustanova, i u njoj treba poštivati Božje odredbe! Brak nije parada, nego preuzimanje ozbiljne dužnosti rađanja i odgoja djece te međusobnog pomaganja. Kad se zanemare ove tri dužnosti, propadaju pojedinci u braku, obitelji i narod!«

Takovo shvaćanje braka koji je pun odgovornosti, nije išlo u tek Luki. Njegovi su ga kolege godinama obrađivali, i obradili. Uvjerili su ga da je bio gažen od svoje braće i sestara te da bi se on sasvim drukčije razvio da je bio sam. Pritom je zaboravio da je najmlađi sin, te da je njegov otac vodio sličnu politiku, nikada ti moj Luka sunca vidio ne bi. A što se tiče toga da su mu braća gazila po nogama, to nije bila istina jer su ga i sestre i braća nosili na rukama kao zajedničkog ljubimca. No Luka se toga nije sjećao. Gledao je kako bi svoju kućicu uredio na što mondeniji način, a svoje dijete odgajati onako kako njega nije znao odgojiti njegov otac. Njegovu sinu ništa neće manjkati. Dat će ga u škole. Neće morati poput njega čitav dan dodavati crijep da zasluži orguljice. On će njemu kupiti pravu gitaru ili harmoniku. Uto mu padne na misao — a kako će se zvati njegovo dijete, pogotovo ako bude sin. Ako bude seka neka joj žena dadne ime, ali ako bude sin, on će dati ime. Pobožno nikako! To je njegov otac bolovao od tih pobožnih starinskih imena. Dakle, mali će se zvati Neven, a žena neka predlaže što hoće.

U tim mislima začuo je da ga zove Katarina. Moli ga da zovne svoju i njezinu mamu. I tek što je Luka skoknuo da zove žene, dođe Katarini da rodi. I bez osobitih bolova o kojima je toliko toga čula, ona je sama rodila bez pomoći, dječarca rumena kao jabuku. I Luka je bio pun radosti. Nije se mogao nagledati svog mališana. Pustio je zatim žene da sve urede, a on je od radosti u dvorištu zapjevao. Bila je to doduše prigušena, pomalo mukla pjesma, ali ju je Katarina čula i zaboravljala je na sve, i u njoj su se rodile nove nade: da će po djeci koju će ona Luki roditi i on i ona doživjeti radost sretnog obiteljskog života.

Žene su odmah htjele ugovoriti dan krštenja: »Bože sačuvaj, da kod tako lijepe prilike imamo poganče u kući. Maloga treba već sutra krstiti!«

— Dakako, nek bude što prije kršćanin, što smo i mi, smješkala se mlada majka.

— A tko će biti kuma? govorila je svekrva tobože kao da ne zna.

— A ime? Ti si se, dijete, već sigurno dogovorila s Lukom, reče Katina mama.

— Ne, još se nisam dogovorila, iako imam već dulje vremena na srcu jedno obećanje svetom Josipu, polako je otkrivala svoj zavjet Katarina.

Žene pozvale Luku, koji je dolazio sa Janjom da joj pokaže svoga sina, za dogovor o krštenju i napose imenu. Luka je izgubio strpljivost i nepromišljeno odgovorio da se sa krštenjem ne žuri, jer je mali zdrav, a što se tiče imena on je ovo odlučio. Ako bude žensko neka ime daje Katarina, a ako bude sin, ime će dati on. Katarina je počela brisati suze, žene su se pogledale, a Luki mati usklikne: »Sine, neka ti Bog oprosti, ti luduješ!« Žene se razišle, da se opet malo kasnije skupe i pomognu Kati, ali su na rastanku krilile rukama: »Ajme, Isuse, što će biti od ovoga? Kako ju je samo ražalostio!« — Katarina je ipak kušala protumačiti svoje obećanje svetom Josipu i govorila mu je za krštenje.

— Mene se tvoje obećanje ništa ne tiče, Dječaku ja dajem ime, a ne babe. Zvat će se Neven i nikako drukčije.

Katarina je mislila da cijelu noć neće oka stisnuti. Čuvala je i grlila svoje dijete i molila svetoga Josipa neka joj oprosti. Ako Katarina nije spavala, nije ni Luki bilo svejedno što je učinio. Odlučio je i on u nečem popustiti. Krštenje neka se obavi što prije, ali ime mora biti po njegovu. Tako je i bilo. Župnik se čudio imenu, i uz narodno ime pripisao Nevenu zaštitnika svetog Josipa. Krstitke su prošle. Mališ je rastao i često plakao.

— Neka samo plače. Imat će dobar glas, tješila se Katarina.

Tako je i bilo. Kad je Neven odrastao i pošao u školu, svi su se čudili ljepoti njegova glasa.

— Takav mu je bio i otac, govorile su tetke, no sad više ne pjeva.

Pa i Katarina je sve manje pjevala. Luka ju je počeo zapuštati. Osim za Nevena on nije htio ni čuti za drugu djecu. Katarina je silno trpjela zbog toga. Osjećala se kao široka njiva, no bez Božjeg blagoslova. Tu prazninu u nijekanju Katarinina majčinstva Luka je dobro zapazio i kušao je rasteretiti raznim darovima. No nije imao uspjeha. Ona je sve više venula. Doživjela je i nekoliko strašnih časova koje nije mogla izbrisati iz duše. Kad je Nevena učila moliti, te kad je mališ za njom tepao riječi molitve, kao munja su je presjekle riječi Lukine, koji je mrk i razdražen došao s posla te njoj svojoj ženi, opsovao nebo, kad je maloga učila izgovarati riječi Očenaša »kako na nebu«. Kata se bacila na koljena, raširila ruke prema nebu i molila: »Isuse, što sam ja kriva za tu kletvu!«

Luka je ostao isti, dapače iz dana u dan sve tvrđi. Ljudi su ponavljali kad bi prošao mimo: »Kakav je to nekoć bio dečko! Kako jadna Katarina s njime! — Kad nekoga Bog ostavi, čuvaj ga se! — I kolima mu se makni s puta.«

Jest, Luka je bio sve goropadniji. U crkvu nije išao. Kad bi župnik o Božiću blagoslivao stanove, njega nije bilo kod kuće, dok je Katarina plakala. Neven je rastao, i slušao, i nekako sve više razumijevao svoju majku. Jednog ju je dana čak pitao zašto on nema brace, a onda je Katarina vrisnula, i više je to nije smio pitati. Neven je inače bio krasan dječačić. Njegovi rumeni obrazi prerasli su u lice s nešto sjete koja je podsjećala na Katarinino lice. Svake je nedjelje išao s majkom u crkvu, dok mu se jedne nedjelje nije otac nacerekao po povratku: »Što ti je pop nabajao, Nevene?« — Katarina je opet plakala, a Neven se smješkao neslanoj očevoj šali, jer je volio i majku i oca, i htio ih nekako povezati. Ali nije uspio.

Vele ljudi da zlo dolazi samo, i da ga ne treba zvati. Tako se ono sručilo na dušu Nevenovu. Luka je doduše mislio da će on preuzeti kormilo nad sinom, ali kad je uništio majčino kormilo uništio je i svoje. Sinu je to doduše godilo. Otac mu je kupio tamburicu i sijaset igračaka. Nedjeljom najradije igrao se s Nevenom prije podne kad je trebalo ići na misu. Stariji su se ljudi krstili kad su vidjeli kako Neven radi što ga je volja, te da se njegov otac samo smije lopovlucima. Katarina je molila krunicu za krunicom za sina i muža. No kao da je nebo bilo gluho. I kao da je sveti Josip ne čuje. U školi su se nastavnici čudili kako se to Neven zanemario i pitali zašto ne dolazi otac na roditeljski sastanak. Neven je prepisivao zadaće, a ponedjeljkom su bile najgore kad mu ih je izrađivao otac. Razrednica je bila zabrinuta za dječaka s lijepim uvojcima kose kojeg je vidjela u parku kako dijeli cigarete vršnjacima. Nije ona jedamput u životu pratila uspone i rasula mladih ljudi zbog slabog odgoja u obitelji.

Katarina je za Josipovo razveselila Nevena lijepom crvenom vestom na kojoj je sprijeda na grudima izvezla cvijet nevena u diskretnoj boji, a otac je usprkos slabom napretku u školi kupio dečku gitaru za prvi svibnja, ne sluteći da je to blagdan svetoga Josipa. Tako je Neven odsada bio u centru pažnje u svom razredu. Oni dalekovidniji držali su se doduše postrance, ali Neven je osvajao svojom pojavom.

Luka nije propuštao priliku da se pohvali pred ženom, koja je ove pohvale slušala potpuno odsutna, kako imaju krasnog momka i kako nitko ne može proći a da se ne obazre na nj. Skladno pleše, nije kao druga djeca željan novca da se zabavi, ne mora se gurati po kuhinji gazeći drugoj braći po nogama. Ne mora se skrivati kad puši, nije nikakvo lizalo oltara, jer već mjesecima ne ide u crkvu.

No mladić u lijepoj crvenoj vesti s izvezenim nevenom, iako je bio pod utjecajem svog oca, nije izgubio oka za majku. Česće se prisjetio onog njezinog krika kad ju je pitao zašto nema brace kao što imaju drugi dečki, češće ju je zatekao kako plače, a nikad nije došao kući ni on ni otac a da ih ne bi najtoplije dočekala. Toliko je puta

vidio kad ju je zvao da je prekinula molitvu. Njezin heroizam, napose prema ocu, bivao je sve očitiji, ta bila mu je kao sluškinja, a on je prema njoj bio grubijan, i što je bilo najčudnovatije i najodvratnije, i što mu Neven nije mogao oprostiti, da ga je vidao s nekim raspuštenim stvorenjima. Katarina je sve to znala, šutjela, i molila, i čekala, i vjerovala u čas za koji samo nebo zna i sveti Josip. No Katarinu je čekala nova kušnja. Nevena je nekoliko dana pred kraj školske godine jednostavno nestalo. Luka je osjetio olakšicu u svojoj novčarki. Nije zbog toga prekoravao Nevena, nego mu se smrklo pred očima da si dečko ne bi učinio kakovo zlo zbog neuspjeha u školi.

— Kad se stari ohladi, zaželjet će da me vidi, govorio je Neven kolegi Toniju. Uostalom treniram kako će mi biti bez staroga. Upravo mi je odvratan. Da je bio prema meni kako valja, ne bih se skrivao pred ljudima. Tako je tekao monolog pred Tonijem koji mu je kriomice donosio hranu.

Praznici su prošli, i nova je školska godina počela s nepopravljenim popravcima Nevenovim. Zaostao je godinu dana. Bila je to za njega sramota. Luka je opet kušao da zaboravi svoje jade, ali ga je nečastivi tjerao da Nevena što dublje i dublje povuče. Silio ga je da svira gitaru po sumnjivim lokalima gdje on još uvijek pjeva, iako to u kući žena ne zna. Neven je tražio premještaj u školi, jer mu ovi profesori nisu odgovarali. A Katarina je jurišala na nebo i nizala krunicu za krunicom u čast svetoga Josipa da spasi bar Nevena, kad već onaj stari okorjeli neće na pravi put. Sveti se Josip odazvao na možda i neshvatljiv način. I kad je s proljećem Luka počeo sve češće dolaziti pijan kući i zlostavljao ženu, i kad je jednog proljetnog dana došao nakresan i navalio na Katarinu što ne pjeva kad je on veseo, priskoči Neven prvi put, zgrabi ga za grkljan: »Stari, korizma je, sad se ne pjeva«. Držeći ga za kiku, provuče mu kroz uši: »Ti si kriv što sam ja propao u školi! Nećeš mi više mater tući!«

Luka se trijeznio. Gledao je velikim očima i ponavljao: Korizma, škola, Neven! Katarina ga je spremila u krevet, načinila nad njim veliki znak križa koji je on kušao izbrisati, a onda je zagrlila Nevena i dugo plakala. Neven, koji je od ranih dana izbjegavao svaku nježnost, sad se prepustio majci da ga zagrli i da se u njegovu naručju isplače. Kazala mu je sve što joj je bilo na srcu, kako ga je zavjetovala sv. Josipu i kako je željela da se i on tako zove, kako je željela da ne bude samac i kako otac to nije htio, kako je praznine njena majčinstva kušao nadomjestiti igračkama, frižiderom i televizorom, kako je njega, Nevena, oteo njenu srcu i ušlo ono što je ona u njemu gradila, i kako joj je njegov otac kad ga je učila moliti opsovao nebo. Toga ona nije mogla izbrisati iz svoje ranjene duše. Te kako njemu nije dao da ide u crkvu i kako mu je dopuštao stvari koje se mladićima brane dok ne dozriju.

To je bio dan za Katarinu pun uzbuđenja, pun nade i zlih slutnja. Oni koji su iduće nedjelje bili u crkvi, vidjeli

su na dnu crkve mladića kako stoji uz svoju majku, ženicu koja ide kraju svojih srednjih godina i koja je od oštrog konopljinog platna sašila sebi pokorničku haljinu da moli za svoga Nevena. Izvana je nosila crninu i vidjelo joj se na licu da je mnogo prepatila.

Luka je kod kuće bjesnio kao stari razjareni medvjed, no nije ni slutio da ga čeka strašan udarac. On, koji je sebi birao, bar tako misli, jedno dijete i koje je on odgojio kako je sam htio, to dijete konačno je pobjeglo od njega. Na Josipovo Neven je bio cijeli dan uz majku. Ni ona nije znala zašto. Slutila je nešto teško. Navečer ga nestalo, i nije se više vraćao. Nakon par dana došla je policija da izvidi njegov nestanak. Katarina je bila utučena i na smrt zbunjena. Luka je bjesnio kao vihor, a domala je stiglo pismo iz Njemačke: Moju gitaru vrati ocu, jer me nije znao odgajati. Počinjem ovdje u stranom svijetu nov život. Moli se za me i čekaj me kad umre otac.

Tvoj Neven - Josip

O. FRANJO SIPUSIC D. I.

IZ NARODNE RIZNICE:

Otac me je rodio, al' me nije stvorio.

Imam djecu, imam svoja krila.

Po djeci se duša liječi.

Tko ubija porod, ubija narod.

Bez djece je čovjek okljaštreno drvo.

Nit malo jedan, nit puno sedam!

Tko porod odbija, sebe ubija.

Od zla oca još gora djeca.

Svijaj stablo, dok je mlado, kad ostari puca rado.

Iz dobra drva i krst i lopata, a iz zla ni pasje korito.

Razgovaramo

OCEVI! — MOLIMO VAS ODGOVORITE NAM NA POSTAVLJENA PITANJA, ILI BAR NA POKOJE OD NJIH?

I — grupa pitanja: vaš stav prema Glasniku?

1. Čitate li i vi Glasnik, ili samo netko iz vaše obitelji?
2. Čitate li redovito, ili samo katkada?
3. Što najradije čitate u Glasniku?
4. O čemu želite da Glasnik piše?

II — grupa pitanja: vaš stav prema Božanskom Srcu Isusovu?

1. Što mislite o pobožnosti prema Presvetom Srcu:
   — da li je cijenite?
   — da li je prakticirate u dnevnom životu? — i na koji način?
   — da li je širite među druge?
2. Jeste li već obavili »Devetnicu spasa« kroz uzastopnih devet prvih petaka u devet mjeseci?
3. Jeste li se odvažili na to da posvetite obitelj Presvetom Srcu?
4. Zamjećujete li da vam Presveto Srce daje sve milosti koje su vam potrebne u vašem staležu?
5. Je li Presveto Srce unijelo mir u vašu obitelj?
6. Osjećate li da vas Presveto Srce najuspješnije tješi u svim vašim patnjama?
7. Jeste li već doživjeli da vam je Presveto Srce bilo sigurno utočište u dosadašnjem razdoblju života?
   — Je li netko od vaših to osobito doživio na času smrti?
8. Opažate li da Presveto Srce obilno blagoslivа sve vaše pothvate?
9. Nakon grijeha, jeste li u Presvetom Srcu zaista naišli na izvor i beskrajno more milosrđa?
10. Ako ste bili nemarni u vjeri, jeste li sada pomoću Presvetog Srca postali odvažan i oduševljen za sve što je Božje?
11. Ako ste gorljivi za Božju čast, primjećujete li da vam Presveto Srce daje nove sile da potpunije vršite volju Božju i strpljivije nosite svoj križ?
12. Ako u svojoj kući častite sliku Presvetog Srca, jeste li već uočili način na koji vam Bog šalje svoj obećani blagoslov?

III — grupa pitanja: vaš stav prema vlastitoj obitelji?

1. Kad gledate na svoj ulazak u brak i početak obiteljskog života:
   — što u svom vladanju blagoslivate kao dobro i sretno, bilo osobno, bilo međusobno?
   — što okajavate kao nesretan potez?
2. S kojim se teškoćama najviše susrećete u svom obiteljskom životu? kako ih rješavate?
   — ili ih možda ne znate rješavati?
3. Što biste iz svog iskustva najviše preporučili mladima koji se spremaju na brak?
   — a što mladim supruzima koji su u prvim koracima braka?
4. Što priželjkujete od Kristove Crkve za svoju obitelj?
   — kakove savjete?
   — kakove pouke?
   — kakove upute za odgoj?
   — kakove knjige?
5. U čemu bi vam Glasnik mogao pomoći:
   — kao supruzima?
   — kao odgojiteljima djece?

OCEVI! - MOLIMO VAS ODGOVORITE NAM - ŠTO PRIJE I ŠTO OBILNIJE -

U odgovorima naznačite točno i grupu i broj pitanja na koje odgovarate. Izvolite staviti i oznaku »RAZGOVARAMO«, i to iznutra na samo pismo, a ne vani na kovertu. Odgovore šaljite na adresu:

»Glasnik Srca Isusova i Marijina«
Palmotićeva 33. — Zagreb I — 147

Tata, vrati se!

Zvao se Ivan. Družio sam se s njim. Zajednički smo dijelili poteškoće i radosti đačkog života. Bilo je puno razumijevanja, ali kad bih ga počeo pitati nešto što bi se ticalo njegova života kod kuće, zamolio bi me: »Đuro, sad ti to ne mogu reći«. I skrenuo bi razgovor na nešto drugo.

Približio se kraj školske godine. Razrednik je podijelio listiće na kojima je bilo napisano: Kamo misliš poći iza osmoljetke? Svi smo odgovorili samo Ivanov listić ostao je prazan.

— Ivan, izgleda, neće nikuda — nasmijao se razrednik.

Svi su pogledi bili uprti u njega,

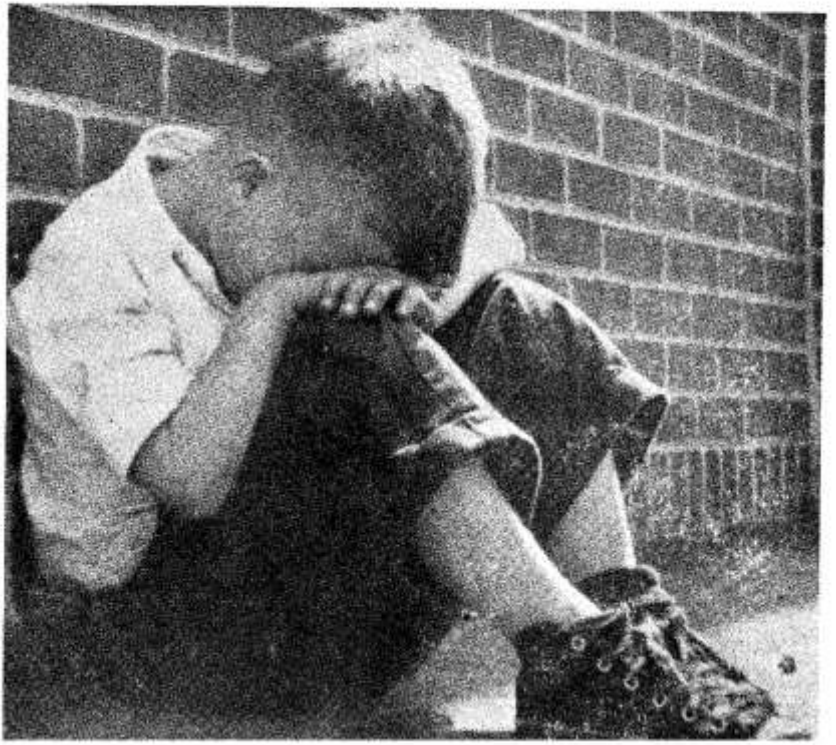

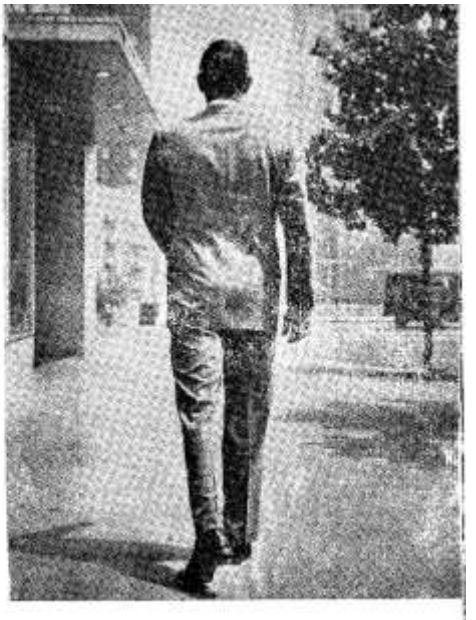

o on kao i uvijek miran, dostojanstven gledao je preda se. Sapnuo sam susjedu: »Čudno, pa najbolji đak!«

Završila je školska godina. Primili smo svjedodžbu. Bilo je lijepo i veselo, ali vrhunac svega bio je zahvalni Ivanov govor nastavničkom zboru. Sjećam se još dobro nekih njegovih riječi:

— Imam oca, majku, ali vi ste mi drugi otac, druga majka. Hvala vam! Uistinu bili ste takovi. No ono što sada na kraju svega osjećam, teško je reći. Škola, koju toliko volim, za mene je završena. Moram joj reći posljednji »Zbogom«, premda je to teško i bolno...

Svi su ga čudno gledali. Postavljali su pitanje: »Pa zašto, zašto je baš ti ostavljaš? Ona bi izbi otvorila široke vidike.«

Bilo im je nejasno, jer je Ivan uvijek bio veseo i bezbrižan. Voljeli su ga svi, i zato je za sve bio to pretežak udarac. Sam Ivan odgovorio je donekle na njihove upite:

— Ostat ću kod kuće. Moja će škola od sada biti da tješim bolesnu majku i nađem oca koji nas je već davno ostavio.

U razredu koji je do maločas prije bio ispunjen veseljem i smijehom, nastao je tajanstven mir. Razrednik je plakao. Nastavnici i đaci ozbiljni su napuštali razred. Ljiljana, koja ga je najviše voljela, izišla je pognute glave. Nisam mogao vidjeti da li plače. Ivan i ja ostali smo sami.

— Ivane, reci mi sve. Imaj povjerenja. Zašto...?

I nastavio je pričati:

— Sjećam se dobro, mama i ja stajali smo na obali rijeke. Htio sam se kupati skupa s ostalom djecom, ali mi ona nije dala. Ona nije smjela u vodu zbog bolesti, a samog me nije pustila.

— Mama, toliko si mi puta govorila da su sva djeca na svijetu ista, a ja ipak nisam jednak ovima. Oni se kupaju, a ja ne. A tako bih to volio.

Pogledala me, izgledala je tužna. Lijepu počešljanu kosu rukom je rastjerala po čelu, zagrlila me, ljubila tako snažno.

— Sinko, ti si siroče. Nemaš oca koji bi te uzeo za ruku, odveo u potok... i ti bi bio veseo.

Plakala je. Njen tužni pogled bio je uprt preko rijeke, na drugu obalu. Kao u zanosu govorila je:

— Ova rijeka predstavlja ljudski život. Brza je i hitro teče prema vječnosti. Sine, ja sam je već prešla, ti nisi ni zakoračio. Bit će ti teško jer ćeš je sam morati prelaziti. Ali ne boj se! Mama te čeka na drugoj obali.

Od onoga dana legla je u krevet i već osam godina nije se digla. Kao sedmogodišnji dječak hranio sam nju i sebe pomažući kod čika Nike. Bio sam malen da shvatim svu obiteljsku tragediju. Mama je uvijek govorila:

— Sinko, mi ćemo pobijediti. Bog se brine za nas.

Ta misao dala mi je snage i s osmijehom krenuo sam u život. Bog je patio skupa s nama. Ali onoga dana, sjećaš se, kad smo išli iz škole, prvi put u životu vidio sam tatu. Mama mi je pokazala sliku njihova vjenčanja. Plakao sam, sam si vidio. Imam majku, ali dijete sam i osjetih nedostatak blage očeve ruke. Otada kida mi se uvijek duša kad god vidim očeve kako se igraju sa svojom djecom. Meni je to bilo uskraćeno. Ne znam zašto? Govorio sam mami:

— Naš je tata dobar. On će se vratiti. Zašto čeka tako nam je potreban?

— Da, sine, divan je. Koliko se samo veselio kad si se rodio. Sate i sate provodio je uz tvoju kolijevku. Trajalo je to tri godine. Jednog poslijepodneva, dok si spavao, poljubio te je u čelo, a meni rekao: »Zbogom, Marija, ja se ovamo više neću vratiti«. Otišao je. Zavele ga druge. Već je trinaest godina kako nije prekoračio prag ove kuće u kojoj se rodio, u kojoj je tebi dao život.

Zaplakao sam, a mama mi je rekla:

— Sine, budi hrabar! Milost će pobijediti. On će se vratiti.

— Đuro, sad mi je šesnaest godina. Tata se još ne vraća. Mama je bolesna. Teško je to shvatiti onome koji to nije osjetio. Školi sam rekao »Zbogom«, kako bih ostao uz bolesnu majku koja će brzo prijeći na drugu obalu rijeke. Bit ću joj utjeha u posljednjim danima života. Radit ću da hranim nju i sebe...

Krupna suza skotrlja mu se niz obraze. Dugo smo šutjeli. Izišli smo iz razreda, a za nama su ostajali hodnici koji su odjekivali od naše vike i smijeha. I ti će hodnici od sada biti prošlost koje ćemo se rado sjećati. Zbogom, školo! Zbogom, Đuro!

Dugo sam gledao za njim. On koji ima najviše prava da ponovo sjedi u školskim klupama, odilazi daleko od njih. Život je krenuo drugim putem. Njegova škola bit će bolesna majka i zalutali otac. Ta mi rečenica nije nikako išla iz glave. Ali mi ne možemo shvatiti, rekao je Ivan, što znači majka koja osam godina leži na bolesničkoj postelji, otac koji je otišao i ne vraća se više. Sam se nisam brinuo što ću jesti. Očeve ruke su me hranile. Ivan od sedme godine hrani mamu i sebe. Školu sam bez poteškoće nastavio. Ivan joj je morao reći »Zbogom«, a tako ju je volio.

Bili smo prijatelji, skupa smo pošli u život, a evo kolike razlike. On trpi, a na njegovu je licu uvijek široki smiješak. Ne mogu to shvatiti. Sam mi je rekao: »Bog skupa s nama pati. Mi ćemo pobijediti. I zato sam uvijek nasmijan.« Bilo mi je sve jasno. Tolike patnje majke i sina ne mogu ostati bez ploda, jer patnja je uvijek više blagoslovljena.

— Oče, sigurno ćeš se vratiti! Zašto čekaš? Pođi i ponovo zagrij obiteljski dom. Poljubi sina i zaželi mu laku noć kao što svake večeri meni čini tata. Pođi, tako si im potreban već trinaest godina čekaju te, a ti ne dolaziš.

Đuro Zdrakić

NEZABORAVNI DATUM

75. godišnjica enciklike Lava XIII »RERUM NOVARUM«

Doživljaj za 15000 radnika iz 35 zemalja! Uspomena na veliki datum, kad je katolicizam pokazao preko vidovitog Leona XIII da je socijalno dozorio za velike preobražaje svijeta.

Sveti Otac, i radostan i zamišljen, služio je 22. V na grobu Apostolskog Prvaka svetu Misu zajedno s kardinalima Cardijnom, osnivačem Mladih kršćanskih radnika, i hrabrim nadbiskupom iz Alžira Duvalom; uz njih su bili nadbiskup iz supermodernog Pittsburga — Amerikanac — i nadbiskup iz Obana — Australac, zatim jedan biskup iz Indije i jedan iz Meksika: kao da su na Petrovu konfesiju htjeli položiti kraj Krista muke čitava svijeta! Sam Sveti Otac dijeli Spasiteljevo Tijelo pedesetorici radnika, koji predstavljaju sve kontinente.

Otvorivši srce i usta, Učitelj Crkve pokazao je smisao i sadržaj ovog datuma, kojim je otvoren put u novi i pravedniji svijet. Ova je enciklika, reče Papa, započela niz dokumenata kao što su enciklika Pija XI »Quadragesimo anno«, socijalni nagovori Pija XII i enciklika pape Ivana »Mater et magistra«. Pismo pape Leona i danas je prepuno značenja za ljude rada. Iz nje je proistekla »kršćanska socijalna škola«. To znači vizija i tumačenje rada, morala i etike radništva, smisao novovjeke povijesti i cjelokupnog ljudskog zbivanja. U čemu je Leon osobito zaslužan i svjetao?

On je poveo Crkvu do dubina socijalnog pitanja. Nitko više ne može reći, da Crkva spava kraj svijeta koji se budi: da ne mari za zvrndanje mašina i za nevolju ljudi, koji postaju nalik na strojeve. Papa je viknuo jače bilo od koga, da se mora doći do pravde — ali ne preko mržnje i nepovjerenja, nego putem ljubavi i shvaćanja. Papa je prije tričetvrt stoljeća odlučno stao uz male i siromašne, kojima je trebalo popraviti sve uvjete života. Crkva je proglasila dostojanstvo rada i radnika; zatražila je da se poštuje pravo svakog člana ljudskog društva na rad, na slobodu, na osobno dostojanstvo, na izobrazbu, na vjeru. Nauka Crkve nije samo teorija, nego program prakse, požurivanje prakse. Opće dobro treba ostvariti. Crkva se iza Leona više ne plaši napustiti svetu zonu sakristije i doći na radilišta i u domove. Zato je nadahnula zakonodavstva bez sebičnosti, zaštitu slabih, ljubav prema razbaštinjenima. Pojedine zajednice moraju si obraniti prirođena prava, a Crkva će uvijek budno i punosvjesno štititi njihovu slobodu. Zato Crkva odobrava sva prava sindikalnih udruženja i novi poredak, što se rađa iz radničkog udruženog svijeta. Jedinstvo s ostalim staležima, osjećaj discipline i ljudske solidarnosti, porast kulture i opće dobrobiti, udio u dobitku koji odgovara punopravnim ljudima — sve to Crkva štiti. Na kraju Papa ističe, da je upravo Leon XIII pokazao, kako se Crkva mora založiti za vjeru u Boga, koji jedini daje završni i puni smisao opstanka čovjeka, rada, kulture i povijesti. Ova je enciklika, završava Pavao VI, ne neki sentimentalni, nego odgovorni i zbiljski dokumenat, koji pokreće savjesti i energije na izgradnju savršenijeg i bratskijeg svijeta. »Dragi radnici, mi se ovdje pouzdajemo u Krista, mi vas potičemo prema Kristu! On je svjetlo vaše pojedinačne savjesti.« On poprima danas dimenzije svijeta, po velikom organizmu kršćanskih radnika!

Kad je Papa u srcu kršćanstva dao očinski blagoslov tisućama iz tolikih zemalja, prošao je neki sveti osjećaj cijelim kršćanskim svijetom, da se vatra — zapaljena Leonovom encikilkom, neće utrnuti. Za to jamči nova svijest i savjest, koja je nanovo probuđena pozivom laikatu iz iste Petrove Bazilike. Za to jamči sve jači zamah krjstovske svijesti rada, koju nam je darovao veliki Sabor. Ovakvi su datumi kao svjetionici. Lakše je putovati naprijed, kad je bačeno nešto svjetla na naš ljudski put, na naš teški udes.

Fidelis

Preporučujemo vam!

Mato Jović DI: RIJEČ BRAČNIM KANDIDATIMA, Zagreb 1966., Cijena 2 N. D.

Brига Katoličke Crkve za sreću i zadovoljstvo svojih mladih vjernika ističe se napose onda kad treba mlade ljude pripraviti na jedan od najvažnijih odsjeka života — a to je bračni život. Tad ona postupa kao najbolji pedagog. Ona govori mladiću i djevojci tako da naglasi šta im je u prvom redu dopušteno i potiče ih na sve ono što će ih pozitivno izgraditi.

Tako su u ovoj knjižici naglašena tri temeljna prava mladića i djevojke:

— pravo na međusobno upoznavanje,

— pravo na potpuno darivanje ljubavi samo u braku i

— pravo na osnivanje obitelji.

U prilogu je protumačen obrazac svete Mise i obreda kod vjenčanja. Sve je usklađeno prema najnovijim uputama i željama II. Vatikanskog koncila.

Kao uvod u ovu knjižicu dobro će poslužiti dvije brošure od istog auktora:
Riječ misionara mladićima — Cijena 1 N. D.
Riječ misionara djevojkama — Cijena 1 N. D.
Narudžbe šaljite na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, Zagreb I — 147

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Na posebnoj milosti — Marica, H. Lonjica, Brckovljani.
— Na sretno izvršenoj operaciji i na ozdravljenju — Klement Špoljarić, Kelemen, Jalžabet.
— Za nađeni novčanik i za mnoge druge milosti zagovorom Gospe od brze pomoći i sv. Ante — Ruža Džahula, Pješevac, Stolac.
— Za primljene milosti zagovorom Gospe Fatimske i sv. Male Terezije — Anica, Otok.
— Na svim milostima — Š. D., Sv. Ivan Žabno.
— Na primljenoj milosti zagovorom Gospe od brze pomoći — Brehlmaher, Sl. Brod.
— Na primljenoj milosti zagovorom Gospe od brze pomoći — M. V., Donja Vrba.
— Na primljenim milostima — štovateljica Srca Isusova, Kutina.
— Na ozdravljenju od tuberkuloze kičme — N. N., Sestra Sv. Križa.
— Na oslobođenju od teške operacije zagovorom Sv. Josipa — S. G., Šoprun, Križevci.
— Na svim milostima zagovorom svih svetih zaštitnika — K. R., Vrpolje.
— Na milosti što smo ponovno mogli čuti riječ našeg časnog misionara — N. N., Strigova.
— Na oporavljenom zdravlju nakon teške zdravstvene situacije zagovorom Petra Barbarića — Josip Strčić, Rijeka.
— Za primljene milosti i dalje se preporučujem — P. V., Kutina.
— Na velikom uslišanju. Preporučujem se i dalje u zaštitu sv. Obitelji — M. G., Kraljevica.
— Na uslišanoj molbi nakon obavljene devetnice Petru Barbariću — zahvalni gimnazijalac J. I., Zagreb.
— Na uslišanoj molbi i primljenim milostima zagovorom Gospe od brze pomoći. Pouzdajem se i nadalje — M. S., Piškorevci.
— Za uslišane molbe. Njihovu pomoć očekujem i ubuduće — zahvalna gimnazijalka Anica, Bač.
— Na svemu — Magda, Maja Subotica.
— Za sve primljene milosti — Josip Petrinec, Zagreb.
— Za mnoge primljene milosti po zagovoru Majke Božje od brze pomoći, sv. Josipa i sv. Antuna — J. A., Zagreb.
— Za primljene milosti — S. Račić, Zagreb.
— Na uslišanoj molitvi — Jozica Martinić, Pučišće.
— Za mnoge primljene milosti, osobito za zdravlje nakon teške bolesti — Marija Marendić, Kaštel Stari.
— Nakon očigledne smrtne pogibelji, sretna sam i zahvaljujem na poboljšanom zdravlju — Lucija Bonačić, Milna.
— Na svim milostima — Katica Ojdanić, Sarajevo.
— Na uslišanoj molbi zagovorom Majke Božje i sv. Josipa — Lj. M., Karlovac.
— Na primljenoj milosti po zagovoru Blažene Gospe i sv. Antuna — E. S., Lovanjska Varoš.
— Na ozdravljenju, na sreći, na nađenim stvarima zagovorom Majke Marije, Sv. Jude Tadeja, sv. Antuna i sv. Roka — V. J., Gerovo.

Crtež na omotu izradila:

Časna sestra I. B. Šimeta: »MOJ OTAC«
Stihovi iz pjesme: S. Šimeta »Sin svećenik nesebičnom ocu«

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srećko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

Davno već hladna zemlja Te krije
No sretno Te dijete klelo još nije
Naprotiv harno na svetom altaru
Za oca svog vapi u ljubavi, žaru

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

8

KOLOVOZ 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

S MARIJOM

kroz domovinu i svijet

Uz sliku na omotu:

Zdenka Sertić:

Detalj sa slike:

»ROMARI« — HODOČASNICI KROZ HRV. ZAGORJE

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE:

Opća nakana:

Molimo, apostoli molitve, da bi svjetovnjaci, koji žive u nekršćanskoj sredini, bili više svjesni svog apostolskog zvanja.

Misijska nakana:

Da bi narodi Indije našli u socijalnoj nauci Crkve put do Krista.

NJEZINO SRCE BDIJE

Tko Mariju ljubi,
Taj se ne gubi,
Jer Ona je Djevica vjerna!

Još smo svi pod dojmom nedavne veličanstvene proslave tisuć-godišnjice kršćanstva Poljske. Taj ponosni narod — vjerno čedo katoličke Crkve — toliko puta u svojoj tisuć-godišnjoj povijesti proganjan i u opasnosti da bude istrijebljen s lica zemlje, sjetimo se samo nedavne prošlosti, dobro znade kome treba zahvaliti za svoj opstanak, svoju vjeru i za sva ostala dobra. Osjetio je da srce njegove domovine kuca u Čenstohovi. Zato je i najljepši dio svog slavnog jubileja proslavio do nogu »crne« Djevice.

Prije kojih dvadesetak godina proslavljen je sličan jubilej i kod nas; ne doduše tako veličanstveno, jer tadanje prilike nisu to dopuštale, ali je zato bio za 300 godina stariji. Hrvatski je narod, naime, proslavio tada 1300-godišnicu svoga pokrštenja. I kod nas se tom zgodom išlo za tim da se ta proslava, koliko god bila skromna, obavi pod Marijinim okriljem. To nije bilo teško, jer se Marija rijetko u kojem narodu tako duboko ukorijenila kao u duši hrvatskog puka. O tome nam govore prošlost i sudbonosni časovi naše povijesti, u koje je Ona znala tako majčinski zahvatiti svojom rukom, dobrotom svog Srca. O toj vjeri hrvatske duše i čudesnim Marijinim zahvatima htjeli bismo i mi progovoriti par riječi u ovom člančiću.

Naši su pređi, došavši na obale Jadrana, prigrlili svom dušom katoličku vjeru, a s njome, kao njezin neodvojivi dio, i štovanje Majke Božje. Mnogi kameni spomenici, u prvome redu crkve, govore nam o toj vjeri otaca. Spomenimo samo neke. Na prvom mjestu crkvu Sv. Marije Koleđata u Kotoru, koja je sagrađena negdje u osmom ili čak sedmom stoljeću. U devetom stoljeću postojala je u Solinu na Hladih crkva Bl. Djevice Marije. U Splitu se još i danas može vidjeti crkvica Majke Božje ugrađena negdje u 9. st. u zidine palače cara Diokleci jana. U Biskupiji kraj Knina sagradio je kralj Zvonimir sjajnu crkvu u čast Majke Božje. Tu je među ruševinama pronađena i slika Bl. Djevice Marije urezana u kamenu. Stajala je nekoć pred oltarom raskriljenih ruku, okrenuta prema puku, vazda spremna da dijeli milosti.

Ove se godine navršava 900 g. kako je rođakinja hrvatskih kraljeva, kneginja Čika, sagradila u Zadru ženski benediktinski samostan u čast Majke Božje i u njemu postala prva glavarica.

Mnogo je još crkava i samostana bilo sagrađeno u to doba na čast Majke Božje. No najdraža nam je ona crkva što je sagradi u Solinu, na mjestu tik do sadašnje župne crkve »Gospe od Otoka«, hrvatska kraljica Jelena, u kojoj i sama kasnije otpočinu.

Naši su pređi, kako knezovi i kraljevi tako i priprosti puk, podizali crkve i samostane u čast Majke Božje, hodočastili u njezina svetišta da izvrše svoj zavjet, spominjali je u javnim spisima i službenim ispravama, utiskivali njezin lik u svoje grbove i pečate. Bili su članovi raznih kongregacija i bratovština koje su nosile Njezino ime, molili rado krunicu, davno prije proglašenja dogme častili Bezgrješno Začeće.

Našim pjesnicima i piscima, počevši od oca hrvatske književnosti Marka Marulića pa sve do danas, Marija je bila i ostala neiscrpno vrelo ljepote i nadahnuća.

O ljubavi prema Majci Božjoj govori nam i mnoštvo njezinih slika po našim crkvama, kao i tolike popijevke koje su nikle među priprostim pukom.

Hrvati su osobito štovali Djevicu Mariju kao zaštitnicu svoje domovine. Svjedoči nam to knjiga Petra Berke »Kinch Oszebujni szlavnoga Orszaga Horvackoga«, u kojoj se kaže za Majku Božju da je osobiti ures, ponos i čast Hrvatske.

Što je Gospa značila za Hrvatsku u doba provale Turaka, svjedoče nam tolika Njezina svetišta, gdje je često na čudesan način bila poražena turska sila. Naš povjesničar Tadija Smičiklas tvrdi da su Hrvati srtali u boj pod zastavom sa slikom Djevice Marije sa sinkom Isusom na ruci i zazivali ime Isusovo.

Hrvatski se sabor u više navrata zauzimao za Gospina svetišta i slao svoje izaslanike na razne svečanosti.

Hrvatski pavlin Josip Bedeković, u knjizi »Rodna zemlja velikoga crkvenoga naučitelja sv. Jeronima« kaže za Hrvate: »Nada sve su odani preblaženoj Djevici Mariji i časte je sasvim osobitom pobožnošću kao svoju Zagovornicu, Odvjetnicu i Zaštitnicu... Pored toga možeš kod toga naroda vidjeti javnih crkvi i to vrlo mnogo posvećenih u čast preav. Majci Božjoj... Zato je jedan stari pisac, tj. pavlin Andrija Eggerer u 17. st. s pravom napisao da je Hrvatska katolička i uistinu Marijina kraljevina.«

Danas u našoj domovini postoji preko 1000 crkava posvećenih Gospi u čast, a možemo također ustvrditi da ne postoji crkve ili oveće kapelice gdje se ne bi častio Njezin lik. Osam naših katedrala posvećeno je Marijinu Uznesenju.

No najljepši ures naše domovine svakako su mnogobrojna Marijina prošteništa. I ovog će se mjeseca deseci a možda i stotinu tisuća naših pobožnih romara-hodočasnika, natašte i žuljavih nogu, probijati prema Njezinim svetištima u Mariji Bistrici, Sinju, Trsatu, Olovu, Širokom Brijegu, Aljmašu, Tekijama i tolikim drugim. Nemoguće ih je sve nanizati. Naši su ih stari nabrojili oko stotinu.

»... Svuda isto štovanje, bilo na jugu bilo na sjeveru, istoku ili zapadu. Svuda Ona vlada srcima ljudi, osobito puka. Svuda Ona, svuda Madona. U boji, u kamenu, u drvu, u srebru i zlatu, na oltarima sela i velikih gradova, na raskršćima putova, u tihim dolinama i na planinskim vrhovima, u zakutcima kuća i srdaca vjernika. Sad divno umjetnički izrađena, sad nespretno izdje-

lana teškom rukom kakva majstora samouka, sad vesela, sad tužna, sad »crna«, sad bjeloputna, sad u crvenoplavim svojim tradicionalnim haljinama, sad je opet odjevena u pravu tešku svilu najrazličitijih boja, sama ili s Djetetom na ruci...

Svuda isto: isti topli usrdni šaptaji, krvava i smućena ljudska srca, vruće molitve, uzdignuti pogledi, ruke grčevito sklopljene, duše uzbuđene. Ushićenje. Svuda ista Mati Božja, jedna zajednička Mati ispaćenog čovjeka...« (Zdenka Marković).

Godine 1935. zagrebački je nadbiskup metropolita Dr. Antun Bauer okrunio kip Majke Božje Bistričke i tim činom, na veliko oduševljenje puka, proglasio Mariju Kraljicom Hrvata. Par godina iza toga, kad se slavila 1300-godišnjica našeg pokrštenja, izrečene su pred Njom i ove riječi:

»Kao crvena nit provlači se kroz našu 1300-godišnju povijest na ovom raskršću dvaju svijetova živa vjera hrvatskoga puka, da nema nigdje boljega zagovornika kod Boga i pomoćnika u nevoljama nego što je Ona, koja je dojila Spasitelja svijeta, a koju je već ona priprosta žena iz puka proglasila blaženom riječima: »Blago utrobi koja te je nosila i prsima koje si sisao.«

Ta je vjera prožimala njegove kraljeve i plemstvo domaće krvi. Ta je vjera prožimala hrvatskog vojnika u dugim stoljetnim borbama s Turcima.

Ta vjera nije ga prevarila u prošlosti, koja je bila tako burna. Već u najranije doba naše povijesti vidimo pokušaj, da se naš narod otrgne od stijene, na kojoj je Krist sagradio svoju Crkvu...

Provala Turaka i ogromna njihova nadmoć bila je po sebi posve dovoljna, da nas potpuno istrijebi s lica zemlje. A ipak vidimo tu tristogodišnji otpor, kakovu jedva ima primjera u povijesti. Tko će pametan reći, da je to samo naše djelo? Nije li to u prvom redu pomoć i zagovor kod Boga One, koju sv. Crkva nazivlje: »Terribilis ut castrorum acies ordinata«?

Očevi su i djedovi naši upirali u svakoj pogibli svoje oči k Onoj, koja je osjetila svu bol ugroženih, progonjenih i ispaćenih. Nju su instinktivno zazivali u pomoć naši junaci, da im bude na pomoć Ona, koja nije drhtala pod križem Raspetoga Sina pokraj razularene mase.

Njoj se danas klanjamo u dubokoj zahvalnosti za sva dobra, koja nam je isprosila u prošlosti. Nju molimo, da nam pomogne i u budućnosti...«

Marija je zasjala na početku naše povijesti, kao sjajna zvijezda pratila naše pređe u tamnim časovima prošlosti, Ona stoji i danas pred nama kao znak našeg vremena. Uvriježila se je u srcima hrvatskog puka. Tu bismo mogli primijeniti riječi sv. Pisma: »Pustila sam korijenje među svojim izabranima. Utvrdila sam se na Sionu i u svetom sam gradu otpočinula. Uzdigla sam se kao na Libanonu cedar i kao čempres na gori Sionu... Ukorijenila sam se u časnom narodu koji ima dio svoje baštine u mojemu Bogu, a moj je boravak u zboru svetih ...«

Marija nam je bila »Mati ufana« i »Najvjernija Odvjetnica« kroz svu prošlost. Bila je i ostala duša našeg života. Završimo stoga ovaj članak s onim tako ljepim riječima, utisnutima u kamen u Mariji Bistrici iza Njezina kipa:

»DUŠO, DUŠE HRVATSKE,
ISUSOVA MATI,
SUNCE NAŠIH STRADANJA,
NE PRESTANI SJATI!«

Odvjetnica Hrvatske

Nedaleko Zagreba, u vrlo živopisnom kraju poznatom po svojim lijepim narodnim nošnjama, stoji starodrevna crkva Majke Božje Remetske. To je jedno od naših najstarijih Marijinih prošteništa. Svetištem su od davnine upravljali bijeli oci ili pavlini, koji imadu u prosvjeti i širenju pobožnosti prema Majci Božjoj golemih zasluga za sjeverne krajeve Hrvatske. U Remete su došli god. 1272. Jedan od njih, imenom Iskvirin, donio je te godine sa sobom i Gospin kip, koji je po svoj prilici dao god. 1490. uokviriti neki otac Pavao iz Poljske.

Pobožni je puk odmah osjetio koliko je blago dobio u svoju sredinu. Dolazili su k njoj izbliza i daleka da joj se preporuče u svojim potrebama. Najradije su je nazivali »Zdravlje bolesnih« i »Utočište grješnika«. Što je Gospa Remetska značila za Hrvatsku, kaže nam preko 300 godina star natpis ispod njezine slike: »Advocata Croatiae, fidelissima Mater sanctissima Virgo Remetensis — Odvjetnica Hrvatske, najvjernija Majka, presveta Djevica Remetska.«

Kao veliki štovatelji Remetske Gospe ističu se u prvom redu oci pavlini. Hrvatski ban i junak Ivan Karlović, koji je bio strah i trepet Turaka u našim krajevima, često se našao do njezinih nogu, a iza smrti našao je u njezinu svetištu i posljednje počivalište. Nad grobom mu se nalaze riječi: »Znam da moj Spasitelj živi. God. 1531.« Najnježniji štovatelj bio je zagrebački biskup Martin Borković, i sam pavlin. Čim bi se pojavila kakova nedaća, odmah bi vodio u Remete procesiju. Kad je kod nekih redovnika posjetio kućnu kapelicu i opazio da u njoj nema Gospe, reče: »Dragi oci, a čim vas je uvrijedila Majka Božja? Znate, moji oci, da ne ulazim rado u kuću, u kojoj me ne razveseljuje Gospina slika!« Ne možemo mimoići i slugu Božjega biskupa Langa, ni Dr. Ivana Merza ni tolike druge, koji su djetinjom odanošću i ljubavlju častili Remetsku Djevicu.

Remetsko je svetište bilo tri puta popaljeno i razrušeno od Turaka. Treći puta Turci povedoše sa sobom 12 pavlina te ih u Vugrovcu objesiše o jedno drvo. Kad je Josip II ukinuo pavline, svetište su preuzeli na upravu vanjski svećenici. Od njih je osobito bio obljubljen među pukom dugogodišnji župnik, kreposna i pobožna života, pokojni Leopold Rusan. Danas svetištem upravljaju oci karmelićani. Ono nije više tako poznato kao nekada. Nema velikih hodočašća i vanjskih slavlja. U tome je dosta skromno. Ali ćemo ga zato rijetko naći prazna. Mnogi Zagrepčani, stari i mladi, vole doći u njegovu tišinu i tu pred Majkom izliti svoje srce, moliti za svoje potrebe. Tu je tišinu zavolio i naš pjesnik Dragutin Domjanić, pa stoga i pjeva tako nježno Remetskoj Gospi:

Remete

Tiha je crkva, sva srca se mole,
Tamjana koluti viju se plavi.
Rumeni rupci se sagnuše niže,
Bijelo se ruho nad kamenom savi.

A na oltaru se prinosi žrtva,
Mramor u svijeća se plamenu zlati.
Tamo je Srce, što svakom je dobro,
Tamo je ona što svima je Mati.

Onda se pjesma od svodovlja tamnog
Crkvom do sjajnog oltara sve zali.
Samo još čas su zadržat je htjeli
Glasovi djece, ti čisti i mali.

Sunce je došlo kroz otvoren prozor,
Pjesma se proli niz selo i doli,
Sve ju je čulo: i trava i klasje,
I cvijeće šaro, i sve ko da moli.

Sve joj se klanja, ko s lahora lakog,
I oni najmanji cvjetići bijeli.
Oni se najdublje sagnuše k zemlji,
Dragu tu zemlju bi milovat htjeli.

Dragutin Domjanić

MAJKA BOŽJA GORSKA

Na podnožju Ivančice, iznad mjestanca Lobor, na uzvisini kojih 150 m., nalazi se malo Marijino svetište prozvano Majka Božja Gorska. Sagrađeno je u srednjem vijeku u znak odanosti i predanja Nebeskoj Majci u teškim danima provala Turaka i raznih razbojničkih bandi, koje su pljačkale po zagorskim selima.

Majka Božja Gorska nije ostavljala odanu djecu u teškim časovima, nego je vazda bdjela nad njima majčinskom brigom i nježnošću. O tom svjedoče brojne fresko-slike s unutarnje strane trijema ili cintora — kako kažu Zagorci — koje prikazuju razna čudesa što su se zbila na njezin zagovor.

Za svako proštenje — a ima ih pet — dolaze hodočasnici izbliza i daleka da joj iskažu zahvalnost na udijeljenim milostima, da joj izruče svoje potrebe i nevolje. Proštenjari dolaze većinom pješice. Na livadi ispod svetišta svrstavaju se u procesije i idu prema svetištu pozdravljajući Majku raznim pjesmama i moljenjem krunice.

Najdirljiviji su rastanci. Hodočasnici u većim ili manjim grupama ostavljaju svetište iduci natraške. Suznih očiju pjevaju Majci posljednji zbogom i šalju zadnju molbu da im umnoži vjeru, utvrdi ufanje i usavrši ljubav.

MAJKA BOŽJA JERUZALEMSKA

Već više od 200 godina diže se na Trškom vrhu iznad Krapine prekrasna crkva s čudotvornim kipom Majke Božje, odakle Gospa razasipa nebrojene milosti na hrvatska ognjišta našeg lijepog Zagorja.

Priča se da je pobožni brat Joakim, franjevac, donio taj kip iz Palestine, gdje mu ga na svetom grobu dadoše njegova redovnička braća, i da ga je poklonio svom rođenom bratu Nikoli na Trškom vrhu. Nikola smjesti svetinju u dubinu zida. Ubrzo se pronijela vijest o neobičnom kipu brata Joakima. Narod je dolazio iz čitave okoline da vidi Gospu i osjeti na sebi njenu milosnu ruku.

Međutim u Nikolinoj kući izbi vatra i uništi sve do posljednje daske. Žalosna srca obilazio je Nikola garištem ne bi li našao dragi kip. I gle, nađe ga neoštećena, na svoju veliku radost. Stavi ga u duplju orahova stabla kraj puta. Neobične Marijine milosti privlačile su sve više svijeta.

God. 1750. krapinski župljani sagradiše na Trškom vrhu usred hladovitih šuma svojoj dragoj Gospi, prozvanoj Majka Božja Jeruzalemska, lijepu crkvu u zahvalu što ih je sačuvala od kuge. U svečanoj povorci nebrojenog mnoštva prenesen je skromni kip Majke Božje Jeruzalemske u novu crkvu. Otada pa sve do danas na tisuće pobožnih duša dolazi svake godine u njezino svetište, da joj ovdje, srdačnije i zanosnije nego igdje, zapjeva tako dragu pjesmu, koju je Deželić upravo njoj na čast ispjevao:

»Ljiljane bijeli zagorskog kraja,
Ljepši i draži no sunašca sjaj,
Mirisni cvijete vječnoga raja:
Kraljice neba, pomoć nam daj!
Majčice, čuj svoje dječice glas,
Brani i štiti nas, moli za nas!«

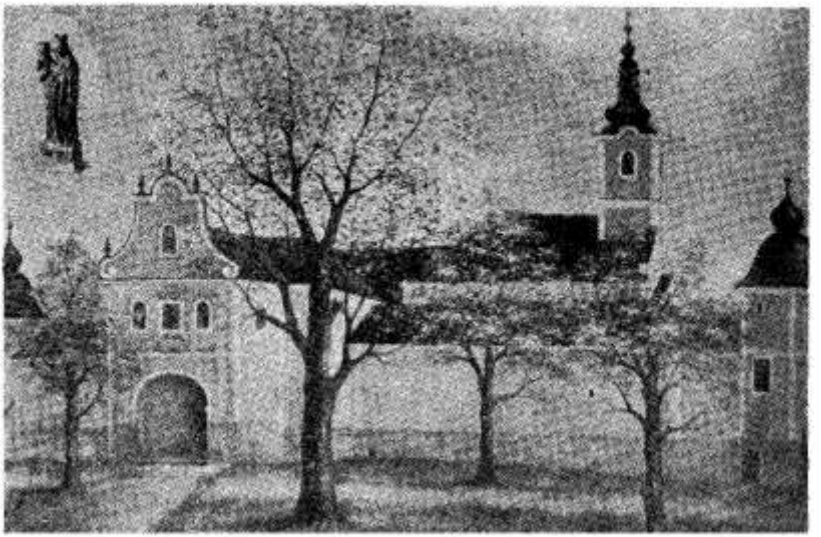

Kapelica Majke Božje, Kraljice Hrvata, na Sljemenu, kamo se svakog dana, a osobito nedjeljom, rado svraćaju izletnici.

Šestinčani *pred svojom crkvom.* **Svake** *godine, na blagdan Kraljice* **Hrvata**, *razvesele hodočasnike lijepim nošnjama i programom koji izvode pred Sljemenskom kapelicom.*

Gospa u Kamenitim vratima

U koje god doba dana prošli pokraj nje, nikad je nećete naći samu. Svijeće se kod nje ne gase, cvijeće ne vene. Draga je srcima Zagrepčana. Kad prolaze kraj nje uvijek joj imaju nešto reći.

Strašan požar koji je 1731. izbio u Gornjem Gradu, zahvatio i Kamenita vrata. Sve što je bilo drveno izgorjelo je, osim Gospine slike koju nađoše neoštećenu u pepelu. Pjesnik Dr. Velimir Deželić st. ovjekovječio je taj događaj u pjesmi »Majka od Kamenitih vrata«. Kasnije je svojom čudesnom snagom utrnula strašan požar koji je zahvatio Donji grad. No najveće njezino čudo milosti jest to što je tom zgodom ugasila požar mržnje koji je već godinama buktio između Gornjeg i Donjeg grada. Pred slikom Majke Božje od Kamenitih vrata prisegoše Gričani i Kaptolčani da će od sada živjeti u miru, a velika zaštitnica Grića da će biti odsada i zaštitnica Kaptola kao i cijele Hrvatske kako pjeva Dr. Velimir Deželić ml:

»Zaštitnica Grića i Kaptola,
Zagreb grada i sviju Hrvata,
Neka bude sada i navijeke
Majka Božja od Kamenitih Vrata.«

Pri Kamenitih vrati

Z oltara v črnu noč
Do luči luč trepeče,
Molitvah vrućih žar
Gori iz vsake sveče.

I moja naj se sad
Molitva tiha zdiže,
Kad nebo čuje me
I kad nam vsim je bliže.

Tam drage oči su,
Kaj mrak nigdar ne zmuti,
Tam dobro srce je,
Kaj vsaku žalost čuti!

O, drage oči, vi
Poglečte me v toj noči
I svetla dajte mi
Vu tugi kak v slepoći.

O dobro srce, ti,
Poslušaj me z višine,
Kak teško mi je tak,
Kad duša moja gine.

I če tak mora bit,
Če vračtva ni tim bolim,
Daj meni mira bar,
To, samo to, ja molim.

Dragutin Domjanić

Predobro Srce TRSATSKE GOSPE

Trsat, T a r s a t i c a, stari grad na Jadranu. Spominje ga dva stoljeća prije Kristova rođenja Ptolomej u svom znamenitom zemljopisu. Kasnije, god. 799., spominje se opet. Tu je poginuo u bici furlanski vojvoda, markgrof Erik. To je bilo za franačke vladavine. Ali Trsat nije po tome znamenit niti drag našim srcima. Trsat je postao onaj pravi Trsat tek po presvetoj Djevici, tek po Trsatskoj Gospi.

Po prastaroj pobožnoj predaji god. 1291. 10. svibnja, osvanula je na trsatskom brijegu nepoznata kamena kućica s malim zvonikom. Sve je upućivalo na to da je to sveta nazaretska kućica, vjerojatno prenesena na rukama anđela na trsatski brijeg. Gospodar Trsata, krčki knez Nikola Frankopan, sastavi delegaciju koja će u Nazaretu izvidjeti stvar. U delegaciji su bili: trsatski župnik Juraj, barun Sigismund Oršić i Ivan Gregurovci. Po njihovom povratku knez dade sve zapisati i spremiti u arhive. Kućica je, po toj predaji, ovdje boravila preko tri godine, a onda mjeseca prosinca 1294. prenesena u Loreto, nedaleko Ancone, blizu Jadranskog mora. Tamo je i sada časte bezbrojni hodočasnici.

Trsaćani hodočaste u Loreto, tamo plaču i mole, kako nam bilježi loretski ispovjednik Cesare Ronzoglio. Papa Urban V, i sam prolazeći Loretom na putu iz Avignona u Rim, uslišava mobu knezova Frankopana i daje 1367. Trsatu starinsku sliku Bogorodice kako

doji božansko Dijete, naslikanu na cedrovini. Za tu sliku postoji predaja da ju je slikao, kao i tolike druge, sam sv. Luka Evanđelist. Dokaz da se radi o staroj i vrlo cijenjenoj ikoni.

Da kratko spomenemo glavne podatke o svetištu Trsatske Gospe. Knez MARTIN FRANKOPAN dovodi 1453. na Trsat franjevce iz Bosne. Knez je samostan bogato nadario. Kako on posebno voli svetište Gospe na Trsatu, dokaz je što je to mjesto izabrao za svoje vječno počivalište, iako je on uz ovaj samostan osnovao još dvanaest drugih samostana. I drugi su htjeli imati ovo sveto mjesto za svoje počivalište: nekoliko biskupa, slavni junak u borbama protiv Turaka i branitelj Klisa Petar Kružić — on je sagradio poznate trsatske stube — riječko-trsatski kapetan Stjepan Ruvere, grobnički kapetan i drugi. 1715. Trsatska Gospa dobiva zlatne krune iz Rima. Krunidba se obavila uz neviđene svečanosti koje su trajale puna tri dana. Zastupan je bio kod tog čina i Hrvatski sabor po dvojici izaslanika. Konačno, god. 1931. trsatsko svetište dobiva počasni naslov »bazilika«, poput starih znamenitih crkava u Rimu i drugdje.

MAJKA MILOSTI

Trsatski je franjevački starješina KLARO PASCONI sastavio i tiskao godine 1731. u Veneciji debelu knjigu pod naslovom »SLAVLJE TRSATSKE OKRUNJENE KRALJICE«. U toj je knjizi, nakon kratke povijesti svetišta, nanizao bezbroj milosti koje je Trsatska Gospa sa svoga sjedišta na primorskom brijegu iznad Kvarnera podijelila svojim vjernima. Nižu se tu imena i događaji, jezovite scene na morima, bolesti i nemoći, imena i mjesta — cijeli kaleidoskop, napet i uzbudljiv, a iznad svega svijetli divna slika Trsatske Gospe koja pomaže, spasava, uslišava, tješi. Da izaberemo samo nekoliko.

Godine 1527., dok su »preokrutni Muhamedovi sljedbenici« opsjedali Klis i njegovu tvrđavu, neki Turčin po imenu Bakota izaziva kršćanske borce — kao nekoć Golijat Izraelce — na pojedinačnu borbu. Javlja se s kršćanske strane kapetan Mihovil Parišević. On se zavjetuje Trsatskoj Gospi da će darovati golemu svijeću ako pobijedi. Porazi Turčina, odsiječe mu glavu i spasi grad, a sebi osvjetla lice. U kutu svetišta na Trsatu pred Gospinom slikom i danas možete vidjeti njegovu zavjetnu svijeću s godinom 1527.

Petar Kružić, slavni uskočki kapetan, u borbi na Duvanjskom polju protiv Turaka zavjetuje se Trsatskoj Gospi, pobjeđuje i gradi uz trsatsku crkvu kapelu sv. Petra koja je kasnije primila u sebe njegove junačke kosti.

Godine 1597. hrvatski ban Toma Bakač Erdedi, slavni pobjednik nad Turcima kod Siska — o kojoj je pobjedi brujala onda sva Evropa — daruje Trsatskoj Majci milosti krasan srebrni kipić Bogorodice s malim Isusom, u zahvalu što mu je ona ozdravila sina Sigismunda koga su liječnici napustili kao neizlječiva.

Godine 1599. gradom Rijekom hara kuga. Ulice pune mrtvaca, spasa niotkuda. Građani se uteku svojoj nebeskoj Susjedi, koja stoluje na blizom trsatskom brijegu. Najednom — tako piše glasoviti pater FRANJO GLAVINIĆ u svojoj knjizi tiskanoj 1628. u Veneciji — pojavi se svijetao križ nad trsatskim svetištem i spusti nad Rijeku. Kuga prestaje, a zahvalni građani nose u procesiji trsatskoj

Dobročinitelji šest velikih svijeća i dvije baklje s natpisom: »Zavjet načinismo — milost dobismo«. U samostanskoj riznici još se čuva jedna kruna, dar grada Rijeke.

A mornari, kako su u opasnim časovima dizali ruke Majci milosti. Godine 1708. lađa gospodina Marochinija, bakarskoga građanina, plovi s trideset mornara. Zahvati je strašna bura, vihor joj zaprijeti propašću. Mornari se skrivaju u utrobu broda, zavjetuju se Trsatskoj Gospi. Pramac se ruši — ali lađa, vođena nevidljivom rukom, pristaje uz obalu i oni se spasavaju. Zimi, 21. prosinca hodočasti trideset kršnih mornara bosih nogu na Trsat i stavljaju na oltar trideset zavjetnih svijeća.

Da nabrojimo još samo nekoliko imena onih koji zahvaljuju na uslišanju: mornar imenom Nikola, trsatski gvardijan Ivan Ferlanić, senjski uskoci u borbi protiv Turaka, Stjepan grof Erdedi, Marko Černe Riječanin, Petar Svilokosi Dubrovčanin, a stanuje u Rijeci, grof Koronin — senjski kapetan, seljak iz Veprinca, seljakinja iz Mošćenice, seljakinja iz Kostrene i Liča, Karobaga, Ljubljane ...

A DANAS?!

Velite: »stara vremena ...« Ni danas nisu presušile milosti s neba. Kako i drugdje po svijetu Marija sipa svoja uslišanja u velikim svojim svetištima, nije niti na Trsatu usahnuo njezin milosni izvor. Izabrat ćemo samo nekoliko slučajeva.

Dana 20. veljače 1954. dolazi u trsatsku baziliku Urica Bek iz Raba sa svojom kćerkom Marijom. Na vratima se spuštaju na koljena i tako klečeći, približuju se Marijinu oltaru na golim koljenima. Tu stavljaju na oltar štake, jer je kćerka Marija imala osušenu nogu i liječnici joj nisu mogli pomoći, ali je pomoglo pouzdanje u trsatsku Majku milosti.

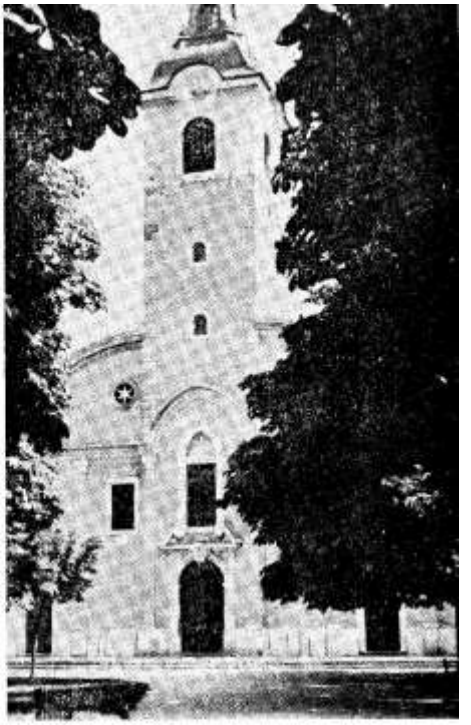

Anton Franz radi u Nürnbergu u Njemačkoj. Godine 1954. strada na poslu od metalne prašine u očima. Vapi trsatskoj Majci milosti i šalje svoju majku da se u njegovo ime zahvali Trsatskoj Gospi na ozdravljenju.

Još par slučajeva: Klara Fiegen, Nijemica iz okolice Kölna, daruje 50 maraka i zahvaljuje na ozdravljenju od artritisa. Dominik L., zlatarski majstor, uspinje se na golim koljenima 15. srpnja 1954. trsatskim stubama — a ima ih preko četiri stotine — sve do svetišta, zahvaljujući Trsatskoj Majci što ga je spasila u smrtnoj pogibelji.

Taj mučan i udivljenja vrijedan put na golim koljenima trajao je puna dva sata. Stjepan B., viši činovnik iz Zagreba, ozdravlja 1963. zagovorom Trsatske Gospe i daje upisati u spomen-knjigu svoju zahvalnost.

Trsatsko svetište prima danomice pisma iz svih kontinenata gdje se bezbrojni preporučuju Trsatskoj Majci. Tu su i pravoslavni kršćani. I njihovi zavjetni darovi nalaze se u zbirkama svetišta na Trsatu: trorogi drveni svijećnjak iz Banata, vuneni sag iz Doboja ... Osobito naši rođaci iz Amerike mnogo misle na svoju primorsku Majku na Trsatu. Ivka Ružić iz Čikaga piše nam: »Dragi oci, pogledajte Majku Trsatsku mjesto mene ...« Magdalena iz Švedske svaku svoju nepriliku i svako svoje veselje povjerava njoj ...

ŠTO TREBA ZAKLJUČITI?

Ovdje je nabrojeno tek nekoliko vidljivih uslišanja Trsatske Majke. A koliko je bilo nevidljivih uslišanja: pomoći u duševnim mukama, uslišanja u borbama života, u tolikim žalostima, sumnjama, tolikih duhovnih preporoda i obraćenja ..

Vjerna kršćanska srca poznaju dobrotu Marijinu. Ona je naša duhovna majka koja prati svoju djecu na svim putevima i stranputicama života. Sretna je kad im može pomoći, kad ih može vratiti svome Sinu u krilo. Nije samo Trsat svjedok tolike njezine majčinske dobrote. Ovakvih je Marijinih djelilišta dobrote posuto po svijetu bezbroj. Toliki su je narodi nazvali svojom Kraljicom.

DIVNO JE SRCE NAŠE NEBESKE MAJKE!

o. Gabrijel Đurak

Crkva Marijina Navještenja u Opatiji

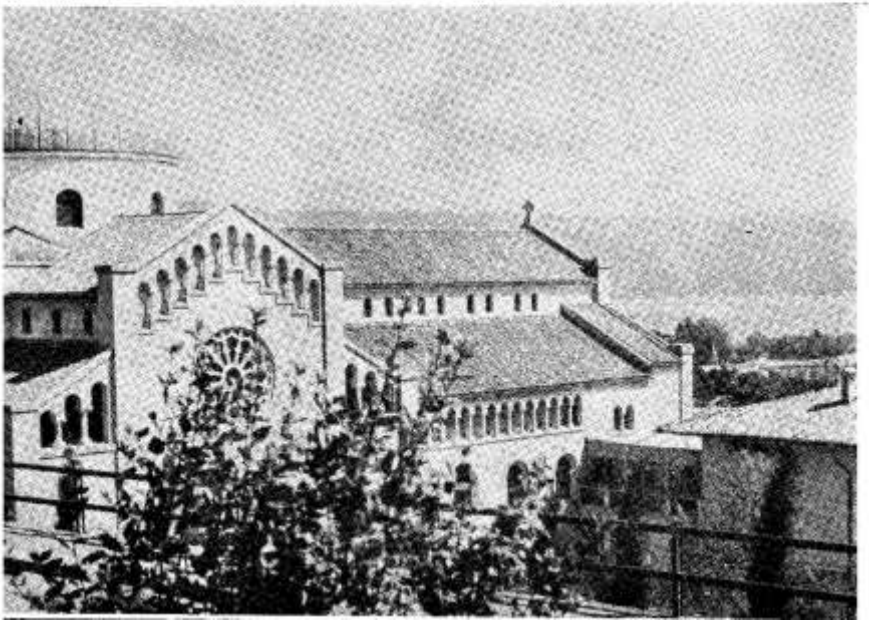

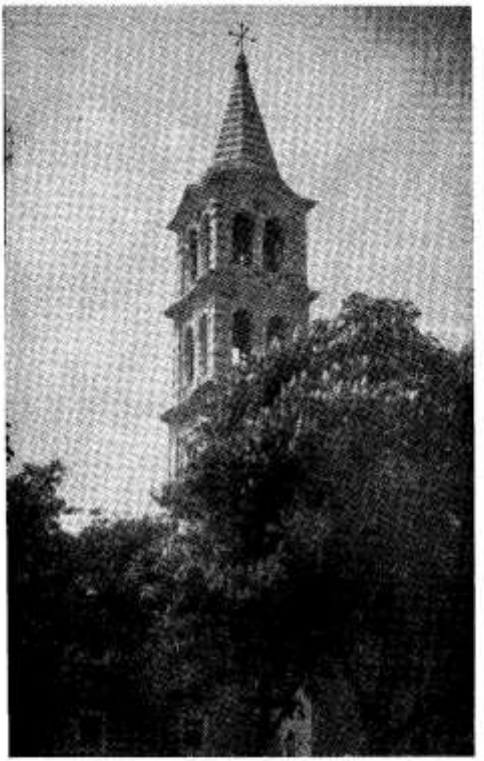

PRAVO »ČUDO« NAŠEG Sinja

Dojmovi s jubilarnog hodočašća

Proslava je bila dostojna svoga spomendana! Preko 60.000 vjernih srdaca iz cetinske i drniške krajine, iz ostae Dalmacije i nutrine Bosne, iz Hercegove kršne zemlje i drugih naših strana, zgrnulo se na Veliku Gospu oko Svetišta. Prije četvrt tisućljeća prodrlo je pred sinjsku utvrdu 60.000 Arnauta i janjičara, da zauvijek zatru Gospin Sinj. Sve je to, znamo, krasnom reportažom opjevao »Glas Koncila«. Ali mislim ni dopola onoga, što smo doživjeli mi sretnici, koji smo mogli kroz desetak i više dana u kući naše Majke zbrajati čudesa ...

I sad gdje da počnem? S povješću? Divna je ona, ali je prohujala ... Ona se u duši — draga — obnavlja. No mjesto fra Pavla Vučkovića i njegovih legendarnih 700 junaka, gledam ovdje njegovu braću franjevce i toliko pobožna puka! Nema nekadašnje tvrđave ,ostadoše kameni ostaci i crkvica stražarica iznad cijele krajine. Nema neustrašiva don Ivana Grčića, koji herojski odbi turski zahtjev za predajom. Danas eto brojnih ispovjednika, u »bunkerima« ispovjedaonica, da sa srcima odbiju svaku predaju grijehu i sotoni ...

Sve je ono doista povijest. A ovo je novi, suvremeni život. Samo je Mati ista.

Gospina je crkva rušena, lomljena, paljena vjekovima nedavno uskrsla iz posljednjeg pustošenja, iz ratnog razaranja. Čista je, uredna, prostrana. Šareni zebrasti kameni zvonik javlja se koncertom zvona. Ali to nije poziv na rat protiv navalnika bosanskog serašćera paše Čelića. To je Marijin zov na obnovu, na kršćanski život, na ljubav i radost! I dok se zvuci razlježu možda i do Otoka, preko ravnog sinjskog polja, u crkvi, na prvom pokrajnjem oltaru, u teškom srebrnom okviru, pod zlatnom krunom i s nekoliko zlatnih lančića i uresa — bdije Majčina Slika! Gospa od milosti, Gospa čudotvorna!

Dobjegla je amo iz bosanske Rame. Donesoše je protjerani ujaci-franjevci. I ovdje započe majčinska pjesma njezine dobrote. Ako je istinit izvještaj onih vremena, u kome je dan po dan opisan rusvaj oko gradine, heroizam junačke skupine i »božanstvena pomoć« koja je kroz molitvu sve krijepila, onda je Marija bila pravi »generalisimus« presudnog trenutka i zaštita cijele Dalmacije i Hrvatske.

Naši su kraj Gospine slike izgubili 35 života; oko Sinja je zemlja progutala barem 10.000 neprijatelja.

Nekud mi je ljepše i utješnije misliti na ove dane, na naše dane. Kad se u suton, nakon pobožnosti u bazilici, stade svijet razlijevati putevima i puteljcima na sve strane, ko da svi odnose u domove materinski blagoslov. To je doživljaj Sinja. Alka nam predočuje junaštvo, večernje pobožnosti vjernost ovog puka. Stotine matera u crnini, sa sela; kraj njih i pred njima djevojke, koje su došle s posla na polju ili iz tvornice »Dalmatinke«; momci, možda nedavno još u vojsci — i djeca, svakako neposredno prije toga s knjigama u školi — i sve to vidite okupljeno, raspjevano, zaneseno jednim srcem, istom molitvom... Kroz devet dana pripravlja se Sinj i njegova okolica na glavnu svečanost.

Ali one dvije tri posljednje večeri, a nada sve večer Gospina bdijenja — već i nisu samo ljudski doživljaj. Uoči Velike Gospe gledali smo u golemu dvorištu i vrtu okupljene tisuće, nepobrojene u večernjoj tami. Ljudi okružiše desetke ispovjedaonica. Šapću pred Bogorodicom, ravno u Srce Božje, nevolje i zla svoga srca. Udaraju se u prsa, nadugo uzdišu i naglas često kaju. Zatim se guraju u gusto mnoštvo, da gledaju sat, dva i više u obasjani oltar i Lik nezaboravne Majke. I pjevanje u tišini noći, i propovijed, i potresni »Ispovidite se« i blagoslov — sve hvata za srce, čisti i skreće k nebu savjest, zaziva milost, unosi sjaj i veselje.

Ispovijedamo gotovo svu noć. Tako se ispovijeda svake Božje godine. Ali ove godine osjećamo nemoć — tih tisuća nitko ne će moći ispovijediti! A bilo nas je redovito na poslu četrdesetak ispovjednika! Treba se potsjetiti da je na sam blagdan Uznesenja podijeljeno 16.800 svetih Pričesti! Kad je ujutro došao naš Kardinal, ushit se podvostručio. Otvoreni prostor dvorišta i vrta premalen je, ljudi se penju na krovove i terase, guraju se okolnim ulicama, stisnuti su u samoj crkvi, vrve sinjskim prolazima i trgovima... A sve je to privuklo onaj dragi, smireni i dirljivo snuždeni lik Majke! I to je čudo! Čudo, velim, čudo povjerenja, milosti i sreće!

Ljudi su iz »Glasa Koncila« na vrijeme doznali, da je prošle godine bila u Sinju naša najveća vjerska proslava iza rata. I biskupi i svećenici i laici govorili su jednodušno, da se takovo šta jedva može vidjeti u životu! Jer to nije bila pusta vanjska parada. To je bio pokret i preokret duha. Uzbuđen sam u sebi šaptao: Velika si, Majko, kad imaš toliko i tako divne djece! Znam, da je tih dana došlo više molbi da se krste neka odrasla djeca. Ispovijedili su se stari »jubilarni« grješnici. U kućama je došlo do mirboženja. Bilo je pravih vjerskih konverzija. Sinj je zasjao kao neobični svjetionik. Upalilo ga je Srce prisutne Majke!

Prošlo je i to. Minulo ko sjajan oblak, pun blagoslova. A Sinj ostaje i tih, i bez velikih skupina ljudi, jedna topla Prisutnost. Volio bih da to svi dožive. Bio sam gotovo u svim našim Gospinim prošteništima. Svuda je dah srca stvaran i Marija se brzo može sresti. Sinj je — neka nitko ne zamjeri — nešto jedinstveno. Eto, klečim u klupi pred Gospinim Likom. I motrim ljude, gdje kao živi i budni vijenac, obilaze na koljenima oko svetog Marijina žrtvenika. I da je to samo ženski svijet, naučen — znamo — na pokoru i križ. Sve je tu izmiješano. Muževi i mladići, pokraj žena povlače se djeca, i sve je palo na kamen, i sve klizi uokrug, i šapće, i gleda gore, i moli... Koliko puta obiđu sliku? Koliko puta krunica prođe prstima i dušom? To broje anđeli Božji. A ja vidim kruženje vjere, opažam suze, čujem uzdisaje. Plače muž seljak. U suzama moli kraj njega intelektualac. Pred Marijom su isto — pomilovana djeca!

A kad se iza svečanosti, nakon pokora i ispovijedi, poslije razgovora s Bogorodicom i raznih zavjeta — vratiše okrijepljeni domovima, ostadoh još koji dan kod dragih otaca Franjevaca i kod Gospe sam. I tako jednog popodneva s fra Franom odoh pred Nju, iza molitve stadoh s njim pred oltarom, skupa zađosmo iza oltara i otkri nam se tajna Sinja.

Žene su bie oprale crkveni kameni pod. One kamene ploče, koje su strpljivo šutjele, dok su koljena u pokori promicala i usta u žaru šaptala... Sad smo vidjeli iza oltara dva žlijeba i u njima zaostalu vodu. I ta dva udubljena kamena potoka okružiše sav oltar, ko dvije zagonetne brazde, ko dvije šutljive staze... I rekoh pred Gospom fra Frani: Ako mijnjate kameni pod, mijenjajte! Ali ovo oko oltara ne dirajte! Ovo je preživjelo tolike generacije, čulo tolika priznanja i molbe, ovo je posvećeno!

I ona zastala voda u dva kamena žlijeba, što ih izdubiše koljena nebrojenih sinova i kćeri, pričini mi se, vjerujte, ko potoci suza. Ne samo od nevolje, već i od sreće prolivenih! I moleći podvečer pred Čudotvorkom krunicu, klečeći na tim udubinama kamena, osjetih i sam, gdje se rađa kremen-vjera ovog puka! Osjetih da tu srce ne može ostati kamen, kad bi gotovo i sam kamen htio postati srcem! I to ja zovem »pravim čudom Sinja«!

o. Mijo Škvorc D. I.

Gospa od zdravlja

God. 1715. kod opsjedanja grada Sinja neki se franjevci pred Turcima sklone u Split. Na Dobrom sagradiše malu kućicu i posvetiše je Majci Božjoj od Navještenja.

Uto se u okolnjim mjestima pojavi kuga koja je strašno harala. Od splitskih gradskih dijelova jedino Dobri ostade pošteđen. Svi su bili uvjereni da ga je sačuvala Bl. Djevica koja se štuje kod franjevaca i da njezina slika u njihovu samostanu krije u sebi neslućeno blago. Splitski biskup odmah naredi da se slika izloži javnom štovanju. Narod ju je odmah prozvao »Gospa od Zdravlja«, jer je povratila zdravlje gradu Splitu, a Dobri spasila od strašne pošasti. Iz zahvalnosti za veliku milost sagradiše novu kapelu, unesoše sliku u nju, a samostan i kapela dobiše ime Gospe od zdravlja.

Pobožnost se brzo širila, narod sve više dolazio, a kapela postajala premalena. Franjevci počeše misliti na gradnju veće crkve. Poteškoće su bile goleme, ali su se pouzdali u Gospinu pomoć.

I Majka Božja ponovo pokaza svoju čudotvornu moć. U Splitu se po drugi puta pojavi kuga. Harala je još strašnije nego prije. Dobrani se zavjetovaše Gospi da će joj okruniti sliku zlatnom krunom ako ih spasi. Kuge ubrzo nesta. Već sljedeće godine, na blagdan Gospe od zdravlja 21 studenoga, izvršiše svoj zavjet.

Danas se na Dorbom diže divna crkva Gospe od zdravlja koju svake godine pohodi mnoštvo vjernog puka.

Svetište nad svetištima

Tko je samo jednom bio u Mariji Bistrici za vrijeme velikih hodočašća, taj više ne može zaboraviti »crne« Djevice i prizora vjere što se zbivaju oko njezina oltara i svetišta. Svi hodočasnici, došli oni iz kojeg mu drago kraja Hrvatske, osjećaju se tamo kao jedno srce i jedna duša, kao djeca jedne te iste Majke. Osjećaju da tu kuca srce jednoga naroda, kako lijepo pjeva naš pjesnik Jeronim Korner:

»Tamo je srce Hrvata,
tamo je vjera djedova,
tamo nebeska vrata,
tamo i život snova.
Tamo je Srce Tvoje,
srce domaje cijele.
Tamo su ruke Tvoje,
crne, a tako bijele . . .«

Ono što je Lurd za Francuze, Čenstohova za Poljake, Loreto za Talijane, Fatima za Portugalce, to je Marija Bistrica za Hrvate. Ona je naš narodni ponos, naše najveće marijansko svetište.

I sama nas višestoljetna povijest štovanja Majke Božje Bistričke dovodi do zaključka da je Gospa upravo Bistricu htjela učiniti mjestom gdje će svake godine privlačiti k sebi tisuće i tisuće vjernih srdaca iz cijele Hrvatske.

Njezin se kip najprije nalazio u kapelici na Vinskom vrhu, nedaleko Bistrice. Kad su god. 1545. doprli Turci sve do Konjščine, narod koji je pred njima bježao i nosio sa sobom sve što se dalo ponijeti, ne zaboravi ni dragog Marijina lika. Ponesu kip sa sobom u Bistri-

cu, gdje ga ondašnji župnik sakrije negdje u crkvi.

U turskoj najezdi, po svoj prilici, strada i sam župnik te tako nitko nije znao gdje je pohranio kip. No Majka se Božja nije mogla glušiti na uzdahe požnog puka koji je čeznuo za njezinim likom. Godine 1588. opazi novi župnik jedne večeri iza »Zdravo Marije« kako kroz crkvene prozore padaju u noć snopovi neobična svjetla. Pohiti u crkvu i opazi da ono čudesno svjetlo izbija ispod kora. Prvom zgodom kopao je s vjernim pukom na tom mjestu i na veliku radost sviju pronađoše kip Majke Božje. Vijest se brzo raširila, a narod je hrlio k Mariji kao i u staro doba.

Nadošla su burna vremena seljačke bune, najteži časovi hrvatske povijesti. Turci nadirahu sa svih strana, a vjerska i društvena dekadenca dosegla je svoj vrhunac. Bistrički se župnik opet poboja za Gospin kip te ga dade zazidati u jednu crkvenu udubinu iz koje je virila samo Bogorodičina glava. I tako kip doskora pade u posvemašnji zaborav.

Marija i opet pronalazi put da se njezin kip povrati prvašnjem čašćenju. Jedne rujanske nedjelje govorio je župnik Petar Brezarić narodu o životu sv. Franje. Iza propovijedi dolazio je puk na propovjedaonicu i prikazivao svoje zagovore. Neka žena nadnaravna obličja, obučena u modre haljine, s voštanom svijećom u ruci, pade pred propovjednikom na koljena i reče: »Molite s čitavim narodom na nakanu da zadobijem vid.« Na veliko župnikovo čuđenje ona je prilazila k njemu i odlazila bez ikakva vodiča, kao da sve vidi, a opet je molila da joj se povrati vid. Poslije sv. Mise otide župnik u kuriju Malenića u Podgrađe. Na putu mu se ukaže ona ista pojava koju je jutros pred sobom zapanjen gledao. Htio joj se približiti, ali nje nestane. Iza ovih čudesnih ukazanja trebalo je još čekati dok Marija »zadobije vid«.

Zagrebački biskup Martin Borković, veliki štovatelj Majke Božje, upita jednog dana kod svog stola skupljene svećenike, gdje najvećma cvate u njegovoj biskupiji pobožnost prema Majci Božjoj. Neki odgovoriše u Vukovini, drugi u Volavju, treći u Remetama itd. Na koncu biskup se obrati bistričkom župniku: »Zar ne, g. Molitoris, u vašoj crkvi cvate najveća pobožnost?« »U mojoj crkvi, svijetli Biskupe, nema nikakove Marijanske pobožnosti«, odgovori župnik. Nato biskup reče: »Kad sam još polazio u školu i bio učitelj u kući Gereczija, sva gospoda i gospođe s djecom i sva dvorska družina moradosmo ići u Bistricu na proštenje pješice, pače bosih nogu. Gdje je lik Bl. Djevice Marije?« Župnik odgovori da se u crkvi ne nalazi nigdje nikakova slika, osim što se u zidu kraj velikog oltara nazire lik nekoga pokojnika. Biskup na to naredi: »Potražite, mora biti negdje u crkvi«! Sutradan, u subotu, župnik zajedno s kanonikom Matijom Stoklasom uistinu pronađe čudotvorni lik Blažene Djevice Marije iz prijašnjih vremena. Gospa »zadobi vid«, i više nije dopustila da padne u zaborav.

Narod je hrlio k Njoj sa svih strana, a Ona ga obasipala čudesima svoje milosti. Istoga dana kad je pronađen njezin kip, ukaza se Ona u snu sedmorici zasužnjenih kršćana što su ih Turci utamničili u Kanjiži. Čuli su kako im govori: »Nemojte se, dječice, bojati, već se uzdajte jer sam danas progledala

(nastavak na str. 302)

Hodočasnici iz Pregrade obavljaju Križni put

▲ Slavonke iz Svilaj

Išli smo kroz planine
U daleki kraj,
Da vidimo Mariju
Taj nebeski sjaj.

Samoborčan

u Bistrici, gdje sam bila slijepa kroz više od 40 godina. Zavjetujte se da ćete poći onamo i bit ćete slobodni. Poslušaše Mariju i učiniše zavjet. U taj čas razriješe im se okovi, vrata tamnice se otvore i sretno izidoše kroz gradska vrata te dođoše u Bistricu da se zahvale nebeskoj Zaštitnici.

Odonda pa do danas čudesni Marijini zahvati nisu prestali. Nisu toliko važni vanjski koliko oni nutarnji, što se događaju u srcima i dušama. A tima sigurno nema broja. Već u ono doba viđali su se u Bistrici hodočasnici iz najudaljenijih krajeva Hrvatske, a također iz susjednih zemalja Slovenije i Madžarske.

A danas? To se neda izreći. To treba vidjeti i doživjeti. Rijeke hodočasnika teku k Majci Božjoj Bistričkoj, a od Nje rijeke milosti. Svake godine njih blizu 200.000. Dvjesta tisuća uzavrelih i izmučenih srdaca pred Majkom! Što joj sve ne kažu?! Možda će nam jedan odlomak iz romana »S naših njiva« od Side Košutić donekle dočarati raspoloženje bistričkih hodočasnika. Ona opisuje hodočašće Velikoseljana u Mariju Bistricu:

»... Poslije ponoći raskršće je Velikog Sela bilo puno svjetine... Zvonar je s raspelom išao u prvim redovima. Uvijek pripravan da zapjeva... Svi su natašte, a put je pred njima dug, dug... Svakoga nešto tišti. Nekome oboljela kravica i ne daje više nego tri litre mlijeka na dan, nekome susjed preorao zemlju i neće da se vrati na staru među; nekome izdiše žena i već mjesecima ne ostavlja postelje, a djeca je obliječu i nariču; nekome je u groznici dijete... nekome oči neprestano suze zbog krive prisege i osude; netko s bolom misli na umiranje dječice bez krsta, na svakojake kletve: O Majčice Božja Bistrička! Koliko toga nose ti ljudi, svatko uvjeren da ćeš mu ti stišati bol... Svi su jedno srce, jedna želja, jedna molitva: Majčica Božja nek usliši skrušene molbe svoje djece. Istina, svi su griješni. Ali je velečasni rekao da je od svih grijeha veće milosrđe Božje.

I zvonar započe, a za njim ostali svijet:

Iz hrvatskog kraja
Ljudstvo odhaja
K Majčici Božjoj Bističkoj.

Kao talas, kao val proširi se krcjem, nad kojim je ležala noć. Srca su zadrhtala od sklada, od snage grla. Činilo se da su se uzbibale šume, da je zemlja otvorila sve svoje mirise, da su ptice poskakale iz svojih gnijezda, zvijezde na svodu jače otvorile svoje zlatne oči i cesta postala bjelja...

Što je pješačenje bosonogih po oštroj cesti, što prazan želudac, istrošeno i staračko tijelo? Sve je to potonulo u riječi nabujale vjere u Isukrsta i Majčicu Božju Bističku.

Od ganuća su mnogima navirale suze, svatko je osjećao u srcu neizmjernu dobrotu, dao bi sve, oprostio bi sve... Ta je pjesma nikla u djetinjoj odanosti Ocu nebeskome, išla je od usta do usta stoljećima, usavršavala se kraj cvatnje karanfila na djevojačkom prozoru, obogaćivala se iz sklopljenih ruku djedova i baka, i na hrvatskim njivama, kad cvate proljeće i blista se plužni lemeš... Starice su tronute ronile suze, sretne što ih Bog još nije uzeo s ovog svijeta, pa su mogle doživjeti ovaj lijepi dan zajedničkog putovanja u daleki kraj, daleki...

Dolazeći k mjestu Mariji Bistrici Velikoseljani su se složili u red. Ah, već ih grije bističko nebo i čuju bističke livade. Već su zadrhtale bističke šume i proletjele

ptice. Već bistrička cesta tutnji od silna naroda, koji po njoj kreše potkovicama. A cipele i njihove čizme su čiste, nalaštene, sjaju, kako se već pristoji za pohod Majci Božjoj.

Zdravo Marijo, milosti puna.

Zdravo sveti kraju! Ususret im dolazi troglasna zvonjava, dopire kroz uši ravno u srce...

Kao val uronio je puk u crkvu, podižući oči prema glavnom oltaru, gdje ih čeka njihova draga Majčica s Djetetom na rukama.

Sva je ista kao pred dvije, pred pet i deset godina. Koji su je vidjeli, odmah je raspoznaju. U tom im se trenutku čini, da se je otvorilo samo nebo, i sad licem u lice gledaju Nju, opravdavaju uzrok, zašto su došli, i otvoreno zbacuju sa svog srca jedan teret za drugim. Pa nažižu svijeće, padaju na koljena, zure u crni kip, a svakim časom kida se iz prsiju sad ovdje, sad ondje, glasni odah. I pjevaju opet pjesme svoga zavičaja stoljetne i davne, koje u svačiji život ulaze s danom kolijevke. Kao da se zidovi tresu i razmiču, crkveni svod podiže, a glava do glave kao perivoj rascvalih bijelih cvjetova. Sad više nma građevnih međa, nema zidova ni stropa. A kip Bogorodičin raste, raste. Postaje živa Bogorodica, sljedbenica gogotskog puta, napijena bolom, pa stoga i razumije bol, olakšava im ga, liječi bolesno tijelo, podiže klonulu dušu ...«

Da, to je Majka Božja Bistrička hrvatskom srcu. Kod nje se svatko dobro osjeća. Njoj svatko može izjadati svoje boli i svoju tugu. Saginje se nad svako izmučeno srce i sluša. Čuje i sluša svačije molbe i jade. Bilo da su izrečeni pojedinačno, kao što joj se jada i moli naš pjesnik u samoći i tišini ...

Noć je vre, noć, Majka Božja,
Pri Tebi molitvah ni čuti,
A vani med polji se puti
Doma sad paščiju spati,
Noć je vre, noć, Majka Božja.

Al mi dva smo zdavna poznati
Cez leta i žalosti vse.
I če Ti i kesno dohajam,
Posluhnut me hoćeš, kaj ne?!

Noć je sad pak, Majka Božja,
Noć v mojem srcu i v lugu,
Pak sem Ti tu, kak i negda,
Svoju sad tužim Ti tugu.
Hoćeš mi v srce pogledat?
Toplo, kak znaš samo Ti?
Tebi bi štel ja povedat,
Kaj se nigdar ne veli,
Kaj me vre zdavna boli
Da bi i želel poginut...

(D. Domjanić)

Bilo da su izrečeni skupno, iz sve duše i grla kad obilaze oko Njezina oltara i svetišta:

»Čuj, Majko, nas, svoje djece glas,
Ne daj da nas bijeda bije, brani,
brani, Majko nas.«

ili

»Očuvaj našu vjeru,
učvrsti ufanje,
Povrati, mila Majčice, naše sve
izgubljene!«

I svatko misli i osjeća da Majčica upravo njega gleda i sluša. Osjećaju se sretni, utješeni, uslišani. A onda, kad u svodovlju Njezina svetišta odjekne ona tako topla: »Rajska Djevo, Kraljice Hrvata ...«, onda oduševljenju i zanosu nema kraja. Rastaju se od Nje sa suzama, s onim tako srdačnim »Zbogom, zbogom Marijo!«, s obećanjem u srcu da će joj na godinu opet doći.

NAŠE OPĆE - NARODNO

MARIJANSKO SVETIŠTE?

Jedna je od veoma utješnih činjenica našeg kršćanskog života sve veće oduševljenje za pobožnost prema Bl. Djevici Mariji. To oduševljenje dolazi naročito do izražaja u Marijinim svetištima. Ova su svetišta žarište pobožnosti, utjeha i ponos svih kršćanskih naroda. Promislimo samo, što znači za Talijane Loreto, za Spanjolce Pilarska Gospa, za Portugalce Fatima, za Francuze Lurd, za Nijemce Altötting, za Austrijance Mariazell, za Madžare Jud, za Poljake Czestochowa!

I mi se Hrvati ponosimo mnogim i slavnim Marijinim svetištima. Naši su ih povjesničari nabrojili na stotine. No čini se, da mi ipak kao narod nemamo općeg Marijinog svetišta, da smo i u toj stvari odviše zadojeni nekim lokalnim patriotizmom. Lijepo je da se Slavonci diče svojim Aljmašem, Bosanci svojim Olovom, Dalmatinci svojim Sinjem, ali kao Hrvati morali bismo imati narodno zajedničko Marijansko svetište, za koje bi morao barem znati svaki naš čovjek, u koje bi trebalo da hodočasti svaki naš svećenik, koje bi nam svima trebalo ležati na srcu kao najveća narodna svetinja. Mislim, da svi osjećamo tu potrebu, ali je teža stvar, kad se radi o izboru toga svetišta.

Pisac bi ovih redaka htio navesti nekoliko razoga, koji će ići u prilog Marije Bistrice, da ona bude prvo Marijansko svetište ili svetište nad svetištima.

Naš Mariolog Dr. O. Ante Crnica u svome djelu »Hrvati i Marija« tvrdi da je Marija Bistrica sada bez sumnje najposjećenije svetište u našim krajevima. Tko sumnja u tu činjenicu dobro bi bilo, da se jednom uputi u Mariju Bistricu za Božje Lice, to jest oko Probraženja, ili za Veliku Gospu, pa će se brzo uvjeriti u istinitost ove tvrdnje. No možemo reći, da od Duhova pa sve do Sviju Svetih nema nedjelje ni Marijina blagdana, u koji ne bi došle brojne skupine hodočasnika u Mariju Bistricu.

U prilog Bistrice govore i neke povijesne činjenice. Hrvatski sabor u svojim zaključcima o. 1710. 1721. i 1835. zauzimao se za bistričko svetište.

7. srpnja 1935. hrvatski je metropolita Dr. Ante Bauer okrunio onaj čudotvorni kip s dvjema novim krunama, koje su urešene dragim kamenjem. Krune su u hrvatskom stilu iz X stoljeća. Tim je činom Bistrička Gospa postala Kraljica i Majka Hrvatske. To je shvatio i naš puk, kad je tom zgodom ispjevao ove priproste, ali ipak sadržajne stihove:

Krasna si,
Majko Božja Bistrička,
Resi Te nova kruna hrvatska
Iz davnog vijeka desetog,
Slavnog vremena hrvatskog.
Pravdu molimo za slavnu
Hrvatsku,
Za našu zemlju časnu junačku,
Jer ti si, Majko Hrvata,
Krunjena krunom od zlata.

I Sveti Oci Pape bili su prijatelji bističkog svetišta, koje su obasipali mnogim milostima.

Tako je već učeni Papa Benedikt XIV podijelio svetištu potpuni oprost, a Leon XIII zlatno podnožje. Pio XI podigao je bističku crkvu 4. prosinca 1923. na dostojanstvo manje bazilike. Pred svršetak Marijanske godine 1954. na blagdan Sviju svetih od 480 zastava raznih Marijanskih svetišta, Papa Pio XII dvadeset ih je odlikovao zlatnom medaljom. Među njima je i svetište Majke Božje Bističke. Isti je Papa preko Sv. Kongregacije Obreda dopustio svećenicima hodočasnicima votivnu Misu u čast Majke Božje u Mariji Bistrici.

Mnogi su naši velikani bili štovatelji i promicatelji bističkog svetišta. Spomenut ću samo nekoliko. Slavni biskup Martin Borković bosonog je hodočastio u Mariju Bistricu.

Biskup Strossmayer došao je g. 1879. na Mariju Bistricu i poticao revnog župnika Dr. Jurja Žerjavića na restauraciju svetišta, koja je i izvedena od bečkog arhitekta Schmidta i njegova učenika Bollé-a.

Poznato je iz života Dr. Ivana Merza s kolikom je pobožnošću i oduševljenjem hodočastio u Mariju Bistricu.

Zagrebački nadbiskupi i hrvatski metropolite bili su i jesu svi redom veliki štovatelji i prvi i najodličniji hodočasnici Majke Božje Bističke.

Više nego svi navedeni razlozi svakoga će uvjeriti, što znači Marija Bistrica za naš narod, ako se sam jednom potrudi i pođe u Bistricu u vrijeme velikih proštenja.

Pisac ovih redaka poznaje neke svećenike i vjernike čak iz dubrovačke biskupije koji su hodočastili u Mariju Bistricu za »Božje Lice« i otada postali oduševljeni štovatelji Bističke Gospe.

Jedan svećenik banjalučke biskupije nije se mogao dosta nagledati prizora vjere i pobožnosti u Mariji Bistrici.

Možda bi ovaj člančić prešao svoju kompetenciju, kad bi natuknuo koliko bi zadužio naš Preuzvišeni Episkopat svoje svećenstvo i vjernike, kad bi jednog dana zamolio Sv. Stolicu da nam dadne i blagdan Majke Božje Bističke s Misom i časoslovom, kao što to imaju naše dalmatinske biskupije: prenos Gospine kućice na Trsat, ili Talijani u Loreto, ili Madžari i Poljaci blagdan svoje Gospe.

A koliko bi tek procvalo bističko svetište, kad bi svaki naš svećenik poučio svoje vjernike o povijesti i štovanju Bističke Gospe, pa kad bi pomalo počeo voditi onamo i svoje vjernike i kad bi imao i u svojoj crkvi koji kutić posvećen Bističkoj Gospi. U svaku našu kuću trebala bi također ući barem kakva slika, sličica ili kipić Bističke Gospe.

Marijanska pobožnost sveta je baština našeg naroda. Neka ona postigne svoj kulmen u naše da-

ne u jednom našem općenarodnom svetištu. Neka nam to svetište postane žarište pobožnosti, duhovne utjehe i majčinske zaštite. Neka nam to svetište postane zajednički majčinski dom, kamo ćemo se svi navratiti barem jedanput na godinu dana, da ondje pred Majkom koja nas razumije, isplačemo sve suze, izrečemo sve jade, a za uzvrat primimo nove snage i jakosti za svakidanju borbu života.

Majka Božja Bistrička već stoljećima tako čudesno privlači. Odazovimo se i nećemo se nikad pokajati. Odazivajmo Joj se naročito kao narod pa ćemo uvijek osjećati Njezinu majčinsku ruku, Njezinu majčinsku zaštitu i Njezin majčinski blagoslov.

o. Josip Antolović D. I.

Majci Božjoj Bistričkoj

Pjesma Gospinih hodočasnika

O Bistrička dobra Mati,
put nas vodi u Tvoj dom;
Tamo ćeš nam suncem sjati,
Privest k Sinu ranjenom.

Duša pati s boli mnoge,
Što nam zada brat i drug,
Ranjava nam kamen noge,
Gorko peče grijeha rug.

Najviše nas, Majko, dira
Nevjera i kletva broj,
Utjehu i srcu mira
Podaj djeci skrušenoj!

S neba na nas milost prospi,
Neka svi smo dušom svom
Odani i Tebi Gospi
I Tvom Sinu jedinom.

K Tebi hrli naša četa,
S lica nam se radost sja,
Primi nas, o Djevo sveta,
Doma, srca nado sva!

Bistrička o dobra Mati,
Upravljaj nam žića tijek;
Hrvatska sva i Hrvati
Tebi vjerni bit će vijek!

Aleksa Kokić

Majka od utočišta

Tamo gdje brza Drava utječe u široki Dunav bijeli se selo Aljmaš. Postojalo je prije nego su Turci došli u one krajeve. Iza odlaska Turaka ne osta ni trunka od župe i crkve. Selo je pripadalo osječkoj župi sv. Mihovila, kojom su upravljali isusovci. Nedjeljom i blagdanom dolazio bi u Aljmaš po jedan svećenik isusovac iz Osijeka. Sticajem prilika posta Aljmaš jedno od glavnih prošteništa u Slavoniji.

S onu stranu Drave, nedaleko Osijeka, nalazi se mjesto Laško. Tamo se uvelike častio čudotvorni kip Majke Božje. Kad je u Mađarskoj buknula buna pod vodstvom Rakoczia, pobojaše se katolici u Laškom da bi im kalvini mogli pogrditi kip Majke Božje, jer su bili u većini. Kip je trebalo skloniti u zatišje. Uoči blagdana Prikazanja Bl. Dj. Marije, 20. studenoga 1704., prenesu čudotvorni kip iz Laškog u Aljmaš, pod vodstvom isusovca o. Marka Jurine, uz mnogobrojnu pratnju vjernika.

Aljmašani su dočekali Bl. Djevicu nezampaćenim oduševljenjem. Ubrzo sagradiše joj dostojnu crkvu. Posvetu Crkve obavio je biskup Đuro Patačić 8. rujna 1715., uz sjajnu podvorbu i veliku svečanost. Taj dan osta glavnim datumom hodočašća sve do danas. Na taj dan znade se u Alimašu sakupiti i do 10.000 duša. Kasnije, da bi udovoljili sve većem prilivu hodočasnika, proširili su crkvu podporom baruna Antuna Pejačevića

Na Veliki Četvrtak 1946. godine zadesila je Aljmaš velika nesreća — silni zožar. Vatra zahvati i župski dvor i crkvu. U strahu i panici narod nije uspio spasiti kipa Majke Božje, koji je bio čvrsto prikovan u udubini oltara. Aljmašani, tužni i jadni, dočekaše Veliki Petak. Mnogi su plakali na pustom garištu Gospine crkve.

Za četiri godine sazidaše novu crkvu i nanovo postaviše Gospin kip. Biskup Strossmayer zamjeni ga novim, krasno izrađenim, koji se još i danas nalazi u aljmaškoj crkvi.

Nad Aljmašem izgradili su i Kalvariju opasanu zidom. Put je dosta strm i neravan, kao što je bio strm i mučan put kojim je Spasitelj nosio svoj teški križ.

Godine 1904. sv. Otac Pio X podijeli hodočasnicima Gospina prošteništa mnogo potpunih i nepotpunih oprosta. Rijeka hodočasnika još uvijek obtače aljmaško prošteništa noseći sa sobom utjehu i blagoslov Majke od Utočišta.

GOSPA TEKIJSKA

Lani smo proslavili 250-godišnjicu velike kršćanske pobjede, izvojevane Gospinom pomoću, kod Sinja. Ove je godine 250-godišnjica slavne pobjede kod Petrovaradina. Izvojštena je baš na mjestu gdje se danas nalazi crkva Majke Božje Tekijske.

God. 1716. na dan Snježne Gospe vodila se tu krvava bitka između Turaka i kršćanske vojske koju je predvodio princ Eugen od Savoje, pobožni štovatelj Majke Božje. Prije samog boja posveti princ Eugen sebe i svoju vojsku nebeskoj zaštiti Majke Božje pred Gospinom slikom, koja je naličila slici Majke Božje Snježne u Rimu. Bitka je započela oko sedam sati ujutro, a u podne, kad se moli Anđeo Gospodnji, stajao je već princ Eugen kao pobjednik u šatoru velikog vezira. U zahvalu i vječni spomen uze vojskovođa sliku Gospe Snježne te je ponese u svečanom ophodu iz vojničkog tabora u kapelu Bezgrješnog Začeća u Tekijama. Kapeli bi dano novo ime »Gospa Snježna«. Otada je svake godine na Gospu Snježnu kretala iz župske crkve sv. Jurja u Petrovaradinu procesija do kapele. Ubrzo se raširi glas o velikim milostima Gospe Tekijske po čitavom Srijemu i preko Dunava. Tekije postadoše mjestom velikih hodočašća, osobito od onog vremena kad je papa Klement XII podijelio prošteništu potpuni oprost.

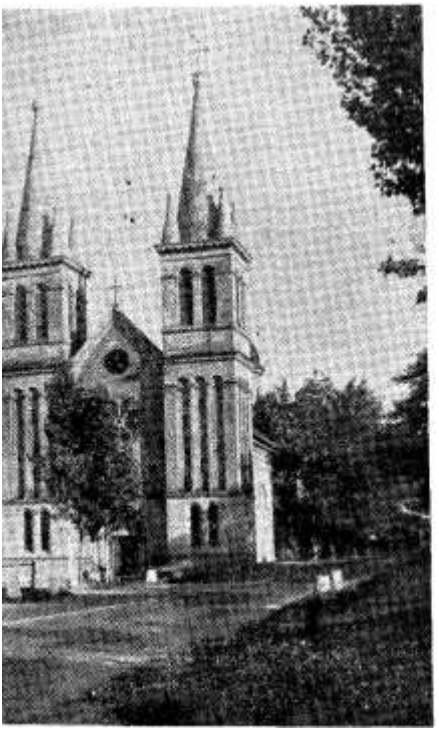

Danas se na Tekijama nalazi krasna crkva, u koju dolaze svake godine tisuće i tisuće hodočasnika da se poklone čudotvornoj slici velike zaštitnice Petrovaradina, Pomoćnice kršćanskog puka i Dobitnice svih uzvišenih bitaka Gospodnjih.

Svetištem danas upravljaju oci franjevci - konventualci. Ovogodišnji veliki jubilej uzveličat će svojom prisutnošću uz mnoge biskupe i zagrebački nadbiskup i metropolita kardinal Dr. Franjo Šeper.

Čudotvorna Gospina slika u Sotinu

Sotin smatraju jednim od najljepših srijemskih mjesta (10 km. jugoistočno od Vukovara). Odozgo je veličanstven pogled na Dunav s njegovim zaljevima, šumama i otočićima, te preko na zelenu Bačku.

Staro je to naselje preko 3000 godina. U rimsko doba bio je tu grad i tvrđava Cornacum. — Iz Sotina piše god. 1464. kralj Korvin rimskom caru, moleći ga da pomogne teško ugroženom Jajcu. — 1526. prošao je kroz njega silni turski sultan Sulejman II, na putu u Osijek.

Ali najveća slava Sotina jest čudotvorna Gospina slika. S krasnog oltara milo te gleda Pomoćnica kršćana, držeći malog Isusa i prati te pogledom kamo god ti stao. Donesena je ovamo 1739., a prenesena u novosagrađenu veliku crkvu 1768. Prema tomu za dvije godine proslavit će se 200-godišnjica. Crkva je, na žalost, još uvijek jako oštećena od rata. Nadamo se da će do jubileja ipak biti popravljena.

Hodočasnici pred Gospinim kipom u porušenoj crkvi u Voćinu

Majka Božja OLOVSKA

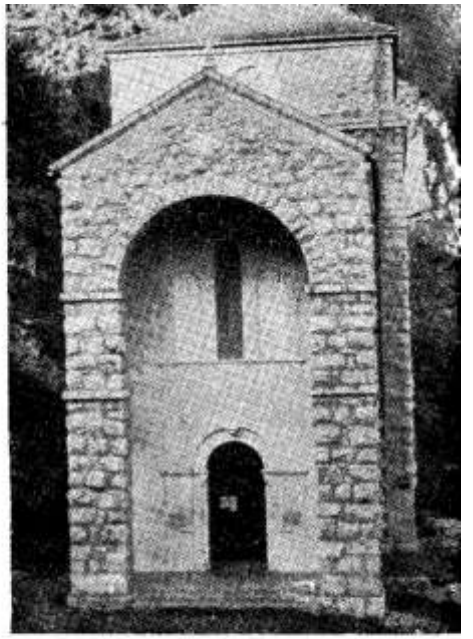

Svako vrijeme nosi svoj poseban znak spasenja u Kristovoj Crkvi. Božji narod uvijek je nalazio put da sačuva najdragocjeniji Božji dar — vjeru! Ponajćešće je u povijesti Kristove Crkve taj znak spasenja bila Bl. Djevica Marija. Ona je bila prisutna u svim burnim stoljećima na zenitu kršćanskog neba, kao znak: »Žena obučena u sunce . . .«

To je na osobit način doživio kroz povijest katolički narod Bosne. Brojna Gospina svetišta i danas su svjedoci Marijine majčinske intimnosti s tim narodom, kao i živa vjera tog raštrkanog stada po bosanskim brdima i njegovo povjerenje u Gospu. Među Gospinim svetištima psebno mjesto zauzima svetište M. Božje u Olovu. Gospa je podigla svoje prebivalište u srcu Bosne da odanle vjekovima blagosliva i štiti svoju progonjenu djecu. Povijest olovskog svetišta izvanredno je zanimljiva i uzbudljiva za svako kršćansko srce. Proživjelo je velika slavlja od pobožnoga puka i njegovih plemenitih gospodara, a ujedno je doživjelo bolna stradanja od nepripadnika kršćanske vjere. Datira još iz 14. stoljeća zajedn sa franjevačkim samstanom. Od tog vremena pa do danas bilo je svjedoka svih radosnih kao i žalosnih događaja bosanskog naroda. Doživjelo je teške trenutke pada Bosne u ruke Osmanlija. Pod turskom vlašću počeo je dugi, teški križni put bosanskog katoličkog naroda. Gospa ga je pratila svojom budnom majčinskom prisutnošću kao nekoć Krista na Kalvariju. Nije se dala od njega čak ni silom otrgnuti. Poseban, naime značaj u povijesti olovskog svetišta ima čudesni dolazak čudotvorne slike Majke Božje. Događaj se zbio negdje u prvoj polovini 16. stoljeća. U progonu kršćana Turci su u okolini Zvornika popalili nekoliko katoličkih crkava, a onu u Zvorniku pretvorili u džamiju. Tada je u selu Bakićima blizu Olova pronađena slika Majke Božje sli-

kana na dasci. Kad su katolici pronašli tu sliku, potaknuti iznutra ljubavlju prema Gospi sagradili su joj na tom mjestu crkvicu. Ali sliku su čuvali u samostanskoj kapelici u Olovu. Svake godine uoči blagdana Velike Gospe u Olovu se odvijala velika procesija, u kojoj je sudjelovalo i po petnaest tisuća vjernika. Procesija bi išla od svetišta u Olovu prema Gospinoj crkvici, gdje je pronađena slika. I upravo za vrijeme te procesije događala su se čudesa. Kad su Turci zauzeli Olovo nisu porušili svetište. Ali su ometali hodočašća, te pravili nerede za vrijeme procesija. Uza sve poteškoće, neprilike i žrtve, gospino svetište u Olovu bilo je u to vrijeme najznačajnije na Balkanu. Svjedoči nam o tome bosanski biskup fra Nikola Olovčić kad piše 1672. god.: »Tu sam, kaže on, našao najstariju, po svoj Turskoj i okolnjim zemljama najglasovitiju crkvu čudotvrne Gospe, i u crkvi najuzvišeniju sliku Bl. Djevice. Radi veoma velikih i gotovo svakidašnjih čudesa Turci i svi inovjerci štuju ovu Majku Božju, a i boje je se. Baš radi ove Gospine časti i štovanja silna mnoštva obližnjega svijeta kao i Madžara, Slavonaca, Hrvata, Dalmatinaca, Dubrovčana, Bošnjaka, Turaka, pravoslavnih, Grka i Židova dolaze ovamo na Veliku Gospojinu. Tada najmilostivija Majka svega roda ljudskoga pomaže svakome u svim nevoljama, osobito onim opsjednutim, a i to na očigled samih nevjernika«.

Razumije se da su neprijatelji Križa nerado gledali kako Gospa okuplja oko sebe malo Kristovo stado. Tako je nadošla tužna 1704. god. Te godine dade Sefer-paša potajno zapaliti Gospino svetište zajedno sa samostanom. Izgorjeli su potpunoma, i sve što je bilo u njima. Bila je to teška i nenadoknadiva šteta. Nekako u isto vrijeme uslijed progona razbježali su se i sami katolici. Tako je malo po malo mjesto prešlo potpunoma u ruke Turaka. I napokon od svetišta nije ostalo ništa osim jednog velikog crnog kamena, koji i danas stoji i pokazuje gdje je bila crkva. Vjernici i danas s poštovanjem ljube taj kamen i pale na njem svjeće.

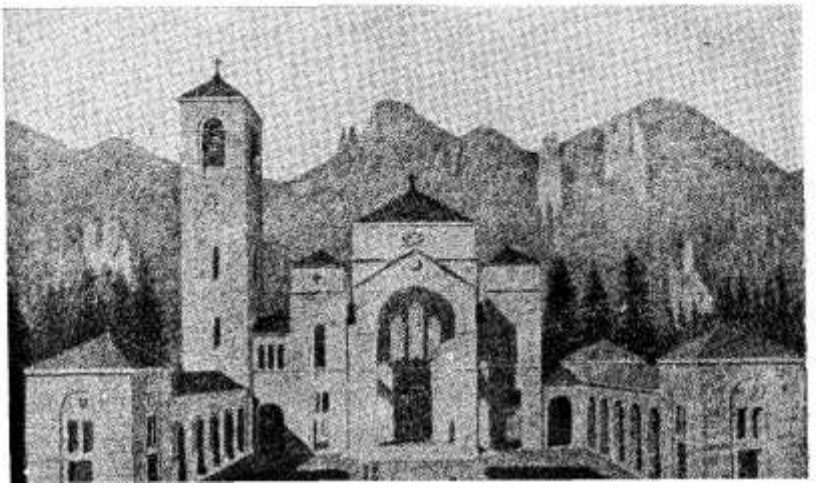

▼ **Cjeloviti plan crkve u Olovu**

Ipak na pusto mjesto bez katoličkog svećenika, bez zvona i crkve, bez domaćih vjernika, svake su godine na blagdan Velike Gospe dolazili hodočasnici. Žarke molitve kao i nekad prije dizale su se k Bogu s tih garišta. Dugo se čekalo do obnove. Konačno 10. rujna 1930. god. postavljen je kamen temeljac novoj crkvi. Zatim 1937. služena je misa za Božić — ponoćka! Dugih dvjesto i trideset godina olovsko svetište bilo je bez crkve. Ali nije ostalo bez Majke i njezine djece!

Danas se u olovskom svetištu ne odvijaju procesije kao nekad. Ali svake godine hrle tisuće hodočasnika na Veliku Gospu u Olovo. Vjernici pješače 10—12 sati hoda kroz planinske uvale i uzvisine da pohode i počaste Gospu. »Kratki i zbijeni« planinski kilometri obično su veoma topli! Hodočasnici na putu pjevaju Gospine pjesme ili mole krunicu. Sa svih strana u različitim nošnjama slijevaju se veće ili manje grupe iz bližih i daljih mjesta.

Zanimljivo je i ganutljivo gledati onu živu vjeru hodočasnika. Mnogi od njih dolaze da ispune svoj zavjet učinjen Gospi. Žarke molitve uz tiho šaputanje ispunjaju svetište. Svatko se razgovara s Majkom kao da su sami! Ali nitko nikome ne smeta. Svi su zauzeti samo jednom mišlju: sad smo uz Majku! Netko zahvaljuje, netko iznosi svoje nevolje, a netko opet vapi za pomoć. U svetištu se služe sv. Mise i gotovo pod svakom se propovijeda. Sve to vode oci franjevci, koji se brinu za hodočasnike. Kad koja grupa hodočasnika završi svoju pobožnost u svetištu, izlazi iz svetišta i čini ophod oko crkve. Ali, pošto je crkva sagrađena tik uz dosta visoku stijenu koja se gotovo okomito spušta do podnožja crkve, teren oko svetišta je sav krševit. Mnogi od hodočasnika, a pokadkad i čitava grupa, na golim koljenima po nekoliko puta obilaze svetište. Ponajčešće su to drage mame, koje tiho šaputaju krunicu i pokadkada uzdahnu od uboda krša. Jednako tako čine djevojke i mladići, muževi pa i djeca. Nije rijetko da se koljena zarumene od vlastite krvi. Ali to kao da se i ne osjeća. Mažuranićev stih: Studen kamen, al je srce vruće« mogli bismo izreći malo drukčije: Oštar kamen, al je srce kremen! Takvi se prizori mijenjaju jedan za drugim kako stižu pojedine grupe!

Glavna je sv. Misa pred crkvom. Tada je i glavna propovijed o Gospi. Dvorište ispred crkve je puno a neki se vjernici nalaze na uzvisinama ispred dvorišta. Propovijed se pažljivo sluša, a kasnije se poslije sv. Mise ponavljaju pojedine misnikove misli o Gospi. Tko bolje zapamti on s ponosom ponavlja misnikove riječi.

Svetište je preko cijele noći otvoreno. Hodočasnici stalno ispunjavaju crkvu. Ujutro na sam blag-

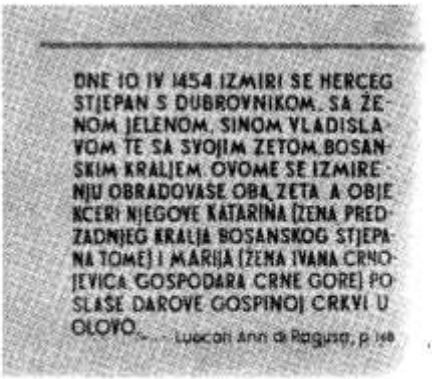

— Lucari Ann di Ragusa, p. 148

dan Uznesenja, iza prve sv. Mise, hodočasnici koji su došli dan prije opraštaju se od Gospe i nestaju u planinama. Put je dug a i naporan. Ali svatko nosi Gospin blagosov i sveti mir u svojoj duši, koji se kao mimoiris prenosi i širi u katoličkim obiteljima.

Neizbrisivi su tragovi i uspomene na Gospinu blizinu. Plod vjernosti prema Njoj jest i uvijek će biti najljepši Božji dar duši — vjera! Gospa pripravna i moćna da do kraja čuva taj božanski poklad.

Dokle god budu cvali putevi na Sion gdje je otpočinula kći sionska i gdje čeka umorne putnike u vječnu domovinu, uvijek će Božji narod pratiti jaka ruka Božja!

Nekad teško pristupačno Gospino svetište u Olovu najednom se našlo — po Božjoj providnosti — na glavnoj prometnoj liniji: Sarajevo — Semizovac — Olovo — Kladanj — Tuzla — Sava i autostrada Zagreb — Beograd!

Tako je pristup dragoj Gospi postao brži i lakši!

Luka Lučić D. I.

Gospa od KONDŽILA

Uoči Marijina uznesenja dolina Teslića oživi posebnim čarom. Sve plemenito i vjerno, što živi u toj zemlji neka dašnjih slavnih usorskih banova, diže se na noge i polazi na hodočašće Majci Božjoj Kondžilskoj. Njima se pridružuje mnoštvo vjernog puka izbliza i daleka, čak iz ravne Slavonije. Tko ima novaca, putuje vlakom do Teslića pa onda pješači do Kondžila. Drugi se „po starinskom običaju voze u zapregnim kolima. Ima ih i takovih koji po više sati pješače. Mnogi dođu dan dva ranije, a kako nemaju gdje bi se smjestili, noće pod vedrim nebom. Naprave ležaj od bujadi koju nasijeku u obližnjoj šumi. Svi se oni napokon okupe pred zajedničkom Majkom.

U navečerje blagdana Velike Gospe nosi se čudotvorna slika u svečanoj procesiji iz Komušine na ljupko brdašce Kondžilo, obraslo stoljetnim bukvama. Tu se izloži u maloj gorskoj crkvici, gdje Bl. Djevica iskazuje svojim štovateljima nebrojene milosti. Sliku nosi naizmjence 36 muškaraca, a svi moraju biti prije ispovjeđeni.

Za razliku od drugih hrvatskih marijanskih svetišta, ovo se odlikuje posebnom skromnošću i jednostavnošću. Nema tu velike crkve i nebotičnih tornjeva. Nema ni prenoćišta. Mnogi probdiju cijelu noć u molitvi ili kraj vatre. U ranu zoru počinju obilaziti na golim koljenima i raširenih ruku oko oltara na kojem je izložena čudotvorna slika.

Majku Božju Kondžilsku štuju ne samo katolici već i muslimani. Mnogi se od njih zavjetuju da će u njezino svetište dopješačiti bosi, a tamo zajedno s katolicima obilaze na golim koljenima oko oltara, ljube Spasiteljev križ i darivaju Gospu. U analima se spominje kako je god. 1891. neki muhamedanac iz sela Raduše, kljast na obje noge, učinio zavjet i dojahao uoči Velike Gospe na Kondžilo. Na sam blagdan nije mu više trebalo konja. Vratio se kući svojim nogama. Na rastanku reče župniku: » Mene ozdravi tvoja Gospa. Evo forint lemozine (milostinja); a da sam bogat dao bih i 100 forinti kad me je ovako milosrdno ozdravila.«

I sama povijest čudotvorne slike Gospe od Kondžila povezana je na poseban način s muslimanima. Sliku je prije više stotina godina našao neki Turčin iz sela Mrkotića i pohranio u svoj hambar. Kad su to drugi muslimani saznali, nagovorili su ga da je vrati njezinu zakonu. Pobožni Komušanci otkupe je uz veliko blago. Od straha pred

Turcima nisu smjeli ići cestom, već krenuše preko planina noseći sliku na nosiljci. Na Kondžilu malo otpočinuše. No kad htjedoše dalje, slika posta tako teška da je ni deset ljudi nije moglo dignuti. Tada svi kleknu pred sliku i svečano se zavjetovaše da će je svake godine uoči Velike Gospe nositi u svečanom ophodu iz Komušine ovamo na Kondžilo ako ih Bl. Djevica usliši i dopusti im da je mogu odnijeti u Komušinu u crkvu. Kad su izrekli svoj zavjet, mogli su sliku bez poteškoće odnijeti u Komušinu gdje se i danas nalazi. Odonda pa do danas, Komušanci vjerno vrše svoje obećanje.

Vidić Josip D. I.

»Gospin astronaut«

NA BLAGDAN UZNESENJA

Krasno bi to bilo! Dići se, recimo na Veliku Gospu raketom »Nazaret« nad našu zakrivljenu zemlju. Optrčati je nekoliko puta. Iz visine od 100 ili 200 kilometara, za pune vedrine i tišine, motriti orlovskim okom i kroz povećalo što se to dolje zbiva. Kakve se to mrlje stvaraju oko nekih crvenkastih i bijelih točaka... zbijaju se i razlijevaju... I to — posvuda! Na svim kontinentima, na svim širinama i dužinama globusa... Ovo je blagi dan Majke na nebo Uznesene! A to po svim stranama planeta mnoštvo njene djece dolazi k Srcu po zagovor i blagoslov.

Dignimo se u jasno predpodne. Skrenimo prema **Turskoj.** Eno kraj negdašnjega Efeza, Marijina grada i grada Marijina sabora, svetišta Panagia Kapulu. Tu je, kažu, Gospa živjela s Apostolom Ljubavi Ivanom. Njena je kućica, vele, pronađena i uređena. Kršćani i muslimani stječu se amo odsvakud. Čim se primaknemo **Siriji** i **Libanonu,** raste u nama radost. U Libanonu Marija živi u nekoliko svetišta. Među preostalim cedrima čuva vjeru katoličkih Melkita i Maronita. U Harisi, iznad obale, diže se narodni spomenik ljubavi, visok do 30 metara. Odatle Gospa gleda planinsku priobalnu zemlju. U **sirijskoj** lijepoj nizini oko Damaska bijeli se Gospa od Saidnaya. Koliko se kršćanskih i nekršćanskih duša preporuči Majci ovog dana? U **Palestini** vidimo golemu nazaretsku baziliku Navještenja, svu od betona. U Betlehemu — veliki hram Rođenja. Ovdje je nekoć Djevica živjela, odatle sa svojim Djetetom pokrenula svijet. Pogledamo li dobro prema sjeveru, vidjet ćemo u **armenskim** brdima »Astovancekal« — hram »one, koja je primila Boga«.

Raketa nas nosi prema **Pakistanu** i **Indiji.** Gospa nas je pretekla! Nastanila se kraj Bombaya, milijunskog mravinjaka, na brdu prozvanom »Marijinim brdom«, u Bandri, gdje ju je za vrijeme euharistijskog kongresa pozdravio sam Sveti Otac. Ali u toj golemoj zemlji glada i povijesne veličine, među svetim kravama i raskošnim pagodama, razastrla je Gospa mrežu prisutnosti i brige. Velankani kraj Pondišeria; ukusni Bandel iznad Kalkute; Elangulam i Kudamaloor u Malabaru, među Tominim kršćanima; pa čitav grad Madras, koji ponosno nosi Marijino ime — Madre de Dios, Majka Božja! Tako je okrutnu božicu Durga Kali zamijenila Djevica s milosrdnim Sinom!

Na **Ceylonu,** Sri Lanki - Svetom Bliještavilu, zapazit ćemo guste skupine oko 150 crkvi i kapela, koje na tom čarobnom otoku skrivaju njenu dobrotu. Budisti zajedno s kršćanima hodočaste napose u Madhu i Mandanare, u Mataru i u novo svetište kraj prijestolnice Colomba, posvećeno Našoj Gospi, Kraljici Lanka!

Nađemo li se nad **Indokinom,** bit će malo teže pobrojati Marijine crkve, jer je sve puno ratnog dima i plamena... Ipak znamo da su pod nama Bao-nham, Quag-nam, i onaj predivni Lavang, za kim čezne svako vietnamsko katoličko srce. U samoj **Kini,** koja se ne može zatvoriti astronautima ko što se može bambusovim zidom odijeliti od svijeta, još uvijek Marija živi i čeka. Legenda priča, kako je dražesna božica Koanin s nebeskih vrata milostivo pogledala siromaha... Bila je to slika puna čežnje, a zazivala je vjekovima Djevicu. Čengmu, Sveta Majka, boravi u Daong-mug-

hiaou, gdje je kao konzul molio pjesnik Pavao Claudel. Eno je u Pou-tou, gdje se na otoku bonaca i s njima dobro razumije. U Tong Liu Gospa je, kažu, liječnica. Kosooki žuti Kinezi hrle i u Hong-kow-tze, i u Loyang... i u Kaichow... i u Zo-se. Mati jamči, da im nebo nije daleko.

Pod nama je vulkansko tlo **Japana**. Gospa je naročito iza prošlog rata počela jače zanimati dušu ovog naroda. U Tokiju joj podigoše kao Bezgrješnoj fantastičnu katedralu, dragulj moderne arhitekture. U Hirošimi, koju je spalilo »atomsko sunce«, svijet je izgradio hram Kraljici Mira. Obnovljeno je Gospino svetište i stolna crkva u Urakamiu, predgrađu spaljenog Nagasakia. Tu je radio, pisao, patio i svetac atomske bombe, dr Pavao Takaši Nagai. Sancta Maria no go zo va doko? Gdje je slika svete Marije? pitali su nakon viševjekovnog progonstva preživjeli japanski kršćani? Danas joj dolaze u mnoge male i velike domove, u sjeni svete planine Fužijame pronalaze njene slike...

Na jug — nad hiljade **filipinskih** otoka... Tu živi katolički narod, najjača Marijanska skupina na plavoj površini Pacifika. Preko 25 milijuna katolika, od kojih mnogi hodačaste na ovaj ljetni blagi dan svojoj Gospi »de la Paz y Buen Viaje«, od Mira i od dobra Puta; u Manili sve je prepuno oko Virgen de la Naval; u Piatu se sjećaju, kako je Marija spasila domoroce u prošlom ratu od Japanaca uz pomoć kiše... Procesije se nižu i pletu oko Penafrancie, oko Zamoboange na Mindanau... i drugud.

U golemoj **Indoneziji** Gospa ima svoj hram gotovo na svakom otoku. U Ambarawi Bijela Lurdska Gospa — »Dewi Mariah, Ibuning katresnan murni — Djeva Marija, majka čiste ljubavi«; nasmijana je u Jodžokartu i Batu na Javi; prepuna milosti na gracioznom otoku plesa Baliu; na Floresu kraljuje još od vremena svetog Franje Ksavera kao Renja Rosario — Kraljica Krunice...

»Divno se osjećate ploveći morem na brodu koji nosi Marijino ime«, reče misionar Borjon. To je ime danas poznato na svim bisernim otocima razbacanima po nepreglednim pacifičkim vodama... »Vola siga« — Zvijezda jutarnja — vodi duše u uskim čamcima i opominje u životu. **Australija** je Madoni posvetila više od 450 crkvi i kapela. Njeno ime nose katedrale u Sidneyu i Tasmaniji. U **Novom Zeelandu** oko 100 Gospinih crkvi! Na otoku **Nova Kaledonija** glasovita su svetišta »Bežgrješno Začeće« i Mele. Fatimska Gospa dobiva posvuda crkve s tornjevima, lurdska Djevica kipove u spiljama...

Leteći nad **havajskim** otokom gubavih Molokajem, mislimo na patra Damjana, koji je onamo doveo Bogorodicu i stavio pod njenu zaštitu najbjednije na svijetu. Ali s njom i nisu tako bijedni!

Amerika — Novi svijet prilično dugo pozna Mariju. Od ledene **Aljaske** do nemirne i uzdrhtane Patagonije — Marija je kod kuće. Na sniježnom rtu Barrow Marijin kip kraljuje na raskršću između Sibirije, Aljaske i Sjevernog Pola... U **Kanadi** — u tom beskraju polja, šuma i planina — Gospu jednako ljube katolici engleskog i francuskog jezika. Topla žarišta ove bogate i prohladne zemlje zovu se Naša Gospa du Cap, Djevica na jezeru Bouchette, Gospa u Quebecu i Montrealu.

Spustimo li se našom raketom »Nazaret« prema jugu, ugledat ćemo planine i nizine Novog Svijeta. Taj se kontinent prislonio zelenim savanama i pampasima, obroncima i rječnim dolinama na orijašku hrpteniaču Rocky Mountainsa i Anda. Gospi je svejedno, da li je dozvaše u planinska gnijezda, ili je nastaniše u hipercivilizirania naseljima. I Sjeverna, dinamična, industrijska, financijska; i Srednja, vrućа i zaostala; i Južna, nemirna Amerika — ljubi Mariju. Prvi poznati natpis, na kensingtonskom kamenu, glasi — Ave Maria!

Američki su biskupi 1847. proglasili u Baltimoreu Gospu »Kraljicom **Sjedinjenih Država**«. Preko 3200 crkvi, među tvorničkim dimnjacima, atomskim pećima i asfaltnim putevima, u neboderskim mamutgradovima i uz plodne farme, od atlantske do pacifičke obale — otvaraju svoja vrata i Gospino Srce stanovnicima najdinamičnije države svijeta. Isusovac Lord kazuje, kako u samom »klaoničkom« Chicagu Hrvati podigoše crkvu Uznesenju; Poljaci Bezgrješnom Srcu; Nijemci Bezgrješno Začetoj; Litavci — zaštitnici Litve, Gospi od

Vilna; Francuzi Našoj Chicaškoj Gospi; Česi — našoj Gospi od dobrog savjeta; Meksikanci — Guadalupskoj, Mađari — ugarskoj, Talijani — pompejskoj Gospi... Najveća crkva Sjedinjenih Država, sazidana i ukrašena svotom od 19 milijuna dolara, Gospino je svetište u Washingtonu. Tisuće vjernih daju u ime Bogorodice Majke pred papinskom tijarom, koja se tu čuva, svoju pomoć siromašnima...

Nad **Meksikom** nema poteškoća. Najveće svetište Majke Božje, Guadalupe, vidi se jasno kako leži pod svojom Sierrom, gledajući u daljini zadimljeni Popocatepetl... To je predgrađe glasovitije od samoga glavnoga grada! U njemu se zna u jednom danu okupiti gotovo milijun indijanskog i pomiješanog stanovništva. Meksikanci obnavljaju svoju vjeru i u drugim prošteništima — u Zapopamu, Talpi, Ocotlanu...

Svrnimo okom na **Kubu.** U svim krizama ove »šećerne« zemlje, vjerni se okupljaju oko Gospe del Cobre, de Regla, Baracoa. Na otoku **Portoricu** — oko Gospe od Montserrata. **Guatemala** se ponosi Gospinom katedralom. Tu kraljuje Gospa od Pomoći. U **San Salvadoru** čeka Gospa od Mira, u San Miguelu. U **Hondurasu** — Naša Gospa od Začeća u Svapi. U **Nicaragui** — »leonska« naša Gospa od Milosrđa. U toj zemlji vidimo jedno od nastarijih i najslavnijih svetišta cijele Amerike — Gospe od Začeća u Vieju. Evo u **Costa Rici** — Naše Gospe Ujararske, u El Paraisu. To je, kažu, za dušu doista raj. Paraiso! U **Panami** dijeli milost Gospa od Utjehe i Gospa od Krunice. U **Dominikanskoj** republici dobila je nedavno glasovita Gospa od Višnje Milosti veličanstvenu modernu baziliku, dok se Gospa od Trajne Pomoći nalazi u jednom skromnom hramu. Na Martiniqueu čuva duše Gospa od Izbavljenja.

Naš let nad Južnom Amerikom odgonetnut će zagonetku uščuvane vjere. Razumjet ćemo odakle tolika želja da se katolicizam toga kontinenta savršeno obnovi. **Venezuela** ima mnogo petrolejskih vrela, ali i Marijinih kuća. Kakva mnoštva znadu opsjedati crkve Gospe del Soccoro u Valenciji, od Utjehe u Taribi, Copacabanu u Guarenasu, Božanske Pastirice u glavnom gradu Caracasu. Najviše pak Nuestru Senjoru od Coromota, kojoj molitvama ne daju mira ni po danu ni po noći...

U **Ekvadoru** stara Marijina zborišta El Quinche, La Merced — prozvano »potresom«! La Antigua, čije ime veli da je svetište od starine, i druga... okupljaju sve veća mnoštva. Planinski **Peru** skriva mnoga svetišta. Na samom jezeru Titicaca glasovito proštenište Copacabana. U glavnom gradu Limi — Gospa od Krunice. Zaštitnica peruanske republike i vojske — Gospa od Milosti.

U **Kolumbiji,** zemlji uzbuna i prevrata, kao da Marija jedina ostaje neprognana i ljubljena. Iz daljine grnu hodočasnici Gospi od Chiquinquire; tisuće se nađu pred Gospom de Las Lajas; tko će prebrojiti one kod Gospe od Monguia, ili kod Bogorodice Pomoćnice u Caliu... I u **Boliviji** susrećemo Gospu u Copacabani (tu smo riječ mnogo puta spomenuli, a znači u nježnom jeziku Inka »mjesto gdje se gleda plavi kamen!«) Bolivijci mjesto kamena motre u plavom plaštu Majku sa srcem!

Paragvaj, zelena pokrajina slavnih isusovačkih negdašnjih redukcija, zaziva Djevicu od Caacupea. Najveće slavlje, s nebrojenim okupljenim narodom, upravo na blagdan Uznesenja, okružuje Gospu od Uznesenja. **Urugvaj** pozna svoju Gospu Svete Krunice, u gradu istog Imena, Rosario. Zahvalno štuje svoju Oslobiteljicu, koja je štitila tridesetitri junaka oslobiteljа, pa je i zovu »Gospa tridesetitrojice«.

Dok letimo nad **Chileom,** vidimo iznad Santiaga, na Djevičinu Brdu, 14 metara visok Marijin kip na postolju od 12 metara! Ovu zemlju otoka i vulkana često drmaju okrutni potresi. Život bi bio nesnosan bez Majke i njene utjehe. Naša Gospa Loretska, Karmelska de Palo Colorado, La Rinconada — ne da ovome svijetu da bude zdvojan. U zemlji je najstarije svetište Djevice od Bolda, a valjda najomiljenije Naše Gospe Karmelske u Andacolu.

Skrenimo preko sniježnih Anda nad **Argentinu,** srebrnu zemlju. Na njenim pampama i brdskim sedlima počivaju svetišta Gospe od Catamarce, Djevice u Itati, čudesne Gospe u Salti, Gospe od Krunice u Cordobi, čudotvorne Gospe u Santa Fe, Gospe od Utjehe u Sum-

ampi, Karmelske u Čuyi... Kad bismo sva ta svetišta mimoišli ili ih zaboravili, kako da zaboravimo najveću svetinju ove zemlje, slavnu Gospu od Lujana? Njena bazilika zove svojim 106 metara visokim tornjevima, u prostrane lađe — 104 metara uzdužna, 66 metara poprečna! Koliko srdaca pohodi godišnje to proštenište kojih 60 km udaljeno od Buenos Airesa, jedva će tko prebrojiti. Svakako — Argentina je nezamisliva bez Lujanske Madone.

Bujna, tropska i prebogata zemlja **Brazila** okuplja se oko svog najstarijeg svetišta Naše Gospe od milosti u Baia. Ali svaka pokrajina ove kolos-države ima svoje svetište. U državi Sao Paolo Naša Gospa d' Apparecida... u provinciji Para Gospa Nazaretska... u državi Rio Grande Posrednica Milosti...

Nema vremena da nadlijećemo sve savezne države. U svima gori, sigurni smo, podjednak plamen odanosti, nad svima bdije ista materinska briga.

Skrećemo prema **Africi**. Preletjet ćemo ocean, a zatim poći od juga prema sjeveru, iznad zeleno - žutog kontinenta crnih i zagasitih Afrikanaca!

Ne smijemo mimoići otok **Madagaskar**, »zemlju Bezgrješne«! Masina Maria, Sveta Marija voli te nekdašnje doseljenike iz daleke Indije. Kao Gospa Lurdska i Gospa Bezgrješnog Srca — živi među svojom djecom. Ambohimanga, sjeverno od Tananariva, bit će valjda prvo pravo nacionalno svetište.

U **Južnoj Africi** Gospa krijepi katoličke biskupe, da se zauzmu u rasnoj borbi za obojenu Marijinu djecu i druge zapostavljene crnce. Oni znadu puteve do njenih svetišta — do Songvenia u Natalu, do Fatimske Gospe u Benoniu, do hrama u Rosemooru, do njenog lika blizu fantastičnih Viktorijinih slapova... Kako su sretna Zulu i Bantu plemena, što mogu naći srce prave matere!

Basutoland grne u svoje divno narodno, fatimsko, glasovito svetište u Ramabanti. Središnju Afriku, napose **Kongo**, posvetio je Leon XIII Majci Božjoj. Posveta se obnavlja upravo na ovaj dan — blagdan Uznesenja. Afrikanci vole putovati nadaleko. Vole biti u mnoštvu. Zato se u svim misijama na Albertovu jezeru skuplja silan svijet. **Urundi** štuje Gospu Svete Krunice. Kiwu pokrajina — Bezgrješno Srce. U samom Kongu isusovci su od početka organizirali Marijine Kongregacije, kojima danas dolaze u pomoć skupine Marijine Legije. Uveli su štovanje Bogorodičino pod raznim imenima. Gospa se ugodno osjeća i u Kimbongu, i u Kikwitu, i u Lukafi, i u Mampoku... i drugdje.

Ne zaboravimo na Gospu od Oslobođenja u **Istočnoj Africi**. Na Gospu od Pobjede u **Ugandi**. Na Našu Gospu od Slobode u **Senegalu**. Na Gospu Planine, na **Madeiri**...

Dok Mariju u »crnoj Africi« optrčava nepregledno mnoštvo brbljavih i golišavih vjernika, u »bijeloj — sjevernoj Africi«, Gospu časte malobrojni katolici, a s njima pogdjegdje i muslimani.

Prva crkva u **Alžiru** bila je nekadašnja mošeja. U jednu nišu postaviše Gospin kip, oko nje arapskim jezikom citat iz Korana, kako je arkanđeo pozdravio Mariju. Od to značajnog datuma — 1830. — Djevica je očarala mona srca u Magrebu, u Sahari, u Libiji, u Egiptu... U Alžiru Naša Gospa od Pobjede, Gospa od Atlasa, od Dobre pomoći u Mers-el-Kebiru, Gospa od Spasa u Oranu. U **Tunisu** bijela Naša Gospa od Afrike, koju je kardinal Lavigerie gledao kao Majku cijelog kontinenta. U **Maroku** je draga dušama Gospa od Pohođenja u Tazertu. Lella Meriam poznata je danas u svemu sjeveroafričkom islamskom svijetu. Jedno od najljepših Gospinih nastambi sigurno je krasno svetište podignuto u Port Saidu, na raskršću svjetova i svjetskih puteva.

Sad bi trebalo zaokružiti iznag starog **evropskog** kopna. Na tom suhom »azijskom poluotoku« koji zadire smjelo u Atlanski ocean, svaka zemlja ima toliko Marijanskih svetinja, da ih je nemoguće nabrojiti. Od Fatime u Portugalu do Vladimira u Rusiji; od upsalske prve Gospine crkve u Skandinaviji do loretske nazaretske bazilike — sve je u Evropi puno Marije. Kad se u toj galaksiji Marijinih svetišta istaknu samo one zvijezde »prvog reda« — Lurd, Fatima, Chartres, Pilar, Marija Bistrica, Brezje, Altötting, Maria-Zell, Čenstohova, Vilna, za početak je dosta. Marija je u svakom stoljeću, u svakom narodu, za svaku

priliku — objavila nešto svoje ljubavi. Zahvalni smo za tu Prisutnost, koja se javlja kao poziv na pokoru u dolini Gave; kao poziv k Srcu na proplanku Cova d' Irije; kao poziv svijetu u Beauraingu; kao poruka siromasima na vrelu Banneuxa; kao opomena svima preko suza u Sirakuzi. Tako stare Gospine, sumračne, visoke i grandiozne katedrale u Chartresu, Parizu, Milanu, Zagrebu... dobivaju priliv nove ljubavi i simpatije. Milijunska hodočašća pred spilju Masabjela i kapelicu u Fatimi; radosna duhovska hodočašća i molitve tisuća studenata u Chartresu; skupovi katoličkih sveučilišnih profesora kod Gospe u Amiensu; stalna kruženja srdaca u Einsiedelnu i Estramaduri oko istoga ognjišta dobrote i snage — znak su da će i Evropa nadživjeti svoje muke i nevolje. I Evropa i svijet, ako poslušaju zov, koji se može čuti i u raketi »Nazaret«, kojom smo na brzinu obletjeli svijet. A taj poziv glasi: Nemojte vrijeđati Oca, vjerujte u Otkupljenje moga Sina, utecite se mome zagovoru!

Svijet bi morao odgovoriti: Pod Tvoju se obranu utječemo, o Sveta Bogorodice...!

FIDELIS

Zbogom, zbogom, zbogom, Marijo!

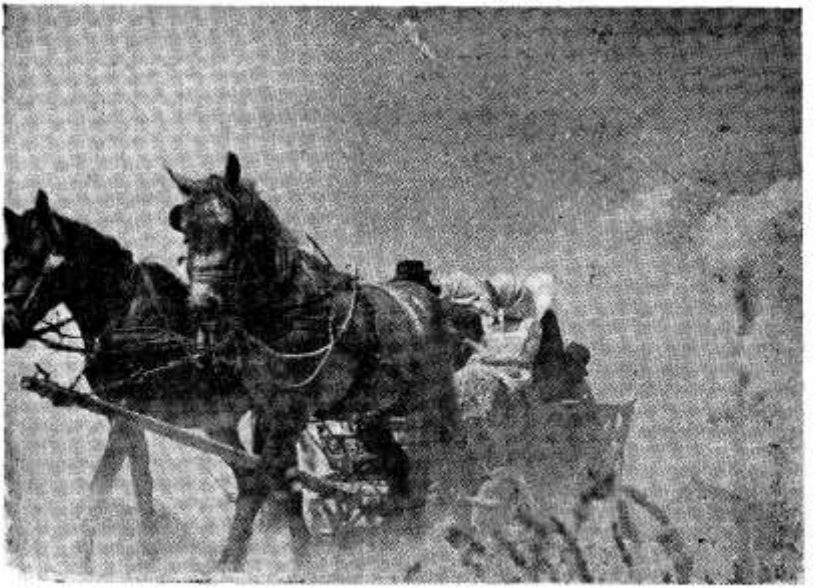

Razgovaramo

»... bar u času moje kušnje...«

Dragi Glasniče!

I ja bih se htjela pridružiti majkama koje ti pišu, makar nisam vrijedna da to ime nosim. Hoću da govorim o teškoj rani svoga srca, koja, iako me ne baca u zdvojnost, jer se nadam oproštenju od dobrote i milosrđa Božjega, ipak neće nikad zacijeliti.

Uništila sam najmilije, dragi plod pod svojim srcem, ono milo djetešce. Nisam htjela podnositi tegobe koje obično snalaze trudnu ženu. Sad mi se čini da bih tom djetetu poklonila svoje mjesto u vječnosti. O da mogu taj nesretni dan, kad sam se na to odlučila, izbrisati iz svog života!

Pravo je da patim, a utješno je što suzama kajanja perem dušu. Ta odmah nakon izvedenog abortusa obuzela me je misao o sudbini djeteta. Gonjena materinskom odgovornošću htjela sam pomoći svom čedu. U duhu sam ga kupala i povijala, tepala mu riječi ljubavi kao da sam ga rodila.

Godine su od tada prošle, rodila sam drugu djecu, ali ne mogu se smiriti pri pomisli da moje čedo neće nikada vidjeti lica Božjega!

U neizmjernoj dobroti svoga Srca smilovao mi se Bog, kad je dopustio da u sječanjskom broju ove godine donesete članak »Sudbina nekršenih«. Znači, možda ipak?! — Srce mi kida ona slika pokraj članka! Slika djeteta mokrog kao u vodi i oblivenog suzama. Da se bar u času moje kušnje našao kraj mene neki dobar savjetnik! Mlada, luda, zadala sam sebi ranu za cijeli život!

Neka Gospodin u svom velikom milosrđu dopusti da se bar jedna duša, čitajući ovo pismo, uzdrži od strašnoga grijeha!

M. — Kr.

»... svjesno promašila...«

Molim vas da biste djevojci Miri-Mariji, kojoj ste odgovorili u svibanjskom broju Glasnika, saopćili i moje mišljenje!

Draga, Miro-Marijo, mogu ti iskreno reći, jer sam i sama bila na raskršću, premda ti je 19 godina, nemoj se pokolebati. Još ti nije prekasno da se odazoveš Bogu! Nećeš se pokajati! Odluči čvrsto i ne misli ni našto drugo. Blago onome koga Bog izabere, i koji mu se odazove!

Prošla sam kroz raskršće, ne obazirući se na Božji poziv, i odlučila sam biti dobra kršćanska majka, a ne redovnica. Sad se kajem, ali prekasno! Imam četvero djece. Volim ih, i oni vole mene. Ali ni ljubljena djeca ne mogu mi nadoknaditi ono što sam svjesno promašila.

Biljeg Božjeg poziva ostao mi je utisnut u srcu i duši, i ne da se ničim izbrisati!

Biti majka, to je doista lijepo, ali samo za onu djevojku koju Bog zove u brak. A i za nju je veliko pitanje, da li će uopće postati dobra majka? Mnogo ovisi o mužu. Ta vidiš i sama, da se i dobar muž pokvari, a loš se nikad ne popravi! Ne možeš biti samo majka, nego i žena, a muž koji ne sudjeluje u odgoju djece bešćutan je mučitelj!

Sjeti se Isusovih riječi: »Blago onima, koji su čista srca, jer će Boga gledati!«

Više ti nemam šta reći. Bog!

A. R. — B.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Za primljene milosti u znak zahvalnosti — N. N., Drenovci.
— Za sve milosti — K. T., Nijemci.
— Za nebrojene milosti primljene tokom života i što su me spasili od smrtne opasnosti — T. O., Tijesno.
— Za primljene milosti — I. S., Split.
— Na primljenim dobročinstvima — I. K., Bisag.
— Na pomoć u učenju i mnogim primljenim milostima. Preporučujem se i dalje — K. T., Zagreb.
— Za mnoge uslišane molitve — I. V., Indija.
— Za ozdravljenje moje majke od teške bolesti zagovorom Gospe od brze pomoći i bl. Nikole Tavelića — E. B., Pješevac, Borojevići.
— Na primljenim milostima — Karabaić, Kornić, Krk.
— Na uslišanju po završetku devetnice u čast Majke Božje — Božica Gugić, Privlaka.
— Na milosti ozdravljenja očiju moga unuka Josipa po zagovoru sv. Josipa — Manda Bahorik, Ilok.
— Za spas sina od smrtne nesreće — Luce Capor, Čilipi.
— Na uslišanoj molbi zagovorom sv. Ante — S. Klara, Križevci.
— Za tri velike milosti i ozdravljenje od teške bolesti zagovorom Petra Barbarića — L. L., Bosanski Šamac.
— Na uslišanim molitvama i primljenim milostima u bolesti. Preporučujem i nadalje obitelj i sebe — Mara Kićuda, Oborovski Novaki.
— Za primljene milosti — Ilija Anaković, Đakovo.
— Na mnogim uslišanim molitvama i primljenim milostima po zagovoru sv. Ante i bl. Nikole Tavelića — Iva Puljić, Stanojevići, Rotimlja.
— Na ozdravljenju dvogodišnjeg djeteta od teške opekline zagovorom Petra Barbarića i sv. Antuna — K. Y., Zagreb.
— Na svemu zagovorom Majke Božje od Brze pomoći — N., Zagreb.
— Što su mi želju ispunili i ubuduće preporučujem im obitelj i duše u čistilištu — A. P., Viškovci.
— Što sam još na životu, makar prezrena i izrugana — V. P., Zagreb.
— Na svemu — F. H., Zagreb.
— Učinili su nam velike stvari. Hvala im! — Stjepan i Emica Sabljar.
— Na primljenoj milosti. Preporučujem se i dalje njihovoj zaštiti — Marica Vedriš, Buzadovac.
— Na olakšanju u bolesti — F. Š., Sali.
— Za sve primljene milosti zagovorom sv. Antuna — Olga M., Đakovo.
— Na udijeljenim milostima i na uslišanoj molitvi — R. P., Zagreb.
— Za mnoge primljene milosti — Barica Pažić, Sv. Ivan Zelina.
— Za uspjele operacije moje majke i oca zagovorom Majke Božje od brze pomoći — Zahvalna čitateljica.
— Na primljenim velikim milostima i na uslišanim molitvama — M. D., Zagreb.
— Što su me očuvali od nagle i nepripravne smrti zagovorom sv. Josipa — Antun Horvat, Beretinec.
— Na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje — Amalija Krilić, Fojnica.
— Na mnogim milostima — A. G., Cirkovljan.
— Za sretan porod i premnoge milosti — Franca Glavina, Cirkovljan.
— Što su mi pomogli u teškoj nesreći moga sina i u svim njegovim poteškoćama. Preporučujem se i dalje — Marica Stojšić, Velika Kopanica.
— Za ozdravljenje — Rozalija Budić, Zagreb.
— Za ozdravljenje zagovorom Lurdske Gospe — P. N., Zagreb.
— Na ozdravljenju moje žene — Pero Matijević, Maglaj.
— Na primljenoj pomoći zagovorom sluge Božjega Petra Barbarića — Katica Nevistić, Bugojno.

Uz sliku na omotu:

MARIJA BISTRICA ZA VRIJEME HODOČASNIČKE SEZONE

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 1 — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srećko Cetinić, Zagreb 1-147, Palmotićeva 33. Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0.70 din., starih 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju

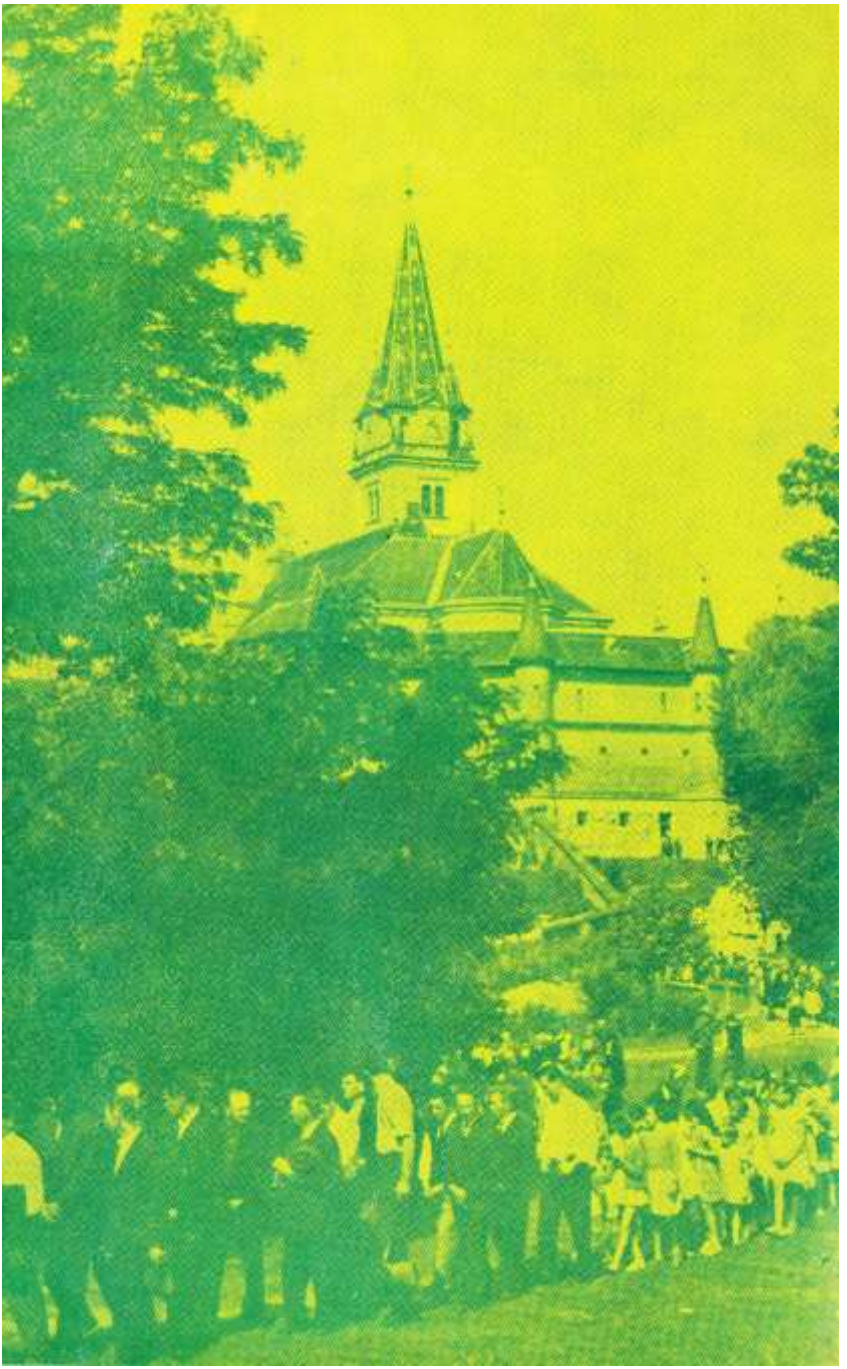

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

9

RUJAN 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d.)

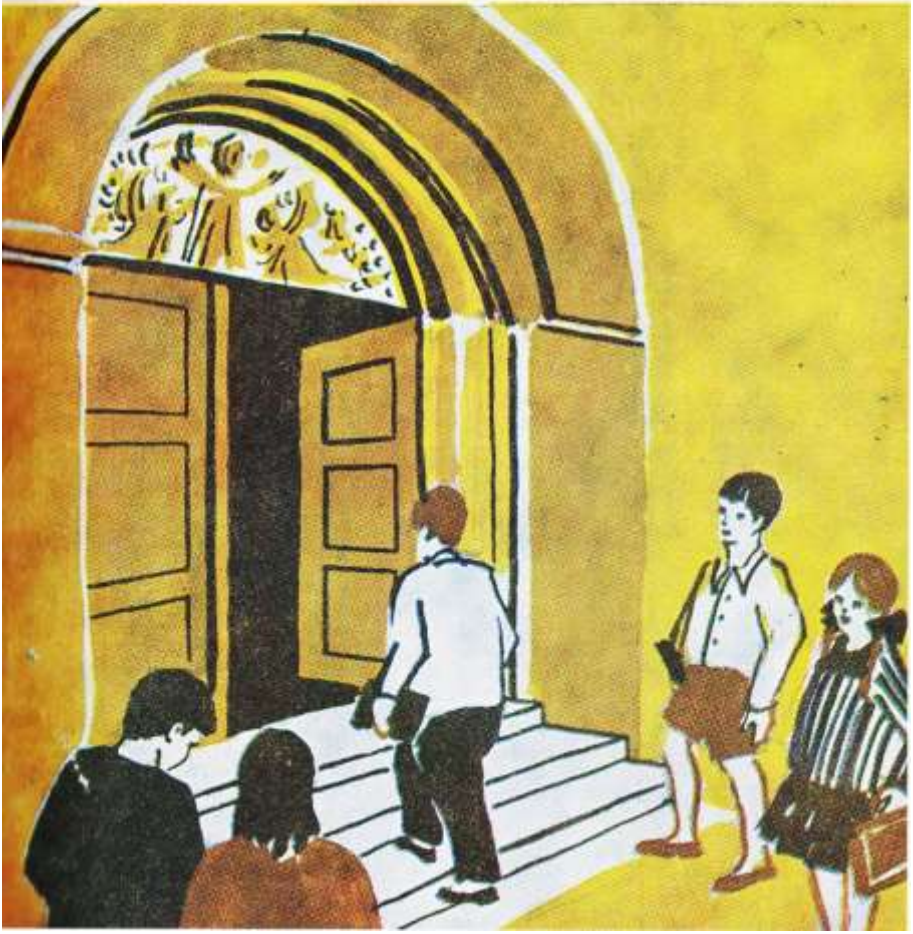

Sadržaj:

321 Vjeronauk, J. Weissgerber D. I
326 Dvije brige vjeroučitelja, A. Barbalić D. I
330 Večernja obiteljska molitva, M. Š.
332 Dodite nam opet, Adam Periškić D. I.
334 Majčinske brige katehistice, Uršulinka
336 Ona nije kriva, Marcelina
338 O vjerskom neznanju, I. Antolović D. I.
343 Malo dijete — velika glad, Josip Njavro D. I.
344 »Nije« Ne sjećamo se!, Ilija Dilber D. I.
346 Svatko može zaludjeti, Fra Blago Karačić
348 Bilo je to jednog utorka, Dragan Čuturić
350 Naš dobri Vice, Zv. Majić D. I.
353 Zvali smo je Mandica
355 Proštenište Majke Božje od Krasna
356 Razgovaramo
358 Iz života Crkve, Fidelis
Zahvalnice, Nove Knjige

POCETAK JE ŠKOLSKE GODINE.
RODITELJI, VJERONAUK JE MEĐU VAŠIM PRVIM BRIGAMA.

Nakane Apostolata Molitve:

Opća nakana:

Za liturgijsku izgradnju vjernika

Misijska nakana:

Za misije u Kongu

Vjeronauk?

Praznici su pri kraju. Škola opet počinje. Hoću li na vjeronauk ili ne? — Hoće li bez njega moja izobrazba biti cjelovita?

Da, kad bi se vjeronauk svuda držao kako treba i kad bi svi na nj dolazili, vjera bi i čudoređe u našim krajevima drugačije stajali. Kad bismo imali školske vjeronaučne knjige za sva godišta, kad bismo imali dosta osobito mladih svećenika, dobro spremljenih za tu ne baš laku službu, a sva bi omladina dolazila na vjeronauk, da, onda ne bi bilo zalutalih djevojaka i mladića.

Jest, tako sebi mnogi zamišljaju. Ipak svar nije tako jednostavna. Znademo za slučajeve da su mladi ljudi uza sav dobar odgoj i razmjerno temeljit vjeronauk otišli stramputicom. A ima utješnih slučajeva, ima obraćenika iz sredine iz koje ne bismo očekivali. Čovjek je zagonetka i konačno kovač svoje vlastite sreće. — Svejedno, ovakva žalosna i radosna iznenađenja više su pojedinačne iznimke koje nas straše ili razveseljuju, većina mladih ljudi pokazat će u svom životu ono što su primili od roditelja, crkve i škole. — Čovjek je slobodan, ali dugoročno slobodan, kap po kap slobodan i stoga pod snažnim utjecajem okoline u kojoj živi. Krist Gospodin prikazao je tu činjenicu u usporedbi o sijaču: (Luka 8,4-15) »Izađe sijač da sije sjeme svoje. I kad je sijao, jedno pade kraj puta i pogazi se, i ptice ga nebeske pozobaše. Drugo pade na kamen, i iznikavši osuši se, jer nije imalo vlage. Drugo pade u trnje i trnje, što zajedno uzraste, uguši ga. A drugo pade na dobru zemlju, i iznikavši donese stostruki rod. Govoreći ovo povika: Tko ima uši da čuje, neka čuje! Tada su ga pitali njegovi učenici, što znači ta priča..... Ova priča znači: Sjeme je riječ Božja. Koji su kraj puta, to su oni, koji slušaju; onda dolazi iskušač i uzima riječ iz njihova srca, da ne vjeruju i da se ne spasu. Koji su na kamenu, to su oni, koji slušaju i s radošću primaju riječ, ali ovi nemaju korijena, nego za neko vrijeme vjeruju, a u vrijeme napasti otpadnu. Koje pade u trnje, to su oni, koji slušaju, ali na putu života zaguše se od briga i bogatstva i naslada života i ne donose roda. A koje pade na dobru zemlju, to su oni, koji riječ slušaju i u dobru i plemenitu srcu drže i ustrajno rod donose.«

Najvažnije zbivanje u životu jest ovo uporno i neprestano sijanje i klijanje u svakom srcu. Jednim dijelom, ali tek u kasnijim godinama, odlučuje svaki čovjek sam, kakvo će se sjeme osipati po njivi njegova srca: čitavu mladost odlučuju roditelji, okolina, crkva i škola kakvi će utjecaji zahvaćati mlade duše. U sedmoj godini dijete preuzima mali dio odgovornosti za sudbonosno vrtlarstvo svoga srca. Preuzima sve više. Sa 16, 17 godina preuzima zapravo sve u svoje ruke i postaje odgovoran za nutarnje tkanje svoje sudbine. — Toj zadaći nitko se ne može izmaći. Mi neprestano od jutra do mraka rastemo i klijemo kao i naše njive: u nama je neprestano sve živo i aktivno. Naša pozornost tka uvijek nove doživljajne šare misli i osjećaja, glupe ili pametne, lijepe ili sramotne. Neka nezaustavna igla u našoj je ruci i neprestano se provlači s novom niti za sobom, mi samo odlučujemo o oblicima tog neprestanog bujanja i pletenja.

Prebrojimo svoje godine: Koliko je već nabujalo živo nutarnje tkanje? Koliko smo mi sami odlučivali, koliko drugi? Šta je moglo biti drugačije? — Kolike li štete ako smo pustili da mjesto uređena rodna vrta izraste neobuzdana gušćara u kojoj možemo ubrati tek koji divlji plod, a nipošto se ne možemo ishraniti i usrećiti! — Dok je još sve bilo u početku, u proljetnom nicanju, mogli smo s malo truda sijati po izbor sjemenje, plijeviti i okopavati, sad je strašno teško krčiti šikaru i tamaniti divljač u njoj.

Čovjek je slobodan, ali dugoročno slobodan. Može slobodu izgubiti vlastitim neradom i dovesti sebe u vrlo teško stanje, ako se zapusti. Zato i rekosmo da problem nije tako jednostavan. Nije samo pitanje dobra sjemena nego i dobro obrađene njive. Dobro sjeme bačeno na kamen, na ugaženu stazu, u korov i trnje ne donosi roda. Ali i najbolja zemlja, ne bude li posijana dobrim sjemenom, rodit će korovom, još bujnijim što je bolja zemlja, korovom čije sjeme nosi vjetar svijeta.

VJERONAUK?

Da, to je ono najbolje i najvažnije sjeme Božje riječi. Još više: vjeronauk bi trebao biti i vrtlarska škola, u kojoj se uči obrađivanje srca. Isus Krist ustanovio je Crkvu i u njoj svećenike, sijače Božje objavljene riječi. Sijač te Božje riječi ne mora biti svećenik. Crkveno poglavarstvo daje danas katehetsko, vjeronaučno poslanje svim svjetovnjacima koji se za to osposobe. U Francuskoj i Belgiji očevi i majke s akademskom naobrazbom upisuju u svoje sveučilišne indekse predmete iz bogoslovlje, polažu ispite i biskupi ih radosno šalju u škole, u predgrađa, svuda... neka siju Božje sjeme. U misijama ne može se ni zamisliti rad bez vjeroučitelja katehista koji su svjetovnjaci.

Kad će za to i kod nas kucnuti čas? Svećenika je malo i moraju neprestano biti spremni da ostave djecu u vjeronaučnoj dvorani i požure bolesniku na umoru. Svećenik je u prvom redu djelitelj sakramenata, drugi Krist koji dijeli život milosti.

VJERONAUK?

Zar mogu otac i mati biti bez TEŠKOG GRIJEHA ako zanemare svoju dužnost i ne pošalju dijete na vjeronauk? — Ako je ovo nutarnje vrtlarstvo najvažniji posao u životu, važniji od kukuruza, pšenice, kokoši i svinja..., ako o njemu ovisi naša vječnost, zar može biti VEĆEG PROPUSTA od ovoga kad propustimo najvažnije? Na smrt izgladnjeti svoga sina ili kćer, uh, toga ne bismo nikad mogli učiniti. Na vječnu smrt izgladnjeti dušu i srce svoje djece, to činimo i mislimo da smo još kršćani. Roditelji koji olako shvate dužnost vjeronauka svoje djece nisu zaslužili odrješenja kod sv. ispovijedi. Ako ga i dobiju, ne koristi im, jer su zatajili jedan težak grijeh, grijeh protiv duševnog života svoje djece. »Jer koji god prizlva ime Gospodnje spasit će se. Ali kako će prizivati onoga u koga ne vjeruju? Ali kako će vjerovati u onoga za koga nisu čuli? Ali kako će čuti bez propovjednika? A kako će propovijedati ako ne budu poslani? Kao što je pisano: Kako su krasne noge onih koji pripovijedaju radosnu vijest« (Sv. Pavao Rimljanima 10, 13-15).

Pitala me jedna majka, kako će ona slati svoje dijete na vjeronauk kad odraste. Pitala me tjeskobno jer je osjećala težinu zadatka, a iskrena je vjernica kao i njezin muž. — Ako se nikako ne usudite, rekao sam joj, onda morate svojoj djeci sami dati ono što bi im svećenik dao. Morate im biti kateheta: nabaviti knjige i sustavno ih poučavati. »Što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a na duši svojoj štetu trpi?« pita Krist Gospodin. (Mt 16,26.) Ovdje se radi o onome što je Isus nazvao »jedinim nužnim« (unum necessarium) (Lk 10,42).

VJERONAUK?

Da, poslat ćemo djecu na vjeronauk, ondje će sjeme Božje riječi biti zasijano u njihove mlade proljetne njive, a onda ćemo s čizmama i kolima preko svega i sve pogaziti. Dijete će slušati o sveznajućem divnom i silnom Bogu, koji je naša jedina sreća, a kod kuće će čuti psovku za psovkom protiv tog Boga. — Dijete će slušati o zakonu ljubavi i vjernosti, a kod kuće će slušati svađe i prijetnje. Neki dan čujem u autobusu kako se seka od kojih 6-7 godina prijeti svome starijemu braci: »Ako mi ne vratiš, rastava...!« To je čula od svoje mame. Za svaku malenkost govorila je mužu da će tražiti »rastavu braka«. — Ako dijete čuje o svetosti ljudskog tijela, o čednoj nošnji, a kod starijih u kući vidi sasvim nešto drugo, može li takav vjeronauk uspjeti? Zar to nije sijanje po utabanoj stazi, odmah dolaze gavrani i pozobilju sjeme?

Nikad roditelji ne mogu svoju odgovornost za kršćanski odgoj djece potpuno prebaciti na vjeroučitelja. Oni treba da surađuju. Oni su punopravni članovi Crkve u kojoj imaju poslanje: po sakramentu sv. ženidbe imaju od Crkve katehetsku odgojnu misiju.

VJERONAUK?

Da, tamo u proljeće poslat ću dijete, da mi mali i mala budu pripušteni

prvoj svetoj Pričesti ili sv. Potvrdi. Moramo ipak djetetu priuštiti radost da osvane u bijeloj haljinici, da bude fotografirano i dobije lijepu uspomenu.

Divnog li vrtlarstva! Glavno je plot, lijepi plot od bijelo obojenih letvica, pa i krasno sagrađena spremnica, a sijati, plijeviti, zalijevati i okopavati... to ćemo zadnje, ako uopće dospijemo. Izorat ćemo brže bolje koncem travnja, zasijati... nije važno koliko rodi. Važan je plot, lijepi bijeli »herzig« plot. — Ludog li vrtlarstva, jadnog li djeteta, teške li odgovornosti za onog svećenika koji dopusti ovakvo igranje sa sudbinom mladih duša te pripusti nepripravljenu djecu sv. sakramentima! Radije neka se svećenik zamjeri i polovici župe nego da Bogu odgovara za takvo shvaćanje vjeronauka. »Drugo sjeme pade na kamen i iznikavši, osuši se, jer nije imalo vlage« (Lk 8,6). Čemu uopće sijati po neobrađenoj zemlji.

VJERONAUK?

Da, nek nam dijete samo primi sv. Pričest i sv. Potvrdu, da mu se ostala djeca ne rugaju. Nek ima te lijepe uspomene iz djetinjstva. Iza toga prepuštamo njegovu dušu onome što vjetar u nju nanese. — Na njivi te mlade duše još će se pomno obrađivati ono što je potrebno za dobru zaradu: umosan zanat, možda i studij u gimnaziji i sveučilištu. Izgradit će se učenjački uzgajane lijehe s biranim sadnicama. Usjevi na tim plantažama izrast će visoko. S njih će biti odstranjeno sve što sjeća na vjeru. Osim ovih znalački obrađenih gredica, u vrtu mlade duše rast će bujno i neobuzdano zabava, svijet ljepote, zaljubljenosti. Sve je to trebalo izrasti na njivi vjeronauka. Jer sve je sveto i sve je Božje. Na toj njivi najbolje bi, najljepše bi uspijevala i znanost i sveta obiteljska ljubav i inteligentna nevina zabava i čista vječna umjetnost. Ne, ništa nije profano, ništa nije izvan Božjega kraljevstva.

Mjesto toga: učenjački gojene plantaže znanja, podivljala šikara srca i zagušene zanemarene male gredice vjeronauka. »Drugo sjeme pade u trnje što zajedno uzraste i trnje ga uguši.« (Lk 8,7). Zašto smo uopće počimali vrtlarstvo i zapustili ga prije nego je donijelo životni rod?

VJERONAUK?

Da, da vjeronauk..., ali ne samo vjeronauk: i odgoj u prvom djetinjstvu, i primjer života u obitelji, no vjeronauk kao nešto bitno i nenadomjestivo.

Ovo prepisujem iz jednih novina: Program jednog mladog čovjeka: »Vjerujem samo u uspjeh i užitak. Ideal mi je: sa što manje muke do što više novca. Izabrat ću prema tome najunosnije zvanje. Bez žene ne mislim živjeti. Niti se kanim vezati uz koju... Koliko mi konvenira. Čast djevojke? To je njezina stvar. Ona snosi posljedice, neka se čuva da je ne prevarim. Moja vjera jesam ja, moja nacija jesam ja, moja obitelj jesam ja. Ako budem imao djece: dvoje za ukras i punktum.« — Želite li ovakova sina, ovakova ogavna sebičnjaka sa šikarom u duši?

U kolovozu 1962. počinila je samoubojstvo otrovom Marilyn Monroe u svojoj 36 godini, kad je opazila prve nepovratne znakove da je njezina mladost minula. Znala je dobro da je nitko ne voli, da svi samo sebe traže i svoju nasladu. Ona je vjerovala u ljubav, jer ju je i majka napustila u djetinjstvu. Ona je promijenila svoje prezime da izbriše uspomenu na svoju majku. — Žele li majke ovakove kćeri s divljom šikarom u duši?

Sve je to raslo polako u obje ove mlade duše. Koga će sad Bog suditi: ovog mladića, ovu djevojku... ili njihove roditelje... ili oboje prema mjeri njihove odgovornosti?

VJERONAUK, KRŠĆANSKI ODGOJ, DOBAR PRIMJER OBITELJSKOG ŽIVOTA, MOLITVA U OBITELJI... mi smo sve to stavili među manje važne stvari i tako nastaju guštare u našim dušama mjesto Božjih vrtova.

Na početku nove školske godine i mi vjeroučitelji, i roditelji, i djeca treba da se zamislimo u neminovni i neprestani rast, u sudbonosno i nezaustavno tkanje u našoj nutrini. Djeca će nam svakako ići na vjeronauk. Uspostavit ćemo vezu s vjeroučiteljem. Surađivat ćemo s njime.

Nema teže sjene nad grobom oca i majke od sina ili kćeri koji više ne vjeruju i ne sklapaju ruke na molitvu.

J. W.

I Zdenko, i Krešo i Ivica idu na vjeronauk.
Kako to da meni moji roditelji brane?
Čudno! U kino i na predstave mogu ići, a u crkvu ne?

Dvije brige vjeroučitelja

Nema sumnje da se danas mnogo radi za mladež. Sjećam se da mi je jednom dr Kniewald rekao: «Danas se više i bolje radi za mladež nego prije!» Smišljaju se novi načini, primjenjuju najnovije metode, da bi se mladež privukla na vjersku pouku. Osim toga uvode se redoviti godišnji tečajevi za katehezu, gdje se sa teoretskog i praktičnog područja izmjenjuju misli i zapažanja. U gradovima je problem katekizacije puno aktuelniji i puno teži nego na selu. Mnogi misle, da je možda bolje ulagati trud tamo, gdje su lakši uspjesi kao po okolici gradova i na selima. Međutim gradovi su uvijek u svakom pogledu centri odakle struji utjecaj na okolinu, pa tako i u religioznom. Rad je s mladeži u gradu važan, jer se stvara religiozan mentalitet među mladeži.

Ali kako djelovati, da posao bude uspješan? Mladež, koju poučavamo na vjeronauku, jest uglavnom iz katoličkih obitelji. Ona redovito posjećuje nedjeljnu sv. Misu i pristupa povremeno na sakramente. Ipak ako bi se sav posao vjeroučitelja odvijao samo u tom krugu, to ne bi bilo dovoljno u današnjim prilikama, jer su duhovne potrebe vremena i mladeži puno veće nego prije. Naše doba zahtjeva od katehete, da ima osjećaj i za dva druga tipa mladeži. — To su oni o kojima nitko ne vodi računa i oni od kojih bi se moglo postići više.

ONI PRI DNU

O njima se ne vodi računa! To su nedirljivi! Poznajemo ih svi. Ljudi ih nazivaju uličarima, huliganima ili propalicama. Tako i sami kažu za sebe. Čim ih vidiš, znaš koji su i vješto zaobilaziš oko njih. I novine često pišu o njima i o njihovim »pothvatima«. Svjetski je to problem! Napadaju mirne ljude, provaljuju i kradu, otvaraju grobove. Da ti se kosa ježi! Okupljaju se na određenim mjestima, a najradije se zadržavaju oko samostana i crkava. Zašto baš tu? Vjerojatno zato, što tu neće naići na osinjak. U njih je instikt profinjen i izvanredno znaju zapažati i reagirati. Svaku postavljenu klopku već unaprijed naslute i ismiju. Ovih svetih mjesta se oni ne boje, jer što će im svećenik ili fratar? Ti će zdvojno zavapiti ili im nešto pobožno reći, a oni dalje mogu raditi što žele.

Sa dobrom mladeži katkad utrošimo mnogo vremena, a uspjesi ostaju maleni. Na »huligane« — nismo ni pomislili! To nam se čini opasno i vrlo problematično! A da nakon dugog posla koju mrvicu postignemo — uzevši sve u obzir — nema smisla! Tako razmišljamo, tako umirujemo savjest i idemo dalje. Zlo se međutim samo ne rješava, ono raste i buja.

Kad je u nekom primorskom gradu dječak od petnaest godina pao mrtav od noža ovakvog zaboravljenog dječaka, koji ni sam nije znao što je učinio. (on se nakon zločina zadovoljno smiješkao) zgrozio se sav grad. Zgrozio se i zamislio, a i mi katehete s njim. — Druga sličica! Neka skupina uličara dogovorila se: »Hajdemo fratru razbiti nos!« Pozvonili su na vrata samostana, a kad je brat provirio kroz vratašca, jedan ga je od junaka asfalta udario tako snažno po licu da ga je odmah oblila krv.

U blizini crkve, gdje držim vjeronauk, okupljala se također jedna »klapa«. Nisu to u sebi loši mladići, ali ulica je sposobna iz njih učiniti čistokrvne huligane.

Smetali su nam galamom i smišljenim neredima, a mi smo reagirali. To je upravo razigralo njihov jogunluk. Prešlo je već sve granice i bile su to prave orgije divljanja. Uveče kad smo lijegali, oni bi praćkama gađali u pro-

zorske kante. Poslije podne odjednom bi naše crkveno zvono počelo zvoniti. Bacali su iz visine u naše dvorište velike kante za smeće. Susjedi su i mi s njima bili izvan sebe. Okreni se ovamo okreni se onamo — sve uzalud, a njihovu ludovanju nema kraja.

Mislio sam isprva kao i drugi, da je Jalov posao baviti se takvom mladeži — A nevolja je najbolja škola! Uzeo sam druge diple.

Najprije sam im pristupio prijateljski. Gledali su me nepovjerljivo. Prije nekoliko dana dobacivali su mi i gadne psovke. Kako vole do kasno pjevati, katkad i do dva sata u noći, rekao sam im: »Momci, hajdmo slušati malo muziku sa magnetofona«. Pomalo su krenuli za mnom sve pogledavajući jedan drugoga kao da govore: »Što to kani pop s nama?« Slušali smo muziku u dimu cigareta. Bio je to prvi, slavni sastanak — Dogovorili smo se i za drugi. Drugi puta isto samo malo više — još i projekcije. Treći puta isto samo još više — i molitva. Praskali su od smijeha, a ja sam se također smijao — i gutao. Sastanci su se nastavili i pretvorili u redoviti vjeronauk. Htio sam ih priključiti drugoj muškoj mladeži, ali oni nisu htjeli. »Mi želimo svoj vjeronauk, mi smo propalice.« Taj vjeronauk već traje više od dvije godine. Za veće blagdane priredim im malu zakusku. Kad su me iza prve susreli na ulici, gledali su me preobraženim očima. Postao sam njihov pater, a oni moja »klapa«. — Momci, zar vi ne znate, da ste moja klapa, onda molim...« tako im znadem reći, a oni se pokoravaju. Kad idu u vojsku, dođu na Ispovijed i Pri-

Mladost prolazi. Manjak vjerskog odgoja ostavit će niz nerješenih pitanja.

Ona kao djevojčica nije išla na vjeronauk. No dobra joj je kolegica nabavila Katekizam i ona sama proučava velike životne istine. I evo je sretnija.

čest. Prošlog Badnjaka došli su prije ponoćke, da se ispovjede. Ljudi naprosto ne mogu vjerovati, da je to moguće. Kad me vide u gradu, prvi će pristupiti k meni i više su mi privrženi nego drugi. Kome je više oprošteno, taj i više ljubi... Zvijeri se krote dobrotom, pa kako ne bi mladež, djeca Božja. Treba im samo pokazati pažnju i ljubav, pa si njihov gospodar. Ne moraš biti glasoviti don Mario, apostol huliganа, pa da uspiješ kod te maldeži. Nije ta mladež nepopravljiva, nije ona ni loša kao što izgleda, ali treba imati odvažnosti, da zakoračneš u kavez!

ONI S VRHA

Pored ovih tipaka do kojih naši pedagoški prsti rijetko silaze, a koji znaju dati od sebe vrlo lijepe zvukove, postoje i tipke sa visokim tonovima. I s njima bi se trebalo baviti. To je mladež, koja u sebi nosi dobrih duhovnih kvaliteta i dala bi se izgrađivati. Takvu mladež treba najprije uočiti, pronaći. Ima ih hvala Bogu! S njima bi se moralo raditi i pored redovite pouke, jer nam treba duhovne elite, treba nam ljudi, koji će danas sutra svijetliti u našem javnom životu kao uzori.

U nekima od njih vjerojatno tinja želja za savršenijim kršćanskim životom, poneki imaju svećeničko ili redovničko zvanje. A možda im nitko nije na to svratio pažnju. Ako je vjeroučitelj krivo ocijenio mladića ili djevojku, može se dogoditi, a i događa se, da je upravo on, koji gasi u duši mladića ili djevojke duhovno zvanje. Treba se usposobiti i za otkrivanje duhovnih poziva među mladeži.Ako u vodstvu mladeži nema duhovnih poziva, onda to nije najbolji znak.

O čemu govorimo na tim sastancima? O svemu onome o čemu ne možemo dospjeti na redovitim predavanjima vjeronauka. To su u prvom redu njihovi mladenački problemi. Možemo im katkad pozvati kojeg liječnika, da im progovori koju riječ. Osobni rad je vrlo važan. Razgovarati s njima o svemu, što ih tišti, muči, što ih zanima.

Trebalo bi im davati svake godine posebne duhovne vježbe. — Mladež voli akciju, pa je treba zaposliti. Dati im priliku da nastupaju, organiziraju kakve priredbe, izlete, a osobito razvijati u njima socijalni osjećaj za bližnjega. Ima nevoljnika, ima siromašnih obitelji, kojima se može pomoći. Pa ako se tu mladež angažira, postizava se dvostruki

uspjeh: najprije se pruža pomoć potrebnima, a onda mladež razvija u sebi osjećaj solidarnosti s bratom čovjekom u nevolji. To odgaja! U tu svrhu zgodno je osnovati mali fond u koji će đaci i sami ulagati svoj novčić. Grupa djevojaka pomagala je neku siromašnu obitelj s više djece. Svaki puta, kad su išle u posjet, izmjenjivale su se druge djevojke tako da svaka ima priliku da se vježba u karitativnoj akciji. Naša je mladež u tom dosta nespretna, jer nije imala prilike, da gleda aktivan život. Preko »Glasa Koncila« upoznaje se s katoličkom aktivnošću u svijetu, pa će čitanje tog našeg lista sigurno mnogo utjecati na duhovnu formaciju naše mladeži.

Ove grupe idealne mladeži mogu u sklopu vjeronauka biti kao jezgra, koja će podržavati intenzivniji kršćanski duh među mladeži!

U brizi za religiozni odgoj naše mladeži ne bi se smjelo zaboraviti na ova dva tipa. Na one, koji su zanemareni, a koji ipak u duši nose često nesvijesnu želju za dobrim, ali nema nikoga, koji bi taj plamičak zapalio. Ovi zaslužuju veću brigu nego oni, koji su dobri, jer su ugroženi, a Krist dobar pastir takve je posebnom ljubavlju tražio. Nije lagan posao, moramo priznati. Stoji mnogo živaca i ustrajnosti. Ali trud neće biti izgubljen.

I briga za odgoj idealnije mladeži neka nam bude na srcu. Često ne znaš koga imaš pred sobom. Možda će ispod tvog pedagoškog čekića izaći jednom kakav duhovni velikan! A zar onda nije naplaćen svaki trud?

Evo to su misli jednog vjeroučitelja na početku školske godine.

A. B.

»Onaj koji primi sjeme »na dobru zemlju«, jest onaj koji čuje i razumije riječ, te rodi i donese rod: jedno stostruk, drugo šezdesetostruk, treće tridesterostruk« (Mt 13,23).

M. Š.

Večernja obiteljska molitva

Predragi Trojedini Bože!

Vrijedan si našeg poklona, hvale i ljubavi.
Samo Ti imaš pravo vlasti nad našom obitelji.
Tebe predstavlja tata svojim auktoritetom,
Oče svemogući!
Tebe zastupa mama svojim srcem,
Duše Vječne Ljubavi!
Tebe moraju štovati djeca svojim životom,
Sine prepun dobrote!
Tebi, Trojedini Bože, Oče – Sine – i Duše Sveti,
hvala, – što nam darivaš svakodnevni život
što si nas preporodio milošću i ljubavlju
što si nam dao slobodu djece Božje
što nas hraniš i braniš čudesnom dobrotom
što si nam dao sve dane – i današnji –
što si nam obećao sutrašnji –
bilo na zemlji bilo u vječnosti!
Hvala Ti, što si roditelje naše
čuvao na poslu, veselio kod kuće,
hrabrio u žrtvama, pomagao u križevima.
A nama – djeci – dao si stan i hranu, pamet i volju,
rad i odmor, smijeh i suze ,radost u mladosti i žar u srcu.
Što smo sagriješili – oprosti! Sutra će biti bolje.
Što smo učinili dobra – blagoslovi! Sutra će biti savršenije.
Ako smo koga utješili, uračunaj, da je bilo za Te,
Trojedini Bože!
Ako smo štogod dobra propustili, nadoknadi Ti,
presveta Trojica!
Ako su naša srca nevrijedna, sakrit ćemo ih u Ona, koja su Ti
vazda draga –
u Presveta Srca Isusa i Marije!
Ako Ti se naše riječi uvijek ne mile, neka Te njihove stalno vesele –
divne riječi Isusove,
nevine riječi Gospine!
To je naša obrana i naš zagovor!
Idemo na počinak mirne savjesti – jer nam praštaš zlo,
čvrste volje, da budemo bolji jedni drugima,
jer nas jačaš Ti –
čekajući zajedno onu noć, koja će nam samo zato zaklopiti oči,
da uzmognemo gledati sjaj Vječnoga Dana! *Amen.*

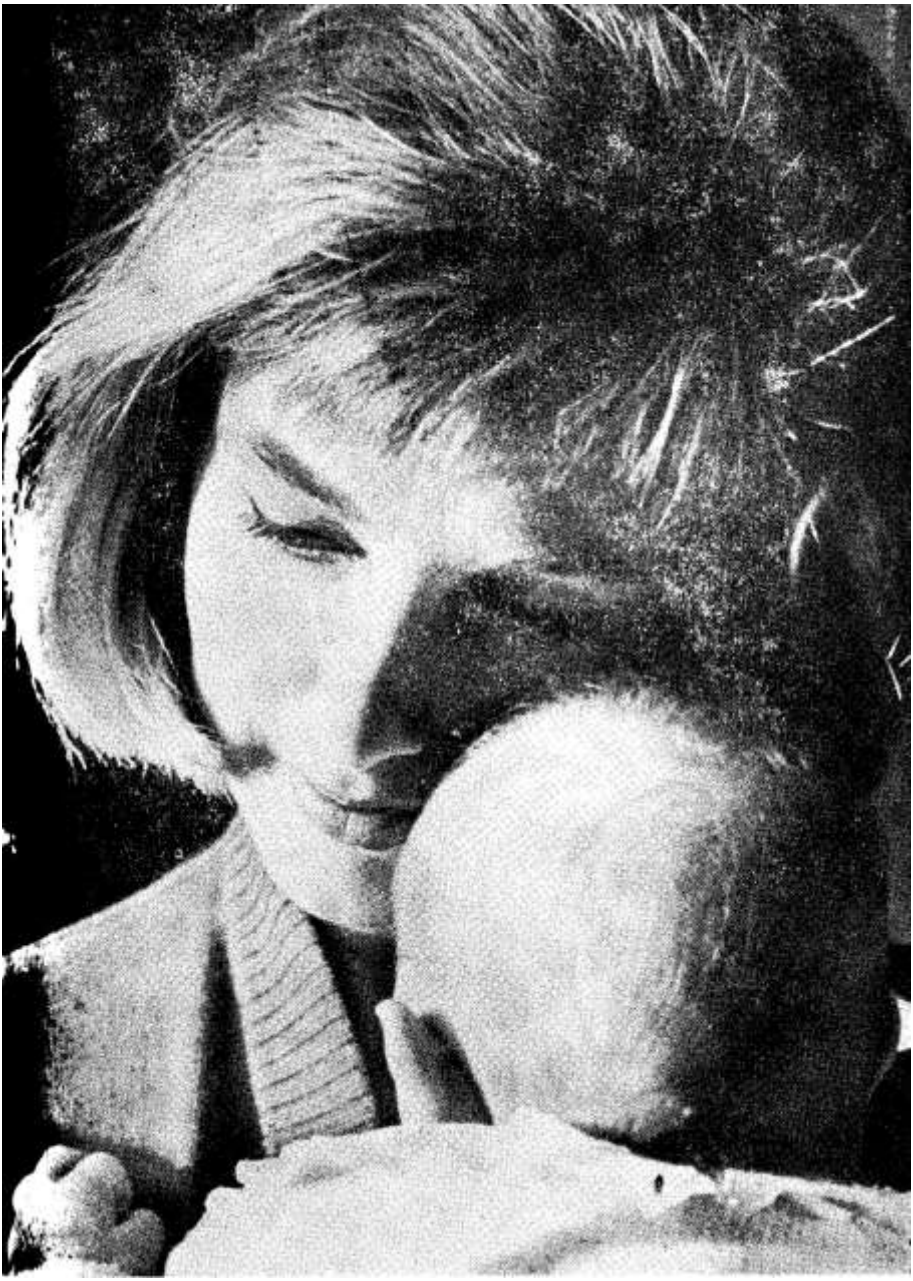

DOĐITE NAM OPET

Blagoslivao sam u gradu stanove. Došao sam u stan učenika, koji dolazi na vjeronauk. Kad sam s blagoslovom bio gotov, kaže mi majka toga učenika, da je u prizemlju obitelj, koja također želi da joj se stan blagoslovi. Sišao sam u prizemlje gdje sam našao gospođu s kćerkom od kojih 10 godina. Pitam majku: »Ide li mala na vjeronauk«? Mama veli da još ne ide, jer da su se skoro doselili, no da će je odsada slati. — Sigurno mislite da se mala Željka slijedeći put pojavila na vjeronauku. Nije! Niti slijedeći put, niti kasnije do kraja školske godine. A Željka je krštena, majka je tvrdila da njihova obitelj vjeruje; imaju u stanu svete slike... Majka je svoje obećanje tako uvjerljivo izrekla, da sam zaista mislio da ću Željku za koji dan ugledati na vjeronauku.

Što će mi ta majka reći kad je, možda za koji mjesec, kod blagoslova kuća zapitam: Zašto Željka nije dolazila? Valjda će i opet obećati, da će je ubuduće slati.

Koliko bih sličnih primjera mogao navesti gdje su roditelji posve zatajili u toj svojoj tako važnoj dužnosti! Koji put svećenik dobiva dojam da bi mu neki roditelji dali svoje krvi, tako su susretljivi i mili kad se sa vjeroučiteljem sastanu, no za par dana vidi da su to bile samo prazne riječi i ništa više.

Neka su djeca sretna što imaju dobre BAKE. Ako su sin i snaha, odnosno zet i kćerka u tome nemarni, baka može mnogo toga popraviti. Ona će unuče — ako je ono u I razr. — voditi preko opasnih prometnih raskršća, pribivati vjeronauku i kod kuće s njime ponavljati. Ona će unuče buditi, i ako se zaljeni, poticati da redovno ide na vjeronauk.

No također su sretna ona djeca, koja imaju PRIJATELJE I PRIJATELJICE, koji idu na vjeronauk, a stalo im je da za vjeronauk nekog predobiju. Kojiput je dosta reći dvije-tri riječi i dečko ili curica, koji nikad još nisu bili na vjeronauku, a možda su već u 4. ili 5. razr, malo u strahu i neizvjesnosti dođu i čekaju s drugima kad će se vjeronaučna dvorana otvoriti. Mogu reći da su takvi često najvjerniji i da najredovitije polaze vjeronauk, te se svaki put ispričaju, ako su radi kojeg razloga izostali. Vjeroučitelj uživa gledajući kako takvi upijaju i gutaju svaku njegovu riječ, kako sa zanimanjem gledaju slike ili filmove. A kome to imaju zahvaliti? Evo odgovora jednog đaka iz rastavljene obitelji: »Mama mi nikada nije rekla da idem na vjeronauk. Jednog dana jedan mi je prijatelj govorio kako na vjeronauku štošta lijepo vide i čuju. Pozvao me je da i ja dođem. Došao sam, zavolio vjeronauk i upravo čekam da onamo pođem.«

Obilazeći stanove svojih đaka na vjeronauku, došao sam u stan djevojčice iz I. razr. koja je bila samo par puta na vjeronauku. Otišao sam da vidim što je s njom. »Gdje je Dubravka«? upitao sam majku. Bila je samo par puta na vjeronauku, a sada je već dugo nema.« Majka odgovara: »Velečasni, nema je tko voditi, a tu su prelazi i raskrsnice s velikim prometom.« Odrasla bi tu pomoći.

Vjeroučitelj mora koji puta pohoditi roditelje svoje djece. Na taj se način stvara prijateljska atmosfera, upoznaju se prilike pojedinog djeteta. . .

Mogu reći da je većina roditelja, a pogotovo djeca, upravo sretna kada k njima dođe vjeroučitelj. »Dođite nam opet!« često će svećenik čuti na odlasku.

Ako je velika umjetnost dovesti djecu na vjeronauk, onda je još veća umjetnost djecu i omladinu zadržati na vjeronauku do kraja školovanja. Neki mi je vjeroučitelj u gradu rekao da mu je prije dvije godine poslije prve Pričesti prestalo na vjeronauk dolaziti 2/3 učenika. Meni je ove školske godine otpalo od vjeronauka preko 20% krizmenika. Mislim da bismo morali postupati onako kako se to u neki zemljama radi. U Poljskoj na pr. na Krizmu se pripušta onaj, koji je bio 6 godina na vjeronauku. Već su kod nas i neki župnici na to došli. Jedan mi je župnik iz okolice Zagreba rekao da on neće puštati na Krizmu nikoga prije 8 razreda, jer da dečki i curice, nakon što su primili sv. Krizmu, više ni ne zakorače u crkvu — ugledavajući se u svoje roditelje.

Skupljajmo djecu i omladinu na vjeronauk i upotrijebimo sve da ih zadržimo kako bi se mogli spremiti za život koji je pun opasnosti za njihovu dušu!

Adam Periškić

Iza vjeronauka i igra je slađa

Majčinske brige katehistice

Majka i briga, to je uvijek jedno, kao što je jedno majka i ljubav. Ni duhovna majka — majka mnogih pokoljenja — ne može se osloboditi one brige o kojoj apostol piše: Caritas Christi urget nos — ljubav nas Kristova goni.

Dok tjelesna majka pronalazi kako će si dijete othraniti, odjeti, školovati, zaposliti, dotle majka duša lebdi nad tisućama i prije svega se brine, kako će iz nje prostrujati životni dah sličan onom Duhu Božjem, koji je »lebdio nad vodama«. Područje toga Duha ide u nedogled. Tako i područje materinske-apostolske ljubavi nema mjere ni granice. Ona traži svako dijete, jer je svako dijete duša. Što ih manje pozna to ih više priželjkuje i za njih sprema žrtvenik u svome srcu, na kojem će prikazivati »u otkup za mnoge«, »da imaju život i da ga imaju u obilju«.

Eto glavnih briga majke duša.

To je prije susretaja na vjeronauku.

A kad je skupila svoje malo stado, sva se pretvara u želju, da se u tom novom ozračju osjećaju kao u pravoj duhovnoj obitelji. Ako je to, onda po nekom »milosnom instiktu« djeca postaju »jedno«, a srž toga jedinstva je međusobna ljubav.

Kad s vjeronauka odlaze kućama nose sa sobom to bitno kršćansko i kudgod idu postaju vidljiva Božja ljubav.

Katehistica-majka duša postigla je time bit svega najvećega i najdubljeg. Jedna od njezinih glavnih

briga dosegla je neko utjelovljenje u ovim mladim životima, koji postaju nosioci Božje ljubavi.

Još maleni, oni će uočiti i bolesnu prosjakinju i maloga brata uličnjaka i pijanca, za kojega treba reći strelovitu molitvicu i djecu koja se tuku pa će trebat načiniti žrtvice u zadovoljštinu i u školi nenadarene sirote, kojima se može pokazati, i na plaži nečedne, koji vuku kao priljepčiva bolest — a milina i dobrota može biti jači magnet — i tako redom... gdjegod ie ljudi i ljudskih nevolja.

Oni s vjeronauka nose u srcu golemu potrebu, da zasvijetle gdje je tama, da ogriju — gdje se život sledenio.

Majka katehistica stoji u pozadini, bdije i ulijeva sve bujniji život u novi svijet i novoga čovjeka.

Kao Marija u Kani — ona samo uoči potrebe — i upozori svoj mali svijet na Isusa: »Činite sve, što vam kaže«. Dalje su sve čudesa milosti po kojima se zbiva preobrazba naravi u nadnarav.

Da bi majka na vjeronauku mogla svojim uzvišenim brigama dosegnuti to dno duša i izmoliti im ovakovu duhovnu preobrazbu ona se mora pojaviti kao utjelovljenje nesebične i ponizne ljubavi: — NESEBIČNE, da u svoj jednostavnosti nestane na tako ljupki i nezamjetljivi način, da bi duše — koje vodi — kroz nju spontano gledale Isusa i objavljenje Njegove dobrote.

P o n i z n o, što znači vrlo istinito u riječi, djelu i životu.

Oni, koji posvuda udišu kužni dah iz duše će svoje majke-katehistice primati ljekoviti duh istine, koja oslobađa od svih varki, u koje upadnu, i liječi od svih mana, koje se prilijepe na njih obojadisane čarobnim bojama sreće.

Njihovo će duhovno oko jasno (upoznati) raspoznati istinu od laži, a snaga koja struji iz ISTINE bit će njihova obrana.

Ako se obzorje zamuti, oni imaju »ogledalo« u kojem se vidi »pravo« — imaju majku koja živi za istinu i svjedoči za istinu. Njoj je to briga, koja je »muči«, dok s mukom ne porodi tisuće duša, koje će biti ljubiteljice i čuvarice istine — a ako treba i mučenice za istinu.

Majčinska briga prave katehistice ne zaustavlja se nad vjeronaučnim klupama. Ona je vjerna pratilica na svim životnim stazama, u svim životnim razdobljima.

U pubertetu treba postostručiti duh pokore, da se svlada onoga duha, »koji se izgoni samo postom i molitvom«. Na pragu pred brakom majka lebdi kao dvosjekli mač, koji rastavlja kosti od zglobova. Kad Bog zove u suradnju stvaralaštva novih pokoljenja majka-katehistica je kao probuđena savjest koja viče. Tako korak za korakom... pratilica sretnih i nesretnih, onih na ravnoj stazi, kao i svih koji su zabludili. I uz smrtnu postelju stoji katehistica-anđeo čuvar sa svijetlom bakljom svojih briga, koje prate njezin duhovni rod i na stazama vječnosti, dok se ne presadi i ukorijeni u Presveto Trojstvo — TAJ ŽIVOT IZ KOJEGA SU PROIZAŠLI I KOJEM SE KONAČNO VRAĆAJU. Tamo se smiruju brige majke-duša i pretvaraju se u vječni Magnificat, »što joj je Gospodin učinio velike stvari«.

URŠULINKA

Marcelina

Ona nije kriva

Prodavala je ciklame na uglu jedne zagrebačke ulice. Često sam prolazila pokraj nje, no njezin bi pogled bio svaki puta upravljen svuda, samo ne u mene. A ja sam željela baš njezin pogled...

I jednog petka, kad je grički top raspolovio dan, ja sam joj pristupila:

»Molim dva stručka!«

»Svakom ću prodati, ali opatici nikada,« reče s toliko hladnoće u glasu, da me prošao drhtaj čitavim tijelom. Znala sam što hoću, pa sam je uhvatila za najslabiju stranu, koju žena posjeduje.

»Ali vi ipak niste bez sklada u vašoj nutrini, kad ste usnama dali šminku, boje vaših ciklama...« rečem, gledajući joj oči, koje su nemirno vrtjele po košarici u kojoj je bilo još nekoliko stručkova ciklama. Na njenom licu pročitala sam strah, da će se u njoj nešto slomiti ako mi pogleda u oči.

Kad sam zaokrenula u drugu ulicu, čula sam kroz žamor ljudi tako poznat i pomalo hrapav glas:

»Ciklame, kupite ciklame!«

Otišla sam tada na grob sveca, koji je ljubio svoju izmučenu djecu, te Mu jednostavnim srcem rekla:

»Uzoriti! Vapijem molitvom svih Bogu najdražih za duše, koje susrećem, ali danas samo za ovu... Ona mora biti sretna. !«

Kad sam sljedeći puta prošla tom ulicom, nisam više vidjela djevojku s ciklamama. I dugo je nisam vidjela.

Došlo je ljeto i moj premještaj u drugi grad. Novo mjesto i vrijeme mnogo toga briše iz našeg sjećanja. I ja sam tako (moram iskreno reći) zaboravila djevojku sa zagrebačke ulice.

Jednom smo pripremili malu zakusku za djevojke koje su kroz čitavu godinu pomagale spremati crkvu. Dan prije dođe Anđelka i s nekom neugodom kaže:

»Može li sa mnom doći još jedna djevojka, moja kolegica? Znate, ona nema kamo ići... Sirota je. Ne zna gdje je rođena. Ne znam da li je i krštena. Sjeća se samo jedne stare bake, kod koje je bila kao djevojčica, ali je ta baka umrla. Ne zna za oca, ni za majku...«

»Pa kako si se s njom upoznala i kako je najednom ona tvoja prijateljica?«

»Na rubu smrti...« reče žalosno Anđelka.

»Kako na rubu smrti?«

»Čuvala sam krave na paši i jurio je vlak. Kad iza grma blizu mene istrči ona i ravno pod vlak. Ja sam užasno kriknula i strelovito potrčala i u zadnji tren zgrabila za haljinu. Vlak je projurio dalje, a ona i ja klonule smo na travu. Odvela sam je mojoj mami, da bude kod nas. Čudna je i vrlo malo govori. Sada žurim, a vi uhvatite s njom vezu. Moramo je spasiti« završila je Anđelka i otišla.

Na zakusku su došle sve djevojke. I Anđelka sa Slobodankom (tako mi se predstavila djevojka u polumraku dvorišta). Pozdravila sam ih i neko vrijeme ostala s njima u veselom raspoloženju. Osjetila sam da me Slobodanka gleda te sam joj uzvratila pogled. Ona je spustila glavu i naglo izašla iz sobe. U nekom strahu pošla sam za njom. Uhvatila sam je za ruku, koja je bila ledenija, nego hladnoća noći i rekla:

»Ne bojte se mene, Slobodanka...«

O ti naši
tate i mame!

Oni misle
da su nama
igračke
dosta

»Da, ali jednom davno, ja sam prema vama bila nepristojna... i ne mogu izdržati vaš pogled...«

»Kada je to bilo, Slobodanka? Pa ja se vas uopće ne sjećam...«

»Onda kad sam prodavala ciklame i kad ste mi onako toplo i s povjerenjem rekli, da nisam bez sklada u svojoj nutrini...« drhtao joj je glas kojeg sam prepoznavala.

Nisam mogla izdržati, a da je ne poljubim u čelo i nisam imala snage da suzdržim suze.

»Bog vas beskrajno voli, Slobodanka! On je ljubav, koja sve oprašta, a njegov Sin je dopustio da Mu vojnik kopljem otvori srce, kao dokaz, da vas je ljubio od vijeka...« rekla sam joj tiho.

A njezini su jecaji lomili tišinu noći...

O VJERSKOM NEZNANJU

U jednoj od najljepših legenda koje je sakupio Guido Batelli čitamo što se je dogodilo sedmorici usnulih u Efezu.

Za vrijeme Decijeva progonstva sedam vjernika gledajući muke na koje stavljahu kršćane stajalo je sakriveno u svojim kućama u postu, molitvi i bdijenju. Napokon i njih optužiše pred Decijem kao kršćane. Dano im je na raspolaganje 20 dana, da se odluče hoće li se odreći kršćanske vjere.

Prelazim preko neobičnih stvari ove legende i jedino spominjem, da je ovo sedam vjernika pobjeglo na visoko i vrletno brdo i ondje se sklonilo u jednoj špilji. Decijevi su krvnici uzalud pokušavali prodrijeti u špilju. Bog je štitio svoje svece. Najprije je poslao iz neba munje, vjetrove, grad, kišu i oluju. Zatim se pred ulazom u špilju pojavi mnoštvo divljih zvjeri: vukova, lavova, medvjeda, zmija i zmajeva, koji natjeraše u bijeg progonitelje. Tada car zapovijedi, da se zazida ulaz u špilju, što je i učinjeno.

Sedam je zatvorenih zaspalo u dubok san i spavalo ugodno stotine godina. Tek su se probudili, misleći da su prospavali jednu noć, kad je Gospodin nadahnuo jednog efeškog građanina, da kopa na onom brdu. I možemo si zamisliti kako su se začudili nad sasma izmijenjenim gradom, u kojem je dominirao znak križa nad vratima i u kojem je prebivalo samo kršćansko stanovništvo. Oni su prespavali ništa manje nego 388 godina. I stoga je naravno, da su se zapanjili ne mogavši vjerovati vlastitim očima.

Ovih je sedam usnulih vjernika slično najosnovnijim kršćanskim istinama. I one spavaju u knjigama Sv. Pisma i Svetih Otaca. I one izgledaju, da su natjerane u bijeg, da su prognane, da su se sklonile pred najezdom protivnih teorija ili žalosnih vremena. I one čekaju čas, da se probude i zasjaju u duši svih vjernika, napose mladeži i djece. Ali je zato potrebno kopati, kopati po knjigama Sv. Pisma, Svetih Otaca, po katekizmu. Zato je potrebno slušati riječ Božju gdje se naviješta, pratiti vjersku pouku gdje se daje.

»Ljudi me ne ljube, jer me **ne poznaju**«, potužio se je Isus Sv. Margareti Alacoque. Strašno je danas posvuda vjersko neznanje. Kako ih je malo koji poznaju i najelementarnije pojmove iz kršćanske dogme. U našoj zemlji časnoj i junačkoj, koja je natopljena krvlju tolikih mučenika, koja je posvećena bazilikama, katedralama i marijanskim svetištima i najosnovnije točke katekizma zatvorene, kao da bi se radilo o sedmorici usnulih u Efezu, u špilji zaboravi. I koje onda čudo, ako se problem života ne rješava po kršćanskim načelima, ako se živi kao da nema Boga ni duše.

Trostruki oblik vjerskog neznanja: Mogli bismo razdijeliti i tri kategorije sve one ljude, koji su se kod zadnjeg popisa pučanstva zapisali kao katolici.

Prva je kategorija onih, koji ništa ne znaju iz katekizma, ne pohađaju crkve, niti primaju svete sakramente. Katkada su to osobe, koje su naobražene u nekoj grani znanosti. Pokojni Monsignor Francesco Oligiati, dugogodišnji profesor na katoličkom sveučilištu Presv. Srca Isusova u Milanu, navodi nekoliko klasičnih primjera vjerskog neznanja u Italiji, a kod nas sigurno u tom pogledu nije bolje, ako nije deset puta gore.

Tako se je jedan novinar raspisao u velikom milanskom dnevniku o tijelovskoj procesiji, koju je opisao najživljim bojama, pripovijedajući kako se nosio kip Presvetog Sakramenta.

Ima filozofa i pedagoga prvog reda, koji će imati smionosti da vam kažu kako kršćanstvo dopušta istu vječnost đavla i Boga, to jest, da je i đavao jednako apsolutno vječan kao i Bog, bez početka i svršetka.

U jednom su gradu pitali dozvolu za tijelovsku procesiju.

— »A što ćete pjevati u procesiji?«

— »Pange lingua — Usta moja! gospodine.«

— »A da nije to možda kakva buntovna pjesma?«

— »Nije, nije, budite mirni!«

Kolikog li sam i sam neznanja doživio kod djece, kod mladeži, kod odraslih. Kolikog nerazumijevanja Sv. Mise i svetih sakramenata. Tu se doista nalazimo u najdubljim tminama i u sažaljenja vrijednom mraku.

Druga je kategorija onih, koji se smatraju pravim kršćanima. Kao mališane majka ih je naučila koju molitvicu. Još su kao djeca išli na katehizam i spremali se na Sv. Pričest i Krizmu. U pučkoj su školi još imali malo vjerskog znanja. Koji puta idu u crkvu i slušaju propovijed. A što je s nedjeljom? — Idu na Misu.

A Uskrs? — Ispovjede se i pričeste i zadovolje uskrsnoj dužnosti. Rodi li im se u kući dijete, nose ga na krštenje. Treba li se oženiti ili udati, žele crkveno vjenčanje. Ako im smrt ugrabi koga od milih i dragih, žele crkveni sprovod. Plaćaju Mise i odrješenja za mrtve. Pa što još hoćete više? Ne smijemo biti pretjerani. Vjernici da, ali samo do određene točke. To su kako bi ih definirao Manzoni »i galantuomini del ne quid nimis«, a mi bismo to najljepše izrazili u dialektu naših Dubrovčana: »skladni gospari, koji ne žele u ničemu pretjerivati« i koji u pitanjima vjere žele — biti u granicama i to onima, koje su sami postavili. Pokušajte samo reći takovim »gosparima«, da je potrebno pobožanstveniti našu djelatnost po milosti posvetoj, da vjerovati znači proželi kršćanskim načelima svaki posao,

---

Tek škola i crkva u skladnoj suradnji odgojit će potpune ljude.

Po Kristu
u žrtvi svete Mise
ljudi svih rasa
i svih zemalja
daju bez prestanka
Tebi, Oče Svemogući,
svaku
hvalu, čast i slavu!

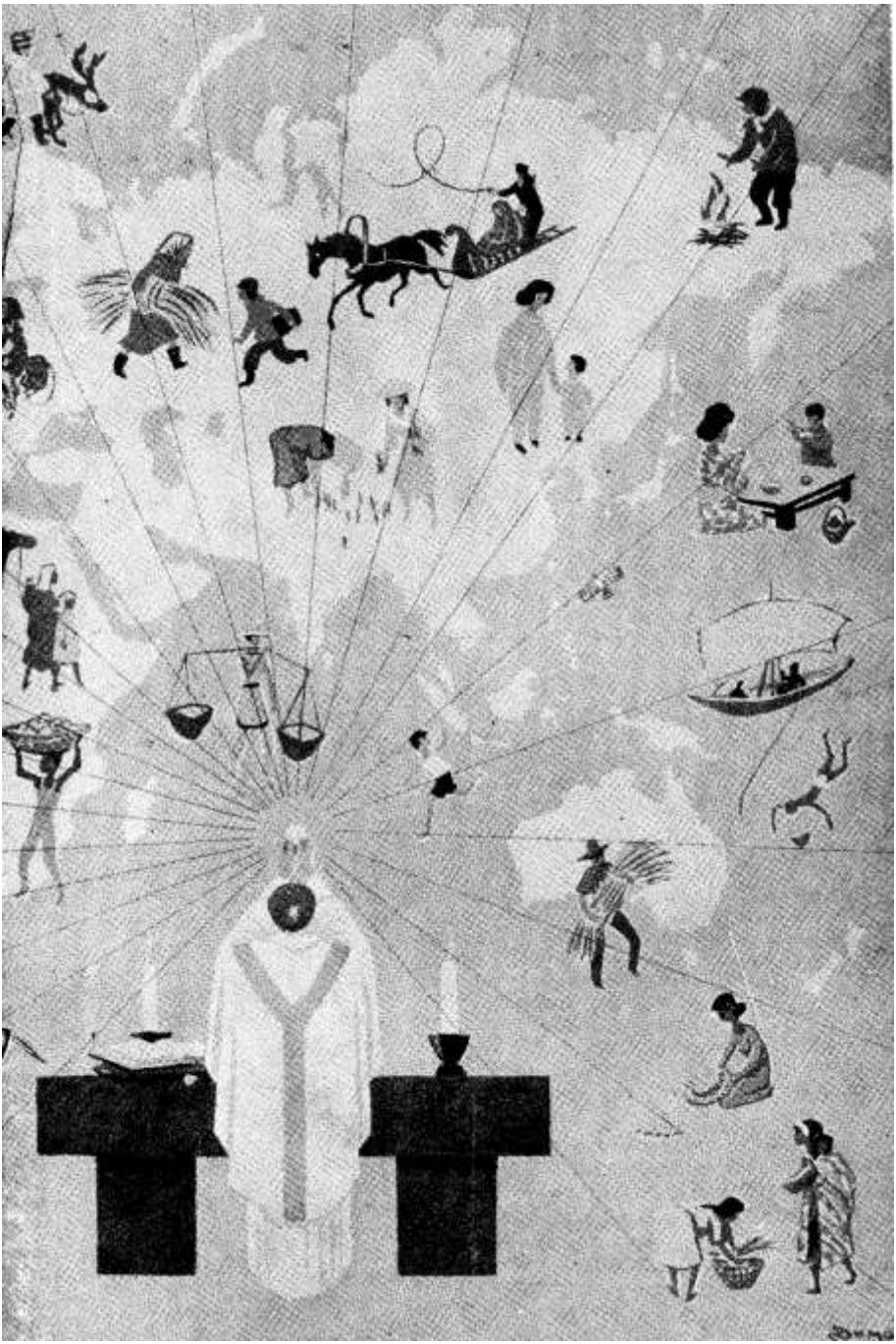

svaku stvar pa i trgovinu, pa i politiku, pa i čitanje novina, pa i kino, kazalište, plažu, radio, televiziju, korzo i odnos sa svim osobama. Nismo samo kršćani na Misi, nego u svakoj prigodi života. Recite sve to, pa ćete čuti, što će vam odgovoriti: Vjera je jedno, a poslovi su drugo! Svećenici neka se drže crkve i sakristije, van neka ne izlaze. Izvan crkve i sakristije ne zapovijeda više Isus Krist nego interes, posao, »business«, služba, namještenje, penzija, moda, užitak, duh vremena, progres itd. itd. Prošlo je doba kada je Mara, Kata, Luca sjedila s preslicom u ruci. Mi nismo sveci; pustite svece na propovjedaonicu i nemojte ih miješati i stavljati pod noge grozničave napetosti modernog života.

I ako im se usudite još reći, da je takva vjera apsolutna negacija, iskrivljenje kršćanstva, tada će vas nazvati zanešenjakom i fanatikom.

Naravno, ako se još radi o mladeži, koja je pošla po zlu putu i koja jednog lijepog dana prestane ići u crkvu, tada će biti kadra da pripovijeda, kako je »izgubila vjeru«. Kukavci! Nijesu je nikad ni imali, jer je nikad nisu pravo ni poznavali.

Treća je kategorija onih koji su inače dobri i vrijedni, možda čak i članovi kakvog bratstva ili pobožnog društva. Pa valjda barem ovi znaju katekizam?

Osim vrlo malih iznimaka, usuđujem se ustvrditi, da ne znaju. Da se uvjerite u istinitost moje tvrdnje, upitajte ih samo: »Što je to milost.« Ili: »U čemu se sastoji vrhunaravni red i po čemu se razlikuje od naravnog reda?« Odgovor će vas uvjeriti, da je ogromno neznanje kršćanskih načela pa i među boljim, takozvanim praktičnim katolicima.

A ako netko ne zna ni što je milost, ni šta je nadnaravni red, a hoće govoriti o kršćanstvu, taj sliči onome koji bi htio čitati bez poznavanja slova.

Prvi su se kršćani dugom i solidnom poukom za vrijeme katehumenata spremali na sveto krštenje i da preokrenu lice zemlje stvarajući novu kršćansku civilazaciju. Dok su naprotiv današnji kršćani po svome vjerskom neznanju, napredujući kao rakovi, kadri da nas opet povrate poganskoj civilizaciji.

Mnogi se tuže na izrođenje, degeneraciju kršćanske pobožnosti, na površni formalizam, na sladunjavost i sentimentalnost. I prvo čine. Ali, za Boga, kako ćete izbjeći ovakove zablude bez svjetla, bez znanja, bez misli?

Nije stoga uzalud sveti kardinal Andrija Ferrari kod svake propovijedi ponavljao žalobnim glasom dobrog pastira: katekizam, katekizam!

Nije stoga uzalud veliki mislilac Sv. Bobert Belarmin istim perom, koji je napisao besmrtne »Controversiae«, napisao i mali katekizam.

Nije stoga uzalud slavni tilijanski kirurg Andrija Majocchi završio svoju prekrasnu knjigu: »Život kirurga« ovim priznanjem:

»U nerazrješivom labirintu, usred grozničavog znanstvenog istraživanja istine, uporno me progoni nježna, slatka uspomena, blagi blagoslovljeni melem.

Ponovo se vraćam u djetinjstvo, zgurio sam se kraj majčinih koljena i pitam je: Majčice, zašto smo došli na svijet? I kao da još čujem njene svete riječi: Došli smo, da Boga upoznamo, ljubimo i Njemu služimo, i da na drugom svijetu u Njemu uživamo. I meni se čini, da je to riječ, da je to rješenje da je to rečenica, koja ujedinjuje i sažima svu mudrost svijeta.«

A to je tek prvo pitanje i prvi odgovor našeg katekizma! Naš katekizam nije nipošto samo kao neka igračka za djecu, jer nema jedna vjera koja bi bila za djecu, a druga opet za odrasle. Bog djeteta je i Bog Dantea i Volte, Ivana Gundulića i Ruđera Boškovića. Zato je poznavanje katekizma potrebno za sve, jednako za djecu kao i za odrasle. Dakako da će za odrasle biti još od veće koristi ne mali, nego veliki, prošireni katekizam ili kakav priručnik u kojem se malo opširnije obrazlaže kršćanska nauka.

O. Josip Antolović D. I.

Malo dijete - velika glad

Vidite li je? — Kako je malena! Pa ipak u sebi nosi veliku želju. Malo dijete — velika glad. Za čim? Za Bogom!

Ime joj je Ivanka. Živi u jugoistočnoj Hercegovini. Kad je mostarski biskup došao u njezinu župu na krizmu, evo ti male Ivanke pred biskupa.

— Što želiš, dijete?

— Tužim ti našega dumu (župnika)!

— Zašto?

— Jer mi ne da Isusa!

— A zašto ti, Ivanko, ne da dumo Isusa?

— Zato što sam m a l e n a !

— Znaš li ti vjeronauk?

— Pitaj! — čvrsto, bez straha odgovori mala.

Biskup poče ispitivati dijete na preskokce od onih dvjesta pitanja što ih je župnik sastavio za djecu koja žele primiti prvu sv. Pričest. Ivanka je odvažno odgovarala biskupu na svako postavljeno pitanje.

Što će biskup sad? Pričestio je malu Ivanku i bez ispovijedi. U takvom dijetetu ne može biti ni govora o kakvom »ozbiljnom« grijehu ...

Nekoliko nedjelja nakon toga, upravo kad je u župi bila Mlada Misa, pričešćivao je svijet Don Luka, svećenik iz Dubrovnika. Ništa nije znao o maloj Ivanki, pa kad ju je ugledao na pričesnoj klupi kako kleči s drugima u redu, onako sitnu kao grlicu, sagne se k njoj i držeći u ruci Svetu Hostiju tiho je upita:

— Dijete, smijem li ja tebe pričestiti?

— Smiješ! Biskup je dopustio. — glasno i ponosno odgovori Ivanka.

Da nam je više takove djece!

Tko je Ivanku tako dobro poučio? Njezina starija rodakinja koja je nesretnim slučajem posve oslijepila. I ovdje se obistinjuje ona mudra: Eto u nesreći i sreće!

o. Josip Njavro D. I.

»NIJE«

ne sjećamo se!

Jurili smo osobnim kolima od Maksimira prema Dubravi. Tamno je. Bljeskaju farovi mnogih vozila. U Dubravi, kod apoteke skrenemo na lijevo. Lagano prelazimo prvo i drugo raskršće, pred trećim zatajI motor. Moj suputnik izađe iz kola i nestade u tamnoj ulici da pronađe broj zgrade koju smo tražili. Akumulator je prilično prazan pa ne mogoh upaliti motor. Zamolih dva prolaznika da malo pogurnu. Našla su se tu i dva dječaka. I oni su pomogli! Prolaznici nastave svoj put, a dječaci me zamole: — Striček, hoćete li nas povesti? — Kamo? — Do glavne ulice. — Moram čekati onog gospodina koji je malo prije izišao. — Kad će on doći? — Brzo! — Hoćete li nas tada povesti? — Hoću. Uniđite i sjednite u kola! — Dječaci veselo uskoče i počnu radoznalo razgledati.

— Kako se zovete, djeco?

— Živko i Krešo.

— Koliko ti je godina, Živko?

— Deset.

— A tebi, Krešo?

— Isto deset, blizanci smo!

— Jeste li iz Dubrave ili iz grada.

— Doselili smo iz Dalmacije i stanujemo u Dubravi.

— Znači, vi ste mali Dalmatinci!

— E... e...!

— U koji razred idete?

— Treći.

— Imate li braće i sestara?

— Imamo još jednog brata i sestru. I oni idu u školu.

— Gdje vam tata radi?

— Na benzinskoj stanici.

— Jeste li bili na Prvoj svetoj Pričesti?

— A što je to?

— A znate li da u Dubravi ima crkva.

— E... e...

— Pa idete li u crkvu?

— Nemamo vremena!

— Znadete li se prekrižiti?

Stidljivo se smiješe i gledaju jedan drugoga...

— Znadete li nešto o Isusu?

— Ne znamo... a tko je to?

— Zar vam mama nikada nije govorila o Isusu, o Majci Božjoj?

— Nije... ne sjećamo se!

— Znadete li bar što je to križ i kako izgleda.

— Znamo. — I Živko hitro načini prstićem znak križa po zraku.

— A znadete li, tko je ono prikovan na križu?

— E, to ne znamo!

— Imate li u stanu ovakovu sliku? — I pokažem im Gospin lik s Isusom.

— Ima, ima! Baš takova lijepa mlada žena drži u naručju dijete, a ispod njih su nekakvi sa krilima.

—Idu li ostala školska djeca u crkvu?

— U...! U...! Mnogo ih ide... osobito u petak bude sve puno djece.

Razgovor je prekinuo moj suputnik. Odvezli smo djecu do glavne ulice. Dječaci nam uljudno zahvale, a ja sam ih

molio neka svakako odu s ostalom djecom u crkvu na vjeronauk!

Ta dva dječačića ostala su mi dugo u sjećanju. Krivnjom roditelja upala su u neznanje i pravu vjersku bijedu. Ako im tko ne pomogne, ići će kroz životnu tamu, kao vozilo koje mora u noć bez svjetla.

Ponovo sam se sjetio tih dječaka kad sam prošle godine dolazio kamionom u njihovo selo u Maranoviće na otoku Mljetu. Tu ne možete naići na vjersko neznanje. Na vjeronauk idu 99%. Roditelji su ponosni što im djeca znadu vjeronauk i što idu u crkvu.

Djeca su opkolila kamion i mole me da ih malo povezem. Zadovoljni su s par metara vožnje. Za čas je bio pun kamion djece. Lagano ih odvezem do prve masline i sklonim u hladovinu.

Razgovarao sam s djecom. Ispitivao sam ih i vjeronauk. Upitam dvoje najživahnijih, da li se prije spavanja barem prekriže? Iznenadio sam se, kad su mi otvoreno pred svima počeli moliti večernju molitvu. Ubrzo sva djeca prihvate molitvu, pa se na daleko stala razlijegati dječja preporuka Anđelu Čuvaru. . .

Bio sam razdragan. Kasnije sam doznao da su u Maranovićima prvi i glavni vjeroučitelji — sami roditelji!

Ilija Dilber D. I.

Vjerski odgoj ne prestaje s prvom Pričešću ili nakon krizme.

On mora prerasti u navike života po stalnoj vezi s Crkvom.

»SVATKO MOŽE ZALUDJETI«

Otputovao je u Južnu Ameriku mlad, mršav i pobožan. Povratio se nakon dvadeset godina ugojen, postarao i bez vjere. Na putu za domovinu mnogo je sanjario. Osjećao se nekako visoko. Krojilo je planove. Donijet će nove misli, nove ideje.

Bila je ljetna večer. Mjesec je osvjetljavao suhu, ugrijanu i kamenitu zemlju. Stanko je, prviput, nakon dvadeset godina pokucao na vrata svoje rodne kuće. Ubrzo se pojavi na vratima brat mu Marko, snaha i djeca, koji su ga očekivali. On je pružio desnicu i građanski pozdravio. Ukućani su se malo iznenadili, jer se ovdje uvijek pozdravlja sa: Hvaljen Isus. Ipak su mu u srcu nekako oprostili misleći: Pa čovjek mnogo putovao po svijetu, mnogo ljudi pozdravljao, pa mu tako izmakao onaj naš stari kršćanski pozdrav. Kad su sjeli za stol, na večeri, Marko se prekrsti. Dok su ostali molili i zvonko odgovarali, Stanko je šutio kao mumija i očima mjerio pod. Nije se ni prekrižio. Oni su nijemo gledali jedno u drugo, a djeca su ispod oko mjerila strica, jer prvi put vide takovo vladanje za objedom. Zatim je bilo govora o životu i radu u Americi i o njegovom putu, ali sve to bilo nekako škrto, suho i usiljeno. Slijedio je noćni odmor. Stanko je imao posebnu sobu u kojoj je umoran brzo zaspao. Marko je još dugo u noć sa svojom ženom razgovarao. »Ah, teško mi je! Bolje bi bilo, da nikako nije

došao. E kamo sreće!« Tako je Marko sa rezignacijom izlagao svojoj ženi novu situaciju. . .

Ubrzo se pronio glas kroz selo o amerikancu. Zvali su ga »Luteran«. Komšije su ga izbjegavale i okretali glave od njega, kad bi ga sreli na putu. Djeca bi iza zidova dobacivala: »Luterane, luterane, bježi iz našeg sela!« On bi se saginjao i bacao kamenice za njima, a djeca su se još više rugala i u treći razbjegla na sve strane.

Bila je nedjelja. Viđeniji ljudi iz sela obično bi se navratili u krčmu, iza svete Mise, da se porazgovore uz koju čašicu. Tu je bio i Stanko od ranog jutra, ispijao čašicu po čašicu i nešto dumao. Ljudi su pristupali k njegovom stolu i rukovali se s njim. On im je pričao o kulturi, o napretku, o Americi i zaostalosti u ovom selu. Stari Ilija, inače veoma bistar, uplete se živo i dobaci: »E, moj Stanko, ja bih rekao da su u tebe drvene duge u glavi. Dobro je, da nas poučiš o napretku, mi smo toga željni, ali da... Mi smo, bolan, mislili, da ćemo nešto pametnije čuti od tebe, ali, ja bih rekao, da i ono malo pameti što ti je Bog dao, da je i to Amerika ispila. Nisu naše glave od voska, da od njih praviš, što te volja. Nisu, nisu, moj prijane!« »Lako ti je tako govoriti, dok ima para i zdravlja, ali nestat će i jednog i drugoga. Moli Boga, da ti aviz prosvijetli.« Tako mu je govorio Ivan sa one strane stola. »Mnogi su nam krojili ćulaje tako ko i ti, ali nisu mogli na našu glavu, a neće, vala, ni tvoj, pa da si svu pamet svijeta popio« — dobaci mu Jozo ljutito.

Tako je bilo i više okršaja sa Stankom, a on je bio uporan i svoje mišljenje branio. Najviše bi šetao kroz selo, većinom šutio i nešto planirao.

Ima nekoliko dana kao da ga je nešto u srcu siknulo. Nešto mu sve govori unutra: Treba umrijeti, onda će biti kasno. On to tjera iz glave i ismijehiva, ali ono sve to jače pecka. On sanja, kako će kupiti kuću negdje u gradu, oženiti se i provoditi život dostojan čovjeka, ali ona misao iznenada opet zavrti u mozgu: Valja umrijeti, a šta onda? On bi opet to odbijao i izrugivao, ono bi opet bolo, vrtjelo, peckalo, ujedalo i brkalo planove budućnosti. U zadnje dane je šutio i bio nekako mrzovoljan. Mnogi su govorili: »Eno Amerikanac šenuo« . . . . .

Jedne nedjelje digao se rano što mu nije bio do sada običaj. Pristupio k snahi i kuhinju i zamolio je, da mu pripravi odijelo i reče mekano: Idem jutros na ispovjed.« Oko snahe se okrenula kuća. Sva radosna pripremi mu odijelo kako je brže mogla i znala. Opremi se i ode.

Na večer je bilo veliko veselje u Markovoj kući. Prijatelji i komšije ispunili su kuću. Pjevalo se, pilo i veselilo. Sa Stanka je odsjevala vedrina i radost. Ponekad bi stidljivo rekao: »Oprostite, može svatko zaludjeti.«

Danas živi u jednom gradu ima ženu i troje djece. Nikad mu nedjelja ne prođe bez Mise, a djeca moraju obavezno na vjeronauk.

Naši bistri i religiozni seljaci često puta znaju duboko zasjeći u ljudsku dušu.

Fra Blago Karačić

— Da se u obitelji može odvijati pravilan kršćanski odgoj, ona mora biti dom molitve, jer se po molitvi združujemo s Bogom izvorom svake dobrote, sreće i sklada. Najtoplije vam preporučamo da uvedete i zajedničku obiteljsku molitvu, koja bi imala posebno obilježje međusobne povezanosti i predanosti Bogu. Po takovoj molitvi sazrijevat će velika djela za procvat i spas obiteljske zajednice, te osnovne stanice ljudskog društva.

Iz biskupske poslanice 1965.
I. o vjerskom odgoju

Bilo je to jednog utorka

»Gledajte, pa to je more. Još samo pola sata pa ću moći skinuti svoje cipele i zamočiti umorne noge u tu slanu baru«, tako je sav ushićen vikao Ivica, kada je jednog srpanjskog dana, ulazeći vlakom u Ploče, ugledao naš plavi Jadran. On tada nije ni slutio da će bez svijesti napustiti Supetar i da će za cijeli život zamrziti kupanje.

Rastao je u jednom industrijskom gradu, koji se je upravo kao i on iz godine u godinu razvijao. Ivica je imao dvanaest godina i išao je u peti razred osnovne škole. Bio je odličan đak, dobar drug i uzor ministrant. Svi su ga voljeli, jer je bio od one djece koju svi vole. Prije četiri godine primio je prvu sv. Pričest i sv. Krizmu. Kad je župnik ispitivao djecu i odrasle vjeronauk za sv. Krizmu, Ivica je odgovarao sve točno i razgovjetno, najbolje od svih. Župnik ga je izveo pred ostale i rekao: »U našoj župi nema nikog, koji bi ovako lijepo odgovarao vjeronauk.« Ivica je bio ponosan. Sjeća se da mu je kum tom zgodom dao bijelu košulju na dar, koju i danas čuva. Ministrirao je svaki dan i često primao sv. Pričest.

Toga rujanskog jutra u vlaku od Sarajeva do Ploča posebno je bio radostan. Sve je zabavljao pričanjem ukusnih dosjetki. Vrijeme je prolazilo. Tuneli su se redali, prošli su i Ivan planinu. Osjeća se utjecaj mora. Tko sretniji, tko zadovoljniji od našeg Ivice! Kolege i kolegice se zabavljaju. Netko spava, a netko opet raspravlja o jučerašnjim biciklističkim trkama. Ivica je sam na prozoru. Nešto duboko misli i neprestano gleda u kanjon Neretve. Najednom, kada se nitko nije nadao, reče tako glasno da su svi mogli čuti: »Kako je lijep i dobar Bog koji je sve to stvorio.« Iznenadili su se svi. Nastavnici su se zbunili, putnici su se zgledali, a jedan starac zadovoljno odvrati: »Aferim (bravo), mali, blago majci koja te je rodila i odgojila!« — Ostali su šutjeli i nekako neprijatno pogledavali Ivicu, koji se nije smeo nego je uvjerljivo nastavio: Jest, priroda priča o svom Stvoritelju. Tko ima oči neka gleda i tko ima uši neka sluša!« Oglasila se i neka majka srednjih godina i povlađivala Ivici: »Braco, ti mnogo toga više opažaš od nas starijih. Toliko sam puta gledala sve te ljepote, a tek danas otkrivam njihovu vezu s Bogom!« Ivica je bio pobjednik i žario se u licu.

Stigli su u Ploče, a odatle brodom do Supetra. Nastanili su se u lijepoj novoj zgradi. Dani su bili sunčani i topli. Ivi-

ca je odlazio s kolegama na kupanje, sunčao se, vozio kajak i uživao u ljepotama mora. Upoznao je i mjesnog župnika i njegove ministrante i s njima se ubrzo sprijateljio. Rado je i sam ministrirao i dugo klečao pred tabernakulom. Župnik ga je motrio, sretan što još ima tako dobre djece. Jednoga jutra Ivica nije došao. Župnik je mislio da je otputovao, ali se čudio što se tako dobar dječak nije javio prije odlaska.

Zbilo se to jednog utorka u popodnevnim satima. Ivica i još dvojica kolega uzeli su sandolinu i odmakli od obale. Ivica nije bio vješt plivač, dok su druga dvojica plivali nešto bolje. Da zastraše Ivicu namjerno su ljuljali sandolinu. Iako ih je Ivica molio da prestanu, sandolina se nenadano prevrnula, a sva trojica našli su se usred valova. Svatko se nastojao spasiti kako je bolje znao. Ivica je počeo grcati vodu i zvati u pomoć. Obala je bila prilično udaljena. Kupači, koji su čuli vapaj utopljenika, požurili su da mu pomognu. Izvukli su ga na obalu. Ležao je bez svijesti. Prevezli su ga u bolnicu. Tri puna dana proveo je u bunilu... Zvao je majku, Isusa, župnika i ponekog od kolega. Mislili su da je s njim svršeno. Treći dan otvorio je oči i pogledao po sobi. Do Ivičinih nogu neprekidno se nalazila dežurna sestra i pazila na svaki pokret. Kad ju je Ivica ugledao, upitao ju je: »Molim vas, sestro, što se to sa mnom dogodilo?« Rekla mu je sve. Ivica je smireno šutio i u sebi zahvaljivao Bogu!

Tu zgodu ispričao mi je sam Ivica dok smo, kao vojnici, jedne nedjelje šetali obalom mora i gledali valove kako se lome o strme litice.

»Dragane, uviđam: Bog mi je zato poklonio život da mogu raditi u Njegovu vinogradu. Vjeruj mi, neću se štedjeti!«

Dragan Čuturić

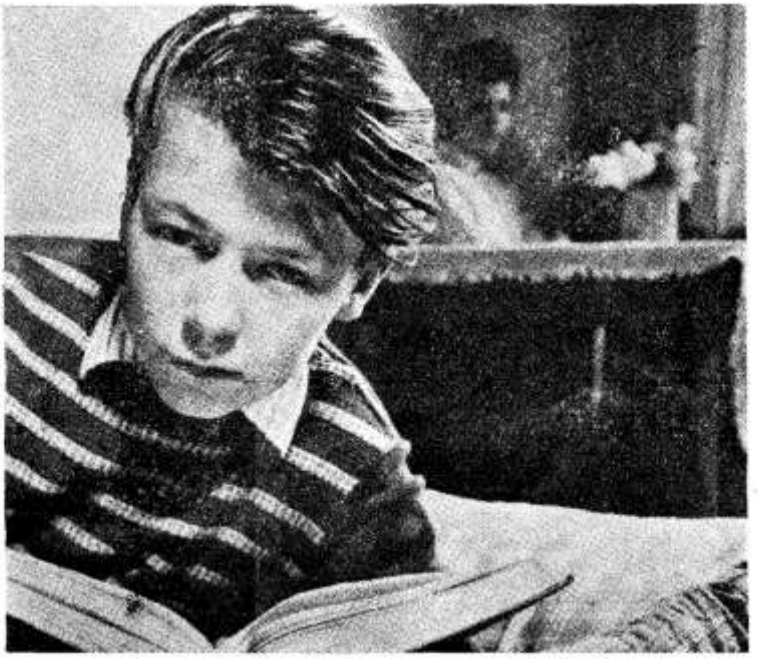

Naš dobri Vice

Vrijedni je naš čitatelj GLASNIKA SRCA ISCUSOVA I MARIJINA. Čim je čuo, da ponovo izlazi, među prvim Hercegovcima naručuje ga za svoju dragu familiju. Uvijek je bio posebni štovatelj SRCA ISUSOVA I MARIJINA. Vicin sestrić svećenik - Isusovac posvetio je čitavu obitelj Presvetim Srcima. Svaki prvi petak i svaku prvu subotu obnavljaju svoju posvetu.

Vice je otac sedmero djece. Otac dviju časnih sestara. Imao je rođenog brata Franjevca, O. fra Križana.

Vice uvijek čita Sv. Pismo. Nasljedu' Krista, gotovo svu današnju katoličku štampu i mnoge druge knjige. Kada je čitao knjigu o Sv. Franji Asiškom — Božji sirotan — pisao je sestriću: Čitajući suza mi je potekla. A kada sam odrastao i bio u punoj snazi, nitko nije mogao vidjeti u mene suzu, pa ne znam što bilo...« Dalje piše: »Nastojim da se klonem vreve, buke i loših ljudi i društva, Ali uvijek ne uspijem.«

Kada je navršio 70. godinu života — 14. listopada 1962. godine posebno je u crkvi Bogu zahvalio na svim dobročinstvima sa svojom ženom i zahvalnom djecom. Sama djeca su zaželjela, da se tom zgodom okupe i svoju zahvalnost ocu iskažu. Čitava obitelj ispovjedila se, pribivala sv. Misi, pričestila se i puno se molila da s njima uvijek ostane Isus i Njegova ljubav. Kasnije su pozvali dobrog župnika, da kao Božji svećenik bude prisutan skromnoj obiteljskoj kršćanskoj proslavi. I župnik je čestitao i darovao dva Evanđelja. Sestrić je poslao Nasljeduj Krista, a djeca su darovala spomen - sličice, a još više svoju duboku ljubav i zahvalnost.

Bili su prisutni Mirko, Ivan, Matija, Ljubica i Ružica. Župnik je bio dirnut tolikom ljubavlju i Božjim blagoslovom u toj kršćanskoj kući, koja se posvetila i potpuno predala PRESVETIM SRCIMA ISUSA I MARIJE. Kćerka Ružica, koja je početkom srpnja ove godine u Dubrovniku umrla kao uzorna kršćanka i požrtvovna bolničarka, pročitala je tada u suzama radosnicama ovu čestitku:

»Dragi naš Oče! Draga naša Majko! Draga moja braćo i drage moje sestre! Danas je u našoj dragoj obitelji velika i sveta radost. Danas naš otac Vice na-

vršava 70 godina života. Sretan je, što su mu sva djeca na pravom kršćanskom putu. Sretan je, što je sve odgodio i za život, teški život osposobio. Da mu zahvalimo za sva ta dobročinstva, okupili smo se danas mi Njegova zahvalna djeca. Dvije časne sestre, Očev ponos i dika, nisu mogle nikako doći. Ali one su s nama svima ovdje prisutnima u duhu. Dušom svojom gledaju, ušima slušaju i srcem svojim punim ljubavi i zahvalnosti osjećaju.

Mi smo svi danas puni ljubavi i zahvalnosti! Zahvaljujemo dragom Bogu, koji je SAMA LJUBAV I DOBROTA, na tolikom daru, što imamo Oca, što imamo Majku, koji su nas ljubili i odgajali jedino onako, kako je dragi Bog htio i svojim zakonom naredivao!

Ljubav nas je danas okupila ovdje. »BOG JE LJUBAV!« rekao je vrlo kratko sveti Apostol i Evanđelista Ivan, Apostol ljubavi! Bog je ljubav i ta ljubav kao sa izvora dolazi k ljudima i opet se mora vratiti Bogu kao svom izvoru.

Sv. Pavao opisuje, kakva je ljubav: »Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva. Ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne napuhuje se. Ne prekoračuje pristojnosti, ne traži svoje, ne razdražuje se. Zaboravlja i oprašta zlo. Ne veseli se nepravdi, a veseli se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve junački podnosi. Ljubav nigda ne prestaje!« (Prva Kor. 13).

A zlatna knjižica NASLJEDUJ KRISTA u III. knjizi, u poglavlju 5. ovako nas poučava: »Nema ništa slađe od ljubavi, ništa jače, ništa više, ništa šire, ništa ugodnije, ništa punije ni bolje na nebu i na zemlji, jer ljubav iz Boga rođena, i ne može nego u Bogu počivati, uzvišena nad svim stvorenjima. Tko ljubi, taj leti, trči i veseli se. Slobodan je i ništa ga ne drži. Daje sve za sve i ima *sve u svemu!*

Ljubav često ne zna mjere, nego prelazi preko svake mjere. Ljubav ne osjeća tereta i ne mari za napore. Više hoće nego što može. Ne tuži se da je što nemoguće, jer misli da sve može i smije. Ljubav je budna te ni u snu ne spava. Nju trud ne utrudi, stiska ne stisne, strah ne smete; već *kao živ plamen i goruća zublja suče u vis i sigurno prodire.* Ako tko ljubi taj zna, šta ta riječ kaže«!

Dragi naš Oče! Draga naša Majko! Vas dvoje, naše najmilije i najdraže, spojila je ljubav! I iz te posvećene ljubavi proizašli smo mi ljubav vaša, djeca vaša. Pričaju, koji su bili na pariškom groblju, kako je ta ljubav lijepo i simbolički prikazana na jednom nadgrobnom spomeniku: Dva kipa pružaju i stišću međusobno željezne ruke. Takva je, hvala Trojedinom Bogu, bila vaša vjernost: ŽELJEZNA! Takva će biti do groba i preko groba kroz čitavu blaženu vječnost! Duh Sveti, koji je divna veza i trajna veza između Oca i Sina, okovao je vaša dva srca i vaše dvije duše trajnim prstenom ljubavi i vjernosti!

Mi smo vaša djeca radosni i Bogu uvijek zahvalni, kad gledamo vas svoje roditelje u slozi i ljubavi! Ti, dragi, Oče, svojim djelima glasno govoriš: Kad bi se mogao nanovo oženiti, opet bi, Kato, uzeo samo tebe! — I ti, mila naša majko, slično bi moga reći: Kad bi se nanovo mogla udati, opet bi otišla samo za tebe, Vice!

Dragi naš Oče Vice! Dragi naš najveći dobročinitelju! Hvala Ti, što si nam po Božjoj dobroti DAROVAO ŽIVOT, kojim sada živimo! Hvala za lijepi primjer, kojim si nas odgajao i učinio dobrima i čestitima! Hvala Ti za svaku riječ savjeta, ukora, pouke! Ti si nas sve, djecu svoju, odgajao, kao što je odgajao pravednik Starog Zavjeta Tobija: Dijete je svoje učio od djetinjstva, da se boji Boga i da se kloni svakoga grijeha! — *Tobija daje svomu sinu spasonosne savjete:* Tobija je mislio, da mu je uslišana molitva, da može umrijeti, dozva k sebi svoga sina Tobiju. I reče mu: »Sine moj, čuj riječi usta mojih i metni ih kao temeljni kamen u srce svoje! Kada Bog uzme k sebi dušu moju, sahrani tijelo moje! A majku svoju poštuj sve dane života svoga! Spomeni se kako je velike i mnoge pogibli imala u krilu materinu. Kad se navrši vrijeme i njezina života, sahrani je uza me! Sve dane života svoga imaj Boga pred očima! Čuvaj se, da nikada ne privoliš na prijeh i da prestupiš zapovijedi Gospoda Boga našega! Daj milostinju od imetka svoga i ne odvraćaj ni-

kada lica svoga od bilo kojeg siromaha! Tada se ni od tebe ne će odvratiti lice Gospodnje. Budi milosrdan, koliko mogneš! Imaš li mnogo, podaj obilno. Imaš li malo, gledaj, da i to malo dadneš rado! Tako skupljaš sebi sjajnu plaću za dan potrebe. Milostinja izbavlja od grijeha svakojakih i od smrti i ne pušta dušu da siđe u tamu. Veliku sigurnost pred Bogom Višnjim daje milostinja svima, koji je dijele. Čuvaj se, sinko moj, od svake nečistoće! Ne daj da ikada u tvojim mislima i riječima zavlada tobom oholost. Jer je od nje početak svemu zlu!... što ne ćeš da se čini tebi, to ni ti ne čini drugomu! Dijeli svoj kruh s gladnima i potrebnima i pokrivaj gologa haljinama svojim! Traži uvijek savjet u mudra! Blagoslivaj Boga u svako vrijeme i moli ga da upravlja putove tvoje i da svaki tvoj naum uspije po njemu!... Imamo veliko blago, ako se bojimo Boga, svaki grijeh ako izbjegavamo i dobro činimo!« (Tob. 4. pogl.).

Dragi i mili naš Oče! Prigodom tvoje navršene 70-te godine mi ti također zahvaljujemo, što si bio prema nama, kada je trebalo, i strog! Radio si samo za naše dobro! Gledao si na našu sretnu i lijepu budućnost! Nisi se nekada obazirao na naše suze nego si gledao, da nas što bolje odgojiš! Doslovce si slušao riječi Božje, riječi sv. Pisma: »Tko štedi šibu ne ljubi sina svoga, a tko ga ljubi, kara ga za vremena!« (Prič 13, 24). »Ne štedi kazne djetetu svomu! Izbiješ li ga šibom, ne će od toga umrijeti. Biješ ga doduše šibom, ali ga izbavljaš tako od tamnoga svijeta!« (Prič 23,).

»Imaš li sinova, odgoji ih i drži u stegi od mladosti!« (Sir 7,22). »Karaj sina svoga, tada ti on pribavlja miran život i donosi milinu srcu tvomu!« (Prič 29, 17).

I na dan udaje naše drage Matije i Ljubice one su dobile savjete slične kao što ih je dobila kćer Tobijina: »Zagrliše roditelji kćer svoju, poljubiše je i otpustiše s opomenom, da poštuje svekra i svekrvu, da ljubi čovjeka svoga, da u stegi drži čeljad svoju, da dobro upravlja kućom i sama da se vlada bez prijekora!« (Tob. 12,12).

Dragi i mili naš Oče Vice! Draga i mila Majko! Mi djeca vaša, na ovaj svečani dan, nalazimo se u ljubavi i radosti oko vas! Okupili smo se, da vam zahvalimo na svemu! Do sada smo svi bili uvijek u slozi i ljubavi, a danas na posebnan način kao nikada do sada! Danas je kod nas u prvom redu dan molitve. Molit ćemo za Tebe, Oče, molit ćemo za Tebe, Majko! Zahvalit ćemo Bogu dobrom, što imamo ovako dobre i plemenite roditelje! Molit ćemo za Vas, da Vas dragi Bog još dugo poživi! A vi ćete, dragi roditelji, živjeti i onda, kada umrete, živjet ćete u nama, u svojoj djeci! Mi djeca vaša jesmo vaša mladost, koju niste izgubili nego pretvorili u drugi oblik: u oblik svoje djece!

Mi djeca vaša, jesmo vaša ljubav! I ta ljubav ne biva manja, nego raste kao što smo mi rasli djeca vaša i kao što sada rastu unučad vaša. Mi djeca vaša jesmo vama uspomena iz raja zemaljskoga, nevina i bezazlena uspomena, koju je Bog vama darovao! — Mi djeca vaša, vaša smo vjenčana zakletva i obećanje, koja je postala tijelom, da je mognete svaki dan gledati i nikada ne zaboraviti! Mi djeca vaša vama smo veliki dar velikoga Boga! I vi ste, dragi roditelji, ljubili taj dar velikom ljubavlju i ljubite ga i sada i ljubit ćete ga kroz čitavu vječnost!

Mi vaša djeca, na dan naše kućne svečanosti, zavjetujemo i obećajemo, da ćemo biti vaša vjerna djeca, vjerni svim savjetima i opomenama! Zavjetujemo i obećajemo, da ćemo biti vjerni članovi rimokatoličke crkve! Zavjetujemo i obećajemo, da ćemo učiniti sve da uvijek među nama ostane sloga, ljubav i potpomaganje! Zavjetujemo i obećajemo, da ćemo biti vjerni članovi dragog nam Hrvatskog naroda! Zavjetujemo i obećajemo, da ćemo svuda oko sebe koliko mognemo širiti i unositi dobrotu i svaku kršćansku krepost! Zavjetujemo i obećajemo, da ćemo mi, vaša djeca, vama svojim milim roditeljima, uvijek ostati odani i zahvalni i da ćemo vama biti na ponos i diku i u vremenu i u vječnosti, i ovdje na zemlji i u lijepom nebu!«

ZVALI SMO JE MANDICA

Djevojčica je rasla i napredovala. Voljela se igrati, a najomiljeniji dani su joj bili kada su u proljeće dolijetale lastavice i rode. Tada bi po čitave sate znala gledati kako roda gradi gnijezdo, kako hrani mlade i kako kružeći nad selom u podnevne sate u visinama klepeće.

Druga omiljena zabava bile su joj lutke, kojih je kao najmlađa u obitelji uvijek imala nekoliko. Ali uskoro je počela škola. Prvi, drugi, treći i za njima ostali razredi. Voljela je školu, vjeronauk, društvo, djecu. Isticala se svojom posebnom nadarenošću za knjigom. Bila je uvijek u svemu prva. Prva u smijehu i šali, prva u veselim i čednim igrama, prva u školi i prva na vjeronauku. Kada je završila treći razred, stupila je u dječji zbor. Njezin tihi ali čisti glasić često je nadmašio sve ostale. Poseban doživljaj bila je prva sveta Pričest i sveta Potvrda. Izgledala je kao čisti bijeli ljiljan na poljanama svete zemlje. Dobro se je sjećam onako male i sićušne kako je na sebe često primala velike i teške recitacije prilikom crkvenih svečanosti. Bila je posebno obljubljena kod časnih sestara, često im je dolazila i jako ih je voljela.

Prolazili su dani a Mandica je svejednako napredovala. Došao je i osmi razred. Završila ga je s odličnim uspjehom. Imala je izgleda za bilo koju školu. Svoje srce darovala je onima, koje je najviše voljela — djeci. Stupila je u učiteljsku školu. Maturirala je sa dobrim i pohvalnim uspjehom u školi i vladanju. Napose je važno napomenuti da je kod nas preko praznika predavala vjeronauk za srednjoškolce. Uvijek je bila na vjeronauku, jedino ju je kojiput spriječila bolest.

Njezin mladi cvijetak nagrizala je teška bubrežna bolest. Liječila se i zalječila. Svima je odlanulo. Nastavila je školu, završila je i dobila mjesto u rodnom selu, kao mlada nastavnica. Bila je vrlo obljubljena kod djece. Svima je išla na ruku i sve je jednako voljela. Nakon mjesec dana obuke, oko Miholja naglo joj je pozlilo, smještena je u bolnicu. Davali su joj krvi ali ništa nije pomagalo, svakim danom bivalo je sve gore. Njezin mladi život se pomalo gasio. Još u bolnici se skrušeno ispovjedila i primila bolesničko pomazanje. Na njezinim velikim plavim očima polagano se gubio sjaj. Ukočeni pogled u daljinu odavao je da njezin čas nije

daleko. Prežalosna njena majka bdjela je uz nju dan i noć. Uskoro su liječnici vidjeli da joj više ne mogu pomoći. Dopremili su je kući. Na vratima bolnice blago se nasmiješila liječniku i zahvalila mu na pažnji i trudu, a dvije krupne suze orosiše njegovo lice. Dnevno joj je dolazilo mnoštvo svijeta, posjetili su je đaci, djeca, vršnjaci, kolege i kolegice i nastavnički kadar. Sve manje je bilo izgleda u ozdravljenje. I opet je gospodin župnik izvršio svoju dužnost. Mandica je unatoč smrti, koja ju je gledala ukočenim očima ostala čvrsta i postojana u svojoj kušnji, ostala je nepokolebiva u vjeri svojih otaca. Doduše nikada nije bila u vjerskoj krizi i nikad nije u vjeru posumnjala. Njezini nebeski zaštitnici bili su Prečisto Srce Marijino i sveti Anto. U teškim časovima oči su joj bile uprte u sliku Prečiste Djevice, ruka je grčevito stiskala krunicu. Sama Djevica joj je sigurno dala snage do zadnjeg časa. Lila je mirna i potpuno se predala Bogu. Bila je duhom u visinama a tijelom na zemlji. Zadnji časovi bili su joj blizu. Zadnji pogled voljenim ukućanima, a posebno majci, bio je neizreciv. Njezine blijede, tanke i bolešću ispaćene ruke polako su gubile jakost. U jednom nedjeljnom povečerju kasnog ljeta prestalo je kucati jedno srce, koje se htjelo svima dati.

Prestalo je kucati srce puno ljubavi za odgojiteljski rad novih generacija. Nestalo je života u mladom tijelu, koje je mnogo htjelo i započelo. Ugasile su se oči koje su dale toliko svjetla da su i drugima pokazivale put. Njezin primjer je govorio više nego najvrsniji govornici. Svoje zvanje savjesno je vršila, makar i samo mjesec dana.

Njezina smrt bolno je odjeknula selom. S mnogo suznih očiju, vijenaca i cvijeća ispraćena je na vječni počinak.

A na kraju sela na malom seoskom groblju stoji jedan grob, koji nam nešto govori. Stanite u njegovu blizinu da sjena križa padne na vas i imat ćete neki čudni osjećaj. »Mi njezini vršnjaci, kolege i kolegice po zvanju i struci imamo jedan putokaz, jasan put koji nam je Mandica obasjala sjajem svojih očiju. Držimo se njega i stupajmo njime u bolju budućnost«.

Mandice, Oni koji te vole.

»Naša se mladež našla na presudnoj raskrsnici bez potrebnog znanja i životnog iskustva. Što joj se sve ne nudi kao rješenje životnih problema i put k sreći? Nažalost mlada srca željna istine i sreće, ponajčešće se zanose onim što ne može zadovoljiti njihove plemenite težnje i mladenačke ideale. Stoga smo svi zajedno, biskupi, svećenici i vi, roditelji, pozvani, da složno i u pravo vrijeme priskočimo i progovorimo iskreno i s ljubavlju. Odsudni je čas, kada moramo bliže, otvorenije i odvažnije pristupiti djeci i mladeži, te im pružiti ideal i hranu života — KRISTA!«

— Iz zajedn. posl. biskupa — 1965.
I. o vjerskom odgoju

Prošteništе Majke Božje od Krasna

250-GODIŠNJICA OBNOVE SVETIŠTA (1716—1966)

Svetište Majke Božje od Krasna poznato je od davnina. Nalazi se na sjevernim uzvisinama Velebita, kojih 1000 metara na morem. Oko njega je zeleni travnati proplanak, okružen gajevima i omeđen gustom crnogoričnom šumom. Samo svetište udaljeno je od mjesta Krasno svega tričetvrt sata hoda. Zaslugom krasnarskog župnika, domaćeg sina Ivana Vukelića, svetište je 1716. godine obnovljeno i otada ga svake godine posjećuju tisuće hodočasnika.

Hodočasnici mogu najlakše doći autobusom iz pravca Senj — Sv. Juraj — Krasno, te pješice ili vlastitim prevoznim sredstvom iz pravca Otočac u Lici. Odanle je put dug oko dvadesetak kilometara. Od Sv. Jurja do Krasna je 22 km. Ovuda se od mora preko surih padina Velebita i kroz gustu crnogoričnu šumu stiže u krasnarsku dolinu.

Hodočanici koji stižu ranije mogu se smjestiti u zgradu - prenoćište, koja je u neposrednoj blizini svetišta, a također i u mjestima Krasno i Kuterevo po seljačkim kućama. Oba su mjesta udaljena od svetišta 3 km.

HODOČASNICE! Ovo se Marijino svetište nalazi u tišini i osami šumovitog kraja, u zelenilu, suncu i čistini planinskog vidika, daleko od svake vreve i buke. Dođi u susret Majci koja te čeka! Ona te voli i želi ti pokazati svoga sina Isusa Krista, koji će govoriti na ovom zelenom prostoru tvome srcu kao što je nekad govorio ljudima što su ga slijedili u pustinju. Dođi da zajedno susretnemo Njega i njegovu presvetu Majku! Dođi, možda umoran, naći ćeš ovdje okrepu. Dođi, Gospa te čeka!

Proštenja u toku godine:

Proljetni kvatri, Nedjelja Presv. Trojstva, Prvo glavno i veliko proštenje — Velika Gospa, Drugo glavno proštenje — Mala Gospa, Jesenski kvatri, zadnja njedjelja mjeseca rujna.

Uprava Svetišta

NOVE KNJIGE

■ Đuro Sudeta: MOLITVE — izbor duhovnih pjesama jednog od najvećih hrvatskih katoličkih pjesnika; pravi pjesnički molitvenik. Izdalo Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 20. — Cijena 300 st. din.

■ Silvio Riva OFM: NOVA JEKA BOŽJE RIJEČI — I dio dvadeset predavanja o apostolskom vjerovanju za osnovnu školu. — Priredio o. Anđeo Cvitanović OFM. — 105 stranica. Naručuje se: Anđeo Cvitanović, Bristivica, p. Trogir.

Razgovaramo

»... da su i vaše majke .. «

Bila sam u blagoslovljenom stanju. Nosila sam četvrto i najmlađe dijete. Mnoge žene, premda se smatraju kršćankama, prigovarale su mi što to dijete nisam likvidirala odmah u prvim mjesecima, jer da to i onako prvih mjeseci ništa nije! Rekla sam im: »Nisam Herod da ništim djecu! Šta bi od vas bilo da su i vaše majke bile takve kršćanke kao vi?«

Mali Štefica rodio se sretno. U četvrtoj godini dobio je upalu pluća i naglo umro. Da sam ga uništila, pekla bi me savjest i ne bih mogla smireno živjeti.

Nadala sam se da će od moje djece dobri Bog pozvati u duhovno zvanje bar koje dijete. Tu milost Bog mi nije udijelio. Molim se Bogu da mi djeca ostanu dobri kršćani, pa u svakom zvanju mogu biti i Bogu i roditeljima na čast!

Iako sam u pisanju nevješta, ipak pišem i šaljem pitanja Glasu Koncila i Blagovesti, i svaki put mi lijepo odgovore.

Majke, i vi djevojke — buduće majke — odvažno naprijed u širenju slave Srca Isusova i Marijina. Po tim pobožnostima preporodit ćemo naše obitelji! Imat ćemo dovoljno dobrih i svetih svećenika koji će nam duše voditi k Isusu, pa neće tako olako dolaziti do rastave braka!

N. — Sl. P.

»... moralno prisutni ...«

Drago mi je što i mi imamo mogućnost da preko vaše redakcije kao preko Glasnikove tribine možemo nešto reći o sebi i svojoj obitelji.

Vidim da želite biti moralno pristuni u svakoj našoj obitelji. Imam četvero djece. Zadovoljan sam sa svim, osim sa njihovom poslušnošću. Očekujem od Glasnika moralnu pomoć u obliku informacija, kako bismo lakše i uspješnije dizali svoju djecu u duhovnim i vjerskim krepostima. Tako će naše obitelji imati zdrav i čvrst temelj na kojemu će se razvijati dobri članovi naše vjerske i uopće ljudske zajednice.

Hvala vam na očinskoj brizi za obitelji Glasnikovih čitalaca i cijelog našeg naroda.

M. M. — Zl.

»... probija i gradi kanale ...«

Glasnik Srca Isusova i Marijina prema svojem naslovu treba da bude Glasnik srca, glasnik ljubavi. Kao što ta dva Srca kucaju samo ljubavlju za sve nas, tako i Glasnik njihovih Srdaca treba da svakim novim brojem probija i gradi kanale po kojima će, iz dvaju najsvetijih Srdaca, pritjecati ljubav u sva naša srca!

Glasnik neka nastoji da poput optičke leće skuplja zrake ljubavi iz Srca Isusova i Marijina i šalje ih u naša srca koja će ih izžarivati u srca oko nas!

A. C. — D.

»... izgrađen karakter i čisto srce ...«

Mogu iskreno priznati da sam u svom braku po prvi puta u životu svjesno »susreo« i kao očima gledao živog Isusa Krista, u čijem je liku bila moja draga žena.

Otvorenim srcem i dobrotom dočaravala mi je neizmjernu Božju ljubav. Pred dobrotom svoje žene morao sam se uvijek ozbiljno i duboko zamisliti, pa temeljito mijenjati uobičajeni način života.

Žena mi je dobro znala kakav sam. Znala je da sam čovjek bez praktične vjere. Znala je da se u svakidanjem životu ne obazirem ni na moral ni na savjest, iako sam u teoriji i maglovito govorio da se Bog ne da zanijekati. Uviđala je da nemam snage da se vratim Bogu. Shvaćala je koliko radi toga trpim. Uživljavala se u svu moju duševnu tjeskobu i sve više širila mi svoje srce i dušu. Odvažila se da ponese i nosi dva velika križa i svoj i moj — iz ljubavi prema Bogu i meni.

Nikada nije posjetila Rim ni vidjela rimske katakombe i arene, na kojima su mnogi ostavili svoje živote za svjedočanstvo Kristu i Evanđelju. Ona je sa mnom i zbog mene proživljavala svoje katakombe i arene, samo da mi što življe posvjedoči vjeru u Krista od kojega je naučila da više vrijedi jedna duša nego sav ovaj materijalni svijet.

U tim danima ona još nije čitala Evanđelja, kako to čini danas, iz kojega bi dobila i ohrabrenje. No, ona je imala izgrađen karakter i čisto srce u koje je Bog upisao sve što joj je bilo potrebno. Čitavo njeno biće prožeo je Bog jakom vjerom i izdržljivim pouzdanjem u providnost. Stoga je i izdržala sve do časa moga obraćenja.

I u meni je počela djelovati ljubav i dobrota. Smogao sam snage te zamolio i Boga i ženu da mi oproste! Oprostili su mi. Hvala im!

Bog me nije ostavio da životarim u oživljenoj vjeri. Pozvao me je i zaposlio u svom vinogradu. Žena i četvero naše dječice sretni su i Bogu zahvalni, a ja radim za Krista. Radim oduševljeno...

J. S. — M.

IZ ŽIVOTA KRISTOVE CRKVE

Tri velika sina naše svete Crkve

Biskup Manuel Larrain Errazuriz

Plač u čileanskoj biskupiji Talca nije bio ovog 22. lipnja namješten. Strava je prostrujala malim srcima seljaka i radnika na vijest da je njihov najveći dobročinitelj stradao u automobilskoj nesreći. Potresni su bili sjemeništarci i svećenici kojima je par dana prije smrti poslao krasno pismo o svetosti. Zanijemiše od udarca svi južnoamerički biskupi, jer je pokojnik bio predsjednik njihove biskupske organizacije CELAM, koja nosi odgovornost za katolicizam burnoga kontinenta s obadvije strane Anda. Ražalostio se Sveti Otac, kome je lik nezaboravnog prelata ostao još sa Sabora i otprije u živoj uspomeni. Biskup naime Larrain bijaše nezaboravna figura.

Rođen 1900. u Santiagu (Chile), dovršio je teološke studije na Gregorijani u Rimu. Biskupom postade u tridesetosmoj godini. Njegova biskupija Talca imala je nečuvenu sreću, da joj kroz 28 godina dijeli svoju dušu i ljubav.

Razne škole za sve slojeve pučanstva; divna preparandija koju je povezao sa Sveučilištem; mnoštvo crkvi i prekrasna katedrala; moderna središnjica za Duhovne vježbe; specijalna ustanova za socijalnu reformu... time smo počeli nabrajati smiona djela Božjeg apostola. Instituto de Promocion Agraria pronese mu slavu cijelim kontinentom. Razdijelio je — kao i kardinal salezijanac Silva Enriquez — biskupijsku zemlju bezdomašima i pečalbarima. Gradio im je kuće, školovao djecu, podizao bolnice.

Biskupi su osjetili, da je to čovjek Providnosti. Zato su ga brzo postavili na odgovorna mjesta u vodstvu južnoameričkog episkopata. Prije 3 godine postade vođa svih južnoameričkih biskupa. Povezao ih je ne u praznu formalnost, nego u elastičnu, vidovitu, odgovornu organizaciju. Osnovao je više raznih komisija, koje napose iza Sabora moraju baciti svjetlo u raskršćanjeni svijet Latinske Amerike. Njegovo je načelo glasilo: »Skupiti sve sile, objediniti pastoralan rad, izmijeniti apostolska iskustva, bratski služiti zajedničkim idealima i time spasiti situaciju...« Povijest će pokazati, koliko je bilo njegovo srce i njegov utjecaj.

Učenjak astrofizičar Georges Lemaitre

Možda najveći matematičar svijeta. Svakako jedan od onih ljudi, koji poput Arhimeda, Galileja, Newtona, Einstelna pokreću na misao plejade drugih glava i unose u svijet nešto novo. Profesor Lemaitre postade slava znanosti i slava Crkve. Utkao se u sjajni niz svećenika — učenjaka Kopernika, Secchia, našeg Boškovića. Matematskim genijem nije rješavao tehničke probleme zemlje, nego se zaletio u beskraje svemira, da nam otkrije dijelak njegove tajne.

Rodio se u Charleroi (Belgija) 1894. godine. Iza svršenih studija postade profesorom matematske metodologije i povijesti fizičkih znanosti na katoličkom sveučilištu u Louvainu. Papa Pijo XI imenova ga »papinskim akademikom« znanosti 1936., a kasnije posta njen predsjednik — iza smrti franjevca Gemellia. Taj neobično nadareni svećenik studirao je i doktorirao u Sjedinjenim Državama, gdje se sprijateljio s mnogim astrofizičarima, naročito s Hubbleom. Najveća je njegova znanstvena slava u glasovitoj teoriji »praeksplozije«, kojom je želio protumačiti postanak i razvoj svemira. Lemaitre je naime razmišljao o zanimljivoj pojavi dalekih svemirskih maglica, koje pokazuju sve veći spektarski pomak prema crvenom svjetlu. A to bi značilo, mislio je, da bježe od naše maglice. Prema tome nekoć su joj bile bliže. U pradavno doba, on misli prije kojih 10 milijardi godina, bile su sve današnje svemirske galaksije, sa svim energijama i svom materijom u jednom jedinom »monobloku«, praatomu, pranukleonu tvari. Radi nestalnosti i prevelike nutarnje napetosti, zbog neopisivih temperatura i pritiska, došlo je do praeksplozije, do prvog »buma«, do nasilnog kidanja materije, kojom je započela povijest našeg svemira. Otkako su pronađene zanimljive pojave »quassara«, odakle doznajemo povijest svemira prije 5 — 8 — možda i 10 milijardi godina, Lemaitreova je teorija o po-

stanku svemira zdrmala i njegova protivnika profesora Hoylea u Cambridgeu. On je naime tvrdio, da se svemir vječno iznova stvara i stalno nekud propada i uništava. Danas i on s većim poštovanjem govori o Lemaitreovoj teoriji, koja je sa strane znanosti najbliža našem religioznom shvaćanju o početku svijeta. Ona naime, kako je rekao Papa Pijo XII, vodi čovjeka gotovo do onog časa, kad je iz neshvatljive tame ništavila probila u opstanak sama tvar i sva energija svemira.

Državnik i otac Ivan Myun Chang

Osservatore Romano, papinski polusužbeni dnevnik, donio je opis kako je sahranjen najglasovitiji i najbolji predsjednik vlade Južne Koreje, Ivan Chang. Njegova je smrt opet sjedinila protivne stranke u toj zemlji. Na sprovodu se nađoše zastupnici sadašnjeg predsjednika republike Park Chung Heea, predsjednik parlamenta Rhee Hyo Sang, vođa opozicije Pak Sunchon, premijer Chung Il Kwon, koji je na sprovodu održao krasan govor. Imao je u kome govoriti. Pokojnik je bio jedan od najistaknutijih ličnosti vjerskog i političkog života svoje zemlje. Otkako je godine 1925., stupio u Treći Red Svetog Franje, ostao je uzoran i svet vjernik. Njegova djeca svjedoče, da je nezamisliv bolji otac. Kćeri, koja ga je molila da ode u samostan, reče presretan, da je izabrala najbolji dio. Bio je više godina najveći promicatelj trećeg Reda. Iza smrti obukoše ga u odijelo Trećeg Reda.

Kod sprovoda se zbilo, što se moglo i očekivati.

Pokojnikovo su tijelo i veliku sliku provezli kroz ulice prijestolnice Seula, dok je nebrojeno mnoštvo svijeta stajalo po strani. Kršćani su molili, budisti gledali, svi tužni i ozbiljni. Katafalk je bio priređen ne u crkvi, jer nijedna crkva ne bi mogla primiti toliko svijeta, nego na dvorištu sjemeništa, gdje je nekoliko hilajda ljudi pratilo rekvijem, što ga je nadbiskup Seula, Changov prijatelj, nadbiskup Pavao Kinam Ro pjevao uz veliku asistenciju. Dok su prije rekvijema obilazili gradom, zastali su pred svakom zgradom u kojoj je pokojnik djelovao. Na velikom gradskom stadionu bila je civilna svečanost oproštaja. Izrečeno je bilo mnogo srdačnih priznanja čovjeku, koji je — kako piše »Korea Times« — »ostvario zlatno doba korejske demokracije«. No na sjemenišnom dvorištu pred svim okupljenim dušama dizao se lik pokojnog predsjednika ravno u nebo. Nadbiskup je jedva mogao od ganuća izreći nutarnje vrline i vanjsku finoću, neopisiv takt i kućne kreposti, ženidbenu vjernost i očinsku domišljatost, liturgijsku revnost i neopisivu ljubav prema siromasima — što ih je pokojnik nosio u srcu.

U niz velikih kršćana na skrajnjem Istoku, kao što su pokojni Takashi Nagai, svetac atomske bombe, i dr Ivan Wu, o kome smo pisali i lipanjskom broju Glasnika — ušao je u sjaju besmrtne slave i ovaj naš brat po vjeri. Kako je svijet sretan kad zna, da se u srcu naše drage Crkve odgajaju ljudi takova humanog i svetačkog formata, radi kojih i samo sunce radosnije sja, i svi se ljudi osjećaju pozvanima na puniji i ljepši život!

FIDELIS

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Na primljenim milostima — Ivanka Grgić Vranjic.
— Za sretno izvršenu operaciju kćerke — Katarina Grdiši Novaki, Jaska.
— Na ozdravljenju — Anica Andrašić, Sv. Đurađ.
— Na primljenim milostima — Marija H., Slav. Brod.
— Na primljenim milostima — M. N., Rovišće.
— Na udijeljenoj milosti i pomoći u bolesti — P. P., Gruda.
— Na milosti sretno uspjele operacije — B. S. i K., Ilijaš.
— Što mi je muž ozdravio — Ana Milun, Donje Dicmo.
— Što su me očuvali od smrtne opasnosti — D. G., Janjina.
— Na primljenim milostima — G. I., Orahovica.
— Za sretno putovanje sina i za dobre vijesti od njega — S. B., Dubrovnik.
— Na brzom uslišanju, dva dana nakon završene devetnice Gospi od brze pomoći, u teškim danima kada je ljudska pomoć bila nemoguća — N., Bapska.
— Što je u našoj kući uspostavljen mir i red. Molim i za daljnu pomoć — S. A. F., Rajevo selo.
— Na primljenoj milosti i na ozdravljenju moje majke — P. M., Prelog.
— Za velike milosti — E. B., Branjin Vrh.
— Za mnoge milosti — J. B., Branjin Vrh.
— Za mnoge milosti — K. B., Branjin Vrh.
— Za dvije uspjele teške operacije — Marija Bajurin, Hodilje, Ston.
— Što su u smrtnoj opasnosti spasili mene i moju obitelj. Preporučujem se i nadalje — Marija R., Zagreb.
— Za milost mira u obitelji — K. K.
— Za primljene milosti — B. E., Prelog.
— Za primljene milosti — F.
— Na sretnoj operaciji i ozdravljenju moga sina — Lj. K., Novakovec.
— Što mi je sin završio s uspjehom školu i na svim drugim milostima — Slavica M., G.
— Za položenu maturu — Ljubica Vidaković, Uštica.
— Za primljene milosti — Katica Blaško, Razbojište.
— Na uslišanoj molitvi — student, Zagreb.
— Na posebno velikoj milosti i na mnogim drugim milostima — Ivanka R., Branjin Vrh.
— Za položene ispite i za mnoge druge primljene milosti — studentica A. B., Pula.
— Na ozdravljenju i svim primljenim milostima — R. Bubanj, Zagreb.
— Za primljenu milost — zahvalna Srcu Isusovu — R. C., Zadar.
— Za primljene milosti — štovateljica Presvetog Srca Isusova, Zagreb.
— Na mnogim udijeljenim milostima — P, Zadar
— Na položenom razredu i maturi — Marija B., Kaštel—Lukšić
— Na uslišanoj molbi, Podgornik Hani, Gerovo
— Za sretan uspjeh u školi — Jelica Ernić, Bizovac
— Na sretno položenim ispitima muža i kćerke zahvaljuje Gospi od brze pomoći — Ivanišić Marica, Crnkovci
— Na primljenim milostima — Jagica Majetić, Skrad
— Na sretno položenom ispitu i drugim milostima — Antonija i Zlata Jakovac, Skrad
— Na ozdravljenju od upale pluća — K. M. Sisak
— Za uspjeh mojeg sina u školi — Č. M. Čazma
— Na udjeljenoj milosti u velikoj opasnosti mog djeteta — Ana Miličić, Sisak
— Na primljenim milostima, nađenoj izgubljenoj uplatnici, te za zdravlje blaga, Sofija Stanić — Radovanci

---

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.
Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I — 147, Palmotićeva 33. Odgovorni urednik o. Srečko Cetinić, Zagreb I-147, Palmotićeva 33, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0,70 din., starih 70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din., starih 1200 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac za pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

ISUS JE GOSPODAR ŽIVOTA
ISUS DAJE ŽIVOT
ISUS JE ŽIVOT

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

10

LISTOPAD 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d)

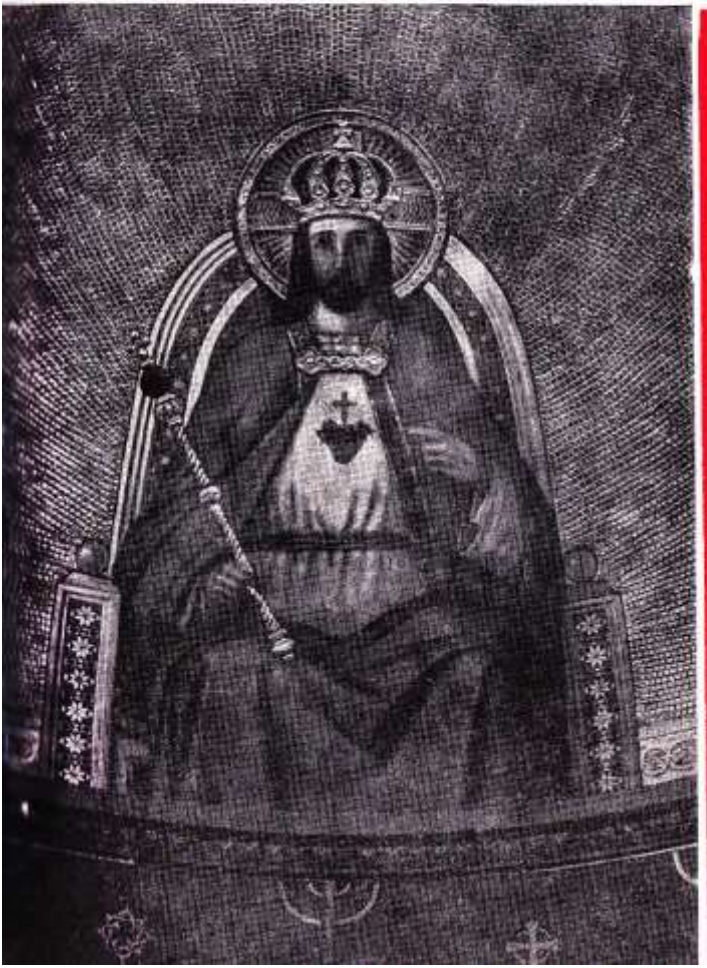

DOĐI
KRALJEVSTVO
TVOJE!
KRALJEVSTVO
ISTINE
PRAVDE
LJUBAVI
MIRA

Sadržaj:

361 Uz misijsku nedjelju
363 Prema najboljem Srcu (1)
365 Misijski duh kod mladeži — Josip Antolović DI.
367 Za istinom — Nakana AM — Franjo Šipušić DI.

UGANDA — ZEMLJA MUČENIKA — R. Koprek — M. Turčinović

370 Povijesni pregled
371 Svjedočanstvo krvi
378 Krv mučenika — sjem.. kršćana
381 Psalam 2
382 Crkva ostaje — R. T.
384 Rominjaju vjekovi — Vlado Poljak

MISIJSKI PREGLED JAPANA — N. N.

385 Zemlja izlazećeg sunca
386 Japanska duša
389 Krize naobraženog svijeta
390 Grijeh zapada
391 Katolička Crkva u akciji
394 Pogled u budućnost
396 Od brodskog malog do apostola čistača cipela — prikaz života misionara o. Ivana Fiorovića
398 Razgovaramo

Knjige (379), Zahvalnice na omotu

DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE

Nakane Apostolata Molitve:

Opća nakana:

Da naši suvremenici nađu u Katoličkoj Crkvi stup i oslonac istine, (str. 367)

Misijska nakana:

Misijski duh kod mladeži, (str. 365)

Uz misijsku nedjelju

Drugi nam je Vatikanski sabor dao na svom posljednjem zasjedanju značajan dokumenat »MISIJSKO DJELOVANJE CRKVE«. Značajna je i povijest tog dokumenta: 6. studenog 1964. papa je Pavao VI osobno predsjedao sjednici koncila. Rekao je razlog zašto to čini: »Želio sam danas, kad raspravljate o misijama, biti osobno prisutan. Odlučio sam se na to radi osobite važnosti misijskog pitanja. Od izvršenja naime Gospodinova naloga — Idite po svem svijetu i svima propovijedajte Evanđelje — ovisi spas svijeta«.

Očekivalo se da će koncilski oci bez prigovora prihvatiti pripravljenu shemu o misijama. No tok raspravljanja i konačan rezultat pokazao je da je danas misijska ideja i svijest u Crkvi kudikamo zrelija i dublja nego se to čak i u službenim krugovima i kancelarijama smatralo. Na opće iznenađenje govornici su napali predloženu shemu sa njenih 13 stavaka. Kardinal je Frings u ime 600 biskupa prigovorio da predložen tekst daleko zaostaje iza važnosti problema o kojem govori. Kod glasanja je 1601 glas, od 1914 glasača, tražio

da se tekst preda posebnoj komisiji na temeljitu preradbu. Narav je predmeta takova da misijama valja posvetiti doličnu pažnju. Ili onoliko koliko valja, ili ništa. I tako je od prvotnog blijedog teksta došlo do današnjeg dekreta o misijama. U šest poglavlja s ukupno 42 stavka iznosi se i razlaže službeno mišljenje i smjernice Crkve o misijama.

Donosimo samo neke misli iz toga dekreta:

»CRKVA JE PO SVOJOJ NARAVI MISIJSKA« (2), to znači da nam je napustiti ono skroz iznakaženo poimanje misija, koje je bilo i kod nas u modi, a po kojem se misijska ideja iživljava u nekom romantizmu i djetinjarijama: po koja palma, tigar, pa crnčić, bubanj, slamnati šešir, i na koncu dajte par dinara milostinje. Djelo propovijedanja vesele vijesti spasenja jest ozbiljan posao svih nas (10), prije svega ostalog uvjerenjem i svjedočanstvom kršćanskog života (11,12) pojedinaca i čitavog Božjeg naroda (13,14). Misije nisu nešto sporedno za život Crkve. Od misionara se danas traži veća intelektualna sprema, i upravo specijalizacija u pojedinim strukama, nego se to traži od svećenika u katoličkim krajevima s redovitom pastvom (čf 23-27).

Još je napose značajan stav današnje hijerarhije prema religioznom blagu i kulturama naroda kojima se propovijeda Evanđelje. U prošlosti je bilo krivih shvaćanja. Kod prihvaćanja Evanđelja tražilo se od obraćenika da napusti sve svoje vjersko shvaćanje i obrede, svoj način molitve, te da prihvati rimsko shvaćanje i liturgiju. Bile su to nerijetko preteške žrtve koje su se tražile od obraćenika. Koncil je konačno dokrajčio to pitanje: »Svi elementi milosti i istine koji se već nalaze kod ljudi kao tajna prisutnost Božja, misijska djelatnost neka usvoji i usmjeri prema Kristu. Sve što ima dobro u srcima i umu ljudi, što se nalazi u njihovim obredima i kulturi, ne samo da se ne smije uništavati, nego baš to valja prihvatiti, pročistiti, usavršiti i usmjeriti na slavu Božju (9). Stari bi Družbini misionari, koji su uvodili u katoličku liturgiju vjerske poganske obrede dajući im pravi smisao, danas kilcali od veselja i odobravanja, no prošlo je 300 godina i više da je administrativna Crkva to shvatila i odobrila.

Ovaj broj glasnika imao bi nas približiti Crkvi i Misijama. Crkva je »stup i tvrđa istine« (opća nakana apostolata molitve), ona je primila od svog Osnivača zadaću da svima navijesti radosnu vijest spasenja, dakle ona je misionarka. Put je već utrt. Utro ga je sam Krist i apostoli: propovijedanje, naviještanje vesele vijesti, sijanje, prihvaćanje ili odbijanje Evanđelja, dioba duhova, svjedočanstvo, zalijevanje krvlju, prividan poraz i na kraju pobjeda istine. Tako je bilo na početku Crkve, tako je bilo u Ugandi (u prilogu), tako je bilo u Japanu, i opet se nastavlja. Japan je osobito značajan zbog misija u narodu koji je na vrhuncu kulture i tehnike. Od likova misionara iz prošlosti odabrali smo našeg čovjeka, dalmatinca o. Ivana Fjarovića koji je kao misionar u Beyruthu učinio divne stvari. Od pjesama smo izabrali »Rominjaju vjekovi« jer sadržajno pristaje uz »Vječnost Crkve« kao i Psalam 2: »Zašto se bune narodi, i puci smišljaju uzaludne osnove... protiv Gospodina i protiv Pomazanika njegovoga?«.

PREMA NAJBOLJEM SRCU (I)

U ovih nekoliko redaka približit ćemo iskrenim tragateljima za istinitom pobožnošću sadržaj te tajnovite riječi. To radije što je ona od osobite važnosti za ispravno poimanje pobožnosti Srca Isusova.

POBOŽNOST, POBOŽAN, nije samo tajnovita riječ. Ona je u ušima naših suvremenika omražena. Recite nekome da je pobožan možda će se i uvrijediti. U svakom slučaju gotovo je svima draže da ih tako ne zovu. A ipak ne bi smjelo biti tako. Pobožnost je divna stvar. Evo nekoliko vidika:

POBOŽNOST JEST NADOSJETNA VREDNOTA. Ima naime i nadosjetnih vrednota. Mladići igraju utakmicu. Sreća je na strani lošijih igrača. Oni bolji to ne mogu podnijeti. Neki od njih gube glavu. Ne znaju »sportski podnijeti poraz«. Njima su vrednote bile vidljiv uspjeh. Taj je propao, i s njime je za njih sve propalo. Kad bi malo dublje promatrali svoju igru i svoj poraz u svjetlu stvarnosti, koju oni nikad i nikako ne bi smjeli izgubiti, a to je vlast nad sobom, međusobna ljubav i prema onima koji su i kao slabiji ugrozili naš položaj, pa zatim postignuto zdravlje po gibanju, e, te nevidljive vrednote bile bi i kod gubljenja kadre držati ravnotežu i red. — Pobožnost jest jedna takova nevidljiva vrednota, koja kod razumnog bića ima veliku zadaću da drži neku ravnotežu: određuje naime naš odnos prema najvišoj vrednoti, prema Bogu. Ako smo osjetili da postoje neke nadosjetne vrednote i da pobožnost ide među njih, pođimo korak dalje.

PRAVA POBOŽNOST JEST VRLINA, KREPOST. Eto opet jedne starinske riječi. Ne bojmo se. Bolje bi bilo reći: jedne sakralne riječi, koje nema u profanim krugovima. No

ono što u običnom životu zovemo vještina, to je krepost u vršenju dobra. Ako dakle velimo da je pobožnost krepost, onda želimo reći da je pobožnost neka vještina, lakoća u traženju i vršenju volje Božje, odnosno vještina u štovanju Boga, iskazivanju časti Bogu. Dakako da bismo morali mnogo toga reći da to u cjelosti razumijemo, no nešto svjetla bacit će nam na vrlinu pobožnosti njena suprotna opačina, manjak ili nakaza pobožnosti, ili potpuna odsutnost pobožnosti: bezbožnost. Razmišljajmo o tim razlikama sami.

Nadalje PRAVA POBOŽNOST JEST PRAVEDNOST. Ako je dolsta istina da čovjek nije apsolutno biće, tj., neovisno biće, i s obzirom na svoj postanak, na svoje djelovanje i svršetak, tada je on očito nečiji dar. Mi to lijepo velimo da je čovjek Božje stvorenje. A ako je čovjek Božje stvorenje, on je DUŽNIK Božji. Taj svoj dug čovjek isplaćuje činom koja odgovara razumnom biću i onome koje daje i koje prima: priznanjem ovisnosti. Ako je tako, tj. da je čovjek dužnik, i kao razumno biće ima dati priznanje svom početniku, onda taj posao priznavanja zovemo DUŽNOM PODLOŽNOŠĆU, koja se očituje u činima priznavanja Božanstva, u činima klanjanja, zahvale, molitve, ili u činima života po Bogu, tj. činima pobožnosti.

Tako prava pobožnost pristaje čovjeku. Što više, ona je bezuvjetno potrebna. Iskazi pobožnosti koje smo mi možda sreli a nisu nam se sviđali, krivi su ako ne nose na sebi ta obilježja, a ako su dolični i razumna bića i dostojni Boga, tada ćemo morati mijenjati svoje nazore o pobožnosti.

Spomenimo na kraju ovog razmišljanja ono najljepše o Božjoj politici prema nama. Sama Božja Riječ uzela je na se našu ljudsku narav da nam olakša put pobožnosti. Po utjelovljenoj objavi Bog nas sam poučava kako ga imamo častiti i nasljedovati. »Učite se od mene jer sam blag i ponizna srca, i naći ćete mir u svojim dušama!«

»AKO NE BUDETE KAO DJECA, NEĆETE UĆI U KRALJEVSTVO NEBESKO«. TAKO SAM BOŽANSKI SPASITELJ IZJEDNAČUJE POJAM POBOŽNOSTI SA DJETINJOM DUŠOM. KAD OSTVARIMO U SVOM ŽIVOTU DA NAM DUŠA BUDE DJETINJI OTVORENA PREMA NEBU I PREMA LJUDIMA ZNAJMO DA U NAMA DOZRIJEVAJU PLODOVI PRAVE POBOŽNOSTI.

Misijski duh kod mladeži

Misijska nakana Apostolata molitve

Ovaj mjesec slavimo misijsku nedjelju. Dobro je da našoj mladeži iznesemo velike probleme pred kojima se danas nalazi Crkva, a koji čekaju i računaju na pomoć mladih. Mlado i plemenito srce ne može ostati hladno, ravnodušno i nepokretno pred problemima koji su tako gorući. Katolički mladić i djevojka koji ljube Crkvu, koji osjećaju s njome, ne mogu a da se ne osjete pozvanima da joj pomognu u njezinom gigantskom zadatku osvajanja svijeta. Taj je zadatak danas uistinu divovski. Neka progovore o njegovoj veličini brojke i činjenice.

Od oko tri milijarde ljudi danas je tek dobra petina katolička. Katolici godišnje porastu za okruglo 10 milijuna, dok je nekatolika u isto vrijeme 36 milijuna, dakle gotovo 4 puta više nego katolika.

Možemo li mirno spavati kad čujemo da se u New-Yorku na tisuće papiga preko televizije poučava u govoru, dok je polovina od 900 milijuna djece na svijetu osuđena na analfabetizam. Gotovo polovina ljudi ne zna čitati ni pisati. Milijarda i 200 milijuna ljudi osuđeno je na ovo bijedno stanje.

Azija je kontinent glada. Ondje stanuje 51 posto svjetskog stanovništva, dok im stoji na raspolaganju samo 14 posto svjetskog dohotka. Azija je bez sumnje kontinent budućnosti, a ondje samo 2 posto stanovništva pripada Kristovoj Crkvi.

U Aziji, Africi i Latinskoj Americi gladuje otprilike 2 milijarde ljudi. 3 od 4 čovjeka na svijetu gladuju. Od 50 milijuna, koji godišnje umru, 40 milijuna umre ih od gladi.

U Indiji postoji zlatni hram za majmune, dok u isto vrijeme umiru toliki ljudi u bijedi, a da ni pas zbog toga ne zalaje.

U Kalkuti ujutro kola za odvoz smeća skupljaju i one koji su preko noći na ulici poumirali od gladi, a pokapaju ih u masovnim grobnicama.

U Južnoj Africi djeca se na ulicama otimaju sa psima za meso, koje su negdje ugrabili.

U Hong-Kongu šalju majke svoje 12 godišnje kćeri na ulice da ne bi s čitavom obitelji izgladnjele.

Ako nas u Evropi što zaboli, odmah jurimo k liječniku ili u apoteku, dok se u Aziji raspadaju, trunu i gnjiju milijuni. Na svijetu ima preko 12 milijuna gubavaca, koji se moraju živi raspadati, ako im nitko ne pomogne.

Grof Von Magnis poslao je reportažu o gubavcima nekom velikom ilustriranom listu, ali taj ju je otklonio uz primjedbu da postoji granica do koje se može u javnosti pokazivati osakaćeno ljudsko tijelo.

Bogu hvala, da presveti Božji Sin nije takova shvaćanja, nego ima srca i za takove, dok Evropljani i Amerikanci posvećuju najbolje stranice svojih ilustriranih listova kojekakvim moralnim skandalima. Još je strašnija od analfabetizma, gladi i gube religiozna glad i u Aziji i u Africi. Danas tisuće u Hong-Kongu i na Formozi traže krštenje, ali mnogi od njih moraju biti odbijeni, jer nema dosta misionara. Na jednom otoku južnog mora bile su demonstracije s transparentima: »Želimo da nas naučite moliti!« — a misionari morali su očajni odgovarati: »Premalo nas je!« Latinska je Amerika zbog pomanjkanja svećenika u opasnosti da utone u praznovjerje. Ondje već ima 320 spiritističkih škola i više od 60 spiritističkih bolnica.

Eto to je samo mali isječak strašne stvarnosti s kojom se katolička Crkva mora susretati na misijskoj fronti. A što na to kaže katolička mladež u Evropi i Americi? Ova bi je misijska nakana željela suočiti s velikim zadacima katoličkih misija, željela bi je uključiti u misijske borbene redove za dobrobit izmučenog čovječanstva. Što bi se danas učinilo na misijskoj fronti kad ne bi u ovaj čas falilo ništa manje nego 450.000 svećenika! Mladi se možda u Evropi dosađuju, a imali bi i te kako prilike da svome životu dadnu smisao, stavivši ga u službu bližnjega, koji je tako bijedan. Krist Kralj, čiji blagdan također slavimo ovaj mjesec iza misijske nedjelje, stoji i gleda: pogledom svojim traži mlade apostole, misionare. Valja i opet osvojiti svijet, a tako su rijetki koji se javljaju u prve redove. Kako je to žalosno! Gdje je nova viteška mladež? Gdje? Tko je junak? Tko?

Koncil je najljepšu poruku upravio baš mladima. Mladi, čujte je i ovom zgodom te razmislite o njoj!

»Svoju posljednju poruku Koncil upućuje vama, mladići i djevojke cijeloga svijeta. Jer upravo vi preuzimate baklju iz ruke starijih, ulazite u život svijeta u trenutku divovskih preobražaja njegove povijesti. Vi ćete, primivši pouku i primjer svojih roditelja i učitelja, izgraditi društvo sutrašnjice. Vi ćete to društvo spasiti ili ćete zajedno s njime propasti ...

U ime Boga i njegova Sina Isusa potičemo vas da svoja srca proširite prema dimenzijama svijeta, da čujete zov svoje braće i da svoje mlade sile smjelo stavite njima u službu.

Josip Antolović D. I.

ZA ISTINOM

Da naši suvremenici nađu u Katoličkoj Crkvi stup i oslonac istine (Nakana apostolata molitve za listopad).

Za slobodom i napretkom Jedva se koja ideja u tolikoj mjeri nametnula čovjeku zadnjih sto godina kao ideja napretka i slobode. Sloboda u znanosti, politici, vjeri umjetnosti, trgovini, štampi, modi i ponašanju, u svemu. Ima li nešto obilježje napretka i slobode, bit će dobro, inače je zaostalo, koči napredak i nije suvremeno. Tako je sloboda i napredak postao mjerilo djelovanja i procjenjivanja. Međutim samopouzdanje koje se u početcima pojavilo kao popratna pojava napretka, i koje bi skupa s napretkom moralo rasti, nekako je izostalo i nije u razmjeru s očitim i stvarnim napretkom.

Povjerenje je naime u apsolutnu sigurnost znanosti pokolebano novim otkrićima; politika koja nas je u ovom stoljeću dvaput stavila na pretešku kušnju rata, ne uživa više povjerenje onih koji prvi stradavaju u ratovima; sloboda u vjeri, umjetnosti i štampi dovela je ljude do razumna pitanja: što je konačno dobro, a što zlo, što lijepo a što nakaza, što je od onoga što štampa servira istina, a što propaganda? Sloboda u trgovini uništila je pojedinca, koji također ima pravo na zaradu, a kolonijalna politika omrazila se poštenom svijetu za sve vjekove. Sloboda pak i neodgovornost u modi i ponašanju narušavaju moralno zdravlje pojedinaca i naroda, i nerijetko prijete sigurnosti i životima najčestitijih ljudi, jer neodgovorni maloljetnici, i uopće prestupnici, ne biraju svoje žrtve. Svakako zanimljiv nesklad i popratne pojave našeg napretka i slobode. A najviše zabrinjuje i postaje kroničnо kod ove trke da je s jedne strane ugrožen čovjek u svojim najosnovnijim vrednotama, a s druge strane što nitko zapravo ozbiljno ne misli kako bi se djelotvorno stalo na kraj tim zlima. Ugrožene su obitelji sve češćim rastavama, broj se djece prepuštene samima sebi povećava, sve je više staraca ostavljenih ili predanih na brigu i nebrigu staračkih domova. I koje onda čudo što svaki čas čujemo kako se ovaj ili ova zasitila ili zasitio takova života, i traže izlaz u najgorem, a oni koji još nisu izgubili vjeru u se, ili su se dali na profit da iskoriste svaku situaciju za se, ili su se dali na obrt da otkrivaju budućnosti kartama, kavom i olovom, jer je praznovjerje bilo uvijek popratna pojava ćudorednih kriza.

Za istinom i pravednošću No te promjene i lutanja imaju i svojih svijetlih strana. One ne olakšavaju samo život čovjeku. One ga sile da razmišlja.

One su znak da se čovjekovo srce nije smirilo i da on teži još dalje, da je pozvan na više. Kao nikad dosad u povijesti naš suvremeni čovjek željan je Božanstva, premda je to možda manje spreman priznati nego u prijašnjim vjekovima. Onaj stari iskonski čovjek — adam — od zemlje, koji živi i stvara vrtlog napretka, vrlo se malo promijenio, odnosno promijenio se tek površinski, promijenio je odijelo a ne dušu. Za nj je problem kako da se obogati, da proširi svoje iskustvo u svim pravcima i probere najbolje iz svih civilizacija što mu ih otkriva povijest, ali kroz kaos pronalazaka, uspjeha, brzine, iskustva i pomagala čovjek još uvijek traži sebe, traži kako da se smjesti u toj općoj trci osvajanja, traži kako da procjeni svoje i tuđe djelovanje i usmjeri ga prema nekom dubinskom cilju i mjerilu koje on smatra apsolutnim, istinom. Postoji u nama prilično ispravno mjerilo ukusa koje će nas prisiliti da se divimo i ruševinama na atenskoj Akropoli. Ima u nama mjerilo za sklad zvukova koje će nas prisiliti da s poštovanjem i u šutnji slušamo muziku Bacha i Mozarta. Ima u nama nešto što će stati s udivljenjem pred heroizmom jedne majke i što će nas same mučiti ako se ogriješimo o neka nevidljiva pravila. Postoje dakle neka mjerila za ljudsko djelovanje, ima neki stup na koji su uklesani svi računi i sve mjere, i prema kojima će svi polagati račune pred savješću i javnošću. To je problem na koji nas upućuju i napredak i sloboda te ostaje otvoren još i pošto smo zatvorili i posljednje stranice naših socijalnih priručnika. Svima nam je naime jedno očito: za istinom i pravednošću svi težimo. Možda još nismo našli zajednički jezik da svi jedno zovemo istinom, ali je tražimo, i sva kolebanja naše kulture nisu drugo nego uspostavljanje neke što apsolutnije ravnoteže.

Stup i oslonac istine U poslu uspostavljanja apsolutne ravnoteže Kršćanstvo i Crkva dolaze modernom čovjeku u pomoć. Ne da se nametnu kao neka nepoželjna administracija, koja ima svojih računa, nego kao dobročinitelj po kojem će čovjek postati bogatiji i sretniji. Možda to prijateljstvo nije nikad bilo tako očito kao danas. Crkva nije neprijateljica napretka i slobode. Narodi u njezinu krilu najdalje su u tom doprli. Ona želi i moli da istinski napredak bude iz dana u dan veći i korisniji, da sloboda bude što stvarnija i plodnija, ali prije svega želi da plodovi slobode i napretka ne satiru čovjeka. Ona u sveopćoj trci opaža velik propust, da je čovjek stvaralac zaboravio na začetnika svakog napretka i slobode, i da svi napori neće roditi trajnim plodom ako ne budu usmjereni prema Bogu. Crkva o tome ne može i ne smije šutjeti. Ona je primila od svog osnivača veliku ulogu u povijesti, da bude »stup i čuvarica istine«. Tek tada kad se budu poštivali zahtjevi Crkve za privatni i javni život, tek tada će naš napredak imati smisao. Tek tada će znanost biti na istinsku korist čovjeku, bez bojazni da je kakva militaristička sila izrabi u svoje ubilačke i osvajačke svrhe. Tek tada će umjetnost pridonijeti svoj dio za oplemenjenje čovjeka bez bojazni da ga upropasti, tek tada će trgovina cvjetati na korist obiju stranaka, a ponašanje služiti istinskom poštivanju i zbližењu srdaca.

Crkva ima što ljudima dati i pokazati. Sav napredak i sva nastojanja imaju nas dovesti Kristu. Crkva to zna i to mora ljudima protumačiti, da je Isus Krist, »PUT, ISTI-

NA, ŽIVOT«. Ne žurite čitajući te njegove riječi. On je u svakom traganju, on je smisao svakog traganja, On je ono što tražimo, nazivali mi to kako god htjeli. Bez njega postoji samo umiranje i očaj. Ne recite da pretjerujem u tumačenju. Pavao naziva one koji nisu upoznali Krista ili nisu htjeli upoznati »prokletima«, — protumačimo to blažim izrazima »oni koji su uzalud živjeli«.

Evo, apostoli molitve, i prijatelji Srca Isusova, velika nakana na koju ćemo moliti u mjesecu žutoga lišća i Krista Kralja. Molit ćemo da bi se po Crkvi presveto Srce otkrilo suvremenom čovjeku, a Crkva da zasja u očima naših ljudi kao STUP I ČUVARICA ISTINE.

Franjo Šipušić D. I.

UMIRILO SE MORE NEMIRNO,
I STIŠALI SE POPUT ULJA VALI
PA BLJEŠTE VODE SVJETLOM BESKRAJNIM,
S NEBESA OGNJI NJIMA ZADRHTALI.
U ZLATNOJ BARCI SUNCEM OVJENČAN
SRED PLAVIH VODA VIŠNJI GOSPOD PLOVI,
PA MIRIS JUTRA MOREM PROSIPA
UZ DIVNU PJESMU GRLA SERAFOVIH.

Izidor Poljak

UGANDA — ZEMLJA

POVIJESNI PREGLED

Uganda je dugo bila nepoznata Evropi. I dok je između Arabije, Zanzibara i istočne obale Afrike već stoljećima cvjetala bujna trgovina, ona je, zatvorena u srcu Afrike, ostala po strani. Razlog je jasan: preko 1200 km udaljena je od mora.

Od Evropljana prvi su stupili na ugandsko tlo istraživači Afrike: Speake i Grand 1862, a kasnije i Stanley. Bili su očarani ljepotom zemlje. Državna uprava dobro je organizirana. Kralj ima apsolutnu vlast, a odmah je do njega ministar pravde i obrane. U vrijeme koje mi obrađujemo, obnašao je tu službu zloglasni Katikkiro. Kralj je na svom dvoru imao veliko mnoštvo paževa, i to većinom dječaka u dobi od 10.-15. godine. Najviše mučenika bit će baš i iz njihovih redova.

Ropstvo je bilo normalna stvar, a prodorom Arapa još je više poraslo. Da se domogne roblja, kralj je često poduzimao pljačkaške pohode na susjedna plemena. Tako su u Ugandu dospjeli mnogi budući mučenici kao Matija Mulumba, Andrija Kaggve, Adolf Mukasa i drugi.

Stanovnici Ugande bijahu veoma nadareni širinom duha. Nezadovoljni poganstvom, tražili su već davno prije novu religiju koja bi potpuno zadovoljila potrebe njihova duha. U tom se osobito isticao otac budućeg mučenika Matije Mulumbe, koji je svom sinu znao često govoriti: »Ja tražim istinu u svom srcu. I vjerujem da je već blizu vrijeme kad će doći neki bijelci i poučiti nas u pravoj vjeri.«

Stanley je govorio kralju o Isusu Kristu i o deset zapovijedi Božjih. Uz pomoć tumača preveo je na kiswahili jezik neke dijelove sv. Pisma. Prije nego što je otišao dalje svojim istraživačkim putem, brzojavio je engleskoj protestanskoj misiji neka pošalje svoje misionare na obalu jezera Victorija, jer da će ovdje za godinu dana požnjeti više uspjeha nego u svim drugim misijama skupa.

DOLAZAK MISIONARA

Ubrzo iza toga stigli su u Ugandu prvi protestantski misionari i počeli lijepo raditi. Dvije godine kasnije (1879) stupiše na ugandsko tlo i katolički vjerovjesnici. Bili su to bijeli oci, na čelu s p. Lourdelom, koje je onamo poslao kardinal Lavigerie. Protestanti postadoše kivni, ali ih dobrota o. Lourdela brzo razoruža. Kralj se pokazao izvana sklonim kršćanstvu, ali u srcu ostade poganin. Zato podložnici to revnije prihvatiše novu nauku. Noću su dolazili na pouku. Zazirali su od kraljevih sramotnih čina. To kralja rasrdi i zato odluči da se osveti katoličkim misionarima.

Bura se na katolike digla i s druge strane. Trgovina robljem skoro je doživjela bankrot. To strašno pogodi Arape te nahuškaše kralja da će mu bijelci rascjepkati i »pojesti« zemlju. Kralj odluči pobiti sve misionare. No oni, saznavši za njegovu odluku, zamole ga da smiju otići iz njegove zemlje.

Mlada se crkva i bez svojih pastira dalje lijepo razvijala. Broj katekumena neprestano je rastao. Njegova se ljubav pokazala osobito za vrijeme kuge. Na procesu za beatifikaciju jedan će svjedok otkriti pravi uzrok naglog širenja mlade Crkve uspoređujući ugandsku Crkvu s onom iz prvih vremena: »To su bili gorljivi kršćani koji su se žarko međusobno ljubili.«

10. listopada 1884. umro je kralj Mutesa u naručju svog omiljelog paža Josipa Mukase. Naslijedio ga je njegov sin Mwanga. On je bio sklonIji kršćan-

MUČENIKA

stvu od oca, volio je moliti Očenaš i podučavati dvorjanike u vjerskim istinama. Ali sve to neće dugo potrajati. Još jače buknut će u njemu poganska narav nego u ocu. Pošto je Josip imao velik uticaj na dvoru, zamoli jednog dana kralja da pozove natrag katoličke misionare, što taj i učini.

SVJEDOČANSTVO KRVI

POVRATAK MISIONARA

U silnom zanosu i klicanju dočekali su urođenici ponovo svoje misionare. O. Lourdel je shvatio da je za Ugandu nadošao čas milosti. Svim žarom dao se sa svojom subraćom na posao. Na samom kraljevu dvoru bilo je već preko 150 kršćana, što paževa što ostalih dvorjanika. Jednog jutra neki urođenik iz obližnjeg sela dovede na misijsku postaju 12 ljudi:

— Eto ove sam poučavao u svetoj vjeri — reče o. Lourdelu. I da to dokaže, naloži im da izmole Očenaš, Vjerovanje i još neke molitve.

— Kod kuće ih imam još 30, koje poučavam, ali njih ću dovesti drugi put. Oci su bili zadivljeni. Takvih i sličnih primjera bilo je više. Mnogi poglavice sela bili su kršćani te su sami poučavali svoje podanike.

Uza sve to neka crna slutnja neprestano je lebdjela nad misijom. Arapi i kraljevi savjetnici sve više su ocrnjivali kršćane, dok je ministar Katikkiro tražio samo zgodu da im se osveti. Ubrzo im se pružila prilika. Kancelar Bismarck željan kolonija, pošalje svoju flotu u Afriku i ova se usidri pred Zanzibarom. Osim toga protestantima je bilo najavljeno da će ih uskoro posjetiti njihov biskup Hannington. To strahovito ozlojedi kralja, jer je mislio kako sad sigurno dolaze bijelci da mu »pojedu« zemlju. Vjerujući u tradiciju da su Ugandu već od pamtiviljeka pobjedi-

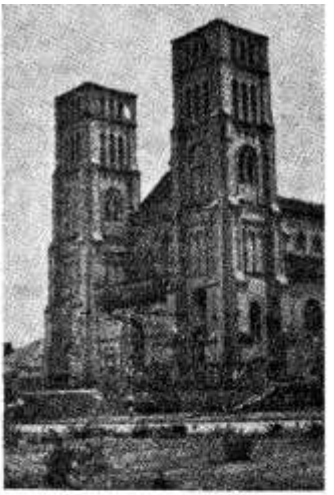

Katedrala u Rubagi nekadašnjem kraljevskom gradu

vali oni stranci koji su dolazili s istoka, čvrsto odluči da će ih sve pobiti čim stupe na njegovo tlo. Biskup Hannington upravo je dolazio u Ugandu s istoka preko pokrajine Busoge. Kralj smjesta pošalje na granicu grupu ratnika koja dočeka biskupa s njegovom pratnjom te ih sve pobiju. Sad je red došao na protestante. Obaviješteni od princeze Nalumarsi da će biti uskoro smaknuti, doniješe kralju skupocjene darove na poklon. Kralj se još većma rasrdi jer je bio uvjeren da je netko morao dojaviti protestantima njegovu tajnu odluku. Sumnja je pala na Josipa Mukasu. Kraljeva naklonost prema njemu sve je više hladila. Sasvim je iščezla kad je kralj obolio. Josip mu je donio lijekove od misionara koji nisu odmah djelovali. Katikkiro i ostali savjetnici uvjeriše kralja da su ga misionari preko Josipa htjeli otrovati. Kralj sazove vijeće koje odluči da Josipa spale, a misionare izagnaju.

SMRT JOSIPA MUKASE

Josip je bio majordom čitavog dvora i nadglednik svih paževa. Mnogi su paževi slijedili njegov primjer i postali kršćani. Imao je veliki utjecaj na kralja

te je nastojao da odstrani kult poganskih bogova, zaštiti nevino osuđene na smrt i ublaži okrutne kazne. Budno je pazio da kralj ne zavede kojeg paža, jer su se kršćanski paževi svojom ljepotom mnogo više isticali od poganskih i zato bili na većem udaru kraljevih strasti. Tako je Josip zapriječio mnoge sramotne predstave na dvoru i očuvao čistoću mnogih podanika.

— To nije dozvoljeno, moj gospodaru, — ponavljao bi Josip neustrašivo kralju kad bi se taj zaboravio. Bio je on čovjek molitve i žrtve. Dok bi čitav dan potrošio na kralja kao njegov miljenik, noću bi poučavao svoje podanike pa i Katikkirinu djecu, te dolazio k misionarima da se ispovijedi i posavjetuje. I sad kad je došao čas da zasvjedoči svoju ljubav Kristu vlastitom krvlju, on ga je dočekao raskriljenih ruku. Krvnici ga pograbe i povedu na stratište Kampalu, koje je bilo udaljeno od grada tri sata hoda. Prije samog mučenja rekao je krvniku:

— Reci kralju da nema razloga zašto me ubija, ali ja mu opraštam. Ipak neka se pokaje, inače ću ga tužiti pred Božjim sudom.

Odsjekli su mu glavu i spalili ga na lomači. Bile su mu 23 godine. Oplakivali su ga ne samo kršćani već i pogani. I samom kralju bilo je teško bez njega. Odmah iza krvnika poslao je nalog da ga ne ubiju, ali bilo je prekasno.

SPREMA SE OLUJA

Stanje se neprestano pogoršava. Približava se strašna oluja. Oci to znaju. Učvršćuju svoju djecu u vjeri da budu spremni na sve, da se mole za krvnike, i da ih ničim ne uvrijede.

Misijska postaja vrvi noću od posjetilaca. Jedni dolaze da prime pouku, drugi da zamole sv. krštenje, a treći da se ispovjede i ponesu sa sobom Isusa na svoj Križni put. Jedne noći došao je i mali Kizito, trinaestgodišnji paž, da zatraži krštenje:

— Ti znaš, oče, da nas je kralj naumio sve pobiti. Kako ću se ja moći pojaviti pred Božjim licem nepokršten? — reče on hrabro misionaru.

— Ali Kizito, ti nisi još dovoljno poučen — reče mu otac smiješeći se, i pogladi ga rukom po glavi.

— Nećeš ti umirati, oče, nego ja — navaljuje opet dječak. Svršilo se time da ga je otac pred zoru spustio kroz prozor napolje, da ga se riješi. Kizito razočaran potraži Karla Lwangu, koji je naslijedio službu Josipa Mukase te mu ispriča svoju nevolju.

— Ne boj se, Kizito! Ti već imaš krst želje — reče mu Karlo. — Ako se pak dogodi da se jednog dana moramo pokazati pred kraljem, a ti se uplašiš, pružit ćeš mi tada svoju ruku. Tako ćemo u dvoje imati više hrabrosti da umremo.

Kralj, mladić od 20 g, sve se više podavao homoseksualnosti i pijančevanju. Od prekomjerna uživanja konopljina vina sasvim će poludjeti. Nakanio je pobiti sve kršćane. Jednom se potužio svom ministru:

— Ako pobijem paževe kršćane, ostat ću bez najsposobnijih ljudi. Guverneri i čitav narod predbacit će mi da uništavam zemlju. A ako zato saznaju neprijatelji, navalit će na nas.

Tako će se baš i dogoditi. Poslije krvoprolića skinut će ga s prijestolja, i planut će građanski rat.

Mjeseca travnja godine 1886. s 20.000 ratnika kralj opljačka pokrajinu Bunyoro. Plijen je bio golem, ali gubici još veći. Sva krivnja zbog neusoljeha pade na kršćane, premda su oni bili najhrabriji. Zbog svoje plemenitosti prema nejakima, vratiše se svi zdravi iz rata. To Arape razbjesni te predbaciše kralju:

— Kakvi će ti biti vojnici ti tvoji podanici kad svi postanu kršćani? Ostat ćeš bez plijena i roblja.

Kraljeva je srdžba dosegla vrhunac prelaskom princeze Nalumansi na katolicizam. Čekao je samo zgodan čas da se riješi mrskih podanika kršćana. Prilika za to pružila mu se kad je princeza s kraljeve grobnice pobacala sve fetiše i protjerala vrače koji su svakog dana pravili svoje čarolije nad grobom. Kršćani su bili svjesni da je princeza Nalumansi pospješila opći pokolj.

KRALJEV BIJES

Vraćajući se jednog dana iz lova, kralj je bio silno zlovoljan što nije ništa uhvatio. Da se malo razveseli, dade dozvati svog miljenika, Katikkirina sina

Muwafu. No dječaka nije bilo. Mwanga je naslućivao da se vjerojatno nalazi na vjerskoj pouci kod kršćana. Smjesta ga dade dozvati:

— Gdje si bio?

— Kod Ssebuggwawoa. Učio me katekizam — odvrati malš bezbrižno.

Kralj smjesta dozva Ssebuggwawoa i na licu mjesta probode ga svojim kopljem. Zatim jurne bijesno vičući u dvor:

— Dajte mi sve kršćane. Još ću ih danas sve pobiti.

Svi se paževi razbjegoše, jedino kršćani ostadoše na svojim mjestima.

Slijedeće noći dade zatvoriti sva vrata na dvoru i zapovijedi svojoj straži da pod smrtnu kaznu ne puste nikoga van.

— Bježite i spasite se dok još imate vremena — govorili su pogani kršćanima. No oni su svi ostali na svojim mjestima.

Vračari oko dvora zapališe velike vatre, plesahu oko njih i udarajući u bubnjeve dozivali su vječnike i krvnike na savjetovanje.

— Vi ste mi trebali dati djecu koja će vjerno vršiti moje naloge — grmi kralj sakupljenim vijećnicima — a dali ste mi buntovnike koji se dnevno bune i umjesto da mi se pokoravaju, odlaze k bijelcima da im oni sole pamet. Izdajice, dopustili ste da vam sinovi postanu kršćani!

— Ako ti odbaciš naše sinove i mi ćemo ih odbaciti — reče jedan od vječnika. — Ubij ih. Mi ćemo ti dati boljih, koji će ti vjernije služiti. Pošto su se

licem prostrli po zemlji, vijećnici šutke izađoše napolje. Mwanga je bio zadovoljan. Postigao je ono što je želio. Sad može mirne duše, bez revolta podanika, pobiti sve kršćane.

SPREMNOST MLADIH PAŽEVA

I kršćani su bili spremni. Oni koji su bili izvan dvora dolazili su po posljednji put k misionarima da se pričeste i zatraže njihov blagoslov. A one u dvoru hrabrio je Karlo Lwanga, moleći zajedno s njima krunicu. Iza ponoći skupi ih sve na jedno mjesto i održa im kratak govor: — Znadete dobro da će nas sutra sve skupiti i odvojiti od nekršćana. Budite hrabri i slijedite moj primjer. Stariji neka idu naprijed i pruže ruku mlađima. Ne pogazite svoje svete vjere. Kad vas kralj upita, recite otvoreno da ste kršćani i slijedite mene. A sad kleknimo i pomolimo se zajedno da nam Gospodin dadne snage da ustrajemo. — Nakon molitve prihvati Kizito Karla za ruku te mu reknе:

— Mislim da je kucnuo čas. Sjećaš li se svog obećanja? Zadao si mi riječ da ćeš me krstiti u dan nevolje.

Karlo uze vode i polije njom čelo mladog paža: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha svetoga.« Iza toga pokrsti još trojicu.

Sutradan pozove kralj sve paževe u vijećnicu.

— Vidite li ovog psa! Uzmite ga svi za primjer. Kad ga pozovem, odmah posluša. Bacim li mu kost, smjesta je oglođe. A vi, kad ćete mi se vi pokoravati?! Svi oni koji su prihvatili novu vjeru neka izađu i svrstaju se u dvorištu uz ogradu.

Karlo se digne prvi, a za njim i mladi Kizito držeći se za njegovu ruku. Svi ostali slijedili su njihov primjer. Mali Sebutta zaplače od straha. Tad ga obodri Karlo:

— Zar da sad plačeš kad smo tako blizu Gospodinu!

Dječak sramežljivo obrisa suze.

— Da li se svi vi molite? — zaurla kralj ponovo.

— Da!

— Želite li se i dalje moliti?

— Do smrti!

— Krvnici, pobijte ih. Neka idu jesti kravlje meso kod svog nebeskog oca! Tada ih svezane provedoše preko trga u tamnicu.

Tu ih je o. Lourdel zadnji put vidio i rekao im posljednji zbogom. Premda je nekoliko puta zajedno sa svojom subraćom bio kod kralja i molio da pomiluje njegovu dječicu nudeći mu vlastiti život, kralj je ipak tvrdokorno ostao kod svoje odluke dodavši podrugljivo:

— Božji ljudi znadu sve, ali ipak nisu predvidjeli današnji udarac.

Oci su mnogo trpjeli. Kud god su prolazili, gledali su ih s prezirom, misleći da su oni uzrok toj tragediji.

— Kamo sreće da sam muško — vikala je jedna majka za o. Lourdelom — proburazila bih te kopljem, jer ti si našu djecu zaveo na molitvu i doveo ih do startišta.

SMRT ANDRIJE KAGGWE

Dok su krvnici ručali i spremali se za put u Namugongo gdje je trebalo izvršiti smrtnu kaznu na kršćanima, ni Katikkiro nije mirovao. Nastojao je da dobije u šake Andriju Kaggwe, šefa kraljevskih svirača, tog mrskog kršćanina.

— Zašto i njega ne daš pogubiti — reče kralju. — On ti je glava svih kršćana. Dok njega ne ubiješ, nećeš imati mira u zemlji.

— Ali on je moj najbolji prijatelj. Tko će mi voditi zbor svirača — odvrati Mwanga.

— Ubij, ubij ga! Ja odgovaram — odvrati Katikkiro.

— Pa radi kako te je volja, ja ne želim ništa znati o tome.

Katikkiro se požuri da što prije smakne svog najomraženijeg protivnika, jer se bojao odugovlačiti da se ne bi kralj predomislio i pomilovao svoga ljubimca.

Andrija se još sinoć, kad je poslao ženu i djecu na sigurno mjesto, obukao u najsvečanije odijelo i čekao. Katikkiro naloži krvnicima da ga izvedu iz kuće, ubiju i donesu mu njegovu glavu. No njima se nije dalo ubijati najuvaženijeg čovjeka na dvoru. Tad ih Andrija osokoli:

— Što čekate? Ako mene ne ubijete, ubit će vas Katikkiro. Požurite se! Odsijecite mi ruke i glavu i odnesite sve to Katikkiru.

Brzo obavliše svoj posao, dok je Andrija samo ponavljao: »Katonda Wattu! Katonda Wattu! Moj Bože, moj Bože!

KRIŽNI PUT

Uvečer 25. svibnja mučitelji krenuše sa svojim žrtvama za Namugongo, koji je bio nekoliko desetaka km, udaljen od prijestolnice Rubage. Put nije bio nimalo lagan, jer su bili čvrsto svezani jedni uz druge tako da čim bi jedan posrnuo, povukao bi sve ostale za sobom. Osim toga nakon tri sata hoda okovaše im noge i ruke. Oni koji su već dulje bili pokršteni, divili su se onima koje je dan prije pokrstio Karlo Lwanga i govorili su:

— Mi smo mislili da vi nećete moći izdržati sve ove kazne kao mi koji smo kršteni u crkvi.

Na što bi im Karlovi krštenici odgovarali:

— Zar nismo i mi darovani Isusu Kristu!?

Krvnici su bili začuđeni:

— Dosad su osuđenici putem plakali, a gle ovi samo mole i pjevaju kako su ih naučili bijelci.

Po običaju urođenika na svakom većem raskršću ubili su po jednu žrtvu da ulaže božanstvo rata i druge bogove dotične pokrajine. Umiralo se hrabro s povicima praštanja. Dapače, mučenici su se sami javljali da budu smaknuti U mjestu Mengo pridružiše se povorci smrti Matija Mulumba i Luka Banabakintu. Sami su se prijavili kralju koji ih baci u okove. Dirljiv je bio Lukin rastanak s roditeljskim domom, ženom i djecom:

— Kuda to ideš, Luka? — pitali su ga.

— Idem da vam pripravim mjesto u nebu — odvrati veselo.

— Ne govori gluposti!

Sva nastojanja da ga zadrže, bila su uzaludna. Plakali su, dok se je on smješeći rastajao od njih.

Sam kralj stigao je u Mengo da izreče sud nad Matijom Mulumbom.

— Ti si Matija Mulumba, veliki poglavica?

— Da!

— I u toj dobi počeo si se moliti?

— Da, baš tako!

— Pa što te je natjeralo da prihvatiš tu religiju i otpustiš sve žene?

— Zar je to moja slabost, ili možda jakost — odvrati Matija!?

— Krvnici, ubijte ga kao i ostale!

— To je baš ono što vruće želim.

— Odsijecite mu noge i ruke, oderite mu kožu s leđa, pred očima mu spalite udove! Da vidimo hoće li doći njegov Bog da ga spasi!?

— Sigurno će doći — odgovori Matija, — Ali ti nećeš ništa vidjeti. A ja znam da će mi on uzeti dušu, a krvnicima ostaviti samo oderanu kožu u rukama.

Zatim odvedoše Matiju i Luku s ostalima prema Namugongu. Kad su stigli do mjesta Kampale, reče Matija krvnicima:

— Ubijte me ovdje! Zašto da se mučite sa mnom vodeći me u Namugongo!

Krvnici pristaše.

— Zbogom! reče Matija Luki. — Vidjet ćemo se uskoro kod Gospodina.

Sami krvnici pričali su kasnije kako su ga mučili. Najprije mu odrezaše ruke u zglobovima i noge u gležnjevima. Zatim ruke u laktovima i noge u koljenima, i sve to spališe pred njegovim očima. Od tijela su mu kidali komade mesa i pekli na ražnju. Herojski mučenik potiho je molio za krvnike i uzdisao: »Katonda Wattu — Moj Bože!« Da spriječe prebrzo izlijevanje krvi i produže smrtnu agoniju, čvrsto mu svezaše žile. Onda ga ostaviše. Nakon trodnevne borbe sa smrću, Gospodin ga pozva k sebi. Neki seljaci čuvši uzdisaje »vode, vode«, približiše se mučeniku, no ugledavši nakazu od straha pobjegoše. Na njegovu lješinu kasnije naiđu kršćani. Jato strvinara kružilo je iznad nje, ali se ni jedan ne spusti na nju.

Matija je bio od onih ljudi koji svim žarom traže istinu. Triput je mijenjao vjeru da bi došao do prave istine. Najprije je bio poganin, onda je prešao na islam, zatim je postao protestant i napokon katolik.

Putem se krvnici svratiše u kuću njegova prijatelja Mawaggalia. Premda je znao da ga traže, mirno ih je dočekao. Svezaše ga za jedno stablo, proboše kopljem i tako ostaviše. Ubrzo nahrupe divlji psi koji počnu s njega trgati meso kao kakve krpe, dok je on sve to mirno gledao, njegova sestra potrči za krvnicima tražeći da i nju ubiju. Uhvate je i bace u tamnicu. Jedan od krvnika zamolit će je kasnije da mu bude žena, no ona ga odbi. Postala je prva urođenička redovnica u Centralnoj Africi.

NA KALVARIJI

Nakon dva dana povorka je stigla na svoju Kalvariju. Muke su bile strašne. Dvorogim vilama, koje su prodirale i do kostiju, prikucaše žrtvama vratove o tlo. Stisnuti kao ribe, nisu mogli pravo ni ležati ni sjediti, već bijahu nekako čitavim tijelom nategnuti nad zemljom. Mučila ih je glad i žeđ jer se krvnici uopće nisu brinuli za hranu i piće. Po danu bi sunce žestoko palilo rane, dok bi noću drhtali od studeni. To je potrajalo punih 6 dana dok mučitelji nisu spremili golemu lomaču koja će proždrijeti oko 30 izmučenih, ali žilavih tjelesa. Među mučenicima bijaše i nekoliko protestanata i pogana. Pogani, videći svoje drugove katolike kako veselo trpe, u duši postaše kršćani te se smatrahu počašćenima što smiju s njima umrijeti.

Kroz sve vrijeme krvnici su im se rugali:

— Zašto vas pušta taj vaš Bog da trpite? Na što bi oni odgovorili:

— Mi smo zato prihvatili Isusovu vjeru jer smo ju shvatili. I vi ćete je prihvatiti kad je shvatite.

Neprestano su se krijepili molitvom i međusobno tješili. Zanimljivo je bilo motriti mladog Kizita koji je do posljednjeg časa sačuvao duševni mir i uobičajeno dječačko veselje. Čuvši kako njegov vršnjak Sebutta plače, reče mu:

— Zašto plačeš, Sebutta?

— Ne bojim se smrti, ali me okovi stežu.

— Pa moli Očenaš, i bit će ti lakše.

Ali Sebutta nije imao dušu mučenika, i njega će Bog povući sa stratišta ne dodijelivši mu mučeničku palmu. S drugom dvojicom, koji će kasnije svjedočiti za junaštvo svojih supatnika, bio je pomilovan u času kad je trebalo poći ususret Gospodinu.

DAN TRIUMFA

Napokon je svanuo 3. lipnja, dan Gospodinova Uzašašća i dan njihova triumfa. Na brijegu se dizala ogromna lomača. S mučenika strgoše odijela. Svezavši im ruke na leđa, a noge unakrst, svakog omotaše prostiračem od pletera i granja. I tako kao snopove stavljali su ih na ogromnu lomaču. Za Karla Lwangu krvnik Senkole pripremi posebnu lomaču, jer mu se ovaj još u mladosti bio nešto zamjerio.

— To što ćeš me peći, isto je kao da me poljevaš vodom — reče mu Karlo.

— Vidjet ćemo da li će doći tvoj Bog da te izvuče iz vatre?

— Ja umirem za istinu, i bio bih sretan kad bi i ti prihvatio moju vjeru.

Tako se ispunilo ono što je Karlo rekao o. Lourdelu:

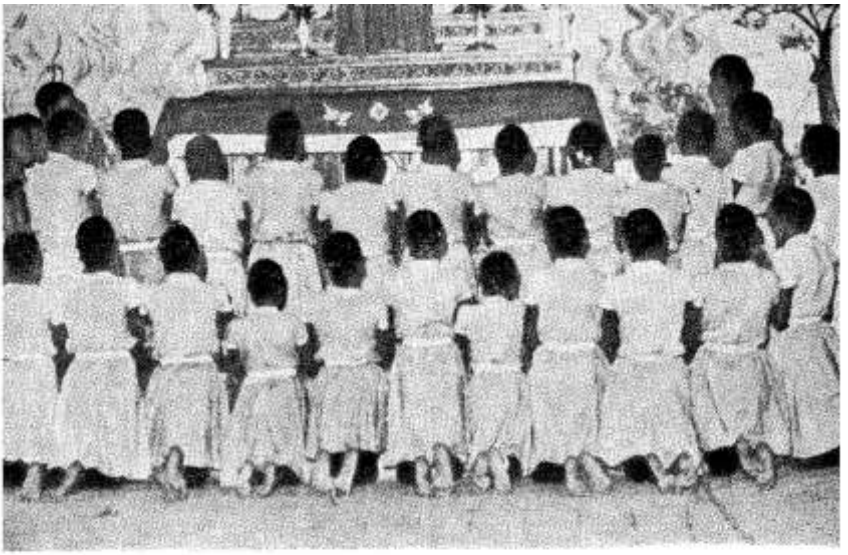

Grupa djece moli se svom svetom zemljaku Karlu Lwangi u crkvi podignutoj na mjestu gdje je podnio mučeništvo.

— Oče, Uskrs smo slabo proslavili, ali ćemo na Uzašašće sve to nadoknaditi!

Prije izvršenja smrtne kazne mučenicima pružiše vino od banana. No sjetivši se primjera Gospodinova, nitko ga ne okusi.

Najednom se začuo neki krik. Iz šume dotrči, sav zadihan, maleni dječak i stane pred mučitelje. Bio je to Mbaga, sin Moukajangge, šefa krvnika. Pobjegao je iz kolibe gdje ga je otac zatvorio. Htio je umrijeti zajedno sa svojim drugovima. To je bilo nešto nečuveno. Drugovi su mu se divili kako je mogao odoliti tolikim obećanjima i očevoj nježnosti.

— Bravo, Mbaga! Ti si pobijedio demona. Isus Krist je s tobom zadovoljan.

Moukajangga, sav očajan, istrči naprijed.

— Mbaga, ja te neću ubiti. Reci samo da nisi kršćanin.

— Ubij me! Ja se ne želim više sakrivati. Želim umrijeti jer sam i ja kršćanin.

— Mbaga, dijete moje, smiluj se svom ocu.

Dječak se spusti na koljena pred ocem te mu reče:

— Ubij me brzo, jer i ja želim umrijeti za Krista. Ako se ne pokoriš kralju, on će tebe ubiti.

— Idi do đavola, budalo! Zato jer si to sam zaželio bit ćeš ubijen kao i drugi.

Mbaga, još uvijek na koljenima, ispruži svoj vrat. Udarac batinom po glavi okonča mu život te ga baciše na lomaču.

Moukajangga, bijesan od boli za svojim djetetom, poče se groziti malom Kizitu:

Gle, ti si mi se rugao da sam veliki demon. Rekao si da će me peći oganj kojim ja potpaljujem svoju lulu, a evo sad ću ja tebe peći.

— Ti možeš spaliti moje tijelo, ali ne možeš spaliti duše. Ona pripada samo Bogu.

Nato se Kizito obrati Denysu, koji je svezan ležao pored lomače, te će mu:

Denyse, rekli su mi da će u Ugandu doći neki novi misionar. Želio sam ga upoznati. Pozdravi ga s moje strane!

Mučitelji navukoše na sebe panterina i lavlja krzna. Lica namazaše crvenom

i crnom bojom. Zapališe baklje. Bilo je podne. Lomača planu s četiriju strana. Plamen se pomalo dizao, a s njime i mukli vapaj mučenika. »Oče naš, koji jesi na nebesima...« Vatra sve više zahvaća tjelesa. Krvnici su potreseni. Načuliše uši. »Oprosti nam duge naše kao što i mi opraštamo dužnicima našim!« To više nisu mogli shvatiti. Pobjegnu od lomače i započnu pobjednički ples. Molitva je bivala sve tiša. Uskoro nije se više ništa čulo doli pucketanje suhog granja. Dan Gospodinova Uzašašća bio je dan rođenja njihove slave.

KRV MUČENIKA — SJEME KRŠĆANA

Na divnom jezeru Victoria, prepunom vodenih konja, iznenada se podiže oluja. Prijašnjem čaru ni traga. Valovi zapljuskuju. Vjetar prevrće čunove. Nakon par sati sve se smiri. Sunce ponovo zasja, a čamci, ljuljajući se, klize glatkom plavom površinom.

Slično je i s Crkvom u Ugandi. Još je u povojima htjedoše ugušiti. Pobivši svoje najuvaženije ljude, kralj je mislio da je zauvijek obračunao s »mrskim« kršćanima.

— Ti si, gospodaru, doduše pobio svoje paževe — reče mu ministar Katikkiro iza krvoprolića u Namugongu — ali pokrajine i sela upravo vrve od kršćana.

Silnik se duboko zamislio:

— Ako ih pobijem, ostat ću bez svojih najsposobnijih ljudi. A što onda...?

Mnoge je pobacao u tamnicu, no krvnički mač spusti se samo još na Ivana-Mariju Muzeya, prijatelja Josipa Mukase.

U samim danima nevolje oci su neumorno radili. Noću nadirahu urođenici svake dobi i sa svih strana na misijsku postaju tražeći pouku i krštenje.

Uskoro buknu građanski rat. Pogani i muslimani pobuniše se protiv Mwange te ga svrgoše s prijestolja. Kraljem se proglasi njegov brat Kiwewa koji protjera misionare.

Nakon sretno prebrođenog brodoloma stigoše oci u Bukumbi. Isti udes zadesi i Mwangu. Bježeći ispred bratovljeve osvetničke ruke, skloni se mrski zatirač kršćanstva u Bukumbi i zatraži azil kod otaca misionara.

Katikkira ubiše njegova dva podanika. Prikupivši nešto vojske, Mwanga provali u Rubagu i ponovo zasjede na prijestolje. Za njim dođoše i misionari. Silom prilika morade im se približiti, jer su

O. Lourdel

mu svojim savjetima pomagali u upravi i smirivanju nemira u zemlji.

A onda je nadošao čas i za o. Lourdela, 12. svibnja 1890. u 37. godini života, ili bolje rečeno iza 12 godina mukotrpnog života i rada oko osnivanja Crkve u Centralnoj Africi obori groznica tog velikog muža. Zastavši na pragu kolibe, Mwanga je dugo buljio u ispaćeno lice misionara, jer je tek sada uvidio da je izgubio najvjernijeg prijatelja, koji je iz temelja preokrenuo stanje u njegovoj zemlji. Njega kasnije zarobe Englezi. Napušten od svih, umro je na nekom pustom otočju u Indijskom oceanu.

A Crkva? Ona se i dalje razvijala. Iz sitnog gorušičinog zrna prerasla je u golemo stablo. Danas Uganda ima 7,000.000 stanovnika, a od toga 2 i po milijuna su katolici. Podijeljena je na osam biskupija s oko 700 svećenika, 200

bogoslova i 1000 seminaraca. Lijepo se razvijaju ženske redovničke kongregacije. Mnogo se posvećuje socijalnom i karitativnom radu. Zemlja se naglo diže u kulturnom i ekonomskom pogledu. Uz mnoštvo raznih srednjih i stručnih škola djeluje i jedno sveučilište. No sve to ni izdaleka ne zadovoljava potrebe stanovništva koje se naglo povećava i budi. Pomanjkanje svećenika još je uvijek jedan od najvećih problema. Osim toga zemlja je u stalnim nutarnjim previranjima i nema dovoljno spremnih katolika za politički život.

Velika je bila radost Crnog kontinenta, a posebno Ugande, kada je sveta Crkva godine 1920. podigla njihovu braću na čast oltara. Denis Kamyuka i Josip Nsyingisira proplakaše kad ugledaše svoje drugove na platnu Berninijeve slave: »Eno naših drugova! Izgubili smo krasnu priliku.«

Tko da shvati radost Marije Matilde, sestre Mawaggalia kojeg su rastrgali psi, kad je vidjela svog brata uvrštena među blaženike! Tko da pojmi sreću kćerke Matije Mulumbe, koja je doživjela da vidi svog oca na oltaru!

Tko da napokon opiše radost, sreću i ponos svih katolika širom Crnog Kontinenta, kad su na Misijsku nedjelju 18. listopada 1964. čuli riječi kojima je Kristov namjesnik njihovu crnu braću uvrstio u red svetih! Vjerojatno je i tada koji Baganda uskliknuo kao nekoć kod beatifikacije: »Krv mučenika već se osušila, ali ako treba svježe krvi, evo nas!«

PREPORUČUJEMO ŠTIVO:

— »DNEVNIK ANE MARIJE« od Michela Quoist, str. 320; cijena ND 8,50.
— »PRVI MUČENIK CRVENOG OTOKA« od Viktora Sartre DI; život bl. Jakoba Berthie DI. str 176; cijena 7,50.
— »GOSPODIN TE ZOVE«, od Josipa Antolović DI, duhovne vježbe za sjemeništarce; str. 104; cijena 5,00 din.
— »SVEĆENIK VJERNIKU U NAJSVETIJE DANE« — propovijedi, Josip Antolović DI.; str. 78; cijena 5,00 din.
— IZ ŽIVOTA VIII, Mladićima i djevojkama na pragu života; str. 272; cijena 5,00 din.
— IZ ŽIVOTA VI—VII, Temelji tvoje sreće II izd.; str. 320; cijena 5,00 din.
— »MLADIĆU, ZNADEŠ LI LJUBITI?«, Juraj Gusić DI.; str. 88; cijena 4,00 din.
— »RIJEČ BRAČNIM KANDIDATIMA« — Mato Jović DI; str. 72; cijena 2,00 din.
— »MISIONAREVA RIJEČ MLADIĆIMA« — Mato Jović DI; str. 36; cijena 1,00 din.
— »MISIONAREVA RIJEČ DJEVOJKAMA« — Mato Jović — Vital Vider; str. 36; cijena 1,00 din.

Naručuje se: Rudolf Breber, Zagreb I/147, Palmotićeva ul. 33.

— Jest!
ja sam
kralj

— Ja sam
zato
rođen
i zato
dođoh
na
svijet
da
svjedo-
čim
ISTINU

I svaki
koji
je od
istine
sluša
glas
moj.

ISUS PILATU
(Iv. 18,37)

Zdenka Sertić:
Lik Kristov izrađen prema kipu koji se nalazi u crkvi u Vrbovcu.

PSALAM 2

— Zašto se bune narodi, i puci smišljaju zaludne osnove?
— Skupljaju se kraljevi zemaljski i knezovi vijećaju zajedno protiv Gospodina i protiv Krista njegova:
— »Raskinimo okove njihove, i zbacimo sa sebe jaram njihov!«
— Koji stanuje na nebesima, smije im se, Gospodin im se podruguje.
— Potom im govori u gnjevu svojem, i straši ih jarošću svojom:
— »A ja sam postavio Kralja svojega na Sionu, svetoj gori svojoj.«
— Oglašujem odluku Gospodnju, on je rekao meni: »Ti si Sin moj, ja sam te danas rodio.«
— Traži od mene i dat ću ti narode za baštinu, i krajeve zemaljske za imanje tvoje.
— »Udari ih palicom gvozdenom, i razbij ih kao posudu lončarsku«.
— Zato se, kraljevi, opametite sada, poučite se, suci zemaljski.
— Služite Gospodinu sa strahom, i klikujte mu s trepetom.
— Prihvatite se nauke da se ne razgnjevi Gospodin, i da ne propadnete izvan pravoga puta.
— Kad se domala rasplamti gnjev njegov, blago svima koji se uzdaju u njega.

(Prvi psalam iz »Zbirke Davidove« iz god. 800 prije Krista)

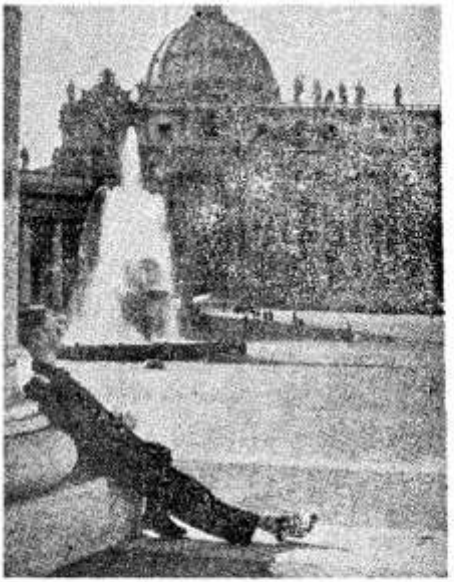

Crkva ostaje

Pod konac prošlog stoljeća neki je romanopisac zamislio ovakav dijalog između dva nevjernika. Jedan se od njih upravo vratio iz Italije:

— Da li si vidio Papu? Kakav je dojam na tebe učinio?

— Što da ti velim, odgovara taj: Velik, stari orao, koji te s visine promatra, šeta stalno gore dole iznad tvoje glave, uvijek gleda dalje od točke gdje se moja misao zaustavila. Pitao me je o gibanju vjerskih ideja u mojoj zemlji i na odgovor on bi dao svoje mišljenje. Na sve moje prigovore odgovarao bi vinuvši se iznad opipljivih činjenica, kao da je sadašnje stanje posve nevažna stvar. Predviđao je posljedice toga stanja u dalekoj budućnosti. Mi se nismo mogli sporazumjeti jer nismo imali zajedničku vremensku mjeru. Zamislite si da želite urediti program za radni dan računajući u satima, dok vaš partner računa s godinama i stoljećima. Shvatio sam zabludu političara u pogledu Pape, jer on teži za tim da usmjeri povijest dugoročno.

Taj papa zvao se Lav XIII. On je već davno prešao osamdesetu. Nakon njega drugi su ga Pape zamijenili. Oni su primali političare, ekonomiste, pisce, i poslije uređenja rimskog pitanja kraljeve, careve, predsjednike država koji su dolazili iz svih krajeva zemlje. Svakiput su se posjetioci vraćali s dojmom da papa nije kao drugi vladari, već da je on predstavnik neke nadljudske moći, koja nije od ovoga svijeta.

Koncil Ivana XXIII i Pavla VI samo je produbio taj dojam i osvijetlio ulogu Crkve i pape u novom svjetlu. Putovanje Pavla VI u Palestinu, Bombay i Ujedinjene Narode, njegove izjave, simbolične geste, sve je to dokazalo da Crkva nije od o-

voga svijeta, iako ostaje sva prisutna i ucijepljena u ovom svijetu. Konstitucija o Crkvi »Svjetlo naroda« rekla je što je Crkva u sebi — »Radost i nada« ocrtava program njenih odnosa sa svijetom kako današnjim tako sutrašnjim. Dok svjetske vlasti računaju na bliske rokove, Crkva gleda daleko, ne zaboravljajući onog što je blizu.

Prelistajmo nekoliko tekstova četvrtog poglavlja konstitucije o Crkvi u suvremenom svijetu:

»Osobita zadaća koju je Krist povjerio svojoj Crkvi, nije niti političkog, niti ekonomskog, ni društvenog smjera. Ali iz njenog duhovnog poziva provire svjetlo i snaga koja može poslužiti obnovi i učvršćenju ljudske zajednice po božanskim zakonima.

Crkva priznaje sve ono što je dobro u dinamizmu našeg društva. Promicati jedinstvo potpuno je u skladu s velikom zadaćom Crkve. Energija koju je Crkva sposobna uliti u moderno društvo, nalazi se u toj vjeri i djelotvorno doživljenoj ljubavi, a ne oslanja se na vanjski suverenitet.

Po toj istoj svojoj zadaći i naravi Crkva nije vezana ni na jedan pojedinačan oblik kulture, ni na jedan politički, ekonomski ili društveni sistem, dapače po svojoj univerzalnosti ona baš može poslužiti kao najbolja veza među najrazličitijim ljudskim zajednicama i narodnostima ...

Tih nekoliko citata dosta nam je da si predočimo budućnost Crkve. Pred više od sto godina proricao je sličnu budućnost i vječnost Crkve slavni povjesničar Macaulay:

»Nema, niti je ikad bilo na zemiji takve ljudske ustanove koja bi bila dostojnija pažnje od Rimokatoličke Crkve. Njena povijest dosiže najbrilljantnije vjekove civilizacije. Današnje kraljevske dinastije tek su od jučer ako se usporede s nizom rimskih papa. Oni sežu u najudaljeniju prošlost, počevši od pape koji je okrunio Napoleona, pa do onoga pape koji je u osmom stoljeću krunio Pipina, i još dublje. Venecijanska republika je od jučer ako se usporedi s papinim prijestoljem. Danas venecijanske republike više nema, papa je još tu. Papinstvo nije ostarjelo, već je puno mladosti. Katolička Crkva neprestano šalje svoje misionare do na kraj zemlje, misionare koji su isto tako puni žara kao u prvim vjekovima kršćanstva. To su ti isti misionari koji se stalno suprostavljaju mržnji i neprijateljstvu poglavica s onom istom odvažnošću s kojom su se suprostavili nekoć Atili. Broj se njenih sinova povećao. Ono što je izgubila na jednom kraju svijeta, dobila je na drugom. Ne vidim ni jedan znak skorog svršetka njena prvenstva. Ona je vidjela početak svih crkvenih vlasti koje danas opstoje u svijetu, i ja nisam uvjeren da ona neće vidjeti i njihov svršetak. Ona je bila velika i poštovana prije nego što su Franci prešli Rajnu, dok je još grčko govorništvo cvjetalo u Antiohiji, dok su se još obožavali idoli u meksičkim hramovima; ona će, mislim, sačuvati svu svoju prvotnu vitalnost i onda kad prvi putnik s Novog Zelanda dospije ovamo da se usred prostrane samoće smjesti na urušeni svod kojeg londonskog mosta da bi skicirao ruševine katedrale sv. Pavla. Mi običajemo govoriti da prosvijećeni krugovi teže više k protestantizmu nego katolicizmu. Mi želimo da tako bude. Ali nema ni jednog dovoljnog razloga za tu nadu. Iza dva i po stoljeća ljudski je duh postigao znatan uspjeh ali protestantizam nije zabilježio nikakav značajniji napredak. Naprotiv, ako je i bilo kakve promjene, bila je u korist Rimske Crkve.«

Tu stranicu velikog engleskog povjesničara mnogi su već apologete citirali. Ne treba prikrivati da i ona treba kritike, no ne želimo iz nje izvući priliku za trijumfiranje, kao što je rekao neki biskup na koncilskoj sesiji. Ali njegovo nadahnuće ostaje i dalje suvremeno. Još prije Macaulaya trebalo bi spomenuti lijepu knjigu Godefroya Kurtha, belgijskog katolika: »Crkva na zavojima povijesti« i priželjkivali bismo da je koji vrstan pisac preradi ili joj dadne novo poglavlje.

Drugi Vatikanski koncil bio je za svijet i za Crkvu značajan događaj, koji nam je u isti mah pokazao vječnost Crkve i njenu sposobnost prilagođivanja novim okolnostima koje su uvjetovala znanstvena otkrića, reforme političke i ekonomske strukture, kao i dekolonijalizacija. Crkva se nije promijenila, ona je ostala uistinu ista, a ipak se pojavljuje pred svima s novim licem koje jasno govori o njenoj neuveloj mladosti.

R.—T.

Rominjaju vjekovi

Rominjaju vjekovi ...
U ponor nepovratni ...
U bezdan vječnosti ...

Narodi i pojedinci
Prođoše nebrojeni ...
Odgudiše svoju pjesmu,
Otplesaše svoje kolo!
Narodno kolo vječnosti ...!

Prođoše godina hiljade,
Prohujaše mirijade,
kamo ...?
Na vječnoj pak uri
Trenutak koji samo ...!

Prođoše narodi.
Dođoše drugi ...
Dižu se hvalospjevi.
Molitve i vapaji,
Ko glas harfe Eolove
Kroz svemirske prostore ...!

A komu?
Mome Isusu!
Ljubimcu momu!

Rominjaju vjekovi ...
U bezdan nepovratni ...
U ocean vječnosti ...

Zasvirajte nam citare
I Eolove harfe!
Serafini, Kerubini,
Zapjevajte nam kantik!
U sve vijeke
Kroz svemira Atlantik:

Kralju vjekova, Isuse Kriste,
Tebi sva čast i slava,
Presmjerni moj poklon,
Svesrdačna hvala!«
Rominjaju vjekovi ...

Vlado Poljak

Zemlja izlazećeg sunca

Zemlja izlazećeg sunca, rascvjetanih trešanja, elegantnih kimona, najfinije uljudnosti..., sve nam to iskrsne u mašti i pamćenju kad je govor o Japanu.

Smješten na četiri velika i tisuću manjih otoka, zaljubljen u svoju starodrevnu kulturu i tisućgodišnju tradiciju, Japan je dugo živio svojim vlastitim životom odijeljeno od ostalog svijeta.

Kad je u prošlom stoljeću prekinuo s hermetičkom zatvorenošću, grozničavo je stao uvoziti zapadnu civilizaciju i kulturu. Brzo se uzdizao u ekonomskom pogledu, i mi ga danas vidimo u redu najrazvijenijih zemalja svijeta.

DOLAZAK PRVIH MISIONARA

Od katoličkih misionara prvi je u Japan prodro sv. Franjo Ksaver. Bilo je to 1549. kad je još s dva druga stupio na njegovo tlo. Bili su očarani. Iza 2 godine rada u zemlji već je bilo 15.000 gorljivih katolika. Kad su 1593. stigli u Japan oci franjevci, taj se broj popeo na 300.000, neki misle čak i do milijuna, a misionara isusovca bila su 134.

Ali već 4 godine kasnije započeše strašna progonstva. U Nagasakiju razapeto je šest franjevaca, tri isusovca i 17 vjernika. Danas su svi na oltaru. Najveće progonstvo buknu 1613. Kršćanstvo je zabranjeno, a misionari izagnani. Smaknuto je oko 40.000 vjernika. Za punih 250 godina Japan se je potpuno zatvorio i izolirao od ostalog svijeta.

Kad je u prošlom stoljeću prestao s izoliranošću, odmah se je našlo nekoliko misionara po njegovim glavnim lukama. U početku su morali ograničiti svoj rad samo na Evropljane. Nitko se nije usudio ni pomisliti da bi ostao kakav trag od starih kršćana. A ipak iza dva i po vijeka progonstava, traganja policije, bez svećenika i crkava, bez kršćanskih škola, kršćanstvo nije izumrlo. Msgr. Petitjean otkrio je oko 50.000 kršćana koji su bili sretni da su mogli doći do katoličkog svećenika. Ugledavši misionara koji se predstavio kao zastupnik Kristove Crkve, oprezni vjernici htjedoše provjeriti da li je došljak uistinu pravi svećenik Isusa Krista. Postavili su mu tri pitanja po kojima bi, kao po nekom biljegu, raspoznavali prave misionare. Ona su glasila: da li je oženjen, pokorava li se sv. ocu i napokon štuje li Bl. Djevicu Mariju? Kad je misionar povoljno na njih odgovorio, oni sretni uskliknuše »On je!« i primiše ga.

Doznavši za te kršćane, policija ih je progonila još kojih 10 godina.

Godine 1891. Leon XIII uspostavio je u Japanu redovnu crkvenu hijerarhiju. Zakon je dao vjernicima slobodu, ali je vlada istom 1941. priznala službeno katoličku vjeru.

Sadašnje stvarno stanje Katoličke crkve u Japanu izgleda ovako: imade dvije nadbiskupije, 12 biskupija, dvije administrature, oko 1700 svećenika i nešto više od 300.000 vjernika.

DRUGE KRŠĆANSKE ZAJEDNICE

Na prvom mjestu valja nam spomenuti protestante. Došli su u Japan prije kojih stotinu godina. Gotovo u svim dijelovima zemlje podizali su svoje crkve i osnivali škole. Širenjem vjere predavali su Japancima i kulturna dobra anglo-saskih naroda i time stekli veliki

ugled među obrazovanijim krugovima. Njihovi prijevodi Biblije na japanski jezik od priznate su književne vrijednosti. Zahvaljujući njihovu naporu, Biblija je prodrla u široke mase japanskog pučanstva. Protestanata danas ima u Japanu oko 400.000. Polovica od toga uključena ih je u tzv. »Sjedinjenu Kristovu Crkvu Japana«, dok su ostali podijeljeni na mnoštvo malih grupa, među kojima osobito mjesto zauzima anglikanska crkva.

I pravoslavna japanska općina osnovana je prije 100 godina. Njezin je utemeljitelj, arhiepiskop Nikolaj, bio je vođa izvanrednih sposobnosti. Njegovu žaru i odlučnosti zahvaljuje japanska pravoslavna Crkva svoje brzo širenje sve do I svjetskog rata. Ruskom revolucijom njezin je vanjski oslon bio uništen i odonda nije postigla veći napredak. Pravoslavaca imade u Japanu oko 30.000.

Slika kršćanskih vjera u Japanu bila bi nepotpuna kad ne bismo spomenuli i tzv. »kršćane bez crkve«. Taj oblik kršćanskog vjerovanja naišao je na velik odaziv naročito među izobraženim krugovima, prije svega zbog snažne ličnosti njihova prvog vođe Uchimura Kauro, koji je propovijedao kršćanstvo zasnovano samo na Bibliji, a sve crkvene forme odbacio kao nešto nebitno, uvjetovano poviješću zapada i zato za Japan nepotrebno. Velik i kao propovjednik i kao pisac, predobio je puno ljudi svoga vremena koji su tražili Boga. Još i danas ima velik utjecaj svojim djelima na široke krugove inteligencije. Poslije rata i dvojica predsjednika državnog sveučilišta u Tokiju pripadala su tom pokretu.

JAPANSKA DUSA

Japanski karakter posjeduje po prirodi veliko bogatstvo osjećaja. O tom nas uvjeravaju: njegova povijest, civilizacija i moral, pjesme, tzv. ceremonije čaja, buketi cvijeća, pismo i slikarstvo. U svemu tome ima nešto produhovljeno: potpuna zaboravi samoga sebe u čistom osjećaju. Ta kontemplativna dispozicija Japanaca objašnjava nam zašto oni toliko vole ljepotu, šutnju, čistoću, sveto i plemenito.

Kod istočnjaka ne prevladava ni volja ni razum, nego osjećajnost koja je prožeta prvim i drugim. Zato se i budizam tako snažno ukorijenio i razvio na japanskom tlu, jer kontemplativni život »zena« (ogranak budizma) vrlo pogoduje japanskoj osjećajnosti. »Zen« traži nutarnju i vanjsku šutnju te mrtvenje svih pet sjetila, da bi se došlo do mira duše; traži otrgnuće duše od svega zemaljskog. Tako duša postaje prikladna da na neki neodređen način dosegne bogatstva »svemoći«. Nov pozapadnjačeni način života Japanaca zaboravio je na tu duboku težnju njihove duše. Zbog toga se je rodilo bezbroj problema u japanskom duhovnom svijetu.

Do drugog svjetskog rata kao osnovica morala bio je konfucionizam. Car — božanstvo — vodio je narod prema kreposti svojim primjerom. Njegova je riječ bila apsolutna, a podvrgavanje je moralo biti potpuno. Njegove odredbe o moralnom odgoju pružale su željeznu snagu pedagogiji. Stabilnost je života bila osigurana osjećanjem poštovanja i podvrgavanja auktoritetu. Savjest i volja Božja bile su gotovo nepoznate.

Nakon drugog svjetskog rata, osobito nakon eksplozije dviju atomskih bomba, pokopana je i vjera u carevo božanstvo, a time su bili srušeni temelji i moralnom i religioznom životu. Zemlja je bila materijalno i duhovno opustošena — i Japanci su osjetili potrebu čvrstog oslonca. Upravo su zbog toga stale nicati nove vjerske sljedbe.

VJERSKO ŠARENILO

U vjerskom pogledu Japan je danas pravo svjetsko čudo. Nikad nije u toj zemlji koja vjera imala duhovni monopol. Različite su vjere cvale u mirnoj koegzistenciji jedna pokraj druge. Najstarije su bile šintoizam i budizam, dok se konfucionizam uselio kasnije i vrijedio više kao etika nego religija. Kršćanstvo je, kako smo vidjeli, relativno mlado.

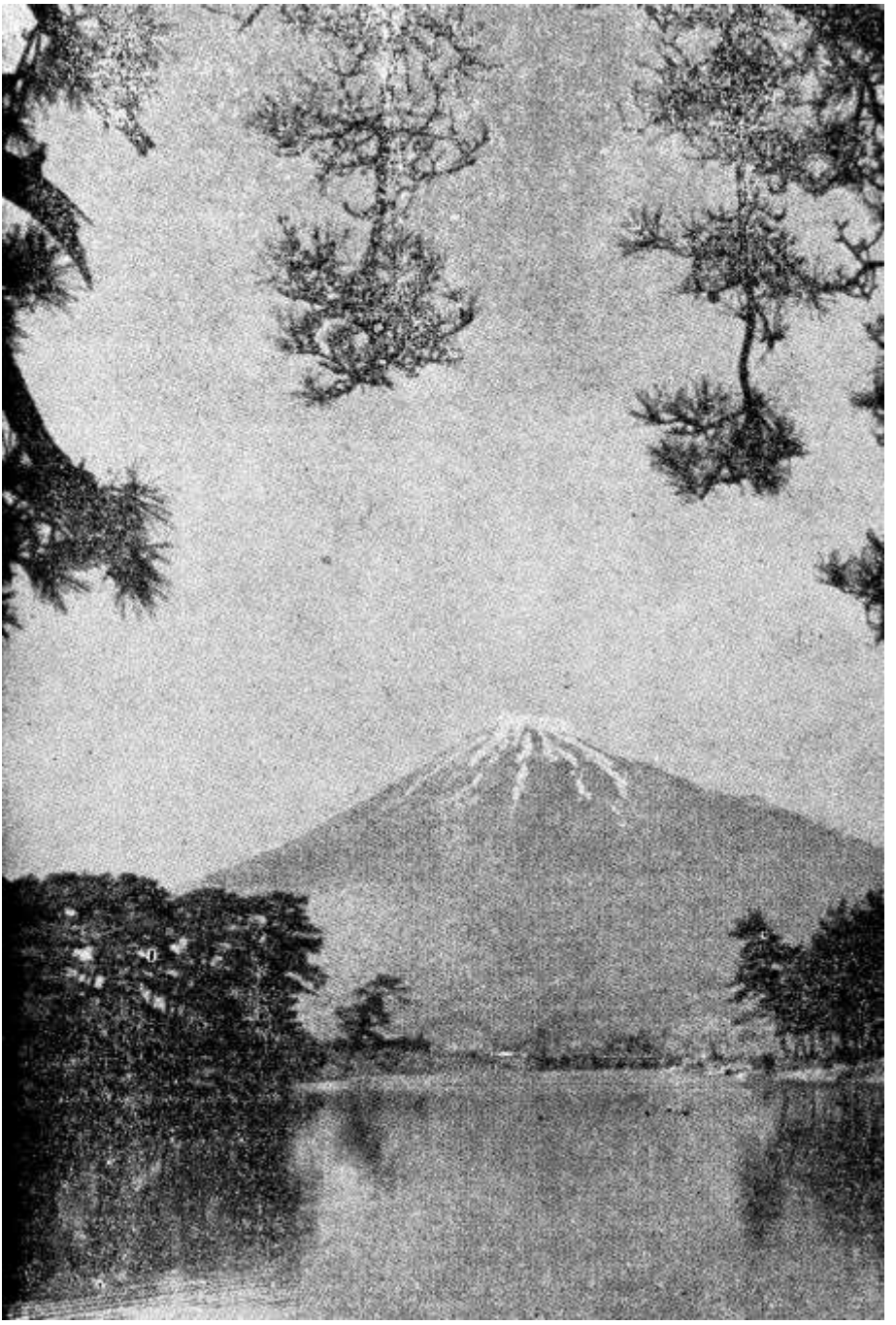

Ustavom od 1889. i 1946. godine proglašena je potpuna vjerska sloboda. Za vrijeme II svjetskog rata službeno su priznate 43 religije što šintoističke, što budističke i što kršćanske. Osim toga raširilo se bezbroj drugih vjerskih sekta koje nisu službeno registrirane. Koncem rata broj im je premašio tisuću. Danas u Japanu postoji 380 religija s oko 215.000 hramova, crkava, bogomolja, s paradoksalnim brojem vjernika: 128 milijuna na 95 milijuna stanovnika. Naime, jedna te ista osoba može pripadati većem broju konfesija.

Drugi svjetski rat ostavo je u Japanu golemu duhovnu i materijalnu pustoš. Da bi se doskočilo toj bijedi, pojavio se čitav niz raznih spasitelja i reformatora. Rješenje se traži u vjeri. Nove religije niču kao gljive iza kiše. Središte im je čovjek sa svojim duševnim i tjelesnim patnjama. Za razliku od budizma i šintoizma one navješćuju novu viječ: oslobođenje čovjeka od siromaštva, bolesti i svih ostalih patnja. Kod svih je veoma naglašena socijalna nota. Neke su se opet toliko udaljile od duhovne stvarnosti i približile ovozemaljštini da se prije mogu nazvati nekim socijalno-reformatorskim pokretom nego religijom. Mnoge su dosta politički obojene, među kojima se osobito ističe »Soka Gakkai« (religija vrednota), jedna od najdinamičnijih i najjačih religioznih grupa danas u Japanu. Po ustrojstvu čisto je vojničke strukture. Ima jaku dinamičku organizaciju mladeži, koja mnogo podsjeća na izgradnju nacional-socijalizma u Njemačkoj. Prodrla je i u političke krugove te je danas po jačini treća stranka u zemlji. Svaki njezin član dužan je propagirati i predobivati nove članove za svoj pokret. Siromasima, bolesnicima i nezaposlenima obećaje brzo poboljšanje njihove sudbine. Kršćanstvo i komunizam smatra najvećim neprijateljima Japana. Jedan njezin predsjednik reče: »Religija usrećuje pojedinog čovjeka, a politika zajednicu. Zato religija mora biti povezana s politikom.«

Kršćanstvu mnogo toga predbacuju: da nije vjera koja spašava, da nije kadro promijeniti sadašnju sudbinu čovjeka, da samo teoretski obrazlaže uzroke patnje i boli, a praktički ih ne rješava. Ako je ovaj svijet stvorio svemogući i neizmjerno dobri i dragi Bog, zašto onda svijet nije sretan? Zar jedino ovdje ne vrijedi onaj zakon da učinak mora biti proporcionalan uzroku? Dogme o Utjelovljenju i Uskrsnuću su im nesvatljive. Kršćanstvo, vele, spasava samo vjernike, dok budizam po nirvani usrećuje sve ljude. Prema tome daleko nadvisuje kršćanstvo.

Znak po kome se mogu raspoznavati nove religije jest što njihovi osnivači i osnivačice od reda tvrde da su nauku, obrede i svete knjige primili božanskom objavom. Neki se izjednačuju s Mojsijem, Kristom, Budom, Konfucijem ili s kojim japanskim carem. Nauka im je jednostavna, gotovo površna. Glavnu važnost polažu u ovozemna dobra, pri čemu nada u ozdravljenje od bolesti igra glavnu ulogu.

Te religije privlače upravo zbog toga što navješćuju sretnu budućnost, svijet, pun radosti, život bez patnja i boli, upravo neku vrst raja na zemlji. Nema razlike između članova. Svi su dužni širiti nauku svoje sekte. Kod svih skupova većinom prevladavaju žene. One su jako aktivne, a mnoge su od njih čak i osnivačice ili suosnivačice dotične vjerske sljedbe.

Dobar dio tih novih sekta poprimio je nauku o selenju duša i uvelike štuje preminule pređe s uvjerenjem da o tome ovisi njihova sreća ili nesreća. No sve to samo utoliko vrijedi ukoliko može čovjeku pomoći na ovoj zemlji.

Tim vjerskim pokretima ponajviše su skloni niži društveni slojevi: seljaci, radnici, sitni namještenici. Većina njihovih osnivača posjeduje tek osnovnu naobrazbu. Uvelike podliježu utjecaju mode i osjećajnom oduševljenju. Relativizam tj. da je svaka vjera dobra, osjeća se jednako kod svih. »Ima mnogo puteva koji vode k Fudijami« veli se u Japanu.

— Slika na str. 387 — Fudži

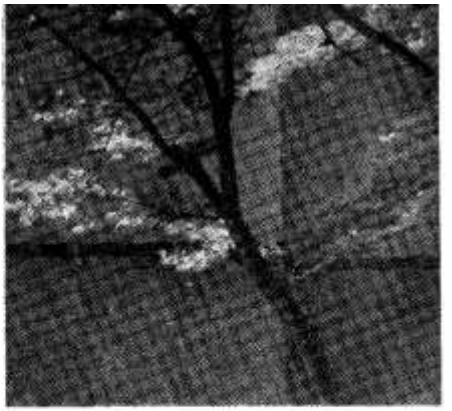

KRIZE NAOBRAŽENOG SVIJETA

Mnoge od tih religija žive izvan kulturnog života i umjesto da oplođuju odgoj, moral i socijalni život, one rastaču kulturu, kako ističe jedan od najboljih poznavalaca japanske tradicije — Ishiro Hori. On govori o strahovito niskom stupnju tih sekta, koje su pune magije i praznovjerja. Budući da svoje neofite predobivaju uglavnom iz neukog svijeta, vodeći slojevi zadojili su sve javne ustanove novog Japana — od školskog sistema do štampe — hladnim prezirom religije. Tako su pokopali duhovne težnje i prirođenu kontemplativnost u podzemne kanale.

Neobično nas zbunjuje činjenica što Japanci nemaju pojma o aspolutnom. Svećenici japanskih religija sterilizirali su dušu tog naroda zatvarajući ga u obrede bez dubina, krijući mu Božju transcedenciju, vječnost i besmrtnost duše. Budizam i šintoizam ne bave se ni Bogom ni dušom. Ideja o beskonačnosti i vječnom životu u Bogu, koja je nama tako familijarna i bez koje nema kršćanstva, posve je tuđa japanskoj duši. Kod nje se ne zapaža nikakva intelektualna radoznalost na tom području. Po svemu se čini da japanski narod smatra religiju naivnom iluzijom, no on je s njom posve zadovoljan. U tom su oni, tako vele, slični zapadnim narodima, koji vjeruju u iluziju uskrsnuća.

Stanje je nešto različito u pojedinim klasama. Vjera je za sve iracionalna. Za seljaka je to u ime same religije, dok intelektualac u ime razuma prezire ili ignorira religiju. Poslovni krugovi govore da je religija dobra, ali se može i mimoići. Daju prvenstvo materijalnim problemima napretka i učinka ... Također je jedna karakteristika japanske religioznosti težnja da poistovjeti ljepotu i religiju. Ta konfuzija ništi svako nastojanje oko spasa duše i praktički niječe grijeh.

•

Japanac, uostalom, ne voli da se netko nepozvan zanima za njegovu osobnu vjeru, kao što općenito japansko lijepo vladanje traži se da na osobit način poštuje tuđi privatni život. Zato će svako pitanje o vjeri ili vjerskoj praksi ostati bez odgovora. Uostalom, takvo će pitanje postaviti samo stranac.

Mnogi su ovako pokušali govoriti o Japanu: Evo naroda koji se snalazi i bez Boga. Sretan je i nasmijan i bez molitve na usnama... No pravi poznavaoci Japana nikad neće odobriti takove tvrdnje. Engleski povjesničar Arnold Toynbee veli: »Duhovni bankrot intelektualnog svijeta u Japanu prije rata ostavio je prazninu koja ostaje neispunjena. Ne možemo previdjeti te praznine a da ne razmislimo čime bi je trebalo ispuniti.«

Ono što manjka tom narodu jest težnja i probijanje k apsolutnoj i vrhovnoj vrednoti. Japanci nemaju vrednote koja bi ujedinjavala i sređivala njihov život. Suvremena mladež žrtva je tog nedostatka i duhovne neimaštine. Mlade ljude privlači »znanost« i »kultura«: traže istinu svuda, no često je ne nalaze te mnogi počinjaju samoubojstvo, jer su izgubili pravi smisao života. Japanske religije ne zadovoljavaju zahtjevima njihova religioznog duha. Pitanje je samo tko će prvi pružiti nešto tim praznim srcima da se ispune, ili im barem nešto obeća....

GRIJEH ZAPADA

Slika koju je Zapad pružio Japanu u doba njegove restauracije, bila je premalo kršćanska. Zapadna je znanost i civilizacija prodirala u Japan u vrijeme koje mi danas zovemo znanstvenim naturalizmom, tj. kad se o kršćanskoj vjeri šutjelo ili se protiv nje otvoreno istupalo. Japanci su se dakle susreli sa zapadnom kulturom, ali okrnjenom, izoliranom od kršćanskih izvora. Zapad je svojom bezbožnom znanošću i etikom podrovao budistički i konfucionistički moral, srušio auktoritet šintoizma. U grozničavom nastojanju da dostignu Zapad u materijalnom razvitku, Japanci uvoze samo tehniku i civilizaciju bez kršćanskih temelja. Nema nauke, industrijskog procesa ni tehničke vještine koju Japan danas ne bi poznavao. Potpuno je kopirao zapadni svijet koji mu se pružio kao na dlanu. Prilagođuje se zapadnoj civilizaciji, stvara zakone nove ustavne monarhije prema francuskom i njemačkom uzoru, reorganizira vojsku prema evropskoj, obnavlja privredni život prema američkom, tehnizira i automatizira proizvodnju. I za sve to vrijeme, kako priznaje Kotaro Tanaka, predsjednik vrhovnog suda od 1950. i veliki katolik: »Tradicionalni moral se ruši, i nitko ne pokušava da ga nadomjesti nečim što bi barem naličilo na kršćanski.«

U zemlju rascvjetalih trešanja prodrla je zajedno s tehnikom i zapadna literatura. Ta je bila upravo prožeta amoralom i nemoralom, a istim putem nastavlja i danas. Golem je broj romana, kazališnih komada i filmova preveden na japanski. Velikim izdavačkim kućama jedini je cilj zarada. Japancu se sve pruža na izbor. Stari niponski (japanski moral, koji zapravo nije poznavao razliku između dobra i zla, nego samo ono što se čini ili ne čini, brzo je izgubio svaki stid da bi se prilagodio zapadnoj literaturi.

Samo u dvije godine prevedena su na japanski 772 francuska djela, a naklada im dosiže i do tri milijuna primjeraka godišnje. Nažalost ne prevode se uvijek najbolje stvari. Prijevod svih djela Andre Gidea prelazi tiražu od milijun primjeraka; knjige Malrauxa i Camusa pola milijuna; »Bonjour Tristesse« od Francoise Sagan blizu 200.000; »Le deuxième sexe« od Simone de Beauvoir još više. Kazalište je ispunjeno francuskim repretoarom od Molièrea do Anouilha. Ako tražimo filozofska djela, onda ćemo naći kompletni opus Karla Marxa, Engelsa, Lenjina, Nietschea. Sv. Toma Akvinac gotovo je nepoznat, kao uostalom i na čitavom istoku. Tek je nekoliko njegovih spisa prevedeno, a i to je pristupačno samo uskom krugu stručnjaka.

U poredbi s golemim porastom nezdrave literature ona s kršćanskom tematikom, a pogotovo čisto duhovnog karaktera, nije odviše poznata i prošlrena. Prevedena su neka djela od Bernanosa, Mauriaca, Grahama Greena, T. S. Eliota. Djela Gabriela Marcela oduševila su japansku mladež. Od starijih treba spomenuti osobito Pascala. Djela tih pisaca unose pojam o kršćanstvu i u one sredine do kojih misionar ne bi mogao doprijeti. Nedavno je u tokijskom kazalištu po prvi puta u povijesti Japana prikazan i jedan sasvim kršćanski komad. Napisao ga je njemački isusovac Herman Heuvers pod naslovom »Hosokawa Grazia Fujin«. Govori o najslavnijoj ženi Japana, Graciji Fujin, kršćanki iz prvih decenija katolicizma u Japanu. Gledaoci su bili oduševljeni. Čitali smo već o tome u lipanjskom broju Glasnika ove godine.

Istina je da posljednjih godina zanimanje za Krista sve više raste i da su Japanci samo u jednoj godini povećali izdanje kršćanskih djela za 73%, ali sve je to još vrlo malo za devedeset i pet milijunski narod. Katolička Biblija izašla je tek prije nekoliko godina, i to dugo nakon drugih djela suprotnih ideja. »U Japanu imamo samo jedan katolički dnevnik, pet ili šest revija, a i tih nekoliko tisuća primjeraka iznosi više disciplinirani stranu kršćanstva, a ne njegovu životnu nauku«, tako jadikuje glasoviti misionar pater Paré.

Tko je kriv da je tzv. evropska civilizacija prodrla u sve krajeve svijeta, pa i u Japan, a da s njom nije pošla i evropska religija? Dominikanac p. Paré citira Mauriaca: »Mi smo zapadnjaci prigrabili pravoga Boga, a više se ne zna kamo smo ga stavili, jer u našim vlastitim civilizacijama i životima ostaje toliko toga poganskog.«

Katolička Crkva u akciji

Katolička je Crkva za Japan, u odnosu na druge misije, prinijela neisporedivo veće žrtve. Broj inozemnih misionara popeo se od 327 u 1947. na 1250 u 1961. Danas se osobito uspješno razvija japansko misijsko osoblje. Centralni katolički ured planski vodi misijsku djelatnost na svim područjima modernog života. Na kardinala Agagianiana učinilo je dubok dojam usklađeno djelovanje misionara svih nacionalnosti pod vodstvom japanske hijerarhije. Crkva ulaže mnogo sredstava i osoblja u odgoj mladeži na pet sveučilišta i četrnaest kolegija. Djeca u 220 kolegija i 333 dječja vrtića pod katoličkim su utjecajem. Velika se briga posvećuje iseljenicima.

Možda se najtragičnija pogreška misionarskog rada zbila koncem prošlog stoljeća. Protestanti su vršili u to vrijeme golem utjecaj: izdavali knjige, časopise, podizali škole. Katolički misionari nisu imali od svega toga ništa. Vrijeme će se osvećivati tom propustu. Jedan je uspjeh ipak neprocjeniv: odgoj vjernika u dubokom životu i uzgoj uzornog domaćeg klera.

KATOLICKE SKOLE

Početkom našeg stoljeća stigli su u Japan španjolski dominikanci, njemački franjevci, štajlovci i isusovci. Podijelili su misijska područja. Zbio se preokret: na svim su područjima stale nicati katoličke škole. One su otvorile katolicizmu put k izobraženim krugovima. Osnivanjem katoličkog sveučilišta »Sophia«, koje je posljednjih godina otvorilo šesti (prirodnoznanstveno - tehnički) fakultet, imala bi se približiti

blaga vijest Evanđelja akademskom svijetu. Sadašnja će epoha vjerojatno ući u povijest kao doba velike izgradnje katoličkih škola. One su se pomnožile od konca rata s 137 na 646, a broj se učenika popeo od 40.000 na 150.000.

Time je učinjen prvi prodor Katoličke Crkve u golemo carstvo japanske kulture za posljednjih sto godina, prodor koji može donijeti neslućeni blagoslov, samo ako se sačuva srdačno povjerenje, plemeniti takt i moralna ozbiljnost, što su katoličke škole do sada izvrsno pokazale.

Budući da su japanske misije još u znaku sjetve, katoličke škole moraju odigrati važnu misionarsku funkciju.

ODGOJNI RAD U ŠKOLAMA

U Japanu se odgoj prepušta školama većim dijelom nego u drugim zemljama. Utjecaj škole mnogo je veći i trajniji od utjecaja obitelji. Povezanost sa školom ne ostaje samo za vrijeme gimnazije već traje čitav život. Zato se toliki roditelji mnogo muče i sve žrtvuju, samo da im djeca dospiju u »dobru« gimnaziju. Dakako da većina roditelja ne misli pri tom na odgoj karaktera i ćudi, koliko na kasnije napredovanje djece. Ako se uz izvrsnu školsku naobrazbu posvećuje i briga karakternom odgoju, ugled škole raste preko očekivanja.

Japancima je poznato da su katoličke gimnazije »dobre« škole. Mnoge su od njih na glasu po čitavoj zemlji. No jer mogu primiti tek ograničen broj učenika, izabiru samo najbolje.

Rad u gimnazijama omogućava misionarima opsežan i plodonosan, posredan i neposredan apostolat. Jasan odgojni program, zdrav duh škole, prilično disciplinirana i veseo školski život, živahan i srdačan kontakt sa svećenicima, redovnicima i katoličkim svjetovnjacima, sve to stvara atmosferu u kojoj se ruše predrasude, a raste visoko poštovanje prema kršćanstvu. Tako se stvaraju uvjeti za daljnje neposredno zbližavanje.

U samim školama vrši se i direktni apostolat. Budući da privatne škole imaju pravo predavati katekizam, to katoličke gimnazije i čine. U višim razredima nekih gimnazija, koje su imale 2-3% katolika na početku, pri koncu gimnazije bilo ih je 25-40 posto, a kadikad i do 50%. Put k vjeri nalaze i mnogi bivši đaci tih gimnazija — sada već studenti ili ljudi na životnim položajima.

Zbog uske povezanosti roditeljske kuće i škole te zbog interesa kojim roditelji prate školu i njezin rad, apostolski se utjecaj širi na roditelje i čitavu obitelj. Prvi su apostoli sami đaci. Što više zavole školu i u njoj postanu radosniji, što se više njihov duh osamostaljuje i dozrijeva, to više raste zahvalnost roditelja koji na taj način postaju mnogo bliži katolicizmu. U školama se često organiziraju roditeljski sastanci, stručna predavanja o odgoju; tu se odgovara na pitanja iz područja vjere i svjetovnog nazora. Ima ih koji na tim sastancima zatraže temeljitiju vjersku pouku. Na taj način mnogi stariji i čitave obitelji našli su put u Crkvu, i to često iz krugova do kojih Crkva nema pristupa.

U japanskim se školama nadasve osjeća potreba moralne pouke. Za prvih 15 poslijeratnih godina uopće je nije bilo. Danas je obavezatna. Listajući njene priručnike opažamo nedostatak apsolutnog i stvarnog temelja. Jedna je isusovačka gimnazija izdala svoj priručnik u tri sveska, koji je u 8 godina doživio 35 izdanja s više od 170.000 primjeraka. On danas služi kao udžbenik u mnogim nekatoličkim školama. Govori samo o naravnom zakonu: o savjesti, o dužnostima prema Stvoritelju, bližnjemu, zajednici i sebi. Tako se djelokrug katoličkih škola širi.

Profesore katoličkih škola vrlo često zovu da drže predavanja učiteljima državnih i privatnih škola, njihovim đacima i roditeljima, osobito o pitanjima moralnog odgoja. Žive diskusije pokazuju s kolikim su zanimanjem pratili predavanje. Tako se opet pruža prilika, nametnuta i netražena (to bi Japance odbilo), za afirmaciju kršćanstva i stvaranja pogodnog tla za apostolat.

Škole su jedini put u dušu Japana. Crkva, koja razvija razmjerno malo direktni apostolat, sprema teren, vrši početne pionirske radove. No teško je samo sijati, a ne vidjeti zrele žetve. Za to se traži veća ljubav i veća vjera poslenika. To bolje! To je Božja taktika. On će zalijevati i dati da žito uzraste.

VJERSKI ŽIVOT

U Japanu postoje dvije vrste kršćanskih općina: nove ili moderne, te stare ili tradicionalne. Nove se obično nalaze po velikim i napučenim centrima, dok stare nastavaju ponajviše siromašne i brdovite predjele, vjerojatno zbog prošlih progona. Žive u nekoj izoliranosti od drugih.

Stare kršćanske općine — to potomstvo mučeničke Crkve iz prošlosti — tvori čvrst temelj katolicizmu u zemlji. Njihov se život odlikuje žarom, pobožnošću i snažnim jedinstvom. U selima dominira crkva, dok u novijim župama škola. Slike Bl. Djevice Marije i križ rese strateške točke mjesta. Svećenik uživa veliku pažnju i puno povjerenje svojih ljudi.

Gotovo u svakoj župi nagasakijske biskupije postoji svjetovna ženska organizacija nazvana »Služba Božja«. Članice prolaze kroz novicijat i, koliko je moguće, provode zajednički život. Inače obavljaju svoje obične poslove.

Vjernost vjerskoj tradiciji i često primanje sakramenata općenito je. Na svakog katolika u Japanu dođe godišnje po 17 sv. Pričesti — broj koji zadivljuje. Vjernici vole dugo i puno moliti, osobito krunicu. Govori se da je sadašnja generacija upravo tu pobožnost nasljedila od mučeničkih pređa. Da bi se ta molitva u obiteljima učvrstila i ojačala, u nekim se mjestima prenosi iz kuće u kuću slika Majke Božje, gdje ostaje po tjedan dana. Pred tom slikom obitelj moli svaki dan krunicu.

Vjerski žar tih kršćana donio je dragocjene plodove: iz njihovih je općina izašlo mnogo svećenika i nekoliko biskupa. Ipak je uza sve to nestašica svećenika još velika, tako da jedan svećenik ima na brizi i po šest župa.

Velik je problem za te vjernike što ne mogu napuštati domaće područje, ako žele i dalje vršiti vjerske dužnosti. Mladi ljudi, zbog lošeg socijalnog poretka, traže sreću izvan svog zavičaja. Tako godišnje oko 12,000 katolika promijeni župu. Mnogi se od njih izgube jer ne mogu nigdje u blizini pronaći župu. Svi ti imaju dojam da su tek kapljа u golemom oceanu. Ipak novoobraćenici postaju uzorni vjernici.

Grad Nagasaki s divnom novoizgrađenom katedralom postao je za japanske katolike simbol vjere i kulture. Nazivlju ga »japanskim Rimom«. Tu je brdo mučenika,kamo tako rado hodočaste. Uspomena i sjećanje na dr. Takashi Nagaya još uvijek snažno privlače.

Razna vjerska udruženja i organizacije sudjeluju na svoj način karitativnim i socijalnim radom u apostolatu. Napreduje i katolička štampa. Osobito treba spomenuti znanstvenu reviju »Logos«, koja izobražene krugove upoznaje s katoličkom naukom. Svaki Japanac može svakog tjedna preko radio Tokija slušati i katolički program.

EKUMENSKI POKRET

Utješno je i to što se je u Japanu među kršćanskim zajednicama lijepo razvio ekumenski pokret. Na Prvom Vatikanskom saboru Japan je predstavljao samo francuski misijski biskup Petitjean. Na Drugom Vatikanskom Saboru zastupalo ga je 13 biskupa i jedan kardinal, svi domoroci.

Dok na Zapadu različite kršćanske vjeroispovijesti posjeduju veliku baštinu vjere i kulture, dotle su kršćanske zajednice u Japanu tek neznatne grupice u velikoj nekršćanskoj kulturi i osjećaju zajedničku zadaću da navijeste tom istočnom svijetu svjetlo Kristova Evanđelja. Zapadno je kršćanstvo prilično pod utjecajem bolnih sjećanja stoljetnih protivnosti i onog što ga razdvaja. Japanske kršćanske zajednice više povezuju ono što im je zajedničko. Gotovo svakog mjeseca sastaju se u svim većim gradovima njihovi predstavnici. Raspravljaju o Koncilu, metodama rada i adaptaciji zapadne kulture istočnjačkoj.

Kad se Japan pred sto i više godina otvorio zapadu i s velikom brzinom uvozio njegovu civilizaciju u svoju starodrevnu kulturu, mnogi od tadanjih japanskih vođa upirali su svoje oči pune nade u kršćanstvo — religiju zapada — da u njem nađu novu i sigurnu zaštitu za svoj narod. No kad su vidjeli da je kršćanstvo podijeljeno i oslabljeno, vratili su se opet k svojim starim domaćim religijama i nastojali ih prilagoditi zahtjevima novog vremena.

Soka Gakkai, koji je u posljednjim godinama postao masovni pokret u propovijedanju nirvane, pokazuje u svojim propagandnim spisima baš na tu podjelu kršćanstva kao na slabu točku i njegovu neprikladnost da bude religija spasa. Razdijeljeno kršćanstvo velika je smetnja u kristijaniziranju Japana i drugih kulturnih naroda Azije.

Ekumenski će pokreti pripomoći da se umanji sablazan podjele u očima nekršćana i da se pripravi put jedinstvu za koje je prije svega molio sam Spasitelj uoči svoje muke: da po tome čitav svijet uzvjeruje u njega. (Iv. 17,21-23)

Pogled u budućnost

Kad se je u prošlom stoljeću pročulo u Evropi da se Japan ponovo otvorio ostalom svijetu i da su pronađeni potomci starih kršćana, povjerovalo se da je došao odlučan trenutak za Japan. Pričalo se, ponavljalo, prepisivalo iz časopisa u časopis: »Japan pred konverzijom. Milijuni spremni na krštenje...« A ipak u tom Japanu gdje već preko osamdeset godina nije zatvoren ni jedan svećenik, kršćanstvo jedva da se štogod pomaklo naprijed. Svega nešto više od 300.000 katolika na 95 milijuna stanovnika, pa ako i k tome dodamo onih 400.000 protestanata i tridesetak tisuća pravoslavnih, sve to skupa ne zahvaća ni 1% od cjelokupnog stanovništva.

Da je u evangelizaciji Japana, unatoč uloženom trudu, postignut minimalan uspjeh, vidimo i sami. Koji je tome uzrok? Spomenimo samo neke od glavnih smetnji.

U prvom redu još do danas nije pronađen zgodan način kako da pružimo Evanđelje tom narodu i kako da se uživimo u njegovu psihu.

Azija nije kršćanska. Možemo govoriti o kršćanstvu u Južnoj Koreji, Formozi, Filipinima..., no ima golemih krajeva, i to kroz tisućljeća prošlosti, kao Kina i Indija — a to je gotovo pola čovječanstva — koje nije prožela spasonosna vijest Isusa Krista. Zar nisu Japanci već sv. Franji Ksaveru postavili pitanje: »Ako je tvoja vjera prava, zašto onda Kinezi ne znaju ništa o njoj?«, jer su držali da iz Kine dolazi svaka mudrost.

Možda je glavna zapreka kristijanizaciji Japana krije u privrženosti tog naroda vjeri svojih otaca. Premda ni budizam ni šintoizam nemaju prave vitalnosti, moramo ipak znati da su Japanci u isto vrijeme i krajnje moderni i tradicionalni. Za većinu njih kršćanstvo ostaje nepoznanica ili ga poznaju samo po imenu. Mnogi misle da deset zapovijedi Božjih čini život nesnosnim i da ih ne bi bili sposobni obdržavati. Stav prema kršćanstvu može se označiti kao neznanje i ravnodušnost. Uostalom, vidjeli smo mentalitet današnjeg Japanca. Svuda traži ono što mu olakšava život na ovoj zemlji. To će on tražiti i u drugim religijama. Uz to je Japan zahvaćen snažnim materijalističkim i pragmatističkim strujanjima. Takva klima jedva je pogodna za propovijedanje križa. Stoga se Japan mnogima čini vrlo teškim, gotovo beznadnim misijskim područjem.

NEKE UTJEŠNE ČINJENICE

Zapad je već jednom promašio prigodu da unese kršćanstvo u Japan. Sad bi trebalo izvesti mnogo mučniju, težu i dugotrajniju operaciju da popravi svoj grijeh. Ali kad bi Zapad bio bolji nego prije! Neke će nas činjenice ipak utješiti i obasjati perspektive i nade u kristijanizaciju.

Iza II svjetskog rata u Japanu je znatno porastao francuski intelektualni utjecaj. A mi znamo što Francuska znači za katolicizam. Misionari nisu danas na misijskim frontama osamljeni radnici. Jednaku ulogu igra i kršćansko ozračje u zemljama koje utječu na misijske krajeve.

Zanimljivu i originalnu sugestiju dao je 1959. g. generalni tajnik katoličkog

odbora u Japanu, Albert Felix Verwilgen. Hvali uspjelu organizaciju putujuće izložbe francuske umjetnosti tzv. »Mali Louvre«, koja je prokrstarila Japanom. Japanske su mase pokazale pravo oduševljenje. Zar bi bilo nemoguće spremiti također putujuću izložbu kršćanske umjetnosti i nazvati je npr. »Mali Vatikan?! Moramo polaziti s uvjerenja da je istočnjački karakter više osjećajan nego intelektualan. Nedavno smo bili svjedoci kako se je neki japanski slikar, koji je boravio u Francuskoj, obratio i tražio zajedno sa svojom ženom krštenje, pošto je našao vjeru u kršćanskoj umjetnosti. Ne moramo li možda vjerovati da bi od velikog značenja bila činjenica što su Crkva i kršćanstvo bili uvijek velik izvor inspiracije u umjetnosti?! Mi propovijedamo »Istinu«. Tako i valja. No kad bismo tu istinu pripovijedali u ljepoti, ne bi li to bilo još bolje?

Ovdje bismo mogli spomenuti nešto o adaptaciji Crkve japanskom mentalitetu. Kršćanstvo nije »zapadnjačko«, ono je univerzalno i nadvremensko. Stoga je u neku ruku i bolje što nije ušlo u Japan zajedno s ostalim zapadnjačkim i evropskim talogom. Tko bi prihvatio vjeru iz mode, pokazao bi da je ne pozna. Bit mode je efemernost, dok je bit religije vječnost. Kotaro Tanaka je uvjeren da je najvažnije što se u budućnosti može učiniti za Japan — obnova tradicionalnog morala, koji treba usavršiti kršćanstvom.

Ove karakteristike Japanaca: poštovanje pred svetim, vjernost, pobožnost, šutnja, kontemplativno raspoloženje upravo su prikladno tlo za razvijanje liturgijskoga života, koji bi im dakako, trebalo prilagoditi. Njihova će osjećajnost biti područje na kojem će dočekati Isusa Krista. I ne će li Bog zato preko psalama, Evanđelja — osobito sv. Ivana — preko svega onog bogatstva molitve i liturgijskih pjesama posegnuti za njihovim srcima kroz duboke i intimne osjećaje!? Japanska tradicija kao da je pripravila taj narod za prikazanje i žrtvu, koja je centar kršćanske liturgije. Kad npr. njihovo dijete primi neki dar, najprije ga pred kućnim oltarom prikazuje Bogu, i to najčešće preko oca. Kao da nesvjesno shvaćaju da se Bog želi poslužiti ljudima kao svećenicima.

Uzdamo se da aglina i svježa japanska hijerarhija, koja je sigurno iznijela svoje probleme na II Vatikanskom saboru, mnogo bolje uočiti težnje svoga naroda i omogućiti mu lakši pristup k Onome koji je Svjetlo svijeta.

»Ovaj narod hoće da se s njim postupa samo s ljubavlju.« Ne smijemo zaboraviti te Ksaverove oporuke. Japanac ne smije osjetiti da ga misionar želi »osvojiti«. Možda više nego ikad u povijesti valja primijeniti opomenu sv. Ivana apostola o ljubavi. Ljubav će spasiti Japan, a ne trust mozgova. Sveci, ne učenjaci. Prijatelji, a ne poznavaoci zakonskih propisa.

Ne zamišljajmo, dakle, stvarnost Japana prema poštanskim razglednicama i turističkim reklamama koje nas očaravaju: rascvjetane trešnje, elegantni kimono, zasnježeni Fudijama, lijepi zimski krajolici na mjesečini. Japan je velika zemlja, raskidana duševnim patnja-

ma. Njegova najveća kušnja pred sakritom budnošću i uništenom prošlošću jest Askiramo — kako tamo kažu — fatalistički očaj: napuštanje svake discipline, skepticizam i »užívanje bez radosti« — paradoks onih koji svjesno bježe od svakog napora. Sve to očituje traganje u ponorima njihovih duša za nekim Velikim, Vječnim, Jedinim, za onim bez kojeg život ostaje neobjašnjiva lomnjava ljudskih težnja, besmisleni provir iz ništavila i povratak u nj.

Pierre Charles uskliknuo je na koncu jednog predavanja o Japanu: »Blaženi koji na bilo koji način pomažu misijsko djelo sv. Crkve!

Blaženi oni koji se umaraju da dojave Božje kraljevstvo u islamske krajeve, u Indiju, Kinu, sve do sjevernog pola.

Blaženi oni koji skupljaju žetvu širom crne Afrike, koju dobro poznam i žarko ljubim, te koja će uskoro biti kršćanska.

No tisuću puta blaženi oni koji svoj život troše u radu i trudu da iznikne Crkva u Japanu, jer to je najodlučnija fronta svih svjetskih misija gdje uspjeh ima vrlo malo izgleda, ali njegovo bi značenje bilo neprocjenivo!«

Od brodskog malog do apostola čistača cipela - O. Ivan Fiorović

»Ivane, vi ćete biti misnik i misionar na istoku«, rekli su poglavari isusovačkoga novicijata u Avignonu starini novaku. Ivan se iznenadi i primjeti da nema dostatnih nauka i da ne zna latinski. Starješine ga upozore na utemeljitelja reda sv. Ignacija koji je također u dobi od 33 godine započeo svoje nauke. Ivan se posve preda u ruke Božje i nije ostao bez blagoslova poslušnosti. Postao je misionar na istoku, u svom radu požeo je velike uspjehe, a po metodama rada bio je neobično suvremen.

Ivan Fiorović rodom je Konavljanin. Ugledao je svjetlo Božje god 1819. U to su vrijeme po Konavlima harali najprije Rusi, pa Francuzi. Brojna obitelj Ivanova oca osiromašila je te je Ivan već u sedmoj godini pošao za kruhom. Služio je najprije kod nekog plemića. Tu je naučio čitati i pisati. U četrnaestoj godini posta mornar i godinu dana plovi morem. Zatim se najmi u Aleksandriji kod francuskog konzula Nastazija. Ovaj ga zavoli i postavi nad svojom služinčadi: no ti ga ocrne kod gospodara i on bi otpušten. Opet se skitao morem dok u Trstu ne potrošî sve što je imao. Tu ga nađe i prepozna kćerka konzula Nastazija i uze ga k sebi. Kod nje mu brzo dojadi i nađe si službu na nekom turskom parobrodu i tri godine plovi. Upravo mu je posao lijepo napredovao kad ga jedne noći lopovi okradu. Postaje trgovački posrednik na Malti. Iza toga je godinu dana kod kuće, no more ga zove i on odlazi u Carigrad, otvara ondje raskošan hotel i ne smiruje se nego ostavlja i taj posao te postaje bojadisar tkanina. Sreća mu ovdje nije sklona. Odlazi u Trst, Španjolsku i najzad u Rim.

Da ipak kažemo nešto o njegovu kršćanskom životu kroz to burno vrijeme. Imao je dosta smisla za svladavanje sama sebe. U blizini Carigrada napao ga neki zločinac bodežem. On se ukloni udarcu i snažno pograbi napadača. Mogao ga je jednostavno ugušiti, ali mu velikodušno oprosti. Kad bi kasnije ovu zgodu pripovijedao dodao bi: »Nikad nijesam, hvala Bogu, prolio ljudske krvi!« Ljudi iz njegova kraja pripovijedali su da se na povratku u rodni kraj mnogo molio, a nedjeljom i blagdanom javno bi molio krunicu u crkvi sv. Vida. No uza sve to, tko bi vjerovao da će čovjek ovako uzbudljive prošlosti postati isusovac i misionar. Milost je Božja to izvela.

Lađa kojom se Ivan vozio u svojim trgovačkim poslovima, razbila se uz obalu Male Azije. Ivan se nekako spasio i

dovukao do samostana otaca Lazarista. Vrata mu otvori neki jednostavan i pobožan časni brat. Oci su ga lijepo primili i dali mu suhe i čiste haljine. Svu noć nije mogao oka stisnuti od uzbuđenja. Razmišljao je kako se prava sreća ne sastoji u bogatstvu nego u savršenoj službi Bogu. Mislio je kako je mogao lako zaglaviti na moru, a što bi mu pomoglo neznam kakovo blago. Dojmio ga se lik pobožnog brata vratara te i sam odluči sklonuti se u koji samostan.

Isusovce je poznavao samo po klevetama koje su se širile o njima. Ipak ga je neki franjevac uputio u Družbu Isusovu pošto je upoznao njegove želje i sklonosti. U Rimu obavi duhovne vježbe pod vodstvom nekog Isusovca. Sam se general pater Roothaan zanimao za njega jer su mu već bile 33 godine, a bio je bez ikakvih temeljitijih nauka.

Primili su ga u novicijat u Avignonu. Kad su poglavari upoznali njegove duševne darove, odlučiše kako smo na početku čuli, da ga pošalju za misionara u Siriju. Iza novicijata tri je godine studirao filozofiju, zatim teologiju. Još nije bio zaređen, a pošalju ga poglavari u Siriju jer su mu ti krajevi bili dobro poznati. Tako je on došao u Beyrut, gdje je ostao sve do smrti. Studij je završio u Libanonu gdje je bio i zaređen u 1860. Sada je kao svećenik započeo s direktnim radom na spasavanju duša. Evo što on sam o tome piše: »U početku šezdesetih godina — bilo je tu samo malo domaćih svećenika, i ti ne bijahu revni. Ljudi iz nižih slojeva naroda bijahu samo po imenu kršćani, jer često nisu poznavali ni glavnih vjerskih istina iz katekizma. Kad sam ih pitao da li ima samo jedan Bog ili više, nijesu znali odgovoriti. Zato odlučih god. 1863. osnovati za te zapuštene ljude Marijinu Kongregaciju, da preko nje mogu lakše djelovati na ostale. Stanem dakle trčeći po ulicama i trgovima zalaziti u trgovine, polaziti od jednog dućana do drugoga i prijazno pozivati kramare, nosače i mornare da bi došli u našu kapelicu. Nakon tolikog truda, nagovaranja i moljakanja došla su na prvi sastanak četvorica, a osam dana kasnije sedmorica; riječ u jednu, uspjeh nije bio sjajan. Tada mi dođe misao da bih kod svoje braće skupio pobožnih predmeta, slika, medaljica, krunica, škapulara. Tim sam pripremao svake nedjelje lutriju. Poslije sastanka izvlačili su se u dvorištu brojevi. Gotovo su svi prisutni nešto dobili. To ih je privlačilo. Oni koji su se prijavili za kongregaciju, dobili su škapulare, a osim toga mogli su dobiti i prvi zgoditak. Ali ubrzo sam morao potražiti drugo sredstvo da ih namamim, jer nijesam imao što poklanjati; no broj muževa upisanih u Marijinu kongregaciju prešao je prvu stotinu. Bilo je to dosta da se stvar ozbiljno započne.«

Iza dvogodišnjeg napornog rada broj se kongreganista povećao na tisuću, i još je rastao. Bila je to na daleko poznata Kongregacija M. B. od Sedam žalosti. Kroz trideset i pet godina prošlo je kroz nju 14.000 članova. Godine 1900. brojila je 2000 aktivnih članova. Otac je Fiorović primao u nju samo radnike i zanatlije, da ne bude zavisti i nezadovoljstva zbog biranijih službe. Među ostalima poseban su odio sačinjavali dječaci čistači cipela, koji su svoj sandučić uvijek nosili sa sobom.

Otac Fiorović nije predobivao te jednostavne ljude svojom učenošću, nijh je osvajala ljubav prema njihovim dušama. Kad je prvi put propovijedao, znao je samo 200 arapskih riječi. No znao si je pomoći. Imao je dobra prijatelja koji bi mu iza leđa u pravi čas prišapnuo prikladan izraz. Jednom ga nije bilo, a valjalo je propovijedati o svetom Ivanu Glavosjeku. Zapeo je, i kako mu nije padalo na um kako se to kaže arapski, pokaže rukom na svom vratu. Razumjeli su ga. Nitko se nije smijao. Jednom je kongreganistima propovijedao drugi svećenik, koji je dobro govorio arapski, ali radnici nisu bili zadovoljni. Govorili bi da o. Fiorovića mnogo bolje razumiju.

»Spasimo duše, spasimo duše!« često bi otac dovikivao svojim kongreganistima. Neki su od njih dragovoljno primali na se službu da namještaju šegrte po dobrim obiteljima i da na njih paze. Svakog su dana njegovi kongreganisti imali izmoliti neke propisane molitve, a duhovne vježbe običavao im je davati dva puta u godini. Za te duhovne vježbe spremio bi velike slike

koje su pomagale predočiti pojedina razmatranja. To je uspješno djelovalo na jednostavne ljude. Na tim duhovnim vježbama znao je imati i do 1600 muškaraca.

Bilo je i svečanih zgoda, kad je vojska kongreganista hodočastila u Jeruzalem. Svake je naime godine o. Fiorović vodio tamo sa sobom 50-60 muževa. Put je trajao 18 dana. On je jašio na čelu, a hodočasnici po dvojica za njim pjevajući na arapskom jeziku Gospine litanije. Primjer je kongregacije mnogo pridonio da su se pokrenula i umnožila hodočašća u Sveti grad. Do tad je bilo nečuveno da bi iz Sirije išla hodočašća u Jeruzalem.

Ispovijedi kod o. Fiorovića nisu bile teške. Iz ljubavi prema dušama sve bi upotrijebio samo da im olakša put čišćenja. »Hajdmo, moj mali!«, znao bi reći kojem zbunjenom penitentu tapkajući ga po ramenu. »Dođi ti samo k meni, voda je topla, sapun veoma fin, obrijat ću te brzo i dobro. Ti ćeš samo odgovarati na pitanja koja ti postavim. Ne boj se da ću što zaboraviti. Kako ćeš poslije toga biti sretan i zadovoljan!«

Zadavao bi malu pokoru, ali je nadodao: »Ako mi uloviš jednu ribu, kakav si ti!« — Kad bi ovaj spomeno da je to teško, rekao bi: »Pokušaj barem, pa ako doista ne uspiješ, dođi pa mi reci, a ja ću ti onda promijeniti pokoru.« — Rijetko se tko vratio a da ništa ne bi ulovio, a otac bi ga tada prekorio: »Što? Zar nemaš dvije ruke, a samo si jednu ribu ulovio?« Znao je dakle o. Fiorović da njegovi kongreganisti mnogo toga mogu što sam on ne bi mogao.

Za dugoga svog života o. Fiorović nikada nije imao mira. Uvijek je radio. Uz rad u svojoj kongregaciji nalazio je vremena da propovijeda u gradskim predionicama i da zalazi u tamnice. God. 1875. pojavi se u Beyrutu kolera. Šešir i štap o. Fiorovića bili su uvijek na vratima samo da bude dan i noć spreman onamo poći kamo ga pozovu. Najprije se pobrinuo za dušu bolesnika, a onda za tijelo. Iza kolere nasta glad i druge nevolje. O. Fiorović svima pomaže. Francuska vlada podijeli mu zlatnu medalju kao znak priznanja za toliku požrtvovnost. On je proda da kupi kruha siromasima. Tako je čitav život radio

»... Rastali smo se s neimaštinom ...«

1 — Moja očinska svijest i odgovornost:

Bogu sam duboko zahvalan što me je uzeo za svoga suradnika pri stvaranju, što mi je u ovo apokaliptično doba omogućio da budem otac brojne djece. Odgovoran sam Bogu kao svom Vrhovnom Zapovjedniku za svoju djecu. Kušam biti u svakom pogledu na visini, bojeći se da me Bog ne kazni po mojoj djeci.

2 — Doživljavam očinstvo u prirodnom i natprirodnom redu:

Gledajući bilo koje svoje dijete osjećam se bogatiji, srodan svim ocima i roditeljima, vezan s njima svim istim brigama i žrtvama, svjestan da tek sada otplaćujem dug svojim roditeljima za sve što su učinili za mene.

Svako mi je dijete jedna pjesma, zbirka pjesama, poezija života, mala crkva, malo Božje kraljevstvo na zemlji. Ne bih ni jedno dijete dao za sve blago

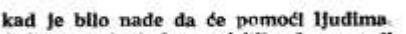

kad je bilo nade da će pomoći ljudima. A kad ga je bolest prisilila da umanji svoju djelatnost, pisao je razne poučne članke. Jednom mu neki otac reče: »Ja bih mirno umro kad bih poput vas utemeljio takovo djelo kao što je Kongregacija radnika, i da sam se tako žrtvovao za utjehu siromaha.« Na što će mu otac Fiorović ozbiljno i srdito: »Taština se svuda uvlači. Mi smo samo beskorisni sluge, pa ćemo i mi poput drugih polagati strog račun kod suda Božjega.«

RAZGOVARAMO

ovoga svijeta, za sve titule... Za svako bih dijete žrtvovao svoje zdravlje, dao odrezati ruku ili nogu, išao na robiju.

Doživljavam sa svakim djetetom njegove brige i teškoće, jedna riječ vrijedi mi za stotinu, moja jedna pljuska vrijedi kao deset propovijedi — jer to pljuska ona ista ruka koja se umorila radeći za to dijete, ruka koja znade i pomilovati.

3 — Obuzima me radost i ponos, muževna svijest, prema društvu i čovječanstvu:

Pa da! Radujem se toj djeci, nekad se i jako razljutim. Pa i Bog se ljutio na svoja stvorenja: praroditelje, izabrani narod, ali ih je i obasipao svojim dobročinstvima. Ponosan sam što nisam u životu sam, što sam se usudio preuzeti na sebe odgovornost pred društvom, pred čovječanstvom.

4 — Mnogo briga i napora, no ima i nada sve mir savjesti:

Sve ja to dijelim sa svojim životnim partnerom, svojom dragom suprugom. Ako je Bog unaprijed znao za sve što će kao sjena pratiti njegovo stvaranje, a ipak je odlučio stvarati, zašto ne bih i ja odlučio sudjelovati s Bogom u stvaranju, kad nisam ni pametniji od Njega, niti mi je budućnost poznata kao Njemu?

Bog mi je dao primjer, i ja ga uvijek slijedim uzdajući se u Njegovu pomoć i Njegov blagoslov. U jednoj od školskih zadaća pročitao sam: samo je ono vrijedno što je neprolazno. To mi se duboko usjeklo u pamet. Ele, svim tim prolaznim osiguravam sebi i svima koje volim — neprolazno!

5 — Moj stav pred Bogom, pred Crkvom:

Bog mi propovijeda preko crkvenih ljudi, ali i preko mene Bog propovijeda ljudima Crkve. Svi mi imamo iste ideale, svi smo mi graditelji Kraljevstva nebeskoga na zemlji; svi ćemo odgovarati Bogu kako smo radili, žrtvovali se.

Dok sam imao četvoro djece, bilo nam je najgore i u materijalnom pogledu. Kad mi se rodilo peto dijete, kazao sam Isusu: evo Tebi na Tvojih pet rana pet cvjetova da Ti ublaže bol. Od rođenja petog djeteta rastali smo se s neimaštinom, kao da je prošla neka kriza.

I gotovo bih se usudio dati kao neki recept svim roditeljima: u obitelji traju

poteškoće neiskusnih početnika sve dotle dok se ne porodi peto dijete. Zatim Isus preuzima brigu nad obitelju. Životna formacija traje i dalje, teškoće ne prestaju, ali to nije viša regrutska izobrazba, to je život prokušanih, očeličenih boraca kojima su brazgotine ures. Crkva s takovim obiteljima može računati u svako doba, to su njezina najmanja sjemeništa, ali i najsigurnija, to su rodilišta mučenika i — svetaca!

O. K. — P.

»... Svi živimo od moje zarade .. «

Na svoj ulazak u brak i početak obiteljskog života gledam sa zadovoljstvom. 36 mi je godina. Želio sam imati djece, pa ih, hvala Bogu, imam šestero. Prvome je dijetetu 14, a najmlađemu tek 3 godine.

Nazviše poteškoća imam sa školovanjem djece, nabavaljanjem knjiga i odijevanjem. Iako svi živimo samo od moje zarade, ipak smo uvjereni da smo najsretnija kršćanska obitelj u selu. Imademo sve što nam je potrebno i zadovoljni smo. Presveto Srce unijelo je mir i blagoslov u moju obitelj.

Mladima — koji ulaze u brak — preporučio bih neka steknu neiscrpivo međusobno razumijevanje i neka se ne boje djece. Svako novo dijete, novo je zadovoljstvo, osvježenje i učvršćenje braka.

D. M. — N.

»... I ekonomski jačamo ...«

U početku bračnog života doživljavao sam posebnu sreću kad sam zajedno sa ženom molio večernju molitvu. Molili smo da nas Bog blagoslovi djecom. Ne mogu zaboraviti dana prve radosti kad mi je žena po prvi put rekla da ću biti otac. Otada već šesti put blagosliva me Bog svojim očinskim blagoslovom. Od začeća prvog djeteta neprestano molim Svevišnjega da mi blagoslovi porod makar samo jednim sinom svećenikom.

U početku bilo je takovih poteškoća da sam mislio: sad sam propao. Dijete tu je bilo tek šest mjeseci. Zima, a ja bez posla. Nigdje nikog poznatog, a morali smo redovito plaćati stanarinu. Gladovali smo. Ne samo mi nego i dijete. Oskudjevali smo u svemu, osim u vjeri. Vjera i pouzdanje bilo je snažno. Ostali smo na životu, a sada kako obitelj raste, tako i ekonomski jačamo!

B. J. — Z.

»... Kako ih pronaći ...«

Gledajući na svoj brak iz perspektive od tri godine, ne može se mnogo reći. Ipak, smatram da je sasvim dobro što smo se odlučili da odmah imamo djece. U tri godine braka dvoje djece. I ne mislimo da je to sve!

U bitnim pitanjima zajedničkog života dobro se slažemo. Sretni smo što smo neposredno prije braka i odmah po ulasku u brak dobili solidne pouke na izrazito vjerskoj osnovi.

Iskrsavaju poteškoće. Napominjem, ne radi se o tom problemu kako djecu podići na noge s obzirom na materijalo osiguranje. Ipak je moj problem s tim u vezi. Činjenicu — da smo ovdje u gradu prisiljeni oboje raditi, mislim da nije potrebno dokazivati. Prema tome netko mora djecu čuvati i odgajati, dakle preuzeti za polovinu posao majke. Svjestan sam kakve moralne kvalitete takova osoba mora imati. Ipak, uvjeren sam da u našem narodu ima priličan broj takvih osoba koje bi s uspjehom mogle preuzeti taj posao.

Teškoća problema je u tome: kako ih pronaći i dovesti na pravo mjesto? Smatram da bi se našlo rješenje i učinilo mnogo dobra uz iskrenu suradnju zainteresiranih roditelja, katoličke štampe i svećenika iz provincije.

Tehničar
— 31 godine života — 3 godine u braku.

Molimo zainteresirane roditelje, svećenike i velikodušne osobe, da nam pošalju svoja mišljenja, prijedloge ili ponude sa oznakom rubrike »RAZGOVARAMO«!

Da li pobožnost prvih petaka mora biti u jednoj godini uzastopce ili može prijeći u drugu godinu po redu? A. P. Vidovec.

— Za pobožnost prvih petaka potrebno je da se obavlja uzastopce kroz devet mjeseci bez obzira na to u kojem se mjesecu počelo. Prema tome može devetnica početi pod kraj godine i nastaviti se u idućoj građanskoj godini.

— Za sretan porod snahe hvala Srcu Isusovu, Marija Blažotić, Peteranec.
— Na uslišanim molitvama uz preporuku, Mičelina Šantić, Postire.
— Za primljene milosti, V. A., Slobodnica.
— Za spas unuke Ankice od smrtne opasnosti u saobraćajnoj nesreći i za druge milosti, Benčak Jelka, Dišnik.
— Za pomoć na ispitima i na velikom daru po zagovoru Petra Barbarića i pokojnog kardinala, Ivanka, Zagreb.
— Za sretan porođaj i ostale primljene milosti, Tomislav i Ružica Vasilj, Priština.
— Na uslišanoj molitvi, preporučam se i nadalje, Jurašković Marija, Jalžabet.
— Za primljene milosti, Čaktaš Manda, Kozica — Dalmacija.
— Za primljene milosti, preporučujem se i dalje, H. Marija, Mrkopalj.
— Za ispunjene molbe zagovorom Marije Terezije grofice Ledochowske, S. A., Varaždin.
— Po zagovoru kardinala za ozdravljenje od teške bolesti, Fabijan Ipša, Donje Makoišće.
— Za zdravlje, Kata Ćosić, Slav. Šamac.
— Za primljene milosti, A. Japel, Jurdani.
— Na uslišanim molbama, i dalje se preporučuje Gospi od brze pomoći, M. V., Bjelovar.
— Hvala Ti Majko, budi i nadalje zaštitnik moje obitelji, P. J., Krapina.
— Na mnogim primljenim milostima, Č. A. Stenjevec.
— Na mnogim primljenim milostima, i dalje se preporučujem, Pribeg Marijana, Rasinja.
— Za sve milosti primljene u životu od Presv. Srca Isusova i Bezgrj. Srca Marijina, N. N. Zagreb.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Što sam sretno preživjela porod s operacijom i za mnoge druge primljene milosti, Majačić Katica, Gibarac.
— U velikim bolovima pomoglo mi je Presveto Srce Isusovo i Marijino, Vilma P. Zlatar.
— Zahvaljujem Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Josipu na poboljšanju bolesti, preporučujem se i nadalje, L. P. Vidovec.
— Na primljenim milostima, i dalje se preporučujem u drugoj školskoj godini, J. M. Dol — Brač.
— Za brojne dobivene milosti, Anka Nebesni.
— Zahvaljujem se na uslišanim molitvama Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, Višnja, Opatija.
— Za jednu veliku milost, B. Ivić, Vratno.
— Na primljenim milostima, preporučujem se i nadalje, M. M. Osijek.
— U znak zahvalnosti za ozdravljenje, Nemet Marija, Petrovaradin.
— Na primljenim milostima, Danica Vladanović, Kostanje.
— Za ozdravljenje mog unuka, K. M. Dubovac.
— Na uslišanoj molbi po zagovoru sv. Josipa, A. i J. J. Brčko.
— Na primljenim milostima po zagovoru Gospe od brze pomoći, T. A. Virovitica.
— Za velike milosti po zagovoru Petra Barbarića, Luja Kobaš r. Dabić, Matići.
— Za sve primljene milosti, i preporuča se i dalje, Marija, Midland, Australija.
— Na mnogim milostima, a ujedno i Petru Barbariću na uslišanoj molbi u mnogim potrebama, Josip Dumančić, Majur.
— Za primljene milosti, obitelj Petrović, Podravski Podgajci.
— Za milost zdravlja, N. N. Premuda.
— Na sretno položenoj maturi po zagovoru pok. kardinala, Toni.
— Hvala Majci Božjoj što nas je sačuvala od zla, G. M. O. i M. B. Split.
— Na sretno položenim ispitima, Josip Cvrtila, Buenos Aires.
— Za primljene milosti, Petar Živković, Boće.

Na omotu: Crkva sv. Antuna u Puli gledana kroz lukove Arene

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I/147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb I-147, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. — List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj: novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0.70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama, suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

11

STUDENI 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d)

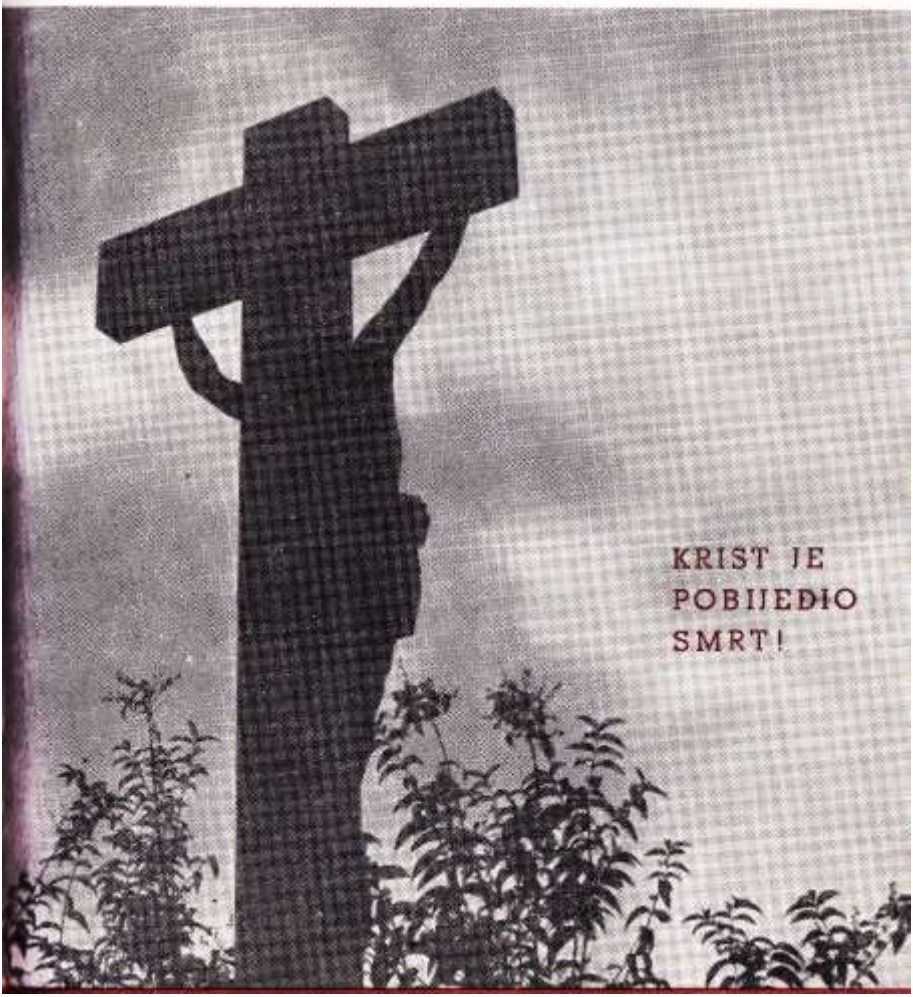

Sadržaj:

401 Tajna smrti
402 Tak žalno mi šapće jesen — Rudolf Koprek DI
403 Žuti znak i stambeni otkaz — Rudolf Brajčić DI.
406 Razmišljaj o smrti — Toma Kempenac
408 Predsmrtna psihoza — Rudolf Brajčić DI.
411 U očima Gospodnjim smrt je pravednika dragocjena — Josip Njavro DI.
414 Privlačivost kršćanske smrti — Rudolf Brajčić DI.
418 Zaštitniče umirućih, moli za nas — Josip Njavro DI.
421 On dolazi — Izidor Poljak
422 Liturgija kršćanske smrti
422 Krist je umro
422 Krist je položen u grob
424 Krist je uskrsnuo
424 Kristovo uskrsnuće naviješta naše
424 Kršćanin je svjedok uskrsnuća
Poputbina — zalog uskrsnuća
427 Kršćanin vraća svoju dušu Bogu
428 Njegovo se tijelo predaje zemlji
429 Čeka uskrsnuće
432 Crkve na Istoku, Nakana AM, — R
434 Prema najboljem Srcu (2)
436 Radnička mladež Latinske Amerike, Josip Antolović DI.
438 Razgovaramo
440 Knjige; zahvalnice na omotu

Ako umremo s Kristom, s njime ćemo i živjeti

Nakane Apostolata Molitve:

Opća nakana:

Da Istočne nesjedinjene crkve poslušaju poticaje milosti Božje i sjedine se s Katoličkom Crkvom. (str. 432)

Misijska nakana:

Da bi kršćanska socijalna djelatnost očuvala radničku mladež Latinske Amerike od nezdrava utjecaja. (str. 436)

TAJNA SMRTI

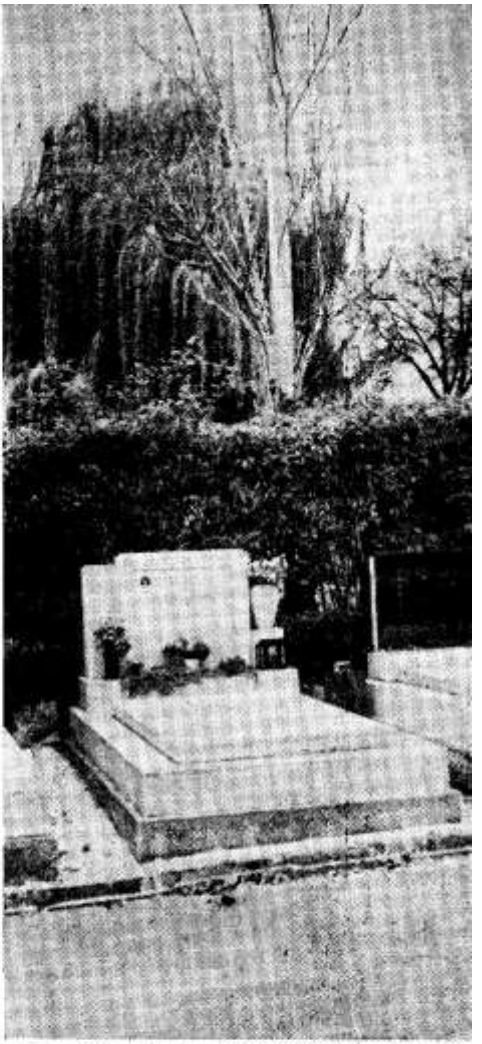

U mjesecu kad opada lišće i u prirodi sve nekako zamire, svijetom ponovno prolazi vijest o smrti, i to tako nametljivo da se može i čuti i vidjeti. Sjećamo se mrtvih i smrti. Sama nas Crkva vodi na grobove naših dragih, potiče nas da za njih molimo i prinosimo žrtve na Dušni dan. Pomišljamo na mračna i teška vrata iza kojih stanuje velika tajna, duboka šutnja, velika sudbina, na vrata kroz koja ćemo jednom svi proći -- možda naskoro.

Tajna smrti! To je tajna, da, više negoli bilo koja tajna. To je nešto što daleko nadilazi svijet našeg iskustva, što prelazi u svijet vječnosti, u drugi svijet, u svijet i život samoga Boga.

Pred tajnom smrti svi smo jednaki, jer svi moramo proći kroz njezina vrata. Razlika je samo u tome, što jedne tjera u očaj, drugi je opet gledaju s nekim prkosom ili tupim indiferentizmom, a treći je očekuju smireno, s nadom u vječni život. Za nas kršćane smrt i ne bi smjela biti tajna. Otkako je Krist prošao kroz njezina vrata i sišao u »beznađe« groba, otada beznađa više nema na zemlji. Smrt nam otvara vrata života i uvodi u Očevu kuću. Kristovom smrću ona je dobila svoj smisao i o tom kršćanskom smislu smrti htjeli bismo progovoriti u ovom broju našega Glasnika.

TAK ŽALNO MI ŠAPĆE JESEN

Čez guste megle kak slepec
Sunce na zemlu gledi,
A veter trese vse drevje,
I žuto listje curi.

Suha se trava niše,
Črna i grda zgledi,
Jer prešlo toplo je leto
I cveta nigde već ni.

Tiči su nekam odešli,
Popevke čuti već ni,
Vse je tak pusto i nemo
Kak da gliboko spi.

Stare šepeću vrbe,
Da potok žalno šumi,
I kak da ga nešče tira
Nekam daleko beži.

Vse na tom svetu odhaja:
Tičeki, rože i dni.
Cvete, popeva, a onda
Najemput se negde zgubi.

A zakaj srce na zemli
Navek tak puno želi,
Kad vse kak senca otide,
I nišče srečen još ni?

Tak žalno šapće mi jesen,
Da v srcu me nekaj boli:
Vse ti na svetu brzo otide,
Otišel buš jemput i ti.

I misel moja kak orel
K nebu visoko leti,
Gde navek proleće cvete
I jeseni nigdar već ni.

Rudolf Koprek D. I.

ŽUTI ZNAK I STAMBENI OTKAZ...

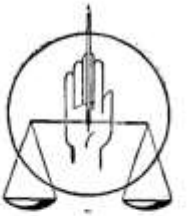

Dogodilo se dok smo gledali film da je najednom pukla vrpca. Života je s ekrana nestalo i njegovo se bjelilo izgubilo u tami. Pri tome se je nešto i u nama pretrglo. Bio je to onaj doživljaj koji se je počeo razvijati dok smo gledali film.

I naš se život odvija ne samo filmskom brzinom nego i ekranskom šarolikošću i doživljajnom napetošću. Ali, najednom dođe smrt. Nije to uvijek kraj filma. Redovito je to prekid životne vrpce. Rijetki su, a valjda ih i nema, koji ne bi znali što bi radili na ovoj zemlji kad bi ih smrt pustila na miru. Ali, smrt nikoga ne pušta na miru. Prije ili kasnije svakome izbriše pred očima sve ekrane i pretrgne sve doživljaje.

Jurimo kroz život danas brže nego ikada. Najednom nas smrt svojim žutim signalom zaustavi i ukoči sav naš životni dinamizam. Prije nas milijarde su se kretale zemaljskom kuglom. Danas se od njih nitko više ne miče. Smrt ih je sve zaustavila. Gibale su se perzijske armije, koje su gustoćom svojih strijela bile kadre sunce zasjeniti; čete Aleksandra Velikoga, koje su osvajale Aziju; rimske legije s mačem o boku širom i uzduž rimskog carstva; narodi tražeći nove domaje; srednjovjekovni lutajući vitezovi; Napoleonovi osvajači Evrope ... No svi su se oni zaustavili. Pretvorili su se u nepokretnu hrpicu pepela. Više nikamo ne idu, ništa ne osvajaju, nikome ne prijete. Smrt ih je demobilizirala zauvijek. Ukočila im korake, odrvenila ruke i slomila srca. (Lelotte)

I mi se krećemo. Jurimo u raketi, putujemo avionima, autobusima i brodovima. Svuda smo: na kopnu, moru i u zraku. Ima nas na svim autostradama, na svim prugama i linijama. Trčimo po stadionima, sportskim stazama i igralištima. Penjemo se po planinama, povlačimo po morskim plažama, obilazimo države i gradove. Pravimo kružna putovanja i posjećujemo rodne krajeve. Činimo grupne i pojedinačne izlete u još neviđene predjele, čuvena mjesta i turističke centre. Ali i nas čeka smrt sa svojim žutim signalom u ruci. I sve će nas zaustaviti. Ispraznit će sve raketne kabine, sve avione, sve autobuse, sve vlakove i sve brodove. Pobrat će nas s ljepih planina i svježih plaža. Izvući će nas iz čuvenih gradova i turističkih centara. Nigdje nas više neće biti i nikamo više nećemo ići. Za nas se više neće rezervirati mjesta niti spremati putne potrebštine. Smrt će nas zaustaviti, i mi ćemo stati i ostati stajati kao što stoji osamljen stup nekoć ljepe zgrade, kao što stoji panj posred zelene šume, kao što stoji nepomičan grobni spomenik.

Naš se život odvija ekranskom šarolikošću i doživljajnom napetošću. Za računskim i trgovačkim prizorima nadolaze obiteljski časovi ispunjeni toplinom kućnog ognjišta, a onda nadanja i sanje o dobrim svjedodžbama, utjecajnim mjestima i boljom budućnosti. Tu su zabave, teško iščekivani sastanci, sretne ljubavi. Tu su blagdanske radosti i ferijalne bezbrižnosti. Tu je prisustvovanje na promocijama, na baletima i na plesovima. Tu je sudjelovanje u nacionalnom i svjetskom zbivanju, s političke tribine, s profesorske katedre, iz laboratorija, iz instituta. Napisano je na tisuće romana, izrađeno je na tisuće filmova. A svi su

ti romani i svi su ti filmovi ukrali doživljaje, težnje i misli iz ljudskh srdaca i stavili ih na papir ili vrpcu. I to ljudsko srce, svačije srce, pruža još tisuću novih tema za nove romane i nove filmove. Neki su ljudi napisali svoje memoare, neki svoje životopise. Svi mi posjedujemo neizdane memoare i neobjelodanjene životopise. Naš je život neprekidan niz događaja, u kojem se jedni vežu s drugima kao karika na lancu, kao prizori na pozornici, kao slike na ekranu. Smrt će međutim zaustaviti to zbivanje. Postat ćemo ekran u tami bez slika, pozornica bez prizora. Suha riječna korita, bez kapi vode, presahli vodoskoci. Sve će se napetosti poništiti i preko svih doživljaja past će hladnoća, ukočenost i bljedilo smrtnoga lica. Više nećemo ni na šta računati, ništa planirati, ničemu prisustvovati, ni za šta se angažirati, ni u čemu sudjelovati. Ukočit ćemo se unutra kao i izvana. Postat ćemo hladan mramor, u kojem uzalud tražimo trag života. I žile su mu mramorno mrtve.

Svi se mi na ovoj zemlji smještamo tako kako bismo se mogli što bolje osjećati. Namještamo se na njoj kao da smo na nju stigli umorni nekud izdaleka. Životom se služimo kao udobnim naslonjačem s kojeg teško ustajemo. Svime smo se opskrbili kao neki rekonvalescenti. Stari filozof Bion sve je svoje sobom nosio. Našu prtljagu i kamion teško vuče. Opskrbili smo se udobnim mekanim krevetom s mističnim svjetlom na noćnom ormariću. Prozore smo zastrli koprenama koje smo ukrali s vilinskih glava. Fino politiran stol okružili smo udobnim stolicama, a pod njih smo podložili sag po kojem hodamo kao po cvijeću. Iz kuta nam televizor nudi sve ono što bismo vidjeli kad bismo kao anđeli oblijetali zemlju. U kupaonici nas čeka topla i hladna voda, a za kuhinju se brinemo koliko samo možemo. To je naš intimni namještaj. Nije drukčiji ni onaj izvan naših soba, koji nas dočeka kad izađemo iz kuće. Pod noge smo podmetnuli čiste pločnike, da ne bismo morali gaziti po prljavoj zemlji. Limuzine stoje spremne da nas voze u svim smjerovima. Šetališta nas smiruju svojim nježnim raznolikim zelenilom. Kina, kazališta, variété, glazbene dvorane pružaju nam odskočne daske u svijet mašte, ugodnog i zabavnog doživljaja. Po periferiji gradova smjestile su se tvornice koje misle na nas i rade za nas, brinući se za naš još bolji smještaj na zemlji. Izrađuju nam: sveze za cipele, sapun za pranje, odjevne komade od toplih krzna i leptirskog šarenila, pastu za zube i škarice za obrezivanje nokata. Čini se da zemlja ima s nama jednu jedincatu nakanu: da nas majčinski privine k sebi i toplo zagrli. Da, pruža nam stan, i više nego stan. Više nego četiri gola zida. I mi smo joj zahvalni za to te sklapamo s njom stambeni ugovor. A sklopivši ga, bacamo nogu preko noge, zapušimo cigaretu i kroz kolutove dima bacamo poglede, kao kroz kakve okrugle prozorčiće, na udobnosti sutrašnjeg dana ... Tako činimo danas i sutra, a ono sutra stoji uvijek pred nama, vječno uz nas, stvarajući u nama dojam neprolaznosti i vječnosti na ovoj zemlji. Međutim, dolazi smrt, gospodarica stambenog zemaljskog prostora, sa svojim otkazom u ruci. I mi ćemo ispraznit sobu u kojoj živimo. Na ništa više nećemo sjedati, po ničemu više nećemo hodati, ništa više ne-

ćemo na televizoru gledati. Više nećemo ići u parkove ni u kazalište. Više se nećemo oblačiti ni pred ogledalom dotjerivati. Sav će nam komfor ispasti iz ruku, kao što djetetu pada igračka. Ostat ćemo bez svega. Mnogi su osjećajući blizu smrt ljubili svoj namještaj i uprilič:vali dirljiv rastanak od njega, kao npr. kardinal Mazarin. Jednom je seljak pred smrt ljubio prag svoje kuće. I mi ćemo se, bilo s poljupcem, bilo bez poljupca, sa svime rastati. Smrt definitivno prekida naš boravak ovdje na zemlji. Ona je raketa koja nas trga s planeta i više nas na nj ne vraća. Sve će nam oduzeti, od svega rastaviti. Hladnu raku i nešto cvijeća, koje će brzo uvenuti — to je sve što će nam od zemlje ostaviti.

Tako život nije film bez kraja i konca. On nije ni nepresušiva rijeka. Niti je planetarno stanovanje bez selidbe. On je privremeno stanovanje na našem planetu, ad tempus — za neko vrijeme — privremeno; rijeka koja ima svoju određenu duljinu i svoje ušće i film koji ima posljednju sliku s natpisom: Svršetak.

Rudolf Brajčić D. I.

Grad mrtvih . . . Raširio se, narastao u pravi pravcati grad. Bogataši i siromasi, gospodari i sluge, veliki i mali, stari i mladi, odličnici i bijednici, učeni i neuki, poštenjaci i gulikože, vojnici i civili, publika i glumci, majke i djeca, redovnice i operne pjevačice, svećenici i svjetovnjaci . . . . . svi su sada stanari ovog velikog grada pokojnika. Razlika je samo u tom što jedni nose na svom prahu teški mramor, dok drugi nemaju ni drvena križića ili im se uopće ne zna za ime. «Što koristi čovjeku ako i čitav svijet zadobije, a duši svojoj naudi?!»

Razmišljaj o smrti

1. *Veoma brzo neće te ovdje biti; zato gledaj kako je s tobom: jer danas jesmo, a sutra nismo.*
   A kako nas ne bude ljudima na očima, nećemo im dugo ni na pameti ostati.
   O tupa i tvrda srca ljudskoga, koje misli samo na sadašnjost, a za budućnost više ne mari.
   Tako bi trebalo da uvijek radiš i misliš kao da ćeš danas umrijeti.
   Da ti je savjest čista, ne bi se mnogo bojao smrti.
   Bolje bi bilo čuvati se grijeha nego smrti se uklanjati.
   Ako nisi danas pripravan, kako ćeš biti sutra?
   Nije se pouzdati na sutradan, i tko zna hoće li ga biti?
2. *Koja nam korist dugo živjeti, kad se tako malo popravljamo?*
   Ali po dugom životu nijesmo uvijek bolji nego često još grješniji.
   Kamo sreće da smo jedan dan dobro proveli na ovom svijetu!
   Mnogi broje godine otkada se obratiše, ali im je popravak često slabo urodio.
   Ako je strašno umrijeti, možda će biti pogibeljnije dulje živjeti.
   Blago onomu komu je čas smrti uvijek pred očima i svaki se dan na nju sprema.
   Ako si ikad vidio koga umirati, pomisli da ćeš i ti istim putem proći.
3. *Jutrom misli da večer nećeš dočekati. A kad se smrkne, ne usuđuj se jutru nadati.*
   Budi dakle uvijek pripravan i tako živi da te smrt nikad ne zateče nepripravna.
   Mnogi umru naglo i iznenada, JER ĆE SIN ČOVJEČJI DOĆI U KOJU URU NE MISLITE. (Lk 12,40)
   Kad dođe onaj krajnji čas, o svemu ćeš prošlom životu mnogo drukčije početi misliti i veoma ćeš žaliti što si bio tako nehajan i mlitav.
4. *Kako je sretan i mudar koji nastoji da sada za života bude onakav kakav želi da se nađe na smrti!*
   A u sretnu smrt mnogo ćeš se pouzdati, ako ovaj svijet posve prezreš i živo zaželiš napredovati u krepostima, ako uzljubiš stegu, prioneš za pokorom, brzo posluhneš, sebe se odrečeš i Kristu za ljubav podneseš svaku suprotivštinu.
   Dok si zdrav, možeš mnogo dobra činiti; ali kad se razboliš, ne znam što ćeš moći.
   Rijetki s bolesti bivaju bolji, kao što se i oni rijetko posvećuju koji mnogo putuju.

5. *Ne uzdaj se u prijatelje i rođake i ne odgađaj spasenja svojega na budućnost, jer će te ljudi brže zaboraviti nego što misliš.*
Bolje je sada za vremena opskrbiti se i kakvo dobro pred sobom poslati nego se nadati čijoj pomoći.
Ako se sada ne brineš sam za sebe, tko će se tobom brinuti unapredak? Sadanje je vrijeme veoma dragocjeno. »SADA SU DANI SPASENJA, SADA JE PRAVO VRIJEME«. (II Kor. 6,2).
O žalosti, što ga korisnije ne trošiš, a po njemu možeš zaslužiti, odakle da živiš navijek.
Doći će čas kad ćeš zaželjeti jedan dan ili sat da se popraviš, a ne znam hoćeš li dobiti.

6. *Ej, premili moj, iz kakve ćeš se pogibli moći izbaviti, kolikom se strahu oteti, budeš li samo uvijek u strahu Božjem živio i na smrt mislio.*
Gledaj sada tako živjeti da se na smrtni čas možeš više veseliti nego bojati.
Sada se uči odumirati svijetu, da onda s Kristom počneš živjeti.
Sada se uči prezirati sve, da onda možeš slobodan Kristu doći.
Sada tijelo svoje karaj pokorom, da onda uzmogneš imati sigurno pouzdanje.

7. *O bezumniče, što misliš, da ćeš dugo živjeti, kad ni za jedan dan nisi ovdje siguran.*
Koliko ih se nije prevarilo, (koji mišljahu da će dugo živjeti), pa su se iznenada s tijelom rastavili?
Koliko puta si slušao govoriti da je ovaj od mača poginuo, onaj se utopio; ovaj se s visoka srušio i vrat slomio, onaj se za stolom ukočio, a ovaj je za igrom svršio?
Ovaj je poginuo od vatre, onaj od oružja; ovaj od kuge, onaj od razbojničke ruke; i tako je svakomu konac smrt i život ljudski prolazi kao sjena.

8. *Tko će se tebe sjećati kad umreš? Tko će se za tebe pomoliti?*
Čini dakle, moj premili, čini sada što god možeš, jer ne znaš, kad ćeš umrijeti, a ni toga ne znaš, što te iza smrti čeka.
Dok imaš vremena, skupljaj neumrlo blago.
Ni na što ne misli nego na spasenje svoje; brini se samo za ono što je Božje.
Sada sebi pribavljaj prijatelje štujući svece Božje i povodeći se za njihovim djelima, da te, kad dođeš na kraj, prime u vječne stanove (Lk 16,9).

9. *Misli da si stranac i gost na zemlji koga se ništa ne tiču zemaljske stvari.*
Čuvaj srce slobodno i k Bogu uzdignuto, jer ovdje nemaš stalne postojbine.
Tamo upravi molitve i svakidašnje uzdahe sa suzama, da ti duh po smrti bude dostojan prijeći Gospodinu. Amen.

Predsmrtna psihoza

Čovjek ne može ničemu ići ususret i ni s čim se ne može sastati, a da to ne bi djelovalo na njegovu dušu dajući joj određeni osjećaj i određenu temperaturu. Zato govorimo o raznim psihozama: o ratnoj psihozi, o predolimpijskoj, o predizbornoj itd. Postoji i predsmrtna psihoza.

Kod nekoga zavlada psihoza panike pred smrću, kao u onog dobrog Indijca, koji je nekim slučajem doznao da će ga smrt zateći u Gangesu. Nastanio se daleko od Gangesa i držao se daleko od njega. Jednom je ipak morao na Ganges. Ali, osigurao se je sa svih strana. Smrt je ipak probila sve njegove obrambene linije i umorila ga baš u Gangesu.

U drugima se pojavi osjećaj nadoknade. Misao na smrtne časove u njima jača težnju za uživanje. Pretvore se sasvim u užitak, kao onaj evanđeoski bogataš. »Nekome bogatašu obilno urodi zemlja, pa je ovako u sebi razmišljao: Što da učinim, jer nemam kamo skupiti svoju ljetinu? I reče: Evo što ću napraviti. Srušit ću svoje žitnice i podignuti veće, pa ću zgrnuti u nju svu ljetinu i sva svoja dobra. Tada ću reći svojoj duši: Dušo, evo imaš u zalihi mnogo dobra za mnogo godina. Počivaj, jedi, pij, veseli se!« (Lk. 12, 16—20).

Treći joj idu mirno u susret. Žive samo zato da se s njom sastanu. Tako je živio u prvom redu naš Gospodin. On je s čežnjom brojio minute kad će otići na Kalvariju, kao što mi nestrpljivo brojimo dane kad ćemo otići na godišnji odmor. Širio je ruke blagoslivajući narod, ozdravljajući bolesnike i grleći djecu. I ne može se reći da ih tada nije širio iz dna svoga srca. Ali, ipak ih je najsrdačnije raširio na križu. S njega nas blagosliva već 20 vjekova. Kazao nam je kako je došao da nam donese radost, i to u izobilju. I on je sam uživao radost cijeloga života. Ta je radost u njemu uvijek i rasla. No, najviše se podigla u njegovoj duši na posljednjoj večeri uoči Velikog Petka. Pred neprijateljima, koji su mu prijetili smrću, uvijek je bio miran i dostojanstven. Izmicao im je samo zato jer još nije bila Očeva volja da im se preda. Kad su ga osudili na smrt, ništa nije imao reći, tako da se je Pilat njegovu susretu sa smrću veoma divio.

I nas je poučio kako ćemo se prema njoj držati.

Ne valja u jelo, pilo i životne brige zaći tako da na nju zaboravimo (Lk 71,34). Ne valja sa sigurnošću računati da ćemo živjeti još mnogo godina. Nit se života može prekinuti svake noći (Lk 12,20). U našoj duši mora biti uvijek milost, kao u svjetiljci ulje, inače bi, ako smrt dođe iznenada, mogli u vječnosti zalutati (Mt 25,1—13). Ne treba pred njom padati ni u kakvu paniku. Život je dan ne da ga smrt ugrozi, nego da se do njezina dolaska u miru razgradi prema vječnoj Očevoj zamisli i njegovoj osnovi s nama. Smrt u stvari ne iznenađuje, jer je i ona predviđena. Ona je samo točka iza rečenice našega života, a stavlja ju Otac pošto smo ispisali sve riječi koje je on planirao da ispišemo. Fatalno bi bilo iz činjenice što će nas ona istrgnuti s ovoga planeta, htjeti u nj što dublje pustiti korijenje. To bi bila logika luđaka (Lk 12,20). Kristova logika upućuje na to da si sami polako čupamo korijenje, i da nam cijeli život bude pomalo pakovanje. Najidealnije bi bilo da nas smrt zateče srcem već u vječnosti. Ni predusretati je ne treba. Ona će doći uvijek u pravi čas. Nju će poslati Otac čim mi našim životom dopremo do skale koju nam je on postavio. I njezin je dolazak znak da Otac misli na nas. Da jednako misli na naš konac kao što je mislio na naš početak.

Svi su se sveci oblikovali ovim Isusovim primjerom i poukom.

Živjeli su tako da su mogli svaki čas primiti sv. Pričest i svaki se čas predstaviti Bogu. To znači da su neprestano živjeli u atmosferi vječnosti. Znali su da živjeti znači biti spreman za Očevu kuću.

Ida von Herzfeld (+813) spremala se na svoj način. Mnogo godina prije smrti dala je u predvorju jedne crkve izgraditi sarkofag s nakanom da u njemu bude sahranjena. Time nije ništa novo učinila. Tisuće su to učinile prije nje. No, ovo je učinila ona sama: Dvaput na sedmicu punila je taj sarkofag živežnim namirnicama, odijelima i darovima te ih je iz tog sarkofaga dijelila siromasima. To isto što je Ida gledala u sarkofagu, gledali su sveci u samima sebi. Smatrali su sebe živim Idinim sarkofazima iz kojih, ne dva puta tjedno, nego svaki dan, mora poteći rijeka dobrih djela. Misao na sarkofag nije ih bacala u neplodnu melankoliju, nego ih je poticala da razgrade život što više mogu. Baš onako kako nas je učio Isus, da zalaganjem i spretnim poslovanjem povećamo dobivene talente prije nego što se on vrati. Svako im je jutro bilo novo malo rađanje, svaki dan novi mali život i svaka večer umiranje u maloме (Keppler) Išli su mirno prema vječnosti, kao što lađe kreću prema drugoj obali. Ostavljali su planet i selili u vječnost kao što mi selimo iz jedne sobe u drugu. S povjerenjem u Oca živjeli su svoj život. S istom mjerom tog povjerenja odricali su se svoga života i napuštali ga, mirno i dostojanstveno, kao Krist na Golgoti, koji umrije načinom dostojnim Boga.

Svoja putovanja često planiramo i godinama unaprijed. Spremamo se za njih što najbolje možemo. Ipak od svih putovanja najvažnije i najsudbonosnije je ono — u vječnost. Koliko na njega mislimo? Ne daj, Bože, da nas tu zadesi kakova nesreća!

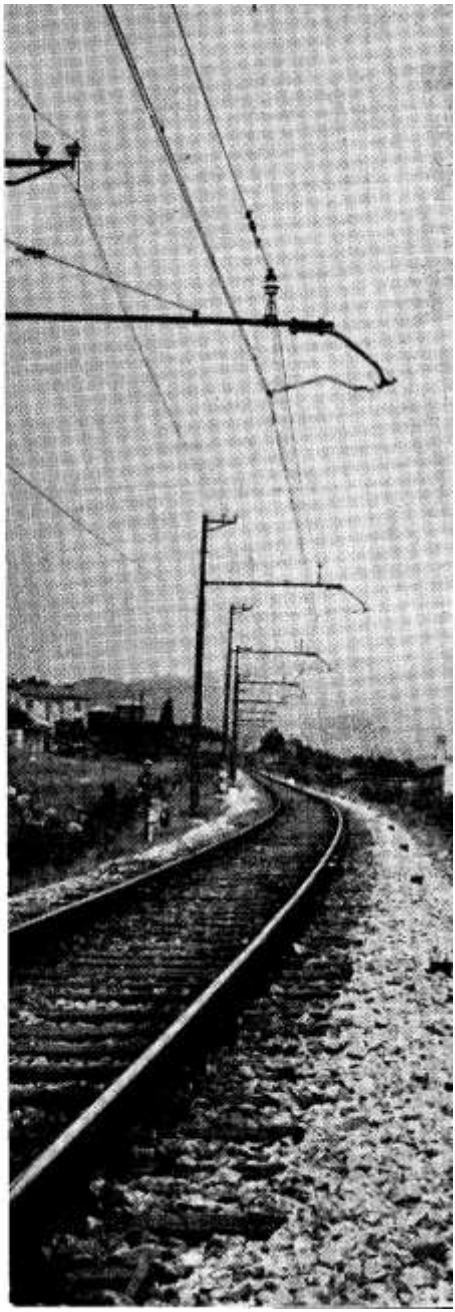

Ne smijemo nipošto ovaj mir i dostojanstvo svetaca, s kojim su išli u susret smrti i s kojim su se s njom sastali, zamijeniti hladnim mirom kojim je Sokrat ispio svoj otrov, niti imperatorskim mirom kojim je Aleksandar Veliki posegnuo za svojom možda otrovanom čašom, niti vojničkim mirom, kojim je neki ranjeni oficir dočekao informaciju o svojoj brzoj smrti rekavši: »Stojim na zapovijed«. Demantiralo bi nas inače ono drhtanje pred divljom zvjeradi sv. Pontika, mučenika iz staroga Lugdunuma (Liona), i njemu sličnih. Natjeralo bi nas u škripac ono trzanje nekih svetaca čas dva prije smrti. Pogotovo bismo bili u neprilici s Getsemanijem. Tamo se je i Isus pred smrću tresao, i krvlju znojio. Kršćanska predsmrtna psihoza mira i dostojanstva nije kameni stav pred neumoljivom sudbinom. Nije ni metoda nekog duhovnog zavaravanja i obmanjivanja, kao što bi tko mogao misliti. Ona smrt priznaje smrću: cijepanjem bića koje svakom svojom žilicom želi biti čitavo. I ne želi je učiniti bezbolnom. Eutanazija (bezbolna smrt uzrokovana drogama) ne postoji u kršćanskom rječniku, a još manje svetačkom. Kršćanin prihvaća smrt u njezinim najgorčim obilcima: na križu, na roštiljima, u živom raspadanju. I sve posljedice koje proizlaze iz tog prihvaćanja: bol i trpljenje, i sve teško našoj čovječjoj naravi.

Rudolf Brajčić D. I.

Prodavačice cvijeća na Mirogoju

U očima Gospodnjim smrt je pravednika dragocjena

Strašna je smrt gledamo li je u vidu sjetila, ali u svjetlu vjere ona je utješna i poželjna. Strašna je grješnicima, ali dragocjena svecima. »Dragocjena — veli sv. Bernardo — kao završetak pobjeda u naporima, kao vrata života.« Bog naziva blaženima one koji umiru u njegovoj milosti, jer se prestaju mučiti i odlaze na počinak. »Blago onima koji umiru u Gospodinu... otpočinut će od trudova svojih, jer ih prate djela njihova.« (Otkr. 14,13).

Svece ne muče na samrti one muke koje muče grješnike. Jer su duše pravednika u ruci Božjoj i neće ih dotaknuti uznemirenost smrti, kako lijepo čitamo kod Mudraca (Mudr. 3,1). Oni se ne žaloste što moraju ostaviti ova zemaljska dobra, jer su od njih već davno otcijepili svoje srce.

»Blago vama«, piše Apostol svojim učenicima koji su radi Krista bili lišeni svojih dobara: A da li nas itko lišava tako naših dobara kao smrt? Ne žaloste se što ostavljaju časti, jer su im one već prije omrznule, kad su ih smatrali dimom i taštinom. Jedina čast bila im je ljubiti Boga i od njega biti ljubljen. Oni koji su u životu govorili: »Bog moj i sve moje«, na samrti moći će to još utješnije i nježnije ponavljati. Tko umire ljubeći Boga, ne uznemiruje se radi boli što ih sobom donosi smrt. Naprotiv on im se raduje. Jer zna da mu život ide kraju i da nema više vremena da za Boga trpi, on mu ove patnje prikazuje kao znak svoje ljubavi. Prinosi mu začinje ostatke svog života sjedinjujući žrtvu svoje smrti sa žrtvom koju je Isus Krist prinio za njega na križu svom nebeskom Ocu. Umire sretno govoreći: »U miru ću zaspati i otpočinuti!« Kako je spokojno umrijeti počivajući u naručju Isusa Krista koji nas je do smrti ljubio i koji je sam htio podnijeti gorku smrt, samo da nama postigne blagu i utješnu.

SMRT JE ZA PRAVEDNE OSLOBOĐENJE

»Otrt će Bog svaku suzu s njihovih očiju i smrti više neće biti«, uvjerava nas sv. Ivan u Otkrivenju. Kada duša koja je ljubila Boga čuje za svoju smrt, bit će joj najutješnija pomisao što će se naskoro osloboditi pogibli da vrijeđa Boga. Sadanji je život neprestani rat s paklom, jer smo u stalnoj opasnosti da izgubimo Boga i dušu. Zbog tih neprestanih opasnosti tješila se sv. Terezija Avilska svaki puta kada bi čula da sat otkucava. Veselila se, naime, da je opet prošao jedan sat borbe. Govorila je: »U svakom času života mogu sagriješiti i izgubiti Boga.« Zato se sveci tješe kad čuju da moraju umrijeti. Tako je i sv. Katarina na umoru rekla: »Tješite se zajedno sa mnom što ostavljam ovu zemlju muka i odlazim u mjesto mira.« Sv. Ciprijan ovako to tumači: »Uzmimo da netko stanuje u kući gdje se zidovi ruše, a pod i krov se klimaju. Ne bi li taj i te kako želio da može izaći iz te kuće?« U ovom životu toliko je toga što ugrožava du-

šu: svijet, pakao, strasti, buntovna sjetila. Sve nas to vuče na grijeh i u vječnu smrt. Zato Apostol vapi: »Tko će me izbaviti od ovog smrtnog tijela?« Kako će biti duša sretna kad začuje riječi iz Pjesme nad pjesmama: »Dođi sa Libana, zaručnice moja, dođi...«
Apostol Pavao kliče: »Meni je život Krist, a smrt dobitak!« I to ne nesigurni dobitak na lutriji, nego siguran pogodak — život vječni.

Bog iskazuje duši veliko dobročinstvo kad je uzima k sebi dok je u stanju milosti, jer se na zemlji može promijeniti i izgubiti Božje prijateljstvo. Riječi iz Knjige mudrosti: »Ugrabljen je da ne bi zloća promijenila njegovu pamet«, primjenjujemo na smrt mladih svetaca. Sretan je u ovom životu tko živi združen s Bogom. Ali kao što se mornar ne može smatrati sigurnim dok nije izmaknuo oluji i stigao u luku, tako se duša može tek onda nazvati sretnom kad u milosti Božjoj ostavlja ovaj život.

Osim toga u ovom životu ne možemo živjeti, a da barem lakim grijehom ne uvrijedimo Boga. »Pravednik sedam puta pada«, veli sv. Pismo. Tko odlazi s ovoga svijeta, prestaje vrijeđati Boga. Zbog toga su Božji ljubitelji sebi željeli smrt. Tim se tješio o. Vinko Caraffa: »Kad prestanem živjeti, prestajem vrijeđati Boga!« Tko umire u Božjoj milosti, taj više ne može uvrijediti Boga. »Mrtvac ne zna griješiti«, govorio je sv. Ambrozije. Zato je neki čestit čovjek odredio da mu njegovu smrt ovako najave: »Tješi se, jer je došlo vrijeme kada više nećeš vrijeđati Boga!«

SMRT OTVARA PRAVEDNIMA VRATA ŽIVOTA

Smrt nije samo konac muka, nego i vrata života. »Tko hoće gledati Boga, mora nužno proći kroz ova vrata«, lijepo kaže sv. Bernardo. Psalmista kliče: »Evo vrata Gospodnjih, pravednici ulaze na njih!« Sv. Jeronim ovako je molio: »Otvori mi, sestro moja, smrti!« Sv. Karlo Boromejski imao je u svojoj kući naslikan mrtvački kostur s kosom u ruci. Pozvao je slikara i naredio mu da izbriše onu kosu i umjesto nje stavi zlatni ključ. Na ovaj način htio je u sebi sve više raspaljivati želju za smrću, jer nam ona otvara vrata raja, gdje ćemo moći gledati Boga licem u lice, kakav jest, a ne u slikama. Možda mu je to i pomoglo da je u 47. godini u naponu snage svetački umro.

Čujmo sv. Ivana Zlatousnog: »Uzmimo da je kralj spremio nekom čovjeku stan u svojoj palači, ali ga još za sada drži u štali. Ne bi li taj čovjek želio izaći iz štale i prijeći u palaču?!« Zato kralj i prorok David moli u psalmima: »Izvedi dušu moju iz zatvora!« Kad je sv. starac Simeon primio u svoj naručaj Dijete Isusa, kao jedinu milost tražio je od Njega smrt, da se oslobodi zatvora ovoga života: »Sad otpuštaš, Gospodine, slugu svoga u miru...« Istu je milost tražio i apostol Pavao kad je pisao: »Imam želju umrijeti i biti s Kristom.« Zar da se onda duša koja ljubi Boga ne uzraduje kad čuje da će se za kratko vrijeme osloboditi ove zemaljske tamnice i poći uživati Boga?! Pravo veli Apostol Pavao: Dok smo združeni s tijelom daleko smo od gledanja Boga; u tuđoj smo zemlji, izvan svoje domovine. Zato kaže sv. Bruno da se naša smrt ne smije nazivati smrću nego životom. Smrt svetih Crkva naziva njihovim rođenjem, jer se svojom smrću rađaju na blaženi život kome više neće biti kraja. »Pravednici ne poznaju smrti nego samo prelaz«, govori sv. Anatazije, a sv. Augustin kao da mu priskače u pomoć pa kliče: »Ljupka smrti, tko da te ne že-

li? Jer ti si svršetak muka, konac napora, početak vječnoga počinka!« I zaključuje ovako: »O kad bih umro, Gospodine, da te vidim!«

U životu sv. Ivana Milostinjara čitamo ovo: Neki bogataš preporuči svecu svoga jedinca sina i dade mu veliku milostinju, samo da mu ovaj od Boga isprosi dug život. No iza kratkog vremena sin umre. Otac je žalio za sinom, a onda mu Bog pošalje anđela koji mu reče: »Tražio si svome sinu dug život, znaj da ga on već na nebu uživa!« To je ona milost koju nam je postigao Krist, kako je to već obećao u Starom Zavjetu preko proroka Ozeja: »Smrti, bit ću tvoja smrt!« Umrijevši za nas, Isus je učinio da nam je smrt postala životom. Kad su mučenika Pionija vodili na stratište, upitali su ga: »Kako tako veselo možeš ići u smrt?« A on im odgovori: »Varate se, ne u smrt, idem u život!« Tako je i majka hrabrila mladića sv. Sinfronijana kad je došao čas njegova mučeništva: »Sinko, ne oduzima ti se život, nego ti se mijenja na bolje!«

Živimo i mi tako da i naša smrt bude dragocjena u očima Gospodnjim, da je dočekamo kao osloboditeljicu, kao rođenje na novi i vječni život.

Gospodine, evo me pred Tvojim križem, na kojem si za mene umro. Ti si mi oprostio sve. Daj da Te više ne vrijeđam. Prinosim Ti ostatak svoga života. Svoju prošlost predajem Tvome milosrđu, svoju budućnost Tvojoj providnosti, a svoju prošlost Tvojoj ljubavi. Unaprijed primam smrt u vrijeme kada se Tebi svidi. Daj da Te tada mogu dočekati riječima s kojima Te je dočekala sv. Terezija: »Došao je, Gospodine, čas da se vidimo!«

Josip Njavro DI.

»Sveta je, dakle, i spasonosna misao moliti za pokojne, da im se oproste grijesi.« (II Mak. 12,44).

Privlačivost kršćanske smrti

Htjeli bismo sada znati tajnu predsmrtne kršćanske psihoze. Otkud kršćanima mir i dostojanstvo pred smrću? Da, i čežnja za njom i radost kad je ugledaju?

Ali pogledajmo najprije još konkretnije svetačku skalu osjećaja u njihovu posljednjem času života.

Isus je umro s riječima na ustima: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj« (Lk 23,46). **Sv. Ignacije** antiohijski: »Izvori žive vode (Duh Sveti) struje kroza me i šumeći govore mi: K Ocu, k Ocu!« (Rim 2,2). **Sv. Monika,** majka sv. Augustina, koji ju je prije njezine smrti u Italiji pitao da li joj je žao umrijeti daleko od rodnog afričkog kraja, rekla je: »Od Boga nijedan kraj nije dalek, i ne bojim se da u posljednji dan neće znati gdje se nalazim da me uskrisi« (Ispovj. 9,11). **Sv. Franjo Asiški** raširio je pred smrt ruke i s velikim veseljem uskliknuo: »Dobro mi došla sestrice smrti!« **Sv. Ljudevit IX** umro je sa smiješkom na ustima i riječima: »Nisam znao da je tako lako umrijeti«. **Sv. Filip Neri** pjevao je na svoj smrtni dan sav radostan: »Slava na visini Bogu«. **Sv. Benedikt Labres** uzdisao je u svojim zadnjim teškim danima: »Pozovi me, Isuse, pozovi me da te smijem gledati«. **Sv. Mala Terezija** umrije s pogledom na raspelo i uzdahom: »O ja ga ljubim... Moj Bože, ja... te... ljubim«. Kardinal **Mezzofanti:** »Slava Ocu... A sada u raj!« **Lacordaire** je umro istrošen napornim apostolatom s riječima: »Otvori mi, o moj Bože, otvori mi!« **Sv. Klement M. Hofbauer** preminuo je moleći Anđeo Gospodnji. **Kardinal Odescalchi** gledajući na raspelo: »O poznam ga!« **Marija Stuart:** »U tebe se, Gospodine, uzdam!« **Andrija Hofer** piše iz Italije 4 sata pred svoju smrt prijatelju Püchleru u Njemačku: »Ovo ti pišem u pet sati ujutro. U devet sati putujem u pratnji sviju svetaca k Bogu. Mantua, 20. veljače 1810.« **Cauchy:** »Drag mi je život, jer u njemu tražim Boga. Draga mi je smrt, jer ga u njoj nalazim«. **Petar Zrinski** je napisao uoči svoje smrti ženi Katarini: »Budi Bog hvaljen, ja sam k smrti dobro pripravan, niti se plašim. Ja se ufam u Boga vsemogućega, koji me je u ovem svitu ponizil... kom sutra dojti ufam se...«

Iz odgovora ovih anketiranih svetaca i svetačkih duša, na njihovoj smrtnoj postelji, nije nam teško otkriti izvore kršćanske predsmrtne psihoze.

SMRT JE SASTANAK S OCEM!

Nikad ga nismo vidjeli. Ali, sve je u nama govorilo, tokom cijeloga života, da ga imamo. I sunce s neba, koje nas je milovalo. Osjećali smo da je to bila njegova ruka, koja nas je dragala. I naša majka, koja nas je sasma posjedovala, ali koja nas je za drugoga odgajala, za njegovo Srce, kojemu nas je htjela predati u vječnu baštinu. I ono nešto dobra što smo u životu učinili, izišlo je više iz poticaja Nekoga višega nego nas samih. Bio je to On, koji nas je zvao na područje dobrote, jer se ta-

. . . Marta reče Isusu: — Gospodine, da si bio ovdje, ne bi umro moj brat. Ali i sada znam, da će ti dati Bog što god zatražiš od njega.

— Uskrsnut će tvoj brat, — odgovori joj Isus.

— Znam, da će uskrsnuti, — odvrati mu Marta, — o uskrsnuću, u posljednji dan.

— Ja sam uskrsnuće i život, — reče joj Isus. — Tko vjeruje u me, ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u me, sigurno ne će nigda umrijeti. Vjeruješ li ovo? . . . (Lazarevo uskrsnuće Iv. 11,21—26)

mo nalazi njegova kuća. I kad nas je gušio grijeh, osjećali smo da nas netko drži nad ponorom, da ne propadnemo sasvim. Bio je to i opet On, koji nas je držao, čekajući strpljivo suzu na našemu oku kako bi nas opet mogao k sebi privinuti. I u našim patnjama bili bismo svisnuli, da nismo imali krilo u koje smo se toliko puta djetinji isplakali. Ah, to Božje očinsko krilo! Prema njemu sklapali smo ruke, za njim smo čeznuli, k njemu smo išli. Doista je sv. Ignacije antiohijski imao pravo kad je govorio: »Izvori žive vode struje kroza me i šumeći govore mi: K Ocu, k Ocu!« Mi kršćani nismo ništa drugo nego živa struja koja hiti k Ocu, jer nismo ništa drugo nego djeca, zdrava i vedra djeca nebeskoga Oca. Sve juri u ruke smrti. Mi jurimo na Očevo krilo. Smrt nam nije tamničarka, nego dizalica na koljena Ocu. Brod, koji nas prebacuje na obale domovine, u krajeve vječnosti, gdje je naš zavičaj. Mi ne idemo kroz život hladno, mrko i zabrinuto kao oni koji traže gdje bi mogli udariti svoju postojbinu. Mi postojbinu imamo. Mi imamo kućno ognjište. I tamo nas naši čekaju. Smrt je za nas kršćane ulazak u očinsku kuću, dugo željkovanu i suzama dozivanu. Kako ćemo umrijeti, ne znam. Ali, trebalo bi umrijeti lakše nego što nas je majka rodila. Tamo smo otvorili oči i ugledali dolinu suza koja čeka naše krvavo srce i naše zaplakane oči, a ovdje ćemo ugledati Očevo lice, koje čeka naše lice da mu dade cjelov što cijelu vječnost ispunja djetinju dušu. »Ah, otvori, Oče, otvori«, neka budu i naše riječi dok smrt bude šutke obavljala svoj posao oko nas iskazujući nam najveću uslugu. Sv. Franjo Asiski nazvao ju je sestricom smrti. Trebalo ju je nazvati majkom, koja nas rađa za Očevu vječnost. Kod prvog su nas rađanja dočekali sa smiješkom. Kod drugoga će nas otpratiti sa suzama. Trebalo bi zapravo obratno. Ali, sestrica će im smrt oprostiti, jer su ljudi poznati glumci, koji doduše igraju iskreno i srdačno, no ipak često krive uloge.

Iz ovih svetačkih odgovora nije nam teško otkriti izvore kršćanske predsmrtne psihoze.

SMRT JE OSOBNI TRIJUMF DJETETA BOŽJEGA

Već smo od ranog djetinjstva u duši gradili Božji hram. Ali, što smo u danu milosti s anđelima gradili, to su u noći grijeha demoni razarali. Neprestano smo imali dojam da gradimo na ukletim temeljima. Mi smo ipak slagali kamen do kamena, mučno, strpljivo i ustrajno, čekajući smrt da taj Božji sveti hram prenese na teritorije vječnosti. Dan njezina dolaska, dan je naše pobjede.

I udarci su na nas padali sa svih strana. Zemaljska sudbina nije nam bila sklona. (A da li nam ona uopće može biti sklona?!). Indijci smatraju patnju najjačom silom na svijetu, jačom od željeza. I mi znamo za željezno kraljevstvo trpljenja. O njemu su nam toliko puta pričale naše neprospavane noći, naša slomljena srca i krvave oči. Ali, mi smo čekali anđela smrti, da nam s leđa skine teški teret i s očiju izbriše suze, pa da nas onda smjesti u krajeve gdje se suze ne liju i gdje breme ne pritišće. Dan njegova dolaska, dan je naše pobjede.

Prvi su kršćani gledali strašne stvari: kako divlje zvijeri razdiru njihova tjelesa, kako ih bacaju u vrelo ulje, kako ih oblažu smolom i pretvaraju u goruće baklje, kako im majkama odsijecaju dojke. A ipak po zidovima svojih katakomba nisu slikali kostrure smrti, vragove s trozubom ni Joba na đubretu, nego dobrog Pastira koji ih vodi na vječnu pašu i svjetiljku nade, koja

plamenim jezičcom dočarava žar vječnoga života. I mi smo gledali svašta u životu, ali smo kroza nj koracali sa svjetiljkom nade u vječni život. Smrt nam konačno tu nadu pretvara u stvarnost. Ona je ostvarenje naših težnji. A ako to znači trijumf, onda umrijeti za nas znači doista triumfirati. I kad bismo se spremali da na dan smrti pozovemo anđeoske zborove s njihovim trubama kako bismo skupa s njima i sa sv. Filipom Nerijem mogli ispjevati: Slava Bogu na visini, onda bismo se dobro spremali na čas smrti.

Iz ovih svetačkih odgovora nije nam teško otkriti izvore kršćanske predsmrtne psihoze.

SMRT JE ULAZAK U HRAM LJUBAVI!

Za ljubavlju smo tragali cijeloga života. Ako nam je uzmanjkala u djetinjstvu, nešto je preko svih naših misli prebacilo crnu koprenu i nešto je po svim stvarima razlilo neku netečnost ili gorčinu. Ako nam je uzmanjkala poslije u životu, osjećali smo se kao zlatolovci bez zlatnih rudokopa. Na svaki smo cvijet ljubavi sjedali kao pčele. Svaku smo njezinu zraku požudno upijali. I nečim se nismo tako opijali kao njezinom opojnošću. Na žalost, naš je planet oskudno izžaruje i zrači. Razne su vjerske, socijalne i druge ideologije odjurile naprijed na sve strane. Ljubav iza njih sama sporo pješači, premda sve golo na zemlji čeka na njezinu toplinu i sve gladno na njezinu milosrdnu ruku. I mi smo čekali na njezin dolazak. I nikad nam nije došla kao vedar dan, nego uvijek pomiješana s kišom, solikom, a katkad i tučom. Ali, mi smo znali da ona ipak postoji kao vedar dan i da u vječnosti postoji njezin zlatan hram. Stoga smo nastojali ljubiti Oca i žuriti se u njegovu kuću. Sv. Mala Terezija činila je to isto. I cijelim životom činila je samo to. Miomirisna boca daje miris kad se otvori. Čovjek pušta svoj životni miomiris dok mu smrt zatvara oči. Sv. Mala Terezija tad je rekla: »O, ja ga ljubim... Moj Bože... ja te ljubim!« Bio je to znak da je sav njezin život bio hodanje u vječni hram ljubavi. I bio je to ujedno njezin ulazak u nj.

Hodajmo i mi tako da i nas smrt zateče na njegovu pragu!

Rudolf Brajčić DI.

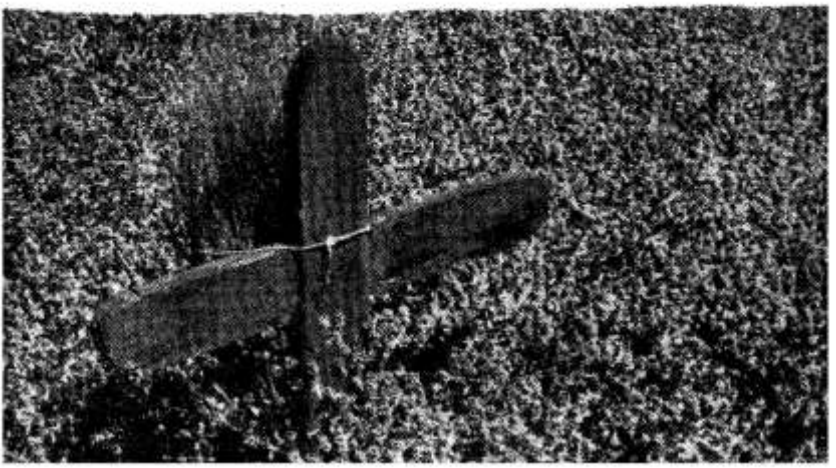

ZAŠTITNIČE UMIRUĆIH — MOLI ZA NAS!

Francuski se kralj Ljudevit XI silno bojao smrti. Kad je konačno teško obolio i sile ga počele ostavljati, postao je malodušan do ludila. Obećao je svom liječniku godišnju rentu od 10.000 zlatnih dukata ako ga izliječi. Sv. pak Franju Paulskog, koji je došao da mu pomogne u potrebama duše, zaklinjao je neka bi odagnao smrt. Oko svog kreveta dao je postaviti relikvije, moći svetaca, da zabrani smrti pristup do sebe. Zapovjedio je da se strašna riječ »smrt« ne smije u njegovoj blizini ni spomenuti. Kad je jednom slugi i nehotice izletjela ta riječ, kralj se drščući uvukao pod pokrivač u krevetu. Ali sve skupa nije koristilo ništa. Smrt je došla, i kralj je morao poći s ovoga svijeta kao i svaki drugi čovjek.

Crkva zna za tu prirođenu ljudsku slabost i za strah od smrti. Zato je svojim vjernicima stavila na raspolaganje tisuće sredstava da se ne moraju plašiti smrti, nego da joj izlaze usustret kao najdražem prijatelju. Među takvim sredstvima jest i pobožnost sv. Josipu, kojemu je Crkva dala u litanijama lijep naziv: »Zaštitniče umirućih, moli za nas!« Umjesto dakle da strahujemo pred smrću, puno ćemo bolje učiniti ako pogledamo što je smrt prema Božjem planu, kako nam se na nju valja pripraviti, i što nam može pomoći sv. Josip u času smrti.

SMRT PREMA BOŽJIM ZAMISLIMA Smrt nije nikakvo strašilo s kosom u ruci, kako je neki vole predstavljati, nego jednostavno rastanak duše od tijela, do sudnjega dana, kada će se opet združiti s njim, da jedno i drugo primi bilo vječnu nagradu u nebu, bilo vječnu kaznu u mukama paklenim. Smrt nije bila u prvotnom Božjem planu, jer kad je Bog čovjeka stvorio, učinio ga je neumrlim, uz uvjet da drži njegovu zapovijed, tj. da ne ubire ploda sa zabranjenog drveta. Ne što bi bila jabuka u sebi velika stvar, nego jer je velika stvar, kad Bog nešto zabrani pod smrtnom kaznom. Našli su praroditelji u zemaljskom raju tu zapovijed svjesno prestupili i time navukli na sebe i na svoje potomstvo smrtnu presudu uz nebrojene bolesti kao predznake smrti.

Smrt je dakle nakon pada Adamova postala sveopći zakon. Od njega nije izuzet ni kralj, kao što smo malo pri-

je vidjeli, a ni podanik, od njega nije izuzet ni sluga ni gospodar, ni učen ni neuk ni muško ni žensko, ni star ni mlad, jer je svim ljudima određeno da jednom umru« (Hebr 9,27).

Neki su ljudi sebi dali truda pa su nastojali izračunati koliko ljudi umire u jednoj sekundi, minuti, satu, danu, mjesecu, godini. I došli su do golemih brojki: pronašli su da brže ljudi umiru nego što sekunde lete. Svake minute više od 60; na sat umire otprilike jedna župa od 4.000 duša; našli su da na dan izumre otprilike jedan grad od 100.000 stanovnika, a svaki mjesec izumre otprilike čitav mali narod od tri milijuna duša; a svake godine izumre toliko ljudi da bi sačinjavali velik narod od oko 36 milijuna duša. Kad sve to uočimo, tada vidimo da čovjek u usporedbi sa vječnošću nije u puno boljem položaju od mušica koje žive samo JEDAN dan.

UVIJEK PRIPRAVNI ZA PUT Budući dakle da svaki čovjek mora umrijeti, to mu zdrava pamet govori da mora uvijek biti spreman na smrt, a ne snovati kako bi joj izbjegao. Mora biti uvijek spreman jer nam je Bog iz mudrih razloga sakrio i čas i mjesto i način naše smrti.

Mi ne znamo nikad bez posebne objave Božje KADA ćemo umrijeti. Da li danas ili sutra, ovaj tjedan, ovaj mjesec, ovu godinu ili za 50 godina. To ovisi samo o volji Božjoj i nikome drugom. Badava je tu pozivanje pa i najboljih specijalista svijeta da nam produlje život i za jednu samo sekundu protiv Božje volje.

Mi ne znamo nadalje GDJE ćemo umrijeti. Da li u kući, ili na cesti, da li u zraku ili pod morem, da li pod zemljom ili na zemlji, da li u mjestu gdje živimo, ili tko zna gdje u stranoj zemlji.

Mi ne znamo konačno ni KAKO ćemo umrijeti: da li naravnom smrću nakon duga bolovanja ili od groma, da li od krhotina bombi ili u vodi, da li od otrovana jela ili od noža, da li od neprijateljskog metka iz revolvera ili na operacionom stolu. SVE je to sakriveno čovjeku.

Kad je to tako, čovjek mora biti spreman na smrt. Prvi je uvjet da se čuvamo grijeha više nego kuge, ili ako smo upali u grijeh, da ga što prije istjeramo iz duše dobrom ispovijedi, jer je po grijehu došla PRVA smrt, smrt tijela, a po grijehu, i jedino po grijehu dolazi i druga smrt, smrt duše, ako čovjek ode s ovoga svijeta opterećen neokajanim teškim grijehom.

Drugi je uvjet da se bez prestanka molimo za sretnu smrt, kako nam spominje Krist u Evanđelju: »Zato budite uvijek budni i molite, da mognete umaći svemu tome što će doći i da opstanete pred Sinom čovječjim!« (Lk 21,36).

Treći je uvjet za sigurnost sretne smrti vježbanje u dobrim djelima, napose u milosrđu prema bijednima, kao što anđeo opominje Tobiju: »Molitva s postom i milostinjom bolja je negoli blago u zlatu gomilati. Jer milostinja izbavlja od smrti, tamani grijeh i čini da se nađe milosrđe i život vječni« (Tob 12, 8—9).

Kršćanin koji se tako pripravlja na smrt, nema razloga da strepi pred smrću, jer ta smrt tijela nije prava smrt, nego samo časovita promjena, kao što govori Crkva u predslovlju mise za pokojne: »Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzimlje, i kada se razori kuća ovoga zemaljskoga života, pripravlja se na nebu vječno stanovanje.«

Zato istinski kršćanske duše ne strepe pred smrću.

ZAŠTITNIK UMIRUĆIH A sada da konačno odgovorimo što znači sv. Josip u smrtnom času. Kad nas Crkva upućuje k njemu kao ZAŠTITNIKU umirućih, onda ona ima za to dubok razlog. Tko je naime od svih stvorenja doživio tu golemu sreću da umre na rukama Marije, posrednice svih milosti, pa i sretne smrti? Tko je od stvorova doživio tu neizmjernu sreću da umre na rukama Isusa, onog Isusa koji je ne samo Spasitelj svakog čovjeka nego i njegov SUDAC? To je milost i povlastica jedino sv. Josipa. I zato takve smrti nije imao nitko ni sv. Ivan Krstitelj, niti

ljedan od apostola ... čak ni nevina djećica, ni najveći pokornici. Sv. Josip je specijalista sretne smrti.

Imajući sve to u vidu pravo je da ga molimo: »Zaštitniče umirućih, moli za nas!« — U tom najozbiljnijem času sv. Josip može pomoći — iza Bogorodice — odmah, kao ni jedan svetac. A i zdrav nam razum govori kako je nemoguće da bi Isus odbio molbu sv. Josipa za kojeg umirućeg, Josipa, koji ga je toliko puta na svojim rukama nosio, milovao, hranio, odijevao i u svemu se za njega brinuo. Isus i u nebu i te kako vrši savjesno 4. zapovijed ...

Važno je u času smrti imati pri ruci svećenika. Kod nas je to donekle lakše, ali u misijskim zemljama ide teže. Biskup je obilazio svoje raspršeno stado. Kasno u noć morao je pokucati na vrata nepoznate kuće da dobije prenoćište. Domaćica ga je lijepo primila, premda nije znala tko je. Međutim biskupu je udarilo u oči kako je osobito zabrinuta. Brzo je doznao zašto. U susjednoj sobici ima oca na umoru. Čitav je život molio sv. Josipa da bi mu pribavio svećenika na času smrti kako bi primio sakramente umirućih. Sad eto umire, a ne može ni pomisliti na svećenika jer je tako daleko. Na to je biskup, odgrnuvši svoj kaput, pokazao na biskupski križ i rekao:

»Onda je sveti Josip učinio još više, jer mu je poslao ne samo svećenika nego čak i biskupa.« Smjesta je pošao k starcu, ispovijedio ga, podijelio mu sakramente i spremio ga na kršćansku smrt. Vidimo li kako je vjeran sv. Josip? — I mi ćemo jednom umrijeti. Ako želimo sretno umrijeti neka nam ne prođe dan da ne bismo zamolili sv. Josipa: »Zaštitniče umirućih, moli za nas!«

Josip Njavro D. I.

ON DOLAZI

Bijele padaju pahulje
I niču cvijeci srebrni
U mojim crnim kosama.
Ruši se tamnica tvoja,
Dušo, plava sestrice moja.
Obuci svadbenu haljinu kićenu,
Pospi je biserjem milosti,
Na kapiju sađi i čekaj!

Ja čujem topot atova dalekih,
Ko kratke udarce gromova,
I pjesmu zvonaca srebrenih.
On dolazi sjajan u kolima
ognjenim,
Osam brzonogih bijelaca,
Osam munja iz oblaka garavih
Vozi Ga.

Mi ćemo sjesti u kočiju zlatnu,
Pa ćemo ostavit teške dane
I noći s ozonom i bljeskovima,
I zemlju, golemu grješnicu,
I vratit se ne ćemo nikada više.
A bijeli će konji nas voziti
Kraj rumenih zvijezda i sunaca.

A crne vode bezdanih ponora,
I zvijezde i sunca i magle tanane
I bašče svemirske pjevat će
svatovsku
Pjesmu ljubavi.

I On će te, dušo, sestrice moja,
U bijelo ljubiti čelo i šaptati:
Evo carstva moga i tvoga.
A ti ćeš Njemu: Gospodine vječni,
Jedan za smiješak usana Tvojih
Dajem sve ovo.

Izidor Poljak

Liturgija kršćanske smrti

»Nećemo, braćo, da ostanete u neznanju u pogledu umrlih, da se ne žalostite poput ostalih, koji nemaju nade. Ako uistinu vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, tako će i one koji su umrli u Isusu Bog dovesti s njim« (I Sol. 4,13—15).

Krist je umro

Kada u našim kršćanskim obiteljima tko umre, kraj njegova odra postavljamo mali stolić i na njega križ. Uspomena, slika smrti Kristove prati naše mrtve.

Priča se da su mnogi sveci u času smrti molili da im se čita tekst muke Isusove. I Crkva želi da se ova tajna čita glasno svaki puta kada koji kršćanin ostavlja ovaj svijet. Treba da i mi umremo kao što je umro Krist, jer je došao čas kad ćemo se po svojoj smrti, a kasnije i po svome uskrsnuću, napokon sjediniti s Kristom da s njime vječno živimo.

ISUS JE TRPIO. Trpljenje je bolna stvarnost. Gdje koji misle da sigurnost uskrsnuća i svijest o izvanrednom poslanju, nisu dali Kristu osjetiti patnje u svem opsegu. Tako je odgovorilo jedno dijete kad su ga pitali što je Isus mislio na križu: »To mu je bilo svejedno. On si je rekao: za tri ću dana uskrsnuti!«

Ne! Nije mu bilo svejedno. Dosta je da se to mišljenje pobije, pročitati opet i opet tekst muke, posebno one stranice koje nam govore o Isusovoj smrtnoj borbi u Getsemaniju. Isus se je bojao smrti. On je molio da ova ura dođe što kasnije, i ako je moguće da uopće ne dođe. Bičevanje, trnovo krunjenje, razapinjanje, sve su to veliki koraci na putu u smrt, koja mu je satrla tijelo i izmučila dušu.

ISUS JE VOLIO SMRT. Isus nije volio trpljenje kao trpljenje. Tijelo i duša drhtali su mu pred njim. Ali kao što se otac ili majka obitelji ne boje trpljenja, pa ni onda kad treba žrtvovati vlastiti život da spase život svoje djece, isto je tako i Krist ljubio svoju muku i smrt, jer je znao da će po njima otvoriti ljudima put života. Sam kaže: »Nitko nema veće ljubavi, nego da svoj život dade za one koje ljubi!« On je došao da spasi ljude. Prema njegovim vlastitim riječima »on je čeznuo za ovim časom«. U Evanđelju često na to nišani.

ISUS JE PRIKAZAO SVOJU SMRT. Po svojoj smrti ne samo da nas je spasio, ne samo da nam je pokazao koliko nas je ljubio, nego još više: On je vratio slavu svome Ocu. U času smrti moći će reći: Oče, u tvoje ruke predajem duh svoj.« To nije bio osjećaj zapuštenosti. Isus kaže: »Nitko ne može od mene uzeti moj život, jer ga dajem od svoje volje. Ja imam vlast dati svoj život i opet ga uzeti.« Kada je Isus predao svoju dušu Ocu, time je izvršio čin prikazanja. On je svećenik koji prikazuje žrtvu. Sv. Pavao kaže: »Krist nas je ljubio i predao se za nas kao prinos i ugodna žrtva Bogu.« Dirljiv nam je dokaz za to Zadnja večera, kada je Isus ustanovio novi sakramenat, Euharistiju, koja je žrtva (dar, prinos) njegove smrti.

SMRT JE KRISTOVA UZOR NAŠE SMRTI. Po krštenju smo postali učenici Kristovi. A »učenik nije veći od učitelja«. Isus nam sam kaže: Ako me tko ljubi, neka uzme križ svoj i slijedi mene.« U svakom životu dolazi čas kada se ova riječ ostvaruje u punini. Svaki je kršćanin, više ili manje, slijedio Krista tijekom svoga života po molitvi, po ljubavi prema bližnjemu, po prinošenju samoga sebe. No to nasljedovanje često je vrlo nesavršeno. Postoji čas kada ćemo i mi, kao i Krist, umrijeti. Kao i On, možda ćemo i mi upoznati strah pred trpljenjem i smr-

ću. Ali s njime moći ćemo ljubiti onu koju je sv. Franjo Asiški nazvao: »naša sestra tjelesna smrt«. S Kristom, s mučenicima, svecima i svim kršćanima moći ćemo prikazati svoju smrt da se na našem tijelu dovrši ono što ne dostaje trpljenju Isusovu. Slijedeći tako Krista u smrti, slijedit ćemo ga i u uskrsnuću.

KRIST JE POLOŽEN U GROB Sva 4 Evanđelista sačuvali su nam uspomenu na Isusov ukop. Osim sv. Ivana, nijedan od njih nije prisustvovao skidanju s križa i polaganju u grob. Naprotiv, bile su tu Presveta Djevica i pobožne žene. Vjerojatno je to njihovo pripovijedanje, što ga nalazimo u tekstovima prve trojice Evanđelista.

Ni Josip iz Arimateje ni pobožne žene ne misle na uskrsnuće. Isus je bio njihov učitelj i prijatelj. Za vrijeme smrtne borbe na križu oni mu nisu mogli ništa pomoći, ali kad je smrt učinila svoje, Tijelo je predano Majci i njima, da oko priprave za ukop zasvjedoče Kristu svoju ljubav. Tako pokop, koji je trebao biti samo iskaz ljubavi, postaje dokaz smrti i uskrsnuća Isusova.

Dok Josip Arimatejac polaže Isusa u grob, dok žene nestrpljivo očekuju dan po suboti da dovrše uređenje tijela, zbiva se jedna druga duboka tajna, na koju nam je Vjerovanje, poslije sv. Petra i Pavla, sačuvalo uspomenu: Isus je sišao nad pakao. Od svoje smrti pa do uskrsnuća dijelio je za neko vrijeme ponizujući i jadan položaj pravedničkih duša, koje su iza svoje smrti čekale da nebo bude otvoreno.

Na Veliki Petak i Subotu »Officium tenebrarum više puta se u psalmima osvrće na to posljednje Gospodinovo poniženje. Napose to spominje psalam 87: »Život je moj blizu carstvu mrtvih. Već me broje među one koji umiru, ja sam kao čovjek bez snage. Ostavljen sam među mrtvima!«

Tijelo je Isusovo u grobu, a njegova je duša sišla u predpakao. To je vrhunac Isusova poniženja. On je sišao u svijet mrtvih, u najdublje i najtamnije dubine ljudske bijede.

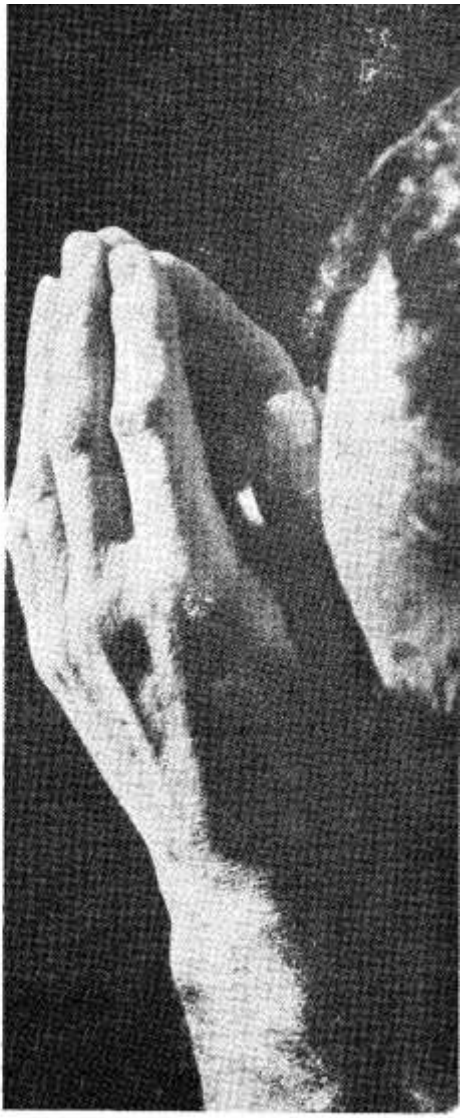

Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima; i dok se raspada dom ovozemnoga života, stječe se vječni stan na nebesima. (iz predslovlja za mrtve)

Krist je uskrsnuo

To je činjenica. Za to ima svjedoka. I to nisu samo žene, koje su išle da pomažu njegovo tijelo. Uskrslog Krista vidjeli su učenici na putu u Emaus, zatim Petar, Ivan, Apostoli i Toma, koji je tražio da stavi svoju ruku u njegove rane, i napokon više od 500 braće. Vidjeli su ga više puta, i to u najobičnijim okolnostima života: putuje s njima, sudjeluje u ribolovu, blaguje s njima. Zato kaže sv. Petar: »Mi smo od Boga određeni svjedoci, koji smo s Njime jeli i pili, pošto je uskrsnuo od mrtvih.«

USKRSNUĆE KRISTOVO DAJE SMISAO NAŠOJ SMRTI Dok je Isus bio na križu Židovi su mu govorili: »Ako si Sin Božji, siđi s križa pa ćemo ti vjerovati.« Isus nije ostavio svoga križa. Nije učinio čudo kojim bi se oslobodio od trpljenja i izbjegao smrti. Dijelio je ljudsku sudbinu sve do u grob. Da je sišao s križa, svi bismo znali da je svemoguć. Ali jer je podnio strahote smrti, znademo da nas ljubi. Više je volio slaviti svoje slavlje boreći se. Zato je njegovo uskrsnuće mnogo ljepše nego što bi bilo oslobođenje na Veliki Petak. Uskrsni himan pjeva o tome ganutljivim riječima: »Sa životom smrt se sasta — i čudesna borba nasta: Vođa živih pade tada — i živ živcat opet vlada.«

Otada svako trpljenje ima smisla. Ono vodi prema slavi. Smrt nije više grobna jama, već put do uskrsnuća. Možemo reći sa sv. Atanazijem: »Nakon što je Spasitelj uskrisio svoje tijelo, smrt nije više strašna. Svi oni koji vjeruju u Krista znadu doista da umirući ne nestaju, nego da žive i da će ih uskrsnuće učiniti neraspadljivima.«

Kristovo uskrsnuće naviješta naše uskrsnuće

I mi ćemo također uskrsnuti. Isus je već za zemaljskog života uskrisivao mrtvace: sina udovice iz Naima, kćer Jairovu, Lazara. A u času kada je umirao na križu sv. Matej kaže da su uskrsnula mnoga tjelesa mrtvih. Djela Apostolska nam pričaju kako su sv. Petar i Pavao uskrisivali mrtve, a zna se iz crkvene povijesti da je i više svetaca obnovilo ovo čudo. Te su činjenice bile izuzeci, a sama uskrsnuća nesavršena. Svi su ovi ponovno živjeli na ovome svijetu i onda opet umrli.

Uskrsnuće koje mi čekamo jest ono što ga je Krist obećao, što su ga apostoli propovijedali, što ga Crkva ispovijeda, a koje će imati drugi obuljam i drugo djelovanje.

Tu se ne radi samo o nekoliko ljudi, nego o ljudima svih vremena i svih krajeva kojima je naviješteno uskrsnuće tijela. I kao što uskrsnuli Krist više ne umire, isto tako ni za Božje izabranike neće više biti poslije općeg uskrsnuća smrti. Neće više biti ni žalosti ni vapaja ni boli. Sa sv. Pavlom, velikim propovjednikom uskrsnuća, možemo ispovjediti svoju nadu: »Ako umiremo s Kristom, s Njime ćemo i živjeti.«

Kršćanin je svjedok uskrsnuća

Za kršćanina se kaže da je Kristov svjedok. Moglo bi se još točnije reći da je svjedok smrti i uskrsnuća Kristova. I doista je čitav naš kršćanski život od krštenja do uskrsnuća obilježen, oživljavan i krijepljen smrću i uskrsnućem Kristovim.

U SVOME KRSTENJU Sv. Pavao kaže da smo svi po krštenju pokopani s Kristom da s Njime uskrsnemo. Te nam riječi odaju tajnu našeg života, naše smrti i našeg uskrsnuća. Kao što je Krist po svojoj smrti i uskrsnuću prešao iz zemaljskog života u nebeski, iz smrtnog u besmrtni život, isto tako smo i mi po krštenju prešli u bolji život, postali smo djeca Božja. Naš je život trebao završiti u grobu, a sada imamo život vječni. Krst u nama obnavlja tajnu smrti i života, sjedinjuje nas s Kristom, obilježuje kao nekim neizbrisivim biljegom, združuje nas u sličnosti smrti i uskrsnuća Kristova.

Crkva je tako u to uvjerena da je nekad dijelila krštenje samo u uskrsnoj noći. A još i danas u uskrsnoj noći posvećuje se krsna voda. Biti kršten znači umrijeti i uskrsnuti s Kristom.

U SVOME ŽIVOTU Rado se kaže da je krst uskrsnuće. Sv. Pavao kaže više kad govori o smrti i uskrsnuću. Treba umrijeti s Kristom da uskrsneš s Njime. Doista se na dan krštenja novi kršćanin mora odreći onoga što sv. Pavao zove »svjetske želje«. To je ozbiljno, jer smo po krštenju ukalamljeni u Krista po smrti sličnoj njegovoj smrti. Ali to nije sve. Kršćanin, ako želi biti vjeran svome krštenju, mora kroz cijeli život biti dionik ove tajne smrti i uskrsnuća. Kaže nam e sv. Pavao: »Moramo uvijek nositi u našem tijelu smrt Isusovu da se također očituje život u našem tijelu. Smatrajte se kao oni koji su umrli u grijehu i kao oni koji žive Bogu u Isusu Kristu.«

Mrtvenje što ga preporuča Isus, što su ga sveci provodili u životu i koje nijedan kršćanin nema prava omalovažavati, čini nas sličnima Kristu. Ono nije okrenuto prema smrti nego prema životu. »Ako smo umrli s Kristom, budimo uvjereni da ćemo s Njime i živjeti, kaže sv. Pavao u poslanici Rimljanima. Slično kaže i u poslanici Filipljanima: »Bit ću mu sličan u smrti, ne bih li kako dostigao uskrsnuće od mrtvih.«

U SVOJOJ SMRTI Smrt čini kršćanina sličnim Kristu. On će stvarno umrijeti kao što je i Krist umro da s Njime uskrsne. Krštenje je bilo samo znak, slika, sakramenat smrti i uskrsnuća. Kaže se da je prva Pričest najljepši dan u životu. To nije točno. Najljepši i najuzvišeniji dan zemaljskog života jednog kršćanina jest onaj, kada on postaje u svome tijelu i u svojoj duši, u svome trpljenju i žrtvi dionik tajne Isusove smrti. Smrt za kršćanina postaje poželjna kao jedna etapa našega putovanja prema Bogu. Mi se je ne bojimo. Mi smo, prema riječima jednog kršćanina iz prvih vjekova, »sinovi uskrsnuća«.

Poputbina - zalog uskrsnuća

Nakon što je Krist umro, bio je položen u grob i uskrsnuo, smrt i polaganje u grob svih onih koji vjeruju u Krista samo su jedna od etapa pobjednog puta koji vodi u uzvišenu radost općeg uskrsnuća. Smrtna borba, smrt i pokop od sada su samo dio velike liturgije, koja će se završiti tek u dan uskrsnuća. Kad je koji kršćanin na samrti, svećenik mu donosi sv. Pričest. Ta zadnja Pričest nosi i posebno ime »poputbina«. Zašto?

Otvorio sam svoj rječnik. Kod riječi »poputbina« čitam: zaliha što se daje onome koji ide na put. Poputbina je ono što nam daje snagu da možemo doći do cilja putovanja.

Zadnja Pričest, koja se zove poputbina, ima pomoći onome koji je prima da sretno prevali cijeli put koji počinje sa smrću, prolazi kroz grob i završava s uskrsnućem. Tijelo Gospodinovo, koje je iza smrti i pokopa poznavalo i uskrsnuće, jest za umirućega koji ga prima sjeme besmrtnosti. Poputbina je sakramenat života vječnoga, ona daje smisao smrti, pripravlja i naviješta uskrsnuće.

Kada je kršćanin bolestan i ne smije iz sobe, svećenik mu predlaže da mu donese sv. Pričest. Ta Pričest nije poputbina. Ona sjedinjuje bolesnika s drugim vjernicima župe, koji primaju isti kruh života, ona im donosi Krista koji će ih pomagati u njihovom trpljenju i možda ih ozdraviti. To je Pričest koja nam treba pomoći na zemlji da napredujemo prema nebu.

Kada umirući prima poputbinu kod njega nije tako. Vrijeme putovanja ovdje na zemlji se završava. Započinje novo putovanje za koje je ono prvo bilo samo priprava. Došao je odlučan čas kad će kršćanin kao i njegov učitelj Krist poći kroz smrt i grob. On ne može biti sam na tom putovanju. Mora mu se pridružiti Krist. S Njime će on poći u smrt, i već sada može biti siguran da će i s Njime uskrsnuti, jer mu je u času kad je započeo putovanje dano Tijelo uskrsnuloga Krista.

Mnogi kršćani misle da je sv. Pomast sakramenat umirućih. To je krivo. Ona je okrenuta prema zemaljskom životu, da izmoli ozdravljenje bolesnika. Poputbina je naprotiv usmjerena prema zemaljskoj smrti i sva teži prema uskrsnuću. Da se mogne primiti sveto Pomazanje treba biti bolestan. Osuđenik na smrt ne može ga primiti. Naprotiv, i baš radi toga što je poputbina sakramenat umirućih, osuđenik i svaki onaj koji se mora izložiti ozbiljnoj pogibelji, kao vojnik prije bitke, može primiti poputbinu. Kažem »poputbinu«, a ne jednostavno Pričest. Potreban mu je lijek besmrtnosti, a ne samo snaga koja je potrebna kršćaninu na zemlji. Za onoga koji se je ujutro pričestio, a preko dana se nađe u smrtnoj pogibelji, poželjno je da ponovno primi sv. Pričest kao poputbinu. Jutarnja Pričest bila je za zemaljski život, dok poputbina neposredno pripravlja na uskrsnuće.

Kad svećenik dijeli sv. poputbinu, izgovara riječi: »Primi, brate (sestro), poputbinu Tijela Gospodina našega Isusa Krista da te čuva od zlobnog neprijatelja i da te uvede u život vječni.« Kroz borbu, kroz smrtnu borbu umirući ide prema uskrsnuću. Jedino mu Gospodin može pomoći u toj borbi.

Isus je svečano izjavio: »Tko jede tijelo moje ima život vječni.« Euharistija je zalog i hrana života vječnoga. Ona je to kroz cijeli naš život, i svaka od naših Pričesti obnavlja u nama buj-

nost života koji se treba rascvjetati u vječnosti.

No zadnja Pričest, koja se prima kao poputbina, čini više od samog podržavanja kršćanskog života. Ona daje, kako kaže najstariji crkveni sabor, u odlučnom času lijek besmrtnosti i uvodi u radost Božju.

Kršćanin vraća svoju dušu Bogu

Kada je Isus umirao rekao je: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.« U času smrti Isus se povjerava svome Ocu. Predaje mu svoju dušu, prikazuje svoj život. Sam je rekao prije: »Nitko ne može uzeti moj život. Ja ga dajem sam. Ja imam vlast dati ga i opet uzeti.« Isus je svećenik čovječanstva.

Dvije ili tri godine iza Isusove smrti molio je sv. Stjepan dok su ga kamenovali ovako: »Gospodine Isuse, primi duh moj!«

Crkva svaku večer pjeva u povečerju također Isusove riječi: »U ruke Tvoje, Gospodine, predajem duh svoj.« Ona tada misli na onaj drugi san i drugu noć. Zato, kada kršćanin umire, ne samo da Crkva traži da se u njegova usta stavi ovaj isti zaziv: »Gospodine, u ruke Tvoje predajem duh svoj«, nego još i sama prikazuje Bogu život onoga koji ostavlja ovaj svijet. »Preporučujem te svemogućemu Bogu, predragi brate . . . Primi Gospodine slugu svoga. Preporučujemo ti, Gospodine, dušu službenika tvoga . . .« Tada svećenik ili onaj koji ga zamjenjuje govori: »Pođi, kršćanska dušo, s ovoga svijeta u ime Boga, Oca Svemogućega koji te je stvorio, u ime Isusa Krista, Sina Boga živoga, koji je trpio za te, u ime Duha Svetoga koji se u te izlio . . .« Crkva prikazuje život vjernika kao što je nekoć Isus prikazao svoj život.

Molitve koje Crkva izgovara kod uzglavlja umirućega nalaze se u pobožnim knjigama, molitvenicima, a napose u obrednicima. One su vrlo brojne i različite. Neke su novije, dok druge potječu čak iz 8. stoljeća. Donose sve do nas molitvu svih onih koji su nas pretekli. Jedna misao, jedna briga, jednaka zabrinutost provijava sve: predati Bogu dušu umirućega.

»Predanje duše Bogu« prije svega je prinos, molitva. Jer se nesigurnost i strah očituju više nego jednom. Krist se na križu nije borio samo protiv trpljenja i smrtne tjeskobe. On je podnio jednu drugu borbu. Svladao je sotonu i sve zle duhove.

Slična borba vodi se i za kršćanina koji ostavlja ovaj svijet. Sveci su nam kazali da đavao podvostručuje svoje juriše na umiruće. Zbog toga ih molitva cijele Crkve mora potpomagati. Crkva na zemlji, vojujuća Crkva jest tu, ali ona zove u pomoć svete i anđele pobjedne Crkve. Zaziva ih u litanijama, moli predobrog Boga da se smiluje čovjeku koji je priznao svoje grijehe i koji se pouzdaje u njegovo milosrđe. Podsjeća Gospodina kako je često oslobodio one koji su bili u opasnostima, mukama i bolima, kao Enoha, Nou, Joba, Izaka, Lota, Mojsija, Davida, Danijela, tri mladića, Suzanu, Petra, Pavla . . . Nije li Bog onaj koji oslobađa i spašava: »Oslobodi, Gospodine, dušu sluge svoga kao što si oslobodio Davida iz ruku Saulovih i Golijatovih. Priznaj ju, Gospodine, stvorenjem svojim što ga ne stvoriše tuđi bogovi nego Ti sam, Bog živi i pravi . . .« Da spasi ovu dušu, Isus je došao na zemlju. Iako je istina da je ona griješila, ipak nije zatajila Oca i Sina i Duha Svetoga, nego je vjerovala. A nije li Isus rekao: »Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će.«

Nekad se je pred umirućim molilo Vjerovanje. I danas mnogi svećenici ponovo uvode ovu tradiciju. Mora biti veličanstveno i utješno za umirućega kad se izgovara: »Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni.« Ista ispovijest vjere, kojom je obilježen naš ulazak u kršćanski život, koja se je izgovarala svaki dan i pjevala svake nedjelje, sada kad napuštamo ovaj svijet da pođemo k Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, uzveličava ovaj čas.

Sve ide za tim da ovom našem bratu ili sestri bude udijeljeno gledanje Boga. »Danas ti bilo mjesto u miru i prebivalište na svetom Sionu. Blago i

Iskaži, molimo Gospodine, svome preminulome sluzi milosrđe, da ne dobije muka kao plaću za svoja djela, kad je želio vršiti tvoju volju. Kao što ga je ovdje prava vjera vezala s mnoštvom vjernika, tako ga neka ondje tvoje milosrđe pridruži anđeoskim zborovima.

(Molitva iz obreda pokopa)

---

svečano ti se ukazalo lice Isusa Krista, on te stavio zauvijek među svoje pratioce. Gledao licem u lice svoga Otkupitelja, boravio vazda uza nj i blaženim očima motrio očitu istinu.«

Nestaju bolni pogledi. Već se pojavljuje novi svijet. Pratnja slavne Crkve dolazi u susret svom bratu u vjeri. Rekli smo da je to blagdan. I jest. Čim se je stišao zadnji uzdah, uzdah izdahnuća, ne čuje se krik užasa i straha, nego pobjedna pjesma: »Pomozite, sveci Božji, u susret izađite anđeli Gospodnji. Primite dušu njegovu. Ponesite je pred lice Svevišnjega.« »Primio te Krist koji te je pozvao i u krilo Abrahamovo anđeli te povelj.«

Njegovo se tijelo prodaje zemlji

Iza Kristove smrti njegovo je tijelo bilo skinuto s križa, povijeno u platno i položeno u grob. Kod smrti svakoga kršćanina događa se slično. Brišu se tragovi bolesti, tijelo se uređuje po posljednji puta, polaže u lijes i s lijesom predaje zemlji. Iskazana je zadnja usluga i dokaz ljubavi onome koga više neće biti na ovom svijetu. Pokopati mrtve, dokaz je ljubavi i poštovanja što ga imamo prema njima. Na žalost! Čemu pisati ove retke o toj stvari, kad se sjetimo onih tisuća tjelesa, koja se mjesto ukopa spaljuju u krematorijima?

Mržnja Isusovih neprijatelja zaustavila se je kod njegove smrti. Oni su poštivali njegovo tijelo. Obitelj i prijatelji osuđenika mogli su pokopati njegovo tijelo u svojoj grobnici. Osim rijetkih izuzetaka bilo je moguće pokopati i mučenike iz prvih vjekova. Rimski zakon poštivao je tjelesa, pače i onih koje je on osudio na smrt. Trebao je doći XX vijek da se prezir čovjeka dotakne i njegova tijela. Sve do iza smrti.

Ipak se ne bojimo da će oni od naših koji nisu imali ukopa podnijeti kakovu štetu. »Ne bojte se onih — veli Isus — koji ubijaju tijelo i više ne mogu ništa.« Mi znamo da zubi divljih zvijeri neće spriječiti da uskrsnu tjelesa koja je Bog stvorio. »Nije li im dano obećanje — kaže sv. Augustin — da će iz dubine zemlje, iz najtajnijih skrovišta drugih elemenata gdje će se njihova tjelesa raspasti i propasti, njihovo tijelo opet zadobiti svoj oblik i u jednom času biti vraćeno u život i u prvotno stanje!?«

Zadnja obrema, polaganje u lijes i pokop, djela su ljubavi prema bližnjemu. Zato je normalno da se sve to obavi s poštovanjem i ljubavlju ne samo za rođake, nego i za one koji ne pripadaju našoj obitelji. Sv. Pismo uvelike hvali Tobiju što se revno brinuo da pokapa mrtvace. Činilo je to uz opasnost života. Anđeo Rafael mu je rekao da su ova djela ljubavi bila kao molitva.

Danas mi često ne možemo shvatiti, pogotovo u gradu, ljudsko i bratsko značenje pokopa. Potrebe društvenog života, a i neka sklonost za isticanjem, doveli su do toga da se je briga za dostojan ukop prebacila na »pogrebne parade«. Bezimena usluga zamijenila je obiteljske. Prijatelje zamjenjuju obazrivi,, i možda ispravni, činovnici. Pokop je postao ceremonija bez duše, nježnosti i bratskih osjećaja. Ako želimo vidjeti prave sprovode, moramo otići na selo. Lijes je izradio stolar koji je poznavao pokojnika. Nekoliko prijatelja nosi ga na groblje. Grob je iskopao poznati čovjek. U povorci koja ide iz kuće u crkvu i iz crkve na groblje, svi su poznavali, a bez sumnje i ljubili onoga čije tijelo prate. Tu je sve jednostavno, istinsko, evanđeosko.

Pokop očituje našu vjeru u opće uskrsnuće: gledajući kako nam pokapaju ljubljeno biće i kako njegov lik nestaje ispred naših očiju, nadamo se da ćemo ga jednoga dana opet ugledati. Dok spuštaju lijes u grob mislimo da je Krist bio položen u grob zato da iz njega uskrsne. Ne poziva li nas sama Crkva na to poređenje, temelj naše nade, kada pred otvorenim grobom pjeva Isusove riječi: »Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene, živjet će, ako i umre. I nijedan, koji živi i vjeruje u mene, neće umrijeti do vijeka.«

U tim riječima, koje su upravljene onima koji oplakuju jednoga od svojih, ima mnogo više negoli samo utjeha. Više nego potvrda vjere prisutnih. Sveti su obredi Crkve, kako nam kaže obrednik: »prave tajne vjere«. Kao i cijela liturgija, te nas tajne podsjećaju na Kristov pokop, iskazuju hvalu Bogu koji nas je spasio i napokon navještaju dan kada će mrtvaci izaći živi iz grobova da žive s uskrsnulim Kristom u slavi Božjoj.

Govoreći o Lazaru koji je umro, Isus kaže: »Lazar, naš prijatelj, spava, idem da ga probudim.« Isus neće govoriti o smrti. I oni, koje podržava takova sigurnost uskrsnuća, preuzimaju također riječ kojom se je Isus služio. I mi govorimo o onima koji snivaju svoj zadnji san. Tjelesa koja polažemo u grob neće tu ostati zauvijek. Ona su povjerena zemlji samo za neko vrijeme. Sv. Pavao kaže: »Sijući u raspadljivosti, ustat će u neraspadljivosti; sijući u poniženju, ustat će u slavi; sijući u slabosti, ustat će u jakosti.« Danas su oni dionici, kao što nas podsjeća križ na njihovu grobu, tajne smrti i pokopa Kristova. Jednoga dana upoznat će oni i slavu Uskrsa.

Čekanje uskrsnuća

Oni koje smo izgubili, mrtvi su kao što je bio mrtav i Krist. Pokopani su kao što je bio i Krist pokopan. Ali Krist je uskrsnuo. Kao On i oni će uskrsnuti. I mi, koji danas živimo i koji ćemo jednoga dana umrijeti i biti položeni u zemlju, i mi ćemo s nji-

Krij, zemljo, tijelo predano ti,
I znaj, da Stvorac taj će dar,
Taj trag sakriven lica svoga,
Potražit kao svoju stvar.

Nek stigne samo vrijeme pravo,
Da nađe sve utiša Bog,
Otvorit ćeš se ti i vratit
Mrtvaca sad ti predanog.

(Prudencij)

---

ma uskrsnuti da živimo vječno s Kristom. Krist je navijestio naše uskrsnuće. Pročitajmo samo 6. glavu Ivanova Evanđelja. U nekoliko redaka najmanje četiri puta Isus, govoreći o onome koji vjeruje u njega, opetuje kao refren. »Ja ću ga uskrsiti u posljednji dan!«

U Isusovo vrijeme bilo je Židova koji su nijekali uskrsnuće mrtvih. Radi toga došli su k Isusu. Čujmo Gospodinov odgovor: »Oni koji su nađeni za dostojne da budu dionici u uskrsnuću mrtvih, ne mogu više umrijeti, oni su sinovi Božji, postavši sinovima uskrsnuća.«

Pravednici, izabranici neće ostalom sami uskrsnuti. Isus kaže: »Dolazi čas kada će mrtvi čuti glas Sina Božjega i oni, koji će ga čuti, živjet će ... Dolazi čas kada će svi oni, koji se nalaze u grobovima, čuti njegov glas i izaći iz groba. Oni koji su činili dobro, uskrsnut će na život, a koji su činili zlo, uskrsnut će na osudu.«

Isus je pred očima svojih suvremenika uskrisio barem tri mrtva. Ne znamo čemu se više treba diviti: da li ovim čudesima, Isusovoj moći ili neočekivanoj radosti onih koji su opet dobili natrag svoje mile i drage. Tako ćemo i mi jednoga dana ugledati opet one koje sada oplakujemo. Kolika će tada biti naša radost!

Sv. Pavao više puta govori o našem uskrsnuću. Sam kaže da je to bila jedna od bitnih točaka njegova propovijedanja. Volio je da zbog toga bude smatran luđakom i da ide u zatvor. Nikad nije htio sakrivati ili umanjiti ovu osnovnu tvrdnju svoga poslanja. Mogao je ponosno reći svojim sucima: »Zbog uskrsnuća mrtvih ja sam predan danas na sud.« To je vjera Crkve. »Vje-

rujem u uskrsnuće tijela!« Već smo vidjeli kako je ovo očekivanje nadahnulo molitve i obrede koji prate smrt. Sve je to samo jeka te silne nade koju ispovijedamo svake nedjelje u Misi: »Iščekujem uskrsnuće mrtvih.«

Bez sumnje naši mrtvi ne čekaju opće uskrsnuće da upoznaju sreću neba. Mi vjerujemo, a i štovanje svetaca za to nam jamči, da su duše vjernih, koje su se očistile bilo na ovom bilo na drugom svijetu, primljene bez odgađanja u nebo, gdje uživaju u gledanju Boga.

Ipak nije to još potpuna radost. Izabranici čekaju u nebu još dan kada će im biti i njihova tjelesa vraćena. No nitko, kako reče sam Isus, ne zna za taj dan i čas. Bog je pridržao ovu tajnu sebi kao i izvanrednu ljepotu novih nebesa i nove zemlje. Sve do toga dana Crkva je, i ona na zemlji i ona na nebu, u iščekivanju uskrsnuća. Ovo vrijeme čekanja ispunjeno je nevoljama i progonima, bolima i smrću. Tajna se trpljenja i Kristove muke ponavlja u razmjerima čitavog čovječanstva. Ljudi trpe i umiru. Ali u posljednji će se dan ponoviti u istim razmjerima i tajna Kristova uskrsnuća. Tada će svi oni, iz svih vremena, oni koje smo mi poznavali, koji su prije nas bili i oni iz zadnjih vremena, kao bezpregledno mnoštvo koje nitko neće moći izbrojiti, na Isusov poziv i glas anđeoske trublje izaći iz svojih grobova. Tek tada završit će naše krštenje. Tijelo, oprano nekoć vodom života vječnoga, upoznat će sada vječnu mladost. Svake godine na Uskrs sve nas obuzima golema radost, koja kao da se širi i na sve stvari oko nas. Ipak zemaljski je Uskrs samo blijedi odraz i daleko kušanje onoga Uskrsa koji nas tek čeka. Tada će se dići Krist da uskrisi mrtve, i to će biti slavni svršetak našega Uskrsa. Prelaz kroz smrt u život, zasjat će u radosti nebeskog »Aleluja«.

»A kada se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću, i ovo smrtno tijelo besmrtnošću, tada će se ispuniti pisana riječ: Pobjeda proguta smrt. Gdje je, smrti, tvoja pobjeda? ... Ali hvala Bogu, koji nam daje pobjedu po našem Gospodinu Isusu Kristu.« (1. Kor. 15,54–57).

F et S

Sveta Marijo,
Majko Božja,
moli za nas
grješnike sada
i na čas smrti naše

Amen.

CRKVE NA ISTOKU

Da Istočne nesjedinjene crkve poslušaju poticaje milosti Božje i sjedine se s Katoličkom Crkvom (opća nakana AM za studeni).

KORACI U SUSRET

Priprave za Koncil, pa četiri njegova zasjedanja dala su nam više zgoda da razgovaramo o sjedinjenju s našom odijeljenom braćom. U mjesecu studenom nama se apostolima molitve preporučuje moliti za Istočne crkve, da zamijete, prihvate poziv Duha Svetoga i što skorije sjedine se s našom Crkvom. Ova nam nakana doziva u pamet sve što je učinjeno na tom području od poziva pape Ivana XXIII koji je odlučio da Koncilu prisustvuju promatrači, predstavnici drugih crkava. Kako je sam bio na istoku i poznavao prilike u Istočnim crkvama, zaželio je poput njih pomirenje, premda na početku nije mogao predvidjeti čas kada će se to konačno ostvariti. Na prvom zasjedanju Moskva je pretekla Carigrad; kasnije je dirljiv susret Pape sa časnim patrijarhom Atenagorom dokazao zajednička nastojanja i želje da dan sjedinjenja bude što skoriji. Na zadnjem je zasjedanju Koncila bilo skinuto prokletstvo s obiju strana, što je očit dokaz da se želi izbrisati žalostan datum godine 1054.

ZNAČENJE NAKANE

Papina nakana na koju ćemo moliti ovaj mjesec mnogo toga sadrži. Ona nam ne doziva u svijest samo napore obiju stranaka da se približe jedinstvu Istočna i Rimska Crkva, nego da se svi kršćani sjedine. Ona sadrži duboku istinu na koju je dosad mislilo malo katolika, pa čak i svećenika. Do nedavna su smatrani protestanti krivovjercima, članovi nesjedinjenih crkava raskolnicima. Čak je i kodeks Crkvenog zakonika podržavao to shvaćanje. U enciklici »Mystici Corporis« razlaže se nauka o otajstvenom tijelu Kristovu, no pod vidikom pravne organizacije Crkve koja se odnosi na vidljivu Crkvu kao prvotni sakramenat i djelotvorni znak milosnog života. Tek na kraju enciklike rješavalo se pitanje pripadnosti Crkvi onih koji u svojim religijama žive po savjesti i čestito. No kod svih tumačenja oštro se naglašavalo da izvan Crkve nema spasenja, zaboravljajući pri tom na onu Augustinovu da ima mnogo ovaca izvan ovčinjaka i mnogo vukova u ovčinjaku. Tako je jednostrano tumačenje ove enciklike zatvaralo vrata zbližavanju. Enciklika »Mediator Dei« otvara vrata, zahvaljujući analizama i komentarima kardinala Bea koji je upozorio na prijašnja kriva shvaćanja i upozorio na ispravnu Kristovu nauku. Bez ikakve štete po istinu ljubav je našla put. Posijano sjeme donijelo je plod.

Ostaje na snazi shvaćanje da jedino Katolička Crkva posjeduje puninu istine i sredstava milosti, ali Drugi Vatikanski Sabor jasno luči stanje pogana, muslimana i dobronamjernih Židova od stanja nesjedinjenih kršćana za koje jasno veli da imaju krštenje i biljeg Kristov kao i mi. II Vatikanski sabor nauča-

Carigradski patrijarh Atenagora, kardinal Bea i njegov tajnik (naš zemljak) o. Schmit

va da svi koji su kršteni pripadaju Kristu i njegovu mističnom tijelu, naglašujući da ta pripadnost nije tek osobna, nego biva po zajednici, dakle po crkvi kojoj pripadaju. To je bez sumnje novost u shvaćanju nesjedinjenih crkava. Podijeljenost ugrožava doduše jedinstvo, ali usprkos njoj krštenje nas nerazdvojivo povezuje.

Kad jednom to shvatimo bit će nam jasno da su veze koje nas vežu s istočnim nesjedinjenim crkvama tješnje od onih koje nas vežu s protestantima. Spomenuta shvaćanja razlažu se u drugom dijelu konstitucije »SVJETLO NARODA« (br. 15) i u dekretu »O EKUMENIZMU« (br. 13) gdje se naglašava da je pripadnost zajednici, određenoj crkvi, pravo sredstvo posvećenja.

No u dekretu o Istočnim crkvama ima nešto što moramo uočiti, želimo li potpuno shvatiti smisao nakane ovog mjeseca. Iza kako je dekret iznio bogatstvo nauke istočnih crkava, njihovu liturgiju i organizaciju u kojoj te crkve žive, izvodi zaključke koji imaju srediti naš odnos prema njima: Kršćani sjedinjeni u istoj vjeri, obogaćeni istim sakramentima, ne smiju biti u međusobnoj

neslozi, niti se smiju ignorirati. Gledajući na potrebe duša Crkva je spremna svoju disciplinu učiniti gipkijom. U našem raskidanom svijetu mnogi vjernici nailaze na poteškoće gdje će se ispovjediti i pričestiti. Udaljenost od centara, manjak svećenika, neprestane seobe zaoštravaju ta pitanja. Hoće li smjeti katolički svećenik pokrstiti, odriješiti nesjedinjene kršćane? Da li će moći katolik ako nema njegova svećenika potražiti sakramente od nekatoličkog svećenika? Sabor je tu štošta proširio od prijašnjih odredaba. Nije naše da ovdje u tančine tražimo ta olakšanja, ali jest naše da molitvom uskorimo čas u kojem će se izbrisati sve što se krivnjom stoljeća ispriječilo na putu međusobne ljubavi.

POGLED UNAZAD

Kad danas motrimo prevaljen put, imamo za što biti Bogu zahvalni. Još pred prvi Vatikanski sabor, prije sto i još nešto godina, Pio IX doživio je u pokušajima sjedinjenja neuspjeh. Pio XI, iza prvog svjetskog rata, bio je prema ekumenskom pokretu više nego rezerviran. Dugo su se osjećali utjecaji enciklike »MORTALIUM ANIMOS«. Enciklika »Mystici Corporis« nije baš olakšala put sjedinjenja. No Duh je Sveti bdio nad Crkvom. Ivan je XXIII sazvao Koncil a da nije ni predviđao svu zamašitost svog koraka. U Sv. su se Petru našli jedni uz druge, s našim biskupima i papom časni biskupi istočnih crkava, patrijarsi koji su predstavljali već sjedinjeni istok ili istok koji čuva nade i nostalgiju za jedinstvom. Kod zajedničke žrtve ova velika različitost obreda imala je duboku simboliku i značenje.

Više od protestanata naša su istočna braća sačuvala osjećaj za otajstva i nije slučajno što im je misterij Preobraženja tako drag. Po Utjelovljenju vječnost je ušla u naše vrijeme, Božji je Sin pristao da dođe među nas, da s nama živi i za nas umre, da mi osobno i zajednički poradimo na otkupljenju svijeta, da znamo živjeti, raditi i graditi, ali isto tako umrijeti i uskrsnuti s Kristom.

Apostoli molitve, molimo u ovom mjesecu da naša istočna nesjedinjena braća dođu u savršeno jedinstvo s Crkvom Katoličkom, zajedničkom našom majkom. Molimo također, da svi kršćani, i preko njih svi ljudi spoznaju da živimo u vremenu kao putnici i da nam je po Kristovoj Crkvi zajamčen siguran prijelaz u vječnost.

R.

PREMA NAJBOLJEM SRCU (II)

Pobožnost uređuje naš stav prema Bogu, prema nevidljivim vrednotama uopće. Ona je krepost, vrlina, navika da s lakoćom stupamo u dijalog s Božanstvom te mu iskazujemo dužnu čast, poklon, priznanje, zahvalnost i predanje izvršujući Božje zapovijedi. Taj nutarnji stav prelijeva se na privatni i javni život. Tako razlikujemo osobne i jav-

ne pobožnosti, pobožnosti koje su plod osobnog odnosa prema Bogu i pobožnosti koje su izraz štovanja čitave zajednice. U objavljenoj religiji način i čini javne pobožnosti određeni su od posrednika koji otkriva volju Božju. Crkvena povijest govori nam o procvatima obiju pobožnosti. Tako su nam uz Euharistijsku žrtvu poznate pobožnosti svetome Križu, svetim ranama, čašćenje torinskog platna i betlehemskih jaslica, dok čašćenje Bogorodice osobito po velikim prošteništima predstavlja najbogatiji oblik vanjskih iskaza pobožnosti. Želimo li među tim najrazličitijim iskazima pobožnosti pronaći mjesto koje zauzima pobožnost presv. Srcu, morat ćemo je odmah odvojiti od čašćenja svetaca, pa i Bogorodice, kojoj zbog osobitih odlika koje ima kao Majka Božja, dugujemo viši oblik štovanja. Kult presv. Srca po svojim temeljima i teološkoj ocjeni ide u najviši red štovanja, štovanja što ga iskazujemo samome Bogu. On je bitno povezan s novozavjetnom Žrtvom. No o tom ćemo drugiput razmišljati. Danas ćemo promatrati kako štovanje presv. Srca nadilazi svako štovanje svetaca, te istovjetnost ovog štovanja sa štovanjem Božanstva.

POBOŽNOST SRCU ISUSOVU NADILAZI SVAKO ŠTOVANJE SVETACA

Stujući svece mi molimo njihov zagovor; mi zahvaljujemo im na milostima postignutim njihovim posredovanjem, no nikome od nas ne bi smjelo biti nepoznato da sveci nisu izvor nadnaravnih dobara. Oni sami posreduju kod Boga za nas, i bez njega oni ne bi nama mogli iskazati ni jedno dobročinstvo. Slično je i kod Bl. Djevice, s tom razlikom što je ona draža Bogu, što je ona majka Utjelovljene Riječi, pa je njen zagovor moćniji i njeno posredovanje ne ostaje bez ploda. No i sveci i bl. Djevica Marija bili su i ostaju stvorenja, ljudi, dakle neizmjerno niže od Stvoritelja, i čast koju njima iskazujemo, ako se usporedi s čašću koju smo dužni iskazivati Stvoritelju, jest u sebi neisporedivo niža, nižeg reda, kako god na sebi imala obilježja vanjske svečanosti. Tako svi iskazi pobožnosti usmjereni prema Bogu bitno nadilaze sve ostale iskaze pobožnosti, jer je osoba kojoj su upravljeni neizmjernog dostojanstva — Bog.

ISTOVJETNOST ŠTOVANJA BOŽANSTVA I PRESV. SRCA

Otkad je Riječ postala tijelo, otkad je druga Božanska Osoba uzela sebi ljudsku narav; otkad ima druga Božanska Osoba osim svoje božanske naravi i svoje ljudsko srce, odonda je jedno te isto štovanje Boga i presv. Srca. Još nešto, štovanje Božjega Srca jest i put k Božanstvu. Svi su naime naši darovi i naša štovanja usmjerena prema osobi, a ne prema predmetima. Tako je i sa presv. Srcem. Časteći presv. Srce iskazujemo čast onome čije je to srce, a to je sam Bog. Mi dakle ne iskazujemo božansku čast samom tjelesnom organu koji tjera krv po tijelu, nego onome čije je to srce, Utjelovljenoj Riječi. Srce nam je samo put, simbol, znak, dokaz one mnogostruke ljubavi koja se po tom znaku očituje, kako nas je Bog ljubio. Zašto se pogotovo u zadnjim stoljećima čašćenje Božanske ljubavi usmjerilo baš prema Božanskom Srcu, na to nije teško odgovoriti. Sam je Krist to zaželio preko svojih odabranika, i moramo priznati da je u tome pogodio. Srce je naime kod svih ljudi simbol ljubavi, zašto onda ne bi bilo simbol najveće ljubavi. A i u objavljenoj nauci svetog pisma riječ »srce« ne znači samo tjelesni organ, nego znači čitava čovje-

ka, njegov umni i osjetni život. Kako je to lijepa misao kad svom štovanju presvetog Srca dadnemo i taj sadržaj. Štujući tako presveto Srce častimo čitavu ljudsku narav Kristovu, njegovu presvetu dušu i tijelo, koje se za nas žrtvovalo u ljubavi do kraja, i njegovu božansku ljubav prema nama.

Kako je površno ono gledanje na pobožnost presv. Srcu kad se ova naziva nedostojnim imenima, da nije dosta duhovna, da previše naglašuje tijelo, da ne velim meso, a pritom se zaboravlja da je Riječ postala »sarks«, tijelo, meso, što Pavao zove ponižen jem do uništenja. Ne želi li Bog da od časa utjelovljenja dolazimo i mi k njemu onakvi kakvi jesmo i tijelom i dušom, i nije li on »postavši nam u svemu sličan« zacrtao put našeg traganja za Božanstvom: po srcu. Ne skriva li se tu duboka pastoralna psihologija? Dokazuju to naši vjernici koji se na prve petke skupljaju oko pričesne klupe da se sjedine s Božanstvom, u plodovima Njegove žrtve. A nije li i to značajno da je baš ovaj tako mio oblik pobožnosti niknuo baš u redovima pastoralne crkve, dok ni najvećim umovima teologije nije na kraj pameti bilo tako naravno i duši crkve tako prikladno štovanje.

»Tko vidi mene, Filipe, vidi i Oca«, rekao je Isus Filipu. To isto možemo i moramo reći: Tko štuje moje Srce, štuje i Oca, jer »smo ja i Otac jedno« sve je moje njegovo, i sve je njegovo moje.

Hoće li te misli o istovjetnosti štovanja Božanstva i presv. Srca, te prednosti pred štovanjem svih ostalih stvorova roditi pravim plodom, da se približimo presv. Srcu, uvelike ovisi o nama samima, da li naime svjetlo Božjega Srca primamo potpuna i nepodijeljena srca.

RADNIČKA MLADEŽ LATINSKE AMERIKE

Da bi kršćanska socijalna djelatnost očuvala radničku mladež Latinske Amerike od nezdrava utjecaja (mis. nakana AM za studeni).

Poznate su poteškoće koje proizlaze iz nezdrava društvenog poretka u mnogim državama Latinske Amerike. Na jednoj je strani nagomilano veliko bogatstvo u rukama malobrojnih bogataša i veleposjednika, a na drugoj strani milijuni siromaha koji nemaju ni napotrebnije za čovjeka dostojan život. Ti milijuni sve više postaju svjesni svog stanja. Bijede je naime u tim zemljama uvijek bilo, ali je ljudi nisu bili toliko uočili kao danas. Ona zbog toga postaje sve nesnosnija i treba je uklo-

niti pod svaku cijenu. Mase sve više i više postaju svjesne svoje snage pa da se oslobode bijede i neimaštine neće birati sredstva. Kad čovjek postane žrtva nepravde, na sve je spreman. Ovo stanje nameće ozbiljne probleme. S njima se mora suočiti i kršćanska radnička mladež i kršćanska socijalna djelatnost. Ako se ne suoče i ako ih ozbiljno ne pokušaju rješavati, mogao bi ih tko preteći i rješavati probleme na manje sretan način ili na način koji je u suprotnosti s kršćanskom socijalnom naukom izraženom u velikim socijalnim enciklikama Crkve.

Sigurno je da treba i u Latinskoj Americi provesti socijalnu reformu, ali konstruktivnu, koja se neće istrošiti samo u rušenju postojećeg poretka. Stvari valja rješavati na bolje. Prije svega ukloniti negativne pojave, kao što su preziranje masa. Nitko nema prava da prezire svog bližnjega, a ako je bližnji slab, bez osobne moći, bez obrane, onda prezir postaje zločin, i može dovesti samo do osvete. Uklanjanje prezira tek je prvi korak, i stoga nipošto dostatan na putu do potpune socijalne pravde. Mase su u Latinskoj Americi u stanju velike socijalne nerazvijenosti na svim linijama. To valja ispraviti. Potrebna je agrarna reforma, pravedna i pravilna raspodjela obradive zemlje, da svak dobije onoliko vlastitog zemljišta koliko je potrebno da može živjeti životom dostojnim čovjeka. Potrebno je poboljšati način obrađivanja zemlje, stočarstvo, iskoristiti još mnoga netaknuta prirodna bogatstva. Valja naučiti čitati i pisati neuke, pojačati kod zapuštenih zdravstvenu službu, osigurati radnicima u tvornicama i poduzećima plaću i socijalno osiguranje. Za sve to potrebna je ozbiljna, svestrana i uporna akcija.

Poželjno da u njoj svim silama sudjeluje radnička mladež. Ima kod nje, hvala Bogu, duhovne elite koja je spremna na heroizam. Društvo se danas stubokom mijenja. Po imenu i u teoriji svi su stanovnici Latinske Amerike kršćani, no u djelovanju i životu slabo se mari i živi po Evanđelju. To se osobito vidi u nepravilnoj raspodjeli dobara. Neki imaju previše, drugi premalo. Koncil upozorava mladež kako se valja zalagati u životu, i kako je naše djelovanje da poboljšamo život velika dužnost.

Utješna je činjenica što mnogi katolici Latinske Amerike postaju sve svjesniji svoje velike socijalne dužnosti koju im nameće zadnji čas. Biskupi, naročito u najvećoj latinsko—američkoj državi Brazilu, veoma naglašuju i propovijedaju evanđeosku nauku o socijalnoj pravdi. Mnogi su od njih razdijelili crkvene posjede siromasima. Neki su pretvorili svoje biskupske palače u domove za siromahe. Skupština pokrajine Sao Paolo poslala je biskupskoj konferenciji nacrt agrarne reforme s molbom, neka biskupi iznesu primjedbe, ako je u njemu što protiv Evanđelja. Biskupi su odgovorili: ne samo da tu nema ništa protiv Evanđelja nego bi to trebalo primijeniti i na sve druge brazilske pokrajine i to što prije. Crkva koja propovijeda socijalnu pravdu, mora prije svih propovijedati primjerom, onda će njezina propovijed biti uspješnija.

Za stanje u Latinskoj Americi mogli bismo reći: vrijeme zahtijeva hitno rješenje i velike zadatke. Molimo se da to svi što prije shvate i dadnu se na posao, prije svih katolička radnička mladež, koja je jedina sposobna provesti pravu socijalnu reformu, i koja će izliječiti i ukloniti zlo, ali na pravi i čovjeka dostojan način.

Josip Antolović DI.

RAZGOVARAMO

Jedan odgovor — jedno stanovište!
Pročitajte sve do kraja!
Nemojte šutjeti!
Diskusija je otvorena!
Pošaljite nam svoja mišljenja!

»... ni nedjeljom nemam slobodna vremena ...«

Na vaša pitanja u rubrici »Razgovaramo« dajem slijedeće odgovore.

I — MOJ STAV PREMA GLASNIKU?

Moj stav prema Glasniku općenito je pozitivan i žao mi je što nemam više vremena, pa da više toga iz Glasnika pročitam. Primam ga redovito od prvog broja. Pretplaćujem se svake godine kod svoga župnika.

Previše sam zaposlen pa ne stignem čitati ni ono najnužnije što bih morao pročitati. Ni nedjeljom nemam slobodna vremena. Ujutro obično idem na tržnicu. Djeca žele, i žena me na to nagovara, da idem s njima na đačku Misu u 8 (a zimi u 9 sati). Zatim u 11 sati i popodne u 5 odlazim u susjednu župu, gdje sviram na orguljama.

Dnevnu štampu ne čitam. Ostalu štampu, koja izlazi tjedno ili mjesečno, kupujem više, a da je ipak ne stignemo svu pročitati ni ja, ni žena, ni djeca. Od djece čitaju samo dvoje starijih (8 i 10 godina), dok je dvoje ostalih još maleno.

Evo pregled štampe koju redovito uzimam, i koliko je tko od toga kod nas pročita:

	Nazivi listova koje primamo:	U našoj obitelji čitamo: ja:	žena:	djeca:
Vjerska štampa:				
	»Glas Koncila«	70%	30%	5%
	»Gl. Sv. Antuna	70%	25%	10%
	»Gl. Srca I. i M.«	50%	25%	5%
	»Mali Koncil«	40%	10%	80%
	»Marija«	10%	80%	5%
Ostala štampa:				
	Lokalne tjedne novine	50%	—	—
	»Jezik«	40%	—	—
	»Građevinar«	30%	—	—
	»VUS«	20%	30%	10%
	»Arena«	10%	60%	5%
	»Svijet«	5%	60%	—
	»Radost«	—	—	60%
	»Vesela sveska«	—	—	60%

Sve što ja pročitam, čitam samo onaj dan kad mi koji list dođe u kuću. Čim dođe drugi list, za onaj prvi nemam više vremena.

Ne bih vam mogao reći što najradije čitam u Glasniku Srca Isusova i Marijina. U svakom slučaju biram kraće članke. Trebalo bi više voditi računa o člancima, pa bi bili privlačniji.

II — MOJ STAV PREMA BOŽANSKOM SRCU ISUSOVU?

Općenito govoreći ni ja, ni moja obitelj ne gajimo neku posebnu pobožnost prema Srcu Isusovu. Drugačija je situacija obzirom na pobožnost prema Majci Božjoj. Kroz svibanj i listopad priredimo u kući oltarić, molimo zajednički jedan dio krunice i druge molitve.

Ipak želim spomenuti da svatko od nas završava svoju večernju molitvu zazivom: »Presveto Srce Isusovo, smiluj nam se!«

U kući, u bračnoj sobi, imamo sliku Presvetog Srca Isusova i Bezgrješnog Srca Marijina.

Devetnicu spasa (devet prvih petaka) obavio sam još kao dečko, zaprvo dvije devetnice zaredom. Žena je to obavila nakon udaje, a najstarije dijete započelo je nakon prve sv. Pričesti i upravo sada završilo.

Nisam se odvažio da svoju obitelj posebno posvetim Presvetom Srcu Isusovu.

Bilo je časova kad sam imao teških doživljaja u zvanju, kad sam bio mlak u vjeri, kad je dolazilo do trzavica u obitelji — no ni u takvim časovima nisam pomišljao na to da zatražim pomoć od Presvetog Srca Isusova.

III — MOJ STAV PREMA SVOJOJ OBITELJI?

Blagoslivljam nadasve kao nešto dobro i sretno, što smo i žena i ja ušli u brak djevičanski čisti.

Naveo bih i neke teškoće zbog kojih dolazi do nesuglasica u mom braku:

1 — boravak moje stare i bolešljive mame koja ima neke staračke mane, a žena mi ih teško podnosi.

2 — slabosti i bolešljivost žene koja ne stigne obaviti sve poslove, te njeno

pesimističko rapoloženje, koje nju dovodi do uvjerenja da ona živi »strašno teško«, itd.

3 — nedostatak novca. Jedna plaća za sedam osoba. Radi toga ne možemo živjeti kao svijet oko nas, pa se svađamo oko svakog dinara.

Prvu teškoću rješavam tako da mamu uzme povremeno i moja sestra, a drugu i treću pomažem ženi, koliko mogu više, radeći i »ženske« poslove.

Onima koji se spremaju na brak preporučujem mladenačku čistoću. Nikakvo veliko druženje, ni plesovi, ni ljubljenje, niti išta od onoga što vrijeđa čistoću. Svladavanja treba i u braku, i te koliko! Tko se ne nauči svladavati dok je dečko i zaručnik, taj se neće moći svladavati ni kasnije u braku kad bude potrebno, a morat će se svladavati često i mnogo.

Mladim supruzima poručujem da shvate vrlo ozbiljno i brak i obaveze koje iz braka proizlaze. Dr. Aleksandar Kostić u jednoj od svojih knjiga dokazuje da je kao minimum potrebno četvero djece po braku, da jedan narod ne bi brojčano opadao. Ako itko, onda kršćani moraju biti prvi koji će izvršiti svoj dug prema narodu. U svakom slučaju, već od prvog dana bračnog života, treba se učvršćivati u uvjerenju kako bi bila sramota imati manje od četvero djece.

Pobačaj neću ni spominjati, jer sam uvjeren da govorim kršćanima, koji ne mogu ni zamisliti takav strašan zločin.

Smatram da razna protuprirodna sredstva za sprečavanje začeća treba sva odreda odbaciti. Nisam ih nikada upotrebljavao, ali vidim kakva zla unose u obitelji oko nas.

Ne znam kakav stav zauzimaju teolozi D. I., ali nailazim na neke koji smatraju da djece treba doći koliko god može, pa i svake godine po jedno, ili da se u protivnom treba potpuno suzdržavati od bračnih čina.

Ja međutim u svemu prihvaćam stav iznesen u knjizi »Jedno moderno pitanje savjesti« od Jeličića. Tamo se navodi da djece treba imati onoliko koliko dozvoljavaju zdravstvene, socijalne i druge mogućnosti, ali da se ne smije pretjerivati, nego raditi po savjesti! A to se postizava periodičkim uzdržavanjem po Ogino-Knaus metodi, a ne potpunim uzdržavanjem. Po uputama iz te knjige ja sam za 9 godina braka stekao samo četvero djece, a razmake između pojedinih trudnoća određivali smo uglavnom zbog zdravstvenih razloga. Žena je poslije svakog poroda kroz dulje vremena imala raznih teškoća.

Da li ću još imati djece i koliko, za sada ne znam. Sve opet ovisi o zdravstvenom stanju supruge, a i o dobi, jer mi je supruga blizu četrdesete godine.

Mislim da su kršćanski roditelji premalo upućeni u te stvari. Ispovjednici i propovjednici samo ističu: »Djece, što više djece!«, ili potpuno suzdržavanje! Vele nam da je potpuno suzdržavanje moguće, čim to mogu i svećenici. Rezultat toga jest vrlo česta upotreba protuprirodnoga u bračnim činima, pa možda i pobačaj.

Ne baš u Glasniku, ali dobro bi bilo da vaša kuća izda neku brošuru, koja bi olakšala i život i savjesti kršćanskim supruzima.

Čitalac Glasnika
V. B. — S.

KARTUZIJANSKI SAMOSTAN PLETERJE

Pleterje u Sloveniji prima tri ili četiri kandidata za svećenike, između 20 i 35 godina, koji se žele posvetiti Bogu posebnom službom Božjom u lijepoj i zdravoj prirodi. Zahtijeva se najmanje 6 razreda gimnazije.

Isto se primaju i braća pomoćnici između 20. i 35. godine. Prednost imaju obrtnici i zemljoradnici. Predpostavlja se osnovna škola.

Pobliže upute daje: Kartuzija Pleterje, p. Šentjernej — Slovenija.

Nove knjige

»POHAĐANJE BOLESNIKA I SKRB ZA NJIH«, napisao Dr. fra Anđeo Mutić. Uputa za pohađanje bolesnika za svećenike i vjernike. Cijena brošure ND 0,70. — Naručuje se kod Ćirilometodske knjižare, Zagreb, Kaptol 29.

»Iz crkvene povijesti Starog Petrovog sela i okolice«, brošura izdana prigodom 200-godišnjice osnutka župe u Starom Petrovom selu. Napisao dr. Josip Buturac. Cijena ND 1,20 s poštarinom. Naručuje se kod župnog ureda u Starom Petrovom selu.

»GOSPA SINJSKA« Povijest svetišta Majke Božje u Sinju. Priredio dr. o. Jeronim Šetka. Brošura na 80 str. sa slikom Sinjske Gospe. Naručuje se kod Svetišta Gospe Sinjske, SINJ; cijena ND 2.

»DJEVOJKO, znadeš li ljubiti!«, napisao o. Juraj Gusić DI; privlačiva brošura i opremom i sadržajem, očito namijenjena djevojkama koje se spremaju i misle na brak. Cijena 6 ND. Naručuje se kod Rudolfa Breber, Zagreb I—147, Palmotićeva ul. 33.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Što je Srce Isusovo bilo jaka obrana u potrebama naše župe, čitateljica, Novi Slankamen.
— Na primljenoj milosti pri polaganju ispita, po zagovoru bl. Nikole Tavelića i sl. Božjega Petra Barbarića, Ružica Lukanović, Dubrave.
— Na ozdravljenju sina, N. N. Donje Višjevo.
— Za ozdravljenje sina, F. M. Cirkovljan.
— Za primljene milosti, Đurđica Borovac, Vrgorac.
— Zahvaljuje i preporuča svoju župu Presv. Srcima o. fra. Branimir Vrdoljak, Vrgorac.
— Za sve primljene milosti, M. S. Križevci.
— Majci Božjoj Bistričkoj na ozdravljenju od ozljede glave, Anđela Gazdek, Podrute.
— Na brzom uslišanju Gospi od brze pomoći, K. K. — M.
— Na uspjeloj operaciji i drugim milostima Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj, Đuro Bidin, Rakovac.
— Svetom Josipu za primljene milosti, Z. i K. G. — Rijeka.
— Na primljenim milostima i ubuduće se preporuča, U. R. Rijeka.
— Svetom Josipu za ozdravljenje sina i što sam našao zaposlenje, M. L. Sračinec.
— Za primljene milosti po zagovoru sv. Josipa i sl. Božjeg Leopolda Mandića, A. A. i J. A. Osijek.
— Za primljene milosti, Desna Štefanko, Lasinja.
— Za primljene milosti Presv. Srcu i Bezgr. srcu Marijinu po zagovoru Leopolda Mandića, A. A. Dubrovnik.
— Na primljenim milostima u toku dosadašnjeg školovanja, Marica Pavišić, Kurilovac.
— Na primljenim milostima uz daljnju preporuku, K. Ston.
— Na primljenim milostima javno zahvaljuje, Marija Varga, Srijemski Karlovci.
— Gospi Lurdskoj po zagovoru Petra Barbarića za ozdravljenje mog sina od bolesti očiju, Vlado Strnad i baka Agneza.
— Za primitak u školu po zagovoru Gospe od brze pomoći, Tumpić Anica, Virovitica.
— Za primljena duhovna dobročinstva, T. K. Virje.
— Na primljenoj velikoj milosti i drugim milostima, uz preporuku za svoju obitelj, Anica Miljević, Privlaka.
— Za primljene milosti, N. N. Vukovar.
— Na uspjeloj operaciji i zdravlju, hvala Presv. Srcu, F. G. Zagreb.
— Na velikoj milosti za sretno položene ispite i za diplomski ispit, Janja Herić, Bebrina.
— Na primljenim milostima, obitelj Tokić, Osijek.
— Sv. Antunu za dobar uspjeh u školi i za druge milosti, D. M. Virje.
— Za primljene milosti Presv. Srcu i Majci Božjoj, D. A. Virje.
— Presv. Srcu Isusovu i Žalosnoj Majci Božjoj za tri velike milosti, Doroteja Rebrek, D. Vidovec.
— Za sve primljene milosti, dobročinstva u životu i za zdravlje djece, Eva Kovandić, Vođinci.
— Za sve dosada primljene milosti, i molimo Božji blagoslov za buduće, obitelj Vlade Ožeg, Brezovljani.
— Na mnogim primljenim milostima, molimo i za budućnost pomoć, obitelj Hržnjak, Osijek.
— Za uspjeh djeteta u školi i na mnogim milostima po zagovoru Majke Božje, sv. Josipa i oca Leopolda Mandića, Marija Franciškić, Subotica.
— Na uspješno položenim ispitima i drugim milostima, Veronika M. Zagreb.
— Na mnogim primljenim milostima i na ozdravljenju od teške bolesti, Barica Lipić, Zagreb.
— Za primljene milosti, K. K. Lukavec.
— Na udijeljenim milostima, M. B. Tijesno.
— Na udijeljenim brojnim milostima po zagovoru Bogorodice, S. H. D. Miholjac.
— Za sretno položenu maturu, posebno na ispitu iz tehnologije, Marica Čabraja, N. Selo.
— Na slavu Srca Isusova i Marijina i svih svetih, za ozdravljenje iza operacije, Anica Lovrić, Gat.
— Za ozdravljenje sina od otrovanja, Marija P. Novaki.
— Presv. Trojstvu, Blaženoj Djevici za sve milosti koje sam primila za svoga života, te svetim zaštitnicima sv. Josipu i sv. Anti, Anka Kovačić, učiteljica, Kučiće — Omiš.
— Na primljenim milostima u bolesti uz preporuku, Ante Ivandić, Sinj.
— Za ozdravljenje praunuke Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Ignaciju L., K. Jandrašić.

Na omotu: Grobnica braće Franjevaca na Mirogoju u Zagrebu

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb I/147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb I-147, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. — List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj: novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0.70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GOD. 57.
pošt. plać. u gotovu

12

PROSINAC 1966. GOD.
Cijena 1 d (100 st. d)

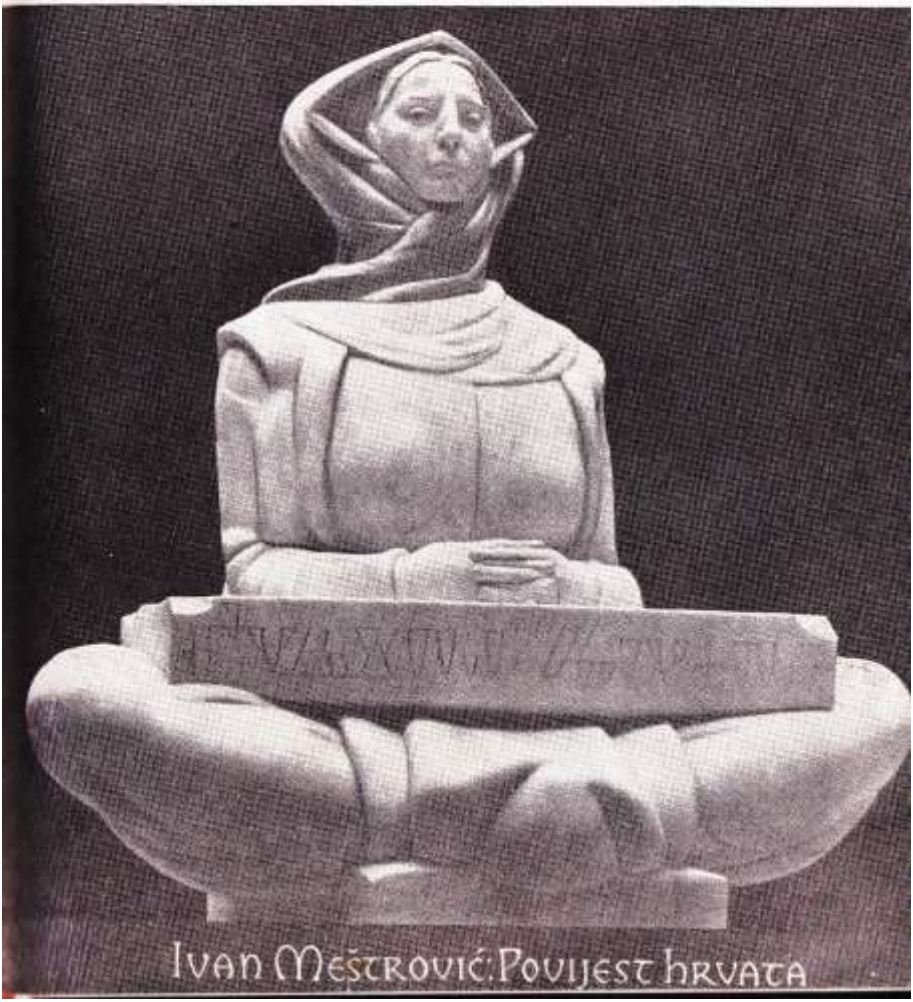

Sadržaj:

441 Naši ovogodišnji jubileji
442 Slavlje Krešimirova Grada, K.
446 900 godina samostana sv. Marije u Zadru, R.
448 Osamstota godišnjica katedrale u Kotoru, msgr. Gracija Ivanović
450 Franjevački samostan u Mostaru
451 Proslava u Đakovu, A. B.
456 Hrvatski Leonida, uz 400 god. Sigeta
457 Tekije — vjerska manifestacija godine
458 Žrtva za crkveno jedinstvo, Mirko Novak
460 Orao zlatnih krila, L. Ž.
462 Prema najboljem Srcu (III)
464 Samo obični prvi petak, Josip Antolović D. I.
466 Molimo za mir, Nakana AM.
466 Doživio sam atomsko bombardiranje, Dr. Srećko Bošnjak
470 Kinezi u tuđini, Josip Antolović D. I.
472 Znao sam da ću je izgubiti, Dragan Čuturić
475 Bezgrješna, Josip Kropek
476 Razgovaramo
480 Slavna Majko Spasitelja (adventska antifona)

Uz naslovnu stranu:

Ivan Meštrović: POVIJEST HRVATA

»U kostimu onoga kraja gdje je nađeno najviše starih narodnih spomenika, a koji je ujedno uža postojbina Meštrovićeva, držeći na krilu fragmenat starohrvatskog spomenika (u koji su urezana starinska glagoljaška slova), ova dalmatinska Zagorka predviđena je za vestibul Muzeja Hrvatskih Starina u Kninu . . . .« (Monografija o Meštroviću).

Nakane Apostolata Molitve:

Opća nakana:

Da ne bi upravljači naroda gojili duh krivog nacionalizma, (str. 466).

Misijska nakana:

Za Crkvu među Kinezima u tuđini, (str. 470).

Naši ovogodišnji jubileji

Svaki se narod ponosi svojom prošlošću. I pravo je! Pogotovo ako je ta prošlost ispisana slavnim djelima otaca...

Zavirimo li malo u našu povijest, otkrit ćemo mnogo toga čemu se moramo diviti.

U doba hrvatskih kraljeva na našem su kršu nikli divni spomenici kulture, koje su doduše vjekovna razaranja uništila, ali koji unatoč toga i dalje ostaju neizbrisiv pečat nekadanje moći i kulture.

Gubitkom svoje samostalnosti 1102. godine, Hrvatska je prevalila golemi povijesni put krvareći na sve strane u divovskoj borbi protiv Tatara, Mlečana, Austrougarske, a navlastito četiristoljetne rušilačke najezde Turske. Pa ipak uza sva razaranja i krvarenja na njezinom su tlu opet i opet izrastala veličanstvena djela. Naši su stari, da tako reknemo, jednom rukom držali mač i branili vlastito ognjište, a drugom su se laćali pera, kista i dlijeta te stvorili djela kojima se možemo danas staviti uz bok i velikim kulturnim narodima. I dok se mi danas s jedne strane ponosimo našom tisućgodišnjom kulturom i s udivljenjem gledamo na pet stoljeća naše književnosti, dok se divimo našim katedralama i zanosimo čudesnom silom duha i snagom mišica naših otaca, dotle s druge strane zaboravljamo da je ta veličanstvena djela stvorila i gradila njihova nepokolebiva vjera i borba »za krst časni i slobodu zlatnu«, i da ih je samo ona očuvala na pozornici života.

Prohujala su stoljeća, nadošle godišnjice i jubileji, i mi se danas grijemo na slavi naših starih. Ova nam je godina iznijela na površinu čitav niz velikih djela, ljudi i događaja o čijim bismo godišnjicama htjeli i ovdje progovoriti.

SLAVLJE

Krešimirova grada

Šibenik je ove godine svečano proslavio 900 godišnjicu svoga prvog spomena u povijesti. Zbilo se to na sam Božić 1066. godine, kada je hrvatski kralj Krešimir izdao u tom gradu svojoj sestri Čiki, utemeljiteljici i opatici benediktinskog samostana Sv. Marije u Zadru, povelju, u kojoj jamči kraljevsku slobodu i zaštitu tom samostanu. Isprava glasi: »Godine utjelovljenja Gospodina našega Isusa Krista 1066, za vladanja Konstantina Dukasa, ja Krešimir kralj Hrvatske i Dalmacije... dajem kraljevsku slobodu zadarskom samostanu Sv. Marije, koji je osnovala moja sestra Čika... Na dan rođenja Gospodnjeg, u Šibeniku, pred svima, spomenutoj opatici Čiki, ova isprava je dana.«

Na svom dugom i teškom razvojnom putu prolazio je ovaj grad, čije su tlo posvetile stope hrvatskih kraljeva, kroz mnoga gorka iskušenja. Osjetio je na sebi jaram Bizanta, Venecije, Madžarske, Austrije i Francuske, kroz punih 250 godina hrvao se s turskom silom, ali je uza sve to uvijek sačuvao narodni duh i ponos. Pomalo se razvio u jako kulturno-vjersko središte s divnim spomenicima arhitekture i bogatim samostanskim bibliotekama, među kojima se osobito ističe knjižnica franjevaca konventualaca, u kojoj se čuva i najstariji lirski zapis pisan latinicom na narodnom jeziku i čakavskom narječju, tzv. »Šibenska molitva«. Potječe iz sredine 14. stoljeća, a hvali Gospu. To nije samo važan jezični i književni dokumenat, nego također izražaj tople i žive vjere starih Šibenčana. Donosimo molitvu u cjelosti:

»O blažena, o prislavna, o presvitla svrhu vsih blaženih.
Bogom živim vzvišena, vsimi božjim dari urešena!
O prislavna prije vsega vika, Bogom živim zbrana.
O humiljena divo Marije!
Gospoje, ti si blaženih patrijarah ubrožanje.
Gospoje, ti si blaženih prorokov proročanstva isplnjenje,
Gospoje, ti si anjelsko pozdravljanje.
Gospoje, ti si Boga živoga obsijanje i okripljenje.
Gospoje, ti si Svetoga Duha osvećenje i okripljanje,
Gospoje, ti si Sina Božja mati i vsemu svitu proslavljenje.
Gospoje, ti si vse vere krstjanske krivke udržanje i okrijepljenje.
Gospoje, ti si nevere krstjanske potrtanje.
Gospoje, ti si vse moći Luciferove skršenje.«

Od građevina ističu se gradska vijećnica, knežev dvor, sada gradski muzej, biskupska palača i napose katedrala sv. Jakova, kojoj nadalеko

nema premca. Ona je najljepši ures Šibenika, veličanstvena pjesma izražena u kamenu. Građena je preko stotinu godina (1431—1536). »Stoljećima ova građevina plijeni ushit stranih gostiju... Nastala u vremena kada naše primorje nije još upoznalo sve tegobe koje će donijeti nadiranje Turaka u neposrednu blizinu, šibenska katedrala je djelo domaćih majstora, najviše arhitekta i kipara Jurja, sina Mateja iz Zadra, koji se u koru potpisuje kao Juraj Dalmatinac, a čiji spomenik — skulptura našeg najglasovitijeg suvremenog kipara Ivana Meštrovića — od nedavno stoji pored ove zadužbine u kojoj su se umjetnik Juraj i kamen nadmetali s moći mora u nizanju ljepota« (Vojin Jelić). Juraj Dalmatinac nije dospio dovršiti katedralu. Radio je na njoj pune 32 godine. Iza njegove smrti gradnju je nastavio Nikola iz Firenze.

U ovom su gradu nikli i radili hrvatski humanisti Juraj Sižgorić, Antun i Faust Vrančić te mnoštvo drugih kulturnih radnika. No nikako ne bismo smjeli zaboraviti i njegova najvećeg sina, bl. Nikolu Tavelića, koji je kao misionar mučenički poginuo 1391. u Svetoj Zemlji.

Iznijeli smo samo nešto od povijesti i ljepota ovoga najhrvatskijeg grada, koji je zaista zavrijedio da se 900 godišnjica njegova prvog spomena što svečanije proslavi. I bilo je tako. Vjerska je proslava trajala punih 5 dana i doživjela svoj vrhunac 29. rujna, na blagdan sv. Mihovila, zaštitnika grada. Našlo se tu na okupu oko zagrebačkoga nadbiskupa i hrvatskoga metropolite, uzoritoga kardinala dr. Franje Šepera, 15. biskupa, blizu 200 crkvenih prelata i svećenika te veliko mnoštvo naroda.

Proslava je bila uzveličana i drugim vjerskim manifestacijama kao pohodom u Meštrovićev mauzolej u Otavicama, gdje su prisutni biskupi podijelili odrješenje nad grobom najvećeg nasljednika Jurja Dalmatinca, posjetom franjevačkog novicijata i samostana na Visovcu i drugih mjesta. No svih se najviše dojmilo hodočašće u zavjetnu crkvu kralja Zvonimira u Biskupiji kraj Knina.

Toga je dana poranilo na put preko 30 autobusa. Jurili su po asfaltu i kamenu, probijali se kroz prašinu i odmicali u zavojima. Mnogi su se ljudi osvrtali, zagledali i pitali u čudu što znači ta vožnja. Bio je to odgovor na poziv šibenskog biskupa upravljen svim vjernicima naše domovine da prisustvuju svečanoj posveti novoga kipa Majke Božje u zavjetnoj crkvi kralja Zvonimira. Krajevi kroz koje prolaze puni su uspomena iz daleke prošlosti. Tlo na koje stigoše, sveto je. Godine 1886. na tom je mjestu započeo svoja arheološka iskapanja fra Lujo Marun. Mnoštvom nađenog materijala zasnovao je glasoviti muzej hrvatskih starina u Kninu, koji je iza rata morao biti prenešen u Split. Najznačajniji su ostaci trobrodne bazilike sv. Marije, koja je bila dovršena za kralja Zvonimira i godine 1078. posvećena. Posveti je prisustvovao sam kralj sa svojim velmožama i svi biskupi. Ta je crkva bila najviše umjetničko dostignuće svoga vremena. Ukrasni su predmeti bili izrađeni od antiknog mramora. Iznad mramorne ograde svetišta izvezene tropletom uzdizala se na vitkim stupovima kamena ploča na kojoj se nalazio isklesan reljef Gospe uzdignutih ruku, da zaštiti pobožni puk. To je ujedno i najstariji do sada poznati lik Gospe u Hrvata. Nađene su i dvije kamene pločice, na kojima je prikazana Gospa s djetetom na krilu. U blizini crkve dizali su se i biskupski dvori. Mongoli, a kasnije i Turci te su svetinje do temelja porušili.

Za vrijeme svečanosti čestitari su kardinalu predali poznatu šibensku kapu, koju je kardinal uz opće odobravanje stavio na glavu.

Godine 1938. sagrađena je pokraj temelja stare bazilike, zauzimanjem kninskih franjevaca, a prema nacrtu i uz velike doprinose Ivana Meštrovića, nova spomen crkva. Ona je u prošlom ratu jako oštećena. Razbijen je bijeli mramorni kip Meštrovićeve Sv. Marije, pogrđen njegov lik Krista na pročelju crkve, uništena Kljakovićeva freska, iskopane oči i izubijano lice kralju Zvonimiru.

Crkva je zauzimanjem šibenskoga biskupa sada donekle popravljena. Danas se opet na tom svetom mjestu, gdje je hrvatski narod doživio najsvijetlije dane u svojoj prošlosti, a onda i teška poniženja, diže kip svete Marije. Saliven je od bronce prema modelu po kojem je rađen prvi, a koji se sačuvao u Zagrebu. Prvi je 1938. blagoslovio blagopokojni kardinal Stepinac, a ovoga sada blagoslivlje kardinal Šeper, i govori zanosno o Onoj koja je zajednička Majka sve ljudske djece, pa i one koja su se tako grdno osvetila nad Njom. S nekim svetim strahopoštovanjem vratio se svijet natrag u Šibenik da nastavi proslavu velike godišnjice.

Šibenčani i svi prisutni doživjeli su u tim danima nešto od onoga što se zbivalo u njihovoj prošlosti. Slušali su o svecima i grješnicima svoga grada, prisustvovali zajedničkom odrješenju za svoje mrtve na groblju sv. Ane, iz dna srca i duše zahvalili Bogu za sva dobročinstva kroz proteklih 9 vjekova, zamolili za pomoć i blagoslov u budućnosti, a onda zakoraknuli prema novoj stogodišnjici.

900 godina samostana Sv. Marije u Zadru

»Poput kamene lađe ureknute sred jezera zaintačio se, traje i tavori na dlanu crvenice, između mastodontske hrbati buronosnog Velebita i blagog defilea sjeverodalmatinskih otoka, Zadar, olupina na suncu i muk — znamen jedne nacije.« (J. Ricov)

»Hrvatska Kartaga«, kako ga netko lijepo nazva, Zadar je do danas ostao gord na svoju prošlost, ponosan na golemu kulturu i vjersku baštinu, dostojanstven u svojim uspomenama, padovima i ruševinama koje nam još uvijek mnogo kažu.

»Spomenici umjetnosti i kulture, a pun ih je ovaj grad poput vječno otvorena golema povijesnog muzeja, kazuju njegov kontinuirano brodolomni, ali feniksov put od neolitika do danas. Vrijeme se zaustavilo na ovom jeziku od zemlje, metar ili dva od površine mora, u kamenu koji govori.« (J. Ricov)

Nećemo ovdje govoriti o svim zadarskim vjerskim i kulturnim spomenicima: o sv. Donatu, sagrađenom negdje na samom početku 9. stoljeća; ni o starodnevnoj trobrodnoj bazilici sv. Krševana s ostacima istoimenog benediktinskog samostana, srušenog u prošlom ratu; o ljepoti i bogatstvu oblika katedrale sv. Stošije, o crkvi sv. Frane i sv. Šimuna ... Nećemo također govoriti ni o bogatim riznicama tih crkava kao ni o pisanim spomenicima i pergamenama koje su nam sačuvali samostani toga grada. Zaustavit ćemo se ovaj puta samo na samostanu sv. Marije, koji upravo ove godine, nažalost još uvijek u ruševinama, slavi devetstotu godišnjicu svoga osnutka.

Prema povijesnim izvorima samostan je godine 1066. podigla bogata patricijka Čika iz roda Madijevaca, koju kralj Krešmir IV, s kojim je bila u nekim rodbinskim vezama, naziva svojom sestrom. Čika je postala i prva opatica toga samostana, u koji zajedno s njom uđe i njezina starija kćerka Ana, a malo kasnije i mlađa Većenega, koja će naslijediti majku i u upravi.

Na sam Božić 1066. zajamčio je kralj Petar Krešimir u Šibeniku samostanu i crkvi sv. Marije u Zadru vječni mir i kraljevsku slobodu, oprostio ga od raznih daća i tereta. Krešimirov privilegij potvrdi kralj Zvonimir, a kasnije gradsko vijeće i hrvatsko-ugarski kralj Koloman. Samostan su darivali i mnogi svjetovni i crkveni dostojanstvenici iz samog Zadra i izvan njega.

Od svojega početka pa sve do konca XVIII stoljeća samostan je primao jedino kćeri iz plemićkih porodica i patricijskih kuća grada Zadra. Redovnice su se posvećivale prosvjetnom i karitativnom radu. Vodile su sirotinjski dom za žene, djevojačku školu, obilazile gradsku sirotinju i olakšavale im njihovu bijedu.

Kroz svoju devetstoljetnu povijest samostan je sv. Marije učinio mnogo dobra, a i mnogo pretrpio. Redovnice su ga morale nekoliko puta napustiti, a za Napoleonove okupacije pretvoren je u bolnicu. No najteži udes pogodi ga u prošlom ratu, kada su 1944. g., nakon zračnog bombardiranja, benediktinke ostale bez crkve i kuće. Privremeno su se smjestile u zgradu Zmajićeva sjemeništa, gdje još i danas borave.

Prilikom bombardiranja, kako piše Ivan Ostojić u knjizi »Benediktinci u Hrvatskoj«, redovnice su izgubile mnoge kulturne i historijske rijetkosti. Ipak su uspjele spasiti zapise vrlo starih liturgijskih napjeva i bogatu riznicu drevnih dalmatinskih crkvenih u-

mjetnina u drvu, zlatu i srebru, velike vrijednosti, koje su najvećim dijelom za samostan sv. Marije izradili domaći majstori.

Redovnice su svojim rukama satkale, izvezle i finim čipkama obrubile znatan dio crkvenog ruha. Riznica im je bila bogata biserjem koje je na njihov račun izvađeno iz mora te su njime kitile paramente.

U biblioteci u Oxfordu čuvaju se dva liturgijska kodeksa iz konca XI stoljeća koji su bili napisani za taj samostan. To je evanđelistar sestre Većenege s još jednim priručnikom koji sadrži korne molitve i kalendar. Nedavno je i u Budimpešti pronađen jedan vrlo stari molitvenik koji je pripadao Sv. Mariji.

Zajedno sa samostanom propao je u prošlom ratu i noviji dio arhiva, ali su spašene najvažnije isprave od XII stoljeća dalje (oko 1430 samih pergamena) te knjige računa, od kojih su neke još u 16. stoljeću bile pisane hrvatskim jezikom. Osim brojnih starih dokumenata u originalu čuvaju benediktinke i uvezani kodeks od kože i u njemu prijepis privilegija od samoga samostana.

Za bombardiranja jedino je zvonik pretrpio manju štetu, koji je ovaj puta spasio mnogo kulturnih i historijskih spomenika, što su bili pohranjeni u njegovu podzemlju. Poslije rata on je popravljen, a s njime donekle i crkva, na koju je postavljen novi krov. Samostan, na žalost, još leži u ruševinama. Nadamo se da će zadarskom nadbiskupu uz pomoć općine i drugih uspjeti obnoviti taj naš drevni kulturno-vjerski spomenik, te da će se sestre benediktinke moći vratiti u svoju staru kuću, te nastaviti devetstotinagodišnju tradiciju života i rada ovoga samostana.

Samostan sv. Marije čeka stoljetne stanovnike da se opet ovrate

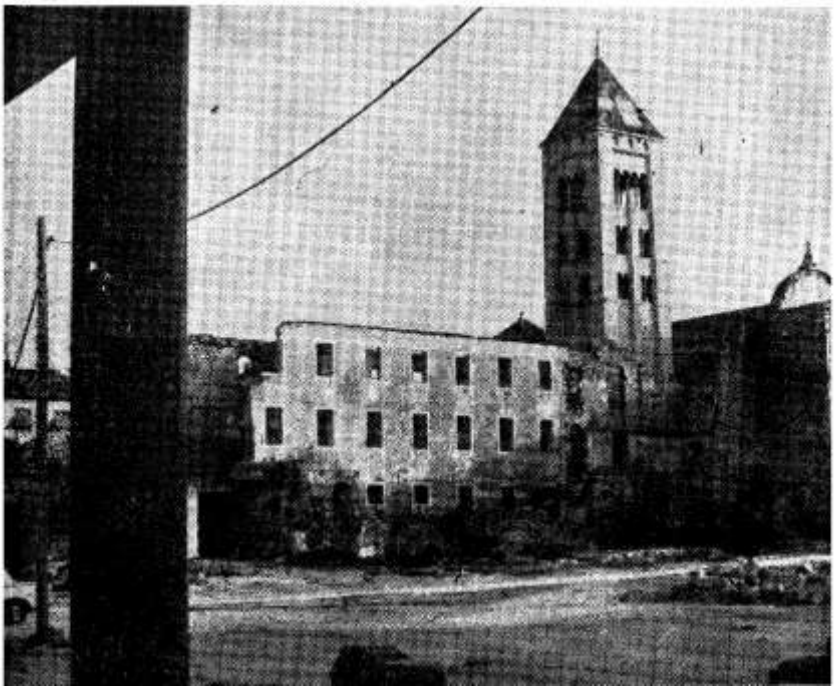

Osamstota godišnjica katedrale

Lanjske godine je Kotor i čitava naša domovina proslavila četiristagodišnjicu smrti bl. djevice Hozane, prve blaženice čitave naše zemlje. Ove godine u tom istom Kotoru proslavljena je osamstota godišnjica katedrale. Veza nije samo vremenska. Ona je nutarnja i duhovna. Bl. Hozana dobila je baš u toj katedrali svoje zvanje, najljepše zvanje koje se ikad javilo u našoj zemlji.

A nije samo to znamenitost katedrale. Ona je kroz svojih osamstotina godina propovijedala misao ekumenizma, jednu od prvih misli današnjeg općeg apostolata Crkve. I to ne samo preko bl. Hozane nego i preko svojih velikih biskupa i velikip povijesnih događaja. To su duhovne osobitosti katedrale. Po umjetničkim vrednotama ona se na istoj visini povezuje s ostalim umjetničkim crkvama našeg primorja. U njenoj riznici čuvaju se originalna djela velikih majstora venecijanske škole, a ima i djela domaćih umjetnika. U tom pogledu ima neku osobitost. To je čuvena pozlaćena pala kotorske katedrale. Ona ispunja pozadinu glavnog oltara i daje mu oblik, koji je vrlo rijedak u Crkvi rimskog obreda. Koliko se zna, samo tri takva oltara nalaze se u čitavoj zapadnoj Crkvi, a u našoj domovini to je jedini.

Dakle ona ima osobitosti u duhovnom smislu i u smislu liturgijsko umjetničkom. Zato je i proslava potekla u dva prayca. Održan je učenjački simpozijum, ali prije toga stručnjaci su u ispunjenoj katedrali objašnjavali prisutnima njene umjetničke i liturgijske osobitosti. Na simpoziju su učestvovali učenjaci zapadne i istočne crkve. Simpozij je bio strogo znanstvenog značaja. Održao se u užem krugu pozvanih. Ali imao je učinka i u širokim slojevima zbog toga povezivanja znanosti s crkvenom proslavom. Konačno je održana akademija pred katedralom. Zagrebački radio i televizija reproducirali su akademiju sa snimkama najznamenitijih umjetničkih dijelova katedrale.

Tako je protekla vanjska proslava toga znamenitog spomenika vjere i kulture. Duhovna proslava održala se u nedjelju 20. kolovoza. Počela je u samu ponoć svečanom misom, pod kojom je bila propovijed ovog sadržaja: Dosad se je raspravljalo o umjetnosti i kulturnoj visini ove katedrale. Sad ona treba da pokaže ono najuzvišenije, da svemu dadne dušu. Njena duša, to smo mi. Pozvala nas je i okupila, da u nama, djeci njenih osam stoljeća, nađe i očituje onu dušu, koju je ona kroz svoju dugu povijest stalno i brižljivo odgajala i posvećivala. Dajmo joj sad tu dušu. Neka se ona otkrije u čitavoj svojoj svetoj ljepoti. To treba da izvede ovaj najsvečaniji dan njene proslave.

Počeo je pristizati narod iz svih krajeva Boke Kotorske. Stalno se je ispovijedalo i pričešćivalo. U 8 sati imao je svečanu sv. Misu župnik Sv. Marije u Zagrebu, msgr. Nikola Borić. Sa zanosom je govorio o vjeri starih Bokelja. Prošao je kroz svih osam vjekova katedrale, gledajući

u KOTORU

ih sve pogledom vjere. Poziv na vjeru, živu, duboku, djelotvornu, to je značila njegova propovijed. S velikom pažnjom saslušana je od velikog broja vjernika. I dalje su se redale sv. Mise do malo ispred deset sati, kad su počele pripreme za doček msgr. dr. Gabrijela Bukatka, križevačkog vladike i beogradskog nadbiskupa. Katedrala se sve više punila svijetom, a bilo ga je dosta i vani na trgu. Nadbiskup je prošao kroz špalir uz aplauz. Na vratima katedrale dočekao ga je i pozdravio Apostolski Administrator. Svećenici, svi u misnim ornatima, pošli su mu ususret. Započela je koncelebracija nadbiskupa i svih ostalih brojnih svećenika. Bilo je veličanstveno. Katedralni zbor, koji se je onako sjajno afirmirao na lanjskoj proslavi bl. Hozane, pokazo se i ovaj puta na istoj visini. Nadbiskup mu je s oltara odao priznanje. Održao je i propovijed o ekumanizmu. Svoje riječi popratio je s tako dubokim osjećajem da bi tu propovijed trebalo čuti, a ne samo čitati. Nadbiskup je mahom osvojio srca Bokelja.

Poslije podne bila je svečana sv. Misa i propovijed o. Benedikta Tulića, zamjenika franjevačkog provincijala iz Zadra. Lijepo i umjesno iznio je sadržaj svega što se je dosad reklo.

Navečer duhovni koncert. Redaju se birana djela zapadne i istočne crkvene glazbe. Na kraju kotorski kanonik preč. don Niko Luković čita propovijed u kojoj s velikom erudicijom iznosi i kulturnu visinu katedrale i njeno duhovno značenje.

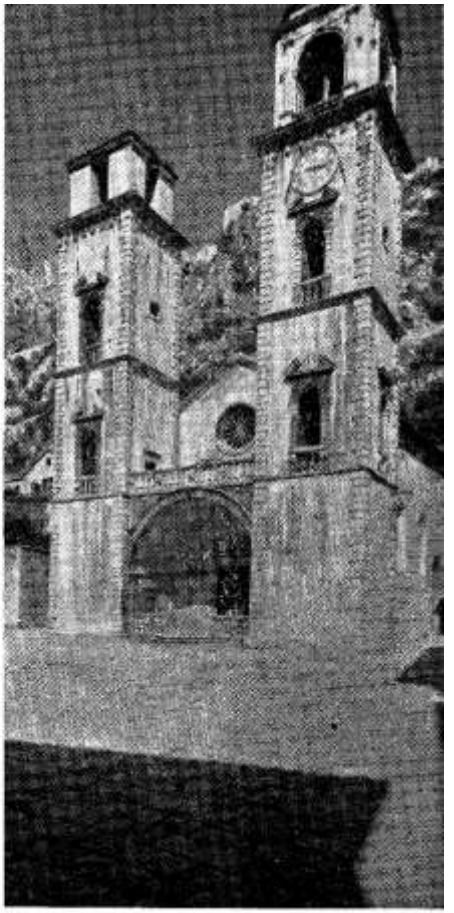

Katedrala sv. Trifuna, junak osamstogodišnjeg jubileja

Proslava nije završila tim najsvečanijim danom kao što obično biva. Odlučilo se naime da se iza proslave osam dana održi obnova, duhovno sabranje vjernika. Sutradan bila je svetkovina Srca Marijina. Apostolski Administrator imao je svečanu sv. Misu kojom je otvorio tu sedmicu sabranja i obnove. U propovijedi je kazao da ovo u stvari nije ništa

novo, nego je samo nasljedovanje Kristova primjera. Svečani ulazak u Jeruzalem na Cvjetnicu bila je njegova proslava. No trebalo je da ona rodi i posveti duše. Isus vodi učenike u dvoranu zadnje večere i uvodi u život Euharistije. A onda ide dalje u Getsemanski vrt, u vrt molitve i žrtve. A one koje je najviše ljubio vodi pod križ, gdje Ivana predaje i posvećuje srcu svoje Majke. Eto, to je Kristov putokaz koji želimo ponoviti i nasljedovati. Danas na svetkovinu Marijina Srca dajemo se na taj veliki put Kristov. Pođimo s Njim u život Euharistije, molitve, križa, i konačno dođimo kao i njegov ljubimac do Marijina srca. To je, eto, program ove sedmice.

Svaki dan bila je svečana sv. Misa i propovijed. U subotu 26. kolovoza svečanom sv. Misom i propovijedi prepozit dubrovačkog kaptola msgr. Luka Antunović uspješno je zaključio tu sedmicu sabranja. I tako je kotorska biskupija obnovila i probudila lanjsku posvetu Srcu Marijinu iza velikog jubileja svoje katedrale.

msgr. Gracija Ivanović
Apostolski Administrator

I franjevački samostan u Mostaru slavi jedan značajan jubilej — stogodišnjicu opstanka sadanje svoje crkve. Sam je samostan stariji za čitavih nekoliko stoljeća i doživljavao je sudbinu svojih stanovnika i naših dobrih Hercegovaca: sudbinu borbe za opstanak sa često nadmoćnijim neprijateljima. No vjera i ustrajnost sve pobjeđuje. — Na slici vidimo i fra Didaka Buntića — velikog sina našeg naroda, koji je u svom životu opismenio oko 100.000 ljudi, jer je neumorno radio na vjerskom i kulturnom uzdizanju naroda.

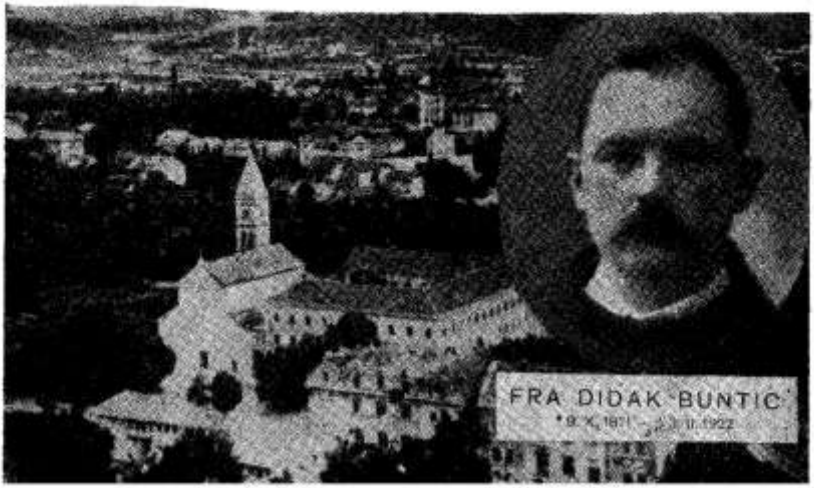

Uz stogodišnjicu katedrale

Proslava u Đakovu

Dolaze! Tu su blizu. Već su u Osijeku. Sila ih, ko mravi. Vodi ih sam Sultan Sulejman . . . Došao je uz Dunav i Dravu, prošao pokraj Vukovara i Borova, i došao do Osijeka. Prave most. Prelaze Ugarsku. Što će biti? . . .

Tako je to bilo u ljetu godine 1526. Narod je drhtao i sa strepnjom očekivao budućnost. I oni u nedalekom Đakovu. A malo zatim stiže još strašnija vijest: Sve je propalo; užasan poraz na Mohačkom polju; kralj se Ljudevit utopio; vojskovođa, nadbiskup kaločki, Pavao Tomori poginuo; kršćanska vojska uništena; poginuo je i đakovački biskup Paližna. Što će sada biti? . . .

Ubrzo eto ih, eto strašnih pobjednika. Dim i oganj, krv i smrt ostaju iza njih. Osvojiše čitav Srijem i Slavoniju. I Đakovo osvojiše. Katedralu i biskupski dvor porušiše do temelja. I tu će ostati 160 godina . . . Tako je to bilo one tužne i strašne 1526.

A danas, 400 godina iza tih žalosnih događaja, skupio se silan narod, vjerni kršćanski puk, da uz svoga biskupa i biskupe goste razdragan proslavi stogodišnjicu divne Štrossmayerove katedrale. Da sad ustane sultan Sulejman!

Burnu povijest proživljava Kristova Crkva od svoga početka. Tako je bilo i na ovom zemljištu, koje se zove »Biskupija bosansko-srijemska ili Đakovačka.« — Bosanska? Srijemska? Mnogima to nije jasno. Kako bosanska u Slavoniji?! A K tomu Bosna ima svoju nadbiskupiju! ... Srijemska? Đakovo nije u Srijemu! — Treba malo povijesti.

I Srijemska biskupija U rimskom Syrmiumu nastala je Ecclesia Syrmiensis — Srijemska Crkva. Postoji već u najstarijim kršćanskim vremenima. Prema starom popisu biskupa prvi joj je pastir bio Grk Epanetes, učenik sv. Petra, a drugi Andronik, učenik sv. Pavla. Kasnije upravlja njom sv. Irenej, mučen i ubijen pod carem Probom god. 208. God. 313. Milanskim ediktom kršćanstvo dobiva ravnopravnost s ostalim religijama. I u Srijemu cvjeta otada kršćanstvo. Tu postoji više biskupija. Ali dolaze i ovamo vuci u ovčjoj koži. I u Srijemu hara strašno Arijevo krivovjerje, koje niječe Kristovo božanstvo.

U V i VI vijeku leti po Srijemu smrt u podobi divljih Huna i Avara. Iza njih ostaju mrtvaci, pepeo, garišta i ruševine. I lijepi i bogati grad Syrmium postao je ruševina. Kršćanstvo je gotovo mrtvo.

Arena martyrum U tim burama, osobito za progona rimskih careva i srijemska se Crkva zaogrnula grimizom mučeničke krvi. Čitavi potoci krvi, čitave čete divnih svjedoka Kristovih: Cibalski (Vinkovci) biskup Euzebije; sirmijski (Mitrovica) biskup Irenej (+304); sirmijski đakon Dimitrije (danas glavni zaštitnik biskupije; blagdan 26. listopada); sv. Polion, lektor, čitač, cibalski (+304); sv. Anastazija (+304. Tijelo danas u Zadru, sv. Stošija, a u Rimu bazilika podno Palatina) i toliko drugih. — Poslije u tursko doba, njima će se pridružiti »Đakovački mučenici« (1604): Gašpar, gvardijan šarengradskog samostana, sa svojim vikarom (+1688. u Iloku); franjevci Grgur Jakšić (+1693.), Andrija Iločanin 1700.) i još mnogi drugi.

I sveci priznavaoci posvetiše svojom prisutnošću sveto sirmijsko tlo. Slavni milanski biskup i crkveni učitelj Ambrozije vodio je oko god. 380. izbor biskupa u Sirmiju. — U Iloku umrije od kuge slavni branitelj Beograda franjevac sv. Ivan Kapistran (1456).

Slaveni u Srijemu Na razvalinama staroga Sirmija naseljuju se u VII stoljeću oko ruševina katedrale sv. Dimitrija slavenska plemena te bivši Syrmium nazvaše Mitrovicom u čast sv. Dimitriju. God. 870. imenova papa Hadrijan II sv. Metodija panonskim metropolitom i daje mu i srijemsku biskupiju.

Na srijemskom tlu sukobljuju se Bugari, Madžari, Bizant i mlado hrvatsko kraljevstvo. Gospodari su sad jedni, sad drugi. Srijemska crkva gubi samostalnost, postaje dio Kaločke biskupije. Papa Grgur IX obnavlja je god. 1229. i određuje joj sjedište u Banovom Manastiru (danas Banoštor kod Čerevića).

II Bosanska biskupija Najstariji siguran spomenik Bosanske biskupije pada u doba oko god. 1050. Crkva se u Bosni mirno razvija sve dok ne prodriješe s istoka (iz Bugarske) paterani, te uniješe u taj mirni život zbrku, metež i rasulo. Bosanski je biskup nekoć bio sufragan splitskog metropolite, a zatim dubrovačkog nadbiskupa, a god. 1247. podložen je kaločkom nadbiskupu. Stolovao je u Brdu kraj Vrhbosne (Sarajevo), ali odanle često dolazi sa svojim kaptolom u Đakovo na prostrane posjede, koje mu je dao 1239. vojvoda Koloman. Tako je sve do konca XIII vijeka. U XIV vijeku Đakovo je već stalno sjedište Bosanskog biskupa. U prvoj polovini toga vijeka sagrađena je katedrala i biskupski dvor, i po ondašnjem običaju opasani zidom, kao tvrđavica. Tako je to ostalo sve do nesretne bitke na Mohačkom polju. A onda je mjesto crkve sagrađena džamija (današnja župna crkva).

Istom godine 1683. oslobođena je Slavonija i Srijem od Turaka. Zadnji dio

Srijema dapače istom 1735. Poslije te godine biskupi Patačić i Bakić grade novu katedralu i drveni biskupski dvor. Sve maleno, siromašno, kako se onda moglo.

A biskupije? Srijemska je odviše siromašna. Jedva životari. Ima tek osam župa. A ni bosanska nije bila sposobna za samostalnu upravu pa Klement papa XIV spoji obje biskupije u »Bosansku ili Srijemsku« sa sjedištem u Đakovu (1773). Otale današnjoj biskupiji naziv. A od novijeg datuma naziva se i Đakovačkom. God. 1923. đakovački biskup postaje i Apostolskim Administratorom negdašnjeg dijela Kaločke biskupije u Sjevernoj Slavoniji i Baranji.

Teritorij biskupije iznosi 11.286 kvadratnih kilometara, a ima 485.434 vjernika (1963).

Iza odlaska Turaka zemlja je bila strašno opustošena, narod raspršen, nepoučen, razjedinjen. Pomalo su se liječile i zacjeljivale teške rane.

A onda je došao veliki Strossmayer, čovjek o komu su napisane knjige. Čovjek velika uma i velika srca, bistra pogleda i pun ljubavi za svoj narod, energičan i poduzetan. Da on iskreno i duboko ljubi svoj narod i hoće mu dobro, to će on pokazati djelima. Daje se na posao. Sa 35 godina postaje đakovačkim biskupom i upravlja biskupijom 56 godina! Dug život, ali ne prazan. Hrvatsko sveučilište, Akademija znanosti i umjetnosti, Galerija slika i još mnogo toga, njegovo su djelo, njegov dar milom narodu. A najveći njegov dar, kako reče kardinal Šeper, jest njegova katedrala.

Stara katedrala ne može više ispunjavati svoje zadaće. Strossmayer je ruši i na njezinu mjestu gradi novu veličanstvenu crkvu, koja će biti simbol i sjedište duhovne obnove, vjerskog preporoda i jedinstva naroda. On sam putuje po Evropi, gleda i proučava druge crkve traži umjetnike i pred njima iznaša svoje zamisli i želje. Angažira prvoklasne graditelje: Karla Foesnera, a iza njegove smrti Fridricha Baruna Schmidta. Iz Rima dolaze slikari umjetnici Aleksandar Seitz i sin mu Ljudevit. U Đakovu su stekli neumrlu slavu. Kompozicija i boje njihovih slika čovjeka i danas jednostavno frapiraju.

Dekorativne radove izveli su Isella i Voltolini; kamene oltare Donegani i Vodička. — Glavni oltar smatra se pravim remek-djelom i biserom katedrale. Kamen za njega je dovežen čak iz Marseillesa. — Crkva je iznutra duga 74 m, a poprečne lađe 52. Tornjevi su visoki 84 m, a kupola 59 m.

Biskup je nabavio iz Njemačke orgulje, koje su onda bile najsavršenije djelo te vrste. Imale su 3.000 svirala, 52 registra, 3 manula. Te su orgulje nažalost, 1933. izgorjele, a sadašnje je načinio slovenski majstor Jenko.

U požaru 1933. katedrala je teško stradala. Obnovio ju je biskup dr. Antun Akšamović. Gradnja je katedrale trajala 16 godina, od 1886. do 1882, a obnova tri godine.

Unutrašnjost katedrale

Katedrala opet oštećena i obnovljena U prošlom ratu katedrala je dosta oštećena. Nešto je već i vrijeme učinilo, a nešto i potres 1964. Sadašnji biskup msgr. Stjepan Bauerlein dao se sa svojim kaptolom na posao, da je za jubilej temeljito popravi. Velik dio radova već je završen, drugi se nastavlja.

Jubilej Ove godine, 2. listopada, proslavljena je stogodišnjica početka gradnje katedrale. Ovo je i izvanredna jubilejska godina nakon II vatikanskog koncila, kad se u katedrali može dobiti jubilejski oprost. Sa svih strana biskupije pristizali su neprestano hodočasnici u Đakovo. I tu se pokazalo kako narod voli svoju katedralu i kako je na nju ponosan. On se osjeća u njoj kao u kući svoga Oca. Tu on nalazi boje svoga veziva, svoju dušu, sebe naslikana. Ta eno iza svetih Kraljeva stoje naši ljudi u svojim narodnim nošnjama. Narod se čudi i divi: To smo mi! Što se više približavao dan proslave to su češće i veće skupine dolazile. Posljednjih nedjelja po staležima. Najprije skupina od oko 800 ministranata. Zatim oko 6.000 žena i majki. Onda 3.000 djevojaka. Napokon zapanjujuća skupina od oko 5.000 mladića i muževa. Tih je dana podijeljeno oko 20.000 Pričesti.

U nedjelju 25. IX bio je duhovni koncert crkvenih pjevačkih zborova iz čitave biskupije, prigodom 20-godišnjice smrti kanonika, profesora, kompozitora i regensa kora dr. Pere Ivanišića. Pod sv. Misom i na koncertu izvodili su razni zborovi samo njegove kompozicije.

Napokon u nedjelju 2. X proslavljena je stogodišnjica. U subotu 1. X. popodne dočekan je pred biskupskim dvorom Zagrebački nadbiskup i Hrvatski metropolita kardinal dr. Franjo Šeper. Privatni dolazak pretvorio se u svečanost.

U nedjelju 2. X našlo se tu uz domaćeg biskupa msgr. Stjepana Bauerleina i kardinala Šepera još devet biskupa. Među njima i biskup naših Gradišćanskih Hrvata dr. Štefan Laszlo. Svećenika i bogoslova bilo je preko stotinu. A narod je nagrnuo iz svih krajeva biskupije. Došao je u tridesetak autobusa, redovitim i posebnim vlakovima, kolima i autima. Posebno se ističu skupine momaka i djevojaka i snaša u krasnim narodnim nošnjama raznih župa. Tako je želio njihov biskup.

Satovi na tornjevima koji su stajali preko dvije godine, od potresa, sada su obnovljeni i udešeni na električni pogon, pokazuju 10 sati. Iz biskupskog dvora izlazi na ulicu povorka. Momci, djevojke i žene u narodnim nošnjama, bogoslovi, svećenici, biskupi, pa kardinal pod baldahinom, i na koncu časne sestre. Na ulici s obje strane ceste stoji silan narod i pozdravlja svoje svećenike, biskupe i kardinala. Zvona, također udešena na električni pogon svečano zvone i povećavaju slavlje. Povorka ulazi u katedralu, orgulje bruje, svjetlo gori. Divan prizor. Kad je ušao kler s biskupom i kardinalom, nagrnuo je narod i ispunio čitavu katedralu. Tisuće su to, a vani se zbile do katedrale još koje tri tisuće.

Kardinala je pozdravio biskup — domaćin, jedan momak i jedna djevojka u narodnoj nošnji. Biskup naglašava da je ovo prvi posjet jednog kardinala đakovačkoj katedrali, i to domaćeg sina, Osječanina rodom, i člana ove biskupije. Počima sv. Misa. Uz kardinala koncelebriraju četiri biskupa i neki izabrani svećenici biskupije. Blizu oltara sjede i predstavnici općine Đakovo te vjerskih komisija iz Zagreba, Osijeka, Đakova i Beograda. Pod sv. Misom održao je zanosnu propovijed domaći biskup: što znači katedrala za biskupiju. Ona je središte duhovnog života. Ona je palača Krista Kralja, ona je dvorana Krista Kralja, ona je dvorana Krista Učitelja, majka svih crkava u biskupiji. Koliko je tu svećenika zaređeno, a što to znači za vjerni puk Božji.

Zatim kanonik i biskupski tajnik Ciro Kos objavljuje narodu tko je sve ovdje na svečanosti. Kad je crkva bila 1882. posvećena, bio je uz domaćeg biskupa samo još senjski biskup. Danas ih tu ima uz domaćeg još deset, među njima jedan kardinal i jedan biskup iz inozemstva. I ostali su biskupi uz nas duhom. Kanonik čita brzojavne čestit-

ke biskupa. Pročitan je i brzojav kardinala Bee, i na koncu pozdrav sv. Oca koji su svi slušali stojeći. Nato zbor na koru otpjeva vatrenu Rosattijevu papinu himnu »Svečan glas«, koja je sve još više oduševila.

Iza sv. Mise održao je kardinal Šeper govor, koji smo mogli čitati u Glasu Koncila. Velik je Strossmayer, naglašava kardinal. Velika je djela stvorio i ostavio svome narodu. Ali najveće je ovo, katedrala. Po njoj je malo Đakovo postalo u svijetu poznato. — Zatim kardinal tumači misli vodilje velikog biskupa, napisane povrh vrata katedrale: »Slavi Božjoj, jedinstvu Crkava, slogi i ljubavi naroda svoga«. Strossmayer je, veli kardinal, čovjek velike kulture, promicatelj, znanosti i umjetnosti, ali u prvom redu čovjek religije. Za njega je religija najveći uspon ljudskog duha, najjači pokretač svake dobre ljudske djelatnosti. Zato on otvara Hrvatsko sveučilište s križem u ruci. — Po svojim idejama i radu za jedinstvo on je bio preteča II vatikanskog sabora, kako je to istakao i papa Ivan XXIII.

Na koncu je čitava crkva otpjevala Tebe Boga hvalimo i povorka se istim putem vratila u biskupski dvor. No narod je nastavio s ispovijedanjem i pričešćivanjem sve do tri sata.

Na 395 tvrdih hrastovih stupova, koji su gore čvrsto povezani željeznom i betonskom mrežom, stoji katedrala. Na čvrstim i neslomivim stupovima neka počiva i vjera našeg naroda.

A. B.

Na str. 441, 455, 465.

ZDENKA SERTIĆ: MOTIVI SA DRVOREZBARIJE; stare ornamentne praforme kombinirane u nizu varijacija.

..... suština života seljačke umjetnosti leži u ornamentu, to je izražajno sredstvo umjetničkog iživljavanja seljaka, umjetnička ideja, u kojoj se koncentriraju njegovi osjećaji, misli i čuvstva; za seljaka je ornamenat od simboličnog značenja, a ne od dekorativnog; ornamenat je u sebi uključio i religijsku manifestaciju čovjeka, dakle bio je i nosilac i izvjesnih etičkih kvaliteta ... (Mirko Kus — Nikolajev: SELJAČKA ORNAMENTIKA).

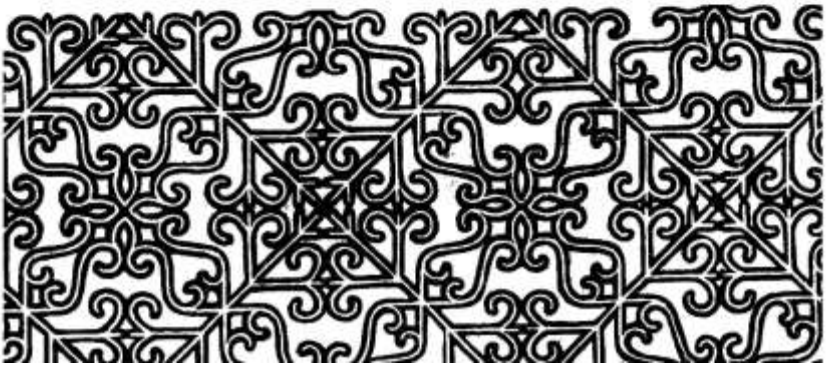

Hrvatski Leonida

Povijest stare Grčke nam je sačuvala uspomenu na spartanskoga kralja Leonidu, koji je s 300 svojih momaka junački poginuo braneći Termopilski klanac od daleko brojnije perzijske vojske pod zapovjedništvom kralja Kserksa. Njegovo je ime otada postalo uzor junaštva i požrtvovnosti prema domovini za sva vremena.

I naša je povijest puna ovakovih primjera. I mi imamo svoga »Leonidu«, u osobi kneza Nikole Šubića Zrinskog. Upravo se ove godine 7. rujna navršilo 400 godina od njegove junačke pogibije i pada grada Sigeta. Zbilo se to ovako:

7. kolovoza 1566. pade turski sultan Sulejman II s vojskom od preko 100.000 ljudi i s više od 200 topova pod Siget. Tu ga dočeka već prokušani junak u borbi s Turcima kod Beča, Pešte, Bobovca i drugih mjesta, Nikola Zrinski s jedva 2500 vojnika, gotovo samih Hrvata. Prije turske navale skupi Zrinski svu posadu u nutarnjem dijelu grada, gdje su mu prisegli na vjernost i poslušnost do smrti, pošto se je sam zakleo prije ovim riječima: »Ja Nikola knez Zrinski obećajem najprije Bogu velikomu, zatim njegovu veličanstvu, našemu sjajnomu vladaru i našoj ubogoj domovini i vama vitezovima, da vas nikada neću ostaviti, nego da ću s vama živjeti i umrijeti, dobro i zlo podnijeti. Tako mi Bog pomogao!«

Opsada je trajala punih mjesec dana. Veliki je vezir Mehmed Sokolović nudio Zrinskomu čitavu Hrvatsku, ako mu preda Siget. Sulejman je prijetio da će mu ubiti sina, kojega je zarobio, ako ne popusti. No sve je bilo uzalud. Zrinski je junački odbijao sa svojim junacima turske juriše.

Nebrojenim navalama Turci zauzeše stari i novi dio grada. Ubrzo iza toga zauzmu i vanjske utvrde. Zrinski se povuče u nutarnju tvrđu, gdje se održao još dva dana. Kad su turski topovi zapalili i to posljednje utočište, odluči s preostatkom čete provaliti iz tvrđave i junački poginuti.

Ujutro 7. rujna 1566. dade pobacati u vatru sve dragocjenosti, da ne dopadnu Turcima u ruke, obuče se u svečano odijelo i opasa za borbu, opomene još jednom svoje vjerne junake, da ne žale poginuti za svetu vjeru Isusovu i domovinu, a onda svi skupa provale iz grada. Poginuše svi osim sedmorice. Zrinskog pogodi zrno u čelo, a potom mu odsjekoše glavu. Turci dobiše samo ruševine Sigeta, izgubivši za opsade 30.000 ljudi. Sulejman II nije ni to dočekao, umro je dva dana ranije. Oslabljenu tursku vojsku povede Sokolović kući.

Tako završi taj neustrašivi »hrvatski Leonida«, čiju je pogibiju najljepše ovjekovječio naš kompozitor Ivan pl. Zajc operom »Nikola Šubić Zrinski«, koja od svoje praizvedbe ne silazi s pozornica naših kazališta, a vjerojatno i neće.

TEKIJE

vjerska manifestacija godine

O Tekijama je već bilo govora u kolovoškom broju Glasnika Srca Isusova i Marijina, koji je čitav bio posvećen Gospinim svetištima u našoj domovini. Tamo smo ukratko iznijeli povijest postanka ovoga Marijina svetišta. Stoga u ovom broju ne bi bilo potrebno ponovno govoriti o istoj stvari, pogotovo iza onako lijepih i opširnih reportaža Glasa Koncila i Glasinika sv. Antuna o samoj proslavi 250. godišnjice ovoga prošteništa. Ali da bi prikaz naših ovogodišnjih jubileja bio nekako cjelovit, potrebno je i o ovoj proslavi, koja je od svih privukla najviše svijeta, kazati par riječi.

Očevici kažu da je bilo veličanstveno. Mase naroda slile su se na Dunavu. Ponovilo se lanjsko čudo Sinja. Neki misle još i više. Računaju da se tu u danima proslave izredalo preko šezdeset tisuća ljudi više narodnosti, katolika i pravoslavnih. Proslavi je prisustvovao Uzoriti kardinal dr. Franjo Šeper, šest biskupa, mnoštvo svećenika i drugog crkvenog osoblja. Ispovijedalo se je dan i noć. Svima je ostala u najljepšoj uspomeni noćna procesija sa svijećama. Staro i mlado, muško i žensko natjecalo se je u iskazivanju ljubavi zajedničkoj Majci.

Uz 100 godišnjicu rođenja o. LEOPOLDA MANDIĆA

Žrtva za crkveno jedinstvo

Uz šibenski jubilej, uz jubilej kotorske i đakovačke katedrale, uz proslavu obljetnice svete Marije u Zadru i tekijskog Gospina svetišta, proslavili smo u našoj domovini, premda vrlo skromno, stogodišnjicu rođenja velikog sina našeg naroda, oca Leopolda Bogdana Mandića. Uz proslave u nekoliko naših mjesta najzapaženija je svakako proslava na Rijeci 13. VI ove god., kada je otvorena i izložba dokumenata o životu, radu i štovanju oca Leopolda. Ta je izložba zatim bila priređena još u Osijeku, Đakovu, Slavonskom Brodu, Zagrebačkoj Dubravi i Varaždinu.

Tragom svečeva života Otac Leopold Bogdan Mandić rođen je 12. svibnja 1866. godine u Herceg-Novom kao dvanaesto dijete u obitelji. Njegov otac Petar Antun Mandić i majka Dragica rođena Carević bili su uzorna kršćanska obitelj. Premda su potomci stare plemičke obitelji, življahu vrlo skromno. Dječak Bogdan bio je krhka zdravlja i slabašne tjelesne konstrukcije. Inače se na njem od rana djetinstva vidjelo da je živahne ćudi, što je poznata osobina naših Dalmatinaca. Kako je od roditelja primio solidan i ispravan vjerski odgoj, od malih je nogu upoznao vrijednost žrtve i svladavanja samoga sebe, i to je pridonijelo mnogo jačanju, učvršćivanju i produbljivanju njegove vjere u Boga.

Nesloga među kršćanima kojoj je on u Herceg-Novom bio svjedokom, djelovala je na nj već u šesnaestoj godini tako silno da je odlučio svoj život posvetiti radu za crkveno jedinstvo. To nadahnuće Duha Svetoga bilo je odlučno za cijeli njegov kasniji život. Godine 1882. odlazi u kapucinsko sjemenište u Udine, a dvije godine kasnije stupa u novicijat gdje dobiva ime fra Leopold. Za svećenika je zaređen u Veneciji 1890. Kao mlad svećenik traži od svojih poglavara da ga pošalju u rodni kraj za misionara. Ali stvari su se odvijale drukčije nego je planirao o. Leopold. Uvijek bi došlo do neke zapreke kad je valjalo poći u domovinu. Uspio je svega 1899. raditi kao svećenik u Zadru i 1923. neko vrijeme na Rijeci. Inače je uglavnom cijeli život proveo u Padovi. Padovanci su ga silom držali u svojoj sredini, jer su u njemu upoznali sveca. Ispovijedao je obično po 10 sati i više na dan. Kod njegove su se ispovjedaonice mogli vidjeti ljudi svih položaja i zanimanja: biskupi, svećenici sveučilišni profesori, liječnici, studenti, radnici i drugi. Mnogi od njih još žive kao živi svjedoci njegove svetosti. Sve je osvajao dobrotom, blagošću i razumijevanjem. Bog je njegov rad pratio velikim čudesima. Tako je on unaprijed vidio u savjest čovjeka, prorokovao mnoge buduće događaje i ozdravljao bolesne.

Apostol jedinstva Sav ispovjednički rad oca Leopolda ipak nije bilo ono što bi on smatrao svrhom svoga života. Sve je to bilo samo sredstvo preko kojega je on radio za svoje veliko poslanje, sjedinjenje kršćana. Sve svoje molitve i žrtve namijenio je na tu nakanu. A svima koje je ispovijedao, ucjepljivao je u srce važnost rada za jedinstvo kršćana, a osobito se zauzeo za susjedne narode kao svoju braću. Isusovu oporuku na zadnjoj večeri: »Da svi budu jedno . . .« doslovno je shvatio i upravo skrupulozno promicao.

Uzrok što je otac Leopold tolikom upornošću, molitvom i žrtvom radio za kršćansko jedinstvo, bila je i posebna Božja objava. 18 lipnja 1887. čuo je poseban glas Božji koji ga je pozvao za apostola nesjedinjenih. Ne znamo točno u čemu se sastojala ta objava, jer to otac Leopold nije htio nikome otkriti. Jedino se zna da se kao starac često sjećao toga datuma, što potvrđuje ovaj njegov zapis na Gospinoj sličici: »Na svečanu uspomenu 1887—1937, 18. VI. — Ove godine pada pedeseta godišnjica, otkako sam prvi puta osjetio glas Božji, koji me pozvao na molitvu i sticanje zasluga za povratak nesjedinjenih istočnjaka u katoličko jedinstvo.

Otac Leopold imao je i poseban zavjet da će raditi za jedinstvo. Taj je zavjet često obnavljao. Donijet ćemo dva primjera; jer se iz njegovih vlastih riječi najbolje vidi njegova veličina. Tako je 1908. zapisao: »Pred Bogom i pred Bogorodicom Djevicom, danas sam se istinski obavezao, potvrđujući to prisegom, u znak počitanja prema Suotkupiteljici ljudskog roda, da ću sve u svom životu, u skladu s poslušnošću svojim poglavarima, upravljati za spasenje odijeljenih istočnjaka . . .« — A 1913. je zapisao: »Danas obnavljam zavjet o apostolatu s obzirom na Istok.« — Takvih obnova zavjeta ostalo je iza njegove smrti 30. srpnja 1942. šezdesetšest.

Sve nam to govori o veličini i suvremenosti oca Leopolda, pogotovo u ovo naše pokoncilsko vrijeme. S ponosom ga možemo nazvati pretečom II. vat. koncila. Zato nije nikakvo čudo što ga poznaju i poštuju kršćani na svih pet kontinenata. Devetnice su prevedene na oko 30 jezika, a životopisi su izašli na svim većim jezicima. Čak na arapskom, filipinskom i 1957. na jednom domaćem indijskom jeziku.

Ove godine, 12. svibnja, završen je u Padovi apostolski proces za njegovo proglašenje blaženim. Tako postoji nada da ćemo uskoro dobiti novog blaženika. Bit će to za nas Hrvate ponos. Ako se molimo ovom ugodniku Božjem, i širenjem njegova štovanja možemo ubrzati njegovu proslavu.

Mirko Novak

Uz 70 godišnjicu rođenja dr. IVANA MERZA

»ORAO ZLATNIH KRILA«

Mi smo ove godine (broj 6) u našem »Glasniku« već pisali o Dru Ivanu Merzu, velikom štovatelju Presvetog Srca Isusova.

Ovaj je broj našeg »Glasnika« posvećen značajnim godišnjicama (jubilejima), pa u nizu tih značajnih godišnjica, baš ovaj mjesec se navršava 70 godina od rođenja Dra Ivana Merza.

Mi ćemo — uz ostale važne godišnjice — i ovom prilikom našim čitateljima iznijeti nešto iz bogatog života Dra Ivana Merza, da ga što bolje upoznaju i štuju.

Dr. Ivan Merz je umro vrlo mlad (nije bio navršio niti 32 godine života), ali je njegov mladi život bio tako ispunjen značajnim događajima i zaslugama, da je opravdano nepunih 30 godina nakon njegove smrt pokrenut postupak za njegovo proglašenje blaženim.

Sluga Božji Ivan Merz rođen je pred 70 godina (16. prosinca 1896 godine) u Banja Luci (Bosna) u građanskoj obitelji. Otac mu je bio časnik (oficir) i obitelj se nije posebno isticala kao katolička obitelj, a niti je mali Ivo u roditeljskom domu dobio poseban vjerski odgoj. Ivanovi su roditelji bili čestiti ljudi, polazili su u crkvu, ali njihova vjera se nije mnogo razlikovala od vjere njima sličnih građanskih obitelji onoga doba. Nije to bila živa vjera praktičnih vjernika, koji su neprestano u radu za vlastito posvećenje.

Srednju školu (realku) je Merz završio u rodnom mjestu Banja Luka i u toku svog srednješkolskog naukovanja pokazivao je mnogo smisla za književnost, umjetnost i prirodu. Bio je savjestan i dobar đak. Osim onoga što je učio u školi, privatno se bavio glazbom, učio jezike, igrao tenis i ostale sportove. U srednjoj školi se nije posebno isticao pobožnošću, ali je svoje vjerske dužnosti savjesno obavljao, a ako je kada bio nemaran, sam je sebe prekoravao. U srednjoj je školi na njega posebno djelovao poznati hrvatski katolički javni radnik Dr. Ljubomir Marković, koji ga je upoznao s preporodnim nastojanjima krčkog biskupa Dra Antuna MAHNIĆA, oca hrvatskog katoličkog pokreta. Već u srednjoj školi mladog Ivana Merza zanimaju problemi vjere i života. Iako ima slabe oči i ne smije mnogo čitati, ipak željan znanja čita najpoznatija djela svjetske književnosti, upoznaje se s modernim katoličkim književnim nastojanjima.

Za volju svojih dragih roditelja stupa 1914. godine — nakon položene mature — u Vojnu Akademiju u Bečkom Novom Mjestu. Potpuno je nezadovoljan duhom koji vlada u Akademiji, a osobito ga vrijeđa moralna bijeda njegovih kolega. Čvrsto odlučuje napustiti vojnu akademiju u koju se nakon prvih Božićnih praznika više i ne vraća.

Početkom 1915. godine počinje studirati pravo i filozofiju na Sveučilištu u Beču, ali je 1916. godine mobiliziran i nakon stečene naobrazbe, 1917. godine upućen na talijanski front, gdje je ostao do konca svjetskog rata.

Na Svučilištu u Beču Ivana sve više zanimaju životna pitanja. Rješava krizu vjere i bori se za moralnu čistoću. U ratnim strahotama je proživio tragediju čovjeka, vidio mnogo bijede i očeličio svoju vjeru.

Iza rata Merz nastavlja nauke u Beču i Parizu. Postaje aktivan član katoličkih studentskih društava, upoznaje

najpoznatije katoličke radnike u Austriji i Francuskoj. U toku studija u Parizu posebno studira nove smjernice za rad katolika i snažni liturgijski pokret. Liturgiju je toliko zavolio, da je i svoju doktorsku radnju izradio na temu: »Utjecaj liturgije na francuske pisce od Chateaubriand-a do danas«. Sam provodi život posta, odricanja i molitve.

Nakon završenih studija vraća se u domovinu, postaje profesorom na nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu, a u jedno se sav posvećuje radu u mladoj orlovskoj organizaciji, kojoj daje ne samo geslo, već i pravi crkveni duh, Papinsku orijentaciju, a naročito naglašeni Euharistijski značaj. Dr. Merz postaje aktivan katolički javni radnik. U toku petgodišnjeg javnog djelovanja održao je brojna predavanja, sastanke, tečajeve i organizacijske posjete. Piše članke i rasprave, vodi svoje Orlove u Rim i Lurd, da upoznaju veličinu Papinstva i »velike stvari« u Lurdu.

Merz je bio ne samo aktivan katolički radnik, organizator i pokretač, već duboko izgrađeni vjernik—intelektualac, koji je svoj značaj godinama »tesao« i formirao se kao izraziti čovjek patnje i molitve. Svoju vanjsku aktivnost je smatrao nužnim odrazom bogatog unutrašnjeg života, koji je svakodnevno provodio. Svaki je dan sudjelovao kod sv. Mise, moleći iz svog velikog francusko-latinskog misala, svaki se dan pričešćivao, molio krunicu, križni put i razmatrao. Osim dubokog vjerskog života, dnevno je najmanje 4 sata studirao za svoju struku, za svoju opću naobrazbu i za svoj organizacijski rad. Osobito je proučavao dokumente zadnjih Papa i prema tim dokumentima usklađivao svoj rad i rad organizacije u čijem je vodstvu obavljao razne dužnosti, ali u stvari bio je duša čitavog orlovskog pokreta.

Dr. Merz se posebno bavio proučavanjem modernog liturgijskog pokreta i nastojao da se i u Hrvatskoj liturgijska obnova što brže provede. Na polju liturgijske obnove je mnogo učinio i za naš liturgijski pokret stekao velike zasluge.

Svojim uzornim, upravo svetačkim, životom postao je ideal čitavoj generaciji hrvatske mladeži, koja ga je osobito nakon njegove smrti poštivala i slijedila. Merz je postao pojam, ime uz koje je vezana značajna epoha u povijesti hrvatskog katoličkog pokreta.

Početkom 1927. godine je teže obolio, a godinu dana nakon toga je dobio gnojnu upalu čeljusne šupljine. Koncem travnja 1928. godine je otišao u bolnicu iz koje nije više živ izašao. Nakon teške operacije došlo je do komplikacija, upale mozgovne opne i nakon nekoliko dana teških patnji umro je okružen najbližim suradnicima na dan sv. Euharistije — u četvrtak 10. svibnja 1928. godine.

Sprovod Dra Ivana Merza je bio najbolji dokaz njegovog velikog značenja ne samo za mladu orlovsku generaciju, već i za sav katolički javni život. Umro je žrtvujući svoj život za hrvatsku katoličku mladež, a svojim je svetim primjerom toj mladeži i desetljećima nakon svoje smrti ostao divnim primjerom ljubavi, dobrote i apostolskog rada.

Početkom 1958. godine pokrenut je postupak za proglašenje blaženim Dra Ivana Merza, a u svibnju iste godine je vicepostulator Dr. Marko Klarić, župnik iz Zagreba predložio vođenje istražnog postupka, predložio saslušanje živih svjedoka Ivanovog uzornog, svetačkog života i pozvao sve one koji su Ivana Merza osobno poznavali, da pred crkvenim sudom — pod prisegom — iziave sve što im je poznato o njegovom životu i djelovanju.

Merzov grob na Mirogoju je uvijek pun cvijeća, kojega njegovi duhovni sinovi i kćeri s mnogo ljubavi i odanosti već skoro četrdeset godina donose svome »bratu Ivanu« moleći ga da prati svojim molitvama dragu hrvatsku mladež, kojoj je posvetio sve svoje snage i kojoj je tako nesebično žrtvovao svoj mladi život.

Molimo i mi Krista Gospodina, da proslavi svog vjernog Slugu Ivana Merza i da ga čim prije vidimo na našim oltarima — među ostalim hrvatskim blaženicima. Molimo se »bratu Ivanu« — »Orlu zlatnih krila« da ga što više mladih duša slijedi u radu za Boga i neumrle duše.

L. Ž.

Prema najboljem Srcu (III)

Pojava žrtve;

Raznovrsnost;

Otajstvo Kristove žrtve.

Ljude se oduvijek zanimala žrtva. Ona kao sjena prati ne samo povijest Izabranog naroda, nego i povijesti svih civilizacija. Što više, ona je baš u drugim narodima sačuvala svu svoju okrutnu zbilju u žrtvovanju ljudskih života. Ne recite da su danas prestale takove žrtve. Ratovi koji prije svega ostalog ugrožavaju baš ljudski život, nisu drugo nego krvave liturgije demonima rata. Tu se žrtvuju najljepši životi isto kao nekoć u obredima Inka najljepše djevojke i mladići. — Ima još žrtava slučaja i neopreznosti. I nažalost, kad je more nekako blaže u traženju danka u životima, taj danak krvi se stalno povećava na cestama, tim hramovima naših vikenda, blagdana i praznika. Sve kao da tako mora biti. Kao da je Zemlja žedna ljudske krvi i ljudskih žrtava.

Pojava žrtve jest stvarnost, i htjeti je izbrisati čini nam se nemogućim. Pa i kad bi se stišali svi ratovi, izbjegle sve nesreće, kad bi se ustalio najsređeniji poredak, čini se da je ipak ne bismo izbrisali iz naših zbivanja. Eno, majka se i otac danomice žrtvuju za svoj porod, troše se kao svijeća što svijetli drugima dok sama nestaje. A što je drugo nego prinos, i neprestana žrtva naš dnevni i noćni rad po bolnicama i tvornicama, na drumovima i u rudnicima, školama, uredima i poljima. Sve nosi pečat trošenja, izgaranja, dragovoljne ili prinudne žrtve. Dakle, niti su sve žrtve jednake vrijednosti, a niti se bez žrtava

može naprijed. Nisu naime sve žrtve prokletstvo, neke su od njih sastavni dio našeg života i vrelo blagoslova.

A što Bog misli o žrtvi? U objavi se Bog zgraža nad poganskim ljudskim žrtvama. Njemu se ne mile ni suvremeni oblici divljačkog kulta ratova i igranja s tuđim glavama. On će tražiti račun za svaki život, jer je vlasnik života. A ne mile mu se ni žrtve koje se prinose kao cijena neopreza, ali, naš Bog je od početka objave imao pred očima jednu žrtvu. Nekoć je on od Abrahama tražio spremnost da žrtvuje život svog jedinca. Bila je to samo kušnja da se otkrije i nagradi Abrahamova vjernost. Izak, sin obećanja, nije bio žrtvovan, ali je po ovoj slici, jednako kao i po žrtvi pravednoga Abela; jednako kao po žrtvi prodanoga Josipa, po slici Melkizedekove žrtve, te vazmenog janjeta i prilike na drvetu u pustinji, govorio skupa sa prorokom Izaijom o žrtvi »sluge Gospodnjega« za grijehe naroda, i prorokom Malahijom, da dolazi vrijeme kada će se od istoka sunca do zapada imenu njegovu prinositi čista žrtva. I sva je povijest njegova naroda spremanje na tu žrtvu i kad ona bude prinesena, hram se može srušiti.

Govorite danas ljudima o žrtvi, pregaranju, o nestajanju, žrtvovanju da drugima bude bolje, o plodovima žrtve i njenom blagoslovu, malo će ih biti koji će odobravati vaš govor. A ipak ona Pavlova, da bez prolijevanja krvi nema oproštenja, uzeta i u svojoj najvećoj širini, ostaje i danas na snazi, a u svom doslovnom značenju, ta misao označuje najveću žrtvu u kojoj je Božji Sin, svećenik i žrtva, posrednik i pomiritelj, i to dragovoljno, jer je sam htio, istočio i zadnju kap krvi, da pomiri grješnog čovjeka s Ocem. Moj Bože, zar smo mi danas tako gluhi za otajstva vjere. Pa njegovim smo modricama mi izliječeni. On je ponio krivnju svih nas. Mi smo bili kao ovce zalutali, svaki je išao svojim putem. A Gospodin je stavio na nj grijehe svih nas (vidi Iz 53). Samo je ljubav mogla izmisliti ovakav plan otkupljenja; da otkupi roba, daje Sina; i samo se ljubav mogla prihvatiti da taj plan izvede; i samo je ljubav kadra da podnosi tolika nerazumijevanja i nehaj.

Žrtva jest javni liturgijski čin, u kojem u ime čitave zajednice, ovlašteno lice, kralj, svećenik, po propisanom obredu prinosi Bogu život tako da ga uništi, u znak podložnosti i priznavanja vrhovnog gospodstva nad životom i smrću. Da li je to Kristova žrtva? Jest. Svi su uvjeti ispunjeni.

Golemom ranom ljubav Te
Otvorila ko oštrac ljut;
I s nje nas zove, uđite,
Načinila sam vama put.
Svu krv si, Spase, prolio,
Da grješne nas opereš njom.
U svojim podaj grudima
Vjekovit pokoj puku svom.

Samo obični prvi petak

Bilo je to na prvi petak mjeseca listopada ove godine. Revni i poduzetni župnik pokrenuo je veliku devetnicu spasa. Pozvao svoje vjernike, i oni se divno odazvaše. Pozvao i stranog propovjednika, pa ispovjednika. Glavna se pobožnost održala naveče. Najprije krunica, pa litanije, a onda sv. Misa. Svećenik obučen izlazi iz sakristije, a pred njim čitava četa ministranata. Ta mala procesija ide kroz čitavu crkvu do oltara okrenuta prema puku. Narod pobožno ustaje i pozdravlja. Pred oltarom usred crkve na stalku postavljen i okićen kip Presv. Srca Isusova. Nek se znade da je to dan i svečanost Presvetog Srca!

Počinje recitirana sv. Misa, koju pobožno prati i u njoj aktivno sudjeluje čitava zajednica. Iza Evanđelja svećenik progovori narodu o putu do sreće. Taj je put Gospodin naš Isus Krist. »Ja sam put!«. Tražiti sreću izvan Njega znači ne naći je. Graditi sreću izvan Njega, znači graditi na pijesku. Mudar čovjek gradi na kamenu, a luđak na pijesku. Kamen na kome kršćanin gradi sreću, jest Gospodin naš Isus Krist, na koga posvjedoči sv. Petar pred židovskim sudom: »Ovo je kamen, koji vi graditelji odbaciste, a koji postade kamen ugaoni. I nemam ni u jednom drugom spasenja; jer nema drugog imena pod nebom danoga ljudima, u kojem treba da se spasimo« (Dj, Ap. 4,11—12).

On nam doduše ne obećava sreću na ovome svijetu, nego nam dapače kaže: »U svijetu ćete imati tjeskobu; ali se uzdajte: ja nadvladah svijet« (Iv 16,33). On nam obećava sreću na drugom svijetu. Za tu je sreću pisano u Pismima: »Oko nije vidjelo, uho nije čulo, srce ljudsko nije očutjelo što je Bog pripravio onima koji ga ljube. Jesmo li kada mislili na tu sreću? Jesmo li kada poželjeli tu sreću? Da li nas privlači sreća? Možda nam izgleda nekako odviše daleka, neshvatljiva? To je zato što je u ovome životu Bog nekako stran, tuđ našem osjetnom životu, našem ljudskom tijelu. Ali će te otuđenosti u drugom životu, u stanju uskrsnuća našega tijela potpunoma nestati. Ne samo da će naša duša nego će i naše tijelo biti obuzeto od doživljene Božje blizine i neposrednosti. Mi ćemo i našim osjetnim dijelom, svojim osjetilima znati za Boga. Da li ste kada mislili na to? Da li vam je tko propovijedao o tome? To će biti naša budućnost. To je naša najčvršća nada. Tu vam nadu želim danas na prvi petak u ime Presv. Srca navijestiti, njome vas želim ispuniti, njome vam želim reći da se isplati kršćanski živjeti. Ignacije Loyola uči u svojim Duhovnim vježbama kako čovjek može već u ovom zemaljskom životu doći do »unutarnjeg osjećanja i kušanja Božanstva. A sv. Augustin u svojim »Ispovijestima« ovako opisuje osjetno doživljenu Božju blizinu: »Što ljubim, kad tebe ljubim? Nije to tjelesna krasota, ni vremenita ljepota, ni bijela svjetlost tako ugodna našim očima, ni slatke melodije svakovrsnoga pjevanja, ni mimoiris cvijeća i mirodija, ni mana, ni med, ni ikakvi tjelesni zagrljaj. Ne, nijednu od tih stvari ne ljubim kad ljubim svojega Boga; a ipak ljubim neku svjetlost, neki glas, neki miomiris, neko jelo, neki zagrljaj moje unutrašnjosti, gdje svjetli mojoj duši svjetlost, koju prostor ne obuhvaća; gdje sluša harmoniju koju vrijeme ne odnosi sa sobom, gdje joj miriše miomiris, ko-

ji vjetar ne rasipa, gdje kuša slast, koju proždrlost ne umanjuje i gdje uživa ugodnost, koju nikad od sitosti ne odbacuje. To je što ljubim, kad ljubim svoga Boga« (Isp. 10,6).

Drugi veliki kršćanski genij, Origen, kaže o istoj stvari: »Blaženi su proroci otkrili Božju osjetnost. Gledali su i slušali na neki božanski način, kušali su i osjećali preko neke, ako tako smijem reći, neosjetne osjetnosti i doticali su riječ po vjeri, tako da ih je preplavila kao spasonosna kiša.«

Evo te spoznaje, ta iskustva nekako unaprijed kušaju stanje uskrslog tijela, u kojem će se sve to razviti do punine. I naša duša, i naše tijelo, i naša osjetila, riječ u jednu: čitavo naše biće bit će sretno u Bogu. To nas uči vjera. To nam Krist obećaje. To je naša nada. Mi smo kršćani ljudi budućnosti. »Naša je domovina na nebesima, otkuda i spasitelja očekujemo, Gospodina Isusa Krista« (Fil 3,20). To je sv. Pavao naviještao Filipljanima. To sam vam, braćo, i ja došao navijestiti. Bolje i ljepše poruke nemam za vas. Bolja se i ljepša ne da ni zamisliti, a kamo li ostvariti. Vi ćete doduše plakati i tugovati, vi ćete doduše trpjeti, a svijet će se oko vas radovati, i možda vas sažaljevati i izrugivati se zbog vaše vjere i nade, zbog vašeg kršćanskog života. Ali će se vaša žalost okrenuti u radost, i to vječnu, koju više nitko neće oduzeti od vas. Dakle se ipak isplati kršćanski živjeti ne obazirući se na plitki i površni svijet oko nas. Amen.

Narod pobožno i pažljivo prati propovjednikove riječi. Vidi im se na očima, da su željni Božje riječi i da je rado slušaju. Blago njima, jer Krist reče: »Blago onima koji slušaju riječ Božju i drže je!«

Najljepši dio svečanosti bijaše sigurno sv. Pričest. Dva svećenika pričešćivahu oko 10 minuta. Ne znam koliko je bilo točno pričesnika, ali znam da se najveći dio prisutnih pričestio. Među pričesnicima ima djece, mladića, djevojaka, muževa i žena, staraca i starica. Gotovo bih rekao, da su svi podjednako zastupani.

A sad ću vam reći o kojoj se to župi radi. O župi bl. Marka Križevčanina na zagrebačkoj periferiji. Župnik raspačava lijep broj Glasnika Srca Isusova i Marijina, potiče na pobožnost Srcu Isusovu, i uspijeva. Ovako lijepog prvog petka davno ne doživjeh. Mladome gospodinu, ocu troje djece, koji me autom povezao kući, rekoh, kako je to lijepo, što se toliki odazvaše. On mi s očitim ponosom reče: »Velečasni, sve su naše crkve pune!« Mislim, da je pod tim mislio na Trešnjevku, gdje stanuje.

Koncil je svršio. Koncilsko strujanje provijava zagrebačku Trešnjevku i to preko divne pobožnosti Srca Isusova. Bravo, divni župniče Blaženoga Marka Križevčanina! Bravo, dobri vjernici zagrebačke Trešnjevke! Vi ste ušli i vi ste se povezali sa središtem kršćanstva, s Kristovim presvetim Srcem. Želio bih da se u vaš svijetli primjer ugledaju sve hrvatske župe i da ih sve po Presv. Srcu Isusovu zahvati preporoditeljsko koncilsko strujanje. Kršćani, svi na nepresušive izvore Božjega Srca!!!

Josip Antolović DI.

MOLIMO ZA MIR

Da ne bi upravljači naroda gojili duh krivog nacionalizma (Nakana AM za prosinac)

15. rujna ove godine papa je Pavao VI izdao encikliku o miru. Nije to tek slučajna i već uobičajena tema. Iz teksta enciklike izbija velika zabrinutost pape za mir u svijetu. Mir je već ugrožen na više ključnih položaja, i opasnost je da se vatra proširi. Zbog mogućnosti upotrebe nuklearnog oružja, nesreća koja bi mogla sve nas zadesiti, ne može se uopće odmjeriti. Rat koji bi se vodio tim oružjem mogao bi nas vratiti u kameno doba ukoliko ne bi uništio i život na zemlji. Među uzroke koji bi mogli do toga dovesti među ostalim navodi papa i krivo shvaćanje i podpirivanje nacionalizma. Jasno je naime svima da je pripadnost određenom narodu i njegovoj kulturnoj baštini blagoslov za pojedinca. I bilo bi krivo osuđivati tu svijest pripadnosti. No osuditi valja pretjerano isticanje svoje nacije ili rase, a druge smatrati predmetom svojih trgovačkih ili političkih interesa. Nakana apostolata molitve predlaže svojim moliteljima da kroz mjesec prosinac mole, da upravljači naroda ne odgajaju u svojim narodima krivo shvaćanje o vlastitom i o drugim narodima. Štivo koje slijedi dat će nam poticaja da ta molitva bude što usrdnija.

»DOŽIVIO SAM ATOMSKO BOMBARDIRANJE«

Današnji general Družbe Isusove doživio je katastrofu prve atomske bombe. Prema pariskom časopisu »Ecclesia« od mjeseca lipnja ove ggdine on je o tome dao izjavu koju ćemo ovdje uglavnom iznijeti u vezi s papinim pozivom na molitvenu akciju za mir.

Do mjeseca kolovoza 1945. u Hirošimi živjelo je oko 400.000 stanovnika. Osim manjeg broja betonskih zgrada u gradskom centru kuće su toga grada bile tipično japanske, s jednim ili dva kata, sagrađene od drveta, pletera, zemlje, kartona i papira...

Hirošima bijaše vojno pristanište za primanje i iskrcavanje trupa. Valjda najvažnije na jugu Japana.

Isusovci su tada imali dvije kuće u Hirošimi. Jednu u središtu grada, gdje su vodili župu, a drugu u Nagatsuka, oko 6 km. daleko gdje je novicijat. Tu sam se nalazio već više godina, a u zajednici od 35 članova.

Amerikanci su nastojali uništiti glavne vojne centre Japana. Svaki dan u 5 i po sati izjutra pojavio bi se nad gradom B-29. Bacao je po koju bombu. Njegovo nadlijetanje bijaše redovito, te se ironično govorilo: »Američki kurir«.

Atomska eksplozija 6. kolovoza pojavio se avion kao i obično. U 7 sati i 55 minuta uzbuna. Drugi B-29 letio je vrlo visoko. Nismo se obazirali na to. U 8 sati i 10 minuta sirena je umukla. Opasnost je prošla. Počelo se normalnim životom dana.

Nakon 5 minuta nova uzbuna. U tom času bio sam u radnoj sobi s još jednim svećenikom iz kuće. Ustao sam i pogledao kroz prozor. Iznenada kao neka mukla tutnjava, slična dalekom vodopadu čula se nad nama s posebno užasnom snagom. Kuća se potresla. Prozori prasnuše u komadiće. Vrata iskočiše iz svojih baglama. Zidne pregrade od pletera slomiše se i razasuše. Strahovita sila bacila nas je na zemlju. Dok smo držali glavu u rukama braneći se, osjećali smo kako po nama padaju komadi ruševina. Kad se nemilo rušenje smirilo, digosmo se. Bili smo živi obojica. Popeli smo se na brežuljak u blizini kuće. Pogledali smo s uzvisine. Hirošima više nije postojala. Gorjela je kao novi Pompeji. Atomska bomba uništavala je svoje žrtve bijelom vatrom. Proždirala je sve što je moglo gorjeti. Pred ovim nevjerojatnim prizorom ostali smo kao skamenjeni. — U 8 sati i 15 minuta američki je avion B-29 bacio bombu, koja je eksplodirala na visini od 1560. m. Prasak ne bijaše tako jak, ali bijaše sjajan i sličan plamenu magnezija. Zatim se pojavio stup crvenog plamena, koji je brzo padao i ponovo pucao strahovitom snagom na visini od 570 metara iznad grada.

Snaga ove druge eksplozije bila je neopisiva. U svim pravcima širili su se crveni i plavi plamenovi. Najedamput se osjetio strahoviti potres u vrućim valovima. Gorjelo je sve što je moglo gorjeti. Metalni elementi su se rastapali.

To su prvi časovi tragedije. Zatim se gigantsko brdo oblaka dizalo prema nebu. U centru eksplozije pojavila se monstruozna kugla. U isto vrijeme plinoviti val jurio je brzinom od 800 km. na sat i hvatao sve što je dostigao do 6 km. daljine. Deset minuta kasnije neka vrsta crne kiše padala je po gradu.

Improvizirana bolnica Sjetih se da sam studirao medicinu. Davno je to bilo. Nisam imao nikakve prakse. Ali u ovim teškim i strašnim časovima postadoh liječnik — kirurg. Potražio sam priručnu apoteku. Našao sam je uništenu u ruševinama. Mogao sam upotrijebiti tek neznatnu količinu joda, dvougljične sode. Bilo je 200.000 žrtava. Gdje početi? Bez lijekova. Nađosmo se pred ljudima s poremećenim organizmom. Velik broj tuberkuloznih. Trebalo je pružiti obilniju hranu, a mi nismo imali ništa. Siromašni su stanovnici iz okolice, kad su vidjeli strahovitu nesreću, davali od onoga što su imali onima koji nisu imali baš ništa. Liječili smo anemiju i leukemiju jer su se baš te bolesti razvijale kod većine ugroženih od atomske radijacije. Mnoge i teške povrede bile su zadobivene pod ruševinama zgrada. Bilo je odsječenih i prelomljenih dijelova tijela... Ali najbrojnije su bile opekotine. Na pitanje, što je s vama, odgovor je uvijek bio isti: »Ne znam! Vidio sam svjetlo. Čuo sam zaglušnu eksploziju. Nakon pola sata na mojoj koži pokazaše se mjehurići. U pet sati poslije podne dobili su izgled jake spržotine, a slijedeći dan počeše se gnojiti...«

Danas znamo da je to bio učinak infracrvenih zraka, koje su uništavale tkivo i prouzrokovale ne samo uništenje kože nego i mišićnog tkiva. Posljedica je gnojenje. I često nenadana smrt, koju nismo mogli razjasniti.

Trebalo je punktirati — probosti rane i dezinficirati bez anestezije, jer nismo imali ni etera, ni kloroforma, ni morfija, ni bilo kakva sredstva za operacije. Strahovite boli koje smo zadavali previjajući unesrećene, koji su imali trećinu tijela u živim ranama, savijale su ljude, da su se kao crvi grčili, no s njihovih usana nije se čula riječ prigovora.

Danteova vizija Moglo je biti oko 4 sata kad se isparivanje od gigantskog požara zgusnulo u jaku vatrenu kišu koja je padala na zemlju. Gledali smo prizor koji je nemoguće prikazati i opisati. Mrtvi i ranjeni bili su izmiješani u neredu. Prodorni krikovi čuli su se poput nesnosna urlikanja. Glasovi izmučenih i promuklih ranjenika neprestano su molili pomoć. Još je teže bilo gledati i slušati zapomaganje unesrećene djece u njihovim mukama. Osjećali smo težinu vlastite nemoći. Kao očajničku strahotu moralo je osjećati siromašno dijete, koje smo našli s izgorjelim nogama do koljena. Nije više izgledalo kao ljudsko biće. I tako sve redom. Svi su podnosili smrtne muke.

Utopljenici u vodi U času tragedije i nakon nje neki se ranjenici odvukoše do vode, kao skloništa protiv plamena. Tu će naći smrt hiljade unesrećenih. Kad je pala noć, nadošla je plima, i voda se dizala i grabila svoje žrtve.

Nemoćnici su slušali huku valova preko nasipa očekujući užasnu smrt. Slijedećeg jutra delta bijaše puna mrtvaca naduvenih gorkom vodom Pacifika. Nijedan se nije uspio spasiti.

U 8 sati izjutra pojavio se susjed s velikom vrećom u ruci. Želio je pomagati, spasavati ranjenike. U vreći bijaše 15 kg. acidi borici. Eto male pomoći. Od rublja i plahta pravili smo zavoje. Pomalo smo ublaživali bolove i sprečavali zarazu. Iza 4 — 5 dana mogli smo vidjeti kao da rane lagano zacjeljuju. Ali slabo je to napredovalo. Glavni uzrok jest manjak liječnika i stručnog osoblja. Od 260 gradskih liječnika 200 njih je poginulo, a 60 preživjelih bilo je teško ranjeno. Radili su za nevolju bolničari bez formacije, a njihovo je neznanje nanosilo unesrećenima nove nevolje.

Na opekotine stavljali smo kašicu od repe ili krompira, da se rane rashlade. Stvarao se gnoj i kraste, koje su zadavale grozne boli. Ožiljci rana nisu se zatvarali, nego se infekcija u nutrini nastavljala. Tražili smo ranjenike po kućama danima i tjednima. Nismo se mogli pravo odmoriti znajući da se za četvrt sata može spasiti koji život.

Radioaktivni valovi Mnoštvo onih koji su bili u gradu u času aksplozije i nisu imali rana na sebi, nakon nekoliko dana oslabili su i osjećali neku vrstu nutarnje vatre od koje su gorjeli i brzo umirali. Djevojčica od 13 godina reče mi: »Oče, gledajte što se događa sa mnom...« Otvorila je usta i pokaže mi okrvavljene desni. Usna šupljina bila je pokrivena malim ranama. Djevojčica je trpjela od akutnog pharingitisa. Kosa joj je opadala. Dva dana nakon toga bila je mrtva.

Danas znamo da se razlikuju tri vrste radioaktivnih valova, koji se stvaraju nakon atomske eksplozije. Prvi eksplozivni val proteže se do 6 km daljine. U Hirošimi u toj zoni sve su kuće bile uništene. Jače konstrukcije održale bi se da nije bilo požara. U tom sektoru učinci na organizmu nisu specifični. Oni su kao kod svake jače eksplozije.

Drugi, uži termički val seže do tri kilometra daljine i razvija temperaturu od 4 milijuna stupnjeva. U toj zoni pojavljuju se infracrvene radijacije koje uništavaju tkivo. Da se koža zaštiti od opekotina, dosta bi bio kakav tvrdi zaklon. Zid ili slično.

Napokon treći val je osobito radioaktivan, a protežе se do jednog i po km od centra eksplozije. Zračenje proizvodi učinke slične onima što ih tijelo trpi ako je izloženo dulje vremena X zrakama. Veliko krvarenje u grlu, desnima i ustima. Na koži se pokažu mrlje. Kosa opada. Žrtve trpe od čestog povraćanja, te imaju povišenu temperaturu.

Bili smo bez struje, bez telefona, bez radija, bez ikakvih veza. Prvi vlakovi za pomoć počeli su stizavati nakon 20 sati iz Tokija, Osake. 50.000 ljudskih lješina u gradu trebalo je spaliti, da se izbjegne epidemija kuge. Osim toga 120.000 ranjenika čekalo je na prvu pomoć. Golemu priramidu ljudskih tjelesa polili smo petrolejem i zapalili. Pod ruševinama smo nalazili uništene sve članove obitelji. Po 5, 6 i do 10 članova. Poginuli su pod ruševinama svojih kuća. Činili smo sve što smo mogli, makar smo bili potpuno iscrpljeni. Proživljavali smo svoje svećeništvo.

Priredio Dr. Srećko Bošnjak

Kinezi u tuđini

Za crkvu među Kinezima koji žive izvan svoje domovine (mis. nakana AM za prosinac)

5. svibnja g. 1953. Sveta Stolica uspostavila je službu apostolskog vizitatora za Kineze u istočnoj i južnoj Aziji i povjerila je msgr. van Melckebeke, prognanom biskupu iz Ningesie u Kini. Ovaj datum posve blizu dolasku novog režima na vlast u Kini pa daje naslutiti da ova nova ustanova ima svrhu osigurati dalinji život kineske crkve, koji je ugrožen od revolucije. Apostolski vizitator brine se za naviještanje Evanđelja među 15 milijuna Kineza koji žive izvan same Kine i Formoze.

Kineska diaspora Već dulji niz godina Kinezi su se u malim grupama iseljavali iz svoje domovine u Vjetnam, Tailand, Burmu, kasnije u Indoneziju, na Filipine, na arhipelag Oceanije, i napokon u čitav svijet. Iseljenici su se nastanili kojekuda bez nade i nakane da se vrate ikad više u domovinu, pustivši duboko korijenje u novom tlu, ali ne miješajući se s drugim narodima ili etničkim grupama. Njima su pridolazili novi kineski iseljenici i njihov je broj toliko narastao da u jugoistočnoj kontinentalnoj Aziji sačinjavaju desetinu pučanstva. U Indoneziji ima 2 milijuna Kineza među stanovništvom od 80 milijuna.

Unatoč udaljenosti od zemlje pradjedova te su kineske zajednice sačuvale s nekom upadnom vjernošću mnoge kulturne tradicije svoje zemlje, koje su se i u samim kineskim krajevima izgubile. Čvrstoća kineskih obitelji, njihova duboka povezanost s konfucijanskim ćudorađem, smisao za organizaciju, sve to povezuje kineske iseljenike u usku, bratsku solidarnost. Plod je toga čitav niz osobitih kineskih ustanova: hramovi, škole, društva za međusobnu pomoć, financijska i trgovačka društva. Nemajući u tuđini vlastite zemlje, dali su se na trgovinu, zanat, idustriju. Njihov uporan rad, međusobna solidarnost, nerazumijevanje ostalih narodnih zajednica za takovo djelovanje, dalo im je na tom području znatan položaj i utjecaj. Razasuti po jugoistočnoj Aziji, kao Židovi po Evropi, i čuvajući kao i ovi veze između pojedinih skupina, počeli su već dulje vremena igrati ulogu univerzalnih bankira. Evropska kolonijalna ekspanzija, osobito u 19. stoljeću, počela im je praviti konkurenciju, ali ih nije iskorijenila, ni podrovala. Zbog katastrofe koju je prouzročio drugi svjetski rat, kineska je dijaspora zadržala ključeve ekonomske moći u jugoistočnoj Aziji.

Ova je situacija počela pomalo uznemirivati novo nastale države. Mladim narodima koji posve opravdano postupaju svjesni svog narodnog jedinstva i koji osjećaju potrebu ekonomskog razvitka, Kinezi izgledaju nekako kao država u državi, koja bi se mogla razviti u »petu kolonu« kontinetalne Kine.

U stvari, Kinezi u dijaspori, osjećajno povezani sa zemljom pređa, dosada su se slabo politički zalagali za prestiž Pekinga, iako su zato dolazili poticaji iz Kine i Formoze. Možda iz razboritosti, možda iz tromosti ne pokaziva-

hu druge želje nego da u miru nastave svoj poslovni život. Unatoč tome u nekim državama neprestano nailaze na poteškoće, i u novo nastalim okolnostima moraju se neprestano vješto snalaziti.

Crkva u kineskoj dijaspori Veze Crkve s kineskom dijasporom ne potječu tek iz najnovijeg doba. Već nas je sv. Franjo Ksaver upoznao s kineskim iseljenikom Antunom, svojim vjernim prijateljem, koji mu je bio kao pomoćnik u njegovim zadnjim časovima. Mladi su se Kinezi spremali na svećeništvo u zavodu sv. Pavla u Goi i u Ayouthia (Siam), tim prvim sjemeništima dalekoga Istoka, tako od 16. i 17. stoljeća. No sve do najnovijeg vremena naviještanje Evanđelja tim iseljeničkim zajednicama ostalo je sporadično, pojedinačno, potpunoma podvrgnuto mjesnim okolnostima.

Nestašica misionara — koja je i danas još neriješen problem — priječila ih je da posvete pažnju nacionalnim manjinama osim kad je nacionalnu većinu bilo teško obraćati ili do nje doprijeti. Tako su se u dobar čas u Indoneziji i Maleziji, muslimanskim zemljama, misionari dali na apostolat među Kinezima. Slično i u Burmi, Tailandu i Kambodži, gdje se budizam pokazao kao tvrd orah za prihvaćanje Evanđelja. U Vjetnamu, gdje je budizam ostao tek na površini, sav se apostolski napor misionara zaokupio mjesnim stanovništvom, ostavivši kineske manjine po strani. Slično je i na Madagaskaru, u Južnoj Africi i na Filipinima.

Za vrijeme prve polovice našeg stoljeća bilo je više pokušaja da se sistematski organizira apostolat među kineskim iseljeničkim zajednicama, koji je zahtijevao misionare vješte njihovu jeziku, i mnogi su polazili u Kinu da se spreme za taj apostolat. No uvijek je bilo nevolje zbog premalenog broja osoblja. Gotovo potpun izgon misionara iz kontinentalne Kine g. 1950. bijaše providencijalna prilika, da se dadne nov polet misioniranju među Kinezima u tuđini. Da bi se taj rad što bolje uskladio i odvijao, osnovana je gore spomenuta služba apostolskog vizitatora za Kineze u iseljeništvu.

Sa sjedištem u Singapuru, apostolska je vizitatura otvorila centralni kršćanski ured, koji podržava vezu između pojedinih kineskih skupina i koji izdaje za potrebe dušobrižništva čitav niz knjiga i časopisa.

Ovaj apostolat zahtijeva poseban takt i pažnju. Ne mogu se u tuđim zemljama osnivati kineske biskupije, već se valja uklopiti u mjesnu hierarhiju i njezin dušobrižnički rad.

Sad djeluje na čitavom svijetu među kineskim iseljenicima 450 svećenika, od toga 350 u Aziji. Zamah koji je dao apostolski vizitator naročito se osjeća u Singapuru, Maleziji, Indoneziji, Vjetnamu i Filipinima. U zadnjih je deset godina osnovano na desetke kineskih župa, a broj krštenja odraslih, koji neprestano raste, traži osnivanje novih župnih zajednica. Otvorena su i dva mala kineska sjemeništa za odgoj kineskoga klera. Jedno je u Cebu na Filipinima, a drugo u Sajgonu u Vjetnamu. I u ostalim stranama svijeta jednako je pojačan apostolat među Kinezima i donosi značajne rezultate. Kao primjer navodimo Oceaniju i Afriku. Od svih kineskih iseljenika 2 i po posto su katolici.

Misija takve vrsti, koja je dosta dugo bila zanemarena, vrijedna je već sama u sebi. A ako gledamo na budućnost, onda njezina vrijednost još više raste. Kinezi su danas najbrojniji narod na svijetu. Zar da onda katolička Crkva ostane tuđa tome narodu? To se ne može složiti s njenom univerzalnom misijom. Već je sv. Franjo Ksaver, čiji blagdan slavimo upravo ovaj mjesec, bacio svoj apostolski pogled na kineski narod. Neka njegov misijski žar prožme i današnju Crkvu.

o. Josip Antolović DI.

GLASNIKOVA CRTICA

Znao sam da ću je izgubiti

Sjedio je zamišljen i gledao nekud u daljinu raskopčane bluze i razbarušene kose. Iznenadio me je. Poznavao sam ga kao vojnika sređena i uvijek dotjerana. Prišao sam mu. Nije me ni primijetio dok ga nisam udario po ramenu i probudio iz sanjarenja. Iznenadio se i zbunio. Vidio sam, da mu je bilo nezgodno što sam ga našao u ovakvom položaju. Odmah se počeo ispričavati.

Zvao se Toni. Brzo smo postali dobri i iskreni prijatelji. Proživljavali smo skupa prve vojničke dane pomažući jedan drugoga. Rođen u nekom selu nedaleko Zagreba, prvu mladost proživio je u roditeljskom domu, kasnije otišao u sjemenište, gdje je ostao dvije godine. Nije mu se sviđalo sjemenište ni disciplina koja mu je bila »nametnuta« kako je sam govorio. Nastavio je gimnaziju u Zagrebu, te pravo i završio dvije godine. U vojsku je pošao kad više nije bilo nikoga tko bi ga školovao. Te je godine naime umro bogat stric koji mu je pomagao za vrijeme studija. Tako smo se jednoga dana našli u istoj jedinici daleko od svojih milih i dragih.

Toga dana bio je nekako loše volje, kao da je nešto predosjećao. Sjeo sam pored njega, a on kao obično, da skratimo vrijeme, počeo je ozbiljnim glasom pričati: »Dragane, poznato ti je da sam bio u sjemeništu i napustio ga. Bolje bi bilo da sam ostao, bio bih mnogo sretniji i zadovoljniji. Prvih dana lutao sam ulicama Zagreba i proklinjao dan kad sam se rodio. Moji kod kuće nisu htjeli ni čuti za mene. Često sam bio gladan. Tada sam se sjetio strica koji je ži-

vio u O. Uvijek je prema meni bio dobar. Davno je bio raskinuo s popovima i vjerom, kako je sam ponavljao. Njemu jedinom bilo je drago što sam napustio tu »mračnu zgradu« i krenuo u život slobode i uživanja. No ja sam bio nesretan i nezadovoljan. Gubio sam Boga, vjeru ... U duši mi je bio mrak. Za mene nije bilo sretnog časa. Znam da ti to nikada ne možeš shvatiti, ali tako je to bilo.

Tako je trajalo godinu dana. Često sam dolazio na Savski most i pomišljao da se strovalim u mutnu Savu. Nisam imao hrabrosti. Jednoga dana sve se promijenilo. Srco sam nju, Nevenku. Sjedila je u parku kod glavnog kolodvora i čitala neku knjigu. Svidjela mi se. Prišao sam joj, pomalo se stideći, i sjeo kraj nje. Ona me nije pogledala. Tome sam se čudio jer sam pristale vanjštine, i djevojke bi uvijek prve, kad bih im se približio, počinjale razgovor. Časak sam gledao nju, a zatim lijepo uvezanu knjigu ko,u je i dalje čitala, i zapazim jednu rečenicu: »Tko mene ljubi, slijedit će moju nauku i moi će ga Otac ljubiti, K njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti«. Iznenadila me ta rečenica, jer sam zaključio da to mora biti neka duhovna knjiga, a to sam davno prestao čitati. Nisam mogao više izdržati, nego je upitam: »Molim vas, što to zanimljivo čitate?« Ona me pogleda i odgovori: »Sveto Pismo«. Ja se iznenadih i ponovo upitah: »Niste valjda časna sestra ili nešto slično?« Ona se blago nasmiješi i doda: »Kamo sreće da sam to, ali nisam. Ja sam učenica, idem u III razred gimnazije.« Svidio mi se odgovor, pa je opet upitah: »Kako to mislite: kamo sreće da sam to?« Ona doda: Jest, željela sam stupiti u časne sestre sv. Vinka, ali roditelji nisu htjeli ni čuti o tomu, i sad eto živim ni u svijetu ni u samostanu. Tada pogleda na sat, uze knjigu i stavi je u tašku. Ustala je elegantno i udaljila se prema kolodvoru rekavši na rastanku: »Bog«. Zbunio sam se i nisam ništa odgovorio, nego gledao samo za njom.

Tu večer, nakon nekoliko godina, opet sam razmišljao o Bogu i o onom što sam učinio. Stalno je pred mojim očima bila simpatična djevojka s Biblijom u ruci. Prije nego što sam zaspao, stvorio sam odluku da je moram naći makar obišao sve gimnazije u gradu.

Sutradan sam kao lud hodao ulicama. Došao sam u ono isto vrijeme kao jučer pred glavni kooldvor, misleći da ću je ponovno naći, ali nje nije bilo. Bio sam razočaran. Mislio sam gdje da je nađem. Tada se sjetih: ona je sigurno negdje u crkvi. Nakon toliko godina uđoh ponovno u katedralu. Obišao sam sve kutove, ali nju nisam našao. Skrenuo sam do franjevaca na Kaptolu. Ni tu je nije bilo. Već sam počeo sumnjati da je negdje u crkvi, ali odlučih da odem u Palmotićevu, Crkvu Srca Isusova. S vrata pogledah: stvarno, ona je klečala i molila. Mojim su tijelom toga časa prošli neki trnci. »Što da radim, Bože?« rekoh nakon toliko godina. Priđoh klupi i klekoh do nje. Ona se iznenadi, ali me prepoznade i nasmiješi se nadodavši: »Kleknite i molite. Ja upravo molim za vas. Prije jednog sata vidjela sam vas na glavnom kolodvoru. Znala sam da se u vama odigrava velika borba, zato sam se uputila ovamo da se pomolim.« — Klekoh i počeh moliti. Nisam znao što bih molio. Sjećam se da sam zavapio: »Bože, daj da izađem iz ove tame. Hvala ti, Bože što si mi preko ove djevojke pokazao pravi put. Sačuvaj je, Kriste ...« Ne znam koliko sam klečao. Pribrah se, kad li me ona povuče za rukav i reče: »Vrijeme je, moram ići, jer vlak ide za nekoliko minuta. Hoćete li poći sa mnom do kolodvora?« — Ustao sam poslušno kako sam i klekao, i za njom izađoh iz crkve. Toga mi je časa izgledala ljepša nego sve druge koje sam poznavao, a bilo ih je mnogo. Pitala me što radim, i kako dugo već ne idem u crkvu. Ukratko joj ispričah svoju sudbinu. Ona me žalila i govorila mi da još nije sve izgubljeno. Reče mi da joj je drago što se ja zovem Toni, jer od malih nogu štuje sv. Antu. Otpratih je do vagona. Vlak pođe, a ona nadoda: »Toni, Bog neka te čuva. Nemoj zaboraviti ono što si obećao u Palmotićevoj!« Ja sam mahnuo ru-

kom i gledao za vlakom dok zadnji vagon nije zamakao iz vidika.

Otišao sam u stan nemiran i pod dojmom ovog susreta s Nevenkom. Sutradan sam dočekao vlak kojim je dolazila u školu. Nije se iznenadila kada me je vidjela, nego mi je srdačno pružila ruku. Dogovorili smo se da se večeras opet nađemo u Palmotićevoj. Tako se odvijalo naše prijateljstvo. Iz dana u dan odlazili smo na večernju sv. Misu mjesto da idemo na ples ili u kino. Ja sam je opet svaku večer pratio na vlak. Postali smo iskreni i dobri prijatelji koji jedno drugo razumije i pomaže. Potpuno sam se izmijenio. Nisam više odlazio na pijanke, niti obilazio barove. Nisam se družio sa sumnjivim tipovima u gradu. Molio sam krunicu svaku večer prije spavanja. Kolege na fakultetu rugali su mi se i govorili da me je zavela jedna srednjoškolka. Tih dana umro je moj stric opremljen na smrtnom času sv. sakramentima. Ona je mnogo molila za njegovo obraćenje.«

Ne znam kada bi Toni prestao sa pričanjem, tako se bio zanio, da nam nije dotrčo Miljenko s bijelim pismom u ruci vičući: »Toni, imaš pismo iz Zagreba, sigurno piše djevojka!« Toni je brzo skočio, uzeo pismo i nemarno skinuo omot. Na prvim recima već se uozbiljio i zacrvenio, ali je i dalje čitao. Miljenko je već bio otišao. Krupne kapljice znoja padale su mu sa čela. Nije više mogao izdržati, nego je sjeo, ne govoreći ništa. Mislio sam da mu je netko umro, tako je bio tužan. To je potrajalo par časaka, a zatim je ustao, i mirno, kao da se nije ništa dogodilo nadodao: »Uzmi, Dragane, i čitaj! To piše Nevenka. Ona o kojoj sam ti sada pričao«. Ustručavao sam se da čitam tuđe pismo, a posebno pismo od djevojke kad piše svome dečku. To je primijetio Toni, i opet reče: »Uzmi, čitaj, pa ćeš vidjeti kakva je Nevenka bila, i kakva je sada. Vidjet ćeš da je istina ono što sam ti prije par časaka pričao.« Uzeh pismo pisano ljepim školskim rukopisom i počeo na glas čitati. Toni je bio zamišljen:

»Dragi moj Toni! Prije nekoliko sati primila sam svjedodžbu zrelosti. Maturirala sam s vrlo dobrim uspjehom. Znam da će te to obradovati. Sada sam sposobna sama stupiti u život. Bar se tako kaže. Zar ne? Žao mi je što ću te sada s ovom rečenicom iznenaditi. Evo o čemu se radi. Bit ću primljena u časne sestre, u jedan od najstrožih redova. To je bila moja davna želja. Danas se taj moj san ostvario. Roditelji su se ipak pomirili. Uvidjeli su da su imali krivo. Bog im je otvorio oči.

Znam da će te ovo pismo ražalostiti, jer si me volio. Znam da će ti biti teško, ali sjeti se one što je rekao Krist: »Tko se odreče ... poradi mene, imat će život vječni«. Molit ću puno za tebe, jer imaš dobro i plemenito srce, a ti se opet sjeti mene, jer Bog rado prima molitve iskrena srca. A tvoje je takovo. Zaboravi me i nađi kršćanku djevojku koja će te isto tako voljeti i s kojom ćeš moći sretno živjeti. Molim te zaboravi me i nemoj mi se više javljati.«

Tvoja Nevenka

Kad sam pročitao, pogledao sam Tonija. Izgledao je tako miran kao da se nije ništa dogodilo. Pružio sam mu pismo, a on je dodao: »Znao sam da ću je jednoga dana izgubiti, isto onako kao što sam je našao. Sam Bog ju je poslao da me izvede na pravi put. Da nije bilo nje i njenih molitava, ja bih do sada bio izgubljen. Ovako opet, Bogu hvala! — i uzdahnu: »Gospodine, čuvaj je. Daj da njezine molitve, iz tišine crkvice gdje bude molila, dopru do tebe, i da svi oni za koje ona bude radila osjete ono što sam i ja osjetio, tvoju blizinu i tvoju pomoć.«

S Tonijem sam ostao još neko vrijeme. Kasnije je otišao u drugi grad. Javljao se često. Nikada više nije spomenuo Nevenku premda je sigurno nije zaboravio. Prije nekoliko dana sreo sam ga. Radostan što se nakon davna rastanka opet vidimo. Opazio sam uz njega mladu gospođu. Predstavio mi ju je kao svoju ženu Luciju. Veli da je sretan i da će za koji dan poći u Mariju Bistricu da se zahvali za sve što je primio iz njene ruke. »Da nije Nevenkina žrtva tajna blagoslova moga života?« — Svijet će se spasiti po žrtvi.

Dragan Čuturić

BEZGRJEŠNA

Snagom je svojom dizao bregove;
Ukrasio ih je zelenim plaštevima;
Udario je u stijene da poteku vode;
Šum izvora započeo je pričati
zamamne priče, dok su akordi žuborenja
zanijeli male prve zelene travke;
Svojim pogledom rumenio je ruže;
Dahom je svojim prosuo bjelinu
po laticama ljiljana,
dok je stidljiva ljubica slušala,
sakrivena ispod lista njegov »fiat«.

Uz brujanje prolistalih šuma,
uz šumu pjenušavih voda,
tražio je on odvijek najljepši biser
koji će ikada procvasti od djece
ove zemlje.

U noći tragičnog pada čovjeka
postavlja na nebu »Zoru« — znak
vječnog neprijateljstva između
tame i svjetla.
»Zora« je zarudila na Istoku i sakrila se
u cvjetnjaku Galileje.
Čista ko suza što se spustila
niz Stvoriteljevo lice i pala na zemlju
da posvjedoči ljubav čovjeku.

U krvi Sina kojeg će roditi
unaprijed je očistio Njezinu dušu
od praistočnog grijeha.
Još pod majčinim srcem
bila je lijepa,
blagoslovljena među ženama.
Ljepša nego sunce,
jer se pod Njezinim srcem
utjelovilo
vječno Sunce neba.

Josip Kropek

RAZGOVARAMO

»... Pero u žuljavu ruku ...«

Mislio sam da će na Vaš poziv za rubriku »Razgovaramo« biti puno veći odaziv. Očekivao sam već u broju 8 bujicu pisama, jer postoji rijeka problema. Ali i u 9. broju malo!

Stoga, usuđujem se na čas odbaciti teški seljački alat i uzeti pero u žuljavu ruku. Smatram da su se toliki uvukli u sebe, a problemi života ostaju. Ipak, uz vašu pomoć, dalo bi se nešto i riješiti.

Vjerujem da ima i takovih koje su potresle slike iz broja 7, o našim očevima, ali su ih zaboravili. Hvala vam za 7. broj, za svaku riječ, za svako slovo, posebno pak za Arnoldovu pjesmu »Domovina«. U njoj je rečeno sve što treba današnjem mladom čovjeku.

Kakovu krasnu priliku pružate u rubrici »Razgovaramo« svima onima koji su u ranom djetinjstvu ostali bez oca, a danas su i sami očevi. Takovima treba očinskih savjeta, jer nikada nisu saznali što su očinske ruke!

»Mnogo sretnih domova, sretna domovina« — rekao je pok. Stjepan Radić. A to se zbiva, kad je otac zaista otac, a ne kao onaj sa zadnjih stranica br. 7 pod naslovom »Tata, vrati se!«

Ja osobno dosad, hvala dobrom Bogu, problema nemam. Upravo danas spremam drugog sina u 1. r. škole. Stavljam mu na čelo križ, u torbu početnicu, a na stol roditeljski katekizam. Za salu i sat vjeronauka već zna.

Uz to mogu biti i optimista! Ima ih u našem selu koji skidaju kapu pred raspelom, premda im je samo petnaestak ili dvadesetak godina. Iz trnja izrastu ruže tamo gdje se i ne nadaš. Hvala vam, Glasnikovi suradnici, koji neumorno krčite trnje iz naših mladih njiva. Istina, mi vam molitvom pomažemo!

I mi očevi morali bismo se u toj rubrici takmičiti s majkama, one ipak više pišu! A u Vas ima srca i razuma da i nama očevima pomognete.

»... Pa opet troši i liječi ...«

Da se potužim, bit će mi možda lakše! Htjela bih se pridružiti onoj nesretnoj majci koja piše u 8. broju našeg Glasnika o teškoj rani svoga srca. I mene to boli, i boljet će me zauvijek! Teško mi je to i samo izreći: učinila sam abortus.

Bilo bi to moje drugo dijete. Ali — zbog obzira ljudskog i neprestanih prigovora ukućana: »Kamo tolika djeca«?, »Pa svaku godinu dijete!«, »Tko će to hraniti!« — Učinila sam taj veliki zločin, premda sam znala da smrtno griješim. Zbog toga mnogo trpim od prvog dana izvršenog nedjela. Oboljela sam, i mnogo sam potrošila novaca za liječenje. Rodila sam još troje djece, i uvijek mi je pokoje dijete bolesno, pa opet troši i liječi.

Uviđam, da bi se samo tim novcem, što sam ga potrošila na liječenje, moglo prehraniti još i više djece, da smo u braku živjeli i radili po Božjem zakonu. I Bog bi nam dao više blagoslova i sreće!

Moram reći, da sam se s ovo troje mlađe djece malo i utješila, no još uvijek mi nedostaje ono uništeno dijete, za njim bez prestanka čeznem.

Nisam to napisala samo da sebi ublažim jade, već da nikad više nitko ne padne u takvo zlo. Željela bih da se to više — po nikakvoj slabosti — ne dogodi nikome!

M. M. D. G. D.

Pitam vas ...

1 — Da li nam vrijedi molitva kad radimo i molimo, pa nekad se dogodi da ne dovršimo, nego poslije nastavimo?

2 — Da li nam vrijedi molitva uvečer kad idemo spavati pa molimo ležeći?

Odgovaramo ...

1 — Teško je u isto vrijeme dva posla dobro obavljati. Bolje je najprije temeljito i savjesno raditi, a nakon posla, sabrano i od srca, makar kratko, moliti. Sv. Pavao nas uči: »Što god činite, činite sa svom dušom kao Gospodinu, a ne ljudima, svjesni, da ćete od gospodina primiti nagradu — baštinu!« (Kol 3, 23—24).

2 — Ako se i ležeći možemo moliti »sa svom dušom« — vrijedi!

»... Nemojte, nemojte, nemojte ...«

Odlučila sam da nešto poručim majkama naše domovine, pa sam izabrala Glasnik Srca Isusova. U našoj se župi najviše čita taj mili Glasnik, pa mislim da je tako i u drugim župama, i želim da što više roditelja pročita ovo pismo. Živim u . . . ., ali vas molim, nemojte to objaviti u Glasniku. Nađite, molim vas, malo praznog mjesta i napišite ovo. Unaprijed vam od srca zahvaljujem!

Drage majke naše domovine! Dijete sam jedne majke kao što ste i vi majke. Imam vam nešto poručiti. Želim vam dati jedan savjet. Oprostite, što se usuđujem da vas savjetujem.

Majke ste, imate djecu, odgajate ih i brinete se za njih. Da li ih odgajate samo tako da im dadete kruh u ruke, ili da budu ljudi?

Pazite, molim vas, na odgoj svoje djece, jer ćete odgovarati pred Bogom! Djeca su vam narasla, nalaze se na raskršću života, biraju stazu, traže put kojim će krenuti u život.

Molim vas, drage majke i očevi, nemojte, nemojte, nemojte birati buduće zvanje svojoj djeci. Neka djeca sama odaberu zvanje! Možete ih savjetovati, moliti se za njih, ali im nipošto nemojte braniti. Nemojte im braniti ono što vam djeca izaberu promišljeno i savjesno!

Nećete djeci pokazati svoju ljubav, ako im branite, nego ako se znate za njih žrtvovati i blagosloviti im ono što izaberu.

Dragi roditelji, vi morate znati da vaš život mora biti pun žrtve i odricanja. Znajte, život nećete učiniti lakšim strahom i bježanjem pred poteškoćama, već hrabrošću kojom se s njima suočavate.

Roditelji, molim vas, budite razboriti, imajte srca prema svojoj djeci, nemojte im odabirati buduće zvanje!

Jadna djeca! Koliko trpe zbog toga! Znam, dobro koliko trpe, i ja sam dijete takvih roditelja.

Eto, drage majke, to je sve što sam vam imala poručiti, što sam vam htjela savjetovati.

Možda će ovo pismo pročitati i moji roditelji! Želim da i njih i druge ovaj list potakne na razmišljanje!

Svima koji to pročitaju, preporučujem da se Bogu pomole i za takove roditelje da budu razboriti, i za takovu jadnu djecu da od Boga i Majke Božje dobiju snage te sve strpljivo podnose — Isusu za ljubav! — Žurim dok mi roditelji ne dođu kući!

Da zadovoljim vašoj anketi iz broja 7.

Na prvu grupu pitanja odgovaram: U Glasniku čitamo svi sve, otkako je počeo izlaziti!

Na drugu grupu pitanja odgovaram: Cijenim cjelovitog našeg Gospodina Isusa Krista Sina Božjega i njegovu presvetu Majku Mariju, i nikako ih ne mogu dijeliti na udove i pojedine dijelove! Priznajem da su mi oni toliko puta pomogli, naročito kad su me izbavili iz strašnog jasenovačkog logora, i stalno osjećam njihovu pomoć u životu.

NAŠ ODGOVOR: Nikada nismo savjetovali da štujemo samo Srce Isusovo kao izolirani dio Kristova tijela. Isusovo Srce služi nam kao simbol (vidljivi znak) pod kojim štujemo sve ono što se nikako ne da vidljivo uočiti na Kristu, ni onda, kad promatramo cjeloviti Kristov organizam, a to je njegova ljubav i dobrota.

Pobožnošću Presvetom Srcu Isusovu štujemo upravo cjelovitu Kristovu osobnost, sveobuhvatnu ljubav, te božansku i ljudsku narav u Kristu. Štujemo vječni božanski život Božjega Sina i njegov božansko-ljudski život, rad i napor na zemlji, kao i Kristovo božansko-ljudsko djelovanje i posizanje u našu povijest nakon njegova slavnog uskrsnuća i uzašća na nebo.

Kako vidite: Pobožnošću Srcu Isusovu Krista ne dijelimo, nego ga usredotočujemo! Pokušajte i vi, i uspjet ćete! Nije to naš, to je Isusov savjet i njegova posebna želja!

Na treću grupu pitanja odgovaram: Savjetujte i dalje! Tako ćete postati leksikon dobrih savjeta za stare i mlade. Na pravom ste putu. Nastavite sa sličnim anketama!

Evo još nekoliko opažanja: Ne sviđa mi se što ste stavljali u istom broju po dvije posve slične slike, to oduzima dragocjeni prostor.

Prišapnite to i gospodinu uredniku Glasnika Sv. Antuna, ali mu i čestitajte u ime svih koji pravilno misle o člancima o molitvi od A. Babića. Divni su, i vi biste ih slobodno mogli prepisati, jer treba shvatiti molitvu!

Hvaljen Isus i Marija!

Vaš u Kristu!

C. I. C. — M. V.

ADVENTSKA ANTIFONA

Slavna Majko, Spasitelja,
Rajska dveri milostivna,
Koja vjerne vodiš k sreći,
Iznad mora zvijezdo divna!

O pomozi palom svijetu,
Koji želi ozdravljenje,
Ti, što rodi Stvorca svoga
Prirodi na udivljenje.

Čuvši pozdrav Gabrijela
Donese nam život svima,
Djevom zače, Djevom osta:
Smiluj nam se grješnicima.

NOVE KNJIGE

»Adventisti sedmoga dana« u svjetlu katoličke nauke. Napisao o. Teofil dr. Velnić. Izdalo: Istarsko književno društvo, Pazin, Gupčeva 2, brošura tiskana ciklostilom na 110 stranica, cijena 250 din.

— OBAVIJEST — Ovom broju Glasnika priložen je pretplatnicima kalendar za 1967. god. — Tko od gosp. župnika ili povjerenika treba još kalendara neka to javi upravi Glasnika.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

— Za sretno položen ispit moje nećakinje po zagovoru o. Leopolda, J. F. Zagreb.
— Na primljenim milostima, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu, J. N. Pučišća, Brač.
— Na primljenoj milosti, D. K. Slav. Požega.
— Na uslišanoj molitvi za dobro završen ispit svoga sina, M. S. Zenica.
— Za ozdravljenje oka kard. Alojziju Stepincu i sv. Antunu, Katica Bogadi, Koprivnica.
— Na uslišanim molitvama, T. J.

— Dr. Ivanu Merzu što sam položila jedan neobično težak ispit, D. V. studentica, Zagreb.
— Za iskazanu pomoć u životnim potrebama po zauzetom Petra Barbarića, zahvalni Pešo K. — Derventa.
— Na sretnom povratku iz vojske i sačuvanom duhovnom i tjelesnom zdravlju, Franjo M. iz. Nevinac.
— Na primljenoj milosti i uslišanoj molbi, preporučam se i dalje, Milica Babić, Jurjevo.
— Zahvaljujem se sv. Josipu, Majci Božjoj i sv. Anti za mnoge primljene milosti, obitelj Ilić, Kosinj.
— Na primljenim milostima, sv. Josipu, sv. Anti, N. N.
— Za zdravlje djece, N. N.
— Presv. Trojstvu, Majci Božjoj od brze pomoći, ocu Leopoldu M. i svim svetima na primljenim dobročinstvima i milostima, S. K. R. Hreljin.
— Na primljenim milostima, N. K. Dubrovnik.
— Za mnoge primljene milosti, i dalje se preporučam, Ivica Lusić, Polog, Mostar.
— Za ozdravljenje, Eva Milanović, Đakovo.
— Ocu Leopoldu Mandiću na milostima, Marija Ljubić, Grada.
— Na primljenim milostima, Paula i Srebrnka Kostelac.
— Na iskazanim milostima mojim unucima, napose kod ispita, B. D. Pitomača.
— Na svim primljenim milostima i na vjenčanju moje sestre, Z. S. Vinkovci.
— Neizmjerna hvala dragoj Gospi od brze pomoći, na položenom prijemnom ispitu. I dalje se preporučam, Marija, Zagreb.
— Majci Božjoj pomoćnici i biskupu Lacgu na primljenim milostima, K. V. Derventa.
— Na sretno položenom ispitu, Katica Bošnjak, Crnac.
— Na primljenim milostima, Mara Grubić iz. Ante, Vranjic kod Splita.
— Ocu Leopoldu Mandiću za pomoć koju sam njegovim zagovorom primila, G. M. Veli Dol.
— Na ozdravljenju unučice od teške bolesti, Stipić Danica, Podhum, Rijeka.
— Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu, na primljenim milostima, Marija Gubić, Zagreb.
— Na sretno položenim ispitima od srca zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i srcu Marijinu, studenti Seka i Ivo.
— Za primljene milosti dr. Ivanu Merzu, A. S. Sisak.
— Na uslišanoj molbi. Marica H. Lonjica, Brckovljani.
— Na uslišanju u teškoj životnoj nevolji ocu Leopoldu Mandiću, T. Dundjerović, Zagreb.
— Na primljenim milostima, osobito kod polaganja mature, B. M. Čakovec.
— Zahvaljujem Presv. Srcu i njegovoj majci za veliku milost ustrajnosti u ljubavi Božjoj i na mnogim drugim milostima uz preporuku za se i svoju djecu, A. Š. Split.
— Na primljenim milostima Duhu Svetom, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, gimn. Katarina.
— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću, za ozdravljenje moje unuke i na drugim milostima, Žagar Anica, Razdrto.
— Za mnoge primljene milosti presv. Srcu, Majci Božjoj i sv. Josipu, Eva Paušak, Retkovci.
— Za sve darove i milosti u životu, a napose za brzu pomoć u kritičnom stanju iza poroda, Marija Ferk, Trebinje.
— Na uslišanoj molitvi i primljenim milostima, A. R. Zagreb.
— Za sve milosti u životu, Alojzija Martinec, Batina, Zlatar.

NA OMOTU: — Dječaci Zadrani motre zagonetne ruševine samostana svete Marije u središtu svoga grada.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara.

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 1/147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 1-147, Telefon 32-469. — Tisak: »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska 26. — 1966. — List izlazi svakog mjeseca. Pojedini broj: novih 1 din., starih 100 din. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati novih 0.70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike novih 12 din. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju.

